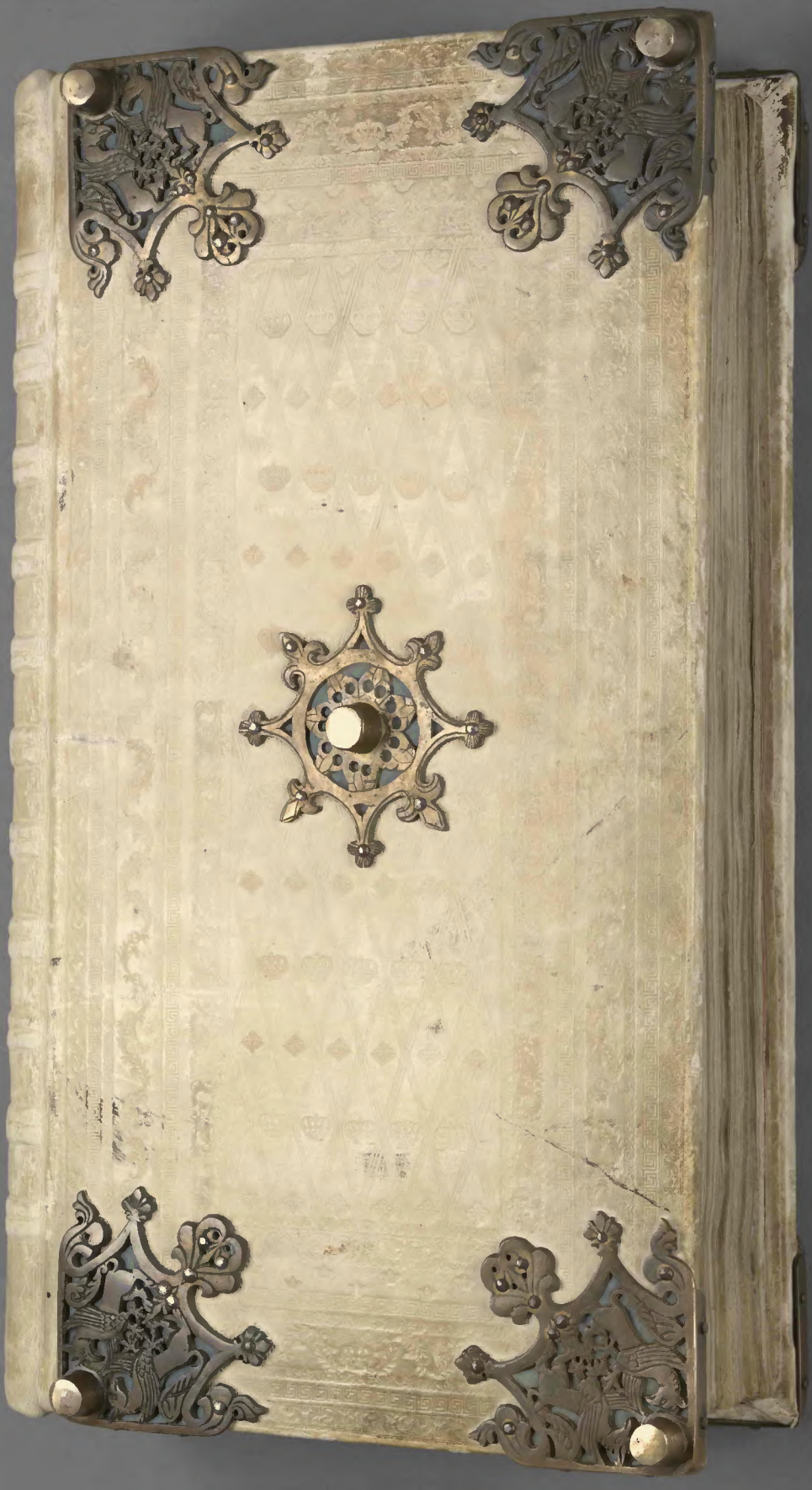

ABCDEFGH
MNOPQRS
XYZ&

ΑΒΓΔΕϚΖΗ
ΘΙΚΛΜΝΞΟ
ΠϘΡΣΤΥΦΧ
ΨΩ

DESIDERII MEI DESIDERATAS ACCEPI EPISTOLAS QUI QUODAM PRESAGIO FUTURORUM CUM DANIELE SORTITUS EST NOMEN OBSECRANTIS UT TRANS-
latum in latinam linguam de hebreo sermone pentatheucum nostris auribus traderem. Periculosum opus certe obtrecta-
torum meorum latratibus patens [illegible]

INCIPIT LIBER GENESIS QUI DICITUR BRESITH ISTI QUINQUE LIBRI MOYSI APUD HEBREOS DICUNTUR THORA, NOS VERO PENTATHEUCUM.

[illegible]

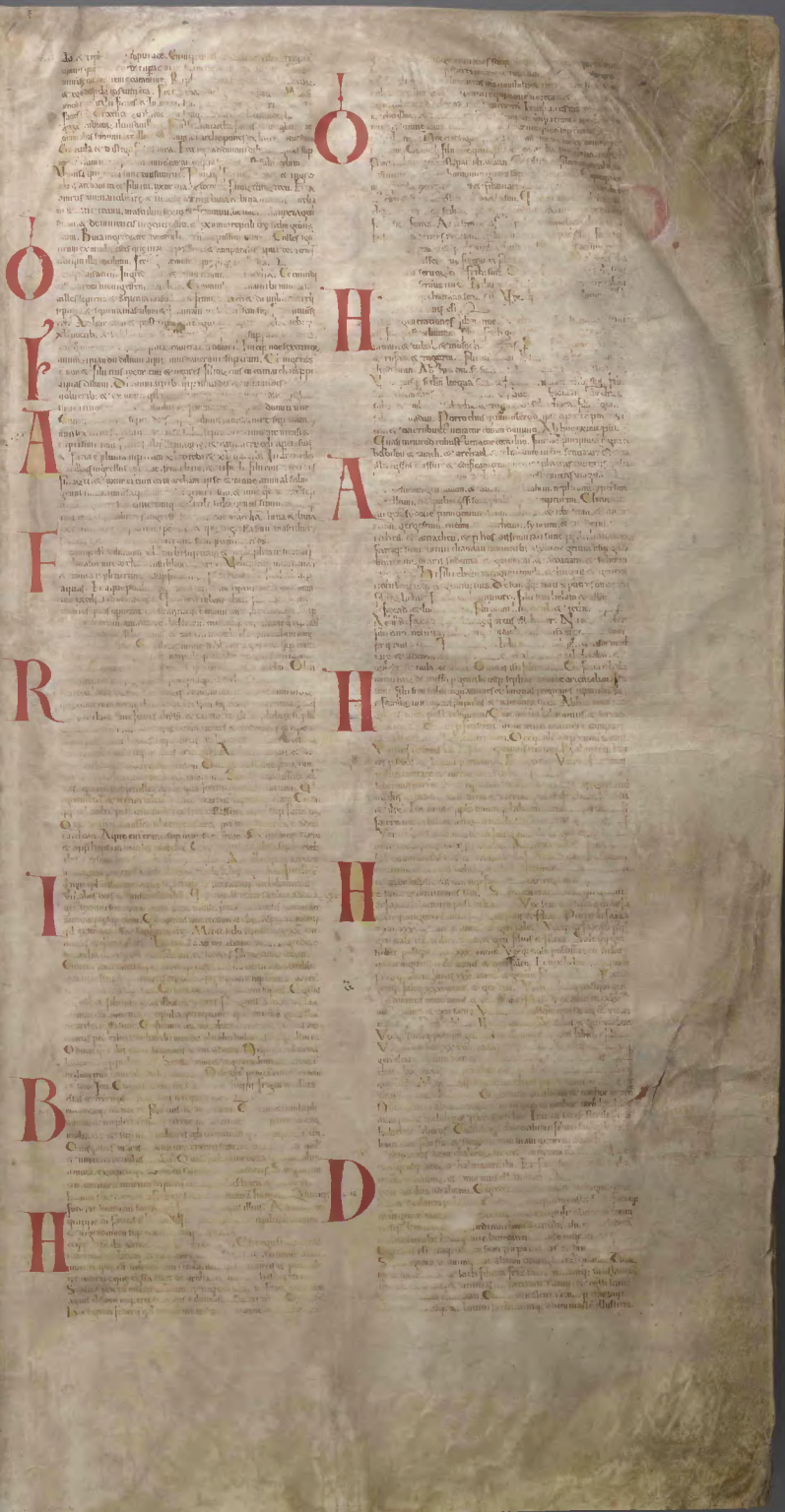

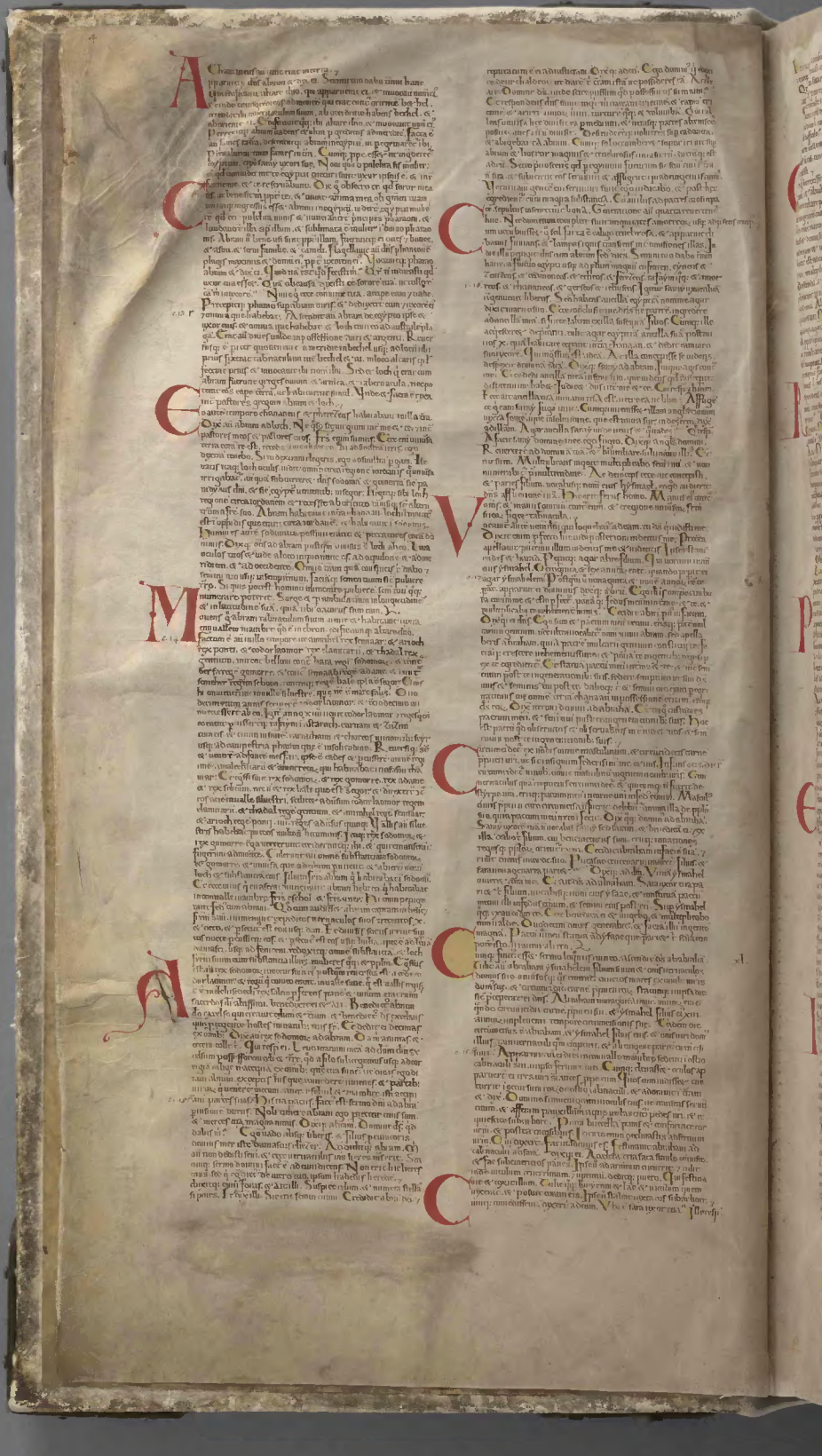

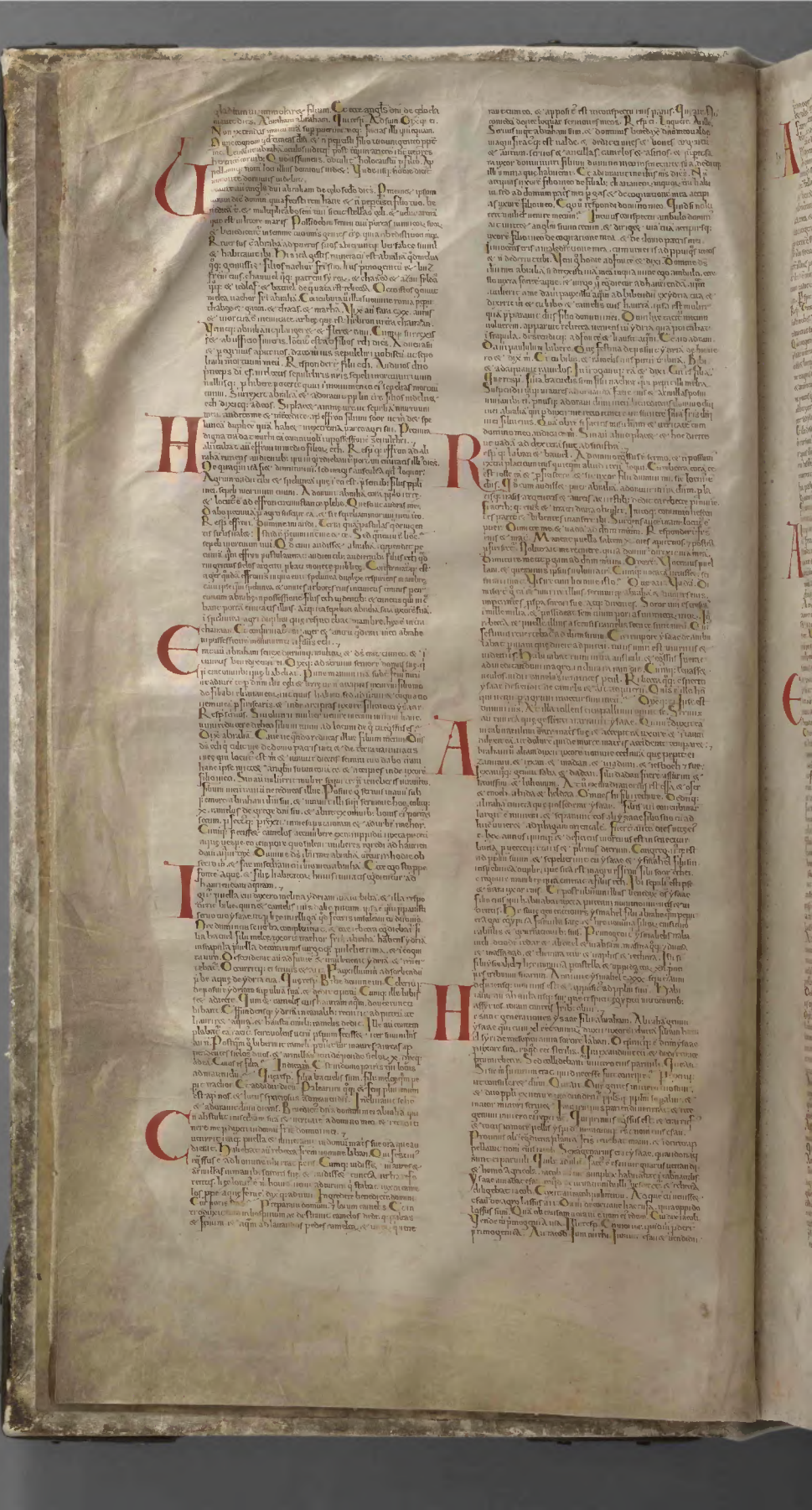

Israel ⁊ dixit. ⁊ abscidi a matre mea congregate. dedimus
gladio meo ⁊ in arcu meo. ⁊ non fecerunt
que sibi mandauerat ad patrem suum ut faceret ruben ⁊ dixit ad eum
Primogenitus meus es tu. fortitudo mea ⁊ principium doloris mei.
Prior in donis. maior in imperio. effusus es sicut aqua non crescat
quia ascendisti cubile patris tui. et maculasti stratum eius. Simeon
et leui fratres. vasa iniquitatis bellantia. in consilium eorum non
veniat anima mea. et in cetu eorum non sit gloria mea. quia in furore
suo occiderunt virum. et in voluntate sua suffoderunt murum. maledictus
furor eorum quia pertinax. et indignatio eorum quia dura. dividam
eos in iacob. et dispergam eos in israel. Iuda te laudabunt fratres tui
manus tue in cervicibus inimicorum tuorum. adorabunt te filii patris
tui. catulus leonis iuda. ad predam fili mi ascendisti. requiescens
accubuisti ut leo. et quasi leena cui suscitabit eum. non auferetur
sceptrum de iuda. et dux de femore eius donec veniat qui mittendus
est. et ipse erit expectatio gentium. ligans ad vineam pullum suum
et ad vitem asinum suum. lavabit in vino stolam suam. et in sanguine
uvae pallium suum. pulchriores sunt oculi eius vino. et dentes lacte
candidiores. Zabulon in portu navium habitabit. et pertingit usque
sidonem. Issachar asinus fortissimus. accubans inter terminos. vidit
requiem quod esset optima. et terram quod pulchra. supposuit humerum
suum ad portandum. factusque est tributis serviens. Dan judicabit
populum suum sicut et alia tribus in israel. fiat dan coluber in via
cerastes in semita. mordens ungulas equi ut cadat ascensor eius
retrorsum. salutare tuum expectabo domine. Gad accinctus pugnabit
ante faciem eius. et ipse accinget retrorsum. Aser pinguis panis eius
et ipse dabit delicias regibus. Nephtali cervus emissus et dans
eloquia pulchritudinis. Filius accrescens ioseph filius accrescens
et decorus aspectu. filie discurrerunt super murum. sed dimisit in
fortitudine sedit arcus eius. et dissoluti sunt nervi brachiorum
manuum illius. de manibus potentis iacob inde pastor egressus est
lapis israel. de deo patris tui erit adjutor tuus. et omnipotens benedicet
tibi benedictionibus celi desuper benedictionibus abyssi que
deorsum est benedictionibus uberum et vulvae. benedictiones patris
tui confortate sunt benedictionibus patrum eius donec veniret desiderium
collium eternorum fiant in capite ioseph et in vertice nazaraei
inter fratres suos. Benjamin lupus rapax mane comedet predam et
vespere dividet spolia. Omnes hi duodecim tribus israel in partibus
suis. hec locutus est eis pater eorum benedixitque singulis benedictionibus
quibus dignos eos esse iudicabat. precepitque eis dicens. ego
congregor ad populum meum sepelite me ad patres meos in spelunca
duplici que est in agro ephron hetthei contra mambre in terra chanaan
quam emit abraham cum agro possessionem sepulture a filiis
heth. ibi sepelierunt abraham ⁊ sarram uxorem eius. ibi sepelierunt
isaac ⁊ rebeccam uxorem eius. ibi et ego sepelivi liam. emptione agri
⁊ speluncae quae in ea est a filiis heth. Cumque complesset precipiens
filiis suis mandavit ut deferrent corpus eius in egyptum. et
imperavit medicis ut patrem condirent aromatibus. quibus cum illi
fecissent per quadraginta dies. completis diebus luxerunt eum egyptii
septuaginta diebus. Transactis autem diebus luctus locutus est ioseph
ad domum pharaonis. si inveni gratiam in oculis vestris loquimini
in auribus pharaonis ut hec verba dicat. pater meus adjuravit me
dicens. ecce ego morior in sepulchro meo quod fodi mihi in terra
chanaan. illic me sepelies. nunc ergo ascendam et sepeliam patrem
meum. et revertar. Dixit ei pharao. ascende et sepeli patrem tuum
sicut adjuravit te. Ascendit ergo ioseph ut sepeliret patrem suum.
et ascenderunt cum eo omnes servi pharaonis. majores natu domus
illius. universa terre egypti. domus ioseph. et fratres eius. et domus
patris eius. absque parvulis ac pecoribus et armentis que dimiserunt
in terra gessen. Fuitque cum eo currus et equites. et turba magna
nimis. venerunt ergo usque ad aream atad que sita est trans iordanem.
et planctum magnum ac grave celebrantes fecit luctum septem
dies patri suo. quod cum vidissent habitatores terre chanaan dixerunt.
luctus gravis hic egyptiis. unde et vocatum est nomen loci illius
planctus egyptiorum. Fecerunt ergo filii iacob sicut precepit eis.
et portaverunt eum in terram chanaan. et sepelierunt eum in spelunca
agri duplici quem emit abraham cum agro possessionis sepulture
ab ephron hetthei contra mambre. Reversusque est ioseph in egyptum
ipse et fratres eius. et omnes qui pariter ascenderant ad sepeliendum
patrem illius postquam humatus est. Videntes autem fratres
eius quod mortuo patre reconciliari eis vellet et reddere malum quod
eis intulerant. dixerunt. forsitan memor est iniuriarum nostrarum
et retribuat nobis omne malum quod ei fecimus. Ergo ante quam
hoc faciat mandemus ei. Precepisse patrem tuum antequam moreretur
et hec tibi verba mandasse. Obsecro ut obliviscaris sceleris
fratrum tuorum. et peccati eorum quia in malum tibi cuncta
converterunt. Nunc ergo quesumus ut deleas culpam servorum dei
patris tui. Quibus verbis lacrimatus est ioseph. Venerunt autem
et fratres eius. et ante faciem eius corruentes dixerunt. ecce servi
tui sumus. Quibus respondit. nolite timere. numquid dei possumus
resistere voluntati. Vos cogitastis contra me mala. sed deus vertit
ea in bonum. ut exaltaret me sicut hodie cernitis. et salvaret populum
multum. Nunc ergo nolite timere. ego pascam vos et parvulos
vestros. Consolatusque eos locutus est ad cor illorum. Habitavit
autem ioseph in egypto ipse et domus patris eius. et vixit centum
decem annos. Vidit que ephraim filios usque ad tertiam generationem.
filii quoque machir filii manasse nati sunt super genua ioseph.
Dixitque ioseph ad fratres suos. ego morior. et deus visitabit vos
educetque de terra hac. et introducet in terram pro qua juravit abraham
isaac et jacob. Adjuravitque filios israel dicens. cum visitaverit
deus vos auferte ossa mea hinc. Mortuus est ioseph centum
decem annorum. et condito corpore aromatibus repositum est in
loculis in egypto.

EXODUS

Hec sunt nomina filiorum israel qui ingressi sunt egyptum cum
iacob singuli cum domibus suis. ruben. simeon. leui. iuda. issachar.
zabulon. et beniamin. dan. et nepthali. gad. et aser. Erant ergo omnes
animae que egressae sunt de femore iacob. septuaginta. ioseph autem
erat in egypto. qui mortuus est cum omnibus cognationis suae
filiis. filii autem israel crescentes ad instar germinis et propagines
multiplicati. et quasi herba orientis adolevere. Impleta est terra
ab eis. Mortuo autem ioseph et omnibus fratribus eius. et universa
cognatione illius. filii israel post patriarcharum obitum. succrescentes
in tantum. ut implerent terram. et crescerent in populum
fortissimum. Surrexit rex novus super egyptum. qui ignorabat ioseph.
et ait ad populum suum. ecce gens filiorum israel multa et fortior
nobis est. venite. opprimamus eam sapienter. ne forte crescat. et
si ingressa fuerit bellum contra nos. non addat ad inimicos nostros
et expugnatis nobis egrediatur de terra. Preposuerunt ergo ei magistros
operum qui affligerent eum in operibus. et edificaverunt civitates
tabernaculorum. thesaurum pharaoni. phithon. et ramesses.
Terra autem egypti replebatur filiis israel. et crescebat in immensum.
Oderant igitur eos egyptii. et affligebant dira servitute. Et
amaricaverunt vitam eorum. ad luti et lateris confectionem. et omnem
famulatum agri. in quo famulabantur eis cum magna vexatione.
Dixit autem rex egypti obstetricibus hebreis. quarum nomen unius
erat sephora. et nomen alterius phua. Quando obstetricabimini
hebreis. et inspicietis in partu. si masculus fuerit. interficite eum.
si femina. servetur. Timuerunt autem obstetrices deum. et non fecerunt
quod eis rex imperaverat. sed servabant mares. Quod cum
regi nuntiatum esset. vocavit eas. et ait. cur hoc fecistis. ut servaretis
masculos. Quibus respondit. non facimus o rex. quod imperas.
quia hebree mulieres non sunt similes egyptiis. sed quicquid
ante ingressum earum pariunt. antequam obstetrices ad eas veniant.
peperisse jam reperiuntur. Benefecit ergo deus obstetricibus. et crevit
populus. et confortatus est nimis. Quia igitur timuerunt obstetrices
deum. edificavit eis domos. Precepit ergo pharao omni populo
suo. dicens. quicquid masculini sexus natum fuerit. in flumen projicite.
quicquid feminini reservate. Egressus est autem quidam de
domo levi. et accepit uxorem de stirpe sua. que concepit et peperit
filium. et videns eum pulchrum. abscondit tribus mensibus. Postquam
autem non potuit ultra celare. sumpsit arcam scirpeam. et
bitumine ac pice linivit. et posuit in ea puerum. et exposuit eum in
carecto ripe fluminis. stans procul expectans quid ei eventurum esset.
Descendit autem filia pharaonis lavatura se in flumine. et ambulabant
per ripam fluminis ancille eius. que cum vidisset arcam in
carecto. misit unam ex famulis suis. et tulit eam. aperuitque et vidit
parvulum. Qui vagiens misericordiam meruit. et dixit. de infantibus
hebreorum est. Tunc soror eius. que stabat procul. ait. vis
ut vadam et vocem mulierem hebream. que nutriat infantem. Cui
respondit. vade. Abiit puella. et vocavit matrem pueri. Dixitque ei
filia pharaonis. tolle puerum istum. et nutri mihi. dabo tibi mercedem
tuam. Tulit mulier infantem. et nutrivit. Cumque adolevisset
puer. tradidit eum filie pharaonis. et habitus est ei loco filii. vocavitque
nomen eius moyses. dicens. quia de aqua tuli eum. Crescente
autem puero. et ad virilem etatem perveniente. egressus est ad fratres
suos. et vidit afflictionem eorum. et virum egyptium percutientem
quemdam hebreum de fratribus suis. Circumspexit hinc et inde. et
videns neminem. percussum egyptium abscondit arena. Egressus
est quoque die alio. et ecce duo hebrei litigabant. dixitque impio.
cur percutis proximum tuum. Qui respondit. quis te constituit principem
et judicem super nos. numquid occidere me tu cogitas. sicut
occidisti ayptium. Timuit moyses. et ait. vere patet hoc factum.
Audivit pharao sermonem hunc. et quesivit occidere moysen. qui
fugit eum. et habitavit in terra madian. Cumque sedisset juxta puteum.
venit sacerdos madian habens septem filias. que aquabant
patri gregem. Et cum venissent. hausta aqua. et implevissent canalem.
ut abrevarent patris ovibus. venerunt pastores. et abegerunt
eas. Surrexit moyses. et defensavit eas. et abrevavit pecus. Cumque
venissent ad patrem suum. dixit ei. cur tam velociter venistis hodie.
Responderunt. vir egyptius liberavit nos de manu pastorum. et
insuper hausit aquam nobis. ⁊ dedit potum gregibus. Dixit autem
ad filias suas. ubi est. quare dimisistis hominem. vocate eum ut comedat
panem. Placuit moyses habitare cum viro. qui dedit moyse
saphoram filiam suam. Que peperit filium. et vocavit nomen eius
gersam. dicens. advena fui in terra aliena. Transactis autem multis
annis mortuus est rex egypti. filii autem israel gemebant in operibus
suis. et clamaverunt. ascenditque clamor eorum ad deum. Audivit
ergo deus gemitum eorum. et recordatus est pactum quod pepigerat
cum abraham isaac et jacob. Respexitque filios israel. et agnovit
deus deformatione.

Pascebat moyses oves jethro cognati sui sacerdotis madian. Et
adduxit gregem ejus ad interiora deserti. et venit ad montem dei
horeb. Apparuit ei dominus in flamma ignis de medio rubi. Et vidit
quod rubus arderet. et non combureretur. Dixitque moyses. vadam
et videam visionem hanc magnam. quare non comburatur rubus.
Cumque vidisset dominus quod pergeret ut videret. vocavit eum de
medio rubi. et ait. moyses moyses. Qui respondit. ecce adsum. Dixitque
ei. ne appropies huc. solve calceamentum pedum tuorum. locus
enim in quo stas terra sancta est. Et ait. ego sum deus patris tui.
deus abraham. deus isaac. deus jacob. Obstupuit moyses. non audebat
contueri. dixit ei dominus. vidi afflictionem populi mei in egypto.
et clamorem eorum audivi. propter duritiam eorum qui super
opera sua affligunt eos. scio enim quod cura sit mihi. Descendi ut
liberem eum de manu egyptiorum. et educam eum de terra illa in
terram bonam et spatiosam. in terram que fluit lacte et melle. in
loca chanaanei. et hetthei. et amorrei. et pherezei. et hevei. et jebusei.
Ecce clamor filiorum israel ascendit ad me. et vidi afflictionem
qua affligunt eos egyptii. Et nunc vade. mittam te ad pharaonem.
ut educas populum meum filios israel de egypto. Dixit moyses ad
deum. quis sum ego ut vadam ad pharaonem. et educam filios israel
de egypto. Cui dixit. ego ero tecum. et hoc erit tibi signum quod
miserim te. cum eduxeris populum meum de egypto. sacrificabis
deo super montem hunc. Dixit moyses ad deum. ecce ego vadam ad
filios israel. et dicam eis. deus patrum vestrorum misit me ad vos.
si dixerint mihi. quod nomen ejus. quid dicam eis. Dixit deus moyses.
ego sum qui sum. ait. sic dices filiis israel. qui est misit me ad
vos. Dixit adhuc deus moyses. hec dices filiis israel. dominus deus
patrum vestrorum deus abraham deus isaac. deus jacob misit me ad
vos. hoc nomen mihi est in eternum. et hec memoria mea in generationem
et generationem. Vade. et congrega senes filiorum israel.
et dices ad eos. dominus deus patrum vestrorum apparuit mihi deus
abraham isaac et jacob. dicens. visitans visitavi vos. et vidi omnia
que tractantur contra vos in egypto. Et dixi. educam vos de afflictione
egypti. ad terram chanaanei. et hetthei. et amorrei. et pherezei.
et hevei. et jebusei. terram lacte et melle manantem. Et audient
vocem tuam. et ingredieris tu et senes ad regem egypti. et dicetis ei.
dominus deus hebreorum vocavit nos. eamus tridui viam in solitudinem.
ut sacrificemus domino deo nostro. Sed scio quod non dimittet
vos rex egypti ire. nisi per manum fortem. Extendam igitur manum
meam. et percutiam egyptum in cunctis mirabilibus meis que
faciam in medio ejus. et post hec dimittet vos. Et dabo gratiam populo
huic coram egyptiis. ut cum egredi coeperitis non vacui egrediamini.
sed postulet mulier a vicina sua et hospite vasa argentea et
aurea. et vestes. ponetisque ea super filios vestros et filias. et spoliabitis
egyptios. Respondens moyses ait. non credent mihi. nec audient
vocem meam. sed dicent. non apparuit tibi dominus. Dixit ei dominus.
quid est quod tenes in manu tua. Qui respondit. virgam. Et ait
dominus. projice eam in terram. Que cum projecta esset in terram.
versa est in colubrum. ita ut moyses fugeret eum. Et dixit dominus
ad eum. extende manum tuam. et apprehende caudam ejus. Qui extendit
manum. et tenuit virgam. et in manu ejus prior recepit naturam.
Ut credant inquit. apparuisse tibi dominum deum patrum eorum.
deum abraham deum isaac. deum jacob. Dixit quoque dominus
ei. mitte manum tuam in sinum tuum. Qui cum misisset. et extraxisset
eam. vidit manum leprosam nivis candore. Rursumque ait.
mitte manum tuam in sinum tuum. Qui rursum misit. et eduxit de
sinu. et ecce reversa est ad priorem colorem. Si non credent tibi. neque
audient vocem primi signi. credent verbis posteriori. Si autem
et his duobus signis non credent. neque vocem tuam audient. sume
aquam de flumine. et effunde super aridam. et facta in terra in sanguinem
vertentur. Dixit moyses ad dominum. obsecro domine. non
sum eloquens ego. nec ab heri. et nudiustertius. quidem ex quo locutus
es servo tuo. sed impeditioris et tardioris linguae sum. Cui dixit
dominus. quis fecit os hominis. aut quis mutum et surdum. videntem
et cecum. nonne ego. Nunc ergo vade. et ego ero in ore tuo. et
docebo te quid loquaris. Qui ait. obsecro domine. mitte quem missurus
es. Iratusque dominus moysi. dixit. aaron levites frater tuus
scio quod eloquens sit. ipse egredietur in occursum tuum. Et cum
viderit te letabitur corde. loquetur ad eum. et ponet verba mea in ore
ejus. et ego ero in ore tuo. et in ore illius. et ostendam vobis quid
facere debeatis. Loquetur ipse pro te ad populum. et erit os tuum.
tu autem eris ei in his que ad deum pertinent. Virgam autem hanc
sumes in manu tua. in qua facies signa. Abiit moyses. et reversus est
ad jethro cognatum suum. dixitque ei. vadam et revertar ad fratres
meos qui sunt in egypto. et videam si adhuc vivunt. Cui jethro
ait. vade in pace. Dixit autem dominus ad moysen in madian. vade.
revertere in egyptum. mortui sunt enim omnes qui querebant animam
tuam. Tulit ergo moyses uxorem suam et filios suos. et imposuit
eos super asinum. reversusque est in terram egypti. tollens virgam
dei in manu sua. Et dixit dominus ad eum. cum abieris et reverti
coeperis in egyptum. vide ut omnia prodigia quae posui in manu tua
facias coram pharaone. ego autem indurabo cor ejus. ut non dimittat
populum. Et dices ad eum. hec dicit dominus. filius meus primogenitus
israel. dico tibi. dimitte filium meum ut sacrificet mihi. Si
autem nolueris dimittere eum. ecce ego occidam filium tuum primogenitum.
Factum est autem in via in loco mansionis. occurrit ei dominus.
et voluit occidere eum. Sumpta cotem acutissimam circumcidit
preputium filii sui. et tetigit pedes ejus. dicens. sponsus sanguinum
tu mihi es. Et dimisit eum. Illa dixit. sponsus sanguinum circumcisionis
gratia. Dixit autem dominus ad aaron. vade in occursum moysi
in desertum. Qui abiit. et occurrit ei in monte dei. et osculatus est eum.
Cui cum narrasset moyses omnia verba domini pro quibus
miserat eum. et signa quae mandaverat ei. abierunt pariter. et congregaverunt
omnes seniores filiorum israel. Locutusque est aaron
omnia verba quae dixerat dominus moysi. et fecit signa coram populo.
Et credidit plebs. audientes quod visitasset dominus filios israel.
et respexisset afflictionem eorum. procidentes adoraverunt.

Postea ingressi moyses et aaron locuti sunt ad pharaonem. hec
dicit dominus deus israel. dimitte populum meum. ut sacrificet mihi
in deserto. Qui respondit. quis est dominus ut audiam vocem ejus
et dimittam israel. nescio dominum. nec israel dimittam. Dixerunt
ad eum. deus hebreorum vocavit nos. eamus viam trium dierum in
desertum. et sacrificemus domino deo nostro. ne forte occidat nos
pestilentia aut gladius. Quibus ait rex egypti. cur moyses et aaron
avertitis populum a suis operibus. ite ad onera vestra. Dixitque pharao.
ecce nunc multa turba populi terre. et vos vultis eos requiescere
facere ab operibus suis. Non dabitur paleis populo ad conficiendos
lateres. sicut heri et nudiustertius fecerunt. sed ipsi vadant et colligant
sibi paleas. Et lateris numerum quem prius faciebant. ponite
super eos. nec minuetis ex eo. Otiosi sunt. propterea clamant. dicentes.
eamus et immolemus deo nostro. Gravetur opus hominum. et
impleantur illo. nec respiciant ad verba mendacia. Egressi igitur
exactores populi et scribe. dixerunt ad eos. hec dicit pharao. non
dabo vobis paleas. Vos ite et colligite sibi ubicumque inveneritis.
nichil enim minuetur de operibus vestris. Dispersus est ergo populus
per omnem terram egypti. ut colligerent stipulas pro paleis. Exactores
autem instabant. dicentes. perficite opera vestra. quotidianum
exigebatur pensum. sicut quando paleae ministrabantur. Fustigabantur
quoque magistri operum filii israel. quos constituerant super
eos exactores pharaonis. dicentes. cur non implestis sicut heri et nudiustertius
lateris numerum. Venerunt ergo magistri operum filiorum
israel. et clamabant ad regem dicentes. quare sic agis contra servos
tuos. Paleae non traduntur servis tuis. et lateres quotidie imperantur.
ecce servi tui fustigantur. et delinquit populus tuus. Qui respondit.
otiosi estis. otiosi. propterea dicitis. eamus et immolemus domino.
Ite ergo et operamini. paleae non dabuntur vobis. et numerum laterum
quem prius reddere debuistis. Videntes igitur magistri operum
filios israel in malis constitutos. quia dictum fuerat. non minuetis
ex numero laterum quotidianum pensum operis. occurrerunt moysi
et aaron. qui stabant contra eos. cum dimitterentur ab pharaone.
et dixerunt. videat dominus et judicet. quia fetere fecistis odorem
nostrum coram pharaone et servis ejus. et dedistis gladium in manu
eorum ut occidant nos. Reversus moyses ad dominum. ait. cur afflixisti
populum hunc. ut quid me misisti. Ex quo enim ingressus sum
ad pharaonem ut loquerer in nomine tuo. afflixit populum hunc. et
non liberasti eum. Dixitque dominus ad moysen. nunc videbis quae
facturus sim pharaoni. Dimittet enim eos. et compellente manu fortiori
ejiciet de terra sua. Locutus est autem deus moysi. et ait. ego
dominus. Et apparui abraham isaac et jacob. deus omnipotens. et
nomen meum adonai non indicavi eis. Pepigi quoque fedus meum
cum eis. ut darem eis terram chanaan. terram peregrinationis eorum
in qua advenae fuerunt. Audivi gemitum filiorum israel quos egyptii
detinent in servitute. et recordatus sum fedus meum. Dic ergo filiis
israel. ego dominus. et educam vos de servitute egyptiorum. et liberabo
de operibus duris. Redimam vos in brachio extento. et in judiciis
magnis. Et assumam vos mihi in populum. et ero vobis in deum.
Et scietis quod ego sim dominus deus vester qui educo vos de servitute
egyptiorum. et introducam in terram pro qua levavi manum meam
ut darem eam abraham isaac et jacob. et dabo vobis eam possessionem.
ego dominus. Locutus est moyses ad filios israel. sed non acquiescebant
ei prae angustia spiritus et servitute dura. Dixit autem dominus
ad moysen. ingredere. et loquere ad pharaonem regem egypti.
ut dimittat filios israel de terra sua. Qui respondit coram domino.
ecce filii israel non audiunt me. quomodo ergo audiet me pharao.
praesertim incircumcisus labiis. Et locutus est dominus ad moysen
et aaron. praecepitque eis ad filios israel. et ad pharaonem regem
egypti. ut educerent filios israel de terra egypti. Hi sunt principes
familiarum per domos patrum suorum. filii ruben primogeniti israel.
henoch. phallu. hesron. et charmi. hec cognationes ruben. Filii
simeon. jamuel. et jamin. et ahod. et jachin. et sohar. et saul filius
chananitidis. hec cognationes simeon. Filii leui secundum cognationes
suas. gerson. caath. et merari. Vixit autem leui centum triginta
septem annis. filii gerson. lobni. et semei per familias suas. Filii caath.
amram. et isaar. et hebron. et oziel. Vixit autem caath centum triginta
tribus annis. Filii merari. moholi. et musi. hec cognationes leui
per familias suas. Duxit autem amram jochabed patris sui sororem
uxorem. que genuit ei aaron et moysen. Vixit autem amram centum
triginta septem annis. Filii isaar. core. nepheg. et zechri. Filii
oziel. misael. elisaphan. et sethri. Filii aaron. nadab primogenitus
ejus. et abiu. eleazar. et ithamar. Filii core. aser. et elcana. et abiasaph.
hec cognationes core. Eleazar autem filius aaron duxit uxorem
de filiabus phutihel. que peperit ei phinees. hi principes familiarum
per cognationes suas. Hic aaron et moyses quibus dixit dominus.
educite filios israel de terra egypti per turmas suas. Ipsi locuti sunt
ad pharaonem regem egypti. ut educerent filios israel de egypto.
Locutus est dominus ad moysen in terra egypti. dixitque ei. ego dominus.
loquere ad pharaonem regem egypti omnia que ego loquor
ad te. Qui respondit coram domino. ecce ego incircumcisus labiis.
quomodo audiet me pharao. Dixit autem dominus ad moysen. ecce
constitui te deum pharaonis. et aaron frater tuus erit propheta tuus.
Tu loqueris ei omnia que praecepero tibi. et ipse loquetur ad pharaonem.
ut dimittat filios israel de terra sua. Sed ego indurabo cor
ejus. et multiplicabo signa mea et prodigia in terra egypti. Et non audiet
vos pharao. et ponam manum meam super egyptum. et educam
exercitum meum. populum meum filios israel de terra egypti per
ultiones grandes. Et scient egyptii quia ego dominus. cum extenderim
manum meam super egyptum. et eduxerim filios israel de medio
eorum. Fecerunt ergo moyses et aaron sicut praecepit dominus.
Ipse quoque habebat octogesimum annum. et aaron octogesimum
tertium. cum loquerentur ad pharaonem. Dixit autem dominus ad
moysen et aaron. dicens. cum dixerit vobis pharao. ostendite signa.
dices ad aaron. tolle virgam tuam. et projice coram pharaone. ut fiat
in draconem. Ingressi igitur moyses et aaron ad pharaonem. fecerunt
sicut praecepit dominus. Et projecit aaron virgam coram pharaone
et servis ejus. et facta est in draconem. Vocavit autem pharao sapientes
et maleficos. qui et ipsi eadem arte magica quae fecerat aaron
similia fecerunt. Projecit enim unusquisque virgam suam. et versae
sunt in dracones. sed devoravit virga aaron virgas eorum. Et roboratum
est cor pharaonis. et non audivit eos. sicut praecepit dominus.
Dixitque dominus ad moysen. ingravatum est cor pharaonis. nolens
dimittere populum. Vade ad eum mane. ecce egredietur ad aquas.
et stabis contra eum in ripa fluminis. virgam quae versa est in colubrum
tolles in manu tua. et dices ad eum. dominus deus hebreorum
misit me ad te. dicens. dimitte populum meum ut sacrificet mihi in
deserto. et usque nunc non audisti. Hec dicit dominus. in hoc scies
quia ego dominus. ecce ego percutiam in virga quae in manu mea est
aquam fluminis. et vertetur in sanguinem. Pisces qui sunt in flumine
morientur. et putrescent aque. et affligentur egyptii bibere aquam
fluminis. Dixitque dominus ad moysen. dic aaron. tolle virgam tuam.
et extende manum tuam super aquas egyptiorum. et super flumina
eorum. et paludes. et lacus. et omnem collectionem aquarum. ut fiant
cruor. et sit sanguis in universa terra egypti. tam in lignis quam in
lapidibus. Fecerunt ergo moyses et aaron sicut praecepit dominus.
Et elevans virgam percussit aquam que erat in fluvio. coram pharaone
et servis ejus. et versa est in sanguinem. Pisces qui erant in flumine
mortui sunt. et putrefacta est aqua. nec poterant egyptii bibere aquam
fluminis. Et facta est cruor per omnem terram egypti. Feceruntque
similia arte magica. et dixit pharao. et non audivit eos. sicut praecepit
dominus. Et avertit se. et intravit domum suam. nec adposuit
cor suum etiam hoc. Foderunt autem omnes egyptii per circuitum
fluminis aquam potabilem. quia non poterant bibere de aqua fluminis.
Et impleti sunt septem dies postquam percussit dominus flumen.
Dixitque dominus ad moysen. ingredere ad pharaonem. et dices
ad eum. hec dicit dominus. dimitte populum meum ut sacrificet mihi.
Quod si nolueris dimittere. ecce ego percutiam omnes terminos tuos
ranis. Et ascendet fluvius ranas. que egredientur et ingredientur domum
tuam. et cubiculum lectuli tui. et super stratum tuum. et domos
servorum tuorum. et populi tui. et in furnos tuos. et in reliquias
vasorum tuorum. Et ad te. et ad populum tuum. et ad omnes servos
tuos ascendent ranae. Dixitque dominus ad moysen. dic aaron. extende
manum tuam cum virga tua super flumina. et rivos. et lacus.
et educ ranas super terram egypti. Extendit aaron manum super aquas
egyptiorum. et ascendentes operuerunt terram egypti. Feceruntque
similia arte magica. et adduxerunt ranas super terram egypti. Vocavit
autem pharao moysen et aaron. et ait. orate dominum ut auferat
ranas a me et a populo meo. et dimittam populum ut sacrificet domino.
Dixitque moyses ad pharaonem. constitue mihi quando orem
pro te. et pro servis tuis. et pro populo tuo. ut recedant ranae a te.
et a domibus tuis. et a servis tuis. et a populo tuo. et tantummodo in
flumine remaneant. Qui respondit. cras. Et ait moyses. fiat juxta
verbum tuum. ut scias quia non est deus sicut dominus deus noster.
Et recedent ranae a te. et a domibus tuis. et a servis tuis. et a populo
tuo. et tantummodo in flumine remanebunt. Egressi autem moyses
et aaron a pharaone. clamavit moyses ad dominum. pro sermone ranarum
quem promiserat pharaoni. Fecitque dominus juxta verbum
moysi. et mortuae sunt ranae de domibus. de villis. et de agris. Congregaverunt
eas in immensos acervos. et computruit terra. Videns autem
pharao quod data esset requies. aggravavit cor suum. nec audivit eos.
sicut praecepit dominus. Dixitque dominus ad moysen. dic aaron.
extende virgam tuam. et percute pulverem terre. ut vertatur in sciniphes
per universam terram egypti. Feceruntque ita. Et extendit aaron
manum tenens virgam. percussitque pulverem terre. Et factum est
ut sciniphes tam in hominibus quam in jumentis nascerentur. Omnis
pulvis terre versus est in sciniphes per totam terram egypti. Feceruntque
similia arte magica ut educerent sciniphes. et non potuerunt.
Erant autem sciniphes tam in hominibus quam in jumentis. Dixerunt
ergo magi ad pharaonem. digitus dei est hic. Et obfirmatum est cor
pharaonis. nec audivit eos. sicut praecepit dominus. Dixit autem dominus
ad moysen. consurge diluculo. et sta coram pharaone. egredietur
enim ad aquam. et dices ad eum. hec dicit dominus. dimitte populum
meum ut sacrificet mihi. Quod si non dimiseris eum. ecce ego mittam
in te. et in servos tuos. et in populum tuum. et in domos tuas omne
genus coenomyiae. Et implebuntur domus egyptiorum omni genere
coenomyiae. et universa terra in qua fuerint. Separabo autem in die
illa terram gessen in qua populus meus habitat. ut non sint ibi coenomyiae.
et scias quia ego dominus in medio terre. Ponamque divisionem
inter populum meum et populum tuum. Cras erit signum istud.
Fecit dominus sicut locutus est. et venit musca coenomyia gravissima
in domum pharaonis. et in domos servorum ejus. et in omnem terram
egypti. Vastabaturque terra a muscis coenomyiis. Vocavit autem pharao
moysen et aaron. et ait. ite. et sacrificate deo vestro in terra hac.
Et ait moyses. non potest ita fieri. abominationes enim nostras immolabimus
domino deo nostro. quas si viderint egyptii. lapidibus nos
obruent. Viam trium dierum pergere debemus in solitudinem. et immolare
domino deo nostro. sicut praecepit nobis. Dixit pharao. ego
dimittam vos. ut sacrificetis domino deo vestro in deserto. tantummodo
longius ne abeatis. Orate pro me. Et ait moyses. egredior a te.
et orabo dominum. ut recedant muscae a pharaone et a servis ejus.
et a populo suo cras. Verumtamen cave ne ultra callide agas. et non
dimittas populum ut sacrificet domino. Egressus igitur moyses a pharaone.
precatus est dominum. Fecitque sermonem ejus. et abstulit
muscas a pharaone et a servis ejus. et a populo suo. ita ut ne una quidem
remaneret. Et gravavit cor suum etiam hac vice. nec dimisit populum.
Dixit autem dominus ad moysen. ingredere ad pharaonem. et
dices ad eum. hec dicit dominus deus hebreorum. dimitte populum
meum ut sacrificet mihi. Quod si nolueris dimittere. et adhuc tenueris
eos. ecce manus mea erit super agros tuos. et super equos. et asinos.
et camelos. et boves. et oves. pestilentia gravissima nimis. Et faciet
dominus in hac die. et separabit inter possessiones israel. et possessiones
egyptiorum. ut nichil omnino pereat de cunctis que filiorum
israel sunt. Constituitque dominus tempus. dicens. cras faciet dominus
sermonem istum in terra. Et fecit dominus verbum hoc. et mortua
sunt omnia animalia egyptiorum. de pecoribus filiorum israel ne unum
quidem periit. Misitque pharao. et ne unum quidem mortuum
est de his que possederat israel. Et obfirmatum est cor pharaonis.
nec dimisit populum. Dixitque dominus ad moysen et aaron. tollite
plenas manus favillae fornacis. et spargat eam moyses contra celum
coram pharaone. Et fiet pulvis super omnem terram egypti. et erumpent
sciniphes et pustulae ulcerum in hominibus et jumentis per universam
terram egypti. Tulerunt ergo favillam fornacis. et steterunt
coram pharaone. Et sparsit eam moyses contra celum. Factaque sunt
sciniphes et pustulae ulcerum in hominibus et jumentis. Et magi non
poterant stare coram moyse propter ulcera. quae in eis et in omni terra
egypti facta fuerant. Et induravit dominus cor pharaonis. et non audivit
eos. sicut locutus est dominus ad moysen. Dixit autem dominus
ad moysen. consurge diluculo. et sta contra pharaonem. et dices ad
eum. hec dicit dominus deus hebreorum. dimitte populum meum ut
sacrificet mihi. Quod si nolueris dimittere. sed adhuc detinueris eos.
ecce ego mittam omnes plagas meas in cor tuum. et in servos tuos. et
in populum tuum. ut scias quoniam non est similis mei in omni terra.
Nunc enim mittens manum meam percutiam te. et populum tuum
pestilentia. et delebis de terra. Ad hoc autem vos servavi. ut ostendam
in vobis fortitudinem meam. et narretur nomen meum in universa
terra. Adhuc tu detineris populum meum. ut non dimittas eum.
ecce ego pluam hac eadem hora cras grandinem nimis grandem. qualis
non fuit in egypto a die qua fundata est usque nunc. Mitte ergo
nunc. et congrega omnia animalia tua. et quicquid habes in agro.
homines et jumenta. et universa quae inventa fuerint in campo. nec
recondita domibus. cecidit enim super ea grando. et morientur. Qui
timuit sermonem domini de servis pharaonis. fugere fecit servos suos
et pecora in domos. Qui autem neglexit verbum domini. dimisit servos
suos et pecora in agris. Dixit autem dominus ad moysen. extende
manum tuam in celum. ut fiat grando in universa terra egypti. super
homines et jumenta. et omnem herbam regionis egypti. Extendit moyses
virgam in celum. et dominus dedit voces et grandinem. et discurrebat
ignis super terram. Pluitque dominus grandinem super terram
egypti. Fuitque grando valde magna. qualis non fuerat in omni terra
egypti ex quo gens illa fundata est. Percussitque grando in omni terra
egypti cuncta que fuerunt in agris. tam homines quam jumenta. Omnes
herbas regionis percussit. et omne lignum agri confregit. absque
terra gessen ubi erant filii israel. in qua grando non cecidit. Misit
ergo pharao. et vocavit moysen et aaron. dixitque ad eos. peccavi
etiam nunc. dominus justus. ego autem et populus meus impii. Orate
dominum. ut cessent tonitrua dei et grando. et dimittam vos. nec ultra
moremini. Dixit ei moyses. cum egressus fuero urbem. extendam manus
meas ad dominum. et cessabunt voces. et grando ultra non erit.
ut scias quia domini est terra. Nondum enim tu et servi tui timetis
dominum deum. Linum et hordeum laesum est. eo quod hordeum
esset jam in spicis. et linum tunderetur. Triticum autem et far non
sunt laesa. quia serotina erant. Egressus igitur moyses a pharaone
civitatem. extendit manus ad dominum. et cessaverunt voces et grando.
et imber non effudit amplius super terram. Quod cum vidisset pharao
cessasse imbrem et grandinem. et tonitrua. auxit peccata. et aggravavit
cor suum. ipse et servi illius. Et obfirmatum est cor pharaonis.
nec dimisit filios israel. sicut praecepit dominus per manum moysi.
Dixit autem dominus ad moysen. ingredere ad pharaonem. ego enim
obfirmavi cor ejus. et cor servorum illius. ut faciam signa mea haec
in medio eorum. et ut enarres in auribus filii tui. et nepotis quae
contra aegyptios egerim. et signa mea quae fecerim in eis. et sciatis
quia ego dominus. Ingressi igitur moyses et aaron ad pharaonem.
dixerunt ei. hec dicit dominus deus hebreorum. usquequo non vis subjici
mihi. dimitte populum meum ut sacrificet mihi. Quod si adhuc
contradicis et resistis mihi. ecce cras inducam locustas in terminos
tuos. quae operient superficiem terre. ne quis possit videre terram.
et comedent residuum quod evasit grandinem. et quicquid germinare
facit ager tibi. Implebuntque domos tuas. et omnium servorum tuorum.
et universae domus egyptiorum. quantas non viderunt patres
tui. et avi eorum ex quo orti sunt super terram usque ad diem hanc.
Et

et audite filii Iacob, audite Israhel patrem vestrum. Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea et principium doloris mei, prior in donis, maior imperio. Effusus es sicut aqua, non crescas, quia ascendisti cubile patris tui et maculasti stratum eius. Symeon et Levi fratres, vasa iniquitatis bellantia. In consilium eorum non veniat anima mea, et in coetu eorum non sit gloria mea, quia in furore suo occiderunt virum et in voluntate sua suffoderunt murum. Maledictus furor eorum quia pertinax, et indignatio eorum quia dura. Dividam illos in Iacob et dispergam illos in Israhel. Iuda, te laudabunt fratres tui. Manus tua in cervicibus inimicorum tuorum, adorabunt te filii patris tui. Catulus leonis Iuda, ad praedam, fili mi, ascendisti; requiescens accubuisti ut leo et quasi leaena; quis suscitabit eum? Non auferetur sceptrum de Iuda et dux de femore eius, donec veniat qui mittendus est, et ipse erit expectatio gentium. Ligans ad vineam pullum suum et ad vitem, o fili mi, asinam suam. Lavabit vino stolam suam et in sanguine uvae pallium suum. Pulchriores sunt oculi eius vino, et dentes eius lacte candidiores. Zabulon in litore maris habitabit et in statione navium pertingens usque ad Sydonem. Isachar asinus fortis accubans inter terminos. Vidit requiem quod esset bona et terram quod optima, et supposuit umerum suum ad portandum, factusque est tributis serviens. Dan iudicabit populum suum sicut et alia tribus in Israhel. Fiat Dan coluber in via, cerastes in semita, mordens ungulas equi ut cadat ascensor eius retro. Salutare tuum expectabo, Domine. Gad accinctus praeliabitur ante eum, et ipse accingetur retrorsum. Aser, pinguis panis eius, et praebebit delicias regibus. Nepthalim cervus emissus et dans eloquia pulchritudinis. Filius accrescens Ioseph, filius accrescens et decorus aspectu; filiae discurrerunt super murum. Sed exasperaverunt eum et iurgati sunt, invideruntque illi habentes iacula. Sedit in forti arcus eius, et dissoluta sunt vincula brachiorum et manuum eius per manus potentis Iacob. Inde pastor egressus est lapis Israhel. Deus patris tui erit adiutor tuus, et Omnipotens benedicet tibi benedictionibus caeli desuper, benedictionibus abyssi iacentis deorsum, benedictionibus uberum et vulvae. Benedictiones patris tui confortatae sunt benedictionibus patrum eius, donec veniret desiderium collium aeternorum. Fiant in capite Ioseph et in vertice nazarei inter fratres suos. Beniamin lupus rapax, mane comedet praedam et vespere dividet spolia.

Hi omnes in tribubus Israhel duodecim. Haec locutus est eis pater suus, benedixitque singulis benedictionibus propriis. Et praecepit eis dicens: Ego congregor ad populum meum. Sepelite me cum patribus meis in spelunca duplici quae est in agro Ephron Hethei, contra Mambre in terra Chanaan, quam emit Abraham cum agro ab Ephron Hettheo in possessionem sepulchri. Ibi sepelierunt eum et Sarram uxorem eius; ibi sepultus est Isaac cum Rebecca coniuge sua; ibi et Lya condita iacet. Finitisque mandatis quibus filios instruebat, collegit pedes suos super lectulum et obiit, appositusque est ad populum suum. Quod cernens Ioseph ruit super faciem patris, flens et deosculans eum. Praecepitque servis suis medicis ut aromatibus condirent patrem. Quibus iussa explentibus transierunt quadraginta dies; iste quippe mos erat cadaverum conditorum. Flevitque eum Aegyptus septuaginta diebus. Et expleto planctus tempore locutus est Ioseph ad familiam Pharaonis: Si inveni gratiam in conspectu vestro, loquimini in auribus Pharaonis, eo quod pater meus adiuraverit me dicens: En morior; in sepulchro meo quod fodi mihi in terra Chanaan sepelies me. Ascendam igitur et sepeliam patrem meum ac revertar. Dixitque ei Pharao: Ascende et sepeli patrem tuum sicut adiuratus es. Quo ascendente ierunt cum eo omnes senes domus Pharaonis cunctique maiores natu terrae Aegypti, domus Ioseph cum fratribus suis absque parvulis et gregibus atque armentis quae dereliquerant in terra Gessen. Habuit quoque in comitatu currus et equites, et facta est turba non modica. Veneruntque ad aream Atad quae sita est trans Iordanem; ubi celebrantes exequias planctu magno atque vehementi impleverunt septem dies. Quod cum vidissent habitatores terrae Chanaan, dixerunt: Planctus magnus est iste Aegyptiis. Et idcirco appellaverunt nomen loci illius Planctus Aegypti. Fecerunt ergo filii Iacob sicut praeceperat eis, et portantes eum in terram Chanaan sepelierunt eum in spelunca duplici quam emerat Abraham cum agro in possessionem sepulchri ab Ephron Hettheo contra faciem Mambre. Reversusque est Ioseph in Aegyptum cum fratribus suis et omni comitatu, sepulto patre.

Quo mortuo timentes fratres eius et mutuo colloquentes: Ne forte memor sit iniuriae quam passus est, et reddat nobis malum omne quod fecimus, mandaverunt ei dicentes: Pater tuus praecepit nobis antequam moreretur ut haec tibi verbis illius diceremus: Obsecro ut obliviscaris sceleris fratrum tuorum et peccati atque malitiae quam exercuerunt in te. Nos quoque oramus ut servis Dei patris tui dimittas iniquitatem hanc. Quibus auditis flevit Ioseph. Veneruntque ad eum fratres sui, et proni adorantes in terram dixerunt: Servi tui sumus. Quibus ille respondit: Nolite timere. Num Dei possumus resistere voluntati? Vos cogitastis de me malum, et Deus vertit illud in bonum, ut exaltaret me sicut in praesentiarum cernitis, et salvos faceret multos populos. Nolite metuere; ego pascam vos et parvulos vestros. Consolatusque est eos et blande ac leniter est locutus. Et habitavit in Aegypto cum omni domo patris sui, vixitque centum decem annis, et vidit Ephraim filios usque ad tertiam generationem. Filii quoque Machir filii Manasse nati sunt in genibus Ioseph. Quibus transactis locutus est fratribus suis: Post mortem meam Deus visitabit vos et ascendere faciet de terra ista ad terram quam iuravit Abraham, Isaac et Iacob. Cumque adiurasset eos atque dixisset: Deus visitabit vos, asportate ossa mea vobiscum de loco isto, mortuus est, expletis centum decem vitae suae annis. Et conditus aromatibus repositus est in loculo in Aegypto. Explicit Genesis.

INCIPIT LIBER EXODVS QVI DICITVR HELESMOTH.

Incip. liber exodi

HAEC SUNT NOMINA FILIORUM ISRAHEL QUI INGRESSI SUNT Aegyptum; singuli cum domibus suis introierunt: Ruben, Symeon, Levi, Iuda, Isachar, Zabulon et Beniamin, Dan et Nepthalim, Gad et Aser. Erant igitur omnes animae eorum qui egressi sunt de femore Iacob septuaginta quinque; Ioseph autem in Aegypto erat. Quo mortuo et universis fratribus eius omnique cognatione sua, filii Israhel creverunt et quasi germinantes multiplicati sunt, ac roborati nimis impleverunt terram. Surrexit interea rex novus super Aegyptum qui ignorabat Ioseph, et ait ad populum suum: Ecce populus filiorum Israhel multus et fortior nobis est. Venite, sapienter opprimamus eum, ne forte multiplicetur et, si ingruerit contra nos bellum, addatur inimicis nostris, expugnatisque nobis egrediatur e terra. Praeposuit itaque eis magistros operum ut affligerent eos oneribus. Aedificaveruntque urbes tabernaculorum Pharaoni, Phithon et Ramesses. Quantoque opprimebant eos, tanto magis multiplicabantur et crescebant. Oderantque filios Israhel Aegyptii et affligebant illudentes eis, atque ad amaritudinem perducebant vitam eorum operibus duris luti et lateris omnique famulatu quo in terrae operibus premebantur. Dixit autem rex Aegypti obstetricibus Hebraeorum, quarum una vocabatur Sephora, altera Phua, praecipiens eis: Quando obstetricabitis Hebraeas et partus tempus advenerit, si masculus fuerit, interficite illum; si femina, reservate. Timuerunt autem obstetrices Deum, et non fecerunt iuxta praeceptum regis Aegypti, sed conservabant mares. Quibus ad se accersitis rex ait: Quidnam est hoc quod facere voluistis, ut pueros servaretis? Quae responderunt: Non sunt Hebraeae sicut Aegyptiae mulieres; ipsae enim obstetricandi habent scientiam, et priusquam veniamus ad eas pariunt. Bene ergo fecit Deus obstetricibus; et crevit populus confortatusque est nimis. Et quia timuerunt obstetrices Deum, aedificavit illis domos. Praecepit autem Pharao omni populo suo dicens: Quicquid masculini sexus natum fuerit, in flumen proicite; quicquid feminei, reservate.

Egressus est post haec vir de domo Levi et accepit uxorem stirpis suae. Quae concepit et peperit filium, et videns eum elegantem abscondit tribus mensibus. Cumque iam celare non posset, sumpsit fiscellam scirpeam et linivit eam bitumine ac pice, posuitque intus infantulum et exposuit eum in carecto ripae fluminis, stante procul sorore eius et considerante eventum rei. Ecce autem descendebat filia Pharaonis ut lavaretur in flumine, et puellae eius gradiebantur per crepidinem alvei. Quae cum vidisset fiscellam in papyrione, misit unam e famulis suis, et allatam aperiens cernensque in ea parvulum vagientem, miserta eius ait: De infantibus Hebraeorum est. Cui soror pueri: Vis, inquit, ut vadam et vocem tibi mulierem Hebraeam quae nutrire possit infantulum? Respondit: Vade. Perrexit puella et vocavit matrem eius. Ad quam locuta filia Pharaonis: Accipe, ait, puerum istum et nutri mihi; ego dabo tibi mercedem tuam. Suscepit mulier et nutrivit puerum, adultumque tradidit filiae Pharaonis. Quem illa adoptavit in locum filii vocavitque nomen eius Moyses, dicens: Quia de aqua tuli eum.

In diebus illis postquam creverat Moyses, egressus ad fratres suos vidit afflictionem eorum et virum Aegyptium percutientem quendam de Hebraeis fratribus suis. Cumque circumspexisset huc atque illuc et nullum adesse vidisset, percussum Aegyptium abscondit sabulo. Et egressus die altero conspexit duos Hebraeos rixantes, dixitque ei qui faciebat iniuriam: Quare percutis proximum tuum? Qui respondit: Quis te constituit principem et iudicem super nos? Num occidere me tu vis, sicut occidisti heri Aegyptium? Timuit Moyses et ait: Quomodo palam factum est verbum istud? Audivitque Pharao sermonem hunc et quaerebat occidere Moysen. Qui fugiens de conspectu eius moratus est in terra Madian, et sedit iuxta puteum. Erant autem sacerdoti Madian septem filiae, quae venerunt ad hauriendas aquas, et impletis canalibus adaquare cupiebant greges patris sui. Supervenere pastores et eiecerunt eas. Surrexitque Moyses, et defensis puellis adaquavit oves earum. Quae cum revertissent ad Raguhel patrem suum, dixit ad eas: Cur velocius venistis solito? Responderunt: Vir Aegyptius liberavit nos de manu pastorum, insuper et hausit aquam nobiscum potumque dedit ovibus. At ille: Ubi est? inquit. Quare dimisistis hominem? Vocate eum ut comedat panem. Iuravit ergo Moyses quod habitaret cum eo; accepitque Sephoram filiam eius uxorem. Quae peperit ei filium, quem vocavit Gersan, dicens: Advena fui in terra aliena. Alterum vero peperit, quem vocavit Eliezer, dicens: Deus enim patris mei adiutor meus eripuit me de manu Pharaonis.

Post multum vero temporis mortuus est rex Aegypti, et ingemescentes

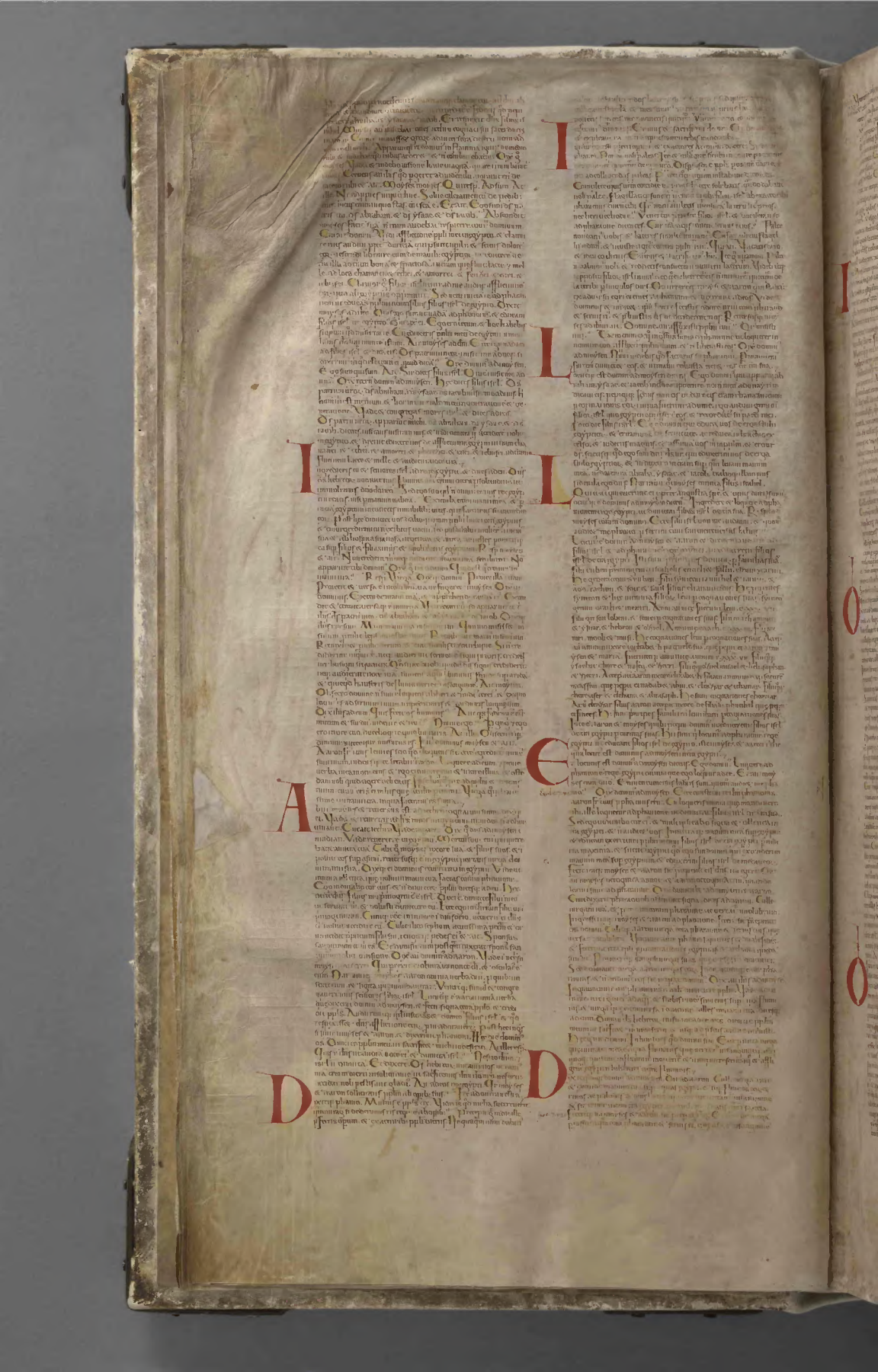

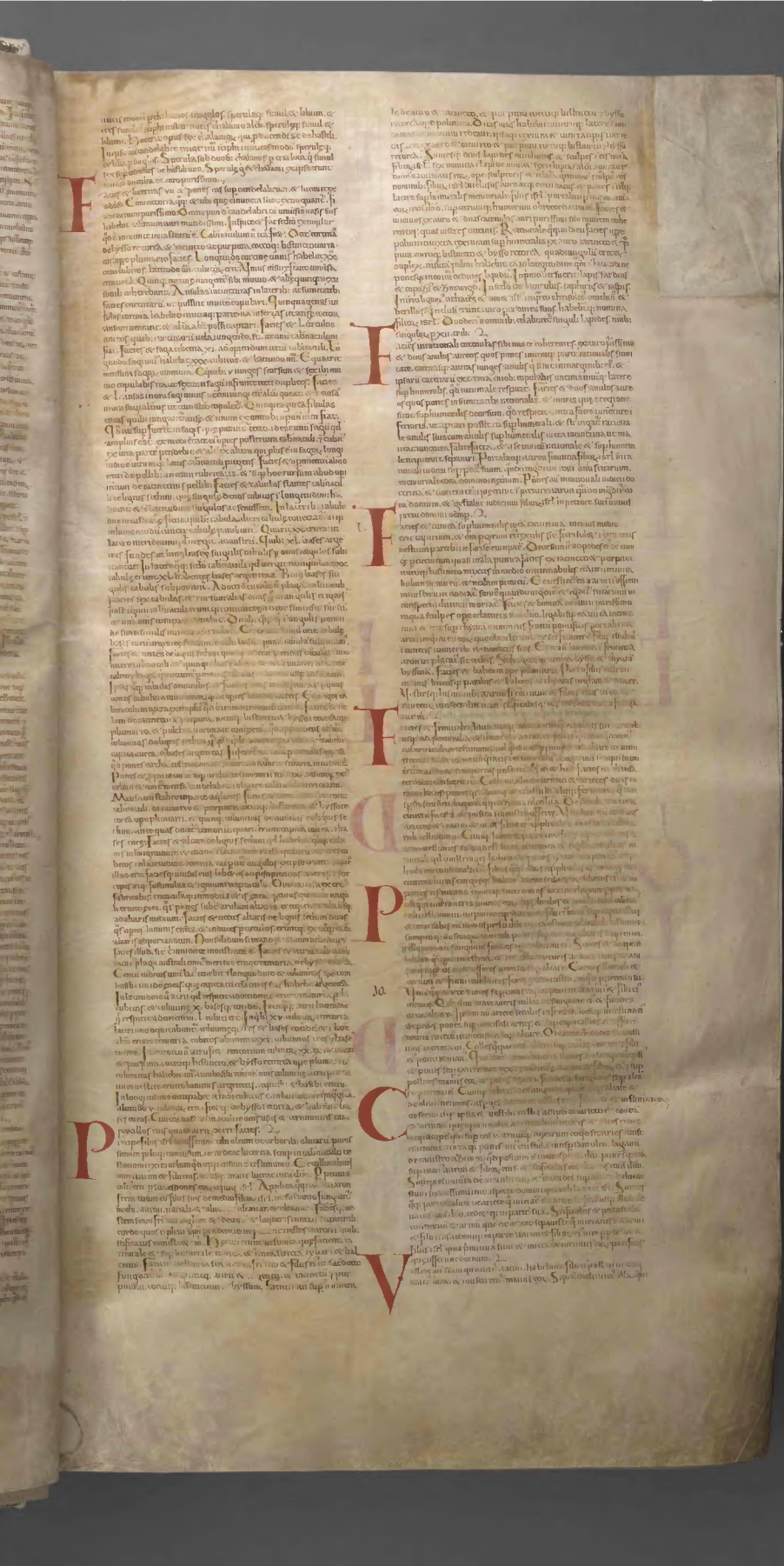

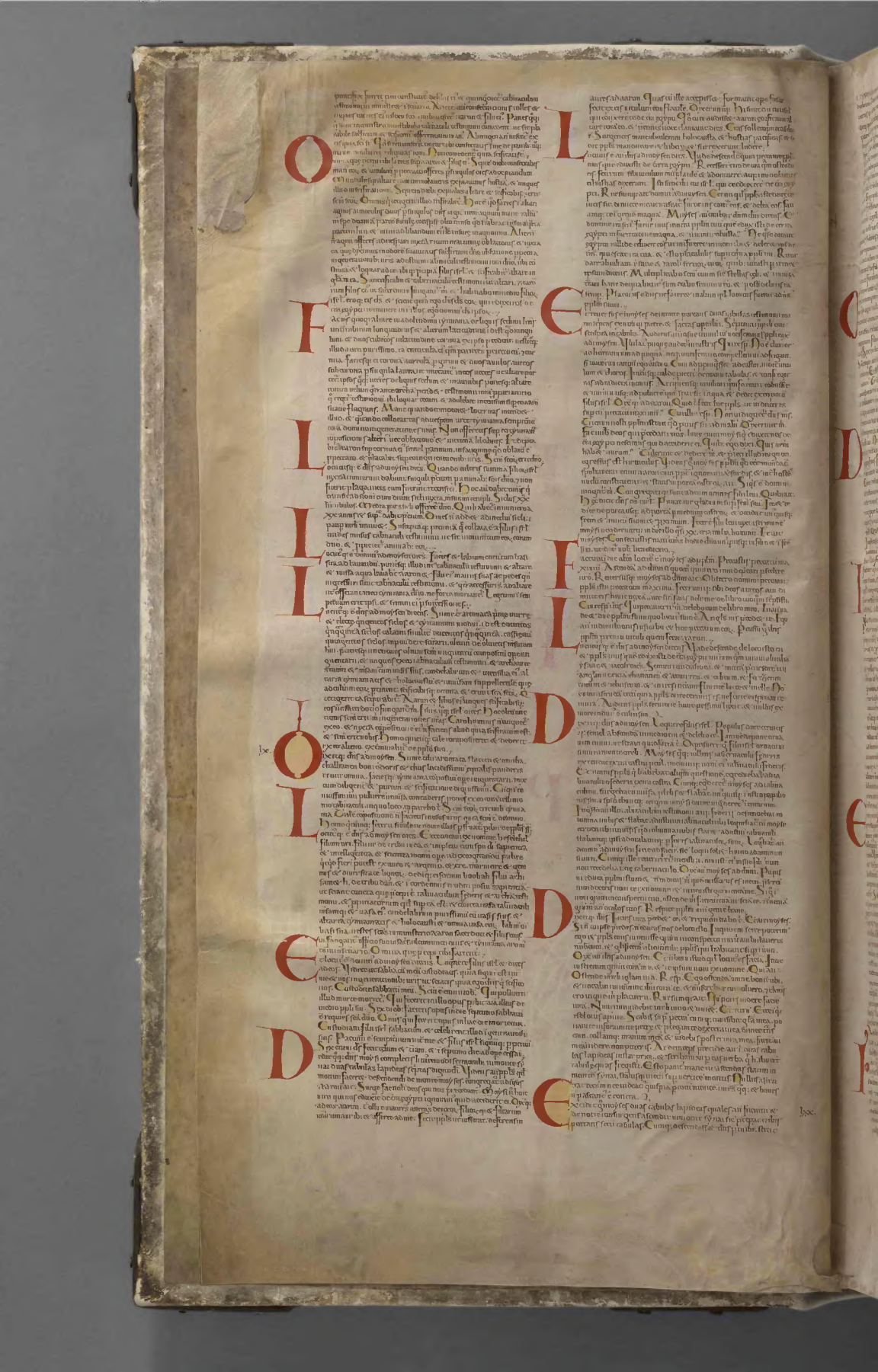

INCIPIT LIBER LEVITICVS

DRUAGEKRA

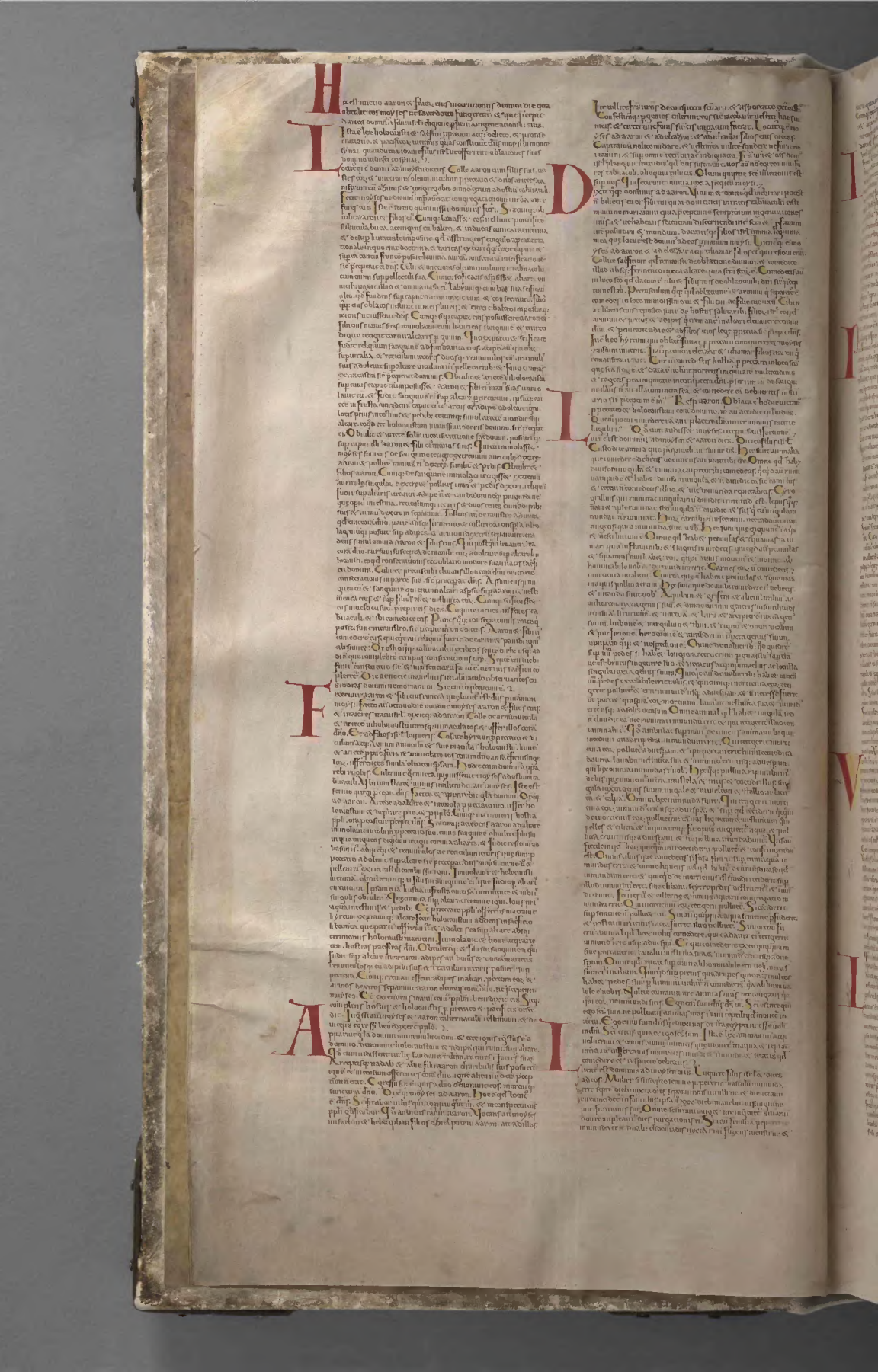

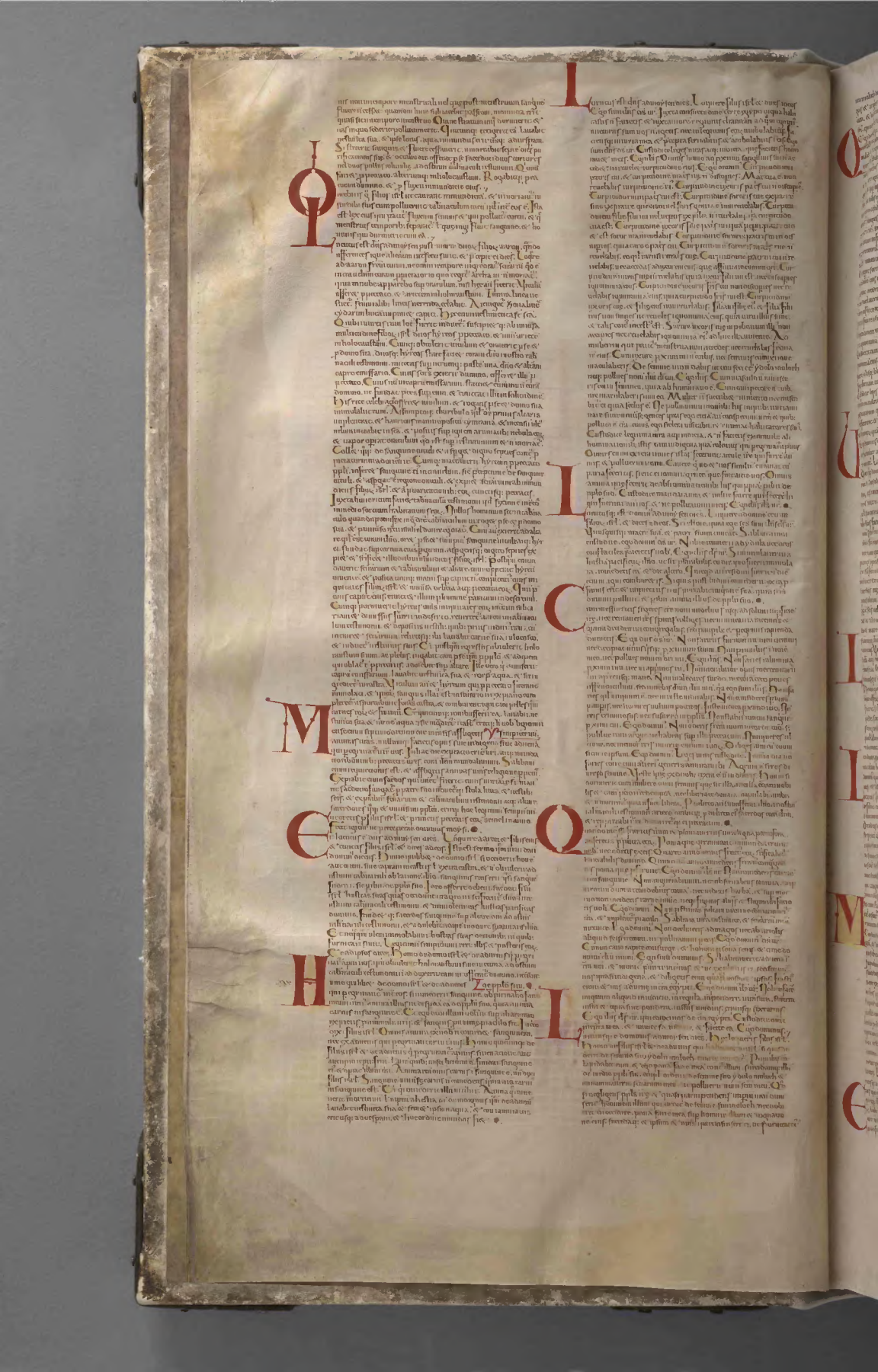

INCIPIT LIBER NUMERI QUI DICITUR VAGE PABER LOCUTUS EST DNS AD MOYSEN IN DE

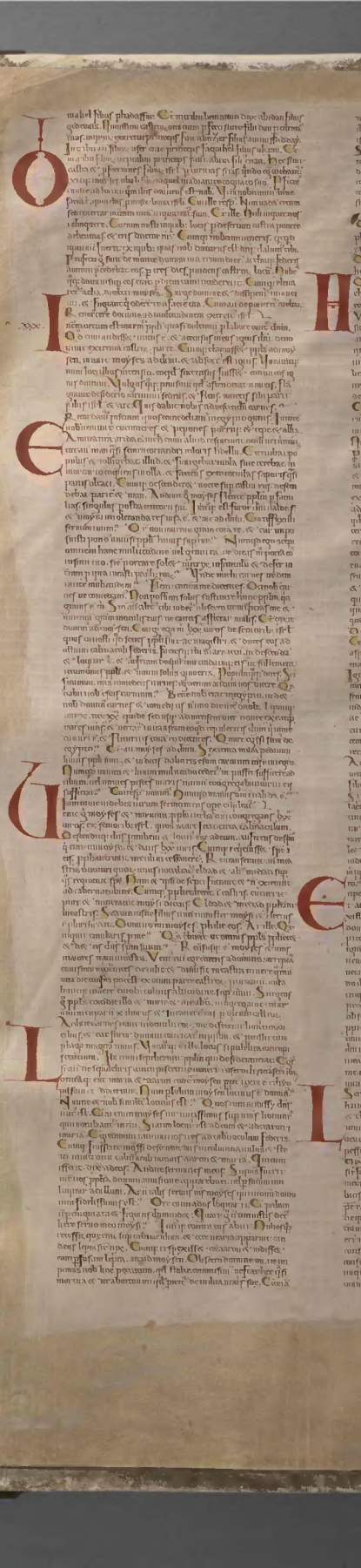

isti surge et vade cum eis. ita dumtaxat, ut quod tibi precepero facias.
Surrexit balaam mane et strata asina sua profectus est cum eis. Et
iratus est deus. Stetitque angelus domini in via contra balaam qui sedebat asine
et habebat duos pueros secum. Cernens asina angelum stantem in via
evaginato gladio, avertit se de itinere et ibat per agrum. Quam cum
verberaret balaam et vellet ad semitam reducere, stetit angelus in
angustiis duarum maceriarum quibus vinee cingebantur. Quem videns
asina iunxit se parieti et attrivit sedentis pedem. At ille iterum
verberabat. Cumque vidisset asina stantem angelum, concidit sub pedibus
sedentis. Qui iratus vehementius cedebat fuste latera eius. 2
Aperuitque dominus os asine et locuta est. Quid feci tibi? Cur percutis me ecce
iam tercio? Respondit balaam Quia commeruisti et illusisti mihi. Utinam
haberem gladium ut te percuterem. Dixitque asina. Nonne animal tuum
sum, cui sedere consuevisti usque in presentem diem? Dic quid simile
umquam fecerim. At ille ait: Numquam. Protinus aperuit dominus
oculos balaam, et vidit angelum stantem in via evaginato gladio
in via tenentem, adoravitque pronus in terram. Cui angelus. Cur inquit
tercio verberasti asinam tuam? Ego veni ut adversarer tibi quia perversa
est via tua, mihique contraria. Et nisi asina declinasset de via dans
locum resistenti, te occidissem et illa viveret. Dixitque balaam.
Peccavi nesciens quod tu stares contra me. Et nunc si displicet tibi ut vadam
revertar. Ait angelus. Vade cum istis et cave ne aliud quam
precepero tibi loquaris. Ivit igitur cum principibus. Quod cum audisset
balac egressus est in occursum eius in oppido moabitarum quod situm
est in extremis finibus arnon. Dixitque ad balaam. Misi nuncios
ut vocarent te, cur non statim venisti ad me? An quia mercedem
adventui tuo reddere nequeo? Cui ille respondit. Ecce adsum.
Numquid loqui potero aliud nisi quod deus posuerit in ore meo?
Perrexerunt ergo simul et venerunt in urbem que in extremis finibus
regni eius erat. Cumque occidisset balac boves et oves misit ad
balaam et principes qui cum eo erant munera. Mane autem facto
duxit eum ad excelsa baal et intuitus est extremam partem populi.
Dixitque balaam ad balac. Edifica mihi hic septem aras et para totidem
vitulos eiusdemque numeri arietes. Cumque fecisset iuxta
sermonem balaam, imposuerunt simul vitulum et arietem super aram.
Dixitque balaam ad balac. Sta paulisper iuxta holocaustum tuum,
donec vadam si forte occurrat mihi dominus et quodcumque imperaverit loquar
tibi. Cumque abisset velociter occurrit ei deus. Locutusque est ad eum
balaam. Septem inquit aras erexi, et imposui vitulum et arietem
desuper. Dominus autem posuit verbum in ore eius et ait. Re-
vertere ad balac et hec loqueris. Reversus invenit balac
stantem iuxta holocaustum suum, et omnes principes moabitarum. As-
sumptaque parabola sua dixit. De aram adduxit me balac rex
moabitarum de montibus orientis. Veni inquit et maledic iacob
properans et detestare israel. Quomodo maledicam
cui non maledixit deus? Qua ratione detester quem dominus non detestatur?
De summis silicibus videbo eum, et de collibus considerabo illum.
Populus solus habitabit et inter gentes non reputabitur. Quis
dinumerare possit pulverem iacob, et nosse numerum stirpis
israel? Moriatur anima mea morte iustorum, et fiant novissima
mea horum similia. Dixitque balac ad balaam. Quid est hoc quod agis?
Ut malediceres inimicis meis vocavi te, et tu econtrario benedicis
eis. Cui ille respondit. Num aliud possum loqui nisi quod iusserit
dominus? Dixit ergo balac. Veni mecum in alterum locum
unde partem israhel videas, et totum videre non possis. Inde ma-
ledicito ei. Cumque duxisset eum in locum sublimem super verticem
montis phasga, edificavit balaam septem aras et impositis supra
vitulo atque ariete, dixit ad balac. Sta hic iuxta holocaustum tuum
donec ego pergam obvius. Cui cum dominus occurrisset posuissetque
verbum in ore eius ait. Revertere ad balac et hec loqueris. Reversus
invenit eum stantem iuxta holocaustum suum et principes moabitarum
cum eo. Ad quem balac. Quid inquit locutus est dominus? At ille assum-
pta parabola sua ait. Sta balac et ausculta, audi fili sephor.
Non est deus quasi homo ut mentiatur, nec ut filius hominis ut mutetur.
Dixit ergo et non faciet? Locutus est et non implebit? Ad bene-
dicendum adductus sum, benedictionem prohibere non valeo. Non est
idolum in iacob, nec videtur simulacrum in israel. Dominus deus eius cum eo
est, et clangor victorie regis in illo. Deus eduxit eum de egypto,
cuius fortitudo similis est rinocerotis. Non est augurium in ia-
cob, nec divinatio in israel. Temporibus suis dicetur iacob et israeli
quid operatus sit deus. Ecce populus ut leena consurget, et quasi leo eri-
getur. Non accubabit donec devoret predam, et occisorum sanguinem
bibat. Dixitque balac ad balaam. Nec maledicas ei nec benedicas.
Et ille ait. Nonne dixi tibi quod quicquid deus imperaret, hoc facerem?
Et ait balac ad eum. Veni et ducam te ad alium locum, si forte placeat
deo ut inde maledicas eis. Cumque duxisset eum super verticem mon-
tis phogor qui respicit solitudinem, dixit ei balaam. Edifica mihi hic
septem aras, et para totidem vitulos eiusdemque numeri arietes per sin-
gulas aras. Cumque vidisset balaam quod placeret domino ut benedi-
ceret israeli, nequaquam abiit ut ante perrexerat ut augurium quereret,
sed dirigens contra desertum vultum suum et elevans oculos vidit
israel in tentoriis commorantem per tribus suas. Et irruente in se spiritu
dei, assumpta parabola ait. Dixit balaam filius beor. Dixit
homo cuius obturatus est oculus, dixit auditor sermonum dei, qui
visionem omnipotentis intuitus est, qui cadit et sic aperiuntur oculi eius. Quam
pulchra tabernacula tua iacob, et tentoria tua israel. Ut valles
nemorose, ut horti iuxta fluvios irrigui, ut tabernacula que fixit
dominus, quasi cedri prope aquas. Fluet aqua de situla eius et semen illius erit in
aquas multas. Tolletur propter agag rex eius, et auferetur regnum illius.
Deus eduxit illum de egypto, cuius fortitudo similis est rinocerotis.
Devorabunt gentes hostes illius, ossaque eorum confringent et per-
forabunt sagittis. Accubans dormivit ut leo, et quasi leena
quam suscitare nemo audebit. Qui benedixerit tibi erit et ipse be-
nedictus, qui maledixerit in maledictione reputabitur.
Iratusque balac contra balaam complosis manibus ait. Ad maledi-
cendum inimicis meis vocavi te, quibus econtrario tercio benedixi-
sti. Revertere ad locum tuum. Decreveram quidem magnifice ho-
norare te, sed dominus privavit te honore disposito. Respondit balaam
ad balac. Nonne nunciis tuis quos misisti ad me dixi. Si de-
derit mihi balac plenam domum suam argenti et auri non potero preter-
ire sermonem domini dei mei, ut vel boni quid vel mali proferam ex cor-
de meo. Sed quicquid dominus dixerit hoc loquar. Verumtamen per-
gens ad populum meum, dabo consilium quid populus tuus huic populo
faciat extremo tempore. Sumpta igitur parabola rursum ait.
Dixit balaam filius beor. Dixit homo cuius obturatus est oculus. Dixit
auditor sermonum dei, qui novit doctrinam altissimi, et visiones
omnipotentis videt, qui cadens apertos oculos habet. Videbo
eum sed non modo, intuebor illum sed non prope. Orietur stella ex
iacob, et consurget virga de israel, et percutiet duces moab,
vastabitque omnes filios seth. Et erit ydumea possessio eius.
Hereditas seyr cedet inimicis suis, israel vero fortiter aget. De
iacob erit qui dominetur, et perdat reliquias civitatis. Cumque
vidisset amalech, assumens parabolam suam ait. Principium
gentium amalech, cuius extrema perdentur. Vidit quoque cineum,
et assumpta parabola ait. Robustum quidem est habitaculum
tuum, sed si in petra posueris nidum tuum, et fueris electus de stir-
pe cham, quamdiu poteris permanere? Assur enim capiet te.
Assumptaque iterum parabola rursum ait. Heu quis victurus
est quando ista faciet deus? Venient in trieribus de italia, su-
perabunt assirios, vastabuntque hebreos, ad extremum etiam ipsi peribunt.
Surrexitque balaam et reversus est in locum suum. balac quoque via
qua venerat abiit.
Morabatur autem eo tempore israel in setim, et fornicatus est cum filiabus hc
moab que vocaverunt eos ad sacrificia sua. At illi comederunt et
adoraverunt deos earum. Initiatusque est israel beelfegor, et iratus est
dominus ait ad moysen. Tolle cunctos principes populi et suspende
eos contra solem in patibulis, ut avertatur furor meus ab israhel.
Dixitque moyses ad iudices israel. Occidat unusquisque proximos
suos qui initiati sunt beelfegor. Et ecce unus de filiis israel
intravit coram fratribus suis ad scortum madianitidem videntibus mo-
yse et omni turba filiorum israel, qui flebant ante fores tabernaculi.
Quod cum vidisset finees filius eleazari filii aaron sacerdotis,
surrexit de medio multitudinis et arrepto pugione ingressus
est post virum israhelitem in lupanar et perfodit ambos simul,
virum et mulierem in locis genitalibus. Cessavitque plaga a filiis
israel. Et occisi sunt .xxiiii. milia hominum. Dixitque dominus ad moysen.
Finees filius eleazari filii aaron sacerdotis avertit iram meam a
filiis israel, quia zelo meo commotus est contra eos, ut non ipse dele-
rem filios israel in zelo meo. Idcirco loquere ad eum. Ecce do ei
pacem federis mei, et erit tam ipsi quam semini eius pactum sacerdotii
sempiternum, quia zelatus est pro deo suo, et expiavit scelus filiorum
israel. Erat autem nomen viri israelite qui occisus erat cum madiani-
tide, zambri filius salu, dux de cognatione et tribu symeonis.
Porro mulier madianitis que pariter interfecta est, vocabatur
cozbi filia sur principis nobilissimi madianitarum. 2
Locutusque est dominus ad moysen dicens. Hostes vos sentiant madia-
nite et percutite eos, quia et ipsi hostiliter egerunt contra vos
et deceperunt insidiis per ydolum beelfegor et cozbi filiam
ducis madian sororem suam, que percussa est in die plage pro
sacrilegio beelfegor. 2
Postquam noxiorum sanguis effusus est, dixit dominus ad moysen et ad
eleazarum filium aaron sacerdotem. Numerate omnem summam
filiorum israel a .xx. annis et supra per domos et cognationes suas
cunctos qui ad bella possunt procedere. Locuti sunt itaque mo-
yses et eleazar sacerdos in campestribus moab super iordanem
contra iericho ad eos qui erant a .xx. annis et supra, sicut dominus im-
peraverat, quorum iste est numerus. Ruben primogenitus israelis
huius filius enoch a quo familia enochitarum, et phallu a quo familia
phalluitarum, et esrom a quo familia esromitarum, et charmi a quo familia
charmitarum. He sunt familie de stirpe ruben quarum numerus in-
ventus est .xl. tria milia et septingenti .xxx. Filius phallu heliab, huius filii
namuhel et dathan et abiron. Isti sunt dathan et abiron principes
populi qui surrexerunt contra moysen et aaron in seditione chore quando
adversus dominum rebellaverunt, et aperiens terra os suum devoravit cho-
re morientibus plurimis, quando combussit ignis ducentos quinquaginta viros.
Et factum est grande miraculum ut chore pereunte, filii eius non perirent.
Filii symeon per cognationes suas namuhel a quo familia namuhe-
litarum, iamin ab hoc familia iaminitarum, iachin ab hoc familia ia-
chinitarum, zare ab hoc familia zareitarum, saul ab hoc familia sau-
litarum. He sunt familie de stirpe symeon quarum omnis nu-
merus fuit .xx. duo milia ducentorum. Filii gad per cognationes
suas sephon ab hoc familia sephonitarum, aggi ab hoc familia aggitarum,
suni ab hoc familia sunitarum, ozni ab hoc familia oznitarum, her ab hoc
familia heritarum, arod ab hoc familia aroditarum, arihel ab hoc familia
arihelitarum. He sunt familie gad quarum omnis numerus fuit
.xl. milia quingentorum. Filii iuda her et onan qui ambo mortui
sunt in terra chanaan. Fueruntque filii iuda per cognationes suas sela
a quo familia selanitarum, phares a quo familia pharesitarum, zara a quo familia
zareitarum. Porro filii phares esrom a quo familia esromitarum, et amul
a quo familia amulitarum. Iste sunt familie iuda quarum omnis numerus
fuit .lxx. sex milia quingentorum. Filii ysachar per cognationes suas
thola a quo familia tholaitarum, phua a quo familia phuaitarum, iasub a quo
18 familia iasubitarum, semram a quo familia semramitarum. He sunt cognatio-
nes ysachar quarum omnium numerus fuit .lx. iiii. milia trecentorum.
Filii zabulon per cognationes suas sared a quo familia sareditarum, helon
a quo familia helonitarum, iahel a quo familia iahelitarum. He sunt cognationes
zabulon, quarum numerus fuit .lx. quingentorum. Filii ioseph per cog-
nationes suas manasses et effraim. De manasse ortus est machir
a quo familia machiritarum. Machir genuit galaad a quo familia galaadi-
tarum. Galaad habuit filios iezer a quo familia iezeritarum, et elech a
quo familia elechitarum, et asrihel a quo familia asrihelitarum, et sechem a quo
familia sechemitarum, et semida a quo familia semidaitarum, et epher a quo
familia epheritarum. Fuit autem epher pater salphaad qui filios non habebat,
sed tantum filias, quarum ista sunt nomina. Maala et noa, et egla,
et melcha, et thersa. He sunt familie manasse et numerus
earum .l. duo milia septingentorum. Filii autem effraim per cognationes
suas fuerunt hi suthala a quo familia suthalaitarum, becher a quo familia
becheritarum, thehen a quo familia thehenitarum. Porro filius suthala
fuit heran a quo familia heranitarum. He sunt cognationes filiorum ef-
fraim quarum numerus fuit .xxx. duo milia quingentorum. Isti sunt
filii ioseph per familias suas. Filii beniamin in cognationibus suis
bale a quo familia baleitarum, asbel a quo familia asbelitarum, ahiram
a quo familia ahiramitarum, supham a quo familia suphamitarum, usham
a quo familia usphamitarum. Filii bale hered et noeman. De hered fa-
milia hereditarum, de noeman familia noemanitarum. Hii sunt filii
beniamin per cognationes suas quorum numerus .xl. quinque milia
sexcentorum. Filii dan per cognationes suas suham a quo familia suhami-
tarum. He sunt cognationes dan per familias suas. Omnes fuere
suhamite, quorum numerus erat .lx. iiii. milia quadringentorum.
Filii aser per cognationes suas iemna a quo familia iemnaitarum, iessui
a quo familia iessuitarum, brie a quo familia brieitarum. Filii brie haber
a quo familia haberitarum, et melchiel a quo familia melchielitarum. Nomen

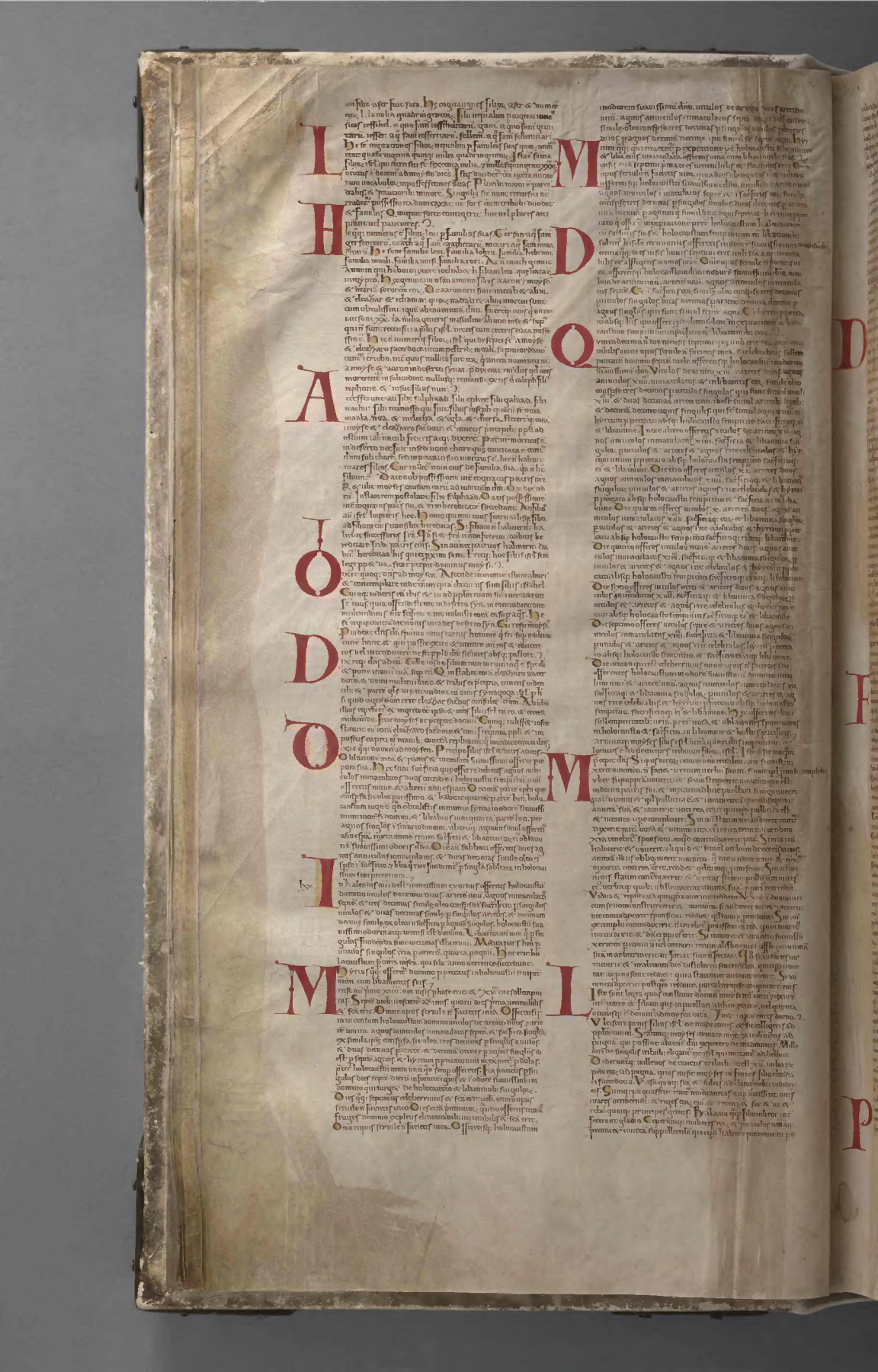

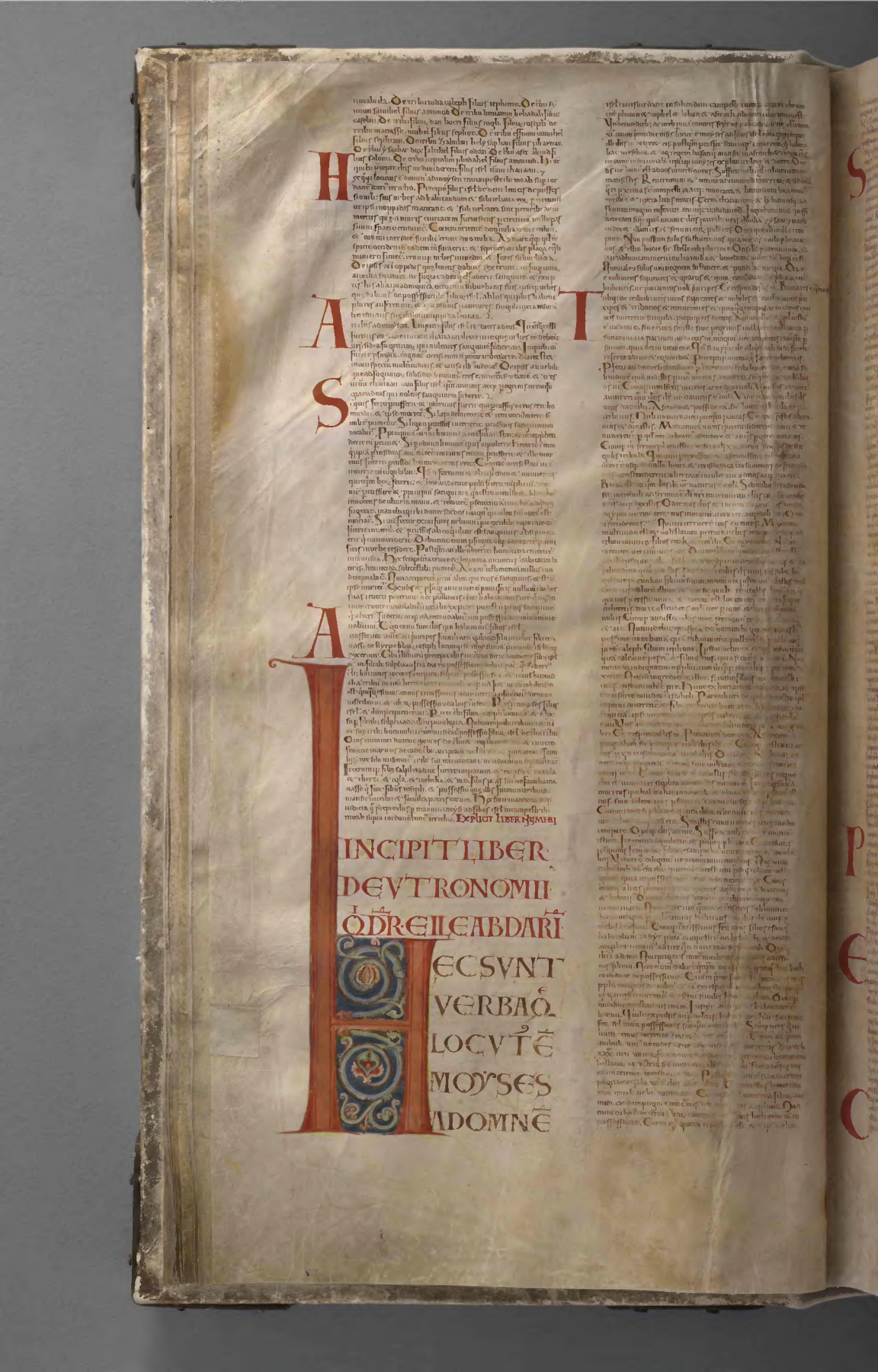

SCITE PENCH

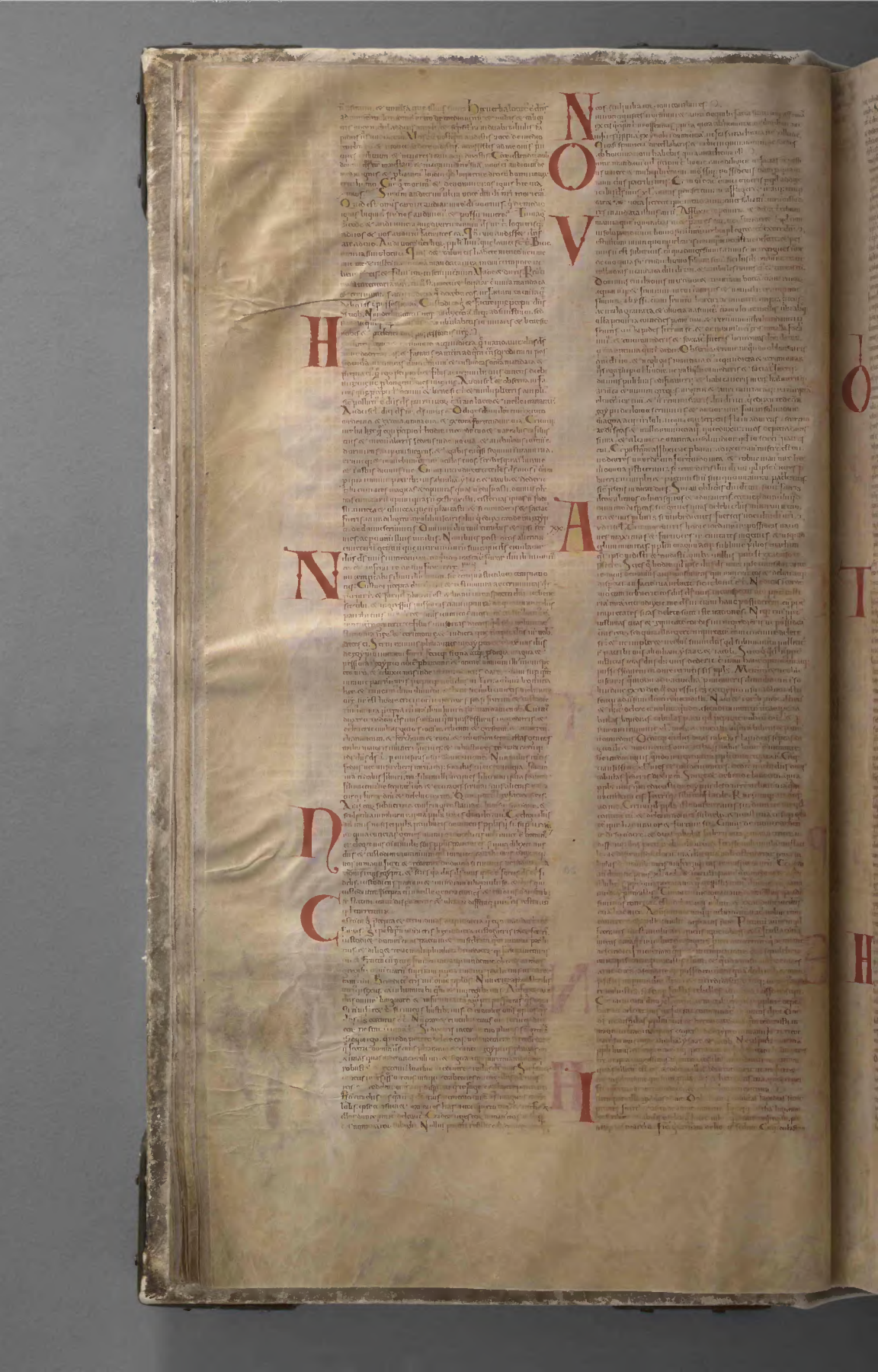

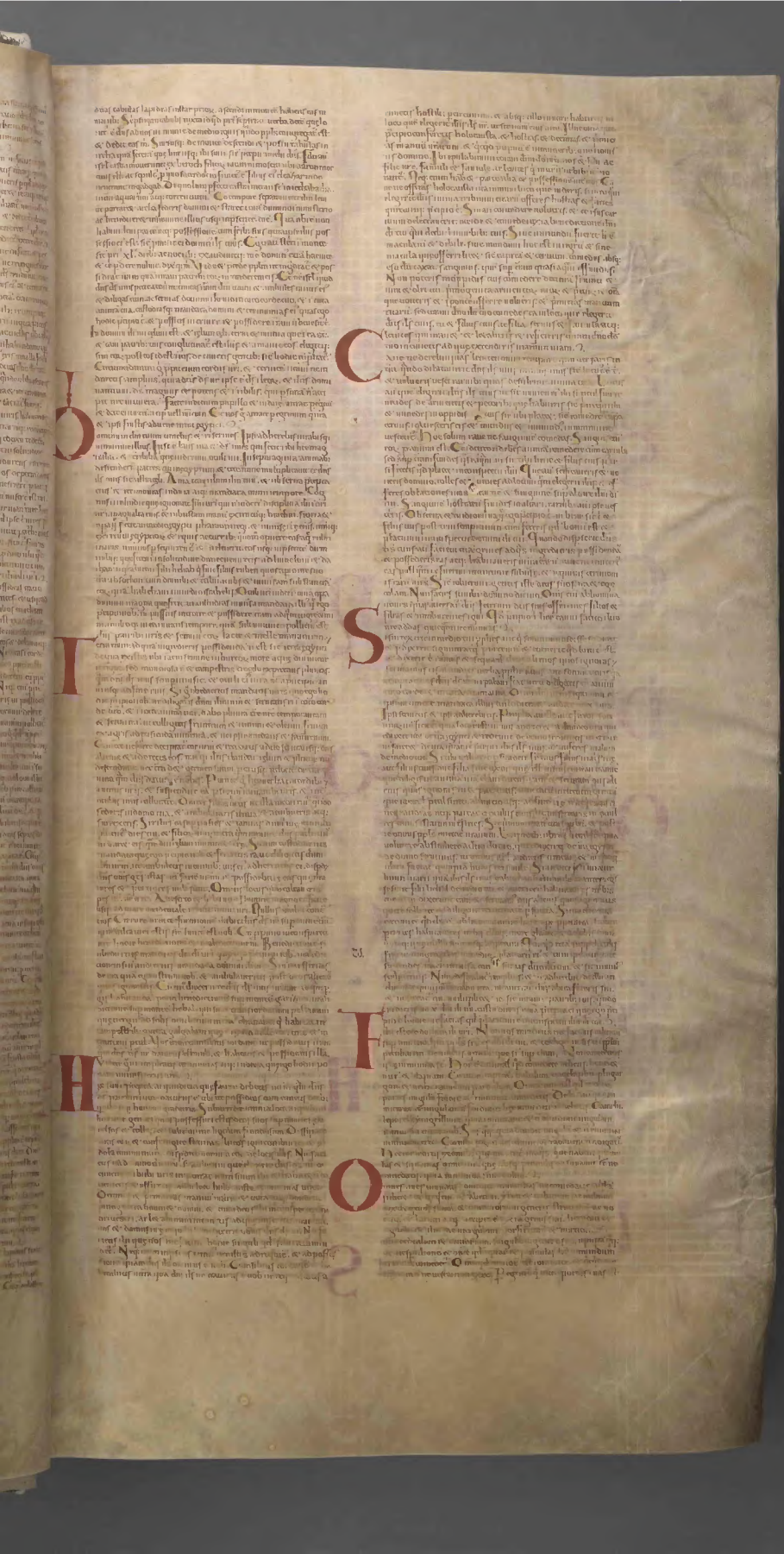

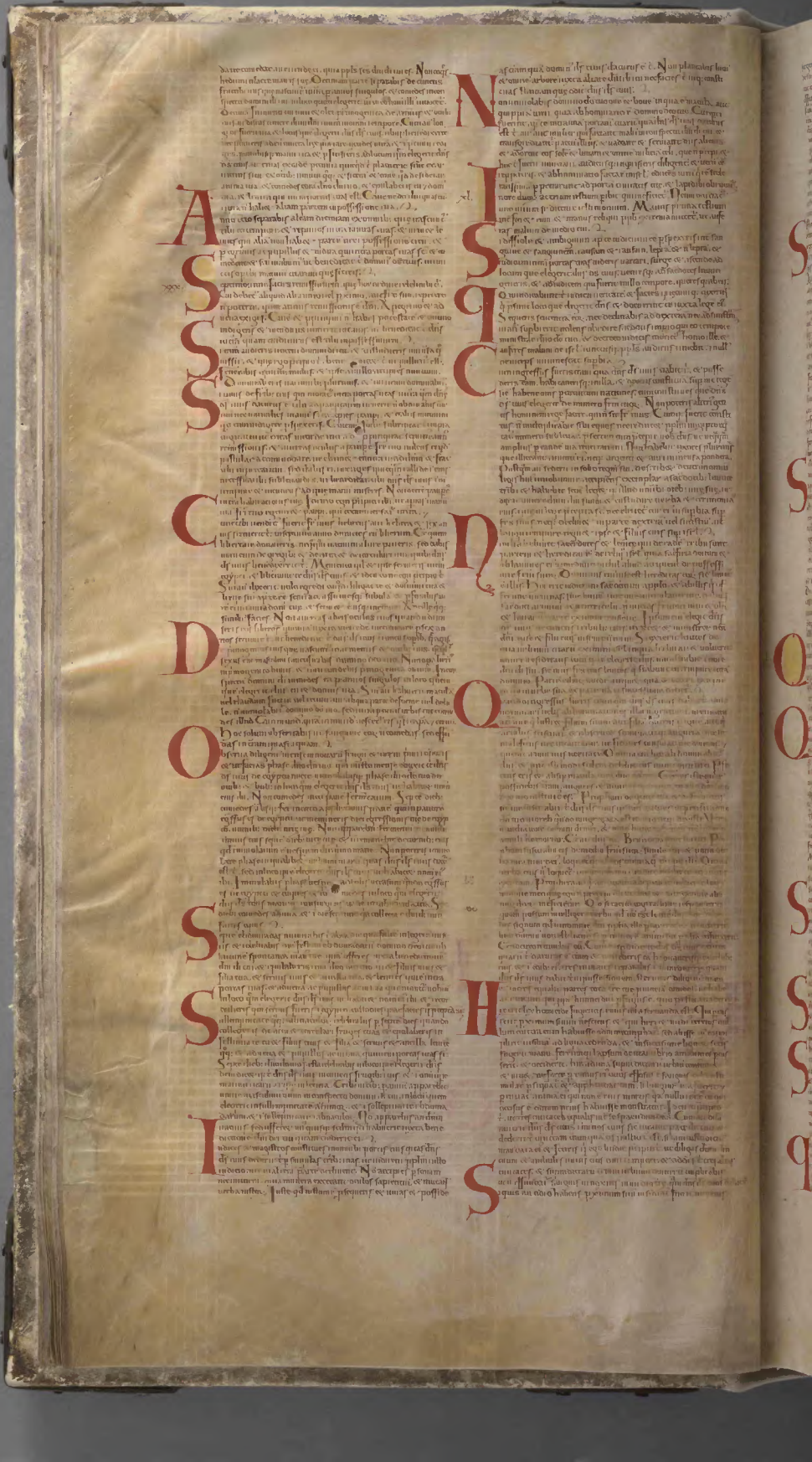

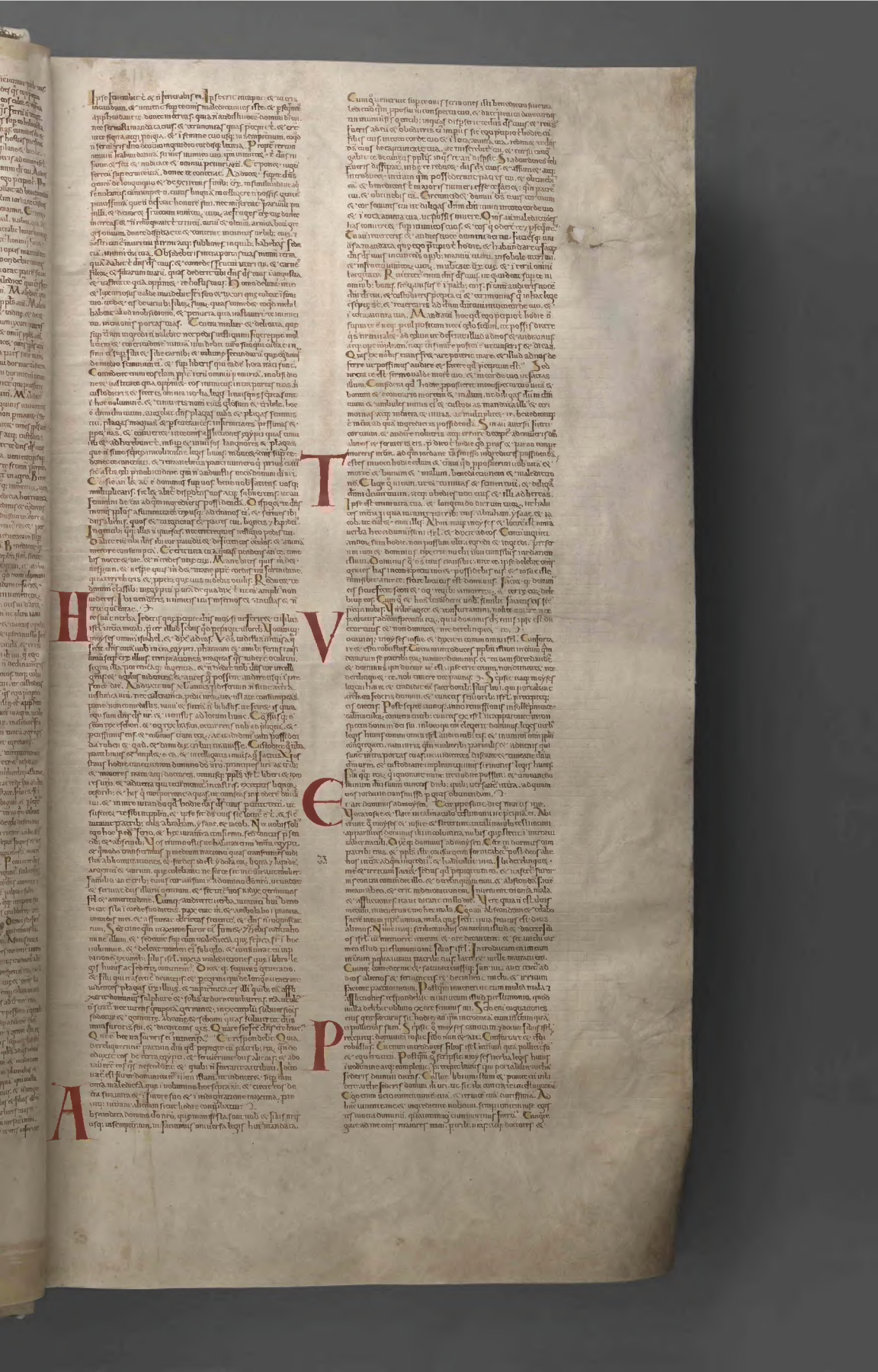

Loquar audiendo; sermonem istum & murmurabo contra eum
lam ex tunc. Nonne ego te profecto mecum, unque aqua est &
declinabunt sed deus quam pessimos, & occurrent sibi ma-
lam extrema tempore, quando fuerint malum inconspectu do-
mini. ne irrueas cum ipsorum manuum virtutum.
Locutus est dominus ad moysen dicens: Vade, descende
quia populus tuus, quem eduxisti de terra egypti, recesserunt
cito de via quam ostendisti eis, & fecerunt sibi vitulum conflatilem
& adorantes immolaverunt ei hostias dixerunt hi sunt dii tui
israel qui te eduxerunt de terra egypti. Rursus quoque
vidit dominus populum hunc & ecce populus durae cervicis est.
Dimitte me ut irascatur furor meus contra eos & deleam eos
faciamque te in gentem magnam. Precatus autem moyses
dominum deum suum dixit cur domine irascitur furor tuus
contra populum tuum quem eduxisti de terra egypti in fortitudine
magna & in manu robusta? ne quaeso dicant gentes
aegyptiorum callide eduxit eos ut interficeret in montibus &
consumeret de terra. Quiescat ira tua & esto placabilis super
nequitia populi tui. Memento abraham isaac & israel servorum
tuorum quibus locutus es dicens: Multiplicabo semen vestrum
sicut stellas caeli & universam terram hanc quam dixi dabo
semini vestro possidebitque eam in aeternum. Placatus est
dominus ne faceret malum quod locutus fuerat adversus populum
suum. Reversusque moyses descendit de monte tenens duas
tabulas testimonii lapideas scriptas ex utraque parte quarum
erat haec hinc inde. Opus dei est tabula illa & scriptura dei
est scripta in tabulis. Audiens autem iosue vocem populi
clamantis dixit ad moysen ululatus pugnantium in castris.
Qui respondit non est vox hortantium ad fortitudinem nec vox
compellentium ad fugam sed vocem cantantium ego audio.
Cumque appropinquasset ad castra vidit vitulum & choros
iratusque valde projecit de manibus tabulas & confregit eas
subtus montem. Arripiensque vitulum quem fecerant igne
combussit & comminuit usque ad pulverem quem sparsit in
aquam & potum dedit filiis israel. Dixitque moysen ad aaron
quid tibi fecit populus iste ut induceres super eum peccatum
grande? Cui aaron respondit ne irascatur furor domini mei
scis enim populum istum pronum esse ad malum. Dixerunt
enim mihi fac nobis deos qui nos praecedant. Moyses autem
videns populum nudatum aaron nuditate turpitudinis suae
inter sibilos adversariorum stetit in porta castrorum & ait
si quis est dominus mihi iungatur. Congregatique sunt ad eum
omnes filii levi & dixit eis haec dicit dominus deus israel
ponat vir gladium super femur suum ite & redite de porta
usque ad portam per medium castrorum & occidat unusquisque
fratrem & amicum & proximum suum. Feceruntque filii levi
juxta sermonem moysi & ceciderunt in die illa quasi viginti
tria millia virorum. Dixitque moyses consecrastis manus
vestras hodie domino unusquisque in filio & fratre suo ut detur
vobis benedictio. Die autem sequenti locutus est populo
peccatum grande vos habetis sed ascendam ad dominum si
forte possim deprecari pro delicto vestro. Reversus ad dominum
ait obsecro peccavit populus iste peccatum grande & fecerunt
sibi deos conflatiles aut dimitte eis hanc noxam aut si hoc non
facis dele me de libro tuo quem scripsisti. Dixit dominus
moysi qui peccaverit mihi delebo eum de libro meo. Tu autem
vade & duc populum istum quo locutus sum tibi ecce angelus
meus praecedet te. Ego autem in die ultionis visitabo & hoc
peccatum eorum. Percussit ergo dominus populum pro
conflatione vituli quem fecerat aaron.

Locutus est dominus ad moysen dicens: Vade ascende de
hinc tu & populus tuus quem eduxisti de terra egypti in terram
pro qua juravi abraham isaac & jacob dicens semini tuo dabo
eam & mittam angelum meum coram te & ejiciam chananeum
amorreum & hethaeum & pherezaeum & hevaeum & jebusaeum
ut introeas terram lacte & melle manantem. Non enim
ascendam tecum propter duritiam cervicis tuae ne forte delea
te in via. Quod cum audisset populus hunc sermonem luctum
maximum coepit & nullus ex more vestimenta sua sumpsit.
Dixit enim dominus ad moysen dic filiis israel populus durae
cervicis es semel ascendam in medio tui & delebo te nunc ergo
dimitte ut irascatur furor meus contra eos & deleam eos
faciamque te in gentem magnam. Quibus auditis populus
luctum maximum coepit & nullus ex more vestimenta sua sumpsit.
Dixit enim dominus ad moysen dic filiis israel populus durae
cervicis es semel ascendam in medio tui & delebo te nunc ergo
dimitte ut irascatur furor meus contra eos & deleam eos
faciamque te in gentem magnam. Quibus auditis populus
luctum maximum coepit & nullus ex more vestimenta sua sumpsit.

Tabernaculum autem foederis tollebat moyses & extendebat
extra castra procul recedens a castris & vocabat tabernaculum
testimonii. Et omnis turba stabat ad ostium tabernaculi
exspectantes egressum moysi donec ingrederetur tabernaculum.
Cumque ingrederetur moyses tabernaculum descendebat
columna nubis & stabat ad ostium loquebaturque dominus
cum moyse. Videbat autem omnis populus stantem columnam
nubis ad ostium tabernaculi & adorabant singuli per ostia
tentoriorum suorum. Loquebatur autem dominus ad moysen
facie ad faciem sicut solet loqui homo ad amicum suum.
Cumque ille reverteretur ad castra minister ejus josue filius
nave puer non recedebat de tabernaculo. Dixit autem moyses
ad dominum videbis populum istum ducere exercitum &
dicis mihi mitte mecum quem amico tuo. Tu autem non
indicasti mihi quem missurus sis cum praesertim dixeris
novi te ex omnibus & invenisti gratiam coram me. Si ergo
inveni gratiam in conspectu tuo ostende mihi faciem tuam
ut sciam te & inveniam gratiam coram te respice populum
tuum gentem hanc. Et ait dominus faciem meam ostendam
tibi & dabo tibi requiem. Dixitque ei si non ipse ascendis
tecum ne educas nos de loco isto. Quomodo enim scire
possumus ego & populus tuus invenisse nos gratiam coram te
nisi ambulaveris nobiscum & glorificati fuerimus ego & populus
tuus super omnes populos qui habitant super terram.
Dixit dominus ad moysen & verbum istud quod locutus es
faciam. Invenisti enim gratiam coram me & novi te ex nomine.
Dixit autem ei ostende mihi gloriam tuam. Ego ostendam
omne bonum tibi & vocabo in nomine meo coram te quibus
voluero propitius ero & quibus voluero misericordiam praestabo.
Rursum ait non poteris videre faciem meam non enim videbit
me homo & vivat. Dixitque dominus ecce locus apud me &
stabis super petram. Cumque transibit gloria mea ponam te
in foramine petrae & protegam dextera mea donec pertranseam.
Deinde auferam manum meam & videbis posteriora mea
faciem autem meam videre non poteris.

Dixit dominus ad moysen dolabra duas tabulas lapideas
similes priorum & ascende mane ad montem sinai & sta mecum
super cacumen montis. Nullus ascendat tecum nec videatur
quidquam per totum montem sed nec pecudes quidem & boves
pascant contra montem illum. Dolavit ergo duas tabulas
lapideas similes priorum & de nocte consurgens ascendit mane
ad montem sinai sicut praeceperat ei dominus tollens secum
tabulas lapideas. Descendensque moyses de cacumine montis
tenebat duas tabulas testimonii & ignorabat quod cornuta esset
facies sua ex consortio sermonis domini. Videntes autem
aaron & omnes filii israel cornutam esse speciem vultus moysi
timuerunt prope accedere. Quos ille revocans primi aaron
principes synagogae & reliqui ad quos locutus est moyses
reversi sunt ad eum. Et post haec accesserunt omnes filii israel
quibus praecepta quae audierat in monte sinai loquebatur.
Cumque finem sermonis faceret velamen imposuit sibi. Quando
autem ingrediebatur coram domino ut loqueretur ei auferebat
velamen donec egrederetur. Cumque egressus diceret filiis israel
quae fieri praecepta videbant faciem moysi cornutam velamen
quoque reponebat donec rursus ingrederetur ut loqueretur
deo. Haec sunt verba quae praecepit dominus fieri ut
observentur. Sex diebus facies opus die autem septimo
sabbatum requietionis sanctificabitur domino. Qui fecerit in
eo opus interficietur. Non succendetis ignem in habitaculis
vestris sabbato.

Locutus est moyses ad omnem turbam filiorum israel
dicens: Hoc est verbum quod praecepit dominus. Tollite a
vobis primitias domino. Omnis voluntarius & devota mente
offerens primitias domino accipiet aurum & argentum & aes
hyacinthum & purpuram coccum bis tinctum & byssum pilos
caprarum & pelles arietum rubricatas & pelles ianthinas &
ligna setthim & lapides onychinos & gemmas ad ornatum
sacerdotis & vestem in qua ministraturus est. Omnes ergo
sapientes corde fabricabunt opera quae praecepit dominus
tabernaculum testimonii & operimentum ejus & cooperturam
& cortinas. Arcam & vectes ejus propitiatorium & velum
quod tegit illud. Mensam & vectes ejus & omnia vasa ejus
panes propositionis. Candelabrum ad luminaria & vasa ejus
lucernas & oleum ad concinnandum lumen. Altare ad
succendendum incensum & virgas ejus & unctionem olei &
thymiama aromatum. Ostium quod ante tabernaculum
testimonii ante propitiatorium quod est super arcam testimonii
& vasa omnia quae ad ministerium pertinent. Mensam
propositionis & vasa ejus & panes coram domino. Candelabrum
ad luminaria & vasa ejus & oleum ad concinnandum lumen.
Altare aromatum & virgas ejus & unctionem olei & thymiama
aromatum. Ostium tabernaculi ante tabernaculum testimonii
ubi ego apparebo tibi & loquar ad te. Altare holocausti &
craticulam aeneam & vectes ejus & omnia vasa ejus. Labrum
cum basi sua. Cortinas atrii & columnas earum & bases
ostium vestibuli funes & paxillos & omnia vasa ministerii
tabernaculi. Vestes sanctas aaron sacerdotis & filiorum ejus
ut ministrent mihi in sacerdotio. Egressa est ergo omnis
multitudo filiorum israel a conspectu moysi. Et venit unusquisque
quem voluit animus & obtulit primitias domino in
opus tabernaculi foederis & in omnem cultum ejus & in vestes
sanctas. Viri cum mulieribus praebuerunt armillas & inaures
& anulos & gemmas & omne vasculum aureum. Et quicumque
obtulit lamen auri consecrationis domini. Apud quem inventa
sunt hyacinthus & purpura coccus bis tinctus & byssus pilos
caprarum & pelles arietum rubricatas & pelles ianthinas
argentum & aes & ligna setthim ad diversa opera. Et
mulieres sapientes corde nebant pilos caprarum & pelles arietum
rubricatas & pelles ianthinas & byssum. Et quae sciebant
filare & nebant hyacinthum & purpuram coccum bis tinctum.
Omnes autem mulieres quarum animum sapientia erexerat
pilos caprarum filabant. Principes vero offerebant lapides
onychinos & gemmas ad ornatum sacerdotis & vestem in qua
ministraturus est. Aromata & oleum ad concinnandum lumen
& ad unctionem olei & thymiama aromatum. Omnes viri
& mulieres quorum voluntarius animus obtulit quidquid
fieri praecepit dominus per manum moysi. Filii israel
voluntariam praebuerunt oblationem domino. Moyses ait
filiis israel dominus vocavit nomine suo beseleel filium uri
filii hur de tribu juda. Implevitque eum spiritu dei sapientia
& intellectu & scientia in omni opere. Ut excogitet quae
fabre fieri possint aurum & argentum & aes. Et lapidum
pretiosorum sculpturam & lignorum. Et omnia quae ad
artificium pertinent. Dedit autem & doctrinam tam ipsi
quam ooliab filio achisamech de tribu dan. Implevit eos
sapientia ut faciant opus fabrile & polymitarii & texentes
hyacinthum & purpuram coccum bis tinctum & byssum &
conficiant universa opera & excogitent quae fieri possint.

Fecit ergo beseleel & ooliab & omnis vir sapiens corde
quibus dedit dominus sapientiam & prudentiam ut scirent
operari in fabrefactione tabernaculi. Vocavitque moyses
beseleel & ooliab & omnem virum sapientem corde quem
dominus sapientia illustraverat & qui sponte accedebat ad
opus faciendum. Et tradidit eis omnia vasa quae fieri
praecepit dominus. Illi autem mane & vespere offerebant
voluntaria. Cumque omnes artifices qui opus sanctuarii
faciebant venissent singuli de operibus suis quae noverant
fieri dixerunt ad moysen plus offert populus quam necesse
est ad opus quod praecepit dominus fieri. Praecepit ergo
moyses & praeconis voce per omnia castra dicitur ne vir
aut mulier ultra offerat primitias operi sanctuarii. Et
prohibitus est populus offerre. Materia enim eis ad omnia
quae fienda erant sufficiebat & superabat. Fecerunt ergo
omnes sapientes corde in opere tabernaculi decem cortinas
de bysso retorta & hyacintho & purpura & cocco bis tincto
diversis picturis variatas. Et singulae cortinae habebant in
longitudine viginti octo cubitos & in latitudine quattuor
cubitos. Una mensura omnium cortinarum. Quinque
cortinae junctae sibi ad invicem & reliquae quinque similiter
copulatae. Fecerunt & ansas hyacinthinas in ora cortinae
unius quae erat in fine copulationis. Et totidem in ora
cortinae alterius quae similiter copulari debebat. Quinquaginta
ansas in una cortina & totidem in ora cortinae alterius
quae copulabatur contra eam ansae aequaliter ponderabant.
Fecerunt & quinquaginta fibulas aureas quibus cortinae
copulatae sunt ad invicem & fiebat tabernaculum unum.
Fecerunt & undecim cortinas de pilis caprarum ut operirent
tectum tabernaculi. Et singulae habebant in longitudine
triginta cubitos & in latitudine quattuor cubitos. Una
mensura omnium undecim cortinarum. Quinque cortinae
junctae sibi ad invicem & reliquae sex similiter copulatae.
Fecerunt & quinquaginta ansas in ora cortinae unius quae
erat in fine copulationis. Et totidem in ora cortinae alterius
quae similiter copulari debebat. Quinquaginta ansas in una
cortina & totidem in ora cortinae alterius quae contra eam
ansae aequaliter ponderabant. Fecerunt & quinquaginta
fibulas aeneas quibus cortinae copulatae sunt ad invicem &
fiebat tabernaculum unum. Fecerunt & operimentum
tabernaculi de pellibus arietum rubricatis & operimentum
desuper de pellibus ianthinis. Fecerunt & tabulas tabernaculi
de lignis setthim stantes. Decem cubitos longitudo tabulae
unius & latitudo cubitum & dimidium. Duo cardines
tabulae unius aequaliter distantes. Sic fecerunt omnes
tabulas tabernaculi. Et fecerunt tabulas viginti ad plagam
quae respicit contra meridiem. Et quadraginta bases
argenteas. Duas bases sub tabula una. Pro cardinibus
duobus. Et duas bases sub tabula altera. Pro cardinibus
duobus. Et duas bases sub tabula tertia

T FACTVM EST
POST MORTEM
MOYSI SERVI
DNI VT LOQVE
RET DNS AD IO
SVE FIL IV NVN
MINISTRV MO
YSI ET DICET
EI MOYSES S
WS MIS MORTV
E SVRGE ET TN
SI IORDANE IS
TV TV ET OMIS
POPVLVS TECV
INTRAM QVAM
EGO DABO FILIS
ISRL OMNE LO
CV QVE CALCA
VERIT VESTIGI
V PEDIS VRI VOB
TRADA SICVT
LOCVT SV MOY
SI A DESERTO
ET LIBANO VSQ
AD FLVM MAGNV
EVFRATEN OIS
TRA ET HEORV

INCIPIT LIBER
IVDICV QVI DR
SOBTHIM

DESAMSONE ·
ERAT·AUTE·VIR·

DERUTH · IN DIEBUS UNIUS IUDICIS

DOMINUS DEUS NOSTER

INCIPIT LIBER
YSAIE PPHETE

PROPHETE QM
VIDIT SUP IUDA
ET HIERUSALE
IN DIEBUS OZIE

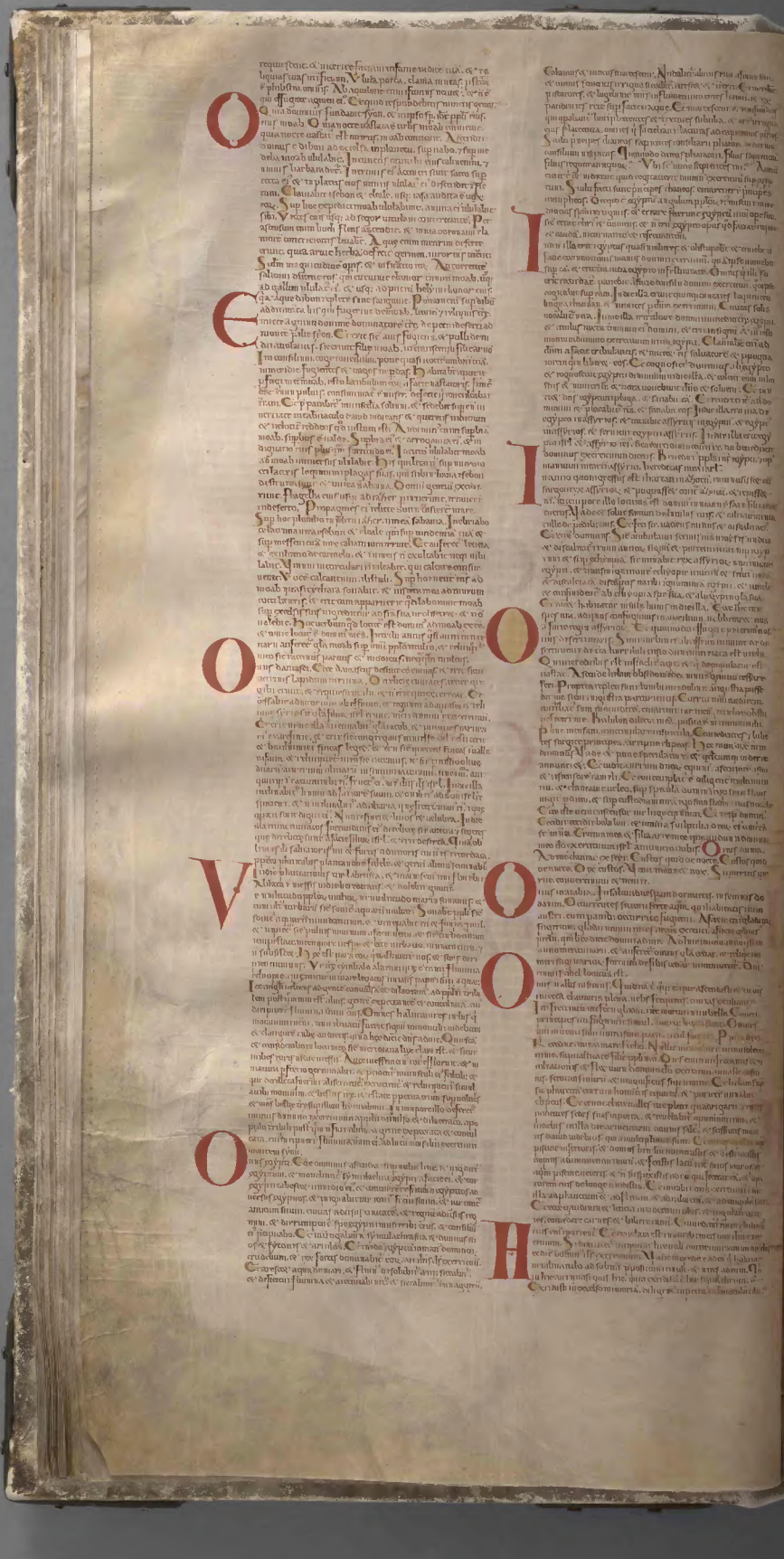

O P R O D

Reddam dicit dominus deus meus. Ecce ego adducam super vos et super habitatores eius et super omnes populos qui circa vos sunt gladium vastatorem. Et dabo eos in direptionem et in vastitatem et in sibilum et in solitudines sempiternas. Et auferam de eis vocem gaudii et vocem letitie vocem sponsi et vocem sponse. Et erit omnis terra eremus et vastitas. Et servient gentes istae regi babylonis septuaginta annis. Et cum impleti fuerint septuaginta anni visitabo super regem babylonis et super gentem illam dicit dominus iniquitates eorum et super terram chaldeorum et ponam eam in solitudines sempiternas. Et inducam super terram illam omnia verba mea quae locutus sum super eam universa quae scripta sunt in libro isto quae prophetavit hieremias adversus omnes gentes. Quia serviet multis gentibus et regibus magnis et retribuam eis secundum actiones suas et secundum opera manuum suarum. Haec enim dixit dominus deus israhel ad me. Sume calicem vini furoris de manu mea istius et potabis omnes gentes ad quas ego mittam te. Et bibent et vomitabunt et furibundi erunt a facie gladii quem ego mittam inter eos. Et sumpsi calicem de manu domini et potavi omnes gentes ad quas misit me dominus. Hierusalem et civitates iudae et reges eius et principes eius ut darem eos in solitudinem et in vastitatem et in sibilum et in maledictum sicut est hodie. Pharaonem hophra regem aegypti et pueros eius et omnem populum eius et omnem mixtum populum et omnes reges terrae hus et omnes reges terrae philistiim et ascalonem et gazam et accaron et reliquias azoti. Idumeam et ammon et omnes reges tyri et omnes reges sidonis et reges insulae quae trans mare est. Dedan et thema et buz et omnes qui attondent comam. Et omnes reges arabiae et omnes reges populi mixti qui habitant in deserto. Et omnes reges zamri et omnes reges elam et omnes reges medorum. Et omnes reges aquilonis longe et prope unum post alterum et omnia regna terrae quae sunt super faciem terrae et rex sesach bibet post eos. Et dices ad eos haec dicit dominus deus israhel bibite et inebriamini et vomite et cadite et ne consurgatis a facie gladii quem ego mittam inter vos. Et erit si nolentes acceperint calicem de manu tua ut bibant dices ad eos haec dicit dominus exercituum bibendo bibetis. Ecce enim in civitate super quam invocatum est nomen meum ego incipio calamitatem inducere et vos quasi innocentes et insontes eritis non enim innocentes vos quia gladium ego vocavi super omnes habitatores terrae dicit dominus exercituum. Tu autem vaticinaberis ad eos omnia verba haec et dices ad eos dominus de excelso rugiet et de habitaculo sanctitatis suae dabit vocem suam rugiens rugiet super habitationem suam vindemiae calcantis respondebit universis habitatoribus terrae. Pervenit sonitus usque ad extremum terrae quia iudicium domini cum gentibus disceptat ipse cum omni carne impios tradidit gladio ait dominus haec dicit dominus ecce malum egredietur de gente in gentem et turbo magnus consurget a finibus terrae. Et occisi domini erunt in die illa a finibus usque ad fines terrae non planguntur neque colligentur neque sepelientur quasi stercus super faciem terrae erunt. Ululate pastores et clamate et aspergite vos cinere duces gregis quia impleti sunt dies vestri ut occidamini et dispergam vos et cadetis quasi vas desiderabile. Et peribit fuga pastoribus et salvatio ducibus gregis vox clamoris pastorum et ululatus ducum gregis quia vastavit dominus pascua eorum et interiit pacifica de habitaculis suis a facie furoris irae eius. Reliquit quasi catulus in spelunca sua quia facta est terra eorum in desolationem a facie gladii vastatoris et a facie furoris irae eius. Verbum quod factum est ad hieremiam a domino dicens. Haec dicit dominus sta in atrio domus domini et loquere ad omnes civitates iudae qui adorant in domo domini omnia verba quae praecepi tibi ut loquaris ad eos non minuas verbum forsitan audientes revertatur unusquisque a via sua pessima et paeniteat me super malitia quam ego cogito ut faciam eis propter nequitiam adinventionum suarum. Et dices ad eos haec dicit dominus si non audieritis me ut ambuletis in lege mea quam dedi in conspectu vestro et audiatis verba servorum meorum prophetarum quos ego mitto ad vos de mane consurgens et mittens et non audieritis dabo domum istam sicut silo et urbem hanc dabo in maledictionem cunctis gentibus terrae. Audierunt autem sacerdotes et prophetae et omnis populus hieremiam loquentem verba haec in domo domini. Et factum est cum complesset hieremias loqui omnia quae praecepit dominus ut loqueretur ad omnem populum et adprehenderunt eum sacerdotes et prophetae et omnis populus dicentes morte morietur. Quare prophetasti in nomine domini dicens sicut silo erit domus haec et urbs ista desolabitur eo quod non habitet in ea. Et congregatus est omnis populus adversus hieremiam in domo domini. Et audierunt principes iudae haec verba et ascenderunt de domo regis in domum domini et sederunt in introitu portae novae domini. Et dixerunt sacerdotes et prophetae ad principes et ad omnem populum dicentes. Iudicium mortis est homini huic quia prophetavit contra civitatem hanc sicut audistis auribus vestris. Et locutus est hieremias ad omnes principes et ad universum populum dicens. Dominus misit me ut prophetarem contra domum hanc et contra civitatem hanc omnia verba quae audistis. Nunc ergo bonas facite vias vestras et studia vestra et audite vocem domini dei vestri et paenitebit dominum super malitia quam locutus est contra vos. Ego autem ecce in manibus vestris sum facite mihi sicut bonum et rectum est in oculis vestris. Verumtamen scitote quia si me interfeceritis sanguinem innocentem dabitis super vos et super civitatem hanc et super habitatores eius quia vere misit me dominus ad vos ut loquerer in auribus vestris omnia verba haec. Et dixerunt principes et universus populus ad sacerdotes et prophetas non est homini huic iudicium mortis quia in nomine domini dei nostri locutus est nobis. Et surrexerunt quidam de senioribus terrae et locuti sunt ad omnem coetum populi dicentes. Michaeas morasthites prophetavit in diebus ezechiae regis iudae et locutus est ad omnem populum iudae dicens haec dicit dominus exercituum sion quasi ager arabitur et hierusalem quasi acervus lapidum erit et mons templi quasi excelsa silvae. Numquid interficientes interfecerunt eum ezechias rex iudae et omnis iudea timuerunt dominum et deprecati sunt faciem domini et poenituit dominum super malitia quam locutus est contra eos nos autem facimus malum grande contra animas nostras. Vir quoque erat prophetans in nomine domini urias filius semeiae de cariathiarim et prophetavit contra civitatem hanc et contra terram hanc secundum omnia verba hieremiae. Et audivit rex ioiacim et omnes fortes eius et omnes principes verba eius et quaesivit rex interficere eum. Quod cum audisset urias timuit et fugit et abiit in aegyptum. Et misit rex ioiacim viros in aegyptum elnathan filium achobor et viros cum eo in aegyptum. Et eduxerunt uriam de aegypto et adduxerunt eum ad ioiacim regem qui percussit eum gladio et proiecit cadaver eius in sepulchra filiorum populi. Verumtamen manus ahicam filii saphan fuit cum hieremia ne traderetur in manus populi ut interficeretur. Et ipse habitavit in vinea regis et in pomario regis. Et ipsi habitabant in civitatibus iuda et in agris suis. Et ascendit ioiacim rex iuda in aegyptum ipse et omnes viri fortes et universus exercitus eius et reversus est rex per viam qua venerat in aegyptum. Et ioiacim filius eius regnavit pro eo et erat filius viginti quinque annorum cum regnare coepisset et undecim annis regnavit in hierusalem et nomen matris eius zebida filia fedaia de rumatha. Et fecit malum in conspectu domini iuxta omnia quae fecerant patres eius. In diebus eius ascendit nabuchodonosor rex babylonis et factus est ei ioiacim servus annis tribus et rursum recedens rebellavit contra eum. Et misit dominus super eum latrones chaldaeos et latrones syros et latrones moabitas et latrones filios ammon et misit eos in iuda ut disperderet eum iuxta verbum domini quod locutus est in manu omnium servorum suorum prophetarum. Certe iuxta os domini factum est hoc super iuda ut auferret eos a facie sua propter peccata manasse iuxta omnia quae operatus est et propter sanguinem innocentem quem effudit implens hierusalem sanguine innocentium et noluit dominus propitiari. Reliqua autem sermonum ioiacim et universa quae operatus est nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum iuda. Et dormivit ioiacim cum patribus suis et regnavit ioachin filius eius pro eo. Et non addidit ultra rex aegypti egredi de terra sua quia tulit rex babylonis a torrente aegypti usque ad flumen euphraten omnia quae fuerant regis aegypti. Octo et decem annorum erat ioachin cum regnare coepisset et tribus mensibus et decem diebus regnavit in hierusalem et fecit malum in conspectu domini. Et in principio anni reversus nabuchodonosor misit et adduxit eum in babylonem cum vasis desiderabilibus templi domini et constituit zedeciam patruum eius regem super iudam et hierusalem. Viginti et unius annorum erat sedecias cum regnare coepisset et undecim annis regnavit in hierusalem et nomen matris eius amital filia hieremiae de lobna. Et fecit malum in conspectu domini iuxta omnia quae fecerat ioiacim. Quia enim propter iram domini haec facta sunt in hierusalem et in iuda donec proiceret eos a facie sua defecit sedecias a rege babylonis. Factum est autem anno nono regni eius mense decimo decima mensis venit nabuchodonosor rex babylonis ipse et omnis exercitus eius super hierusalem et circumdederunt eam et aedificaverunt munitiones per gyrum. Et ingressa est civitas obsidionem usque ad undecimum annum regis sedeciae. Nono autem mense praevalebat fames in civitate et non erat panis populo terrae. Et dissipata est civitas et omnes viri belli fugerunt nocte per viam portae quae est inter duos muros iuxta hortum regis et chaldaei obsidebant urbem per circuitum et abierunt per viam deserti. Persecutus est autem exercitus chaldaeorum regem et adprehenderunt sedeciam in campestribus hiericho et omnis exercitus eius dispersus est ab eo. Et adprehendentes regem ascenderunt ad eum in reblatha in terra emath et locutus est ad eum iudicia. Filios sedeciae occidit in conspectu eius et oculos sedeciae effodit et vinxit eum catenis aereis et adduxit eum babylonem et posuit eum in carcere usque in diem mortis eius. Anno autem mense quinto decima mensis ipse est annus decimus nonus nabuchodonosor regis babylonis venit nabuzardan princeps exercitus qui stabat coram rege babylonis in hierusalem et incendit domum domini et domum regis et omnes domos hierusalem et omnem domum grandem igne combussit. Et muros hierusalem per gyrum destruxerunt omnes chaldaei qui erant cum principe militiae. Reliquam autem partem populi et eos qui fugerant ad regem babylonis et residuum vulgus transtulit nabuzardan princeps militiae. De pauperibus autem terrae dimisit vinitores et agricolas. Columnas quoque aereas quae erant in templo domini et bases et mare aeneum quod erat in templo domini contriverunt chaldaei et tulerunt aes eorum in babylonem. Lebetes quoque et fuscinulas et cultros et fialas et omnia vasa aerea quibus ministrabant tulerunt. Phialas quoque aureas et argenteas et turibula et lebetes qui ex auro et argento erant tulit princeps militiae. Duas columnas unum mare duodecim boves aeneos qui portabant bases quas fecerat salomon templo domini. Non erat pensum aeris omnium vasorum horum. Columna una habebat in altitudine cubitos decem et funiculus duodecim cubitorum circumdabat eam et crassitudo eius quattuor digitorum erat vas concavum. Capitellum autem aereum erat super columnam altitudo capitelli unius cubiti et retiaculum et malogranata super capitella per gyrum omnia aerea erant similiter et columna secunda habebat malogranata. Tulit ergo princeps militiae saraiam sacerdotem primum et sophoniam sacerdotem secundum et tres ianitores. De civitate quoque tulit eunuchum unum qui erat praepositus super viros bellatores et septem viros de latere regis qui inventi sunt in civitate et scribam principis militiae qui recensebat populum terrae et sexaginta virorum de populo terrae qui inventi sunt in medio civitatis. Tulit ergo eos nabuzardan princeps militiae et adduxit ad regem babylonis in reblatha. Percussitque eos rex babylonis et interfecit eos in reblatha in terra emath. Et translatus est iuda de terra sua. Populum quem reliquerat nabuchodonosor rex babylonis in terra iuda et constituerat super eos godolian filium ahicam filii saphan. Audierunt autem omnes principes militiae ipsi et viri eorum quia constituisset rex babylonis godoliam et venerunt ad eum in maspha videlicet ismahel filius nathaniae et iohanan filius core et saraia filius thanehumeth netophathites et iezonias filius maachathi ipsi et viri eorum. Et iuravit eis godolias et viris eorum dicens. Nolite timere servire chaldaeis habitate in terra et servite regi babylonis et bene erit vobis. Ecce ego habito in maspha ut respondeam chaldaeis qui venerint ad nos vos autem colligite vinum et poma et oleum et reponite in vasis vestris et habitate in urbibus vestris quas tenetis. Sed et omnes iudaei qui erant in moab et in filiis ammon et in idumea et qui erant in universis regionibus audierunt quod dedisset rex babylonis reliquias in iuda et quod constituisset super eos godoliam filium ahicam filii saphan. Reversi sunt omnes iudaei de cunctis locis ad quae fugerant et venerunt in terram iuda ad godoliam in maspha et vindemiaverunt vinum et poma multa nimis. Ismahel autem filius nathaniae et decem viri cum eo venerunt ad godoliam filium ahicam in maspha et comederunt ibi panem simul in maspha. Surrexit autem ismahel filius nathaniae et decem viri qui cum eo erant et percusserunt godoliam filium ahicam filii saphan gladio et interfecerunt eum quem rex babylonis constituerat super terram. Omnes quoque iudaei qui erant cum eo in maspha godoliam videlicet et chaldaeos qui reperti sunt ibi viros bellatores interfecit ismahel in die secunda postquam occiderat godoliam et nullus scivit. Viri autem octoginta venerunt de sichimis et de silo et de samaria habentes barbas rasas et vestimenta scissa et corpora concisa et munera et tus in manibus suis ut adducerent ea in templum domini. Et egressus ismahel filius nathaniae in occursum eorum de maspha ibat ambulans et plorans cumque occurrisset eis dixit ad eos venite ad godoliam filium ahicam. Cumque venissent ad medium civitatis occidit eos ismahel filius nathaniae et proiecit eos in medio laci ipse et viri qui erant cum eo. Decem autem viri inventi sunt qui dixerunt ad ismahel noli occidere nos quia habemus thesauros in agro in frumento et hordeo et oleo et mellis. Et pepercit et non occidit eos cum fratribus suis. Lacus autem in quo proiecerat ismahel omnia cadavera virorum quos percusserat propter godoliam ipse est quem fecerat asa rex propter baasam regem israhel. Hunc implevit ismahel filius nathaniae de interfectis. Et captivum duxit ismahel omnem reliquum populum qui erat in maspha filias regis et universum populum qui remanserat in maspha quos commendaverat nabuzardan princeps militiae godoliae filio ahicam. Et abduxit eos ismahel filius nathaniae et perrexit ut transiret ad filios ammon. Audivit autem iohanan filius core et omnes principes militiae qui erant cum eo universum malum quod fecerat ismahel filius nathaniae. Et tulerunt omnes viros suos et abierunt ut pugnarent contra ismahel filium nathaniae et invenerunt eum iuxta aquas multas quae sunt in gabaon. Cumque vidisset omnis populus qui erat cum ismahel iohanan filium core et omnes principes militiae qui erant cum eo laetati sunt. Et circumierunt omnem populum quem abduxerat ismahel de maspha et reversi sunt et abierunt ad iohanan filium core. Ismahel autem filius nathaniae evasit cum octo viris coram iohanan et abiit ad filios ammon. Et transeuntes venerunt in terram et abierunt in galgala. Et omnis populus qui erat cum ismahel videlicet filias regis et universum populum qui remanserat in maspha quos commendaverat nabuzardan princeps militiae godoliae filio ahicam et abduxerat eos ismahel filius nathaniae et perrexerat ut transiret ad filios ammon. Et abierunt et venerunt in galgala quae est in campestribus hiericho et omnis exercitus iohanan filii core et omnes principes militiae qui erant cum eo. Et tulerunt omnem populum et abierunt ut pugnarent contra ismahel filium nathaniae et invenerunt eum iuxta aquas multas quae sunt in gabaon. Cumque vidisset omnis populus qui erat cum ismahel iohanan filium core et omnes principes militiae qui erant cum eo laetati sunt. Et circumierunt omnem populum quem abduxerat ismahel de maspha et reversi sunt et abierunt ad iohanan filium core. Ismahel autem filius nathaniae evasit cum octo viris coram iohanan et abiit ad filios ammon. Et transeuntes venerunt in terram et abierunt in galgala. Et omnis populus qui erat cum ismahel videlicet filias regis et universum populum qui remanserat in maspha quos commendaverat nabuzardan princeps militiae godoliae filio ahicam et abduxerat eos ismahel filius nathaniae et perrexerat ut transiret ad filios ammon. Et abierunt et venerunt in galgala quae est in campestribus hiericho et omnis exercitus iohanan filii core et omnes principes militiae qui erant cum eo. Et tulerunt omnem populum

flumina. Glorificabit me bestia agri, dracones et struciones, quia dedi in deserto aquas, et flumina in invio, ut darem potum populo meo electo meo. Populum istum formavi mihi, laudem meam narrabit. Non me invocasti Iacob, nec laborasti in me Israhel. Non obtulisti mihi arietem holocausti tui, et victimis tuis non glorificasti me. Non te servire feci in oblatione, nec laborem tibi praebui in ture. Non emisti mihi argento calamum, et adipe victimarum tuarum non inebriasti me. Verumtamen servire me fecisti in peccatis tuis, praebuisti mihi laborem in iniquitatibus tuis. Ego sum, ego sum ipse qui deleo iniquitates tuas propter me, et peccatorum tuorum non recordabor. Reduc me in memoriam, et iudicemur simul. Narra si quid habes, ut iustificeris. Pater tuus primus peccavit, et interpretes tui praevaricati sunt in me. Et contaminavi principes sanctos, dedi ad internecionem Iacob, et Israhel in blasphemias. Et nunc audi Iacob serve meus, et Israhel quem elegi.

Haec dicit dominus faciens et formans te ab utero, auxiliator tuus: Noli timere serve meus Iacob, et rectissime quem elegi. Effundam enim aquas super sitientem, et fluenta super aridam. Effundam spiritum meum super semen tuum, et benedictionem meam super stirpem tuam. Et germinabunt inter herbas quasi salices iuxta praeterfluentes aquas. Iste dicet: Domini ego sum, et ille vocabit in nomine Iacob, et hic scribet manu sua: Domino, et in nomine Israhel adsimilabitur. Haec dicit dominus rex Israhel et redemptor eius dominus exercituum: Ego primus et ego novissimus, et absque me non est deus. Quis similis mei? Vocet et adnuntiet, et ordinem exponat mihi, ex quo constitui populum antiquum. Ventura et quae futura sunt adnuntient eis. Nolite timere neque conturbemini. Ex tunc audire te feci et adnuntiavi. Vos estis testes mei. Numquid est deus absque me, et formator quem ego non noverim? Plastae idoli omnes nihil sunt, et amantissima eorum non proderunt eis. Ipsi sunt testes eorum, quia non vident neque intellegunt, ut confundantur. Quis formavit deum, et sculptile conflavit ad nihil utile? Ecce omnes participes eius confundentur. Fabri enim sunt ex hominibus. Convenient omnes, stabunt, et pavebunt, et confundentur simul. Faber ferrarius lima operatus est, in prunis et in malleis formavit illud, et operatus est in brachio fortitudinis suae. Esuriet et deficiet, non bibet aquam et lassescet. Artifex lignarius extendit normam, formavit illud in runcina, fecit illud in angularibus, et in circino tornavit illud. Et fecit imaginem viri quasi speciosum hominem habitantem in domo. Succidit cedros, tulit ilicem et quercum quae steterat inter ligna saltus. Plantavit pinum quam pluvia nutrivit. Et facta est hominibus in focum. Sumpsit ex eis et calefactus est, et succendit et coxit panes. De reliquo autem operatus est deum et adoravit, fecit sculptile et curvatus est ante illud. Medium eius conbussit igni, et de medio eius carnes comedit. Coxit pulmentum et saturatus est, et calefactus est et dixit: Va, calefactus sum, vidi focum. Reliquum autem eius deum fecit, et sculptile sibi. Curvatur ante illud, et adorat illud, et obsecrat dicens: Libera me, quia deus meus es tu. Nescierunt neque intellexerunt. Oblita sunt enim ne videant oculi eorum, et ne intellegant corde suo. Non recogitant in mente sua, neque cognoscunt neque sentiunt ut dicant: Medietatem eius conbussi igni, et coxi super carbones eius panes. Coxi carnes et comedi, et de reliquo eius idolum faciam. Ante truncum ligni procidam. Pars eius cinis est. Cor insipiens adoravit illud, et non liberabit animam suam, neque dicet: Forte mendacium est in dextera mea. Memento horum Iacob, et Israhel, quoniam servus meus es tu. Formavi te, servus meus es tu Israhel, ne obliviscaris mei. Delevi ut nubem iniquitates tuas, et quasi nebulam peccata tua. Revertere ad me quoniam redemi te. Laudate caeli quoniam misericordiam fecit dominus, iubilate extrema terrae, resonate montes laudationem, saltus et omne lignum eius, quoniam redemit dominus Iacob, et Israhel gloriabitur. Haec dicit dominus redemptor tuus et formator tuus ex utero: Ego sum dominus faciens omnia, extendens caelos solus, stabiliens terram et nullus mecum. Irrita faciens signa divinorum, et ariolos in furorem vertens. Convertens sapientes retrorsum, et scientiam eorum stultam faciens. Suscitans verbum servi sui, et consilium nuntiorum suorum complens. Qui dico Hierusalem: Habitaberis, et civitatibus Iuda: Aedificabimini, et deserta eius suscitabo. Qui dico profundo: Desolare, et flumina tua arefaciam. Qui dico Cyro: Pastor meus es, et omnem voluntatem meam complebis. Qui dico Hierusalem: Aedificaberis, et templo: Fundaberis.

Haec dicit dominus christo meo Cyro, cuius adprehendi dexteram, ut subiciam ante faciem eius gentes, et dorsa regum vertam, et aperiam coram eo ianuas, et portae non cludentur. Ego ante te ibo, et gloriosos terrae humiliabo. Portas aereas conteram, et vectes ferreos confringam. Et dabo tibi thesauros absconditos, et arcana secretorum, ut scias quia ego dominus qui voco nomen tuum deus Israhel. Propter servum meum Iacob, et Israhel electum meum, et vocavi te nomine tuo. Adsimilavi te, et non cognovisti me. Ego dominus et non est amplius. Extra me non est deus. Accinxi te, et non cognovisti me, ut sciant hii qui ab ortu solis et qui ab occidente, quoniam absque me non est. Ego dominus et non est alter, formans lucem et creans tenebras, faciens pacem et creans malum. Ego dominus faciens omnia haec. Rorate caeli desuper, et nubes pluant iustum. Aperiatur terra et germinet salvatorem, et iustitia oriatur simul. Ego dominus creavi eum. Vae qui contradicit fictori suo, testa de samiis terrae. Numquid dicit lutum figulo suo: Quid facis, et opus tuum absque manibus est? Vae qui dicit patri: Quid generas? et mulieri: Quid parturis? Haec dicit dominus sanctus Israhel plastes eius: Ventura interrogate me, super filios meos et super opus manuum mearum mandate mihi. Ego feci terram, et hominem super eam creavi ego. Manus meae tetenderunt caelos, et omni militiae eorum mandavi. Ego suscitavi eum ad iustitiam, et omnes vias eius dirigam. Ipse aedificabit civitatem meam, et captivitatem meam dimittet, non in pretio neque in muneribus, dicit dominus deus exercituum.

35

Haec dicit dominus: Labor Aegypti et negotiatio Aethiopiae et Sabaim viri sublimes ad te transibunt et tui erunt. Post te ambulabunt, vincti manicis pergent, et te adorabunt, teque deprecabuntur. Tantum in te est deus, et non est absque te deus. Vere tu es deus absconditus, deus Israhel salvator. Confusi sunt et erubuerunt omnes, simul abierunt in confusionem fabricatores errorum. Israhel salvatus est in domino salute aeterna. Non confundemini et non erubescetis usque in saeculum saeculi. Quia haec dicit dominus creans caelos, ipse deus formans terram et faciens eam, ipse plastes eius. Non in vanum creavit eam, ut habitaretur formavit eam. Ego dominus et non est alius. Non in abscondito locutus sum, in loco terrae tenebroso. Non dixi semini Iacob: Frustra quaerite me.

Ego dominus loquens iustitiam, adnuntians recta. Congregamini et venite, et accedite simul qui salvati estis ex gentibus. Nescierunt qui levant lignum sculpturae suae, et rogant deum non salvantem. Adnuntiate et venite et consiliamini simul. Quis auditum fecit hoc ab initio, ex tunc praedixit illud? Numquid non ego dominus, et non est ultra deus absque me? Deus iustus et salvans non est praeter me. Convertimini ad me et salvi eritis omnes fines terrae, quia ego deus et non est alius. In memet ipso iuravi, egredietur de ore meo iustitiae verbum, et non revertetur, quia mihi curvabitur omne genu, et iurabit omnis lingua. Ergo in domino dicet: Meae sunt iustitiae et imperium. Ad eum venient et confundentur omnes qui repugnant ei. In domino iustificabitur et laudabitur omne semen Israhel. Confractus est Bel, contritus est Nabo. Facta sunt simulacra eorum bestiis et iumentis. Onera vestra gravi pondere usque ad lassitudinem. Contabuerunt et contrita sunt simul. Non potuerunt salvare portantem, et anima eorum in captivitatem ibit.

Audite me domus Iacob, et omne residuum domus Israhel, qui portamini a meo utero, qui gestamini a mea vulva. Usque ad senectam ego ipse, et usque ad canos ego portabo. Ego feci et ego feram, et ego portabo et salvabo. Cui adsimilastis me et adaequastis, et conparastis me, et fecistis similem? Qui confertis aurum de sacculo, et argentum statera ponderatis, conducentes aurificem ut faciat deum, et procidunt et adorant. Portant illum in umeris gestantes, et ponentes in loco suo, et stabit ac de loco suo non movebitur. Sed et cum clamaverint ad eum, non audiet, de tribulatione non salvabit eos. Mementote istud et confundamini, redite praevaricatores ad cor. Recordamini prioris saeculi, quoniam ego sum deus, et non est ultra deus, nec similis mei. Adnuntians ab exordio novissimum, et ab initio quae necdum facta sunt, dicens: Consilium meum stabit, et omnis voluntas mea fiet. Vocans ab oriente avem, et de terra longinqua virum voluntatis meae. Et locutus sum et adducam illud, creavi et faciam illud. Audite me duro corde, qui longe estis a iustitia. Prope feci iustitiam meam, non elongabitur, et salus mea non morabitur. Dabo in Sion salutem, et in Israhel gloriam meam. Descende sede in pulvere virgo filia Babylon, sede in terra. Non est solium filiae Chaldeorum, quia ultra non vocaberis mollis et tenera. Tolle molam et mole farinam, denuda turpitudinem tuam, discoperi umerum, revela crura, transi flumina. Revelabitur ignominia tua, et videbitur obprobrium tuum. Ultionem capiam, et non resistet mihi homo.

Redemptor noster dominus exercituum, sanctus Israhel nomen illius. Sede tacens et intra in tenebras filia Chaldeorum, quia non vocaberis ultra domina regnorum. Iratus sum super populum meum, contaminavi hereditatem meam, et dedi eos in manu tua. Non posuisti eis misericordias, super senem adgravasti iugum tuum valde. Et dixisti: In sempiternum ero domina. Non posuisti haec super cor tuum, neque recordata es novissimi tui. Et nunc audi haec delicata et habitans confidenter, quae dicis in corde tuo: Ego sum et non est praeter me amplius. Non sedebo vidua, et ignorabo sterilitatem. Venient tibi haec duo subito in die una, sterilitas et viduitas. Universa venerunt super te propter multitudinem maleficiorum tuorum, et propter duritiam incantatorum tuorum vehementem. Et fiduciam habuisti in malitia tua, et dixisti: Non est qui videat me. Sapientia tua et scientia tua haec decepit te. Et dixisti in corde tuo: Ego sum, et praeter me non est altera. Veniet super te malum, et nescies ortum eius, et inruet super te calamitas quam non poteris expiare. Veniet super te repente miseria quam nescies. Sta cum incantatoribus tuis, et cum multitudine maleficiorum tuorum, in quibus laborasti ab adulescentia tua, si forte quid prosit tibi, aut si possis fieri fortior. Defecisti in multitudine consiliorum tuorum. Stent et salvent te augures caeli, qui contemplabantur sidera, et supputabant menses, ut ex eis adnuntiarent ventura tibi. Ecce facti sunt quasi stipula, ignis conbussit eos. Non liberabunt animam suam de manu flammae. Non sunt prunae quibus calefiant, nec focus ut sedeant ad eum. Sic facta sunt tibi in quibuscumque laboraveras. Negotiatores tui ab adulescentia tua, unusquisque in via sua erraverunt, non est qui salvet te. Audite haec domus Iacob, qui vocamini nomine Israhel, et de aquis Iuda existis, qui iuratis in nomine domini, et dei Israhel recordamini, non in veritate neque in iustitia. De civitate enim sancta vocati sunt, et super deum Israhel constabiliti sunt. Dominus exercituum nomen eius. Priora ex tunc adnuntiavi, et ex ore meo exierunt, et audita feci ea. Repente operatus sum et venerunt. Scivi enim quia durus es tu, et nervus ferreus cervix tua, et frons tua aerea. Praedixi tibi ex tunc, antequam venirent indicavi tibi, ne forte diceres: Idola mea fecerunt haec, et sculptilia mea et conflatilia mandaverunt ista quae audisti. Vide omnia. Vos autem num adnuntiastis? Audita feci tibi nova ex tunc, et conservata quae nescis. Nunc creata sunt et non ex tunc, et ante diem et non audisti ea, ne forte dicas: Ecce ego cognovi ea. Neque audisti neque cognovisti, neque ex tunc aperta est auris tua. Scio enim quia praevaricans praevaricaberis, et transgressorem ex utero vocavi te. Propter nomen meum longe faciam furorem meum, et laude mea infrenabo te, ne intereas. Ecce excoxi te, sed non quasi argentum, elegi te in camino paupertatis. Propter me faciam, ut non blasphemer, et gloriam meam alteri non dabo. Audi me Iacob, et Israhel quem ego voco. Ego ipse, ego primus et ego novissimus. Manus quoque mea fundavit terram, et dextera mea mensa est caelos. Ego vocabo eos et stabunt simul. Congregamini omnes vos et audite. Quis de eis adnuntiavit haec? Dominus dilexit eum, faciet voluntatem suam in Babylone, et brachium suum in Chaldeis. Ego ego locutus sum et vocavi eum, adduxi eum et directa est via eius. Accedite ad me et audite hoc. Non a principio in abscondito locutus sum, ex tempore antequam fieret ibi eram. Et nunc dominus deus misit me et spiritus eius.

Haec dicit dominus redemptor tuus sanctus Israhel: Ego dominus deus tuus docens te utilia, gubernans te in via qua ambulabas. Utinam adtendisses mandata mea, facta fuisset sicut flumen pax tua, et iustitia tua sicut gurgites maris. Et fuisset quasi arena semen tuum, et stirps uteri tui ut lapilli eius. Non interisset et non fuisset adtritum nomen eius a facie mea. Egredimini de Babylone, fugite de Chaldeis. In voce exultationis adnuntiate, auditum facite hoc, et efferte illud usque ad extrema terrae. Dicite: Redemit dominus servum suum Iacob. Non sitierunt in deserto cum educeret eos. Aquam de petra produxit eis, et scidit petram et fluxerunt aquae.

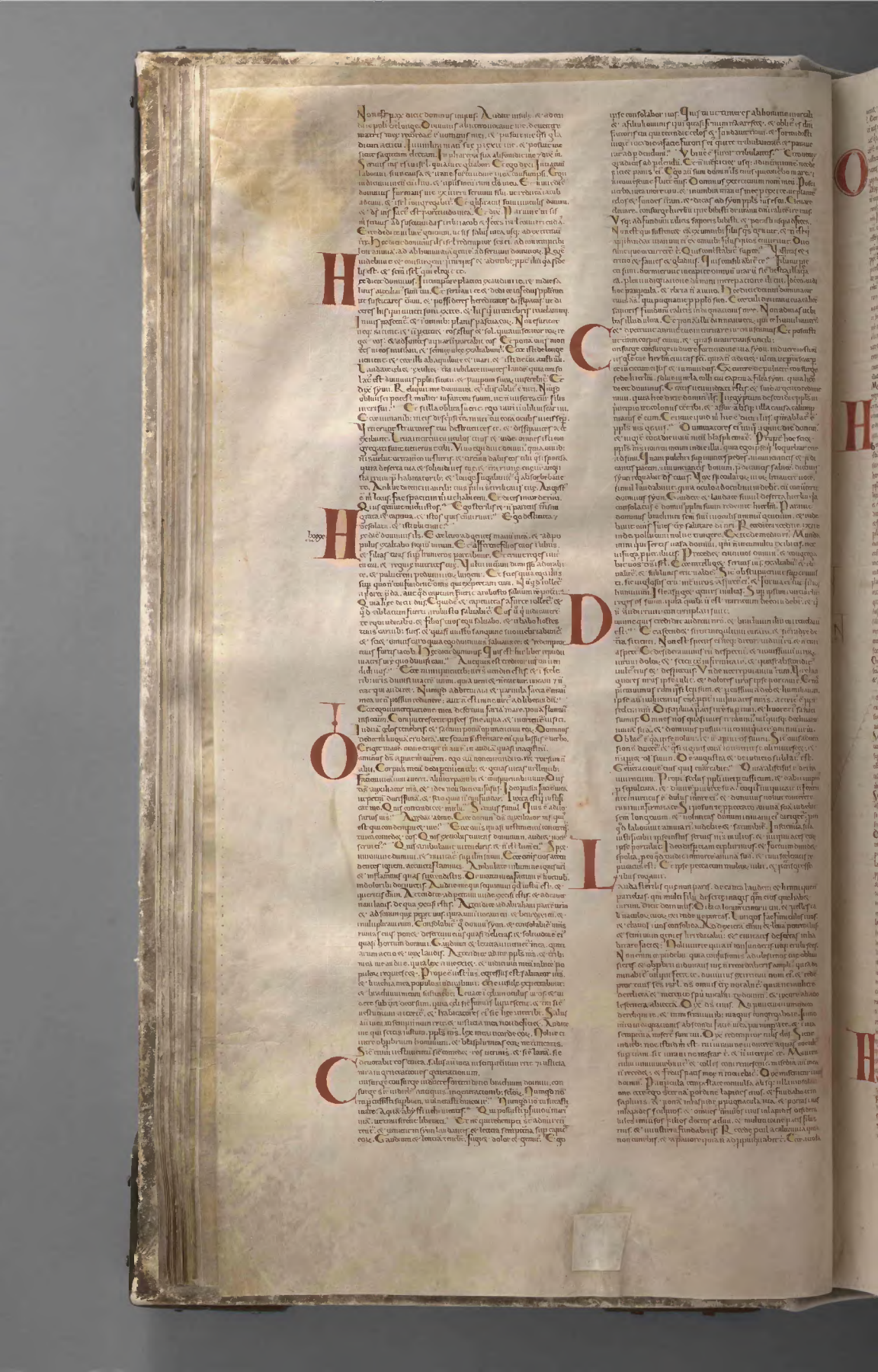

opera eorum et cogitationes eorum venio ut congregem cum omnibus gentibus et linguis. Et venient et videbunt gloriam meam. et ponam in eis signum. Et mittam ex eis qui salvati fuerint ad gentes in mare in Affricam et Lydiam tenentes sagittam in Italiam et Greciam ad insulas longe ad eos qui non audierunt me. et non viderunt gloriam meam. Et annuntiabunt gloriam meam gentibus et adducent omnes filios vestros de cunctis gentibus donum domino in equis et quadrigis et in lecticis et in mulis et in carrucis ad montem sanctum meum Hierusalem dicit dominus. quomodo si inferant filii Israhel munus in vase mundo in domum domini. Et assumam ex eis in sacerdotes et in levitas dicit dominus. sic stabit semen vestrum et nomen vestrum. et erit mensis ex mense et sabbatum ex sabbato. Veniet omnis caro ut adoret coram facie mea dicit dominus. et egredientur et videbunt cadavera virorum qui prevaricati sunt in me. Vermis eorum non morietur et ignis eorum non extinguetur et erunt usque ad satietatem visionis omni carni.

EXPLICIT LIBER YSAIE PROPHETE.

IEREMIAS PROPHETA CUI HIC PROLOGUS scribitur sermone quidem apud hebreos ysaia et osee et quibusdam aliis prophetis videtur esse rusticior, sed sensibus par est: quippe qui eodem spiritu prophetaverit. Porro simplicitas eloquii de loco ei in quo natus est accidit. Fuit enim anathotites qui est usque hodie viculus tribus ab hierosolimis distans milibus: sacerdos ex sacerdotibus. et in matris utero sanctificatus virginitate sua evangelicum virum Christi ecclesie dedicans. Hic vaticinatus est cum esset puer. et captivitatem urbis atque interitum non solum spiritu, sed et oculis carneis intuitus est. Iam decem tribus israhel assyrii in medos transtulerant. iam terras eorum colonie gentium possidebant. Unde in Iuda tantum et beniamin prophetavit: et civitatis sue ruinas quadruplici planxit alphabeto. quod nos mensura metri versibusque reddidimus. Preterea ordinem visionum qui apud grecos et latinos omnino confusus est: ad pristinam fidem correximus. Librum autem baruch notarii eius qui apud hebreos nec legitur nec habetur pretermisimus. Pro his omnibus maledicta ab emulis prestolantes quibus me necesse est per singula opuscula respondere. Et hec patior. quia vos cogitis. Ceterum ad compendium mali rectius fuerat modum furoris eorum silentio meo ponere. quam cotidie novi aliquid scriptitantem invidorum insaniam provocare. Hieremias anathotites qui est viculus tribus ab hierosolimis distans milibus: apud taphnas in egypto lapidibus obrutus a populo occubuit. Iacet autem in eo loco sepultus ubi quondam pharao rex habitaverat. et quia postulatione sua defugatis ab eodem loco serpentibus egyptios a tactu aspidum fecit esse quietos. magna cum ibi religione egyptii venerantur.

INCIPIT LIBER HIEREMIE PROPHETE

VERBA HIEREMIE FILII HELCIE DE SACERDOTIBUS QUI FUERUNT IN ANATOTH IN TERRA BENIAMIN

quod factum est verbum domini ad eum in diebus Iosie filii amon regis Iuda in tertiodecimo anno regni eius. Et factum est in diebus Ioachim filii Iosie regis Iuda usque ad consummationem undecimi anni Sedecie filii Iosie regis Iuda usque ad transmigrationem hierusalem in mense quinto. Et factum est verbum domini ad me dicens. Priusquam te formarem in utero novi te et antequam exires de vulva sanctificavi te. et prophetam in gentibus dedi te. Et dixi. A a a domine deus. ecce nescio loqui quia puer ego sum. Et dixit dominus ad me. Noli dicere quia puer ego sum. quoniam ad omnia que mittam te ibis. et universa quecumque mandavero tibi loqueris. Ne timeas a facie eorum. quia ecum sum ut eruam te dicit dominus. Et misit dominus manum suam et tetigit os meum. et dixit dominus ad me. Ecce dedi verba mea in ore tuo. ecce constitui te hodie super gentes et super regna. ut evellas et destruas et disperdas et dissipes et edifices et plantes. Et factum est verbum domini ad me dicens. Quid tu vides hieremia? Et dixi. Virgam vigilantem ego video. Et dixit dominus ad me. Bene vidisti. quia ego vigilabo super verbo meo ut faciam illud. Et factum est verbum domini secundo ad me dicens. Quid tu vides? Et dixi. Ollam succensam ego video. et faciem eius a facie aquilonis. Et dixit dominus ad me. Ab aquilone pandetur malum super omnes habitatores terre. quia ecce ego convocabo omnes cognationes regnorum aquilonis ait dominus. et venient et ponent unusquisque solium suum in introitu portarum hierusalem. et super omnes muros eius in circuitu. et super universas urbes Iuda. Et loquar iudicia mea cum eis super omnem maliciam eorum qui dereliquerunt me et libaverunt diis alienis. et adoraverunt opus manuum suarum. Tu ergo accinge lumbos tuos. et surge et loquere ad eos omnia que ego precipio tibi. Ne formides a facie eorum. nec enim timere te faciam vultum eorum. Ego quippe dedi te hodie in civitatem munitam et in columnam ferream. et in murum ereum super omnem terram regibus Iuda et principibus eius et sacerdotibus et omni populo terre. Et bellabunt adversum te et non prevalebunt. quia ego tecum sum ait dominus ut liberem te.

Et factum est verbum domini ad me dicens. Vade et clama in auribus hierusalem dicens. Hec dicit dominus. Recordatus sum tui miserans adolescentiam tuam et caritatem desponsationis tue. quando secuta es me in deserto. in terra que non seminatur. Sanctus israhel domino primitie frugum eius. Omnes qui devorant eum delinquunt. mala venient super eos dicit dominus. Audite verbum domini domus iacob. et omnes cognationes domus israhel. Hec dicit dominus. Quid invenerunt in me patres vestri iniquitatis quia elongaverunt a me. et ambulaverunt post vanitatem et vani facti sunt? Et non dixerunt. ubi est dominus qui ascendere nos fecit de terra egypti. qui traduxit nos per desertum. per terram inhabitabilem et inviam. per terram sitis et ymaginem mortis. per terram in qua non ambulavit vir neque habitavit homo. Et induxi vos in terram carmeli ut comederetis fructum eius et optima illius. et ingressi contaminastis terram meam. et hereditatem meam posuistis in abhominationem. Sacerdotes non dixerunt ubi est dominus. et tenentes legem nescierunt me. et pastores prevaricati sunt in me. et prophete prophetaverunt in baal. et ydola secuti sunt. Propterea adhuc iudicio contendam vobiscum ait dominus et cum filiis vestris disceptabo. Transite ad insulas cethim. et videte. et in cedar mittite et considerate vehementer. et videte si factum est huiuscemodi. si mutavit gens deos suos. et certe ipsi non sunt dii. Populus vero meus mutavit gloriam suam in ydolum.

Obstupescite celi super hoc et porte eius desolamini vehementer dicit dominus. duo enim mala fecit populus meus. Me dereliquerunt fontem aque vive. et foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas que continere non valent aquas. Numquid servus est israhel aut vernaculus? Quare ergo factus est in predam? Super eum rugierunt leones et dederunt vocem suam. Posuerunt terram eius in solitudinem. et civitates eius exuste sunt. et non est qui habitet in eis. Filii quoque mempheos et taphnes constupraverunt te usque ad verticem. Numquid non istud factum est tibi. quia dereliquisti dominum deum tuum eo tempore quo ducebat te per viam? Et nunc quid tibi vis in via egypti ut bibas aquam turbidam? Et quid tibi cum via assyriorum ut bibas aquam fluminis? Arguet te malicia tua. et aversio tua increpabit te. Scito et vide quia malum et amarum est dereliquisse te dominum deum tuum. et non esse timorem mei apud te dicit dominus deus exercituum. A seculo confregisti iugum meum. rupisti vincula mea. et dixisti. Non serviam. In omni enim colle sublimi et sub omni ligno frondoso tu prosternebaris meretrix. Ego autem plantavi te vineam electam, omne semen verum. Quomodo ergo conversa es in pravum vinea aliena? Si laveris te nitro et multiplicaveris tibi herbam borith. maculata es in iniquitate tua coram me. dicit dominus deus. Quomodo dicis non sum polluta. post baalim non ambulavi? Vide vias tuas in valle. scito quid feceris. Cursor levis explicans vias suas. onager assuetus in solitudine. in desiderio anime sue attraxit ventum amoris sui. nullus avertet eam. Omnes qui querunt eam non deficient. in menstruis eius invenient eam.

Prohibe pedem tuum a nuditate. et guttur tuum a siti. Et dixisti. Desperavi. nequaquam hoc faciam. Adamavi quippe alienos et post eos ambulabo. Quomodo confunditur fur quando deprehenditur. sic confusi sunt domus israhel. ipsi et reges eorum. et principes et sacerdotes et prophete eorum. dicentes ligno. pater meus es tu. et lapidi. tu me genuisti. Verterunt ad me tergum et non faciem.

37\. et in tempore afflictionis sue dicent. Surge et libera nos. Ubi sunt dii tui quos fecisti tibi? Surgant et liberent te in tempore afflictionis tue. Secundum numerum quippe civitatum tuarum erant dii tui iuda. Quid vultis mecum iudicio contendere? Omnes dereliquistis me dicit dominus. Frustra percussi filios vestros disciplinam non receperunt. Devoravit gladius vester prophetas vestros. quasi leo vastator generatio vestra. Videte verbum domini. Numquid solitudo factus sum israheli. aut terra serotina? Quare ergo dixit populus meus. recessimus. non veniemus ultra ad te? Numquid obliviscetur virgo ornamenti sui. sponsa fascie pectoralis sue? Populus vero meus oblitus est mei diebus innumeris. Quid niteris bonam ostendere viam tuam ad querendam dilectionem? Que insuper et malicias tuas docuisti vias tuas. et in alis tuis inventus est sanguis animarum pauperum et innocentium. Non in fossis inveni eos. sed in omnibus que supra memoravi. Et dixisti. Absque peccato et innocens ego sum. et propterea avertatur furor tuus a me. Ecce ego iudicio contendam tecum. eo quod dixeris. non peccavi. Quam vilis facta es nimis iterans vias tuas. Et ab egypto confunderis. sicut confusa es ab assur. Nam et ab ista egredieris. et manus tue erunt super caput tuum. quoniam obtrivit dominus confidentiam tuam. et nichil habebis prosperum.

oblici sunt parcr eo; numerat me pre baalam. Propha
qui habe dominus. narre nominum, & qui habe. verba
nem mei. narrer. si mone me uere e. Quid paleæ ad triticum
dicit dominus. Numqd nonne uerba mea sunt quasi ignis
dominus, & quasi malleus conterens petram. Ecce
ego adpphas, ait dominus qui furant uerba mea unusquis
proximo suo. Ecce ego adpphetas ait dominus, qui assumunt
linguas suas, & aiunt. Dixit dominus. Ecce ego adpphetas
somniantes ait dominus, & narrantes eos, & se
ducentes pphm mendacio suo, & inmiracula sua; ego au
tem non misi eos. neq; mandaui eis quidq; prosint populo
huic dicit dominus. Si ergo interrogauerit te pplus iste, uel pphe
aut sacerdos dicens quod est onus dni, dices ad eos. Vos quid
nos onus. Porro quique uos dicit dominus, & pphe, & sa
cerdos & pplus qui dixerit onus dni, ui ad eum & domum eius.
Hec dicetis unusquisq; ad proximum suu, & ad fratrem suum
quid respondit dominus, & quid locutus est dominus. Onus
domini non memorabimini ultra, quia onus erit uniuersis
uerbis uiuentis dei nostri dicere uobis dominus. pphe ecce interrogabis
te pplus iste, uel pphe uel sacerdos dicens. Quid locutus est dominus.
& quid respondit tibi dominus. & quid dixit dominus. pphe ecce ego
dabo uos in derelictionem, & derelinquam uos & ciuitatem quam dedi
uobis & patribus uestris a facie mea, & adducam super uos opprobrium
sempiternum, & confusionem sempiternam quæ numquam obliuione delebitur
Et ostendit mihi dominus & ecce duo calathi pleni ficis positi ante
templum dominii postq; transtulit nabuchodonosor rex
babilonis iechoniam filium ioachim regem iuda, & principes
eius, & fabros & ferrarios de hierusalem, & adduxit eos in
babilonem. Calathi unus habebat bonas fructus ficorum
ficus ualde primi more, & calathus unus habebat fructus ma
los nimis qui comedi non poterant eos, eo quod essent mali. Et dixit
dominus ad me. Quid tu uides hieremia. Et dixi.
Ficus ficus bonas, bonas ualde. & malas malas ualde quæ
comedi non possunt eo quod sint malæ. Et factum est uerbum
dominii ad me dicens. Hec dicit dominus deus israhel.
Sic ficus has bonas recognoscam in bonum eorum quos misi de loco
isto in terram chaldeorum. In pauperem eos in bonum
super eos & reedificabo eos & non destruam eos & plantabo eos & non
evellam eos. & dabo eis cor ut sciant me quia ego dominus. & erunt mihi
in populum, & ego ero eis in deum. quia reuertentur ad me in toto
corde suo. Et ficus pessimas quæ comedi non possunt eo quod sint malæ ita
dicit dominus. Sic dabo sedechiam regem iuda. & principes eius
& reliquos de hierusalem qui remanserunt in terra hac. & habi
tatores in terra egypti. & dabo eos in pauperem afflictionem & ob
probrium cunctis regnis terræ in improperium & in proverbium
in fabulam & in maledictionem in cunctis locis ad quæ eiecero eos. Et
mittam in eos gladium & famem & pestilentiam donec consumantur de
terra quam dedi eis & patribus eorum.
Verbum quod factum est ad hieremiam de omni pplo iudæ anno
quarto ioachim filii iosiæ regis iuda. ipse est annus primus nabu
chodonosor regis babilonis qui locutus est hieremias pphe
ad omnem pplm iuda & ad uniuersos habitatores
hierusalem dicens. A xiii anno iosiæ filii amon regis iuda
usq; ad hanc diem ecce est annus tricesimus tertius & factus est sermo
dominii ad me & locutus sum ad uos de uicto consurgens &
loquens & non audistis. Et misit dominus ad uos omnes seruos
suos pphas, consurgens diluculo mittens & non audistis
neq; inclinastis aures uras ut audiretis quam dicerem. Re
uertimini unusquisq; a uia sua mala, & a pessimis cogitatio
nibus uris, & habitabitis in terra quam dedit dominus deus uo
bis & patribus uestris ab sempiterno usq; in sempiternum. Et
nolite ire post deos alienos ut seruiatis eis & adoretis eos, & non irritetis me in operibus
manuum uarum & non affligam uos. & audistis me dicit dominus
ut me ad iracundiam prouocetis in operibus manuum
uarum in malum uestrum. Propterea hec dicit dominus exercituum. Pro
eo quod non audistis uerba mea. ecce ego mittam & assumam
uniuersas cognationes aquilonis ait dominus. & nabuchodo
nosor regem babilonis seruum meum. & adducam eos
super terram hanc & super habitatores eius & super omnes gentes
quæ in circuitu eius. & interficiam eos & ponam eos in stuporem
in sibilum & in solitudines sempiternas. & perdam de eis
quidem. & auferam de eis uocem gaudii & uocem lætitiæ. uocem
sponsi & uocem sponsæ. uocem
molæ & lucem lucernæ. Et erit uniuersa terra ista in solitudinem
& in stuporem & seruient gentes istæ regi babilonis lxx.
annis. Cumq; impleti fuerint anni lxx. uisitabo super regem babi
lonis & super gentem illam dicit dominus iniquitatem eorum & super terram
chaldeorum & ponam illam in solitudines sempiternas. & adducam
super terram illam omnia uerba mea quæ locutus sum super eam uni
uersa quæ scripta sunt in libro hoc. quæ prophetauit hieremias
adu super omnes gentes. quia seruierunt ei & ipsi multis
& regibus magnis. & reddam eis secundum opus eorum & secundum opera
manuum suarum. quia hæc dicit dominus deus israhel ad me. Sume
calicem uini furoris huius de manu mea. & potabis omnes gen
tes ad quas ego mitto te. & bibent. & uacillabunt & furent a facie gla
dii quem ego mittam in medium eorum. & potauit calicem de
manu domini. & potauit omnes gentes ad quas misit me dominus
hieremias. ad hierusalem & ciuitates iuda. & regis eius & principes eius. ut
ponerem eas in desertum & in stuporem & in sibilum & in maledictionem
sicut est hodie. Pharaonem regem egypti & seruos eius & principes eius
& uniuersum populum eius. & omnem populum mixtum. & omnes reges
terræ ausitidis & omnes reges terræ philistiim & ascalon & azotum & reliquias azo
tii. & gazæ & accaron & reliquias cedmonæorum. & omnes reges tyri
& omnes reges sydonis & reges insularum quæ sunt trans
mare dydan. & thiman. & buz & omnes qui conradunt comam
& omnes reges arabiæ & omnes reges populorum qui habitant
in deserto. & omnes reges zambri & omnes reges helam.
& omnes reges medorum. & omnes reges aquilonis longe & prope
unumquemq; contra fratrem suum. & omnia regna terræ quæ
sunt super faciem terræ. rex sesach bibet post eos. Et dices ad eos
hec dicit dominus deus israhel. Bibite & inebriamini
& uomite & cadite. & non surgatis a facie gladii quem ego mittam
inter uos. Quod si nolentes accipere calicem de manu tua bibere dices
ad eos. Hec dicit dominus exercituum. bibendo bibetis. quia ecce in ciuitate
super quam inuocatum est nomen meum ego incipio affligere. & uos quasi mun
dus eritis. non eritis mundi. quia gladium ego uocabo super omnes habitatores
terræ. ait dominus exercituum. Tu ergo ad eos omnia uerba hæc. & dices
ad eos. Dominus de excelso rugiet. & de habitaculo sanctitatis suæ dabit uocem
suam. Rugiendo rugiet super decorem suum. clamorem quasi calcantes
cantabunt. audiuit sonus usq; ad extremum terræ. Iudicium domini cum
ingressu est ad uniuersam carnem. impios ego tradidi gladio dicit dominus.
Hec dicit dominus exercituum. Ecce malum egredietur de gente in gentem
& turbo magnus consurget a finibus terræ. & erunt interfecti
domini in die illa. A summo terræ usq; ad summum eius. Non plan
gentur. & non colligentur. nec sepelientur. in sterquilinium super faciem ter
ræ erunt. Ululate pastores & clamate. & asperge
mini cinere optimates gregis. quia completi sunt dies uri. & interfectiones
& dissipationes uræ. & cadetis quasi uas desiderabile. Et peribit
fuga a pastoribus. & saluatio a optimatibus gregis. Vox clamoris
pastorum. & ululatio optimatum gregis. quia uastauit dominus
pascuas eorum. & contriuit mansiones pacis. a facie furoris iræ dñi.
Et dereliquit quasi in cubili leo umbraculum suum. factus est enim
terra eorum in desolationem a facie columbæ. & a facie furoris domini.
a facie furoris iræ eius. Vox nuntiantis & fugientium de terra
babilonis. ut annuntient in sion ultionem dei nostri. ultionem templi eius.
Sagittas date contra babylonem omnes qui tenditis arcum. castrametamini
contra eam in circuitu. non sit qui effugiat. reddite ei secundum opera sua.
secundum omnia quæcumq; fecit facite ei. quia contra dominum contumeliosa
fuit. contra sanctum israhel. Propterea cadent iuuenes eius in plateis eius. & omnes
uiri bellatores eius conticescent in die illa. ait dominus. Ecce ego ad te superbe
dicit dominus exercituum. quia uenit dies tua. tempus in quo uisitabo te.
& impingent superbus & corruet. & non erit qui suscitet eum. & succendam
ignem in ciuitatibus eius. & uorabit omnes in circuitu eius. Hec dicit dominus
exercituum. Calumniam patiuntur filii israhel & filii iuda simul. & omnes qui
tenuerunt eos & captiuos duxerunt. tenuerunt eos. nolentes dimittere eos.
Redemptor eorum fortis dominus exercituum nomen eius. iudicans iudicabit
terram. ut requiescere faciat terram & conturbet habitatores babylonis.
Gladius ad chaldeos dicit dominus. & ad habitatores babylonis. & ad principes eius
& ad sapientes eius. Gladius ad aruspices eius & stupebunt. Gladius ad fortes
eius & pauescent. Gladius ad equos eius & ad currus eius. & ad uniuersum
populum qui in medio eius est. & erunt quasi mulieres. Gladius ad thesauros
eius & diripientur. Siccitas super aquas eius & arescent. quia terra sculptilium est.
& in idolis deliramenta sunt. Propterea habitabunt onocentauri cum
pilosis & habitabunt in ea struthiones. & non habitabitur ultra usq; in
generationem & generationem. Sicut subuertit deus sodomam & gomorram
& uicinas eius dicit dominus. non habitabitur usq; ad eam uir. & non
inhabitabit in ea filius hominis. Ecce populus ueniet de terra aquilonis.
& gens magna consurget a finibus terræ. Sagittam & scutum arripient.
crudelis est & non miserebitur. Vox eorum quasi mare sonabit. & super equos
ascendent. quasi uir paratus ad bellum. contra te filia babylon. Audiuimus
famam eius. dissolutæ sunt manus eius. tribulatio tenuit eam. dolores quasi
parturientis. Ecce quasi leo ascendet superbiam iordanis. ad habitatorem
fortem. non enim subito fugabo eum ab ea. & electum quem constituam super
eam. quis enim similis mei. & quis sustinebit me. & quis est iste pastor qui
resistat uultui meo. Propterea consilium domini quod cogitauit super babylonem.
& cogitationes eius quas cogitauit super terram chaldeorum. Si non trahent
eos paruuli gregis. si non habitabit super eos pascua eorum. A uoce captionis
babylonis commota est terra. & clamor in gentibus audietur. Ecce quasi leo
ascendet de superbia iordanis. ad habitatorem fortem. & subito fugabo eos
ab ea. & electum quem constituam super eam. quis enim similis mei. & quis
sustinebit me. & quis est iste pastor qui resistat uultui meo. Propterea consilium
domini quod cogitauit super babylonem. & cogitationes eius quas cogitauit
super terram chaldeorum. Si non trahent eos paruuli gregis. si non habitabit
super eos pascua eorum. A uoce captionis babylonis commota est terra.
& clamor in gentibus audietur. Ecce quasi leo ascendet de superbia iordanis.
ad habitatorem fortem. & subito fugabo eos ab ea. & electum quem constituam
super eam. quis enim similis mei. & quis sustinebit me. & quis est iste pastor
qui resistat uultui meo. Propterea consilium domini quod cogitauit super
babylonem. & cogitationes eius quas cogitauit super terram chaldeorum.
Si non trahent eos paruuli gregis. si non habitabit super eos pascua eorum.
A uoce captionis babylonis commota est terra. & clamor in gentibus audietur.
Ecce quasi leo ascendet de superbia iordanis. ad habitatorem fortem.
& subito fugabo eos ab ea. & electum quem constituam super eam. quis enim
similis mei. & quis sustinebit me. & quis est iste pastor qui resistat uultui meo.
Propterea consilium domini quod cogitauit super babylonem. & cogitationes
eius quas cogitauit super terram chaldeorum. Si non trahent eos paruuli
gregis. si non habitabit super eos pascua eorum. A uoce captionis babylonis
commota est terra. & clamor in gentibus audietur.

40.

Verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino, dicens: Surge, et descende in domum figuli, et ibi audies verba mea. Et descendi in domum figuli, et ecce ipse faciebat opus super rotam. Et dissipatum est vas figuli, quod ipse faciebat luto, et reversus fecit aliud vas, sicut placuit figulo facere. Et factum est verbum Domini ad me, dicens: Numquid sicut figulus iste, non potero facere vobis, domus Israel, ait Dominus? Ecce sicut lutum in manu figuli, sic vos in manu mea, domus Israel. Subito loquar adversus gentem, et adversus regnum, ut evellam, et destruam, et disperdam illud: si pœnitentiam egerit gens illa a malitia sua, quam locutus sum adversus eam, agam et ego pœnitentiam super malum, quod cogitavi ut facerem ei. Et subito loquar adversus gentem, et adversus regnum, ut ædificem, et plantem illud: si fecerit malum coram oculis meis, ut non audiat vocem meam, pœnitebit me de bono, quod locutus sum ut faciam ei. Nunc ergo dic ad virum Juda, et ad habitatores Jerusalem, dicens: Hæc dicit Dominus: Ecce ego fingo contra vos malum, et cogito contra vos cogitationem: revertatur unusquisque de via sua mala, et dirigite vias vestras, et studia vestra. Et dixerunt: Desperavimus: sed ibimus post cogitationes nostras, et unusquisque pravitatem cordis sui mali faciet. Propterea hæc dicit Dominus: Interrogate nunc gentes, quis hæc audierit horribilia? Grande nimis fecit virgo Israel. Numquid derelinquet homo de petra agrum suum? aut evellitur de petra nix Libani? Et relinquam aquam pluvialem, et frigidam, quæ defluit de loco suo? Quia oblitus est populus meus mei, vanitati sacrificavit, et infirmatus est in viis suis, in semitis sæculi, ut ambularet per calles, et non per viam trabeatam, ut ponerent terram suam in solitudinem, in perpetuum: omnis qui transierit per eam, obstupescet, et movebit caput suum. Quasi ventum orientalem dispergam eos coram inimico: dorsum, et non faciem ostendam eis in die perditionis eorum. Et dixerunt: Venite, et cogitemus contra Jeremiam cogitationes: non enim peribit lex a sacerdote, neque consilium a sapiente, neque verbum a propheta. Venite, et percutiamus eum lingua, et non attendamus universis sermonibus ejus. Attende, Domine, ad me, et audi vocem adversariorum meorum. Numquid redditur pro bono malum, quia foderunt fossam animæ meæ? Recordare quod steterim in conspectu tuo, ut loquerer pro eis bonum, et avertam indignationem tuam ab eis. Propterea da filios eorum in famem, et deduc eos in manus gladii: fiant uxores eorum absque liberis, et viduæ: viri eorum interficiantur morte, adolescentes eorum transfigantur gladio in prœlio. Audiatur clamor de domibus eorum: adduces super eos latronem repentinum: quia foderunt fossam ut caperent me, et laqueos absconderunt pedibus meis. Tu autem, Domine, scis omne consilium eorum adversum me in mortem: ne propitieris iniquitati eorum, et peccatum eorum a facie tua non deleas: fiant corruentes in conspectu tui: in tempore furoris tui evertere eos. Verbum quod factum est ad Jeremiam a Domino, dicens: Vade, et posside lagunculam figuli testeam, et assumes de senibus populi, et de senioribus sacerdotum, et egredieris in vallem filii Ennom, quæ est juxta introitum portæ Testarum, et prædices ibi verba, quæ ego loquor ad te, et dices: Audite verbum Domini, reges Juda, et habitatores Jerusalem: hæc dicit Dominus exercituum, Deus Israel: Ecce ego inducam malum super locum istum, quod quicumque audierit, tinnient aures ejus. Eo quod dereliquerint me, et alienaverint locum istum, et sacrificaverint in eo diis alienis, quos ignorabant ipsi, et patres eorum, et reges Juda, et impleverint locum istum sanguine innocentium, et ædificaverint excelsa Baal, ad comburendos filios suos igni holocausta Baal, quæ non præcepi, nec locutus sum, nec ascendit in cor meum: propterea ecce dies venient, dicit Dominus, et non vocabitur amplius locus iste Topheth, et vallis filii Ennom, sed vallis occisionis. Et dissipabo consilium Juda et Jerusalem in loco isto, et dabo eos ruere gladio coram inimicis suis, et in manibus quærentium animas eorum: et dabo cadavera eorum escas volatilibus cæli, et bestiis terræ. Et ponam civitatem hanc in stuporem, et in sibilum: omnis qui transierit per eam, obstupescet, et sibilabit super universam plagam ejus. Et comedere faciam eos carnes filiorum suorum, et carnes filiarum suarum: et vir carnes proximi sui comedet in angustia, et in vastitate, qua vastabunt eos inimici eorum, et qui quærunt animas eorum. Et conteres lagunculam coram viris, qui ibunt tecum, et dices ad eos: Hæc dicit Dominus exercituum: Sic conteram populum hunc, et civitatem hanc, sicut qui conterit vas figuli, quod non potest ultra restaurari: et in Topheth sepelient, eo quod non sit locus sepeliendi. Sic faciam loco huic, dicit Dominus, et habitatoribus ejus, ut assimilem civitatem hanc Topheth. Et erunt domus Jerusalem, et domus regum Juda, sicut locus Topheth immundus, omnes domus, super quorum tectum sacrificaverunt universæ militiæ cæli, et libaverunt libamina diis alienis. Egressus autem Jeremias a Topheth, ubi miserat eum Dominus ut prophetaret, stetit in atrio domus Domini, et dixit ad omnem populum: Hæc dicit Dominus exercituum, Deus Israel: Ecce ego inducam super urbem hanc, et super omnes filias ejus omne malum, quod locutus sum adversus eam, eo quod induraverint cervicem suam, ne audirent verba mea. Audivit autem Phassur filius Emmer sacerdos, qui erat constitutus princeps in domo Domini, Jeremiam prophetantem hæc verba coram populo. Percussit ergo Phassur Jeremiam prophetam, et misit eum in nervum, qui erat in porta Benjamin superiori domus Domini. Cumque percussisset Jeremias Phassur, dixit ei: Non vocavit Dominus nomen tuum Phassur, sed Pavorem undique. Hæc enim dicit Dominus: Ecce ego dabo te pavorem tibi, et omnibus amicis tuis: et cadent in gladio inimicorum suorum, et oculi tui videbunt: et omnem Juda dabo in manu regis Babylonis, et transmigrabit eos in Babylonem, et percutiet eos gladio. Et dabo omnem substantiam civitatis hujus, et universos labores ejus, et omnia pretiosa ejus, et omnes thesauros regum Juda dabo in manu inimicorum suorum: et diripient eos, et tollent eos, et ducent Babylonem. Tu autem, Phassur, et omnes habitatores domus tuæ ibitis in captivitatem: et in Babylonem venies, et ibi morieris, et ibi sepelieris tu, et omnes amici tui, quibus prophetasti mendacium. Seduxisti me, Domine, et seductus sum: fortior fuisti me, et invalui: factus sum in derisum tota die, omnes subsannant me. Quia ex quo locutus sum, vociferor, et clamo iniquitatem et vastitatem: et factus est mihi verbum Domini in opprobrium, et in derisum tota die. Et dixi: Non recordabor ejus, neque loquar ultra in nomine illius: et factus est in corde meo quasi ignis exæstuans, claususque in ossibus meis: et defeci ferre, et non valui. Audivi contumeliam multorum, et terrorem undique: persequimini, et persequamur eum cuncti homines pacis mei, custodientes latus meum: si forte decipiatur, et prævalebimus adversus eum, et sumamus ultionem ex eo. Dominus autem mecum quasi bellator fortis: ideo qui persequuntur me, infirmi erunt, et non prævalebunt: confundentur vehementer, quia non intelligent stultitiam sempiternam, quæ nunquam delebitur. Et nunc, Domine exercituum, qui probas justum, et uris renes et cor, videam ultionem tuam ex eis: tibi enim revelavi causam meam. Cantate Domino, laudate Dominum, quia liberavit animam pauperis de manu malignorum. Maledictus dies, in qua natus sum: dies, in qua peperit me mater mea, non sit benedicta. Maledictus vir, qui annuntiavit patri meo, dicens: Natus est tibi filius masculus, lætificans lætitia eum. Sit homo ille sicut civitates, quas subvertit Dominus, et non pœnituit eum: audiat clamorem mane, et ululatum in tempore meridiano. Qui non necavit me de vulva, ut fieret mihi mater mea sepulcrum, et vulva ejus conceptus perpetuus. Quare de vulva eduxisti me, ut viderem tribulationem et dolorem, et consumerentur in confusione dies mei? Verbum quod factum est ad Jeremiam a Domino, cum misisset ad eum rex Sedecias Melchiam filium, et Sophoniam sacerdotem Maasiæ filium, dicens: Interroga pro nobis Dominum, quia Nabuchodonosor rex Babylonis pugnat contra nos: si forte faciat Dominus nobiscum secundum omnia mirabilia sua, et recedat ab eis. Et dixit Jeremias ad eos: Hæc dicetis Sedeciæ: Hæc dicit Dominus Deus Israel: Ecce ego convertam vasa bellica, quæ in manibus vestris sunt, et quibus vos pugnare tendis contra regem Babylonis, et contra Chaldæos, qui obsident vos foris muris: et congregabo eos in medio urbis hujus. Et ego pugnabo contra vos manu extenta, et brachio forti, in furore, et in ira, et in indignatione magna. Et percutiam habitatorem urbis hujus, tam homines quam jumenta: pestilentia magna morientur. Et post hæc, dicit Dominus, dabo Sedeciam regem Juda, et servos ejus, et populum, et reliquos in urbe hac a peste, et gladio, et fame in manu Nabuchodonosor regis Babylonis, et in manu inimicorum eorum, et in manu quærentium animas eorum: et percutiet eos in ore gladii, non parcet eis, nec miserebitur, nec clementiam habebit. Et ad populum hunc dices: Hæc dicit Dominus: Ecce ego do coram vobis viam vitæ, et viam mortis. Qui manserit in civitate hac, morietur gladio, et fame, et pestilentia: qui autem egressus fuerit, et perfugerit ad Chaldæos, qui obsident vos, vivet, et erit ei anima sua in salutem. Quia posui faciem meam contra civitatem istam in malum, et non in bonum, dicit Dominus: in manu regis Babylonis dabitur, et succendet eam igni. Domui autem regis Juda dices: Audite verbum Domini, domus David: hæc dicit Dominus: Judicate mane judicium, et liberate oppressum de manu calumniantis ei, ne forte egrediatur sicut ignis indignatio mea, et exardescat, et non sit qui extinguat, propter malitiam cogitationum vestrarum. Ecce ego ad te habitatorem vallis hujus, et solium campestre, dicit Dominus: habitatoribus dicentibus: Quis descendet ad nos, et quis ingredietur habitacula nostra? Et visitabo super vos juxta fructum adinventionum vestrarum, dicit Dominus: et succendam ignem in saltu ejus, et devorabit omnia in circuitu ejus. Hæc dicit Dominus: Descende in domum regis Juda, et loqueris ibi verbum istud, et dices: Audi verbum Domini, rex Juda, qui sedes super solium David, tu, et servi tui, et populus tuus, qui ingrediuntur portas istas. Hæc dicit Dominus: Facite judicium et justitiam, et liberate vi oppressum de manu calumniantis: et advenam, et pupillum, et viduam nolite contristare, neque opprimere eos violenter: et sanguinem innocentem ne effundatis in loco isto. Si enim facientes feceritis verbum istud, ingredientur per portas domus hujus reges sedentes super solium David, ascendentes in curribus et equis, ipse et servi ejus, et populus ejus. Si autem non audieritis verba hæc, in memetipso juravi, dicit Dominus, quia in desolationem erit domus hæc. Quia hæc dicit Dominus ad domum regis Juda: Galaad tu mihi es, et caput Libani: si non ponam te desertum, urbes inhabitabiles. Et sanctificabo contra te interfectores, virum et arma ejus: et succident electos cedros tuas, et projicient in ignem. Et transibunt gentes multæ per civitatem istam, et dicent unusquisque ad proximum suum: Quare fecit Dominus sic civitati huic grandi? Et respondebunt: Quia dereliquerunt pactum Domini Dei sui, et adoraverunt deos alienos, et servierunt eis. Nolite flere mortuum, neque lugeatis eum: plorate amarius eum, qui vadit ad captivum, quia non revertetur ultra, nec videbit terram nativitatis suæ. Quia hæc dicit Dominus de Sellum filio Josiæ regis Juda, qui regnavit pro Josia patre suo, qui egressus est de loco isto: Non revertetur illuc amplius, sed in loco, ad quem transmigrare fecerunt eum, ibi morietur, et terram hanc ultra non videbit. Væ qui ædificat domum suam non in æquitate, et cœnacula sua absque judicio: proximo suo servit gratis, et mercedem ejus non reddit ei. Qui dicit: Ædificabo mihi domum spatiosam, et cœnacula ampla: ædificat sibi fenestras, et tectum cedro dealbat, et miniat sinopide. Numquid regnabis, quia conferta cupis in cedro? Pater tuus nonne comedit, et bibit, et fecit judicium et justitiam? tunc bonum erat illi. Judicium egenorum et inopum judicavit: tunc bonum erat illi. Nonne hoc est scire me, dicit Dominus? Quia non sunt oculi tui, et cor tuum nisi super avaritiam tuam, et super sanguinem innocentem, ut effundas illum, et super calumniam, ut facias eam. Propterea hæc dicit Dominus ad Joakim filium Josiæ regem Juda: Non plangent eum: væ fratri, et væ sorori. Non plangent eum: væ domino, et væ gloriæ ejus. Sepultura asini sepelietur, putrefactus et projectus extra portas Jerusalem. Ascende in montem Libani, et clama, et in Basan da vocem tuam, et vociferare in transitu: quoniam contriti sunt omnes amici tui. Locutus sum ad te in ubertatibus tuis, dixisti: Non audiam. Hæc fuit via tua a pueritia tua, quia non audisti vocem meam. Omnes pastores tuos pascet ventus, et amici tui ibunt in captivitatem: tunc certe confundaris, et erubescas ab omni malitia tua. Habitatrix Libani, quæ nidificas in cedris, quando venient tibi dolores, dolor quasi parturientis? Vivo ego, dicit Dominus, quia si fuerit Jechonias filius Joakim regis Juda annulus in manu dextera mea, inde evellam eum. Et dabo te in manu quærentium animam tuam, et in manu quorum tu formidas faciem eorum, et in manu Nabuchodonosor regis Babylonis, et in manu Chaldæorum: et projiciam te, et matrem, quæ genuit te, in regionem alienam, ubi non estis nati, et ibi mortui estis. Et ad terram, ad quam ipsi elevant animas suas ut revertantur illuc, non revertentur. Numquid vas fictile contritum iste Jechonias, aut vas inutile? quare projectus est ipse et semen ejus, et abjecti sunt in terram, quam nesciebant? Terra, terra, terra, audi verbum Domini. Hæc dicit Dominus: Scribite virum istum sterilem, virum, qui in diebus suis prosperum non erit: neque enim erit de semine ejus vir, qui sedeat super solium David, et potestative præsit in Juda. Væ pastoribus, qui dispergunt et dilacerant gregem pascuæ meæ, dicit Dominus. Propterea hæc dicit Dominus Deus Israel ad pastores populi mei: Vos dispersistis oves meas, et ejecistis eas, et non visitastis eas: ecce ego visitabo super vos malitiam cogitationum vestrarum, dicit Dominus. Et ego congregabo reliquias ovium mearum de cunctis terris, ad quas ejeci eas illuc in indignatione furoris mei, et in ira magna: et reducam eas ad locum suum, et crescent, et multiplicabuntur super terram. Et suscitabo eis pastores, qui pascant eos: et non timebunt amplius, neque pavescent, et non deerit ex eis quidquam, dicit Dominus. Ecce dies venient, dicit Dominus, et suscitabo David germen justum: et regnabit rex, et sapiens erit, et faciet judicium et justitiam in terra. In diebus illis salvabitur Juda, et Israel habitabit confidenter: et hoc est nomen, quod vocabunt eum: Dominus justus noster. Propterea ecce dies venient, dicit Dominus, et non dicent ultra: Vivit Dominus, qui eduxit filios Israel de terra Ægypti: sed: Vivit Dominus, qui eduxit, et adduxit semen domus Israel de terra aquilonis, et de cunctis terris, ad quas ejeci eos illuc: et habitabunt super humum suam. Contritum est cor meum in medio mei, et commoti sunt omnes ossa mea: factus sum quasi homo ebrius, et quasi vir, quem devorat vinum, a facie Domini, et a facie verborum sanctorum ejus. Quia adulterio repleta est terra, quia a facie maledictionis luxerunt pascua deserti, et facta est quasi cursus eorum malum, et fortitudo eorum non recta. Etenim propheta et sacerdos polluti sunt, et in domo mea malitias eorum reperi, dicit Dominus. Propterea fiat via eorum quasi lubricum in tenebris, impellentur, et corruent in ea: inducam enim super eos malum, annum visitationis eorum, dicit Dominus. Et in prophetis Samariæ vidi fatuitatem: prophetabant in Baal, et decipiebant populum meum Israel. Et in prophetis Jerusalem vidi horrenda: adulterantes, et ambulantes in mendacio, et confortantes manus malignantium, ut non revertatur unusquisque a malitia sua: facti sunt mihi omnes habitatores ejus quasi Sodoma, et habitatores ejus quasi Gomorrha. Propterea hæc dicit Dominus exercituum ad prophetas: Ecce ego cibabo eos absinthio, et potum dabo eis fellis: a prophetis enim Jerusalem egressa est pollutio super omnem terram. Hæc dicit Dominus exercituum: Nolite audire verba prophetarum prophetantium vobis, et seducentium vos: visionem cordis sui loquuntur, non de ore Domini. Dicunt videntibus me: Locutus est Dominus: pax erit vobis: et omni, qui ambulat in pravitate cordis sui, dixerunt: Non veniet super vos malum. Quis enim stetit in substantia Domini, et vidit, et auscultavit sermonem ejus? quis attendit sermonem meum, et audivit? Ecce turbo Domini furor egredietur, et tempestas erumpens: super caput impiorum parturiens prorumpet. Non mittebam prophetas, et ipsi current: non loquebar ad eos, et ipsi prophetabant. Si stetissent in substantia mea, et audissent verba mea, et avertissent populum meum a via sua mala, et a pessimis cogitationibus eorum. Numquid Deus de appropinquante ego sum, dicit Dominus, et non Deus de longe? Si absconditus fuerit homo in absconditis, et ego non videbo eum? dicit Dominus. Nonne cœlum et terram ego impleo? dicit Dominus. Audivi quid dixerint prophetæ, prophetantes mendacium in nomine meo, dicentes: Somniavi, somniavi. Usquequo istud est in corde prophetarum prophetantium mendacium, et prophetantium seductionem cordis sui? Qui cogitant ut faciant oblivisci populum meum nominis mei in somniis suis, unusquisque proximo suo, sicut obliti sunt patres eorum nominis mei propter Baal. Propheta, qui habet somnium, narret somnium suum: et qui habet sermonem meum, loquatur sermonem meum vere. Quid paleæ ad triticum? dicit Dominus. Nonne verba mea sunt quasi ignis, dicit Dominus, et quasi malleus conterens petram? Propterea ecce ego ad prophetas, dicit Dominus, qui furantur sermones meos unusquisque a proximo suo. Ecce ego ad prophetas, dicit Dominus, qui assumunt linguas suas, et ait: Dicit Dominus. Ecce ego ad prophetas somniorum falsa dicentes, dicit Dominus, et narrantes ea, et seducentes populum meum in mendacio suo, et in miracula sua: ego autem non mittebam eos, et præceptum non dedi eis, et lucrum non præstabunt populo huic, dicit Dominus. Cumque interrogaverit te populus iste, aut propheta, aut sacerdos, dicens: Quod est onus Domini? dices ad eos: Vos estis onus, et projiciam vos, dicit Dominus. Et propheta, et sacerdos, et populus, qui dixerit: Onus Domini, visitabo super virum illum, et super domum ejus. Hæc dicetis unusquisque ad proximum suum, et unusquisque ad fratrem suum: Quid respondit Dominus? et quid locutus est Dominus? Onus autem Domini ultra non memorabitur: erit enim unicuique onus verbum ejus: quia verba Dei nostri perversa fecistis, Domini exercituum, Dei nostri. Hæc dices ad prophetam: Quid respondit tibi Dominus? et quid locutus est Dominus? Quia autem dicitis: Onus Domini: propterea hæc dicit Dominus: Quia dixistis verbum istud: Onus Domini, et misi ad vos dicens: Ne dicatis: Onus Domini: ecce ego oblivione delebo vos, et civitatem, quam dedi vobis, et patribus vestris, a facie mea: et ponam super vos opprobrium sempiternum, et confusionem sempiternam, quæ non delebitur. Ostendit mihi Dominus: et ecce duo calathi pleni ficis positi ante templum Domini, postquam transtulit Nabuchodonosor rex Babylonis Jechoniam filium Joakim regem Juda, et principes Juda, et fabros, et inclusos de Jerusalem, et adduxit eos in Babylonem. Calathus unus habebat ficus bonas nimis, quasi ficus primi temporis: et calathus alter habebat ficus malas nimis, quæ comedi non possent præ nimia malitia. Et dixit Dominus ad me: Quid tu vides, Jeremia? Et dixi: Ficus: bonæ ficus bonæ nimis, et malæ malæ nimis, quæ comedi non possunt præ malitia. Et factum est verbum Domini ad me, dicens: Hæc dicit Dominus Deus Israel: Sicut ficus bonas istas, sic recognoscam captivitatem Juda, quam emisi de loco isto in terram Chaldæorum in bonum. Et ponam oculos meos super eos in bonum, et reducam eos in terram istam: et ædificabo eos, et non destruam: et plantabo eos, et non evellam. Et dabo eis cor ut sciant me, quia ego Dominus: et erunt mihi in populum, et ego ero eis in Deum, quia convertentur ad me in toto corde suo. Et sicut ficus malas, quæ comedi non possunt præ malitia, quia hæc dicit Dominus: Sic dabo Sedeciam regem Juda, et principes ejus, et reliquias Jerusalem, quæ derelictæ sunt in terra hac, et habitantes in terra Ægypti. Et dabo eos in commotionem in omnia regna terræ, in opprobrium, et in proverbium, in fabulam, et in maledictum in cunctis locis, ad quæ ejiciam eos. Et mittam in eos gladium, et famem, et pestilentiam, donec consumantur de terra, quam dedi eis. Verbum quod factum est ad Jeremiam de omni populo Juda, in anno quarto Joakim filii Josiæ regis Juda, quod est annus primus Nabuchodonosor regis Babylonis, quem locutus est propheta Jeremias ad omnem populum Juda, et ad universos habitatores Jerusalem, dicens: A tredecim annis, ex quo factus sum ego Josias filius Amon rex Juda, usque ad diem hanc, factus est sermo Domini ad me, et locutus sum vobis mane consurgens, et loquens: et non audistis. Et misit Dominus ad vos omnes servos suos prophetas mane consurgens, et mittens: et non audistis, neque inclinastis aurem vestram ad audiendum. Dicentes: Convertatur unusquisque a via sua mala, et a pessimis cogitationibus vestris: et habitabitis super terram, quam dedit Dominus vobis, et patribus vestris a sæculo et usque in sæculum. Et nolite ire post deos alienos, neque colatis eos, et adorentis eos: et non irritetis me in operibus manuum vestrarum, et non nocebo vobis. Et non audistis me, dicit Dominus: ut irritetis me in operibus manuum vestrarum in malum vobis. Propterea hæc dicit Dominus exercituum: Quia non audistis verba mea, ecce ego mittam, et assumam universas cognationes aquilonis, dicit Dominus, et Nabuchodonosor regem Babylonis servum meum, et adducam eos super terram istam, et super habitatores ejus, et super omnes gentes in circuitu: et interficiam eos, et dabo eos in stuporem, et in sibilum, et in solitudines sempiternas. Et auferam de eis vocem gaudii, et vocem lætitiæ, vocem sponsi, et vocem sponsæ, vocem molentis, et lumen lucernæ. Et erit omnis terra hæc in solitudinem, et in stuporem: et servient gentibus istis septuaginta annis. Et erit, cum completi fuerint septuaginta anni, visitabo super virum illum, dicit Dominus, iniquitatem eius, et super gentem illam, et super terram Chaldæorum: et ponam eam in solitudines sempiternas. Et inducam super terram illam omnia verba mea, quæ locutus sum adversus eam, universa quæ scripta sunt in libro isto, quæ prophetavit Jeremias adversus omnes gentes. Quia etenim ipsi servient gentibus multis, et regibus magnis: et retribuam eis secundum opera eorum, et secundum facta manuum suarum. Quia hæc dicit Dominus Deus Israel ad me: Sume calicem vini furoris de manu mea istius, et propinabis de illo omnibus gentibus, ad quas ego mittam te. Et bibent, et vomitabunt, et furent a facie gladii, quem ego mittam in medio eorum. Et accepi calicem de manu Domini, et propinavi omnibus gentibus, ad quas misit me Dominus. Jerusalem, et urbes Juda, et reges ejus, et principes ejus, ut ponerem eos desolationem, et stuporem, et sibilum, et maledictum, sicut est hodie: Pharaonem regem Ægypti, et servos ejus, et principes ejus, et universum populum ejus: et omnem promiscuum populum, et omnes reges terræ Hus, et omnes reges terræ Philistiim, et Ascalonem, et Gazam, et Accaron, et reliquias Azoti: Idumæam, et Moab, et filios Ammon: et omnes reges Tyri, et omnes reges Sidonis, et reges insularum, quæ trans mare sunt: Dedan, et Thema, et Buz, et omnes, qui attondent comam: et omnes reges Arabiæ, et omnes reges populi promiscui, qui habitant in deserto: et omnes reges Zambri, et omnes reges Elam, et omnes reges Medorum: et omnes reges aquilonis, longe et prope, unum post alterum: et omnia regna terræ, quæ sunt super faciem terræ: et rex Sesach bibet post eos. Et dices ad eos: Hæc dicit Dominus exercituum, Deus Israel: Bibite, et inebriamini, et evomite, et cadite, et non consurgatis a facie gladii, quem ego mittam in medium vestrum. Et erit, si nolentes acceperint calicem de manu tua ut bibant, et dices ad eos: Hæc dicit Dominus exercituum: Bibendo bibetis. Ecce enim in civitate, super quam invocatum est nomen meum, ego incipio affligere: et vos quasi innocentes et non innocentes eritis? Non innocentes eritis: quia gladium ego vocabo super omnes habitatores terræ, dicit Dominus exercituum. Tu ergo prophetabis ad eos omnia verba hæc, et dices ad eos: Dominus de excelso rugiet, et de habitaculo sanctitatis suæ dabit vocem suam: rugiens rugiet super habitationem suam, vindemiæ quasi calcantium respondebit universis habitatoribus terræ. Pervenit sonitus usque ad extremum terræ: quia judicium Domini cum carnibus disceptat, cum omni carne ipse tradit impios gladio, dicit Dominus. Hæc dicit Dominus exercituum: Ecce malum egredietur de gente in gentem, et turbo magnus consurget a finibus terræ. Et erunt interfecti Domini in die illa a finibus terræ usque ad fines terræ: non planguntur, neque colligentur, neque sepelientur: quasi stercus super faciem terræ erunt. Ululate, pastores, et clamate, et aspergite vos cinere, duces gregis: quia impleti sunt dies vestri ad occisionem vestram, et dispersiones vestræ: et cadetis quasi vas desiderabile. Et non erit fugere pastoribus, nec salvari ducibus gregis. Vox clamantium pastorum, et ululatus ducum gregis: quia vastavit Dominus pascua eorum, et disperiit pacifica ovilia a furore iræ Domini. Dereliquit quasi catulus leo tabernaculum suum: factus est enim terra eorum in desolationem a facie furoris columbæ, et a facie furoris iræ ejus. Verbum quod factum est a Domino ad Jeremiam, dicens: Hæc dicit Dominus: Sta in atrio domus Domini, et loquere ad omnes civitates Juda, quæ adorant in domo Domini, omnia verba, quæ præcepi tibi ut loquereris ad eos: ne subtrahas verbum. Si forte audiant, et revertatur unusquisque a via sua mala: et pœnitentiam agam super malitia, quam ego cogito ut faciam eis propter nequitiam adinventionum suarum. Et dices ad eos: Hæc dicit Dominus: Si non audieritis me, ut ambuletis in lege mea, quam dedi in conspectu vestro, ut audiatis verba servorum meorum prophetarum, quos ego mitto ad vos de manu, et mane consurgens mittens, et non audistis: dabo domum hanc sicut Silo, et urbem hanc dispergam in maledictionem cunctis gentibus terræ. Audierunt autem sacerdotes, et prophetæ, et omnis populus Jeremiam loquentem verba hæc in domo Domini. Et factum est, cum complesset Jeremias loqui omnia, quæ præcepit ei Dominus ut loqueretur ad omnem populum, apprehenderunt eum sacerdotes, et prophetæ, et omnis populus, dicentes: Morte morietur. Quare prophetasti in nomine Domini, dicens: Sicut Silo erit domus hæc, et urbs hæc desolabitur absque habitatore? Et congregatus est omnis populus adversus Jeremiam in domo Domini. Audierunt autem principes Juda sermones istos, et ascenderunt de domo regis in domum Domini, et sederunt in introitu portæ novæ Domini. Dixerunt autem sacerdotes, et prophetæ ad principes, et ad omnem populum, dicentes: Judicium mortis est homini huic: quia prophetavit contra civitatem hanc, sicut audistis auribus vestris. Locutus est autem Jeremias ad omnes principes, et ad universum populum, dicens: Dominus misit me ut prophetarem contra domum hanc, et contra civitatem hanc omnia verba, quæ audistis. Nunc ergo bonas facite vias vestras, et studia vestra, et audite vocem Domini Dei vestri: et pœnitebit Dominum super malitia, quam locutus est adversum vos. Ego autem ecce in manibus vestris sum: facite mihi sicut bonum et rectum est in oculis vestris. Verumtamen scitote quia si me interfeceritis, sanguinem innocentem dabitis super vos, et super civitatem hanc, et super habitatores ejus: in veritate enim misit me Dominus ad vos, ut loquerer in auribus vestris omnia verba hæc. Et dixerunt principes, et universus populus ad sacerdotes, et prophetas: Non est judicium mortis homini huic: quia in nomine Domini Dei nostri locutus est nobis. Et surgentes quidam de senioribus terræ, dixerunt ad universum cœtum populi, dicentes: Michæas Morasthites prophetavit in diebus Ezechiæ regis Juda, et locutus est ad omnem populum Juda, dicens: Hæc dicit Dominus exercituum: Sion quasi ager arabitur, et Jerusalem quasi acervus lapidum erit, et mons templi quasi excelsa nemorum. Numquid interficientes interfecerunt eum Ezechias rex Juda, et omnis Juda? Timorem Domini timuit, et deprecatus est faciem Domini, et pœnitentiam egit Dominus super malitia, quam locutus est adversum eos. Nos ergo facimus malum grande contra animas nostras. Fuit autem et vir prophetans in nomine Domini, Urias filius Semeia de Cariathiarim: et prophetavit contra civitatem hanc, et contra terram istam juxta omnia verba Jeremiæ. Et audivit rex Joakim, et omnes fortes, et universi principes sermones ejus: et quæsivit rex interficere eum. Quod audiens Urias timuit, et fugit, et abiit in Ægyptum. Et misit rex Joakim viros in Ægyptum, Elnathan filium Achobor, et viros cum eo in Ægyptum. Et eduxerunt Uriam de Ægypto, et adduxerunt eum ad regem Joakim, qui percussit eum gladio, et projecit cadaver ejus in sepulcra filiorum populi. Verumtamen manus Ahicam filii Saphan fuit cum Jeremia, ne traderetur in manus populi, et interficeretur. Ipse quoque Jeremias dixit ad principes, et ad omnem populum, dicens: Dominus misit me ad prophetandum contra domum hanc, et contra civitatem istam omnia verba, quæ audistis. Nunc ergo bonas facite vias vestras, et studia vestra, et audite vocem Domini Dei vestri: et pœnitebit Dominum super malitia, quam locutus est adversum vos. Ego autem ecce in manibus vestris sum: facite mihi sicut bonum et rectum est in oculis vestris. Verumtamen scitote quia si me interfeceritis, sanguinem innocentem dabitis super vos, et super civitatem hanc, et super habitatores ejus: in veritate enim misit me Dominus ad vos, ut loquerer in auribus vestris omnia verba hæc. Et dixerunt principes, et universus populus ad sacerdotes, et prophetas: Non est judicium mortis homini huic: quia in nomine Domini Dei nostri locutus est nobis. Et surgentes quidam de senioribus terræ, dixerunt ad universum cœtum populi, dicentes: Michæas Morasthites prophetavit in diebus Ezechiæ regis Juda, et locutus est ad omnem populum Juda, dicens: Hæc dicit Dominus exercituum: Sion quasi ager arabitur, et Jerusalem quasi acervus lapidum erit, et mons templi quasi excelsa nemorum. Numquid interficientes interfecerunt eum Ezechias rex Juda, et omnis Juda? Timorem Domini timuit, et deprecatus est faciem Domini, et pœnitentiam egit Dominus super malitia, quam locutus est adversum eos. Nos ergo facimus malum grande contra animas nostras. Fuit autem et vir prophetans in nomine Domini, Urias filius Semeia de Cariathiarim: et prophetavit contra civitatem hanc, et contra terram istam juxta omnia verba Jeremiæ. Et audivit rex Joakim, et omnes fortes, et universi principes sermones ejus: et quæsivit rex interficere eum. Quod audiens Urias timuit, et fugit, et abiit in Ægyptum. Et misit rex Joakim viros in Ægyptum, Elnathan filium Achobor, et viros cum eo in Ægyptum. Et eduxerunt Uriam de Ægypto, et adduxerunt eum ad regem Joakim, qui percussit eum gladio, et projecit cadaver ejus in sepulcra filiorum populi. Verumtamen manus Ahicam filii Saphan fuit cum Jeremia, ne traderetur in manus populi, et interficeretur.

ad chaldeos uiuet. et erit anima eius sospes et uiuens. Hec dicit dominus. Tradendo tradetur ciuitas hec in manu exercitus regis babilonis et capiet eam. Et dixerunt principes regi. Rogamus ut occidatur homo iste. De industria enim dissoluit manus uirorum bellantium qui remanserunt in ciuitate hac et manus uniuersi populi, loquens ad eos iuxta uerba hec. Siquidem homo hic non querit pacem populo huic, sed malum. Et dixit rex sedechias. Ecce ipse in manibus uestris est, nec enim fas est regem uobis quicquam negare. Tulerunt ergo hieremiam et proiecerunt eum in lacum melchie filii amalech, qui erat in uestibulo carceris et submiserunt hieremiam funibus in lacum, in quo non erat aqua sed lutum. Descendit itaque hieremias in cenum. Audiuit autem abdemelech ethiops uir eunuchus qui erat in domo regis quod misissent hieremiam in lacum. Porro rex sedebat in porta beniamin. Et egressus est abdemelech de domo regis et locutus est ad regem dicens. Domine mi rex, male fecerunt uiri isti omnia quecumque perpetrauerunt contra hieremiam prophetam mittentes eum in lacum ut moriatur ibi fame, non sunt enim panes ultra in ciuitate.

Precepit itaque rex abdemelech ethiopi dicens. Tolle tecum hinc triginta uiros et leua hieremiam prophetam de lacu antequam moriatur. Assumptis ergo abdemelech secum uiris ingressus est domum regis que erat sub cellario et tulit inde ueteres pannos et antiqua que computruerant et submisit ea ad hieremiam in lacum per funiculos. Dixitque abdemelech ethiops ad hieremiam. Pone ueteres pannos hos et hec scissa et putrida sub cubito manuum tuarum et super funes. Fecit ergo hieremias sic. Et extraxerunt hieremiam funibus et eduxerunt eum de lacu. Mansit autem hieremias in uestibulo carceris. Et misit rex sedechias et tulit ad se hieremiam prophetam ad ostium tercium quod erat in domo domini. Et dixit rex ad hieremiam. Interrogo ego te sermonem, ne abscondas a me aliquid. Dixit autem hieremias ad sedechiam. Si annuntiauero tibi, numquid non interficies me? Et si consilium tibi dedero, non me audies. Iurauit ergo rex sedechias hieremie clam dicens. Viuit dominus qui fecit nobis animam hanc, si occidero te, et si tradidero te in manus uirorum istorum, qui querunt animam tuam. Et dixit hieremias ad sedechiam. Hec dicit dominus exercituum deus israhel. Si profectus exieris ad principes regis babilonis, uiuet anima tua, et ciuitas hec non succendetur igni, et saluus eris tu et domus tua. Si autem non exieris ad principes regis babilonis, tradetur ciuitas hec in manus chaldeorum, et succendent eam igni, et tu non effugies de manu eorum. Et dixit rex sedechias ad hieremiam. Sollicitus sum propter iudeos qui transfugerunt ad chaldeos, ne forte tradar in manus eorum, et illudant mihi. Respondit autem hieremias. Non te tradent. Audi quaeso uocem domini quam ego loquor ad te, et bene tibi erit, et uiuet anima tua. Quod si nolueris egredi, iste est sermo quem ostendit mihi dominus. Ecce omnes mulieres que remanserunt in domo regis iuda educentur ad principes regis babilonis, et ipse dicent. Seduxerunt te et preualuerunt aduersum te uiri pacifici tui, demerserunt in ceno et lubrico pedes tuos, et recesserunt a te. Et omnes uxores tue et filii tui educentur ad chaldeos, et non effugies manus eorum, sed in manu regis babilonis capieris, et ciuitatem hanc comburet igni. Dixit ergo sedechias ad hieremiam. Nullus sciat uerba hec, et non morieris. Si autem audierint principes quod locutus sim tecum, et uenerint ad te et dixerint tibi. Indica nobis quid locutus sis cum rege, ne celes nos, et non te interficiemus, et quid locutus est tecum rex, dices ad eos. Prostraui ego preces meas coram rege ne me reduci iuberet in domum ionathan, et ibi morerer. Venerunt ergo omnes principes ad hieremiam, et interrogauerunt eum, et locutus est eis iuxta omnia uerba que preceperat ei rex, et cessauerunt ab eo. Nichil enim fuerat auditum. Mansit uero hieremias in uestibulo carceris usque ad diem quo capta est hierusalem.

Et factum est ut caperetur hierusalem. Anno nono sedechie regis iuda, mense decimo, uenit nabuchodonosor rex babilonis et omnis exercitus eius ad hierusalem et obsidebant eam. Vndecimo autem anno sedechie, mense quarto, quinta mensis aperta est ciuitas. et ingressi sunt omnes principes regis babilonis, et sederunt in porta media, neregel, serezer, semegar, nabusarsechim, rabsares, neregel, sereser, rebmag, et omnes reliqui principes regis babilonis. Cumque uidisset eos sedechias rex iuda, et omnes uiri bellatores, fugerunt et egressi sunt nocte de ciuitate per uiam horti regis, et per portam que erat inter duos muros, et egressi sunt ad uiam deserti. Persecutus est autem eos exercitus chaldeorum et comprehenderunt sedechiam in campo solitudinis hiericontine, et captum adduxerunt ad nabuchodonosor regem babilonis in reblatha, que est in terra emath, et locutus est ad eum iudicia. Et occidit rex babilonis filios sedechie in reblatha in oculis eius, et omnes nobiles iuda occidit rex babilonis. oculos quoque sedechie eruit, et uinxit eum compedibus ut adduceretur in babilonem. domum quoque regis et domum uulgi igni succenderunt chaldei, et murum hierusalem subuerterunt. et reliquias populi que remanserant in ciuitate et perfugas qui transfugerant ad eum, et superfluos uulgi qui remanserant transtulit nabuzardan magister militum in babilonem. et de plebe pauperum qui nichil penitus habebant dimisit nabuzardan magister militum in terra iuda, et dedit eis uineas et cisternas in die illa. Preceperat autem nabuchodonosor rex babilonis de hieremia nabuzardan magistro militum dicens. Tolle illum et pone super eum oculos tuos, nichilque ei mali facias, sed ut uoluerit sic facias ei. Miserunt ergo nabuzardan princeps milicie, et nabusezban, et rabsares, et neregel, et sereser, et rebmag, et omnes optimates regis babilonis, miserunt et tulerunt hieremiam de uestibulo carceris, et tradiderunt eum godolie filio achiam filii saphan ut intraret domum et habitaret in populo. Ad hieremiam autem factus fuerat sermo domini cum clausus esset in uestibulo carceris, dicens. Vade et dic abdemelech ethiopi dicens. Hec dicit dominus exercituum deus israhel. Ecce ego inducam sermones meos super ciuitatem hanc in malum, et non in bonum. et erunt in conspectu tuo in die illa. et liberabo te in die illa, ait dominus, et non traderis in manus uirorum quos tu formidas. sed eruens liberabo te, et gladio non cades. sed erit tibi anima tua in salutem, quia in me habuisti fiduciam, ait dominus.

Sermo qui factus est ad hieremiam a domino postquam dimissus est a nabuzardan magistro milicie de rama, quando tulit eum uinctum cathenis in medio omnium qui migrabant de hierusalem et iuda, et ducebantur in babilonem. Tollens ergo princeps milicie hieremiam dixit ad eum. Dominus deus tuus locutus est malum hoc super locum istum, et adduxit, et fecit sicut locutus est, quia peccastis domino, et non audistis uocem eius, et factus est uobis sermo hic. Nunc ergo ecce solui te hodie de cathenis quibus uincte sunt manus tue. Si placet tibi ut uenias mecum in babilonem ueni, et ponam oculos meos super te. si autem displicet tibi uenire mecum in babilonem reside. Ecce omnis terra in conspectu tuo. quod elegeris et quo placuerit tibi ut uadas illuc perge. et mecum noli uenire, sed habita apud godoliam filium achiam filii saphan, quem prefecit rex babilonis ciuitatibus iude. Habita ergo cum eo in medio populi, uel quocumque placuerit tibi ut uadas uade. Dedit quoque ei magister milicie cibaria et munuscula, et dimisit eum. Venit autem hieremias ad godoliam filium achiam in masphat et habitauit cum eo in medio populi qui relictus fuerat in terra. Cumque audissent omnes principes exercitus qui dispersi fuerant per regiones ipsi et socii eorum quod prefecisset rex babilonis godoliam filium achiam terre, et quod commendasset ei uiros et mulieres et paruulos, et de pauperibus terre, qui non fuerant translati in babilonem, uenerunt ad godoliam in masphat, ysmahel filius nathanie, et iohannan, et ionathan, filii caree, et sareas filius thanehumeth, et filii ophi qui erant de nethophathi, et iezonias filius maachati, ipsi et uiri eorum. Et iurauit eis godolias filius achiam filii saphan et comitibus eorum dicens. Nolite timere seruire chaldeis. Habitate in terra et seruite regi babilonis, et bene erit uobis. Ecce ego habito in masphat ut respondeam precepto chaldeorum qui mittuntur ad nos. Vos autem colligite uindemiam et messem et oleum et condite in uasis uestris, et manete in urbibus uestris quas tenetis. Sed et omnes iudei qui erant in moab, et in filiis amon, et in ydumea, et in uniuersis regionibus, audito quod dedisset rex babilonis reliquias in iudea, et quod preposuisset super eos godoliam filium achiam filii saphan, reuersi sunt inquam omnes iudei de uniuersis locis ad que profugerant, et uenerunt in terram iuda ad godoliam in masphat, et collegerunt uinum et messem multam nimis. Iohannan autem filius caree, et omnes principes exercitus qui dispersi fuerant in regionibus, uenerunt ad godoliam in masphat, et dixerunt ei. Scito quia baalis rex filiorum amon misit ysmahel filium nathanie percutere animam tuam. Et non credidit eis godolias filius achiam. Iohannan uero filius caree dixit ad godoliam seorsum in masphat loquens. Ibo et percutiam ysmahel filium nathanie nullo sciente, ne interficiat animam tuam, et dissipentur omnes iudei qui congregati sunt ad te, et peribunt reliquie iuda. Et ait godolias filius achiam ad iohannan filium caree. Noli facere uerbum hoc. falsum enim tu loqueris de ysmahel.

Et factum est in mense septimo uenit ysmahel filius nathanie filii elysama de semine regali, et optimates regis, et decem uiri cum eo ad godoliam filium achiam in masphat, et comederunt ibi panes simul in masphat. Surrexit autem ysmahel filius nathanie et decem uiri qui cum eo erant, et percusserunt godoliam filium achiam filii saphan gladio, et interfecerunt eum, quem prefecerat rex babilonis terre. Omnes quoque iudeos qui erant cum godolia in masphat et chaldeos qui reperti sunt ibi, et uiros bellatores percussit ysmahel. Secundo autem die postquam occiderat godoliam, nullo adhuc sciente, uenerunt uiri de sichem, et de sylo, et de samaria, octoginta uiri rasi barba, et scissis uestibus, squalentes, munera et thus habebant in manu, ut offerrent in domo domini. Egressus ergo ysmahel filius nathanie in occursum eorum de masphat incedens et plorans ibat. Cum autem occurrisset eis dixit ad eos. Venite ad godoliam filium achiam. Qui cum uenissent ad medium ciuitatis interfecit eos ysmahel filius nathanie circa medium laci, ipse et uiri qui erant cum eo. Decem autem uiri reperti sunt inter eos qui dixerunt ad ysmahel. Noli occidere nos. quia habemus thesauros in agro frumenti et hordei et olei et mellis. Et cessauit et non interfecit eos cum fratribus suis. Lacus autem in quem proiecerat ysmahel omnia cadauera uirorum quos percussit propter godoliam, ipse est quem fecit rex asa propter baasa regem israhel. ipsum repleuit ysmahel filius nathanie occisis. Et captiuas duxit ysmahel omnes reliquias populi qui erant in masphat, filias regis et uniuersum populum qui remanserat in masphat, quos commendauerat nabuzardan princeps milicie godolie filio achiam. et cepit eos ysmahel filius nathanie, et abiit ut transiret ad filios ammon.

Audiuit autem iohannan filius caree et omnes principes bellatorum qui erant cum eo omne malum quod fecerat ysmahel filius nathanie. et assumptis uniuersis uiris profecti sunt ut bellarent aduersum ysmahel filium nathanie, et inuenerunt eum ad aquas multas que sunt in gabaon. Cumque uidisset omnis populus qui erat cum ysmahel iohannan filium caree et uniuersos principes bellatorum qui erant cum eo letati sunt. et reuersus est omnis populus quem ceperat ysmahel in masphat. reuersusque abiit ad iohannan filium caree. Ysmahel autem filius nathanie fugit cum octo uiris a facie iohannan, et abiit ad filios ammon. Tulit ergo iohannan filius caree et omnes principes bellatorum qui erant cum eo uniuersas reliquias uulgi quas reduxerant ab ysmahel filio nathanie de masphat, postquam percussit godoliam filium achiam, fortes uiros ad prelium, et mulieres, et pueros, et eunuchos quos reduxerat de gabaon. et abierunt et sederunt peregrinantes in chamaam que est iuxta bethleem ut pergerent et introirent egyptum

42. a facie chaldeorum. Timebant enim eos quia percusserat ysmahel filius nathanie godoliam filium achiam, quem preposuerat rex babilonis in terra iuda. Et accesserunt omnes principes bellatorum, et iohannan filius caree, et iezonias filius osie, et reliquum uulgus a paruo usque ad magnum. dixeruntque ad hieremiam prophetam. Cadat oratio nostra in conspectu tuo. et ora pro nobis ad dominum deum tuum, pro uniuersis reliquiis istis quia derelicti sumus pauci de pluribus, sicut oculi tui nos intuentur. et annuntiet nobis dominus deus tuus uiam per quam pergamus, et uerbum quod faciamus. Dixit autem ad eos hieremias propheta. Audiui. Ecce ego oro ad dominum deum uestrum secundum uerba uestra. Omne uerbum quodcumque responderit mihi indicabo uobis, nec celabo uos quicquam. Et illi dixerunt ad hieremiam. Sit dominus inter nos testis ueritatis et fidei, si non iuxta omne uerbum in quo miserit te dominus deus tuus ad nos sic faciemus. Siue bonum est siue malum, uoci domini dei nostri ad quem mittimus te obediemus, ut bene sit nobis cum audierimus uocem domini dei nostri.

Cum autem completi essent decem dies, factum est uerbum domini ad hieremiam prophetam. Vocauitque iohannan filium caree et omnes principes bellatorum qui erant cum eo, et uniuersum populum a minimo usque ad maximum. et dixit ad eos. Hec dicit dominus deus israhel, ad quem misistis me ut prosternerem preces uestras in conspectu eius. Si quiescentes manseritis in terra hac, edificabo uos et non destruam, plantabo et non euellam. iam enim placatus sum super malo

ecunus chaldeos ingrem & amplexabimur eos fedecliā. mdefer
mo qđ eſt opus iuſticie. & omnis omnes eius diſſipabo.
Cumq; ampli redditurus eſſet ad deprecandū dñm de regē babilo
nis ambrabat. qui & nabu & nabuzardan archimagirum. & ceteros
Et augebatur rex babilonis ſuper ſedechiā. & omnes principes inde ordie
ni ciuitatis. & omnem exercitum eius. & ad hoc rex babilonis in
babilonē. & poſuit eum in domo carceris. ubi erat ioachin
ni mandauit nabuzardan archimagirus. & ſuſcepit eum. & collocauit
eum in domo carceris. & habitauit ibi cum eo.
Et factum eſt in anno ſeptimo. in mēſe quinto. in decima mēſis
ipſe eſt annus nabuchodonoſor regis babilonis. venit nabuzardan archimagirus
babilonis. ſtans in conſpectu regis babilonis. in hierl. & incendit
domum dñi. & domum regis. & omnes domos hierl. & omnē do
mum magnā incendit igni. & muros hierl. in gyro deſtruxit exercitus
chaldeorum omnis qui erat cū archimagiro. & omnes
ſacerdotes. & principes ciuitatis. & populum terre. & ceteros
qui remanſerant in ciuitate. & perfugas qui confugerant ad regē babi
lonis. & ceteros de multitudine reliquit nabuzardan archimagirus
ex eis de pauperibus de terra. & dedit eos vinitores. & agricolas. Colum
nas æreas quas fecerant filii iſrahel in domo dñi. & baſes. & mare æreū
qđ erat in domo dñi confregerunt chaldei. & tulerūt omne
es eius in babilonē. & lebetes. & cruciatas. & phialas. & mortariola. & omnia vaſa ærea quibus miniſtra
bant ei tulerunt. & thuribula. & phialas. quę aurea aurea. & quę argentea. argento magiſter militum
tulit. & columnas duas. & mare vnum. & duodecim boves æreos. qui erant ſub
baſibus. quas fecerat rex ſalomon in domo dñi. Non erat
ponderi eis. omnium vaſorum horum. quę comportauit. Ad ultimum
autem altare duę erant columnę. una. & mare vnum
& columnę. ereabant eas. Porro groſſitudo eius. cubitus
cubitus. & mensura erat. trium. & reuertebatur ſup ipſum
ligneus. & mensura eius. tria cubita. & reticulum ſuper ipſum
ligneum. & omnia erant ſecundum reticulum eius. & malogranata
& malogranata. non aliter ex ſecundum omnia.
Sacerdotem quoque primum. & ſacerdotem ſecundum. & tres
portarios. tulit. & de ciuitate. eunuchum unum. qui erat ſuper viros
bellatores. & ſeptem viros de latere regis. qui inuenti ſunt in
ciuitate. & ſcribam principis militum. qui lustrabat populum
terre. & ſexaginta viros de populo terre. qui inuenti ſunt in
medio ciuitatis. & tollens eos nabuzardan magiſter militum. duxit
ad regem babilonis in reblatha. Percuſſitque eos rex babilon
nabuzardan magiſter militum. & interfecit eos in reblatha
in terra emath. & captus eſt iuda de terra ſua.
Iſte populus quem transtulit nabuchodonoſor. In anno ſeptimo. mulierum. ccc. xxiii.
nabuzardan archimagirus. anno quinto. & decimo. animarum. dcccxlv.
omnes animę. quinque milia. & sexcentę.
Et factum eſt in anno ſeptimo. & triceſimo anno tranſmigrationis ioachin
regis iuda. xii. menſe. xxv. mensis. primo. elevauit euilmerodach rex
babilonis ipſo anno. anno regni ſui capitis ioachin regis iuda.
& eduxit eum de domo carceris. & locutus eſt cum eo bona.
& poſuit thronum eius ſuper thronos regum. qui erant
poſſent in babilone. & mutauit veſtimenta carceris eius. &
comedebat panē coram eo cunctis diebus vitę ſuę. &
cibaria eius. cibaria. p̄pe. in babylone. die ſtatuta. p̄ ſingulos dies. vitę. & die mortis ſuę. cunctis
diebus vitę ſuę.

HEC VERBA

libri quę ſcripſit baruch filius neriæ. filii maaſię. filii ſedechię
filii ſedeciæ. filii elcię. in babilonia. in anno quinto. in ſeptima
die menſis. in tempore quo ceperunt chaldei hierl. & ſuccendebant
eam igni. Et legit baruch verba libri huius de ore ieconię
filii ioachim regis iuda. & ad aures omnis populi venientis ad librum. & ad aures principum filiorum regis.
& ad aures presbyterorum. & ad aures populi a minimo uſq; ad maximum. habitantium in babilonia. ad flumen ſoda. Qui
audiuit plorauerunt. & ieiunabant. & orabant in conſpectu
dñi domini. & collegerunt ſingulum ad ſcdm. q̄ poterat unuſquiſque
manus. misit ioachim ad omnem qui fuerat cum eo de filiis ſalo
mi ſacerdotes. & ad ſacerdotes. & dominū populi quę inuenta ſunt
cum eo in hierl. cum accepiſſet. vaſa templi domini. ærea rubea.
quę olim fecerat ſalomon filius ſolomonis rex iuda.
& ædificauit ſuper altare. & dixit. Ecce mittimus vobis. & inuenietis
argentum. & facite ex eo ſacrificia pro peccatis. & holocauſta. & thus. & offerte ea ſuper altare dñi dei nri. & orate pro vita nabuchodonoſor regis babilonis. & pro vita baltaſar filii eius. ut ſint dies eorum ſicut dies celi ſuper terram. & dabit nobis
virtutem in populo ſuo. & exaltabitur in conſpectu omnium gentium. quę ſub celo ſunt. & dabit pacem in diebus nris. & inueniemus
gratiam coram dño deo nro. & orabimus pro vita eius. & pro vita baltaſar filii eius. & erunt dies eius ſuper nos. & ſuper filios nros. & ſuper
templum iſtud. & memor erit dñs ſermonum nrorum. & orationum
nrarum. & miſericordiarum nrarum. & faciet nobiſcum ſecundum omnia
quę locutus eſt. & liberabit nos de ſeruitute babilonis. & faciet
nobiſcum & cum omnibus habitantibus in terra ſua. & videbunt oculi
nri. & gaudebimus in conſpectu eius. quia ſuper nos & ſuper
filios nros. & ſuper omnia mala. hęc. quę accidere ſuper nos.
Et ſi fimus deprecati faciem domini dei nri. & reuertemur ad
uirtutem a uiis ſuis peſſimis. Et congaudent dominus ſuper nos. &
a diuerſis ſuper nos. quia iuſtus eſt dominus deus noſter. ut
ſiat quę mandauit nobis. & non audiuimus uocem nri ad
uirtutem domini. quę dederat nobis. & nos unuſquiſque
ſecundum cogitationes cordis ſui peccauimus. & ſeruiuimus
deis alienis. & fecimus malum in conſpectu dei nri. & non
audiuimus uocem dñi dei nri. & nunc domine deus noſter qui
eduxiſti populum tuum de terra egypti in manu forti. & in
brachio excelſo. & feciſti tibi nomen ſicut dies iſte
peccauimus impie egimus. iniquę geſſimus. dñe deus in omnibus
iuſtitiis tuis. Auertatur ira tua & furor tuus a nobis. quia derelicti ſumus
in pauco inter gentes. quas tu diſperſiſti illuc. Exaudi domine preces nras. & de
precationes nras. & eripe nos propter te. & da nobis inuenire gratiam
coram eis. ut misereantur nri. & omnis terra tua. & inſtruat populum
tuum. & anima eius. ut recedat ille. & opprobrium eius. a populo
tuo. & hereditate tua. & auferat. & confundat eum. & auferat
onus. quod fecit in hereditate patrum nros. & ſuper nos. & ſuper
quos fecit in nomine tuo. & ſuper omnes reges babilonis
& ſtatuit eis. ut habitent in terra. quę lacte & melle fluit.
& dabit eis. ut habeant eam. & requiem in ea. & oſtendit nobis
de loco ille. Et ecce ſumus. nos in calore ſolis. & in gelu noctis.
& morientes ſumus in doloribus peſſimis. in fame. & in labore. & in
ſitone. Et ſi oſtenſi fuerimus templum tuum. & inuenti. & non cui in
ſe ſcelus. & ſcuſſit nos dñs deus noſter. & ſedet omnis benignitas
tua. & ſedet in ſeruitute tua illa magna. ſic locutus
es. in manu pueri. ut nos ſuę. populi ſeruiamus regi
babilonis. & ſimus ſub iugum eius. & ſedeat ut nos. & auferat
animas ſeruientium. & ex quinq; Omnes q animas
multa. ſecundū.

Et factum eſt in anno ſeptimo. anno tranſmigrationis ioachin
regis iuda. xii. menſe. xxv. prima. elevauit euilmerodach rex
babilonis ipſo anno. anno regni ſui capitis ioachin regis iuda.
& eduxit eum de domo carceris. & locutus eſt cum eo bona.
& poſuit thronum eius ſuper thronos regum. qui erant
poſſent in babilone. & mutauit veſtimenta carceris eius. &
comedebat panē coram eo cunctis diebus vitę ſuę. &
cibaria eius. cibaria. p̄pe. in babylone. die ſtatuta. p̄ ſingulos dies. vitę. & die mortis ſuę. cunctis
diebus vitę ſuę.

HEC VERBA

libri quę ſcripſit baruch filius neriæ. filii maaſię. filii ſedechię
filii ſedeciæ. filii elcię. in babilonia. in anno quinto. in ſeptima
die menſis. in tempore quo ceperunt chaldei hierl. & ſuccendebant
eam igni. Et legit baruch verba libri huius de ore ieconię
filii ioachim regis iuda. & ad aures omnis populi venientis ad librum. & ad aures principum filiorum regis.
& ad aures presbyterorum. & ad aures populi a minimo uſq; ad maximum. habitantium in babilonia. ad flumen ſoda. Qui
audiuit plorauerunt. & ieiunabant. & orabant in conſpectu
dñi domini. & collegerunt ſingulum ad ſcdm. q̄ poterat unuſquiſque
manus. misit ioachim ad omnem qui fuerat cum eo de filiis ſalo
mi ſacerdotes. & ad ſacerdotes. & dominū populi quę inuenta ſunt
cum eo in hierl. cum accepiſſet. vaſa templi domini. ærea rubea.
quę olim fecerat ſalomon filius ſolomonis rex iuda.
& ædificauit ſuper altare. & dixit. Ecce mittimus vobis. & inuenietis
argentum. & facite ex eo ſacrificia pro peccatis. & holocauſta. & thus. & offerte ea ſuper altare dñi dei nri. & orate pro vita nabuchodonoſor regis babilonis. & pro vita baltaſar filii eius. ut ſint dies eorum ſicut dies celi ſuper terram. & dabit nobis
virtutem in populo ſuo. & exaltabitur in conſpectu omnium gentium. quę ſub celo ſunt. & dabit pacem in diebus nris. & inueniemus
gratiam coram dño deo nro. & orabimus pro vita eius. & pro vita baltaſar filii eius. & erunt dies eius ſuper nos. & ſuper filios nros. & ſuper
templum iſtud. & memor erit dñs ſermonum nrorum. & orationum
nrarum. & miſericordiarum nrarum. & faciet nobiſcum ſecundum omnia
quę locutus eſt. & liberabit nos de ſeruitute babilonis. & faciet
nobiſcum & cum omnibus habitantibus in terra ſua. & videbunt oculi
nri. & gaudebimus in conſpectu eius. quia ſuper nos & ſuper
filios nros. & ſuper omnia mala. hęc. quę accidere ſuper nos.
Et ſi fimus deprecati faciem domini dei nri. & reuertemur ad
uirtutem a uiis ſuis peſſimis. Et congaudent dominus ſuper nos. &
a diuerſis ſuper nos. quia iuſtus eſt dominus deus noſter. ut
ſiat quę mandauit nobis. & non audiuimus uocem nri ad
uirtutem domini. quę dederat nobis. & nos unuſquiſque
ſecundum cogitationes cordis ſui peccauimus. & ſeruiuimus
deis alienis. & fecimus malum in conſpectu dei nri. & non
audiuimus uocem dñi dei nri. & nunc domine deus noſter qui
eduxiſti populum tuum de terra egypti in manu forti. & in
brachio excelſo. & feciſti tibi nomen ſicut dies iſte
peccauimus impie egimus. iniquę geſſimus. dñe deus in omnibus
iuſtitiis tuis. Auertatur ira tua & furor tuus a nobis. quia derelicti ſumus
in pauco inter gentes. quas tu diſperſiſti illuc. Exaudi domine preces nras. & de
precationes nras. & eripe nos propter te. & da nobis inuenire gratiam
coram eis. ut misereantur nri. & omnis terra tua. & inſtruat populum
tuum. & anima eius. ut recedat ille. & opprobrium eius. a populo
tuo. & hereditate tua. & auferat. & confundat eum. & auferat
onus. quod fecit in hereditate patrum nros. & ſuper nos. & ſuper
quos fecit in nomine tuo. & ſuper omnes reges babilonis
& ſtatuit eis. ut habitent in terra. quę lacte & melle fluit.
& dabit eis. ut habeant eam. & requiem in ea. & oſtendit nobis
de loco ille. Et ecce ſumus. nos in calore ſolis. & in gelu noctis.
& morientes ſumus in doloribus peſſimis. in fame. & in labore. & in
ſitone. Et ſi oſtenſi fuerimus templum tuum. & inuenti. & non cui in
ſe ſcelus. & ſcuſſit nos dñs deus noſter. & ſedet omnis benignitas
tua. & ſedet in ſeruitute tua illa magna. ſic locutus
es. in manu pueri. ut nos ſuę. populi ſeruiamus regi
babilonis. & ſimus ſub iugum eius. & ſedeat ut nos. & auferat
animas ſeruientium. & ex quinq; Omnes q animas
multa. ſecundū.

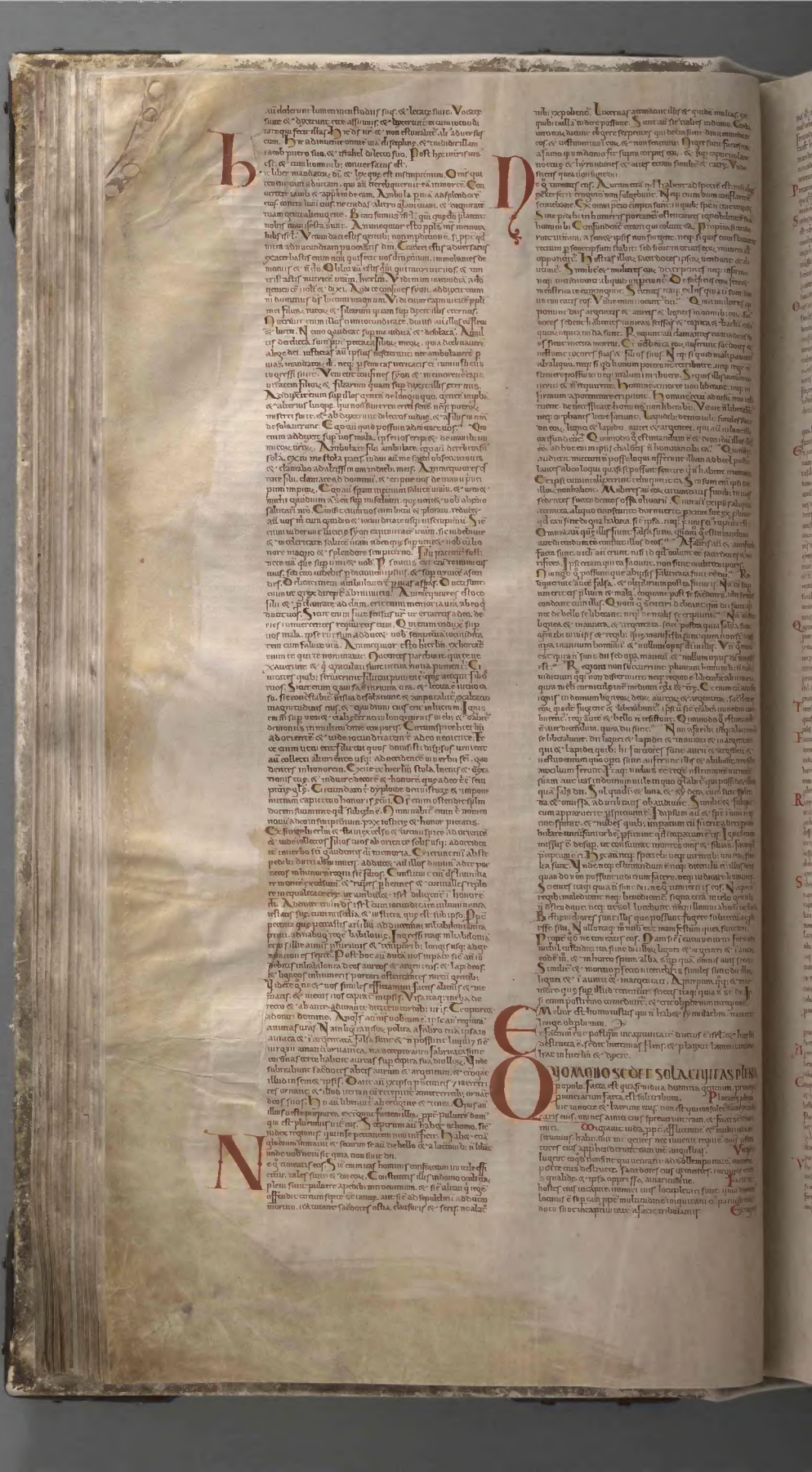

INCIPIT·LIBER
EZECHIELIS·
PROPHETE·

FACTVM·EST·I
TRICESIMO·AN
NO·IQVARTO·I·
QVINTA·MENSI
CVEEM·I·MEDIO

sua. & uapor nebule descendere consuetudinem. Et dixit ad me.
Fili hominis, qui fornicati sunt filii Israel in tenebris unusquisque in abscondito ymaginibus suis. Et dixerunt.
Non videt nos dominus. derelinquit dominus terram. Et dixit ad me.
Adhuc conuertens uidebis abhominationes maiores quas isti faciunt. Et introduxit me in ostium portae domus domini quae respiciebat ad aquilonem. & ecce ibi mulieres sedebant plangentes dominum. Et dixit ad me.
Fili hominis, fodi in pariete. Et cum fodissem parietem, apparuit ostium unum. Et dixit mihi.
Ingredere & uide abhominationes malas quas isti faciunt hic.
Et ingressus uidebam. Et ecce omne figmentum reptilium & bestiarum abhominatio uniuersi pondus domus israel depictum erat in pariete per circuitum. Et septuaginta uiri de senioribus domus israel, & Iezonias filius Saphan stabat in medio eorum stantium ante picturas eorum. Et habebat unusquisque thuribulum in manu sua. & uapor nubis incensi ascendebat.
Et dixit ad me.
Numquid uidisti fili hominis quae seniores domus israel faciunt in tenebris unusquisque in abscondito imaginibus suis in cameris picturae suae. Quia dixerunt.
Non uidet dominus nos. dereliquit dominus terram.
Et dixit ad me.
Adhuc conuertens uidebis abhominationes maiores quas isti faciunt.
Et introduxit me ad ostium portae domus domini quae erat ad aquilonem. & ecce ibi mulieres sedebant plangentes dominum.
Et dixit ad me.
Numquid uidisti fili hominis. Numquid leue est domui iudae hoc facere abhominationes hic? quia repleuerunt terram iniquitate & reuertentes ad irritandum me. & ecce applicant ramum ad nares suas.
Ergo & ego faciam in furore meo. non parcet oculus mis nec miserebor. & cum clamauerint ad aures meas uoce magna non exaudiam eos.
Et clamauit in auribus meis uoce magna & dixit.
Appropiauerunt ultiones ciuitatis. uir uas interfectionis in manu sua.
Et ecce sex uiri uenerunt de uia portae superioris quae respicit ad aquilonem. & uir uas interfectionis in manu sua.
Et unus uir in medio eorum uestitus linea. & atramentarium scriptoris in lumbis suis.
Et ingressi stabant iuxta altare aereum.
Et gloria dei israel ascendit de cherub super quo erat in limine domus. & uocauit uirum qui uestitus erat lineis. & atramentarium scriptoris in lumbis suis.
Et dixit dominus ad eum.
Transi per medium ciuitatis in medio hierusalem. & signa thau super frontes uirorum gementium & dolentium. super uniuersas abhominationes quae fiunt in medio eius.
Et illis dixit. audiente me.
Transite per ciuitatem sequimini eum. & percutite.
Non parcat oculus tuus nec misereamini.
Senem adolescentulum. & uirginem. paruulum. & mulieres interficite usque ad internicionem.
omnem autem super quem uideritis thau ne occidatis.
Et a sanctuario meo incipite.
Coeperunt ergo a uiris senioribus qui erant ante faciem domus.
Et dixit ad eos.
Contaminate domum. & implete atria interfectis. Egredimini.
Et egressi percutiebant in ciuitate.
Factum est autem cum percuterent illos. & remansissem ego. corrui super faciem meam. & clamaui ait.
Heu heu heu domine deus. numquid consumes omnes reliquias israel. effundendo furorem tuum super hierusalem.
Et dixit ad me.
Iniquitas domus israel & iudae maxima & immensa. & repleta est terra iudicio. & ciuitas refertа a peruersione.
Dicunt enim.
Dereliquit dominus terram & dominus non uidet.
Ergo & ego non parcet oculus meus nec miserebor. sed uiam eorum quae fecerunt in capite eorum reddam.
Et ecce uir qui uestitus erat lineis. & atramentarium in lumbis suis. respondit uerbum dicens.
Feci sicut precepisti mihi.
Et uidi & ecce in firmamento quod erat super caput cherubim quasi lapis saphirus. quasi species similitudinis throni apparuit super eos.
Et dixit ad uirum qui uestitus erat lineis. & ait.
Ingredere in medium rotarum quae sunt sub cherubin. & impple manum tuam prunis ignis quae sunt inter cherubin. & effunde super ciuitatem.
Ingressus est in conspectu meo.
Cherubim autem stabant a dextris domus cum ingrederetur uir. & nubes implebat exteriorem aream.
Et gloria domini de super cherub. & stetit super limen domus.
Et repleta est domus nubes. & atrium replebatur splendore gloriae domini.
Et sonitus alarum cherubim audiebatur usque ad atrium exterius. quasi uox dei fortis omnipotentis.
Cumque ingressisset uir qui uestitus erat lineis. dixit. Fiat ingressus. & intret in medium rotarum quae sunt inferius. & imple manum tuam de medio cherubim ac ignis quae sunt inter eos.
Et ingressus stetit iuxta rotas.
Et extendit cherub manum suam de medio cherubim ad ignem qui erat inter cherubin. & sustulit. & tradidit in manus eius qui uestitus erat lineis.
Qui accipiens egressus est.
Et apparuit cherubin sub manibus suis forma uiri penitus ego.
Et uidi.
& ecce iuxta cherubim rota una iuxta cherub unum. & rota alia iuxta cherub unum.
Species autem rotarum quasi in similitudinem aspidis crisolitus.
& aspectus similitudo una ipsis. quasi sit rota in medio rotae.
Cumque ambularent in quatuor partes suas.
non reuertebantur ambulantes. sed ad locum in quo prius erant sequebantur.
& non reuertebantur ambulantes. sed ad locum in quo prius erant sequebantur.
Et corpus earum & colla. & manus & pennae. & circuli plena erant oculis in circuitu illi. rotarum.
Et ita stabant. & ambulabant. ad nutum meum.
Et rotae stabant iuxta eos. ubi ibat spiritus illi. ut iret eo. & rotae stabant iuxta eos.
Et uidebam. ecce in firmamento. Quasi in throno apparebat super eos.
Et locutus est ad uirum qui uestitus erat lineis. & ait.
Ingredere inter rotas quae sunt sub cherubin. & impple manum tuam prunis ignis quae sunt inter cherubin. & effunde super ciuitatem.
Ingressus est in conspectu meo.
Cherubim autem stabant ad dextrum latus domus cum ingrederetur uir. & nubes implebat exteriorem aream.
Et gloria domini de super cherub. & stetit super limen domus.
Et repleta est domus nubes. & atrium repletum est splendore gloriae domini.
Et sonitus alarum cherubim audiebatur usque ad atrium exterius. quasi uox dei fortis omnipotentis.
Cumque ingressus es

camcas depulit & congregabo eas de regionibus eas in
ram suam. & pascam eas in montibus israhel in riuis &
pedibus terre. Impinguabo pascuam eorum & mandu-
cabit grex meus & bibent riuos eorum. & pascam eos
in pascuis optimis. & in montibus excelsis israhel erit
pascuum eorum. ibi requiescent super herbas uirentes. &
in pascuis pinguibus pascentur super montes israhel. Ego pascam oues
meas & ego eas accubare faciam dicit dominus dns. Quod perierit
queram. & quod abiecti erit reducam. & quod confractum fuerit alliga
bo. & quod infirmum fuerit consolidabo. & quod pingue &
fortre custodiam. & pascam illud in iudicio. Vos autem greges mei
hec dicit dominus dns. Ecce ego iudicabo inter pecus & pecus arie
tum & hircos. Numquid parum uobis uidetur pascua bona depasci
Insuper & reliquum pascuam conculcabatis pedibus uris. & cu
pura limpida aqua bibere ut reliqua pedibus uris turbabatis. &
oues mee hec ea conculcata pedibus uris sorte uine pascebant
& que pedes uri turbauerant hec bibebant.

Propterea hec dicit dominus dns aduos. Ecce ego ipse iudicio inter
pecus pingue & macilentum. Pro quod latera & lumeri
bus impingebatis & cornibus uris ventilabatis omnia infirma ape
ra donec dispergerent foras. Liberabo gregem meum. & non erit
ultra in rapinam. & iudicabo inter pecus & pecus. & pastura
bo super eas pastorem unum qui pascat eas seruum meum dd.
Ipse pascet eas. & ipse erit eis in pastore. ego autem dominus
ero eis in deu. & seruus mi dauid princeps in medio eorum.
Ego ait dominus locutus sum. Et faciam cum eis pactum
pacis. & famam cessare faciam pessimam de terra. & habi
tabunt in deserto fiducialiter & dormient in saltibus. & ponam eos inter
cacumina mee benedictionis. & dabo eis imbrem tempore
suo. Pluuia benedictionis erit. & dabit lignum agri fru
ctum suum. & terra dabit germen suum. & erunt in terra sua
absq; timore. & scient quia ego dominus cum contriuero
cathenas iugi eorum. & eruero eos de manu inpiantium sibi.
& non erunt ultra in rapinam gentibus. neq; bestie terre deuora
bunt eos. sed habitabunt confidenter absq; ullo terrore. Et
suscitabo eis germen nominis sui. & non erunt ultra consumpti
fame in terra. neq; portabunt amplius obprobrium gentium. &
scient quia ego dominus dr eis cum eis. & ipsi populus mus
israhel ait dominus dr. Vos autem greges mei. greges pascue mee
homines estis. & ego dominus deus uester dominus.

Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis. pone fa
ciem tuam ad montem seyr. & uaticinare super eum. & dices
ad eum. Hec dicit dominus dns. Ecce ego ad te mons seyr. & extendam
manum meam super te. & dabo te desolatum & desertum. & uastabo ciuita
tes tuas. & eris solitudo. & scies quia ego dominus. Eo quod dixeris
duas gentes & duas terras meas hereditate possidebo eas.
cum dominus esset ibi. Propterea uiuo ego dicit dominus dns. qa
faciam uicta manua. & secundum furorem tuum que fecisti odio
habens eos. & notus esse ab eis quando te comprehendero. Et
quasi ceciderit. propter eum ciuitates eius deserte
erunt & scietis quia ego dominus. Audiui inquit dr conuicia
manda. israhel dicentia desolati sunt montes isti. quasi escas
nobis dati sunt. & insurrexistis super eos in ore uestro. & locuti
estis uerba uestra contra me. Ego audiui. Hec dicit dominus dns.
Cum omni terre gaudio desolabo te. sicut gauisus es super hereditate
domus israhel. eo quod fuerit desolata. sic faciam tibi. Desolabitur
mons seyr & uniuersa idumea. & scient quia ego dominus.

Tuam filii hominis. prophetam israhel dices. Montes
israhel audite uerbum dominidicit dominus dns. Eo quod dixerint inimici
uestri contra uos euge alta antiqua hereditate possidebimus
nobis. propterea uaticinare & dices. Hec dicit dominus dns. Eo quod
desolati & conculcati undique fuistis. ut sitis hereditate
possessionis reliquis gentibus. & ascendistis super labium linguae & obprobrium populi. propterea montes israhel
audite uerbum dominidi. Hec dicit dominus montibus & collibus. torrentibus & conuallibus. & desertis parietibus & urbibus.
derelictis que depopulata fuere & subsannate cunctis que
circumcirca. Propterea hec dicit dominus dns. Nisi in igne zeli
mei locutus sum. contra reliquum gentium & contra idumeam uniuersam.
qui dederunt terram meam in possessionem sibi cum omnibus
animis gaudentes & subsannantes. ut prede pascua esset.
& uallibus. Propterea uaticinare de terra israhel. & dices montibus
& collibus. torrentibus & conuallibus. Hec dicit dominus dns. Ecce ego in zelo meo & in
furore meo locutus sum. eo quod confusionem gentium sustu
listis. Idcirco hec dicit dominus dns. Ego eleuaui manum meam.
si non gentes que circuitu uestro confusionem suam portent.
uos autem montes israhel ramos uestros germinabitis. & fructum uestrum
afferetis populo meo israhel. prope est ut ueniat. quia ecce ego
ad uos. & conuertar ad uos. & arabimini. & seminabimini super
eos. & multiplicabo in uobis homines. omnemq; domum israhel
& habitabuntur ciuitates. & ruinosa instaurabuntur. & re
plebo uos hominibus. & animalibus. & multiplicabuntur. & crescent
& habitare uos faciam sicut in principio. bonisq; uobis ma
gnis. ita habebitis. & scietis quia ego dominus.

Et adducam super uos homines populum meum israhel. & hereditabunt te. & eris eis in hereditate. & ultra non
ultra ab eis orbabis. Hec dicit dominus dns. Pro eo quod dicunt de
uobis. homo es uorans homines. & infantes gentem tuam.
ex hominibus non comedes amplius. & gentem tuam non ultra
ultra ac dominus dns. ne audias in te amplius confusionem gentium. & obprobrium populi. non amplius portabis. & gens
tua ultra non offendet amplius. ait dominus dns.

Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis. habitabant
habitantes in domo sua. & polluerunt eam in uia sua
& in adinuentiones suas. sicut immundicia fuit uia eorum
coram me. Et effudi indignationem meam super eos. pro sanguine
quem effuderant super terram. & in idolis suis polluerunt eam.
& dispersi eos in gentibus. & uentilati sunt in regionibus. secundum
uias eorum & secundum adinuentiones eorum iudicaui eos. & ingressi
sunt ad gentes ad quas ingressi sunt. & prophanauerunt nomen sanctum
meum. cum dicerent de eis populus dni iste. & de terra eius egressi sunt. Perce
nomen feci nomini. quod prophanauerat domus israhel in gentibus ad quas
ingressi sunt. Idcirco dices populo israhel. Hec dicit dns dns.
Non propter uos facio ego domus israhel. sed propter nomen sanctum
meum quod prophanastis. in gentibus ad quas ingressi estis ibi.
& sanctificabo nomen meum magnum qd prophanatum est in gentibus. quod
polluistis in medio earum. ut sciant gentes quia ego dns
dicit dominus dns. cum sanctificatus fuero in uobis
coram eis. Tollam quippe uos de gentibus. & congregabo
uos de uniuersis terris. & adducam uos super humum uestram. & ef
fundam super uos aquam mundam. & mundabimini ab omni
inquinamento uestro. & ab uniuersis idolis uestris mundabo uos
& dabo uobis cor nouum. & spiritum nouum ponam in medio uestri.
& auferam cor lapideum de carne uestra. & dabo uobis cor
carneum. & spiritum meum ponam in medio uestri. & faciam ut in
justificationibus meis ambuletis. & iudicia mea custodiatis & operemini.
& habitabitis in terra quam dedi patribus uestris. & eritis mihi
in populum. & ego ero uobis in deum. Et saluabo uos ex uniuersis
inquinamentis uestris. & uocabo frumentum & multiplicabo illud.
& non dabo super uos famem. & multiplicabo fructum ligni. &
germinabit. agri. & pomorum ultra dabo plurimum fructum. ut non
accipiatis ultra opprobrium famis in gentibus. & sciatis quia ego dominus
dns. Confundemini & erubescetis super uiis uestris. & super
iudiciis uestris. non enim propter uos facio ego dns dicit dominus. dicit dominus. Notum
sit uobis. Confundimini & erubescite super uiis uestris domus
israhel. Hec dicit dominus dns. In die qua mundabo uos ex uniuersis
iniquitatibus uestris. & habitare faciam ciuitates. & edificabuntur
que fuerant destructe. & possessio uastata seruiet pro eo quod
fuerat coram oculis uniuersis transeuntium. & dicent. Terra hec
inculta facta est. ut hortus uoluptatis
& ciuitates deserte & desolate & euersa munite habitent.
& scient gentes que relinquentur in circuitu uestro quia ego dns
edificauerim dissipata. & plantauerim inculta.
ego dominus locutus sum & faciam.

Hec dicit dominus. Adhuc in hoc mandabo me domui israhel
ut faciam eis. Multiplicabo eos sic gregem hominum. sicut grex
sanctus. sicut gregem hierusalem in solemnitatibus eius. Sic erunt
ciuitates deserte plenae gregibus hominum. & scient quia ego
dominus. Facta est super me manus domini. & eduxit me in
spu domini. & dimisit me in medio campi qui erat plenus
ossibus. & circumduxit me per ea in giro. Erant autem multa valde
super faciem campi. & ecce uehementer. Et ait ad me
filii hominis. putasne uiuent ossa ista. Et dixi. Domine deus
noster. Tu scis me. Rursum ait ad me. Uaticinare de ossibus istis. & dices ad
ea. Ossa arida audite uerbum dominidicit dominus dns
ossibus hiis. Ecce ego introducam in uos spm & uiuetis. &
dabo super uos neruos. & succrescere faciam super uos carnes.
& superducam super uos cutem. & dabo in uobis spm & uiuetis.
& scietis quia ego dominus. Et prophetaui sicut mihi
praceptum fuerat. Factus est autem sonus cum prophetarem.
& ecce commotio. & adiecerunt ossa ossi. unumquodq; ad iuncturam suam.
& uidi. & ecce super ea nerui. & carnes ascenderunt. & extensa est super
eos cutis. Et spm non habebant. Et dixit ad me. Uaticinare
ad spm. uaticinare fili hominis. & dices ad spm. Hec dicit
dns. A quattuor uentis ueni spe. insufflare spm in eis & reuiuiscant. & reuixerunt
ossa. Et prophetaui sicut preceperat mihi. Et ingressus est
in eos spe. & uixerunt. & steterunt super pedes suos. Exercitus
grandis nimis nimis nimis. Et ait ad me. Fili hominum. omnis
domus israhel ipsi sunt. Ecce ipsi dicunt. Aruerunt ossa nra. pe
riit spes nra. & abscisi sumus. Propterea uaticinare & dices ad eos.
Hec dicit dominus dns. Ecce ego aperiam tumulos uros. &
educam uos de sepulchris uris. & inducam uos in
terram israhel. & scietis quia ego dominus. cum aperuero sepulchra
ra. & eduxero uos de tumulis uris populi mi. & dedero spi
ritum meum in uobis & uixeritis. Et requiescere uos faciam super
humum uram. & scietis quia ego dominus locutus sum & fe
ci. Ait dominus dr.

Et factus est sermo domini ad me dicens. Et tu fili hominis su
me tibi lignum unum. & scribes super illud nde & filiis. israhel
socii eius. & tolles lignum alterum & scribes super illud ioseph
lignum ephraim & cuncta domus israhel socios eius. & applicabis
ea tibi unum ad alterum in lignum unum. & erit in manum
tuam una. Cum ait ad te cunctus populus iste dicentes
numquid non ostendis nobis quid nobis tibi sit. loquitur ad eos.
Hec dicit dominus dns. Ecce ego assumam lignum ioseph qd est in
manu ephraim. & tribus israhel socios eius. & dabo eos
super eum lignum iuda. & faciam ea in lignum unum. & erunt
unum in manu mea. Cumq; fuerint ligna super quibus scripta sunt
nomina tribuum israhel. & dices ad eos. Hec dicit dominus dns.
Ecce ego assumam de manu filiorum israhel inter quos abierunt
& congregabo eos undique & adducam eos ad humum suam.
& faciam eos gentem unam in terra mea. & reges unus erit omnium.
nequaq; ultra duae gentes erunt. nec diuidentur amplius
duo regna. neq; polluent ultra idolis suis. & abhominationibus suis. & non erunt ultra dispersi. nec polluent
amplius. & saluos eos faciam in cunctis habitaculis suis. & delicta eorum
quibus peccauerunt in eis. & mundabo eos. & erunt mihi in populum.
& ego ero eis in deum. & famulus meus dauid rex super eos. & pastor unus erit omnium eorum. & in iudiciis
meis ambulabunt. & mandata mea custodient. & facient ea.
& habitabunt super humum suam quam dedi famulo meo iacob. in qua habi
tauerunt patres uri. & habitabunt super eam ipsi & filii eorum. &
filii filiorum eorum usq; in sempiternum. & dauid famulus meus princeps eorum in perpetuum. Feriam cum illis fedus pacis. pactum
sempiternum erit cum eis. & collaudabo eos & multiplicabo eos.
& ponam sanctificationem meam in medio eorum. in sempiternum. & erit tabernaculum meum super eis. & ero eis in deum. & ipsi erunt mihi in populum.
& scient gentes quia ego dominus sanctificans israhel. cum fuerit sanctificatio
nis mee in medio eorum in sempiternum.

dicoz. & possessione aut ceteraru & depossessiu
cuiuscz remedio parum principi ere uri minimum inda re
i omnium bestiarum. & ab principe tyndelie & reliquis
tribubz a plaga orientali usq; ad plagam occidentale bestiaru
um. & omniu animaliu bestiaru a plaga orientali usq; ad
plaga occidentale sy eorumq. & sup terminu sy uicinu sy A
plaga orientali usq; ad plaga occidentz y sachar una. y sup
minimum y sachar a plaga orientali usq; ad plaga occidentale
y sabulon una. & sup terminu y sabulon a plaga orientali
usq; ad plaga maris galilee. & sup minimum gad a plaga
austri usq; ad plaga aquilonis & cuiusq; conf
dinantis cadez. hec erit tua mare magnu. Hec erit tua
qua mecez; ut sorte tribubz tuis & hereditabis eaz in ter
minis ds. Ch In septimo anno. A plaga septe
ntrionali quinquies & ni milia mensurabis. & porte ciuitatis
in medio eaz habitabit. Portaz aut septentrionalis porta
ruben una. porta iude una. porta leui una. C a plagam
orientalem quinquies & ni milia. & porte eq; porta ioseph
una. porta beniamin una. porta dan una. C a plaga me
ridiana quinquies & ni milia mensurabit. & porte eius
porta symeon una. porta y sachar una. porta y sabulo una.
C a plagam occidentalem quinquies & ni milia & porte
eius. porta gad una. porta aser una. porta nepthalim
una. Per circuitu octies & octo milia. & nomen ciuitatis
exinde die. Dominus ibidem. Amen. y Explicit ezechiel.

OMNEM PROPHETAM

uocat septuaginta. in principio domini
saluatoris. Sed scripturam hanc ueteres
tres theodotion quinq; editionis. & hec
eaz arcadem nescia. Sue enim quia
sermo chaldaicus est. & quib; dam
propriu barbaricu dogma asserat.
nobis ame hoc minime est assentiri.
neq; nos rationi sectam seruare. siue fab
mannae ex. a babilonia nescio quo uso fuerit
chaldeam linguam fuisse eodez libro. &
siue aliud quid causse pretexta. ignoramz. hoc unum affirma
re possum ad ipsaliam auertere discordia. & recto ordini
republice est. Sacerdam quippe & doctorem maxime &
scriptum hebraicis quidez legere. seo eam arabicam linguam
plurimu habere facultatem. Omnis & eius abolescendi
post quintu diem. nulla lectione. ac flores chaldeoz cernere
in unguis. hoc pessimum nobis fuit. & multo fudore mul
toq; sanguine eoz expressos habebamz. Si uideare fortasse
re. & quasi propria ambulare uerum desipientiam sum assue
re. & unqui nostrum in daniele. & tribus adolescentibz
hebraicis fuisse uerum. uere dicere. Libroz nobiscum comen
tare. Verum adhoc tre me ipsi. hebreo. & illud ni fa
lingua. ordine sit ingressus liber omnia tene. ingulus q; in
habebat. fuerit mos. hebreoz scripturam discipulis eoz bal
dare. Ceterum si uos. aspiratione me magis possum
sermone chaldaicum legere. & meliore qui forsitan. Nec
ideo uos ad studia contulis. daniele affectu dere. qa apud
hebreos nos habemz. habuerunt. nec ymmum eum
pserez. nec bebz sermonis scholas. quas nos quia neces se
be cepisse fatemur. uere possit. esse. inquiunt. fabulam.
ne audeat. qui empyreo magno parti subiunxit terra esse.
Audeq; quendam de prioribz. audere. cum fatuntq; de
scribe. Ipsorum. & aqueducto qui dicitur esse confecti
illud apponere qd origeni ipe opposuit. why malunt stat
q; o habeo. tuitor. Excicat balthasar ipsos sibi
o eaz sermone defendere. Cuiz meus intelligentia. nras
hec possumz fare uerba. qui diuersi cum eo altaribz
duo uasse eum hoc prof. & alaz fecit eo tempe communicz
eos. qui sic uel non fame peccauerit. Sed ne. fabulz ha
carta adnarrem. sine alia q; habebat eoz mens cauere me
Deinde tacitum non fuisse eos. cribz. puer. Daniel habuit
ne ymmmo eiusmodi sacerdotes. necuo laudentes. & pordinem
ad laudem ds. firmenda omnia. praecauere. aut ocl mirac
lum diuine aspirationis. indauimus. ne. diuacuem me fe
cium offendes. uel. fortasse um. Balthasar. deprehensa
que magis prudentia sollertiq; uer. quam ppha. & offensu spi
ritu pena. & Cum a. abluere manus. & oe undas ad chaldea
norum. deiectum. in lacuz. quez ex. complum ida le
apstimuz. ne coco accerti. ut sanos quoq; qui. fame. quem no
fasse corpore. & impatiens. dolor. cernere. spacia. ut
ipse. Cui cum quida. ex nris. fauz. principiu. ad eloquendum
& rethorem. a discipse. immediate. & dixit. eum de dol
deu in iudeam fusse mag lacum. terrisc homine. & expo
tulimus de eo. statuere. ut spm sc in eo esse. comprobatum. de
nec. & apho mm. audeles. ne uerbum mutari. & legem
ab hebreis. didicisse. & fuisse ausum. affirmare. se meor
pore impium. seo docisse. siue uerpore siue ocnis. ut spm
sc. in eo fuisse. & rabsi. arguimentis. quoz ipse. illuso
fabulaz. argumenta. Sup. quare. lecuz. & barbaria. ydeo. no
quoq; dub. ia manu. & cum de non habeat. ab hebreoz. uera
pphas. seo. ut ea. q. ap. p. AAA. conferspexerunt. & ocos
sequide parez. annu. dies. septem. ouetabz. in legem. imp
pleat. manu. quoq. Ap. pp. AAA. ubi. q. annis. & mens.
& xx. libros. Cetera. hui. tempora. differre. Que. aut. ex h
pphis. in unu. cumc. hunc libru. posuimus. obseas. ieliel. sunc
nisc. hodi. & cateri. apollinaris. q. malui. ipse. mihi. mu
tuam ne. ppendere. nec. ne. aut cum his. lectore. sua. fe. arme.
Vt obiectoru. opinibz. & cullectis. mei. nec. q. impugnare
ad dam. qui. hec. exemplaria. fu. scribz. quoz. dum. aliqb. indignabz
nedio. dogmati. nolleri. Prefecim. qui. sabeny. & fauz. noue
bor. qui. uerbi. parte. aut. amore. labuz. Cum eodem.

INCIPIT LIBER DANIELIS PPHE

IN NONO TRICESIMO REGNI HOACHIM REGIS IVDA VENIT NABUGODONOSOR REX BABILONIS IN HIERUSALEM

& obsedit eam. Et tradidit dominus in manu eius regem
iuda. & partem uasa. domus domini. & asportauit ea in ter
ram sennaar. in domo dei sui. & uasa intulit in domum thesau
ri dei sui. Et locutus est rex assaneh. principi eunuchoz suoz. ut
adduceret de filiis israel. & de semine regio & optimoz.
pueros. in quib; nulla esset macula. & decoros forma. & eru
ditos omni sapientia. cautos scientia & doctos disciplina
& qui possent stare in palatio regis. ut docerentur litteras eoz.
& linguam chaldeoz. Et constituit eis rex annonam per singulos
dies de cibis suis. & de uinis unde bibebat ipse. ut enutriret
eos annis tribus. postea starent coram rege. Fuerunt aute
de filiis iuda. daniel ananias. misahel. & azarias. Et
imposuit eis princeps eunuchoz nomina. daniel balthasar. &
ananiae. azariae. misahel. & azariae abdenago. Proposuit autem daniel in corde suo ne pollueret. de mensa regis.
de uinopotu eoz. & rogauit eunuchoz principem ne contamina
ret. Deditq; ds daniel in gratia & misericordia coram
principe eunuchoz. Et ait princeps eunuchoz. ad daniel. Ti
meo ego dominum meu. regem. qui constituit cibu tuu. potu
tuu. si uiderit uultus tuos macilentiores. pueris. qui similes
sunt tui. tunc condemnabitis capiti meo. Et dixit daniel
ad malasar. quem constituerat princeps eunuchoz. super daniel.
ananiam. azariam. & misahel. Tempta nos obsecro seruos
tuos. decem. dies. & detur nobis leguminum. ad uescendu. & aq
ad bibendum. & cum apparuerint in conspectu tuo. facies
uultus puerorum. qui uescuntur de cibo regio. & sicut uideris
uescentibz. ita age cum seruis tuis. Quibus auditis. tentauit eos
per decem dies. Cumq; transissent. decem dies. & apparuissent
uultus eoz. meliores. & corpora pinguiora. cunctis pueris
qui uescebantur cibo regio. Ablato igitur. malasar. cibo
& uinum potus eoz. dabat eis legumina. Pueris aut his dedit ds scientiam. & disciplinam
in omni libro. & sapientiam. daniel aut intellexit in omnibz
uisionibz. & somniis. Completis aut cunctis. diebz. post quos
dixerat rex. ut adduci eos princeps. introduxit eos principi
bus eunuchoz. in conspectu nabuz. Cumq; locutus fuisset
eis rex. non sunt inuenti de omnibz. electi. ut daniel. ana
nias. misahel. & azarias. Et steterunt in conspectu regis.
& tamie uerbum inquirebat ex. intellexit. qd sapientia & doc
trina eoz. decuplum sup cunctos arcanos. & magos
qui erant in uniuerso regno eius. Fuit aut daniel usq; in anni
pmum cyri regis. 2.

In anno secundo regni nabuz. uidit nabuz somnium. & contri
status est spc eius. & somnium ei fugit ab eo. Precepit q; ut
conuocarent arioli. & magi. & malefici. & chaldei. ut in
dicarent regi somnia sua. Quorum ingressi. & stetere coram
rege. dixit ad eos rex. Vidi somnium. & mente contristatus
sum. ut scirem quid esset somnium. Locuti sunt chaldei
regi syriace. Rex in eternu uiue. dic somnium seruis tuis. & interpretationem eius indicabimus. Respondens rex ait chaldeis. Sermo
recessit a me. Si non indicaueritis mihi somnium & con
turbatio eius. pibitis uos. & domus ura publicabunt. Si
autem somnium & interpretationem eius narraueritis. dona &
munera & honorem accipietis a me. Somnium ergo & interpretationem eius indicate mihi. Responderunt secundo & dixerunt
Rex dicat somnium seruis suis. & interpretationem eius indi
cabimus. Respondens rex ait. Certe noui quia cunctis red
imus. tempus. quo me fretis sermo. Si somnium mihi
non indicaueritis. una est omnibz sententia. quo mendacium
& fallax & peruersum dictu. compositis. ut loquamini mihi donec

ros domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite omnis spiritus domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite ignis et estus domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite frigus et estas domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite rores et pruina domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite gelu et frigus domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite glacies et nives domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite noctes et dies domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite lux et tenebre domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite fulgura et nubes domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicat terra dominum. laudet et superexaltet eum in secula. Benedicite montes et colles domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite universa germinantia in terra domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite fontes domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite maria et flumina domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite cete et omnia que moventur in aquis domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite omnes volucres celi domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite omnes bestie et pecora domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite filii hominum domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite sacerdotes domini domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite servi domini domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite spiritus et anime iustorum domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite sancti et humiles corde domino. laudate et superexaltate eum in secula. Benedicite anania, azaria, misahel domino. laudate et superexaltate eum in secula. quia eruit nos de inferno et salvos fecit de manu mortis, et liberavit nos de medio ardentis flamme et de medio ignis eruit nos. Confitemini domino quia bonus, quoniam in seculum misericordia eius. Benedicite omnes religiosi domino deo deorum. laudate et confitemini ei, quia in omnia secula misericordia eius.

Hucusque non habetur in hebreo et que posuimus de theodocionis editione [illegible] translata sunt.

Tunc nabuchodonosor rex obstupuit et surrexit propere et ait optimatibus suis: Nonne tres viros misimus in medio ignis compeditos? Qui respondentes dixerunt: Vere rex. Respondit et ait: Ecce ego video viros quattuor solutos ambulantes in medio ignis, et nichil corruptionis in eis est, et species quarti similis filio dei. Tunc accessit nabuchodonosor ad ostium fornacis ignis ardentis et ait: Sydrac, misac et abdenago, servi dei excelsi, egredimini et venite. Statimque egressi sunt sydrac, misac et abdenago de medio ignis. Et congregati satrape et magistratus et iudices et potentes regis contemplabantur viros illos, quoniam nichil potestatis habuisset ignis in corporibus eorum, et capillus capitis eorum non esset adustus, et sarabalia eorum non fuissent inmutata, et odor ignis non transisset per eos. Et erumpens nabuchodonosor ait: Benedictus deus eorum, sydrac, misac et abdenago, qui misit angelum suum et eruit servos suos qui crediderunt in eum, et verbum regis inmutaverunt, et tradiderunt corpora sua ne servirent et ne adorarent omnem deum excepto deo suo. A me ergo positum est hoc decretum, ut omnis populus, tribus et lingua, quecumque locuta fuerit blasphemiam contra deum sydrac, misac et abdenago, dispereat, et domus eius vastetur. Neque enim est alius deus qui possit ita salvare. Tunc rex promovit sydrac, misac et abdenago in provincia babilonis.

Nabuchodonosor rex omnibus populis, gentibus et linguis qui habitant in universa terra, pax vobis multiplicetur. Signa et mirabilia fecit apud me deus excelsus. Placuit ergo michi predicare signa eius, quia magna sunt, et mirabilia eius quia fortia, et regnum eius regnum sempiternum, et potestas eius in generationem et generationem. Ego nabuchodonosor quietus eram in domo mea et florens in palatio meo. Somnium vidi quod perterruit me, et cogitationes mee in stratu meo et visiones capitis mei conturbaverunt me. Et per me propositum est decretum ut introducerentur in conspectu meo cuncti sapientes babilonis, et ut solutionem somnii indicarent michi. Tunc ingrediebantur magi, arioli, chaldei et aruspices, et somnium narravi in conspectu eorum, et solutionem eius non indicaverunt michi, donec collega ingressus est in conspectu meo daniel cui nomen baltasar secundum nomen dei mei, qui habet spiritum deorum sanctorum in semet ipso, et somnium coram eo locutus sum. Baltasar princeps ariolorum, quia ego scio quod spiritum deorum sanctorum habeas in te, et omne sacramentum non est impossibile tibi, visiones somniorum meorum quas vidi et solutionem earum narra. Visio capitis mei in cubili meo. Videbam et ecce arbor in medio terre, et altitudo eius nimia. Arbor magna et fortis, et proceritas eius contingens celum. Aspectus illius erat usque ad terminos universe terre. Folia eius pulcherrima, et fructus eius nimius, et esca universorum in ea. Subter eam habitabant animalia et bestie, et in ramis eius conversabantur volucres celi, et ex ea vescebatur omnis caro. Videbam in visione capitis mei super stratum meum, et ecce vigil et sanctus de celo descendit, et clamavit fortiter et sic ait: Succidite arborem et precidite ramos eius, et excutite folia eius, et dispergite fructus eius; fugiant bestie que subter eam sunt et volucres de ramis eius. Verumtamen germen radicum eius in terra sinite, et alligetur vinculo ferreo et ereo in herbis que foris sunt, et rore celi tinguatur, et cum feris pars eius in herba terre. Cor eius ab humano commutetur, et cor fere detur ei, et septem tempora mutentur super eum. In sententia vigilum decretum est, et sermo sanctorum et petitio, donec cognoscant viventes quoniam dominatur excelsus in regno hominum, et cuicumque voluerit dabit illud, et humillimum hominem constituet super eum.

Hoc somnium vidi ego rex nabuchodonosor. Tu ergo baltasar interpretationem narra festinus, quia omnes sapientes regni mei non queunt solutionem dicere michi. Tu autem potes quia spiritus deorum sanctorum in te est. Tunc daniel cui nomen baltasar cepit intra semet ipsum tacitus cogitare quasi una hora, et cogitationes eius conturbabant eum. Respondens autem rex ait: Baltasar, somnium et interpretatio eius non conturbent te. Respondit baltasar et dixit: Domine mi, somnium his qui te oderunt, et interpretatio eius hostibus tuis sit. Arborem quam vidisti sublimem atque robustam, cuius altitudo pertingit ad celum, et aspectus illius in omnem terram, et rami eius pulcherrimi, et fructus eius nimius, et esca omnium in ea, subter eam habitantes bestie agri, et in ramis eius commorantes aves celi, tu es rex qui magnificatus es et invaluisti, et magnitudo tua crevit et pervenit usque ad celum, et potestas tua in terminos universe terre. Quod autem vidit rex vigilem et sanctum descendere de celo et dicere: Succidite arborem et dissipate illam, attamen germen radicum eius in terra dimittite, et vinciatur ferro et ere in herbis foris, et rore celi conspergatur, et cum feris sit pabulum eius, donec septem tempora commutentur super eum, hec est interpretatio sententie altissimi que pervenit super dominum meum regem. Eicient te ab hominibus, et cum bestiis ferisque erit habitatio tua, et fenum ut bos comedes, et rore celi infunderis; septem quoque tempora mutabuntur super te, donec scias quod dominetur excelsus super regnum hominum, et cuicumque voluerit det illud. Quod autem precepit ut relinqueretur germen radicum eius, id est arboris, regnum tuum tibi manebit, postquam cognoveris potestatem esse celestem. Quam ob rem rex consilium meum placeat tibi, et peccata tua elemosinis redime, et iniquitates tuas misericordiis pauperum. Forsitan ignoscet delictis tuis. Omnia hec venerunt super nabuchodonosor regem. Post finem mensium XII in aula babilonis deambulabat, respondensque rex et ait: Nonne hec est babilon magna quam ego edificavi in domum regni in robore fortitudinis mee et in gloria decoris mei?

Cum adhuc sermo esset in ore regis, vox de celo ruit: Tibi dicitur nabuchodonosor rex: Regnum transiit a te, et ab hominibus te eicient, et cum bestiis ferisque erit habitatio tua; fenum quasi bos comedes, et septem tempora mutabuntur super te, donec scias quod dominetur excelsus in regno hominum, et cuicumque voluerit det illud. Eadem hora sermo completus est super nabuchodonosor. Ex hominibus abiectus est, et fenum ut bos comedit, et rore celi corpus eius infectum est, donec capilli eius in similitudinem aquilarum crescerent, et ungues eius quasi avium.

Igitur post finem dierum ego nabuchodonosor oculos meos ad celum levavi, et sensus meus redditus est michi, et altissimo benedixi, et viventem in sempiternum laudavi et glorificavi, quia potestas eius potestas sempiterna, et regnum eius in generationem et generationem, et omnes habitatores terre apud eum in nichilum reputati sunt. Iuxta voluntatem enim suam facit tam in virtutibus celi quam in habitatoribus terre, et non est qui resistat manui eius et dicat ei: Quare fecisti? In ipso tempore sensus meus reversus est ad me, et ad honorem decoremque regni mei perveni, et figura mea reversa est ad me; et optimates mei et magistratus mei requisierunt me, et in regno meo constitutus sum, et magnificentia amplior addita est michi. Nunc ergo ego nabuchodonosor laudo et magnifico et glorifico regem celi, quia omnia opera eius vera, et vie eius iudicia, et gradientes in superbia potest humiliare.

Baltasar rex fecit grande convivium optimatibus suis mille, et unusquisque secundum suam bibebat etatem. Precepit ergo iam temulentus ut afferrentur vasa aurea et argentea que asportaverat nabuchodonosor pater eius de templo quod fuit in ierusalem, ut biberent in eis rex et optimates eius, uxoresque eius et concubine. Tunc allata sunt vasa aurea que asportaverat de templo quod fuerat in ierusalem, et biberunt in eis rex et optimates eius, et uxores et concubine. Bibebant vinum, et laudabant deos suos aureos et argenteos, et ereos, et ferreos, ligneosque et lapideos. In eadem hora apparuerunt digiti quasi manus hominis scribentis contra candelabrum in superficie parietis aule regie, et rex aspiciebat articulos manus scribentis. Tunc regis facies commutata est, et cogitationes eius conturbabant eum, et compages renum eius solvebantur, et genua eius ad se invicem collidebantur. Clamavit itaque rex fortiter ut introducerent magos, chaldeos et aruspices. Et proloquens rex ait sapientibus babilonis: Quicumque legerit scripturam hanc, et interpretationem eius manifestam michi fecerit, purpura vestietur, et torquem auream habebit in collo, et tertius in regno meo erit. Tunc ingressi omnes sapientes regis non potuerunt nec scripturam legere nec interpretationem indicare regi. Unde rex baltasar satis conturbatus est, et vultus eius inmutatus est, sed et optimates eius conturbabantur. Regina autem pro re que acciderat regi et optimatibus eius domum convivii ingressa est, et proloquens ait: Rex in eternum vive. Non te conturbent cogitationes tue, neque facies tua inmutetur. Est vir in regno tuo qui spiritum deorum sanctorum habet in se, et in diebus patris tui scientia et sapientia invente sunt in eo. Nam et rex nabuchodonosor pater tuus principem magorum, incantatorum, chaldeorum et aruspicum constituit eum, pater inquam tuus o rex, quia spiritus amplior et prudentia intelligentiaque et interpretatio somniorum, et ostensio secretorum, et solutio ligatorum invente sunt in eo, hoc est in daniele, cui rex imposuit nomen baltasar. Nunc itaque daniel vocetur, et interpretationem narrabit.

Igitur introductus est daniel coram rege. Ad quem prefatus rex ait: Tu es daniel de filiis captivitatis iude, quem adduxit pater meus de iudea? Audivi de te quod spiritum deorum habeas, et scientia intelligentiaque ac sapientia ampliores invente sint in te. Et nunc ingressi sunt in conspectu meo sapientes magi, ut scripturam hanc legerent et interpretationem eius indicarent michi,
S3. et nequiverunt sensum sermonis huius edicere michi. Porro ego audivi de te quod possis obscura interpretari et ligata dissolvere. Si ergo vales scripturam legere et interpretationem eius indicare michi, purpura vestieris, et torquem auream circa collum tuum habebis, et tertius in regno meo eris princeps. Ad que respondens daniel coram rege ait: Munera tua sint tibi, et dona domus tue alteri da; scripturam autem legam tibi rex, et interpretationem eius ostendam tibi. O rex, deus altissimus regnum et magnificentiam et gloriam et honorem dedit nabuchodonosor patri tuo. Et propter magnificentiam quam dederat ei, universi populi, tribus et lingue tremebant et metuebant eum. Quos volebat interficiebat, et quos volebat percutiebat, et quos volebat exaltabat, et quos volebat humiliabat. Quando autem elevatum est cor eius, et spiritus illius obfirmatus est ad superbiam, depositus est de solio regni sui, et gloria eius ablata est, et a filiis hominum eiectus est, sed et cor eius cum bestiis positum est, et cum onagris erat habitatio eius; fenum quoque ut bos comedebat, et rore celi corpus eius infectum est, donec cognosceret quod potestatem haberet altissimus in regno hominum, et quemcumque voluerit suscitabit super illud.

Tu quoque filius eius baltasar non humiliasti cor tuum cum scires hec omnia, sed adversum dominatorem celi elevatus es, et vasa domus eius allata sunt coram te, et tu et optimates tui et uxores tue et concubine vinum bibistis in eis. Deos quoque aureos

VERBVM QVOD FACTVM EST AD OSEE

INCIP. LIB. OSEE.

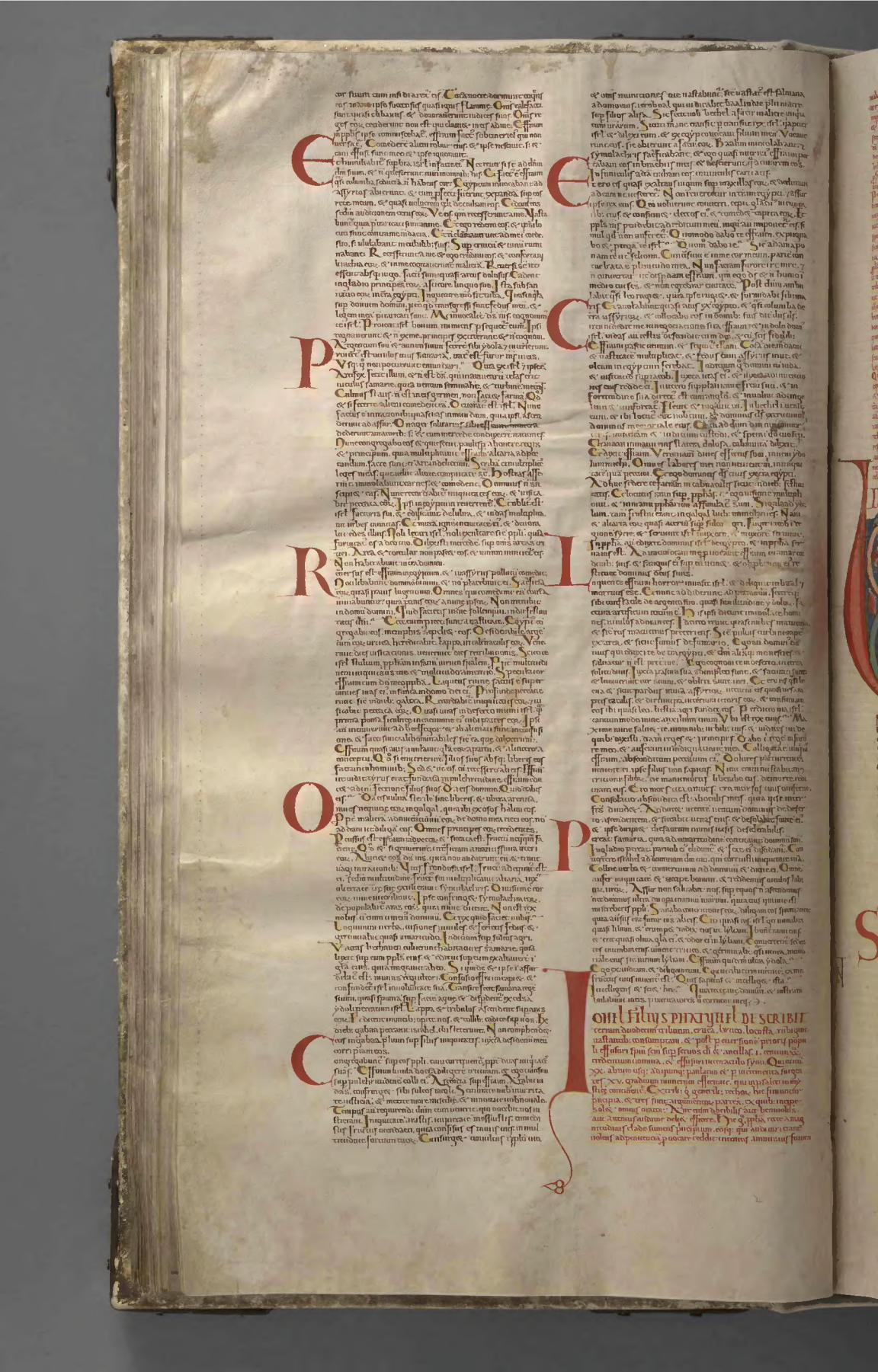

malum. ut considerantes uenture cladis asperitatem citius arripiant penitentiam. In hoc propheta idcirco nec reges nec tempora sunt prenotata, quia hisdem temporibus ac regibus quibus & osee prophetauit. Iohel in interpretatione incipiens. aut dominus deus sonuit. Tropologice hoc est qui quasi ostium dei & scientiam dei habuerit a primo tempore incipit prophetare. Iohel quippe interpretatur dominus deus: siue incipiens deo, uel fuit dei. Hoc nomen eius nobili resonat. Hic ad iudam maxime & ad hierusalem uaticinia proferens: atque in principio sui uoluminis post uoluptuosa contemptus ruina hierusalem ad luctum prouocat excidiumque eius prenuntiat. Predicat quoque uocationem gentium & super congregatos credentes super uenturum spiritum sancti. Prophetauit autem sub ezechiam rege iuda, quando & micheas. Iohel de tribu ruben natus in agro bethoron, ubi etiam in pace mortuus est atque sepultus. Sed iohel apud hebreos post osee ponitur. Et sicut illi sub nomine effraim ad decem tribus conferunt uaticinia, que uel samariam, uel israel sepe memorant. Secundum hoc propheta omne quod dicit ad tribum iuda & ad hierusalem pertinere credendum est: & nulla omnino israhelis id est decem tribuum in hoc fieri mentione. Tempora quoque quibus prophetauit eadem debemus accipere que in osee legimus: uidelicet ozie ioatham achaz & ezechie regum iuda. & in diebus hieroboam filii ioas regis israel. Porro factum esse sermonem domini ad meritum eius refertur sic non ad conditionem quo fieri dicitur ut alibi legimus. Dominus factus est mihi in salutem. Audiens autem in scripturis sanctis non est iste qui aure sonat. sed qui in corde percipitur: iuxta illud quod dominus loquitur in euangelio. Qui habet aures audiendi audiat. Quod autem dicit ΕΝΩΤΙΣΑΣΘΕ, & latine sonat auribus percipite, proprie non auribus sed cordi percipite. Quo modo senes sicut & celestes audiunt spiritaliter: qui autem habitant in terra appellantur terreni, qui auribus percipiunt. Ubicumque autem hec duo uerba iuncta ponuntur, non ad simplicem tantum uerborum sonum, sed ad secundam quoque dictorum intelligentiam pertinere. In genesi lamech loquitur ad uxores suas ada & sella. Audite uerba mea uxores lamech auribus percipite sermones meos. quia occidi uirum in uulnus meum, & iuuenem in liuorem meum. Et ysaias. Audite celi, & auribus percipe terra.

INCIPIT LIBER IOHEL.

VERBUM DOMINI QUOD FACTUM EST AD IOHEL filium phatuel. Audite hoc senes & auribus percipite omnes habitatores terre. Si factum est istud in diebus uestris: aut in diebus patrum uestrorum. Super hoc filiis uestris narrate & filii uestri filiis suis. & filii eorum generationi alteri. Residuum eruce comedit lucusta, & residuum lucuste comedit bruchus, & residuum bruchi comedit rubigo. Expergiscimini ebrii & flete, & ululate omnes qui bibitis uinum in dulcedine. quia periit ab ore uestro. Gens enim ascendit super terram meam, fortis & innumerabilis. dentes eius ut dentes leonis, & molares eius ut catuli leonis. Posuit uineam meam in desertum, & ficum meam decorticauit. Nudans spoliauit eam & proiecit, albi facti sunt rami eius. Plange quasi uirgo accincta sacco super uirum pubertatis sue. Periit sacrificium & libatio de domo domini. luxerunt sacerdotes ministri domini. Depopulata est regio. luxit humus. quoniam deuastatum est triticum. Confusum est uinum & elanguit oleum. confusi sunt agricole. ululauerunt uinitores super frumento & hordeo. quia periit messis agri. Uinea confusa est, & ficus elanguit. malogranatum & palma, & malum & omnia ligna agri aruerunt. quia confusum est gaudium a filiis hominum. Accingite uos, & plangite sacerdotes. ululate ministri altaris. ingredimini cubate in sacco ministri dei mei. quoniam interiit de domo dei uestri sacrificium & libatio. Sanctificate ieiunium. uocate cetum. congregate senes omnes habitatores terre in domum domini dei uestri. & clamate ad dominum. A. a. a. diei. quia prope est dies domini. & quasi uastitas a potente ueniet. Numquid non coram oculis uestris alimenta perierunt: de domo dei nostri letitia & exultatio? Computruerunt iumenta in stercore suo. demolita sunt horrea. dissipate sunt apothece. quoniam confusum est triticum. Quid ingemuit animal? mugierunt greges armenti. quia non est pascua eis. sed & greges pecorum disperierunt. Ad te domine clamabo. quia ignis comedit speciosa deserti. & flamma succendit omnia ligna regionis. Sed & bestie agri quasi area sitiens imbrem suspexerunt ad te. quoniam exsiccati sunt fontes aquarum. & ignis deuorauit speciosa deserti. Canite tuba in syon. ululate in monte sancto meo, conturbentur omnes habitatores terre. quia uenit dies domini. quia prope est. Dies tenebrarum & caliginis, dies nubis & turbinis. quasi mane expansum super montes. Populus multus & fortis. similis ei non fuit a principio. & post eum non erit usque in annos generationis & generationis. Ante faciem eius ignis uorans. & post eum exurens flamma. Quasi hortus uoluptatis terra coram eo: & post eum solitudo deserti. neque est qui effugiat eum. Quasi aspectus equorum

50

aspectus eorum, & quasi equites sic current. Sicut sonitus quadrigarum super capita montium exilient: sicut sonitus flamme ignis deuorantis stipulam, uelut populus fortis preparatus ad prelium. A facie eius cruciabuntur populi. omnes uultus redigentur in ollam. Sicut fortes current & quasi uiri bellatores ascendent murum. Uiri in uiis suis gradientur & non declinabunt a semitis suis. Unusquisque fratrem suum non coartabit. singuli in calle suo ambulabunt. sed & per fenestras cadent & non demolientur. Urbem ingredientur. in muro current. domos conscendent. & per fenestras intrabunt quasi fur. A facie eius contremuit terra. moti sunt celi. sol & luna obtenebrati sunt. & stelle retraxerunt splendorem suum. & dominus dedit uocem suam ante faciem exercitus sui, quia multa sunt nimis castra eius. quia fortia & facientia uerbum eius. Magnus enim dies domini & terribilis ualde. & quis sustinebit eum? Nunc ergo dicit dominus, conuertimini ad me in toto corde uestro, in ieiunio & fletu, & planctu. & scindite corda uestra & non uestimenta uestra. & conuertimini ad dominum deum uestrum quia benignus & misericors est. patiens & multe misericordie. & prestabilis super malitia. Quis scit si conuertatur & ignoscat. & relinquat post se benedictionem. sacrificium & libamen domino deo uestro. Canite tuba in syon. sanctificate ieiunium. uocate cetum. congregate populum. sanctificate ecclesiam. coadunate senes. congregate paruulos & sugentes ubera. Egrediatur sponsus de cubili suo. & sponsa de thalamo suo. Inter uestibulum & altare plorabunt sacerdotes ministri domini & dicent. Parce domine parce populo tuo. & ne des hereditatem tuam in obprobrium, ut dominentur eis nationes. Quare dicunt in populis: ubi est deus eorum? Zelatus est dominus terram suam, & pepercit populo suo. Et respondit dominus & dixit populo suo. Ecce ego mittam uobis frumentum & uinum & oleum. & replebimini eis. & non dabo uos ultra obprobrium in gentibus. Et eum qui ab aquilone est, procul faciam a uobis. & expellam eum in terram inuiam & desertam. faciem eius contra mare orientale. & extremum eius ad mare nouissimum. Et ascendet fetor eius, & ascendet putredo eius, quia superbe egit. Noli timere terra. exulta & letare. quoniam magnificauit dominus ut faceret. Nolite timere animalia regionis. quia germinauerunt speciosa deserti. quia lignum attulit fructum suum. ficus & uinea dederunt uirtutem suam. Et filii syon exultate & letamini in domino deo uestro, quia dedit uobis doctorem iustitie. & descendere faciet ad uos ymbrem matutinum & serotinum in principio. Et implebuntur aree frumento, & redundabunt torcularia uino & oleo. Et reddam uobis annos quos comedit lucusta, brucus, & rubigo, & eruca. fortitudo mea magna quam misi in uos. Et comedetis uescentes & saturabimini. & laudabitis nomen domini dei uestri qui fecit uobiscum mirabilia. Et non confundetur populus meus in sempiternum. & scietis quia in medio israel ego sum. Et ego dominus deus uester & non est amplius. & non confundetur populus meus in eternum. Et erit post hec. effundam spiritum meum super omnem carnem. & prophetabunt filii uestri & filie uestre. Senes uestri somnia somniabunt. & iuuenes uestri uisiones uidebunt. Sed & super seruos meos & super ancillas meas in diebus illis effundam spiritum meum. & dabo prodigia in celo & in terra. sanguinem & ignem & uaporem fumi. Sol conuertetur in tenebras, & luna in sanguinem. antequam ueniat dies domini magnus & horribilis. Et erit omnis quicumque inuocauerit nomen domini saluus erit. quia in monte syon & in hierusalem erit saluatio sicut dixit dominus. & in residuis quos dominus uocauerit. Quia ecce in diebus illis & in tempore illo cum conuertero captiuitatem iuda & hierusalem. congregabo omnes gentes & deducam eas in uallem iosaphat. & disceptabo cum eis ibi super populo meo, & hereditate mea israel quos disperserunt in nationibus: & terram meam diuiserunt. & super populum meum miserunt sortem. Et posuerunt puerum in prostibulo. & puellam uendiderunt pro uino ut biberent. Uerumtamen quid mihi & uobis tyrus & sydon & omnis terminus palestinorum? Numquid ultionem uos reddetis mihi? Et si ulciscimini uos contra me, cito uelociter reddam uicissitudinem uobis super caput uestrum. Argentum enim meum & aurum tulistis, & desiderabilia mea & pulcherrima intulistis in delubra uestra. Et filios iuda & filios hierusalem uendidistis filiis grecorum. ut longe faceretis eos de finibus suis. Ecce ego suscitabo eos de loco in quo uendidistis eos. & conuertam retributionem uestram in caput uestrum. Et uendam filios uestros & filias uestras in manibus filiorum iuda. & uenundabunt eos sabeis genti longinque. quia dominus locutus est. Clamate hoc in gentibus: sanctificate bellum. suscitate robustos. Accedant ascendant omnes uiri bellatores. Concidite aratra uestra in gladios. & ligones uestros in lanceas. Infirmus dicat quia fortis ego sum. Erumpite & uenite omnes gentes de circuitu & congregamini. Ibi occumbere faciet dominus robustos tuos. Consurgant & ascendant gentes in uallem iosaphat: quia ibi sedebo ut iudicem omnes gentes in circuitu. Mittite falces, quoniam maturauit messis. Uenite & descendite quia plenum est torcular: exuberant torcularia, quia multiplicata est malitia eorum. & populi populi in ualle concisionis. Sol & luna obtenebrati sunt: & stelle retraxerunt lumen suum. & dominus de syon rugiet. & de hierusalem dabit uocem suam. Et mouebuntur celi & terra. & dominus spes populi sui. & fortitudo filiorum israel. Et scietis quia ego dominus deus uester habitans in syon, in monte sancto meo. Et erit hierusalem sancta. & alieni non transibunt per eam amplius. Et erit in die illa stillabunt montes dulcedinem. & colles fluent lacte. Et per omnes riuos iuda ibunt aque. & fons de domo domini egredietur: & irrigabit torrentem spinarum. Egyptus in desolatione erit. & ydumea in desertum perditionis, pro eo quod inique egerint in filios iuda. & effuderint sanguinem innocentem in terra sua. Et iudea in eternum habitabitur: & hierusalem in generationem & generationem. Et mundabo sanguinem eorum quem non mundaueram. & dominus commorabitur in syon.

Explicit liber iohel.

INCIP·LIB·AMOS·

ERBA·

AMOS·

QFVIT·

I·PASTO

RALIBVS

INCIP·LIB·ABDIE·

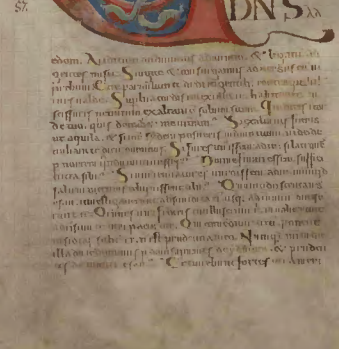

ISIO
ABDIE,
HEC
DICT
DNS

INCP·LIB·IONE·

ET·FAC TVM·E· VERBV DOMINI ADIONA

INCP·LIB·MICHEE

ERBV
QVOD
FACTV
E·AD·
MICHEA

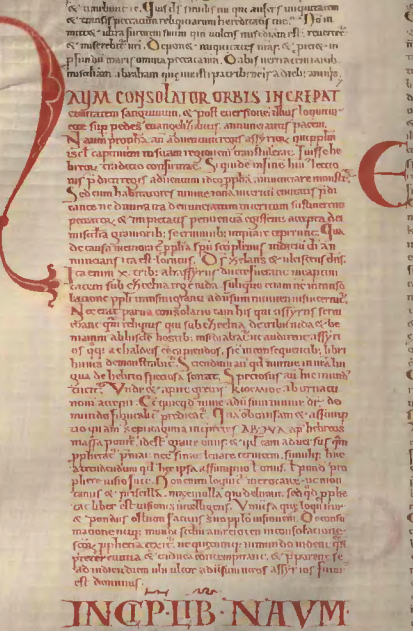

INCIP LIB NAVM

NVS

NINI

VE

LIBER

VISIOIS

NVS
QO
VDIT
ABBA
CVC PPBA

Usq; d̄ dñe clam abo & non exaudies? Vociferabor ad te vim patiens? & non saluabis? Quare ostendisti mihi iniquitatem & labore videre penam & miseriam contemplationem? & factum est iudicium & contradictio potentior? Propterea languit lex & non p̄cedit usq; ad finē iudicium. quoniam impius prevalet adversus iustum. Propterea egredietur iudicium prauum. Considerabam & videbam afflictionem. & videbam quoniam homo homini dominatur ad malum suum. Considerabam opera mea & inueniebam amaritudinem plurimam. Ecce ego video sicut ego arbitror. Non videbunt oculi mei. Quoniam ecce ego video & non est. Et ecce non est qui faciat bonum. Non est usq; ad unum. Nonne scient omnes qui operantur iniquitatem. qui devorant plebem meam sicut escam panis. Dominum non invocauerunt. Illic trepidauerunt timore ubi non erat timor. Quoniam dominus dissipauit ossa hominum placentium. confusi sunt quoniam deus sprevit eos. Quis dabit ex sion salutare israel? Cum auerterit dominus captivitatem plebis sue. exultabit iacob & letabitur israel. Quoniam ecce ego adducam aquas super sitientem & fluenta super aridam. Effundam spiritum meum super semen tuum & benedictionem meam super progenies tuas. Et germinabunt sicut inter herbam & quasi salices iuxta preterfluentes aquas. Iste scribetur manu sua domino & cognominabitur nomine israel. Et in iustitia israel recordabitur. Letabitur semen eius sicut vinea florebit. Et odor eius sicut thymiama. Et super ostium meum omne pomarium. Ego dormio & cor meum vigilat. Vox dilecti mei pulsantis. Aperi mihi soror mea amica mea columba mea immaculata mea. Quia caput meum plenum est rore & cincinni mei guttis noctium. Expoliaui me tunica mea quomodo indubor illa. Dilectus meus misit manum suam per foramen & venter meus intremuit ad tactum eius. Surrexi ego aperirem dilecto meo. Manus mee stillauerunt myrrham & digiti mei pleni myrrha probatissima. Pessulum ostii aperui dilecto meo. At ille declinauerat & transierat. Anima mea liquefacta est ut locutus est. Quesiui illum & non inueni illum. Vocaui eum & non respondit mihi. Inuenerunt me custodes qui circumeunt ciuitatem. Percusserunt me & vulnerauerunt me. Tulerunt pallium meum mihi custodes murorum. Adiuro vos filie hierusalem si inueneritis dilectum meum ut nuncietis ei quia amore langueo. Qualis est dilectus tuus ex dilecto o pulcherrima mulierum. Qualis est dilectus tuus ex dilecto quia sic adiurasti nos. Dilectus meus candidus & rubicundus electus ex milibus. Caput eius aurum optimum. Comę eius sicut elate palmarum nigre quasi coruus. Oculi eius sicut columbe super riuulos aquarum que lacte sunt lotę & resident iuxta fluenta plenissima. Gene illius sicut areole aromatum consite a pigmentariis. Labia eius lilia distillantia myrrham primam. Manus illius tornatiles aureę plene hyacinthis. Venter eius eburneus distinctus sapphiris. Crura illius columne marmoreę que fundate sunt super bases aureas. Species eius ut electi cedri. Guttur illius suauissimum & totus desiderabilis. Talis est dilectus meus & ipse est amicus meus filie hierusalem. Quo abiit dilectus tuus o pulcherrima mulierum quo declinauit dilectus tuus & quęremus eum tecum. Dilectus meus descendit in hortum suum ad aromatum consitum ut pascatur in hortis & lilia colligat. Ego dilecto meo & dilectus meus mihi qui pascitur inter lilia. Quasi malum citrium sic filius meus inter filios. Sub umbra illius quem desiderabam sedi & fructus eius dulcis gutturi meo. Introduxit me in cellam vinariam ordinauit in me caritatem. Fulcite me floribus stipate me malis quia amore langueo. Leua eius sub capite meo & dextera illius amplexabitur me. Adiuro vos filie hierusalem per capreas cervosque agrorum ne suscitetis neque euigilare faciatis dilectam donec ipsa velit. Vox dilecti mei ecce iste venit saliens in montibus transiliens colles. Similis est dilectus meus capreę hinnuloque cervorum. Ecce iste stat post parietem nostrum respiciens per fenestras prospiciens per cancellos. Ecce dilectus meus loquitur mihi. Surge amica mea & veni. Iam enim hiems transiit imber abiit & recessit. Flores apparuerunt in terra nostra tempus putationis advenit. Vox turturis audita est in terra nostra. Ficus protulit grossos suos vinee flores dederunt odorem suum. Surge amica mea speciosa mea & veni columba mea in foraminibus petre in caverna maceriae. Ostende mihi faciem tuam sonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis & facies tua decora. Capite nobis vulpes parvulas que demoliuntur vineas. Nam vinea nostra floruit. Dilectus meus mihi & ego illi qui pascitur inter lilia donec aspiret dies & inclinentur umbre. Revertere similis esto dilecte mi capreę hinnuloque cervorum super montes bether. In lectulo meo per noctes quesiui quem diligit anima mea quesiui illum & non inueni. Surgam nunc & circuibo civitatem per vicos & plateas quęram quem diligit anima mea quesiui illum & non inueni. Invenerunt me vigiles qui custodiunt civitatem. Num quem diligit anima mea vidistis. Paululum cum pertransissem eos inveni quem diligit anima mea tenui eum nec dimittam donec introducam illum in domum matris mee & in cubiculum genitricis mee. Adiuro vos filie hierusalem per capreas cervosque agrorum ne suscitetis neque euigilare faciatis dilectam donec ipsa velit. Quę est ista que ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhe & thuris & universi pulveris pigmentarii. Ecce lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis israel. Omnes tenentes gladios & ad bella doctissimi. Unusquisque super femur suum propter timores nocturnos. Ferculum fecit sibi rex Salomon de lignis libani. Columnas eius fecit argenteas reclinatorium aureum ascensum purpureum medium caritate constravit filie hierusalem. Egredimini & videte filie sion regem Salomonem in diademate quo coronavit eum mater sua in die desponsationis illius & in die letitie cordis eius. Ecce tota pulchra es amica mea ecce tota pulchra es. Oculi tui columbarum absque eo quod intrinsecus latet. Capilli tui sicut greges caprarum quę ascenderunt de monte galaad. Dentes tui sicut greges tonsarum que ascenderunt de lavacro omnes gemellis fetibus & sterilis non est inter eas. Sicut vitta coccinea labia tua & eloquium tuum dulce. Sicut fragmen mali punici ita genę tue absque eo quod intrinsecus latet. Sicut turris david collum tuum quę ędificata est cum propugnaculis mille clipei pendent ex ea omnis armatura fortium. Duo ubera tua sicut duo hinnuli capreę gemelli qui pascuntur inter lilia donec aspiret dies & inclinentur umbre vadam ad montem myrrhe & ad collem thuris. Tota pulchra es amica mea & macula non est in te. Veni de libano sponsa mea veni de libano veni coronaberis de capite amane de vertice montis sanir & hermon de cubilibus leonum de montibus pardorum. Vulnerasti cor meum soror mea sponsa vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum & in uno crine colli tui. Quam pulchre facte sunt mammę tue soror mea sponsa pulchriora facta sunt ubera tua super vinum & odor unguentorum tuorum super omnia aromata. Favus distillans labia tua sponsa mel & lac sub lingua tua & odor vestimentorum tuorum sicut odor turis. Hortus conclusus soror mea sponsa hortus conclusus fons signatus. Emissiones tue paradisus malorum punicorum cum pomorum fructibus. Cypri cum nardo. Nardus & crocus fistula & cinnamum cum universis lignis libani. Myrra & aloe cum omnibus primis unguentis. Fons hortorum puteus aquarum viventium que fluunt impetu de libano. Surge aquilo & veni auster perfla hortum meum & fluent aromata illius. Veniat dilectus meus in hortum suum & comedat fructum pomorum suorum. Veni in hortum meum soror mea sponsa messui myrrham meam cum aromatibus meis comedi favum cum melle meo bibi vinum meum cum lacte meo. Comedite amici & bibite & inebriamini carissimi. Ego dormio & cor meum vigilat. Vox dilecti mei pulsantis aperi mihi soror mea amica mea columba mea immaculata mea. Quia caput meum plenum est rore & cincinni mei guttis noctium. Expoliaui me tunica mea quomodo indubor illa. Dilectus meus misit manum suam per foramen & venter meus intremuit ad tactum eius. Surrexi ego aperirem dilecto meo. Manus mee stillauerunt myrrham & digiti mei pleni myrrha probatissima. Pessulum ostii aperui dilecto meo. At ille declinauerat & transierat. Anima mea liquefacta est ut locutus est. Quesiui illum & non inueni illum. Vocaui eum & non respondit mihi. Inuenerunt me custodes qui circumeunt ciuitatem. Percusserunt me & vulnerauerunt me. Tulerunt pallium meum mihi custodes murorum. Adiuro vos filie hierusalem si inueneritis dilectum meum ut nuncietis ei quia amore langueo. Qualis est dilectus tuus ex dilecto o pulcherrima mulierum. Qualis est dilectus tuus ex dilecto quia sic adiurasti nos. Dilectus meus candidus & rubicundus electus ex milibus. Caput eius aurum optimum. Comę eius sicut elate palmarum nigre quasi coruus. Oculi eius sicut columbe super riuulos aquarum que lacte sunt lotę & resident iuxta fluenta plenissima. Gene illius sicut areole aromatum consite a pigmentariis. Labia eius lilia distillantia myrrham primam. Manus illius tornatiles aureę plene hyacinthis. Venter eius eburneus distinctus sapphiris. Crura illius columne marmoreę que fundate sunt super bases aureas. Species eius ut electi cedri. Guttur illius suauissimum & totus desiderabilis. Talis est dilectus meus & ipse est amicus meus filie hierusalem. Quo abiit dilectus tuus o pulcherrima mulierum quo declinauit dilectus tuus & quęremus eum tecum. Dilectus meus descendit in hortum suum ad aromatum consitum ut pascatur in hortis & lilia colligat. Ego dilecto meo & dilectus meus mih

INCIPIT LIB AGGEI
NANNO SECUNDO
DARII REGIS PSAR

INCIPIT LIBER ZACHARIE
IN MENSE OCTAVO
IN ANNO SECUNDO

MALACHIAS LATINE INTERPRETATVR
angelus dominus dei nuntius. Quicquid enim loquebatur
ipse dominus erat mandatum, ita credebatur. Et unde ita vide-
mus hoc manifestius dicimus. Assumpto uerbo dei
sup est in manu angeli sui. Propheta uero ait nouissimum
hi uerbi, quando ait, ecce ego mitto angelum meum, ut
mundum de aduentu malachie testimonium perhibeat.
in aeuangelium tamen dominus per semetipsum manifes-
tus asserit. dominus enim ait. Abraam enim exultauit
magnum se habiturum, ut magnitudo dei per eum
manifestaretur. Quod uero dominus probabat se deum
esse, ostendebat dicens. Ego sum deus abraam. Deus
autem non est mortuorum sed uiuentium. Quia ergo
abraam uiuebat, deum se esse dominus ostendebat.
Quod uero dominus per semetipsum manifestus est
in euangelio, ipse dominus ait. Qui me recipit, non me
recipit sed eum qui misit me. Et iterum. Qui me uidet,
uidet et patrem meum. Et ego in patre, et pater in me
est. Et iterum. Ego et pater unum sumus. Et alibi.
Ego in patre, et pater in me est. Et iterum. Pater qui
in me manet, ipse facit opera. Quando ergo dominus
manifestus est, quomodo non est deus? Quomodo
non est angelus? Quia ergo dominus manifestus est
in euangelio, ipse dominus ait. Ecce ego mitto angelum
meum, ut mundum de aduentu malachie testimonium
perhibeat. Et ideo malachias latine interpretatur
angelus dominus dei nuntius. Quicquid enim loquebatur
ipse dominus erat mandatum, ita credebatur. Et unde ita vide-
mus hoc manifestius dicimus. Assumpto uerbo dei
sup est in manu angeli sui. Propheta uero ait nouissimum
hi uerbi, quando ait, ecce ego mitto angelum meum, ut
mundum de aduentu malachie testimonium perhibeat.
in aeuangelium tamen dominus per semetipsum manifes-
tus asserit. dominus enim ait. Abraam enim exultauit
magnum se habiturum, ut magnitudo dei per eum
manifestaretur. Quod uero dominus probabat se deum
esse, ostendebat dicens. Ego sum deus abraam. Deus
autem non est mortuorum sed uiuentium. Quia ergo
abraam uiuebat, deum se esse dominus ostendebat.
Quod uero dominus per semetipsum manifestus est
in euangelio, ipse dominus ait. Qui me recipit, non me
recipit sed eum qui misit me. Et iterum. Qui me uidet,
uidet et patrem meum. Et ego in patre, et pater in me
est. Et iterum. Pater qui in me manet, ipse facit opera.
Quando ergo dominus manifestus est, quomodo non est
deus? Quomodo non est angelus? Quia ergo dominus
manifestus est in euangelio, ipse dominus ait. Ecce ego mitto angelum
meum, ut mundum de aduentu malachie testimonium
perhibeat. Et ideo malachias latine interpretatur
angelus dominus dei nuntius. Quicquid enim loquebatur
ipse dominus erat mandatum, ita credebatur. Et unde ita vide-
mus hoc manifestius dicimus. Assumpto uerbo dei
sup est in manu angeli sui. Propheta uero ait nouissimum
hi uerbi, quando ait, ecce ego mitto angelum meum, ut
mundum de aduentu malachie testimonium perhibeat.
in aeuangelium tamen dominus per semetipsum manifes-
tus asserit. dominus enim ait. Abraam enim exultauit
magnum se habiturum, ut magnitudo dei per eum
manifestaretur. Quod uero dominus probabat se deum
esse, ostendebat dicens. Ego sum deus abraam. Deus
autem non est mortuorum sed uiuentium. Quia ergo
abraam uiuebat, deum se esse dominus ostendebat.
Quod uero dominus per semetipsum manifestus est
in euangelio, ipse dominus ait. Qui me recipit, non me
recipit sed eum qui misit me. Et iterum. Qui me uidet,
uidet et patrem meum. Et ego in patre, et pater in me
est. Et iterum. Pater qui in me manet, ipse facit opera.
Quando ergo dominus manifestus est, quomodo non est
deus? Quomodo non est angelus? Quia ergo dominus

INCIP LIBM ALACHIE

OGOR PER SINGVLOS SCRIPTVRE
diuine libros adnet sar.o. respondere maledicti qui
in cpi dilectione mea nō habuerint suae. hoc nequeq; crimi-
nantur quasi n. & apud graecos aquila. symachus theo-
dotio ad iudicium eius no. nō. nec fassum de fensis. uel occulti
commercii. & medicamentum quasi uasi laborum. ex ipsi
seruire. Communis uerbis instrumentis solummodo. origenes
obelis asterisq; distinxerit. quod addidit. & theodo-
tione transcripsit manifestum antiquis interpretibus defu-
isse. quod addimus. Et osanna obiurgatorie dicit ut ipse
incolo qd ipi arabi. suspiciunt ac interpretatione mea de
altero ipsi habere. Nequaquam ergo ipsi potest uera plena
uirtutis. suspicere me. non ea dicta eius eram erubescat. Iacente
pariete iuxta. cui se ea que sub aduersitate addebat. fame. habita
xerit. pars maxima uolumini. omnimodis abiit. hoc ad exem-
plum. Corrupti sunt antecessores mei. Iacuere qm
sub aduersitate. obedit mihi ceruical. sepulturis. Et theodo-
tione transcripsit. Et osanna. obiurgatorie dicit ut ipse
incolo qd ipi arabi. suspiciunt ac interpretatione mea de
altero ipsi habere. Nequaquam ergo ipsi potest uera plena
uirtutis. suspicere me. non ea dicta eius eram erubescat. Iacente
pariete iuxta. cui se ea que sub aduersitate addebat. fame. habita
xerit. pars maxima uolumini. omnimodis abiit. hoc ad exem-
plum. Corrupti sunt antecessores mei. Iacuere qm
sub aduersitate. obedit mihi ceruical. sepulturis. Et
cingentes ipsi fune. in decursu meo. lacerat. corrosit. libe-
frendit. in publico. lequendo. ibi ea. Dicam ad deum
meum. ne condemnes me. ostende mihi quare me iudicio
adtendas. Numquid placet tibi. quod calumnieris me. opus
manuum tuarum. & consilium impiorum adiuuerit. Numquid
carnem oculi. sicut homo. uidet. aut sicut uidet homo. ipse
uelut dies hominis. dies eius. aut anni illius. sicut dies uiri
quaerantur. iniquitates meae. & peccatum meum. inquire
pertractes. de mea. ut sciam impietatem meam. & delictum
meum. agnoscam. apud te. non sum impius. & non est qui
de manu tua possit eruere. manus tuae fecerunt me. & plasmauerunt
me. totum in circuitu. & sic subito praecipitas me. memento
quaeso. quod sicut lutum feceris me. & in pulverem reduces me.
nonne sicut lac mulsisti me. & sicut caseum coagulasti me.
pelle & carnibus uestisti me. ossibus & nervis compegisti me.
uitam & misericordiam tribuisti mihi. & visitatio tua custodiuit
spiritum meum. haec cum abscondisses in corde tuo. scio quod
omnes homines memores sint eius. Si multiplicati fuerint filii
eius. in gladio erunt. & nepotes eius non saturabuntur pane.
qui reliqui fuerint ex eo sepelientur in morte. & uiduae illius
non plorabunt. Si congregauerit quasi lutum argentum. & sicut
hydrias parauerit aes. parabit quidem. sed iustus uestietur illis.
& argentum innocens dividet. Aedificauit quasi tinea domum
suam. & sicut custos fecit umbraculum. Dives cum dormierit
nihil secum auferet. aperiet oculos suos. & nihil inuenit. Apprehendet
eum quasi aquae inopinata nocte. tempestas. Urit eum
uentus orientalis. & auferet. & quasi turbo rapiet eum de loco
suo. Mittet super eum & non parcet. de manu eius fugiens fugiet.
Plaudet super eum manu sua. & sibilabit super eo de loco suo.
Numquid non sicut lac mulsisti me. & sicut caseum coagulasti me.
Quis mihi det ut habeam auditorem. desiderium meum. ut
quid non scribit liber qui contra me est. ut in humero meo
portem illum. & circumdem mihi quasi coronam. indicabo illi
numerum gressuum meorum. & quasi principi offeram eum.
Si adversum me terra mea clamat. & cum ea ulcera eius deplorant.
Si fructus eius comedi absque pecunia. & animam agricolarum
eius afflixi. pro frumento oriatur mihi tribulus. & pro hordeo
spinae. Finiti sunt sermones Iob.

INCIP. LIB. IOB.

VIR erat in terra hus nomine Iob et erat vir ille simplex et rectus
ac timens deum. et recedens a malo. Nati quoq; sunt septem filii
et tres filiae. Et fuit possessio eius septem milia ouium. trecenta
milia camelorum. Quingenta quoq; iuga boum. totidemq; asinae
asinulae nimis. Fuerat quoque familia multa nimis. Erat enim
vir ille magnus inter omnes orientales. Ibant filii eius et faciebant convivium unusquisq; in die
suo. Et mittentes invitabant tres sorores suas. ut cum eis comederent
et biberent. Cumq; transissent dies convivii. mittebat Iob et sanctificabat eos. Consurgens
diluculo. offerebat holocausta pro singulis. Dixerat enim. Ne forte peccauerint filii mei. et benedixerint deo in cordibus suis. Sic
faciebat Iob cunctis diebus. Factum est autem ut die quadam cum uenissent filii
dei ut assisterent coram domino. adfuit inter eos etiam satan.
Cui dixit dominus. Unde uenis. Qui respondens ait. Circuiui
terram et perambulaui eam. Dixitq; dominus ad eum. Numquid consideraſti famulum meum Iob. Quia non est ei similis homo in terra. simplex
et rectus. timens deum et recedens a malo. Cui respondens satan ait. Numquid frustra timet Iob deum meum. Nonne tu undique
eum et domum eius et uniuersa quae possidet mundasti. Opera manuum eius benedixisti. et possessio eius
crescit in terra. Sed extende paululum manum tuam et tange cuncta quae possidet. nisi in faciem benedixerit tibi. Dixitq; ergo dominus ad satan. Ecce omnia quae habet in manu tua sunt. tantum
in eum ne extendas manum tuam. Egressus ergo satan a facie domini. Cum uenisset quidam ad filios et filias eius comedentes
et bibentes uinum in domo fratris primogeniti. nuncians dixit ei. Boues arabant et asinae pascebantur iuxta
eas. et irruentes fecerunt omnia. ut nuncies patri meo. Et ecce ingens terraemotus exortus est. et tetigit quattuor angulos domus. quae corruit et oppressit liberos tuos. et mortui sunt. Ego solus euasi ut nuntiarem tibi. Cui adhuc illo loquente. uenit alius et ait. Chaldaei fecerunt impetum. et diuisi in tres turmas. irruerunt super camelos tuas. et tulerunt eas. Et pueros percusserunt in ore gladii. Ego solus euasi ut nuntiarem tibi. Cui adhuc illo loquente. uenit alius et ait. Ignis dei cecidit de caelo. et succendit oues tuas. et pastores consumpsit. et deuorauit eos. Ego solus euasi ut nuntiarem tibi. Cui adhuc illo loquente. uenit alius et ait. Chaldaei fecerunt tres cuneos. et inuaserunt camelos. et abstulerunt eas. et pueros percusserunt in ore gladii. Ego solus euasi ut nuntiarem tibi. Cui adhuc illo loquente. uenit alius et ait. Filii tui et filiae tui edebant et bibebant uinum in domo fratris primogeniti. repente uentus ualidus ab
regione deserti. et concutiens quattuor angulos domus. corruit super iuuenes. et mortui sunt. Ego solus euasi ut nuntiarem tibi. Surrexit ergo Iob. et scidit uestimenta sua.
et totonsa capitis corruens in terram adorauit. et dixit. Nudus egressus sum de utero matris meae. nudus reuertar illuc. Dominus dedit.
dominus abstulit. sicut domino placuit ita factum est. sit nomen
domini benedictum. In omnibus his non peccauit Iob labiis suis. neq;
stultum quid contra deum locutus est.

Rursum cum uenissent filii dei et starent coram
domino. uenit satan inter eos. et stetit coram domino. Dixitq;
dominus ad satan. Unde uenis. Qui respondens ait. Circuiui
terram. et perambulaui eam. Et ait dominus ad satan. Numquid
animaduertisti seruum meum Iob. qui non est ei similis homo in terra.
simplex et rectus timens deum. et recedens a malo. Et adhuc tenet
innocentiam. et stulisti me contra eum. ut affligerem eum frustra.
Pellem pelli. et cuncta quae habet homo dabit pro anima sua. Uerumtamen
mittens manum tuam. et tange os eius et ossa eius. nisi in faciem tuam benedixerit tibi. Dixit ergo dominus ad satan. Ecce in manu tua
est. uerumtamen animam illius serua. Egressus ergo satan a
facie domini. percussit Iob ulcere pessimo. a planta pedis usque ad
uerticem eius. Qui rasit testam. qua ulcera putrescebant. sedens in stercoribus.
Dixit autem ei uxor sua. Adhuc tu permanes in simplicitate tua.
Benedic deo et morere. Qui locuta est illam. Quasi una de stultis
mulieribus loquuta es. Si bona suscepimus de manu domini. ma-
lum quare non sustineamus. In omnibus his non peccauit Iob
labiis suis. Et audierunt tres amici eius omne malum hoc
quod euenerat ei. uenerunt singuli de loco suo. Eliphaz themanites.
& baldad suhites. & sophar naamathites. Conuenerunt enim
in unum. ut pergerent et adsererent ei. et consolarentur eum. Cumq;
leuassent procul oculos suos. non cognouerunt eum. Et eleuantes
uocem suam fleuerunt. scissisq; uestibus. sparserunt puluerem super
capita sua in caelum. & sederunt mecum septem diebus et
septem noctibus. et nemo loquebatur ad eum uerbum. Uidebant enim
dolorem eius nimium. Aperuit os suum. & maledixit diei suo. et
ait. Pereat dies in qua natus sum. & nox in qua dictum est.
Conceptus est homo. Ille dies uertatur in tenebras. & non requirat eum deus
desuper. et non illustret eum lux. Obscurent eum tenebrae et umbra
mortis. occupet eum caligo. et inuoluat eum amaritudine. Noctem
illam tempestas possideat. non computetur in diebus anni. nec numero
mensium tradatur. Sed nec ullae in ea nascantur. nec laudibus
delectetur. Maledicant ei qui maledicunt diei. qui parati sunt suscitare
leuiathan. Obtenebrentur stellae caliginis eius. exspectet lucem. et non
uideat. nec surgentem palpebras matutinas. quia non conclusit ostia
uentris mei. nec abstulit malum ab oculis meis. Quare in
umbra non mortuus sum. egressus de utero meo statim perii.
Quare exceperunt me genua. nec lactare uberibus uolui. Nunc enim
silerem. & quieuissem. dormirem. & requieuissem cum regibus
& consulibus terrae. qui aedificant sibi solitudines. aut cum principibus
qui possident auru. & replent domos suas argento. aut sicut
absconditum mortuum non subsistam. nec sicut qui concepti non
fuerunt. non uiderunt lumen. Ibi impii cessauerunt a tumultu.
& ibi requieuerunt fessi robore. Simul uinctis non est molestia.
nec audiunt uocem exactoris. Parui et magni ibi sunt. & seruus liber a domino suo. Quare data est
miseris lux. & uita his qui in amaritudine animae sunt. Qui
exspectant mortem. & non uenit. quasi effodientes thesauros
eam. quibus gaudent uehementer. et nimis laetantur. si inuenerint
sepulchrum. Homini cuius abscondita est uia. & circumdedit eum
deus tenebris. Antequam edam suspiro. & quasi inundantes aquae sic rugitus meus. quia
timor quem timebam euenit mihi. & quod uerebar accidit. Nonne
dissimulabam. & quiescere non poteram. & transibat super me indignatio.
Ecce doctrina tua. docuisti multos. & manus lassas roborasti.
Uacillantem sermones tui erigebant. et genua
trementia confortasti. Nec ad me ipsum peruenire patiebaris. Quasi
eram in medio fluctuum. et sicut in profundo maris. Et sicut cum
naufragium patitur nauis. Primum me sine causa
rogasti. ut ostenderem amicis meis. Et ut illi
transirent ad me. Et ecce tres uiri
ad me. & ego
quasi in
tempestu
ostendam
uias meas
coram illo.
Et ipse
erit mihi
in salutem.
Omnis
hypocrita
non ueniet
in conspectu
eius. Audite
sermones
meos. et
uisionem
percipite
auribus
uestris.
Ecce nunc
disposui
iudicium
meum. scio
quod iustus
apparebo.
Quis est
enim qui
contendat
mecum.
Nunc enim
tacens
consumar
& emittam
spiritum.
Uerumtamen
duobus ne
facias mihi
ne abscondar
a facie tua.
Manum
tuam longe
fac a me.
& pauor
tuus non
me terreat.
Interroga
me et
respondebo
tibi. aut
certe loquar
& tu
responde
mihi.
Quantas
habeo
iniquitates
& peccata.
scelus meum
& delictum
ostende mihi.
Quare
faciem tuam
abscondis.
& arbitraris
me inimicum
tuum.
Contra
folium quod
uento rapitur
ostendis
potentiam
tuam. &
stipulam
siccam
persequeris.
Scribis enim
contra me
amaritudines.
& consumere
me uis
peccatis
adolescentiae
meae. Posuisti
in nervo
pedem meum.
& custodisti
omnes
semitas
meas. &
vestigia
pedum meorum
considerasti.
Qui quasi
putredo
conteretur.
& quasi
vestimentum
quod comedit
tinea.
Homo
brevi
vivens
tempore.
repletur
multis
miseriis.
Qui egredi-
tur quasi
flos. &
conteritur.
& fugit
velut
umbra.
& nunquam
in eodem
statu
permanet.
Super
hujusmodi
dignum
dignasti
aperire
oculos tuos.
& adducere
eum tecum
in judicium.
Quis potest
facere
mundum de
immundo
conceptum
semine.
nonne tu
qui solus es.
Dies hominis
numero
pendunt.
apud te
numerus
mensium
ejus est.
Constituisti
terminos
ejus qui
praeteriri
non poterunt.
Recede
paululum
ab eo. ut
requiescat.
donec
optata
veniat
mercenarii
dies.
Habet
enim spem
lignum.
cum
praecisum
fuerit.
rursum
virescere.
& rami
ejus
pullulare
non cessent.
Si senuerit
in terra
radix ejus.
& in pulvere
emortuum
fuerit
truncus
illius.
Ad odorem
aquae
germinabit.
& faciet
comam
quasi cum
primum
plantatum
est.
Homo
autem
cum mortuus
fuerit.
& nudatus
atque
consumptus
dormierit
homo.
& non
surrexerit
de lapidibus.
donec
atteratur
caelum.
non evigilabit.
neque
consurget
de somno
suo.
Quis mihi
hoc tribuat.
ut in inferno
protegas me.
& abscondas
me donec
pertranseat
furor tuus.
& constituas
mihi tempus
in quo
recorderis
mei.
Putasne
homo mortuus
rursum
vivat.
cunctis
diebus
militiae
meae
expectabo
donec
veniat
immutatio
mea.
Vocabis
me. & ego
respondebo
tibi.
Operis
manuum
tuarum
miseraberis.
Nunc
quidem
gressus
meos
dinumerasti.
sed parce
peccatis
meis.
Signasti
quasi in
sacculo
delicta mea.
& consuisti
iniquitates
meas.
Mons
autem
cadens
defluit.
& rupes
transfertur
de loco
suo.
Lapides
excavant
aquae.
& inundationes
parvulae
terram
paulatim
deglutiunt.
Sic
conteres
hominem
per
tristitiam.
& commutabis
faciem
ejus.
Mittes
eum.
Sive
honorificati
fuerint
filii ejus.
sive
parvuli.
non
intelligit.
Sive
attenuati
fuerint.
non
animadvertit.
Verumtamen
caro ejus
super se
dolebit.
& anima
illius
super se
lugebit.
Rursum
autem
respondens
Eliphaz
themanites
dixit.
Numquid
sapiens
respondebit
quasi in
ventum
loquens.
& implebit
ventre
suo
gloriam.
Arguet
verbis non
utilibus.
& in
sermonibus
quibus non
prodest.
Tu quoque
evacuasti
timorem.
& auferes
orationem
coram deo.
Docebit
os tuum
iniquitatem
tuam.
& imitaberis
linguam
blasphemantium.
Condemnabit
os tuum
te. non ego.
& labia
tua
respondebunt
tibi.
Numquid
primus
homo
natus es.
& ante
colles
formatus.
Numquid
consessor
dei audisti.
& ad te
solum
pervenit
sapientia.
Quid
scimus
quod
ignoramus.
quid
intelligimus
quod
nescimus.
Et
senes
nobiscum
sunt.
& antiquissimi
dierum.
Numquid
grandia
sunt
consolationes
tuae.
& sermo
quietus
apud te.
Quare
abstulit
te cor
tuum.
& quare
fulserunt
oculi tui.
Quia
avertis
contra
deum
spiritum
tuum.
& egredi-
untur
huiusmodi
sermones
de ore tuo.
Quid
est homo
ut
immaculatus
sit.
& ut
justus
appareat
natus de
muliere.
Ecce
inter
sanctos
ejus nemo
immutabilis.
& coeli
non sunt
mundi in
conspectu
ejus.
Quanto
magis
abominabilis
& inutilis
homo.
qui bibit
quasi aquam
iniquitatem.
Ostendam
tibi.
audi me.
& quae
vidi
narrabo.
Quae
sapientes
confitentur
& non
abscondunt
a patribus
suis.
Quibus
solis data
est terra.
& non
pertransibit
alienus in
medium
eorum.
Impius
superbus
torquebit
se
frustra.
Sonitus
terroris
semper in
auribus
ejus.
Et cum
pax sit.
ipse
insidias
suspicatur.
Non credit
quod
revertatur
de tenebris.
Circumfertur
ad
devorandum.
Scit
quod
paratus
sit in
manu ejus
dies
tenebrarum.
Terrebit
eum
tribulatio
& angustia.
Quasi
regem
paratum
ad
praelium
circumdabit
eum.
Eo quod
contra
deum
manum
suam
tetenderit.
& contra
omnipotentem
roboratus
sit.
Decurrit
super eum
erectus
& armatus
tergo.
Qui
operuit
facies
suas
pinguedine
sua.
& fecit
adipem
in lumbis
suis.
Habitavit
in civitatibus
desertis.
& in
domibus
quae
nullus
habitare
voluit.
quae
redactae
sunt
in
tumulos.
Non
ditabitur.
& non
stabit
substantia
ejus.
Nec
extendet
in terra
radicem
suam.
Non
effugiet
de tenebris.
Flammae
arescent
germen
ejus.
& auferetur
spiritu
oris sui.
Non
credat
frustra
ille
errans.
quod
pro
commutatione
sua
quidquam
recipiat.
Antequam
moriatur
implebitur.
Dies
illius
sicut
palma
consumetur.
Vindemiam
quasi
vitis
immaturam
decutiet.
& quasi
de oliva
flores
ejus
projiciet.
Congregatio
impiorum
sterilis.
& ignem
devorabit
tabernacula
eorum
qui
libenter
accipiunt
munera.
Concepit
dolorem.
& peperit
iniquitatem.
Et uterus
ejus
praeparat
doctrinam.
Respondens
autem
Iob dixit.
Audivi
multa
hujusmodi.
consolatores
onerosi
omnes
vos.
Numquid
finem
habent
verba
ventosa.
aut quae
tibi
piget
ut
respondeas.
Et ego
similia
vestris
loquerer.
si
mihi
loqueretur
anima
vestra.
Pro
anima
vestra
anima
mea.
Et
congregarem
sermones
contra
vos.
& moverem
super
vobis
caput
meum.
Confortarem
vos ore
meo.
& consolatio
labiorum
meorum
parceret
dolori.
Si
loquebar.
non
requiescebat
dolor meus.
& si
tacebam.
quis a me
recedet
dolor.
Nunc
autem
fatigavit
me dolor.
Obstupefecisti
omnem
congregationem
meam.
Et
contraxisti
me in
testimonium.
Et
allisit
in me
mendacium
meum.
Et
stetit
contra
faciem
meam.
Odio
habuit
me.
Et
circumdedit
me
quasi
latrunculus.
Congregati
sunt
latrones
ejus.
Et
fecerunt
sibi
viam
contra
me.
Et
obsederunt
tabernaculum
meum
in
circuitu.
Fratres
meos
longe
fecit
a me.
Et
notissimi
mei
quasi
alieni
recesserunt
a me.
Quasi
mortui
obliti
sunt
mei.
Et
quasi
vas
perditum
ego
factus
sum.
Opprobrium
omnium
vicinorum
meorum.
Et
derisus
notorum
meorum.
Qui
videbant
me
foras
fugerunt
a me.
Et
recessit
memoria
mei
de
corde.
Quasi
mortuus
sum
de
memoria.
Factus
sum
quasi
vas
perditum.
Quia
audivi
vituperationes
multorum.
Et
terrores
undique
adversum
me
congregantium.
Dum
adversum
me
consilium
inirent.
Et
animam
meam
auferre
deliberarent.
Ego
autem
in
te
speravi
domine.
Dixi
tu es
deus
meus.
In
manibus
tuis
sortes
meae.
Eripe
me
de
manu
inimicorum
meorum.
Et
a
persequentibus
me.
Illumina
faciem
tuam
super
servum
tuum.
Salvum
me
fac
in
misericordia
tua.
Non
confundar
domine.
quoniam
invocavi
te.
Erubescant
impii.
Et
deducantur
in
infernum.
Fiant
labia
dolosa.
Quae
loquuntur
adversus
justum
iniquitatem
in
superbia
& in
abusione.
Quam
magna
multitudo
dulcedinis
tuae
domine.
Quam
abscondisti
timentibus
te.
Perfecisti
eis
qui
sperant
in
te.
In
conspectu
filiorum
hominum.
Protexisti
eos
in
abscondito
faciei
tuae
a
conturbatione
hominum.
Protexisti
eos
in
tabernaculo
tuo
a
contradictione
linguarum.
Benedictus
dominus
deus
qui
fecit
misericordiam
suam
mirabilem
mihi
in
civitate
munita.
Ego
autem
dixi
in
excessu
meo.
Projectus
sum
a
facie
oculorum
tuorum.
Quamobrem
exaudisti
vocem
deprecationis
meae.
dum
clamarem
ad
te.
Diligite
dominum
omnes
sancti
ejus.
Veritatem
requirit
dominus.
& retribuet
abundanter
facientibus
superbiam.
Viriliter
agite.
& confortetur
cor
vestrum.
omnes
qui
speratis
in
domino.
Exspectans
exspectavi
dominum.
& intendit
mihi.
Et
exaudivit
preces
meas.
Et
eduxit
me
de
lacu
miseriae.
& de
luto
faecis.
Et
statuit
super
petram
pedes
meos.
Et
direxit
gressus
meos.
Et
immisit
in
os
meum
canticum
novum.
carmen
deo
nostro.
Videbunt
multi
& timebunt.
Et
sperabunt
in
domino.
Beatus
vir
cujus
est
nomen
domini
spes
ejus.
Et
non
respexit
vanitates
& insanias
falsas.
Multa
fecisti
tu
domine
deus
meus
mirabilia
tua.
& cogitationibus
tuis
non
est
qui
similis
sit
tibi.
Annuntiavi
& locutus
sum.
Super
numerum
non
sunt.
Sacrificium
& oblationem
noluisti.
aures
autem
perfecisti
mihi.
Holocaustum
& pro
peccato
non
postulasti.
Tunc
dixi.
Ecce
venio.
In
capite
libri
scriptum
est
de
me.
Ut
faciam
voluntatem
tuam.
Deus
meus
volui.
& legem
tuam
in
medio
cordis
mei.
Annuntiavi
justitiam
in
ecclesia
magna.
Ecce
labia
mea
non
prohibebo.
domine
tu
scisti.
Justitiam
tuam
non
abscondi
in
corde
meo.
Veritatem
tuam
& salutare
tuum
dixi.
Non
occultavi
misericordiam
tuam
& veritatem
tuam
a
concilio
multo.
Tu
autem
domine
ne
longe
facias
miserationes
tuas
a
me.
misericordia
tua
& veritas
tua
semper
susceperunt
me.
Quoniam
circumdederunt
me
mala
quorum
non
est
numerus.
Comprehenderunt
me
iniquitates
meae.
& non
potui
ut
viderem.
Multiplicatae
sunt
super
capillos
capitis
mei.
& cor
meum
dereliquit
me.
Complacere
dignare
domine
ut
eruas
me.
Respice
domine
ad
adjuvandum
me.
Confundantur
& revereantur
simul
qui
quaerunt
animam
meam
ut
auferant
eam.
Avertantur
retrorsum
& erubescant
qui
volunt
mihi
mala.
Fiat
statim
confusione
sua
dicentes
mihi.
Euge
euge.
Exultent
& laetentur
in
te
omnes
qui
quaerunt
te.
Et
dicant
semper.
Magnificetur
dominus.
qui
diligunt
salutare
tuum.
Ego
autem
mendicus
sum
& pauper.
dominus
sollicitus
est
mei.
Adjutor
meus
& liberator
meus
es
tu.
Deus
meus
ne
tardaveris.
Quare
me
oblitus
es.
& quare
contristatus
incedo.
dum
affligit
me
inimicus.
Dum
confringuntur
ossa
mea.
exprobraverunt
mihi
qui
tribulant
me
inimici
mei.
Dum
dicunt
mihi
per
singulos
dies.
Ubi
est
deus
tuus.
Quare
tristis
es
anima
mea.
& quare
conturbas
me.
Spera
in
deo.
quoniam
adhuc
confitebor
illi.
Salutare
vultus
mei
& deus
meus.
Ad
me
ipsum
anima
mea
conturbata
est.
Propterea
memor
ero
tui
de
terra
Jordanis
& Hermoniim.
a
monte
modico.
Abyssus
abyssum
invocat.
In
voce
cataractarum
tuarum.
Omnia
excelsa
tua
& fluctus
tui
super
me
transierunt.
In
die
mandavit
dominus
misericordiam
suam.
& nocte
canticum
ejus.
Apud
me
est
oratio
deo
vitae
meae.
Dicam
deo
susceptor
meus
es.
Quare
oblitus
es
mei.
& quare
contristatus
incedo.
dum
affligit
me
inimicus.
Dum
confringuntur
ossa
mea.
exprobraverunt
mihi
qui
tribulant
me
inimici
mei.
Dum
dicunt
mihi
per
singulos
dies.
Ubi
est
deus
tuus.
Quare
tristis
es
anima
mea.
& quare
conturbas
me.
Spera
in
deo.
quoniam
adhuc
confitebor
illi.
Salutare
vultus
mei
& deus
meus.
Ad
me
ipsum
anima
mea
conturbata
est.
Propterea
memor
ero
tui
de
terra
Jordanis
& Hermoniim.
a
monte
modico.
Abyssus
abyssum
invocat.
In
voce
cataractarum
tuarum.
Omnia
excelsa
tua
& fluctus
tui
super
me
transierunt.
In
die
mandavit
dominus
misericordiam
suam.
& nocte
canticum
ejus.
Apud
me
est
oratio
deo
vitae
meae.
Dicam
deo
susceptor
meus
es.

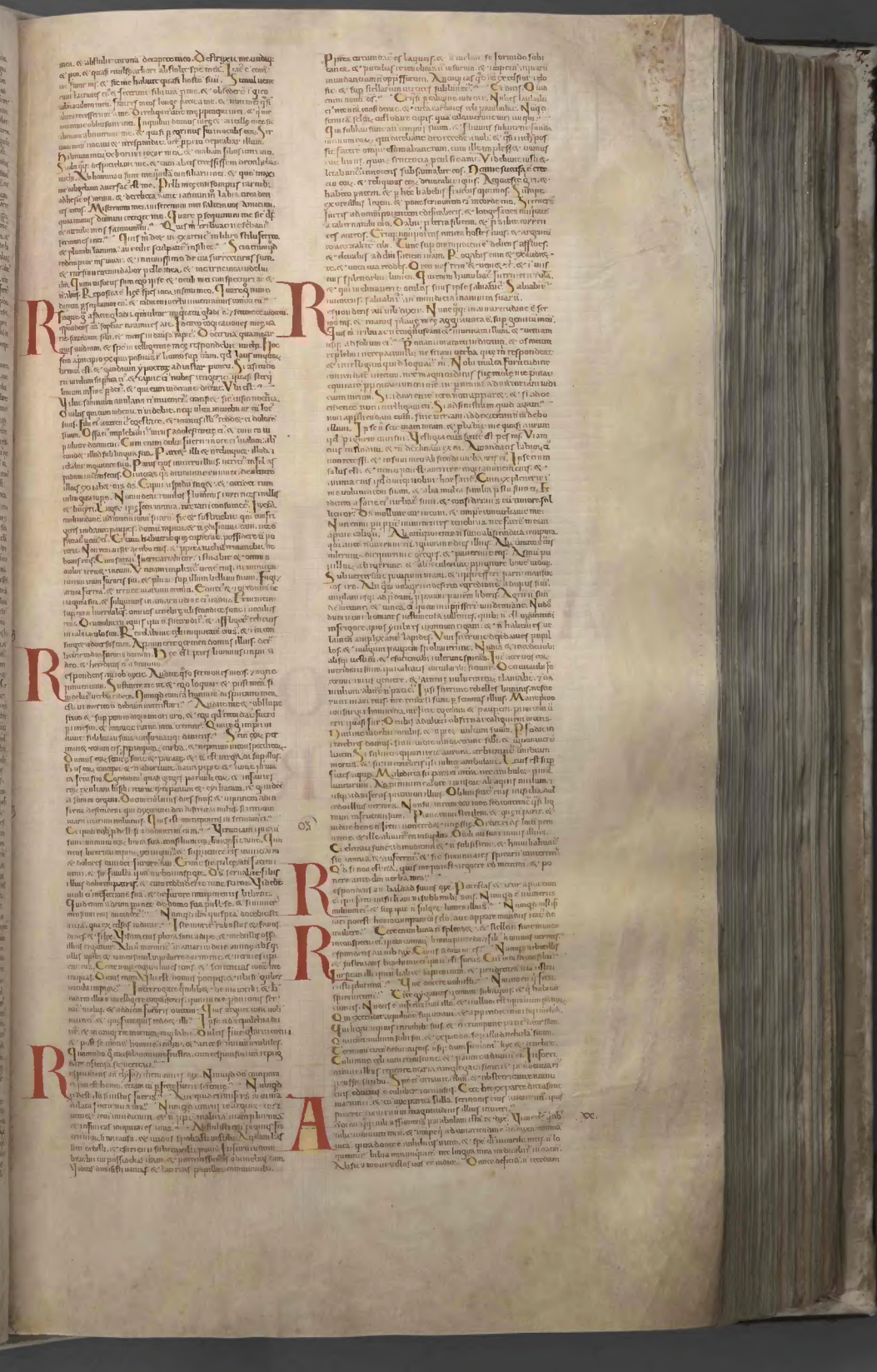

abimi cor meum, & misericordiam meam quia cum non derelin-
querim requirentem me, non meum nomen invocantem.
Sicut impium mihi est, si dixerit impio, morte morieris. Si non
annuntiaveris ei, & locutus non fueris, ut avertatur impius a via
sua impia, & vivat: ipse impius in iniquitate sua morietur, sanguinem
autem eius de manu tua requiram. Tu autem si convertens
fueris impium a via sua, & ille non reversus fuerit ab impietate sua,
& a via sua impia, ipse quidem in iniquitate sua morietur, tu vero
animam tuam liberasti. Si quis autem iustus a iustitia sua declinaverit,
& fecerit iniquitatem, ponam offendiculum coram eo, ipse morietur,
quia non corripuisti eum, in peccato suo morietur, & non recordabuntur
iustitiae eius quas fecit, sanguinem autem eius de manu tua
requiram. Si autem tu iustum ne peccet iustus, & non peccaverit,
vivens vivet, quia custodivit iustitias, & iustificationes meas, & fecit
iudicium & iustitiam, omnes iniquitates eius quas operatus est non
imputabuntur ei, iustitiam suam quam fecit ipse vivet. Et tu fili hominis
dic ad filios populi tui, iustitia iusti non liberabit eum in die
qua peccaverit, & impietas impii non nocebit ei in die qua reversus
fuerit ab impietate sua, & iustus non poterit vivere in iustitia sua in
die qua peccaverit. Si dixero iusto quod vita vivet, & ipse confisus
iniquitati suae fecerit iniquitatem, omnes iustitiae eius non recordabuntur,
sed in iniquitate sua quam operatus est in ea morietur. Et si
dixero impio morte morieris, & ipse egerit paenitentiam peccati sui,
& fecerit iudicium & iustitiam, impius reddat pignus, quod rapuit
pro debito suo reddat, & in praeceptis vitae ambulet, ut non faciat
iniquitatem, vita vivet, non morietur, omnium peccatorum eius quae
peccavit non imputabuntur ei, iudicium & iustitiam fecit, vita vivet.
Et filii populi tui dicunt, via Domini non est aequa, & ipsorum via
non est aequa. Et si reversus fuerit iustus a iustitia sua, & fecerit iniquitatem,
in ea morietur. Et si reversus fuerit impius ab impietate sua,
& fecerit iudicium & iustitiam, vivificabit animam suam. Et vidit
quia non est aequa, & unusquisque iuxta vias suas iudicabo vos domus
Israel. Et factum est in anno duodecimo transmigrationis nostrae,
mense decimo, quinta mensis, venit ad me qui fugerat de Hierusalem,
dicens, capta est civitas. Et manus Domini fuit ad me vespere, antequam
veniret qui fugerat, & aperuit os meum donec veniret ad me
mane, & aperto ore meo, non silui amplius. Et factum est verbum
Domini ad me dicens, fili hominis habitatores eremi istius super terram
Israel loquuntur dicentes, unus erat Abraham, & possedit terram,
nos autem multi sumus, data est nobis terra in possessionem. Propterea
dic, haec dicit Dominus Deus, super sanguinem comedistis, & oculos
vestros levastis ad idola vestra, & sanguinem effudistis, numquid
terram possidebitis? Stetistis in gladio vestro, fecistis abominationem,
& unusquisque uxorem proximi sui violavit, numquid terram possidebitis?
Haec dices ad eos, haec dicit Dominus Deus, vivo ego, si non
qui habitant in vastitatibus gladio cadent, & qui in agris sunt bestiis
dedi eos ad devorandum, & qui in munitionibus & in speluncis sunt
pestilentia morientur. Et dabo terram in solitudinem & in stuporem,
& cessabit superbia potentiae eius, & desolabuntur montes Israel eo
quod nullus pertranseat. Et scient quia ego Dominus, cum dedero terram
eorum desolatam & in stuporem propter universas abominationes
quas operati sunt. Et tu fili hominis filii populi tui loquentes adversum
te iuxta parietes & in ostiis domorum, & dicentes alter ad alterum
unusquisque ad fratrem suum, venite & audite quis sit sermo qui egrediatur
a Domino. Et venient ad te quasi populus adveniens, & sedebunt
coram te populus meus, & audient verba tua, & ea non facient,
quia cantica oris sui ponunt ea, & avaritiae suae cor eorum sequitur.
Et ecce tu quasi carmen musicum super eos, qui dulce canit & suaviter
psallit, & audient verba tua, & ea non facient. Et cum venerit
quod praedictum est, ecce venit, & scient quia propheta fuerit in medio
eorum. Et factum est verbum Domini ad me dicens, fili hominis
pastores Israel qui pascebant semetipsos, numquid non greges pascunt
pastores? Lac comedebatis, & lanis operiebamini, & quod crassum
erat occidebatis, gregem autem meum non pascebatis. Infirma non
consolidastis, & quae aegrotabant non sanastis, & quae confracta erant
non alligastis, & quae abiecta erant non reduxistis, & quae perierant
non requisistis, & cum austeritate imperabatis eis & cum potentia.
Et dispersae sunt oves meae eo quod non esset pastor, & factae sunt in
devorationem omnium bestiarum agri, & dispersae sunt. Errabant oves
meae in cunctis montibus & in omni colle excelso, & super omnem
faciem terrae dispersae sunt oves meae, & non erat qui requireret, nec
qui investigaret. Propterea pastores audite verbum Domini. Vivo ego
dicit Dominus Deus, quia pro eo quod factae sunt oves meae in rapinam,
& oves meae in devorationem omnium bestiarum agri eo quod non
esset pastor, & non requisierint pastores oves meas, & pascerent pastores
semetipsos, & oves meas non pascerent, propterea pastores audite
verbum Domini. Haec dicit Dominus Deus, ecce ego ad pastores, & requiram
oves meas de manu eorum, & prohibebo eos ne pascant oves, &
non pascent ultra pastores semetipsos, & liberabo oves meas de ore eorum,
& non erunt eis in escam. Quia haec dicit Dominus Deus, ecce ego
ipse requiram oves meas, & visitabo eas sicut visitat pastor gregem
suum in die quando fuerit in medio ovium suarum dissipatarum, sic
visitabo oves meas, & liberabo eas de omni loco ubi dispersae fuerant
in die nubis & caliginis. Et educam eas de populis, & congregabo eas
de terris, & adducam eas in terram suam, & pascam eas in montibus
Israel in rivis & in cunctis habitationibus terrae. In pascuis uberrimis
pascam eas, & in montibus excelsis Israel erunt pascuae eorum, ibi requiescent
in pascuis uberibus, & in pinguedine montium Israel pascentur
oves meae, & ego ero pastor earum. Ego requiram quae perierit, & reducam
quae abierit, & alligabo contritum, & consolidabo infirmum, &
pinguem & fortem custodiam, & pascam eas in iudicio. Vos autem
greges mei, haec dicit Dominus Deus, ecce ego iudico inter pecus & pecus
arietum & hircorum. Numquid parum vobis videtur pascua optima
pascere, nisi & reliquum pascuae vestrae pedibus vestris conculcetis, &
aquas limpidissimas bibere, nisi & reliquas pedibus vestris turbetis?
Et oves meae pedibus vestris conculcatae pascuntur, & quod pedibus
vestris turbatum est bibunt. Propterea haec dicit Dominus Deus ad
eos, ecce ego ipse iudicabo inter pecus pinguium & inter pecus macrorum.
Eo quod latus & humero vestro impingebatis, & cornibus vestris
ventilabatis infirmos, donec foras mitterem eos, salvabo gregem meum,
& non erit ultra in direptionem, & iudicabo inter pecus & pecus.
Et suscitabo super eos pastorem unum, & pascet eos servum meum
David, ipse pascet eos, & ipse erit eis in pastorem. Ego autem Dominus
ero eis Deus, & servus meus David princeps in medio eorum. Ego
Dominus locutus sum. Et feriam eis pactum pacis, & malas bestias
auferam de terra, & habitabunt in solitudine confidenter, & dormient
in silvis. Et dabo eis & cunctis regionibus circa collem meum benedictionem,
& dabo imbrem temporibus suis, imbres benedictionis erunt.
Et lignum regionis dabit fructum suum, & terra dabit germen suum,
& erunt in terra sua absque timore, & scient quia ego Dominus cum
contrivero vectes iugi eorum, & eruero eos de manu eorum qui servierunt
in eis. Et non erunt ultra in direptionem gentibus, & bestia terrae
non devorabit eos, sed habitabunt confidenter, & non erit qui exterreat.
Et suscitabo eis germen nominatum, & non erunt ultra consumpti fame
in terra, & non portabunt ultra opprobrium gentium. Et scient quia
ego Dominus Deus eorum, & ipsi populus meus domus Israel, dicit Dominus
Deus. Vos autem greges mei, greges pascuae meae homines estis,
& ego Deus vester, dicit Dominus Deus. Et factum est verbum Domini
ad me dicens, fili hominis dirige faciem tuam contra montem Seir,
& vaticinare super eum, & dices ad eum, haec dicit Dominus Deus,
ecce ego ad te mons Seir, & extendam manum meam super te, & dabo
te in desolationem & in stuporem. Civitates tuas ponam desertas, & tu
in solitudinem eris, & scies quia ego Dominus. Eo quod dixeris, duae
gentes & duae terrae meae erunt, & possidebimus eas, & ipse Dominus
ibi eram. Propterea vivo ego, dicit Dominus Deus, quia iuxta iram
tuam & iuxta invidiam tuam quam fecisti ex odio tuo contra eos, notum
me faciam in eis cum te invenero. Et scies quia ego Dominus audivi
omnes blasphemias tuas quas locutus es contra montes Israel dicens,
desolati sunt, quasi cibus dati sunt nobis ad devorandum. Et elevastis
contra me os vestrum, & locuti estis sermones vestros contra me, ego
audivi. Haec dicit Dominus Deus, quando universa terra laetabitur,
desolatum te faciam. Sicut laetata es super hereditatem domus Israel
eo quod desolata esset, sic faciam tibi, desolatus eris mons Seir, & universa
Idumea tota, & scient quia ego Dominus. Et fili hominis vaticinare
ad montes Israel, & dices, montes Israel audite verbum Domini.
Haec dicit Dominus montibus & collibus, rivis & vallibus, ecce ego
ipse adducam super vos gladium, & disperdam excelsa vestra. Et destruentur
aras vestrae, & confringentur fanes vestri, & dejiciam vulnerandos
vestros coram idolis vestris. Et ponam cadavera filiorum Israel
ante idola sua, & ossa vestra circa altaria vestra. In cunctis habitationibus
vestris civitates desertae erunt, & excelsa devastabuntur, ut
desolata sint & deserta altaria vestra, & confringantur & cessent idola
vestra, & auferantur fanes vestri, & deleantur opera manuum vestrarum.
Et cadent vulnerati in medio vestri, & scietis quia ego Dominus. Verumtamen
derelinquam residuum, habentes gladium inter gentes, cum
dispersi fueritis per terras. Et memores erunt vestri qui salvati fuerint
inter gentes quo captivi ducti sunt illuc, & quomodo contriverim cor
eorum fornicarium, quod recessit a me, & oculos eorum fornicantium
post idola sua, & placebit eis in semetipsis super malis quae fecerunt in
cunctis abominationibus suis. Et scient quia ego Dominus, non frustra
locutus sum ut facerem eis malum hoc universum. Haec dicit Dominus
Deus, percute manu & calcia pede, & dic, heu heu super omnibus malis
pessimis domus Israel, quia gladio, fame & peste cadent. Qui longe est
morietur in pestilentia, & qui prope est gladio corruet, & qui reliquus
fuerit & obsessus, fame consumetur, & complebo indignationem meam
in eis. Et scietis quia ego Dominus, cum fuerint interfecti in medio idolorum
suorum per circuitum altarium suorum, super omnem collem excelsum,
in cunctis montibus excelsis, & sub omni ligno frondoso, & sub
omni quercu ramosa, in quibus dabant suavem odorem cunctis idolis
suis. Et extendam manum meam super eos, & dabo terram in desolationem
& in vastitatem a deserto Reblatha in cunctis habitationibus
eorum, & scient quia ego Dominus. Et factum est verbum Domini ad
me dicens, & tu fili hominis sume tibi latericium unum, & pones illud
coram te, & describes in eo civitatem Hierusalem, & dabis contra eam
obsidionem, & aedificabis munitiones, & congregabis contra eam exercitum,
& pones arietes in gyro, & dabis contra eam vineas, & tu sume
tibi sartaginem ferream, & pones eam murum ferreum inter te & civitatem,
& firmabis faciem tuam contra eam, & erit in obsidione, & obsidebis
eam, signum hoc domui Israel. Tu vero dormies super latus tuum
sinistrum, & pones iniquitatem domus Israel super eum, secundum numerum
dierum quibus dormies super latus tuum, iniquitates eorum portabis.
Et ego dedi tibi annos iniquitatis eorum in numero dierum trecentorum
nonaginta, & portabis iniquitatem domus Israel. Et complebis
hos, & dormies super latus tuum dextrum secundo, & portabis iniquitatem
domus Iuda quadraginta dies, diem pro anno, diem pro anno
constitui tibi. Et tu fili hominis ecce dabo super te funiculos, & non
vertes te de latere tuo in latus tuum donec compleas dies obsidionis
tuae. Tu autem sume tibi triticum & hordeum & fabam & lentem &
milium & far, & mittes ea in vas unum, & facies tibi panes in numero
dierum quibus dormies super latus tuum trecentorum nonaginta dierum
comedes ex eis. Cibus tuus quem comedes in pondere viginti siclorum
per singulos dies de tempore in tempus comedes. Et aquam in mensura
bibes sextarium, de tempore in tempus bibes. Et panem hordeaceum
comedes, & subcinericium coques in stercore quod egreditur de homine
coques coram filiis populi tui. Et dixit Dominus, sic comedent filii Israel
panem suum pollutum inter gentes, quas ejiciam eos illuc. Et dixi,
heu heu Domine Deus, ecce anima mea non polluta, & morticinum &
captum non comedi ab infantia mea usque nunc, & non introivit in os
meum caro abominabilis. Et dixit ad me, ecce dedi tibi bubulum fimum
pro humano stercore, & tu facies panem tuum in eo. Et dixit ad me,
fili hominis ecce ego confringam baculum panis in Hierusalem, & comedent
panem ad pondus & in sollicitudine, & aquam ad mensuram & in
desolatione bibent, ut egere incipiant panem & aqua, & desolentur vir
& frater eius, & tabescant in iniquitatibus suis. Et tu fili hominis sume
tibi gladium acutum, & novacula tonsoris sume tibi, & transibis per
caput tuum & per barbam tuam, & sumes tibi trutinam ponderis, & dividis
capillos. Tertiam partem igne combures in medio civitatis, & sumes
tertiam partem & percutiens gladio circa eam, & tertiam partem ventilabis
in vento, & gladium evaginabo post eos. Et sumes inde paucos
numero, & alligabis eos in fimbriis tuis. Et de his rursum sumes & projicies
in medium ignis & combures eos igne, & egredietur ignis in
omnem domum Israel. Haec dicit Dominus Deus, hoc Hierusalem, in
medio gentium posui eam, & in circuitu eius terras. Et mutavit iudicia
mea in impietatem plus quam gentes, & praecepta mea plus quam terrae
quae in circuitu eius sunt. Abiecerunt enim iudicia mea, & praecepta
mea non ambulaverunt in eis. Propterea haec dicit Dominus Deus,
quia multiplicati estis super gentes quae in circuitu vestro sunt, & praecepta
mea non ambulastis, & iudicia mea non fecistis, & secundum iudicia
gentium quae in circuitu vestro sunt non egistis. Propterea haec dicit
Dominus Deus, ecce ego ad te, & faciam in medio tui iudicia coram gentibus.
Et faciam in te quod non feci, & quod non adiciam facere simile
propter omnes abominationes tuas. Propterea patres comedent filios in
medio tui, & filii comedent patres suos, & faciam iudicia in te, & reliquum
omne tuum dispergam in omnem ventum. Propterea vivo ego, dicit
Dominus Deus, quia sanctuarium meum polluisti in cunctis offensionibus
tuis & in universis abominationibus tuis, & ego auferam, & non parcet
oculus meus, & ego non miserebor. Tertia pars tui pestilentia morietur,
& fame consumetur in medio tui, & tertia pars tui gladio corruet in
circuitu tui, & tertiam partem in omnem ventum dispergam, & evaginabo
post eos gladium. Et complebuntur furores mei, & requiescere faciam
indignationem meam in eis, & consolabor, & scient quia ego Dominus
locutus sum in zelo meo, cum complevero indignationem meam in eis.
Et erunt in desolationem & in opprobrium gentibus quae in circuitu tuo
sunt, coram omni transeunte. Et dabis opprobrium & disciplinam, & stuporem
gentibus quae in circuitu tuo sunt, cum fecero in te iudicia in furore
& in indignatione & in increpationibus ultionis. Ego Dominus locutus
sum. Cum emittam sagittas pessimas famis quae ad perniciem sunt missae
in eos, quas mittam ad perniciem vestram, congregabo famem super vos,
& conteram vobis baculum panis. Et immittam famem & bestias pessimas
& orbabunt te, & pestilentia & sanguis pertransibit per te, & gladium
inducam super te. Ego Dominus locutus sum. Et factum est verbum
Domini ad me dicens, fili hominis dirige faciem tuam contra montes Israel,
& prophetabis super eos, & dices, montes Israel audite verbum Domini
Dei. Haec dicit Dominus Deus montibus & collibus, rivis & vallibus,
ecce ego inducam super vos gladium, & disperdam excelsa vestra. Et destruentur
aras vestrae, & confringentur fanes vestri, & dejiciam vulnerandos
vestros coram idolis vestris. Et ponam cadavera filiorum Israel
ante idola sua, & ossa vestra circa altaria vestra. In cunctis habitationibus
vestris civitates desertae erunt, & excelsa devastabuntur, ut
desolata sint & deserta altaria vestra, & confringantur & cessent idola
vestra, & auferantur fanes vestri, & deleantur opera manuum vestrarum.
Et cadent vulnerati in medio vestri, & scietis quia ego Dominus. Verumtamen
derelinquam residuum, habentes gladium inter gentes, cum
dispersi fueritis per terras. Et memores erunt vestri qui salvati fuerint
inter gentes quo captivi ducti sunt illuc, & quomodo contriverim cor
eorum fornicarium, quod recessit a me, & oculos eorum fornicantium
post idola sua, & placebit eis in semetipsis super malis quae fecerunt in
cunctis abominationibus suis. Et scient quia ego Dominus, non frustra
locutus sum ut facerem eis malum hoc universum. Haec dicit Dominus
Deus, percute manu & calcia pede, & dic, heu heu super omnibus malis
pessimis domus Israel, quia gladio, fame & peste cadent. Qui longe est
morietur in pestilentia, & qui prope est gladio corruet, & qui reliquus
fuerit & obsessus, fame consumetur, & complebo indignationem meam
in eis. Et scietis quia ego Dominus, cum fuerint interfecti in medio idolorum
suorum per circuitum altarium suorum, super omnem collem excelsum,
in cunctis montibus excelsis, & sub omni ligno frondoso, & sub
omni quercu ramosa, in quibus dabant suavem odorem cunctis idolis
suis. Et extendam manum meam super eos, & dabo terram in desolationem
& in vastitatem a deserto Reblatha in cunctis habitationibus
eorum, & scient quia ego Dominus. Et factum est verbum Domini ad
me dicens, & tu fili hominis sume tibi latericium unum, & pones illud
coram te, & describes in eo civitatem Hierusalem, & dabis contra eam
obsidionem, & aedificabis munitiones, & congregabis contra eam exercitum,
& pones arietes in gyro, & dabis contra eam vineas, & tu sume
tibi sartaginem ferream, & pones eam murum ferreum inter te & civitatem,
& firmabis faciem tuam contra eam, & erit in obsidione, & obsidebis
eam, signum hoc domui Israel. Tu vero dormies super latus tuum
sinistrum, & pones iniquitatem domus Israel super eum, secundum numerum
dierum quibus dormies super latus tuum, iniquitates eorum portabis.
Et ego dedi tibi annos iniquitatis eorum in numero dierum trecentorum
nonaginta, & portabis iniquitatem domus Israel. Et complebis
hos, & dormies super latus tuum dextrum secundo, & portabis iniquitatem
domus Iuda quadraginta dies, diem pro anno, diem pro anno
constitui tibi. Et tu fili hominis ecce dabo super te funiculos, & non
vertes te de latere tuo in latus tuum donec compleas dies obsidionis
tuae. Tu autem sume tibi triticum & hordeum & fabam & lentem &
milium & far, & mittes ea in vas unum, & facies tibi panes in numero
dierum quibus dormies super latus tuum trecentorum nonaginta dierum
comedes ex eis. Cibus tuus quem comedes in pondere viginti siclorum
per singulos dies de tempore in tempus comedes. Et aquam in mensura
bibes sextarium, de tempore in tempus bibes. Et panem hordeaceum
comedes, & subcinericium coques in stercore quod egreditur de homine
coques coram filiis populi tui. Et dixit Dominus, sic comedent filii Israel
panem suum pollutum inter gentes, quas ejiciam eos illuc. Et dixi,
heu heu Domine Deus, ecce anima mea non polluta, & morticinum &
captum non comedi ab infantia mea usque nunc, & non introivit in os
meum caro abominabilis. Et dixit ad me, ecce dedi tibi bubulum fimum
pro humano stercore, & tu facies panem tuum in eo. Et dixit ad me,
fili hominis ecce ego confringam baculum panis in Hierusalem, & comedent
panem ad pondus & in sollicitudine, & aquam ad mensuram & in
desolatione bibent, ut egere incipiant panem & aqua, & desolentur vir
& frater eius, & tabescant in iniquitatibus suis. Et tu fili hominis sume
tibi gladium acutum, & novacula tonsoris sume tibi, & transibis per
caput tuum & per barbam tuam, & sumes tibi trutinam ponderis, & dividis
capillos. Tertiam partem igne combures in medio civitatis, & sumes
tertiam partem & percutiens gladio circa eam, & tertiam partem ventilabis
in vento, & gladium evaginabo post eos. Et sumes inde paucos
numero, & alligabis eos in fimbriis tuis. Et de his rursum sumes & projicies
in medium ignis & combures eos igne, & egredietur ignis in
omnem domum Israel. Haec dicit Dominus Deus, hoc Hierusalem, in
medio gentium posui eam, & in circuitu eius terras. Et mutavit iudicia
mea in impietatem plus quam gentes, & praecepta mea plus quam terrae
quae in circuitu eius sunt. Abiecerunt enim iudicia mea, & praecepta
mea non ambulaverunt in eis. Propterea haec dicit Dominus Deus,
quia multiplicati estis super gentes quae in circuitu vestro sunt, & praecepta
mea non ambulastis, & iudicia mea non fecistis, & secundum iudicia
gentium quae in circuitu vestro sunt non egistis. Propterea haec dicit
Dominus Deus, ecce ego ad te, & faciam in medio tui iudicia coram gentibus.
Et faciam in te quod non feci, & quod non adiciam facere simile
propter omnes abominationes tuas. Propterea patres comedent filios in
medio tui, & filii comedent patres suos, & faciam iudicia in te, & reliquum
omne tuum dispergam in omnem ventum. Propterea vivo ego, dicit
Dominus Deus, quia sanctuarium meum polluisti in cunctis offensionibus
tuis & in universis abominationibus tuis, & ego auferam, & non parcet
oculus meus, & ego non miserebor. Tertia pars tui pestilentia morietur,
& fame consumetur in medio tui, & tertia pars tui gladio corruet in
circuitu tui, & tertiam partem in omnem ventum dispergam, & evaginabo
post eos gladium. Et complebuntur furores mei, & requiescere faciam
indignationem meam in eis, & consolabor, & scient quia ego Dominus
locutus sum in zelo meo, cum complevero indignationem meam in eis.
Et erunt in desolationem & in opprobrium gentibus quae in circuitu tuo
sunt, coram omni transeunte. Et dabis opprobrium & disciplinam, & stuporem
gentibus quae in circuitu tuo sunt, cum fecero in te iudicia in furore
& in indignatione & in increpationibus ultionis. Ego Dominus locutus
sum. Cum emittam sagittas pessimas famis quae ad perniciem sunt missae
in eos, quas mittam ad perniciem vestram, congregabo famem super vos,
& conteram vobis baculum panis. Et immittam famem & bestias pessimas
& orbabunt te, & pestilentia & sanguis pertransibit per te, & gladium
inducam super te. Ego Dominus locutus sum. Et factum est verbum
Domini ad me dicens, fili hominis dirige faciem tuam contra montes Israel,
& prophetabis super eos, & dices, montes Israel audite verbum Domini
Dei. Haec dicit Dominus montibus & collibus, rivis & vallibus,
ecce ego inducam super vos gladium, & disperdam excelsa vestra. Et destruentur
aras vestrae, & confringentur fanes vestri, & dejiciam vulnerandos
vestros coram idolis vestris. Et ponam cadavera filiorum Israel
ante idola sua, & ossa vestra circa altaria vestra. In cunctis habitationibus
vestris civitates desertae erunt, & excelsa devastabuntur, ut
desolata sint & deserta altaria vestra, & confringantur & cessent idola
vestra, & auferantur fanes vestri, & deleantur opera manuum vestrarum.
Et cadent vulnerati in medio vestri, & scietis quia ego Dominus. Verumtamen
derelinquam residuum, habentes gladium inter gentes, cum
dispersi fueritis per terras. Et memores erunt vestri qui salvati fuerint
inter gentes quo captivi ducti sunt illuc, & quomodo contriverim cor
eorum fornicarium, quod recessit a me, & oculos eorum fornicantium
post idola sua, & placebit eis in semetipsis super malis quae fecerunt in
cunctis abominationibus suis. Et scient quia ego Dominus, non frustra
locutus sum ut facerem eis malum hoc universum. Haec dicit Dominus
Deus, percute manu & calcia pede, & dic, heu heu super omnibus malis
pessimis domus Israel, quia gladio, fame & peste cadent. Qui longe est
morietur in pestilentia, & qui prope est gladio corruet, & qui reliquus
fuerit & obsessus, fame consumetur, & complebo indignationem meam
in eis. Et scietis quia ego Dominus, cum fuerint interfecti in medio idolorum
suorum per circuitum altarium suorum, super omnem collem excelsum,
in cunctis montibus excelsis, & sub omni ligno frondoso, & sub
omni quercu ramosa, in quibus dabant suavem odorem cunctis idolis
suis. Et extendam manum meam super eos, & dabo terram in desolationem
& in vastitatem a deserto Reblatha in cunctis habitationibus
eorum, & scient quia ego Dominus. Et factum est verbum Domini ad
me dicens, & tu fili hominis sume tibi latericium unum, & pones illud
coram te, & describes in eo civitatem Hierusalem, & dabis contra eam
obsidionem, & aedificabis munitiones, & congregabis contra eam exercitum,
& pones arietes in gyro, & dabis contra eam vineas, & tu sume
tibi sartaginem ferream, & pones eam murum ferreum inter te & civitatem,
& firmabis faciem tuam contra eam, & erit in obsidione, & obsidebis
eam, signum hoc domui Israel. Tu vero dormies super latus tuum
sinistrum, & pones iniquitatem domus Israel super eum, secundum numerum
dierum quibus dormies super latus tuum, iniquitates eorum portabis.
Et ego dedi tibi annos iniquitatis eorum in numero dierum trecentorum
nonaginta, & portabis iniquitatem domus Israel. Et complebis
hos, & dormies super latus tuum dextrum secundo, & portabis iniquitatem
domus Iuda quadraginta dies, diem pro anno, diem pro anno
constitui tibi. Et tu fili hominis ecce dabo super te funiculos, & non
vertes te de latere tuo in latus tuum donec compleas dies obsidionis
tuae. Tu autem sume tibi triticum & hordeum & fabam & lentem &
milium & far, & mittes ea in vas unum, & facies tibi panes in numero
dierum quibus dormies super latus tuum trecentorum nonaginta dierum
comedes ex eis. Cibus tuus quem comedes in pondere viginti siclorum
per singulos dies de tempore in tempus comedes. Et aquam in mensura
bibes sextarium, de tempore in tempus bibes. Et panem hordeaceum
comedes, & subcinericium coques in stercore quod egreditur de homine
coques coram filiis populi tui. Et dixit Dominus, sic comedent filii Israel
panem suum pollutum inter gentes, quas ejiciam eos illuc. Et dixi,
heu heu Domine Deus, ecce anima mea non polluta, & morticinum &
captum non comedi ab infantia mea usque nunc, & non introivit in os
meum caro abominabilis. Et dixit ad me, ecce dedi tibi bubulum fimum
pro humano stercore, & tu facies panem tuum in eo. Et dixit ad me,
fili hominis ecce ego confringam baculum panis in Hierusalem, & comedent
panem ad pondus & in sollicitudine, & aquam ad mensuram & in
desolatione bibent, ut egere incipiant panem & aqua, & desolentur vir
& frater eius, & tabescant in iniquitatibus suis. Et tu fili hominis sume
tibi gladium acutum, & novacula tonsoris sume tibi, & transibis per
caput tuum & per barbam tuam, & sumes tibi trutinam ponderis, & dividis
capillos. Tertiam partem igne combures in medio civitatis, & sumes
tertiam partem & percutiens gladio circa eam, & tertiam partem ventilabis
in vento, & gladium evaginabo post eos. Et sumes inde paucos
numero, & alligabis eos in fimbriis tuis. Et de his rursum sumes & projicies
in medium ignis & combures eos igne, & egredietur ignis in
omnem domum Israel. Haec dicit Dominus Deus, hoc Hierusalem, in
medio gentium posui eam, & in circuitu eius terras. Et mutavit iudicia
mea in impietatem plus quam gentes, & praecepta mea plus quam terrae
quae in circuitu eius sunt. Abiecerunt enim iudicia mea, & praecepta
mea non ambulaverunt in eis. Propterea haec dicit Dominus Deus,
quia multiplicati estis super gentes quae in circuitu vestro sunt, & praecepta
mea non ambulastis, & iudicia mea non fecistis, & secundum iudicia
gentium quae in circuitu vestro sunt non egistis. Propterea haec dicit
Dominus Deus, ecce ego ad te, & faciam in medio tui iudicia coram gentibus.
Et faciam in te quod non feci, & quod non adiciam facere simile
propter omnes abominationes tuas. Propterea patres comedent filios in
medio tui, & filii comedent patres suos, & faciam iudicia in te, & reliquum
omne tuum dispergam in omnem ventum. Propterea vivo ego, dicit
Dominus Deus, quia sanctuarium meum polluisti in cunctis offensionibus
tuis & in universis abominationibus tuis, & ego auferam, & non parcet
oculus meus, & ego non miserebor. Tertia pars tui pestilentia morietur,
& fame consumetur in medio tui, & tertia pars tui gladio corruet in
circuitu tui, & tertiam partem in omnem ventum dispergam, & evaginabo
post eos gladium. Et complebuntur furores mei, & requiescere faciam
indignationem meam in eis, & consolabor, & scient quia ego Dominus
locutus sum in zelo meo, cum complevero indignationem meam in eis.
Et erunt in desolationem & in opprobrium gentibus quae in circuitu tuo
sunt, coram omni transeunte. Et dabis opprobrium & disciplinam, & stuporem
gentibus quae in circuitu tuo sunt, cum fecero in te iudicia in furore
& in indignatione & in increpationibus ultionis. Ego Dominus locutus
sum. Cum emittam sagittas pessimas famis quae ad perniciem sunt missae
in eos, quas mittam ad perniciem vestram, congregabo famem super vos,
& conteram vobis baculum panis. Et immittam famem & bestias pessimas
& orbabunt te, & pestilentia & sanguis pertransibit per te, & gladium
inducam super te. Ego Dominus locutus sum. Et factum est verbum
Domini ad me dicens, fili hominis dirige faciem tuam contra montes Israel,
& prophetabis super eos, & dices, montes Israel audite verbum Domini
Dei. Haec dicit Dominus montibus & collibus, rivis & vallibus,
ecce ego inducam super vos gladium, & disperdam excelsa vestra. Et destruentur
aras vestrae, & confringentur fanes vestri, & dejiciam vulnerandos
vestros coram idolis vestris. Et ponam cadavera filiorum Israel
ante idola sua, & ossa vestra circa altaria vestra. In cunctis habitationibus
vestris civitates desertae erunt, & excelsa devastabuntur, ut
desolata sint & deserta altaria vestra, & confringantur & cessent idola
vestra, & auferantur fanes vestri, & deleantur opera manuum vestrarum.
Et cadent vulnerati in medio vestri, & scietis quia ego Dominus. Verumtamen
derelinquam residuum, habentes gladium inter gentes, cum
dispersi fueritis per terras. Et memores erunt vestri qui salvati fuerint
inter gentes quo captivi ducti sunt illuc, & quomodo contriverim cor
eorum fornicarium, quod recessit a me, & oculos eorum fornicantium
post idola sua, & placebit eis in semetipsis super malis quae fecerunt in
cunctis abominationibus suis. Et scient quia ego Dominus, non frustra
locutus sum ut facerem eis malum hoc universum. Haec dicit Dominus
Deus, percute manu & calcia pede, & dic, heu heu super omnibus malis
pessimis domus Israel, quia gladio, fame & peste cadent. Qui longe est
morietur in pestilentia, & qui prope est gladio corruet, & qui reliquus
fuerit & obsessus, fame consumetur, & complebo indignationem meam
in eis. Et scietis quia ego Dominus, cum fuerint interfecti in medio idolorum
suorum per circuitum altarium suorum, super omnem collem excelsum,
in cunctis montibus excelsis, & sub omni ligno frondoso, & sub
omni quercu ramosa, in quibus dabant suavem odorem cunctis idolis
suis. Et extendam manum meam super eos, & dabo terram in desolationem
& in vastitatem a deserto Reblatha in cunctis habitationibus
eorum, & scient quia ego Dominus. Et factum est verbum Domini ad
me dicens, & tu fili hominis sume tibi latericium unum, & pones illud
coram te, & describes in eo civitatem Hierusalem, & dabis contra eam
obsidionem, & aedificabis munitiones, & congregabis contra eam exercitum,
& pones arietes in gyro, & dabis contra eam vineas, & tu sume
tibi sartaginem ferream, & pones eam murum ferreum inter te & civitatem,
& firmabis faciem tuam contra eam, & erit in obsidione, & obsidebis
eam, signum hoc domui Israel. Tu vero dormies super latus tuum
sinistrum, & pones iniquitatem domus Israel super eum, secundum numerum
dierum quibus dormies super latus tuum, iniquitates eorum portabis.
Et ego dedi tibi annos iniquitatis eorum in numero dierum trecentorum
nonaginta, & portabis iniquitatem domus Israel. Et complebis
hos, & dormies super latus tuum dextrum secundo, & portabis iniquitatem
domus Iuda quadraginta dies, diem pro anno, diem pro anno
constitui tibi. Et tu fili hominis ecce dabo super te funiculos, & non
vertes te de latere tuo in latus tuum donec compleas dies obsidionis
tuae. Tu autem sume tibi triticum & hordeum & fabam & lentem &
milium & far, & mittes ea in vas unum, & facies tibi panes in numero
dierum quibus dormies super latus tuum trecentorum nonaginta dierum
comedes ex eis. Cibus tuus quem comedes in pondere viginti siclorum
per singulos dies de tempore in tempus comedes. Et aquam in mensura
bibes sextarium, de tempore in tempus bibes. Et panem hordeaceum
comedes, & subcinericium coques in stercore quod egreditur de homine
coques coram filiis populi tui. Et dixit Dominus, sic comedent filii Israel
panem suum pollutum inter gentes, quas ejiciam eos illuc. Et dixi,
heu heu Domine Deus, ecce anima mea non polluta, & morticinum &
captum non comedi ab infantia mea usque nunc, & non introivit in os
meum caro abominabilis. Et dixit ad me, ecce dedi tibi bubulum fimum
pro humano stercore, & tu facies panem tuum in eo. Et dixit ad me,
fili hominis ecce ego confringam baculum panis in Hierusalem, & comedent
panem ad pondus & in sollicitudine, & aquam ad mensuram & in
desolatione bibent, ut egere incipiant panem & aqua, & desolentur vir
& frater eius, & tabescant in iniquitatibus suis. Et tu fili hominis sume
tibi gladium acutum, & novacula tonsoris sume tibi, & transibis per
caput tuum & per barbam tuam, & sumes tibi trutinam ponderis, & dividis
capillos. Tertiam partem igne combures in medio civitatis, & sumes
tertiam partem & percutiens gladio circa eam, & tertiam partem ventilabis
in vento, & gladium evaginabo post eos. Et sumes inde paucos
numero, & alligabis eos in fimbriis tuis. Et de his rursum sumes & projicies
in medium ignis & combures eos igne, & egredietur ignis in
omnem domum Israel. Haec dicit Dominus Deus, hoc Hierusalem, in
medio gentium posui eam, & in circuitu eius terras. Et mutavit iudicia
mea in impietatem plus quam gentes, & praecepta mea plus quam terrae
quae in circuitu eius sunt. Abiecerunt enim iudicia mea, & praecepta
mea non ambulaverunt in eis. Propterea haec dicit Dominus Deus,
quia multiplicati estis super gentes quae in circuitu vestro sunt, & praecepta
mea non ambulastis, & iudicia mea non fecistis, & secundum iudicia
gentium quae in circuitu vestro sunt non egistis. Propterea haec dicit
Dominus Deus, ecce ego ad te, & faciam in medio tui iudicia coram gentibus.
Et faciam in te quod non feci, & quod non adiciam facere simile
propter omnes abominationes tuas. Propterea patres comedent filios in
medio tui, & filii comedent patres suos, & faciam iudicia in te, & reliquum
omne tuum dispergam in omnem ventum. Propterea vivo ego, dicit
Dominus Deus, quia sanctuarium meum polluisti in cunctis offensionibus
tuis & in universis abominationibus tuis, & ego auferam, & non parcet
oculus meus, & ego non miserebor. Tertia pars tui pestilentia morietur,
& fame consumetur in medio tui, & tertia pars tui gladio corruet in
circuitu tui, & tertiam partem in omnem ventum dispergam, & evaginabo
post eos gladium. Et complebuntur furores mei, & requiescere faciam
indignationem meam in eis, & consolabor, & scient quia ego Dominus
locutus sum in zelo meo, cum complevero indignationem meam in eis.
Et erunt in desolationem & in opprobrium gentibus quae in circuitu tuo
sunt, coram omni transeunte. Et dabis opprobrium & disciplinam, & stuporem
gentibus quae in circuitu tuo sunt, cum fecero in te iudicia in furore
& in

INNOMINE·DO
MINI·INCP·LIBER
REGVM·QVI·DR
MALACHIM·MALA

VIT·VIR·VNVS
DE·RAMATHAI
SOPHIM·DE·MO
TE·EFFRAI·ET
NOM·EIVS·ELC
ANA·FILIVS·HIE
ROBOA·FILII·HELV
FILII·THAV·FILII·
SVPH·EFFRATE
ET·HABVIT·DVAS
VXORES·NOMEN
VNI·ANNA·ET·N
SCDE·FENEDD
PVERTQ·FENE
NE·FILII·ANNE·
AVTE·N·ERANT
LIBERI·ETASC
DEBAT·VIR·ILE
DE·CIVITATE·
SVA·STATVTIS
DIEBVS·VT·AD
ORARET·ET·SA
CRIFICARET·DO
MINO·EXERCITVV
ISYLO·ERANT
AVTE·IBI·DVO·FI
LII·HELI·OFNI·ET

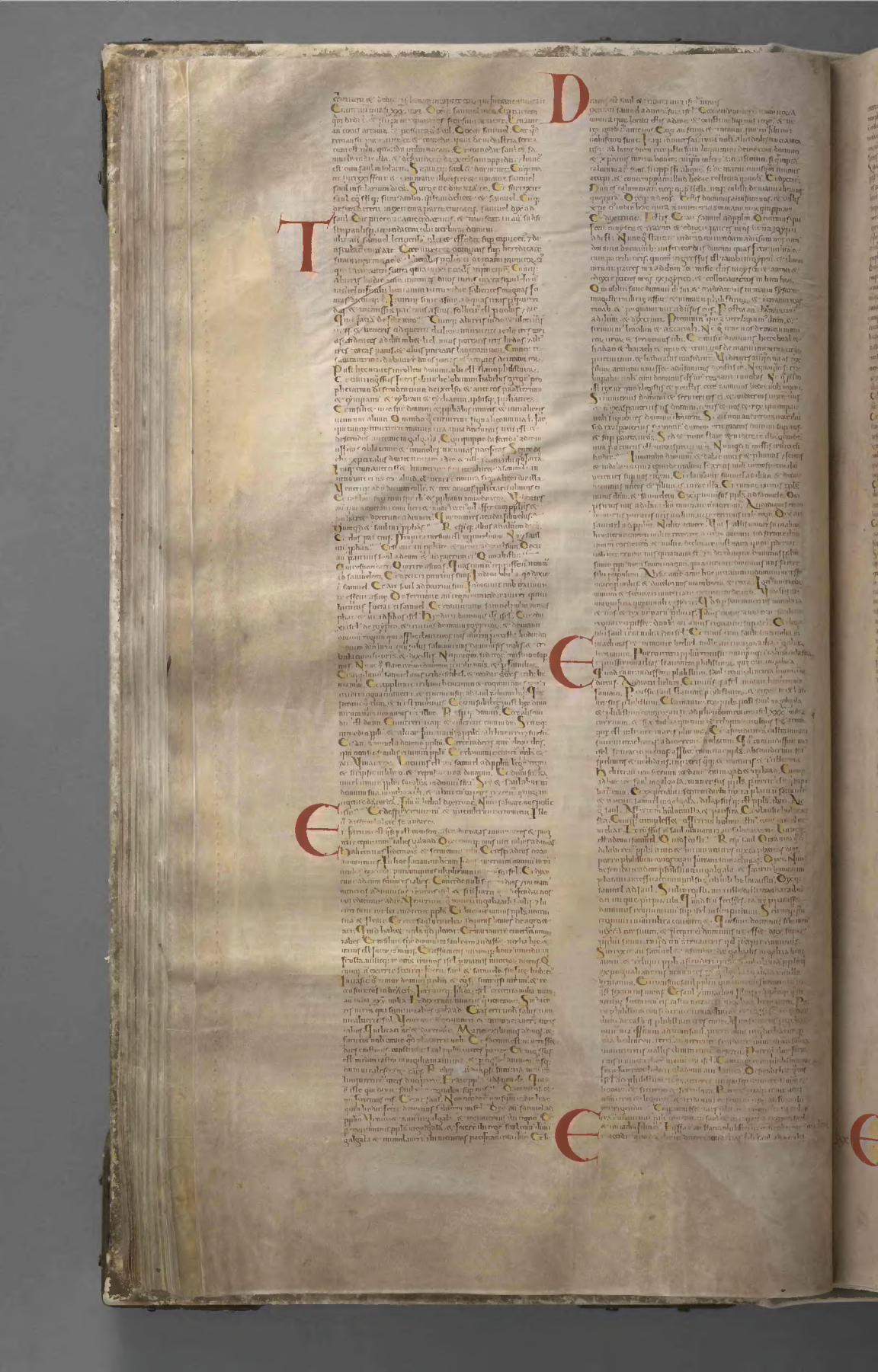

Erat autem iuuenis pulcher aspectu. decenter formatus. Erat enim
pastor et uir bellicosus. fortis et strenuus in armis. Sapiens in
uerbis. et uir cuius omnia uerba redolebant prudentiam. Et
dominus erat cum eo. Abierat autem Saul a persequendo
dauid. et reuersus fuerat ad curandum spiritum malum. Et
ecce dauid latebat in deserto. Et nuntiatum est ei quod
reuersus esset Saul. et quod ad persequendum eum
abisset. Ascendit ergo dauid cum sexcentis uiris. et
habitauit in petra que uocatur Hethlam. Quod cum audisset
Saul. persequebatur eum per singulos dies. Et tradidit
eum deus in manus eius. Cumque uenisset ad caulas
ouium que erant in itinere. ubi erat spelunca. intrauit
eam ut operiret pedes suos. Sedebant autem dauid et
uiri eius in interioribus speluncae. Et surgentes pueri
dauid dixerunt ei. Ecce dies de quo locutus est dominus
ad te. Ecce ego tradam inimicum tuum in manus tuas.
ut facias ei sicut placuerit tibi. Et surrexit dauid et
abscidit oram pallii saul clam. Et percussit cor dauid
eum pro eo quod abscidisset oram pallii eius. Et dixit
ad uiros suos. Propitius sit mihi deus ne faciam
uerbum hoc domino meo. christo domini. ut mittam
manum meam in eum. quia christus domini est. Et
compescuit dauid uiros suos. nec dimisit eos ut
consurgerent in saul. Saul autem surrexit de spelunca
et abiit in uiam. Surrexit autem et dauid. et egressus
de spelunca clamauit post tergum saul dicens. Domine
mi rex. Et respexit saul post se. et inclinauit dauid
faciem suam in terram. et adorauit. Et dixit ad saul.
Quare audis uerba hominum loquentium. ecce dauid
quaerit malum aduersum te. Ecce hodie uiderunt oculi
tui quia tradidit te dominus hodie in manu mea in
spelunca. et dixerunt mihi ut occiderem te. et
pepercit tibi oculus meus. Dixi enim non mittam manum
meam in dominum meum. quia christus domini est.
Et uide pater mi. et cognosce. quia non est malum
in manu mea. neque iniquitas. neque peccatum in
te. Tu autem insidiaris animae meae. ut auferas eam.
Iudicet dominus inter me et te. et ulciscatur me de
te dominus. Manus autem mea non erit in te. Sicut
dicit proverbium antiquorum. Egredietur impietas
a impiis. Manus autem mea non erit in te. Quem
persequeris rex israel. Quem persequeris canem
mortuum. Pulicem unum. Dominus ergo sit iudex
et iudicet inter me et te. Et videat et uindicet
causam meam. et eruat me de manu tua. Cum
autem complesset dauid sermones istos. dixit saul.
Numquid uox haec tua est fili mi dauid. Et leuauit
saul uocem suam et flevit. Et dixit ad dauid. Iustior
tu es quam ego. quia tu reddidisti mihi bona. ego
autem reddidi tibi mala. Et ostendisti hodie quod
feceris mihi bona. quia cum conclusisset me dominus
in manu tua non occidisti me. Et quis umquam
dimittit inimicum suum bona via ingredientem. Et
dominus retribuat tibi bona pro eo quod hodie
fecisti mihi. Et nunc ecce scio quod certe regnabis
tu et obtinebis in manu tua regnum israel. Et
firmabitur in manu tua regnum israel. Iura ergo
mihi per deum quod non disperdas semen meum
post me. et non deleas nomen meum de domo patris
mei. Iurauit ergo dauid saul. Et abiit saul in
domum suam. Dauid autem et uiri eius ascenderunt
ad munitionem. Mortuus est autem samuhel. Et
congregati omnes filii israel. planxerunt eum. Et
sepelierunt eum in armathaim. Et surrexit saul et
descendit in desertum pharan. Erat autem homo in
maon. et possessiones eius in carmelo. Et ipse
magnificatus nimis habebat tria milia ouium. et
mille capras. Et contigit ut tonderet oues suas in
carmelo. Nomen autem uiri illius nabal. et nomen
uxoris eius abigail. Et erat mulier bona eloquio
et pulchra aspectu. Vir autem durus et malus
cogitatu. et operibus. Et ipse de genere chaleb.
Audiens autem dauid in deserto quod tonderet nabal
oues suas. misit decem iuuenes. Et dixit ad eos.
Ascendite in carmelum. et uadite ad nabal. et
salutate eum pacifice. Et sic dicetis ei. Sit pax
tibi et domui tuae. et omnia quae habes sint pacata.
Audiui enim quod tondeas oues tuas. Pastores tui
qui fuerunt nobiscum in deserto. non sunt contristati
neque quicquam perierit eis. cunctis diebus quibus
conuersati sumus cum eis. cum essemus in agro.
Interroga pueros tuos. et dicent tibi. Quocirca
inueniant pueri tui gratiam in oculis tuis. quia in
die bona uenimus. Da quaeso seruis tuis et filio tuo
dauid quidquid praesto est. Et cum uenissent pueri
dauid locuti sunt ad nabal iuxta uerba dauid. et
siluerunt. Respondit autem nabal seruis dauid et
dixit. Quis est dauid. et quis est filius isai. Multi
nunc seruorum qui dissipant unusquisque dominum
suum. Tollam ergo panes meos et aquas meas. et
carnes quas occidi tondentibus meis. et dabo uiris
quos nescio unde sint. Reuersi sunt pueri dauid per
uiam suam. et uenientes nuntiauerunt ei omnia
uerba haec. Et statim accinxit se dauid gladio suo.
Ascendit autem et dauid post eum quasi quadringenti
uiri. Remanserunt autem ducenti cum impedimentis.
Abigail autem audiuit quae gesta fuerant. Et festinauit
et tulit ducentos panes. et duos lagenas uini. et
quinque arietes coctos. et quinque modios polentae.
et centum massas uuarum passarum. et ducentos
formellos ficuum aridarum. et imposuit super asinos
suos. Et dixit ad pueros suos. Praecedite ante me.
ecce ego sequar uos. Et uiro suo nabal non
indicauit. Cumque ascenderet super asinum. et
descenderet per partem montis. ecce dauid et uiri
eius descendebant contra eam. et illa occurrit eis.
Dixerat autem dauid. Frustra custodiui omnia quae
huius sunt in deserto. et non defuit ex omnibus
quae illius sunt. quicquam. Et reddidit mihi malum
pro bono. Haec faciat deus inimicis dauid. et haec
addat. si dimittam de omnibus quae illius sunt
usque mane mingentem ad parietem. Quam cum
uidisset abigail. festinauit et descendit de asino.
Et corruit coram dauid in faciem suam. et adorauit
super terram. Et procidens ad pedes eius. Ait.
Mihi hoc peccatum domine mi. Loquatur quaeso
ancilla tua in auribus tuis. et audi uerba ancillae
tuae. Ne ponat dominus meus cor suum super uirum
iniquum nabal. Iuxta nomen enim suum. stulticia
est apud eum. Ego autem ancilla tua non uidi
pueros domini mei quos misisti. Nunc igitur domine
mi. uiuit dominus. et uiuit anima tua. quia
prohibuit te dominus ne uenires in sanguinem. et
ulciscereris manu tua. Sint sicut nabal inimici tui.
et qui quaerunt malum domino meo. Et nunc
benedictionem hanc quam attulit ancilla tua domino
meo. detur pueris qui sequuntur dominum meum.
Et dimitte peccatum ancillae tuae. Faciet enim
dominus domino meo domum fidelem. quia bella
domini dominus pugnat. et malitia non inuenietur
in te omnibus diebus tuis. Si surrexerit homo ut
persequatur animam tuam. Anima domini mei erit
fasciculus uiuentium in thesauris uitae. Et
animas inimicorum tuorum auferet quasi de medio
sinus fundae. Cumque fecerit dominus domino meo
omnia bona quae locutus est de te. et constituerit
te principem super israel. Non erit tibi hoc in
scandalum. neque in offendiculum cordis. quod
effuderis sanguinem innocentem. et ultus fueris
dominum tuum manu tua. Et bene agat dominus
domino meo. et memento ancillae tuae. Dixit autem
dauid ad abigail. Benedicta tu et benedictus sermo
tuus. qui prohibuisti me hodie ire in sanguinem. et
ulcisci manu mea. Verumtamen uiuit dominus deus
israel. qui custodiuit me ne descenderem in
occursum tuum. quia certe si non festinasses et
uenisses mihi obuiam. non remansisset nabal usque
ad lucem primam. nec mingeret ad parietem. Et
suscepit dauid de manu eius omnia quae attulerat
ei. et ait illi. Vade in pace in domum tuam. Ecce
audiui uocem tuam. et honorificaui faciem tuam.
Reuersa autem abigail ad nabal. inuenit eum
comedentem in domo sua conuiuium regium. et cor
eius gaudens in semetipso. Vehementer enim
inebriatus erat. Et non indicauit ei quicquam
omnino. usque ad lucem. Facto autem mane. cum
digestus esset uinum. narrauit uxor sua haec
uniuersa. Et obstupuit cor eius. et factus est
quasi lapis. Et post decem dies percussit dominus
nabal. et mortuus est. Quod cum audisset dauid.
dixit. Benedictus dominus qui uindicauit
opprobrium meum de manu nabal. et seruum suum
prohibuit a malo. Et malitiam nabal reddidit
dominus super caput eius. Misit ergo dauid et
locutus est ad abigail. ut tolleret eam sibi in
uxorem. Quae cum uenisset ad dauid. Dixit ei.
Ecce ancilla tua sit in ministram. ut lauet pedes
seruorum domini mei. Et festinauit abigail. et
assumpsit quinque puellas. quae ambulabant gressibus
suis. et secuta est nuntios dauid. Et facta est ei
uxor. Dauid quoque accepit achinoam de iezrahel.
Et fuerunt ambae uxores eius. Saul autem dederat
michol filiam suam uxorem dauid. filio laish. qui
erat de gallim. Venerunt autem ziphaei ad saul in
gabaa. dicentes. Nonne dauid absconditus est apud
nos in monte hachila. qui respicit contra solitudinem.
Surrexit ergo saul. et descendit in desertum ziph.
habens secum tria milia uirorum electorum israel.
ut quaereret dauid in deserto ziph. Et posuit
castra in colle hachila. qui respicit contra
solitudinem. iuxta uiam. Dauid autem habitabat in
deserto. Et uidit quod uenisset saul post se in
desertum. Misit ergo exploratores. et cognouit
uenisse saul in certum. Surrexit itaque dauid et
uenit ad locum ubi castrametatus fuerat saul. Et
uidit dauid locum ubi dormiebat saul. et abner filius
ner princeps militiae eius. Et saul quidem in
medio carris dormiebat. Circa eum autem populus
castrametatus erat. Dixit ergo dauid ad achimelech
hetthaeum. et ad abisai filium saruiae fratrem
ioab. dicens. Quis descendet mecum ad saul in
castra. Et ait abisai. Ego descendam tecum. Venit
ergo dauid et abisai ad populum nocte. Et ecce saul
dormiebat in medio carris. et lancea eius infixa
erat in terra ad caput eius. Abner autem et populus
dormiebant in circuitu eius. Dixit ergo abisai ad
dauid. Conclusit deus hodie inimicum tuum in manu
tua. Nunc igitur percutiam eum lancea mea semel.
et non indigebo secundo ictu. Dixit autem dauid ad
abisai. Ne occidas eum. Quis enim potest extendere
manum suam in christum domini. et innocens erit.
Dixit quoque dauid. Vivit dominus. quia nisi dominus
percusserit eum. aut dies eius uenerit ut moriatur.
aut descendens in bellum perierit. Propitius sit mihi
deus ne extendam manum meam in christum domini.
Nunc igitur tolle lanceam quae ad caput eius est.
et hydriam aquae. et abeamus. Tulit ergo dauid
lanceam et hydriam aquae de capite saul. et abierunt.
Et non fuit qui uideret. neque qui sentiret. neque
qui euigilaret. Omnes enim dormiebant. quia
sopor domini inuaserat eos. Et transgressus dauid
contra illos stetit in cacumine montis procul. Et
clamauit ad populum et ad abner filium ner. dicens.
Non respondes abner. Et respondens abner ait.
Quis es tu qui clamas ad regem. Et dixit dauid ad
abner. Numquid non tu es uir. et quis similis tui
in israel. Quare ergo non custodisti dominum
regem tuum. Venit enim unus de populo ut occideret
regem dominum tuum. Non est bonum hoc quod fecisti.
Viuit dominus. quia filii mortis estis uos qui non
custodistis dominum uestrum christum domini. Et
nunc uide ubi sit hasta regis. et hydria aquae quae
erat ad caput eius. Et cognouit saul uocem dauid.
et ait. Numquid uox haec tua est fili mi dauid. Et
respondit dauid. Uox mea est domine mi rex. Et
dixit. Quam ob causam dominus meus persequitur
seruum suum. Quid feci. aut quod malum est in
manibus meis. Nunc ergo audiat dominus meus rex
uerba seruo suo. Si deus te concitat contra me.
odoretur munera. Si autem filii hominum sunt.
maledicti sint coram domino. qui eiecerunt me hodie
ne habitem in hereditate domini. dicentes. Vade
et serue diis alienis. Et nunc ne effundatur sanguis
meus in terram alienam a facie domini. Egressus est
enim rex israel ad quaerendam pulicem unum. sicut
persequitur perdix montes. Dixit autem saul. Peccaui.
Reuertere fili mi dauid. Non enim nequam faciam
tibi. eo quod pretiosa fuerit anima mea in oculis
tuis hodie. Ecce stulte egi. et ignoraui nimis.
Respondens dauid ait. Ecce hasta regis. Transeat
unus de iuuenibus et tollat eam. Reddet autem
dominus unicuique iustitiam et fidem suam. Quia
tradidit te dominus hodie in manu mea. et nolui
extendere manum meam in christum domini. Et ecce
sicut magnificata est anima tua hodie in oculis meis.
sic magnificetur anima mea in oculis domini mei.
et liberet me de omni tribulatione. Dixit autem saul
ad dauid. Benedictus es tu fili mi dauid. Faciens
faciens et praeualens praeualebis. Abiit ergo dauid
in uiam suam. et reuersus est saul in locum suum.
Dixit autem dauid in corde suo. Nunc ergo peribo
aliquando in manibus saul. Nonne melius est ut
saluer me citius in terram philistinorum. Et desistet
saul a me. ne amplius quaerat me in finibus israel.
Et effugiam manus eius. Surrexit ergo dauid et
transiit ipse et sexcenti uiri qui erant cum eo. ad
achis filium maoch regem geth. Habitauitque dauid
cum achis in geth ipse et uiri eius. unusquisque
cum domo sua. dauid et duae uxores eius. achinoam
iezrahelitis. et abigail quae fuerat uxor nabal
carmelitis. Nuntiatum est autem saul quod fugisset
dauid in geth. Et non adiecit ultra quaerere eum.
Dixit autem dauid ad achis. Si inueni gratiam in
oculis tuis. detur mihi locus in una urbium regionis
huius. et habitabo ibi. Non habitat enim seruus tuus
in ciuitate regia tecum. Dedit ergo ei achis in die
illa siceleg. Propter hoc facta est siceleg regibus
iuda usque in diem hanc. Fuerunt autem dies quos
habitauit dauid in regione philistinorum. quatuor
mensium. Ascendit autem dauid et uiri eius. et
irruebant in gessuri et gerzi et amalech. Hae enim
gentes habitabant terram a seculo. Venienti quippe
ad syrtim usque ad terram aegypti. Percutiebat
dauid omnem terram. et non relinquebat uirum et
mulierem uiuentes. Tollebatque oues et boues et
asinos et camelos et uestimenta. et reuertebatur et
ueniebat ad achis. Dicebat autem achis. Numquid
irruistis hodie super australem plagam iuda. et
super australem plagam ierameel. et super australem
plagam cinei. Dauid autem non uiuificabat uirum
et mulierem ut adducerentur in geth. dicens. Ne
forte loquantur contra nos. et dicant. Haec fecit
dauid. Et habitauit in regione philistinorum cunctis
diebus. Et dixit achis ad dauid. Scito quod mecum
exire debeas in castris tu et uiri tui. Dixit ergo
dauid ad achis. Nosti quae facturus sit seruus tuus.
Et ait achis ad dauid. Ponam te custodem capitis
mei cunctis diebus. Congregauerunt autem philistiim
omnes copias suas in aphec. Israel quoque castrametatus
est in fonte qui est in iezrahel. Principes autem
philistinorum ibant per centenos et per milenos.
Dauid autem et uiri eius ibant in nouissimis cum
achis. Dixerunt autem principes philistinorum ad
achis. Quid sibi uult hebraeus iste. Et ait achis ad
principes philistinorum. Nonne hic est dauid seruus
saul regis israel. qui fugit ad me a diebus suis
usque in hodiernum diem. et non inueni in eo
quicquam malitiae ex die qua recessit a me usque
in hodiernum. Iratique contra eum principes
philistinorum dixerunt ei. Reuertatur homo iste
et habitet in loco suo quem constituisti ei. et non
descendat nobiscum in bellum. ne fiat aduersarius
nobis in praelio. Et quomodo reconciliari potest
domino suo nisi in capitibus nostrorum. Nonne
dauid iste de quo cecinerunt ad inuicem in choris
dicentes. Percussit saul mille. et dauid decem
milia. Tulit ergo achis dauid et dixit ei. Viuit
dominus quia rectus es. et bonus coram me. et
egressus et ingressus mecum in castris. quia non
inueni in te malum ex die qua uenisti ad me usque
in hodiernum. sed principes non placent tibi. Et
nunc reuertere et uade in pace. et non facies
quicquam malum in oculis principum philistinorum.
Dixit autem dauid ad achis. Quid feci. et quid
inuenisti in seruo tuo ex die qua fui coram te usque
in diem hanc. quare non uadam et pugnem contra
inimicos domini mei regis. Respondens achis dixit
ad dauid. Scio quod bonus sis in oculis meis quasi
angelus dei. Verumtamen principes philistinorum
dixerunt. Non ascendet nobiscum in bellum. Surge
ergo mane tu et serui domini tui qui uenerunt tecum.
Et cum mane diluxerit. et orta fuerit lux. proficiscimini.
Et profectus est dauid et uiri eius ut mane
discederent et reuerterentur in terram philistinorum.
Philistiim autem ascenderunt in iezrahel. Dauid
autem et uiri eius ascenderunt in siceleg. Et
inuenerunt amalechitas qui irruerant in meridiem
et in siceleg. Et percusserant siceleg. et succenderant
eam igni. Et captas duas uxores eius. achinoam
et abigail. Et abduxerant omnes quicquid
inuenerant. a paruo usque ad magnum. Et filios et
filias. Et spolia omnium. Et reuersus est dauid
et omnes uiri eius ad ciuitatem. Et ecce succensa
igni. et uxores eorum et filii eorum et filiae
captiuae ducebantur. Et leuauerunt dauid et populus
qui erat cum eo uocem suam. et flebant donec non
haberent ultra quod flerent. Duae quoque uxores
dauid captiuae ducebantur. achinoam iezrahelitis.
et abigail quae fuerat uxor nabal carmelitis.
Angustiatus est autem dauid nimis. Dixerat enim
populus lapidare eum. Amaritudine enim animae
unusquisque erat super filios suos et filias suas.
Confortauit autem se dauid in domino deo suo.
Et dixit ad abiathar sacerdotem filium achimelech.
Affer mihi ephod. Et obtulit abiathar ephod ad
dauid. Et consuluit dauid dominum dicens. Si
persequar latrunculos istos. si comprehendam eos.
Et dixit ei dominus. Persequere. comprehendens
comprehendes. et recuperando recuperabis. Abiit
ergo dauid et sexcenti uiri qui erant cum eo. et
uenerunt usque ad torrentem besor. Et ibi
residuum fecit dauid. Ipse autem et trecenti uiri
persecuti sunt inimicos usque ad torrentem besor.
Et ibi residuum fecerunt. Inuenerunt autem
adolescentem aegyptium in agro. Et adduxerunt
eum ad dauid. Et dederunt ei panem. et comedit.
Potauerunt quoque eum aqua. Et dederunt ei
frustum massae ficuum. et duo botri uuarum passarum.
Et comedit. Et reuersus est spiritus eius in eo.
Cibum enim non comederat. et aquam non biberat
tribus diebus et tribus noctibus. Dixit autem ei
dauid. Cuius es tu. et unde es tu. Et ait. Puer
aegyptius ego sum. seruus uiri amalechitae. Et
dereliquit me dominus meus. quia infirmatus sum
hodie tribus diebus. Nos irruimus in australem
plagam cerethi. et in terram quae est contra
iudam. et in australem plagam caleb. Et siceleg
succendimus igni. Et ait dauid ad eum. Numquid
deduces me ad turmam hanc. Qui dixit. Iura mihi
per deum quod non occidas me. neque tradas me
in manus domini mei. et deducam te ad turmam
hanc. Et ecce illi uagabantur super uniuersam
terram. comedentes et bibentes. et festum diem
agentes. pro omnibus spoliis grandibus quae
tulerant de terra philistinorum. et de terra iuda.
Percussit ergo eos dauid a crepusculo usque ad
uesperam diei sequentis. Et non euasit ex eis uir.
nisi quadringenti adolescentes. qui ascendentes
camelos fugerunt. Et tulit dauid omnia quae
tulerant amalechitae. Duas quoque uxores eius
liberauit. Et non defuit eis quicquam. a paruo
usque ad magnum. filiis et filiabus. spoliis et
omnibus quae tulerant. Vniuersa reduxit dauid.
Tulit quoque dauid omnes greges et armenta. et
ducebant ante faciem eius pecora. et dicebant.
Praeda dauid haec. Venit autem dauid ad torrentem
besor. Et hi qui remanserant ibi. egressi sunt in
occursum dauid. et in occursum populi qui erat cum
eo. Et appropinquans dauid ad populum. salutauit
eos pacifice. Et respondens omnis homo malus et
pessimus de uiris qui abierant cum dauid. ait.
Quia non abierunt nobiscum. non dabimus eis de
spoliis quae liberauimus. nisi unusquisque uxorem
suam et filios. Et recedant. Dixit autem dauid.
Non facietis ita fratres mei. de his quae dedit
dominus nobis. qui custodiuit nos. et tradidit
turmam quae uenerat contra nos in manus nostras.
Et quis audiet uestrum sermonem hunc. Sed sicut
pars est descendentis ad bellum. ita pars est
sedentis ad sarcinas. Pariter dividentur. Et
constituit ex illo tempore. et deinceps. legem et
ius in israel usque in diem hanc. Reuersus est
autem dauid in siceleg. Misit autem de spoliis
principibus iuda. amicis suis. dicens. Ecce munus
uobis de spoliis inimicorum domini. Ciuitatibus
quae sunt in monte ieththir. et ciuitatibus quae
sunt in solitudine ieththir. et ciuitatibus quae
sunt in ualle. et ciuitatibus quae sunt in monte
hachila. qui est ad meridiem. et ciuitatibus quae
sunt in solitudine. et ciuitatibus quae sunt in
torrente arnon. et ciuitatibus quae sunt in monte
hermon. et ciuitatibus quae sunt in ualle. et
ciuitatibus quae sunt in finibus israel. Et ciuitatibus
quae sunt in bethel. et ciuitatibus quae sunt in
ramoth australi. et ciuitatibus quae sunt in iether.
et ciuitatibus quae sunt in aroer. et ciuitatibus
quae sunt in siphmoth. et ciuitatibus quae sunt in
esthemoa. et ciuitatibus quae sunt in racal. et
ciuitatibus quae sunt in urbibus iahadi. et
ciuitatibus quae sunt in urbibus cinei. et ciuitatibus
quae sunt in hormam. et ciuitatibus quae sunt in
chorasan. et ciuitatibus quae sunt in athach. et
ciuitatibus quae sunt in hebron. et in omnibus locis
in quibus fuerat ipse et uiri eius. Philistiim autem
pugnabant contra israel. Fugitque israel philistiim.
et corruerunt interfecti in monte gelboe. Et
persequentes philistiim percusserunt saul et filios
eius. Et interfecerunt ionathan et abinadab et
melchisua filios saul. Et ingrauatum est bellum
contra saul. Et inuenerunt eum sagittarii. et
uulnerauerunt eum uiri de pharetra. Et dixit saul
ad armigerum suum. Euagina gladium tuum. et
percute me ne forte ueniant incircumcisi isti. et
illudant mihi. Noluit autem armiger eius. Timuit
enim ualde. Tulit ergo saul gladium suum. et
incubuit super eum. Quod cum uidisset armiger eius
quod mortuus esset saul. irruit et ipse in gladium
suum. et mortuus est cum eo. Mortuus est ergo saul
et tres filii eius. armiger quoque eius. et omnes
uiri illius simul in die illa. Quod cum uidissent
uiri israel qui habitabant trans campestria et trans
iordanem. quod fugissent uiri israel. et quod
mortui essent saul et filii eius. reliquerunt
ciuitates suas. et fugerunt. Et uenerunt philistiim
et habitauerunt in eis. Die autem altera uenerunt
philistiim ut spoliarent interfectos. et inuenerunt
saul et filios eius iacentes in monte gelboe. Et
praecidentes caput eius. et spoliantes eum armis
miserunt in terram philistinorum per circuitum.
ut annuntiarent idolis suis et populo. Et posuerunt
arma eius in templo astaroth. Corpus autem eius
fixerunt in muro bethsan. Quod cum audissent
habitatores iabes galaad. omnes uiri fortes. quae
fecerant philistiim saul. Et abierunt per totam
noctem. Et tulerunt cadauer saul. et cadauera filiorum
eius de muro bethsan. Et uenientes iabes
combusserunt ea ibi. Et tollentes ossa eorum
sepelierunt in iabes. Et ieiunauerunt septem diebus.
Mortuo autem saul. et cum filio suo ionathan. Nos
uero qui remansimus. fugimus de terra philistinorum.
Et ecce saul et filii eius mortui sunt. Et ait puer
ad eum. Casu ascendi montem gelboe. Et ecce saul
incumbebat super hastam suam. Et ecce quadrigae
et equites persequebantur eum. Et respexit post
tergum suum. et uidit me. Et uocauit me. Et dixi
ecce adsum. Et ait mihi. Quis es tu. Et dixi ei.
Amalechites ego sum. Et rursum dixit mihi. Sta
super me. et interfice me. quia tenuit me anxietas.
quia adhuc tota anima mea in me est. Stans ergo
super eum interfeci eum. quia certus eram quod non
uiueret post ruinam suam. Et tuli diadema quod
habebat in capite. et armillam quae erat in brachio
eius. et attuli ea ad dominum meum huc. Apprehendit
ergo dauid uestimenta sua. et scidit ea. Sed et
omnes uiri qui erant cum eo. Et planxerunt. et
fleuerunt. et ieiunauerunt usque ad uesperam super
saul et super ionathan filium eius. et super populum
domini. et super domum israel. eo quod corruissent
gladio. Dixit autem dauid ad iuuenem qui nuntiauerat
ei. Vnde es tu. Et ait. Filius hominis aduenae
amalechitae ego sum. Et dixit ei dauid. Quomodo
non timuisti mittere manum tuam. ut occideres
christum domini. Et uocauit dauid unum de pueris
suis. et ait. Accede et irue in eum. Qui percussit
eum. et mortuus est. Et dixit dauid ad eum. Sanguis
tuus super caput tuum. quia os tuum locutum est
contra te dicens. Ego interfeci christum domini.
Planxit autem dauid planctum hunc super saul et
super ionathan filium eius. Et praecepit ut
docerentur filii iuda arcum. sicut scriptum est in
libro iasar. Et ait. Nequando annuntietis in geth.
neque euangelizetis in compitis ascalonis. ne forte
laetentur filiae philistinorum. ne forte exultent
filiae incircumcisorum. Montes gelboe. nec ros nec
pluuia ueniat super uos. neque sint agri primitiarum.
Quia ibi proiectus est clipeus fortium. clipeus saul
quasi non esset unctus oleo. Sine sanguine
interfectorum. sine adipe fortium. arcus ionathae
non conuertebatur retrorsum. et gladius saul non
reuertebatur uacuus. Saul et ionathas amabiles et
decori in uita sua. in morte quoque non sunt diuisi.
Super aquilas fortiores leonibus. Filiae israel
flete super saul. qui uestiebat uos coccino cum
deliciis. qui praebebat ornamenta auri in ueste
uestra. Quomodo ceciderunt fortes in medio belli.
Ionathas in excelsis tuis occisus est. Angustior
mihi factus es frater mi ionathan. decore nimis et
amabilis super amorem mulierum. Sicut mater unigeniti
diligebat te anima mea. Ecce mortui sunt fortes.
et perierunt arma bellica. Et post haec interrogauit
dauid dominum dicens. Si ascendam in unam
ciuitatum iuda. Et dixit ei dominus. Ascende.
Dixitque dauid. Quo ascendam. Et dixit ei dominus.
Ad hebron. Ascendit ergo dauid illuc. et duae uxores
eius. achinoam iezrahelitis. et abigail quae fuerat
uxor nabal carmelitis. Et uiros qui erant cum eo
adduxit dauid. unumquemque cum domo sua. et
habitauerunt in ciuitatibus hebron. Et uenerunt
uiri iuda. et unxerunt ibi dauid. ut regnaret super
domum iuda. Nuntiatum est autem dauid quod uiri
iabes galaad sepelissent saul. Et misit nuntios ad
uiros iabes galaad. et dixit ad eos. Benedicti uos
domino. qui fecistis misericordiam hanc cum domino
uestro saul. et sepelistis eum. Nunc ergo faciat
dominus uobiscum misericordiam et ueritatem. Sed
et ego reddam uobis bona pro eo quod fecistis
uerbum hoc. Confortentur manus uestrae. et estote
filii uirtutis. Mortuus est enim dominus uester saul.
Sed et me unxit domus iuda in regem super se.
Abner autem filius ner princeps militiae saul tulit
ishbosthe filium saul. et eduxit eum in castra.
Et constituit eum regem super galaad. et gessuri.
et iezrahel. et ephraim. et beniamin. et super
uniuersum israel. Filius unius anni erat ishbosthe
filius saul. cum coepisset regnare super israel. et
duobus annis regnauit. Porro domus iuda secuta est
dauid. Et fuit numerus dierum quibus regnauit
dauid in hebron super domum iuda. septem annorum
et sex mensium. Egressus est autem abner filius ner
et pueri ishbosthe filii saul de castris in gabaon.
Et ioab filius saruiae et pueri dauid egressi sunt
contra eos. Et sederunt ex duabus partibus piscinae.
una parte et altera. Dixitque abner ad ioab.
Surgant pueri et ludant coram nobis. Et ait ioab.
Surgant. Surrexerunt ergo et transierunt numero
duodecim ex parte beniamin. et ex parte ishbosthe
filii saul. et duodecim de pueris dauid. Et
corripuerunt singuli caput aduersarii sui. et
miserunt gladium in latus contrarii. et ceciderunt
pariter. Et uocatum est nomen loci illius. Praeceps
robustorum. Et pugnatum est proelium durissimum
in die illa nimis. Et fugati sunt abner et uiri
israel a pueris dauid. Erant autem tres filii saruiae
ibi. ioab et abisai et asahel. Asahel autem erat
pernix pedibus quasi unus de capreis. quae pascuntur
in saltibus. Persecutus est ergo asahel abner. nec
declinauit ad dextram neque ad sinistram. a
persequendo abner. Et respiciens abner post tergum
suum. ait. Tu es asahel. Et dixit ei. Ego sum.
Dixitque ei abner. Declina ad dextram uel sinistram.
et apprehende unum de pueris meis. et tolle tibi
spolia eius. Noluit autem asahel declinare a se.
Rursumque abner locutus est ad asahel. Cessa ne
me persequaris. ne cogar percutere te in terram.
et non possim postea leuare faciem meam ad ioab
fratrem tuum. Qui cum nollet recedere. percussit
eum abner cuspide in inguen. Et egressa est hasta
per dorsum eius. Cecidit ibique mortuus est. Et
omnes qui ueniebant ad locum in quo asahel mortuus
fuerat et iacebat. stabant. Ioab autem et abisai
persecuti sunt abner. Et occidente sole uenerunt
usque ad collem ammae. qui est contra faciem
geth in uiam deserti gabaon. Et congregati filii
beniamin post abner. et facti sunt agmen unum.
Et stabant in cacumine montis unius. Et clamauit
abner ad ioab. Numquid in aeternum deuorabit gladius.
Nescis quod amara erit nouissima. Vsquequo
non dicis populo ut recedat a persequendo fratres
suos. Et respondens ioab ait. Viuit deus. nisi tu
locutus esses. mane iam populus ascendisset. unusquisque
de fratre suo. Et dimisit abner tubam
accepit. et cecinit. Et omnis populus stetit. et non
persecutus est israel. nec ultra pugnauerunt. Abner
autem et uiri eius ambulauerunt per campestria
tota nocte illa. Et transierunt iordanem. et
ambulauerunt uniuersa die. et uenerunt in mahanaim.
Ioab autem reuersus est de persequendo abner.
et congregato omni populo. Et de pueris dauid
desiderati sunt decem et nouem uiri. et asahel.
Pueri autem dauid percusserant de beniamin et de
uiris abner trecentos sexaginta uiros. qui mortui
sunt. Et tulerunt asahel. et sepelierunt eum in
sepulchro patris sui quod erat in bethlehem. Et
perrexerunt ioab et uiri eius tota nocte. et
orta est eis lux in hebron. Fuit autem bellum
longum inter domum saul et domum dauid. Et dauid
proficiebat et conualescebat. domus autem saul
ingrauescebat et debilitabatur. Natique sunt filii
dauid in hebron. Et fuit primogenitus eius amnon
de achinoam iezrahelitide. Secundus autem cheleab
de abigail quae fuerat uxor nabal carmelitis. Tertius
absalom filius maacha filiae tholmai regis gessuri.
Quartus adonias filius aggith. Quintus saphatias
filius abital. Sextus iethraam de egla uxore dauid.
Hi nati sunt dauid in hebron. Cumque esset in
bello. et ualde confortaretur domus saul. abner
tenebat partes domus saul. Erat autem concubina
saul nomine respha filia aia. Dixit autem
ishbosthe ad abner. Quare ingressus es ad concubinam
patris mei. Qui nimis iratus est in uerbis
ishbosthe. et ait. Numquid caput canis ego sum
contra iudam. hodie faciens misericordiam cum domo
saul patris tui. et fratribus eius. et amicis eius.
et non tradidi te in manus dauid. et requiris a me
hodie culpam mulieris. Haec faciat deus abner. et
haec addat ei. Quia sicut iurauit dominus dauid.
sic faciam ei. Vt transferatur regnum de domo saul.
et erigatur thronus dauid super israel et super
iudam. a dan usque bersabee. Et non potuit ultra
respondere abner uerbum ishbosthe timens eum.
Misit autem abner nuntios ad dauid pro se dicentes.
Cuius est terra. Et dixerunt ei. Ineas mecum
foedus. et ecce manus mea tecum erit. ut conuertam
ad te uniuersum israel. Et ait dauid. Bene. Ego
feriam foedus tecum. Vnam tantum rem peto a te.
Non uidebis faciem meam. nisi adduxeris michol
filiam saul. cum uenire ad me coeperis. Misit
quoque dauid nuntios ad ishbosthe filium saul.
dicens. Da mihi uxorem meam michol. quam
desponsaui mihi centum praeputiis philistinorum.
Misit ergo ishbosthe. et tulit eam a uiro suo a
phaltiel filio laish. Ibat autem cum ea uir suus
plorans post tergum. usque ad baurim. Dixitque
abner ad eum. Vade. reuertere. Qui reuersus est.
Et abner habebat sermonem cum maioribus natu
israel. dicens. Heri et nudiustertius quaerebatis
dauid ut esset rex super uos. Nunc ergo facite.
quia dominus locutus est ad dauid dicens. In manu
dauid serui mei saluabo populum meum israel de
manu philistinorum. et de manu omnium inimicorum
eius. Locutus est autem abner etiam in auribus
beniamin. Abiit quoque et locutus est in auribus
dauid in hebron omnia quae placuerant israel. et
uniuersae domui beniamin. Et ingressus est abner
ad dauid in hebron. et cum eo uiginti uiri. Fecitque
dauid abner et uiris qui cum eo uenerant
conuiuium. Dixitque abner ad dauid. Surgam et
ibo. congregabo ad dominum meum regem omnem
israel. et ineant tecum foedus. et imperes omnibus
quae desiderat anima tua. Et dimisit dauid abner.
qui abiit in pace. Et ecce pueri dauid et ioab
uenerunt de persequendo latrunculo. et adduxerunt
secum praedam grandem nimis. Abner autem non erat
cum dauid in hebron. quia dimiserat eum. et ipse
abierat in pace. Ioab autem et omnis exercitus qui
erat cum eo. postquam uenerunt. Nuntiatum est ioab
quod uenisset abner ad regem. et dimisisset eum.
et abisset in pace. Et ingressus ioab ad regem.
Dixit. Quid fecisti. ecce uenit abner ad te. Quare
dimisisti eum. et abiit iam. Nescis abner filium ner
quia ad hoc uenit ut deciperet te. et sciret
egressionem tuam et introitum tuum. et cognosceret
omnia quae agis. Egressus ioab a dauid. misit
nuntios post abner. Qui reuocauerunt eum de cisterna
bethsira. Dauid autem nesciebat. Cumque reuersus
esset abner in hebron. seduxit eum ioab in medium
portae. loquens ei pacifice. Percussit eum ibi in
inguen. et mortuus est. Et ait dauid. Mundus ego
sum et regnum meum coram domino usque in
sempiternum. a sanguine abner filii ner. Veniat
super caput ioab. et super omnem domum patris eius.
Nec deficiat de domo ioab fluxum patiens. et
leprosus. et tenens fusum. et cadens gladio. et
indigens pane. Ioab autem et abisai frater eius
occiderunt abner. eo quod interfecisset asahel
fratrem eorum in praelio. quod factum est in gabaon.
Et dixit dauid ad ioab et ad omnem populum qui
erat cum eo. Scindite uestimenta uestra. et accingite
uos saccis. et plangite ante exequias abner. Rex
autem dauid sequebatur feretrum. Et sepelierunt
abner in hebron. Et leuauit rex uocem suam. et
flevit super tumulum abner. Et uniuersus populus
deplorauit eum. Et dixit rex in planctu abner.
Numquid secundum mortem stulti moritur abner.
Manus tuae non ligatae. nec pedes tui compedibus
vinciti sunt. Sicut cecidit coram filiis iniquitatis
qui

Explicit liber primus.

Incipit liber II.

Actum est autem cum reuerteretur dauid postquam percussit philistheum et reuersus esset dauid de cede philistei. Iuit anima ionathe anime dauid et dilexit eum ionathas quasi animam suam. Tulit autem eum saul in die illa et non dimisit eum ut reuerteretur in domum patris sui. Pepigit autem ionathas amicitiam cum dauid eo quod diligeret eum quasi animam suam. Et expoliauit se ionathas tunica qua erat indutus et dedit eam dauid et uestimenta sua usque ad gladium suum et arcum suum et balteum suum. Egrediebatur autem dauid quocumque mittebat eum saul et prosperabatur in cunctis. Constituit eum saul super uirum bellicosum et placuit in conspectu omnium populi et seruorum saul. Cumque reuerteretur dauid percusso philistheo et reuerteretur saul uenerunt mulieres de cunctis ciuitatibus israel cantantes et choreis occurrentes regi saul in cymbalis gaudentes et in sistris letitie personantes. Responderunt autem mulieres ludentes et dicebant saul percussit mille et dauid decem milia. Iratus est autem saul nimis et displicuit in oculis eius uerbum hoc et dixit dederunt dauid decem milia et mihi dederunt mille adhuc restat ei nisi solum regnum. Non ergo respexit saul dauid ex die illa et deinceps. Factum est autem in die sequenti inuasit spiritus dei malus saul et prophetabat in medio domus sue dauid autem psallebat manu sua quotidie sicut heri et nudius tertius. Tenebat autem saul lanceam et misit eam dicens percutiam dauid cum pariete et declinauit dauid a facie eius bis. Timuit autem saul dauid eo quod dominus esset cum eo et a se recessisset. Amouit ergo eum a se et constituit eum tribunum super mille uiros et egrediebatur et ingrediebatur coram populo. Factusque est dauid in cunctis uiis suis prudens et dominus erat cum eo. Videns autem saul quod prudenter ageret timuit eum. Omnis autem israel et iuda diligebat dauid eo quod ipse ingrederetur et egrederetur coram eis. Dixit autem saul ad dauid. Ecce filia mea maior merob hanc dabo tibi uxorem tantum esto mihi fortis et pugna proliis domini. Saul enim dicebat non sit manus mea in eo sed sit in eo manus philistheorum. Dixit autem dauid ad saul quis sum ego et quis est uita mea et cognatio patris mei in israel ut sim gener regis. Tempore igitur quo reddenda erat merob filia saul dauid dedit eam adriel mahathite uxorem. Dilexit autem michol filia saul dauid et nuntiatum est saul et placuit ei. Dixitque saul dabo eam illi ut sit ei in offendiculum et sit super eum manus philistheorum. Dixit ergo saul ad dauid in duabus generabis hodie gener meus es. Et precepit saul seruis suis loquimini ad dauid in aures meas dicentes ecce rex delectatus est in te et omnes serui eius diligunt te nunc ergo esto gener regis. Locuti sunt serui saul omnia uerba hec ad aures dauid. Et ait dauid parum uidetur in oculis uestris esse me generum regis cum sim homo pauper et exilis. Nuntiauerunt autem serui saul dicentes hec et hec locutus est dauid. Dixit saul hec dicetis dauid rex non desiderat dotem sed centum praeputia philistheorum ut sumat ultionem de inimicis regis. Saul autem cogitabat dauid tradere philistheis. Surrexit ergo dauid et abiit ipse et uiri qui erant cum eo et percussit de philistheis ducentos uiros et attulit praeputia eorum et dedit ea in numero regi ut esset gener regis. Dedit ergo ei saul michol filiam suam uxorem. Et uidit saul et intellexit quia dominus esset cum dauid et michol filia saul diligeret eum. Et addidit saul adhuc timere dauid magis et factus est saul inimicus dauid cunctis diebus. Et principes philistheorum egrediebantur ad bellandum et factum est ut quotiescumque egrederentur frequentius dauid prudentius se haberet super omnes seruos saul ita ut pretiosum fieret nomen eius nimis. Locutus est autem saul ad ionathan filium suum et ad omnes seruos suos ut interficerent dauid. Ionathas autem filius saul diligebat dauid uehementer. Et nuntiauit ionathas dauid dicens quere saul pater meus ut te occidat nunc igitur cauebis fili mi mane et habitabis in abscondito et absconderis. Ego autem egrediar et stabo iuxta patrem meum in agro quocumque fuerit et loquar de te ad patrem meum et uidebo si quid inuenero indicabo tibi. Locutus est ergo ionathas de dauid bona ad saul patrem suum et dixit ei ne peccet rex in seruum suum dauid quia non peccauit in te et opera eius bona sunt erga te. Posuit enim animam suam in manibus suis et percussit philistheum et fecit dominus saluationem magnam uniuersis israel. Vidisti et gauisus es quare ergo peccabis in sanguine innocente occidens dauid absque causa. Audiuit saul uocem ionathe et iurauit dominum uiuit dominus quia non occidetur. Vocauit ergo ionathas dauid et indicauit ei uniuersa uerba hec introduxitque eum ad saul et fuit coram eo sicut heri et nudius tertius. Et addidit saul ut iterum bellum contra philistheos et egressus dauid pugnauit aduersus philistheos et percussit eos plaga magna et fugerunt a facie eius. Et factus est spiritus domini malus super saul et ipse sedebat in domo sua et hasta in manu sua et dauid psallebat manu sua. Et uoluit saul percutere dauid hasta et affixit eam in pariete et dauid declinauit a facie saul et percussit hastam in pariete et fugit et abiit in nocte illa. Misit ergo saul nuntios in domum dauid ut custodirent eum et occiderent eum mane. Nuntiauit autem michol uxor dauid dicens si non saluaueris animam tuam hac nocte cras morieris. Et demisit eum per fenestram et abiit et fugit et saluus factus est. Tulit autem michol idolum et posuit in lectulo et pellem caprarum uestimentorum eius reclinauit ad caput eius et operuit illud ueste. Et miserunt nuntios saul ut tollerent dauid. Quibus dixit infirmatus est. Misit saul nuntios ut uiderent dauid dicens afferte illum ad me in lectulo ut occidam eum. Cumque uenissent nuntii apparuit idolum in lectulo et pellis caprarum ad caput eius. Dixit ergo saul ad michol cur sic illusisti mihi et dimisisti inimicum meum ut fugeret. Responditque michol ad saul quia dixit mihi dimitte me ne occidam te. Fugit ergo dauid et saluus factus est et uenit ad samuhel in ramatha et narrauit ei omnia quecumque fecerat ei saul. Abierunt ergo ipse et samuhel et habitauerunt in nauoth. Nuntiatum est autem saul quod dauid fugisset et esset in nauoth in ramatha. Misit ergo saul nuntios ut tollerent dauid. Qui cum uidissent turbam prophetantium et samuhel stantem et presidentem super eos factus est spiritus dei super nuntios saul et prophetauerunt et ipsi. Quod cum nuntiatum esset saul misit alios nuntios et illi prophetauerunt similiter. Tertio misit nuntios tertios et illi prophetauerunt. Iratus igitur saul ipse abiit in ramatha et uenit usque ad cisternam magnam que est in soco et interrogauit et dixit ubi sunt samuhel et dauid. Et dictum est ecce in nauoth in ramatha. Abiit ergo illuc et uenit ad nauoth in ramatha et factus est spiritus dei super eum et ibat prophetans donec ueniret in nauoth in ramatha. Et expoliauit se et ipse uestimentis suis et prophetauit coram samuhel et cecidit nudus tota die illa et tota nocte. Propterea dicitur numquid et saul inter prophetas. Et dauid fugit de nauoth in ramatha et ueniens locutus est coram ionatha quid feci quid est iniquitas mea et quod peccatum meum in conspectu patris tui quia querit animam meam. Qui respondens ei dixit absit non morieris nichil enim facit pater meus nec grande nec paruum quin reuelet mihi cur ergo celabit me pater meus hoc non erit. Iurauit autem dauid et ait patri tuo nouit utique quod inuenerim gratiam coram te et dixit ne sciat hoc ionathas ne forte contristetur. Verumtamen sic dominum uiuentem et animam tuam quia quasi gradus unus est inter me et mortem. Dixit ergo ionathas ad dauid quecumque dixerit anima tua faciam tibi. Dixit autem dauid ad ionathan ecce calendas crastinas et ego non sedebo iuxta regem sed dimittes me ut abscondar in agro usque ad uesperam tertiam diem. Si uisitauerit me pater tuus requisita requisiuit me dauid ut festinet et curram in bethleem ciuitatem suam quia sacrificium annale est ibi omnibus cognatis. Si dixerit sic bene erit seruo tuo pax si autem iracundus fuerit scito quia completa est malitia apud eum. Tu ergo fac misericordiam cum seruo tuo quia fedus domini fecisti cum seruo tuo. Si autem est in me iniquitas tu me interfice et usque ad patrem meum perduc me. Ad quid enim mihi opus est ut me offeras patri tuo. Dixit autem ionathas absit hoc a te si enim scio quod certa sententia sit patris mei ut ueniat malum super te non celabo hoc tibi. Et dixit dauid ad ionathan quis michi nuntiabit si forte pater tuus respondit tibi aspere. Dixit ergo ionathas ad dauid uade et egrediamur in agrum. Cumque egressi fuissent in agrum ait ionathas ad dauid dominus deus israel scrutetur patrem meum cras tertia die et ecce si placens erga dauid non misero ad te et non reuelauero aurem tuam. Hec faciat dominus ionathe et hec addat si placuerit patri meo malum ut inducam super te et reuelem aurem tuam et dimittam te ut uadas in pace et sit dominus tecum sicut fuit cum patre meo. Si autem adhuc uixero non mihi tantum facies pietatem domini et si mortuus fuero non auferes misericordiam tuam a domo mea usque in sempiternum. Cumque disperdet dominus singulos inimicos dauid de superficie terre non auferetur nomen ionathe a domo eius et requiret dominus de manu inimicorum dauid. Iurauit ergo ionathas dauid eo quod diligeret eum quasi animam suam. Et expoliauit se ionathas tunica qua erat indutus et dedit eam dauid et uestimenta sua usque ad gladium suum et arcum suum et balteum suum. Egrediebatur autem dauid quocumque mittebat eum saul et prosperabatur in cunctis ui

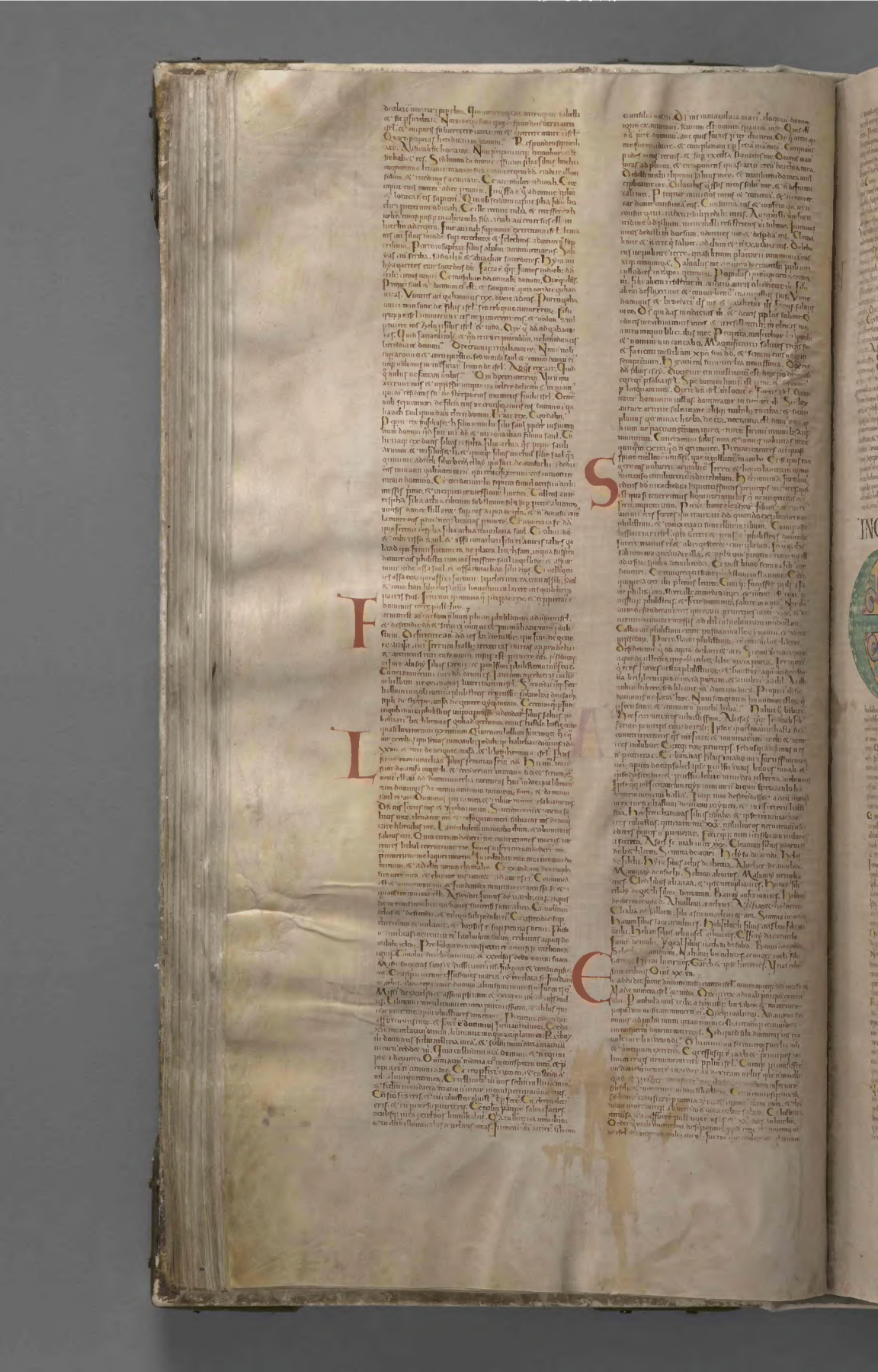

INCIPIT LIBER III

REX DAVID SENV ERAT

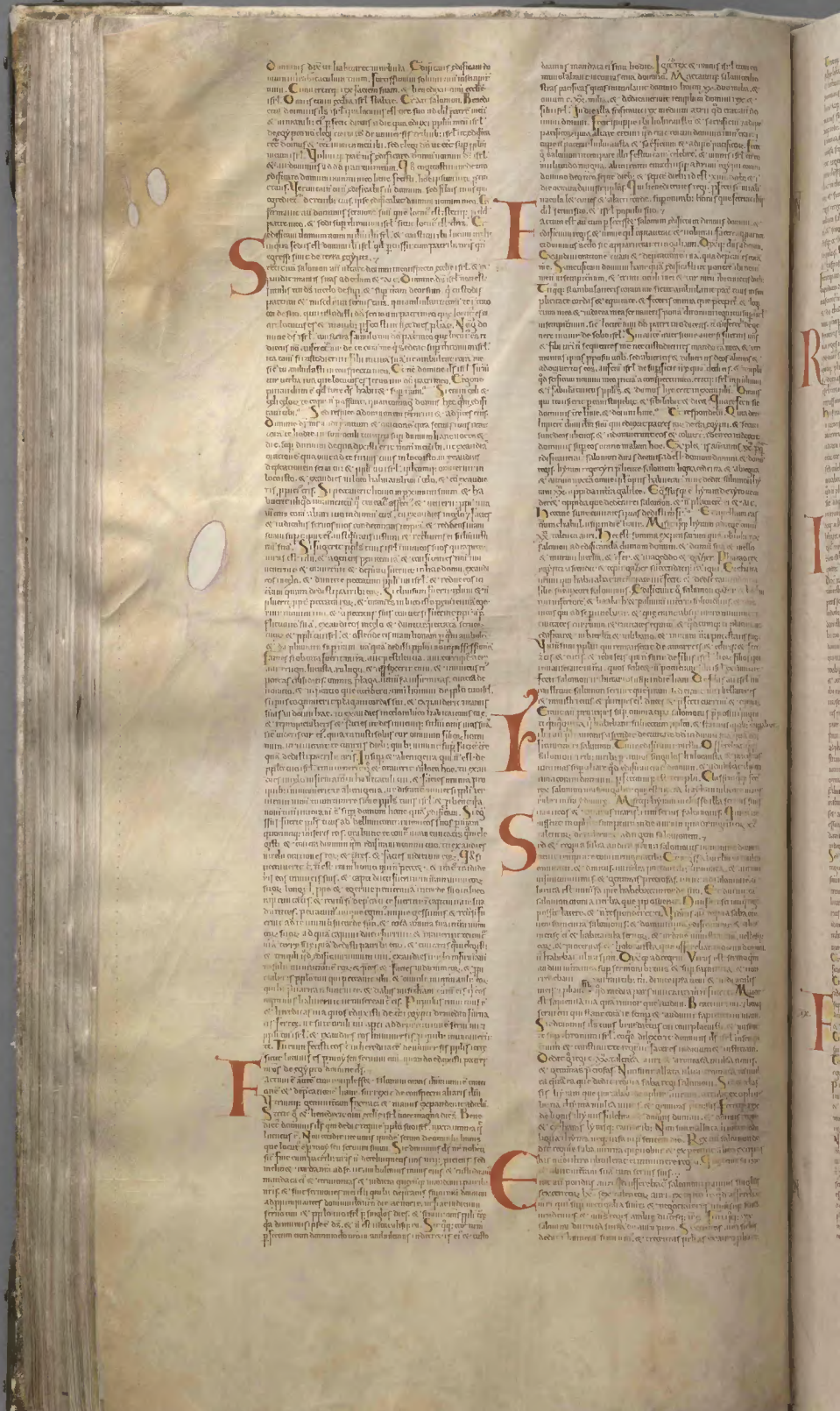

INCIPIT LIBER IIII.

REVARI CATVS EST AV MOAB I

INCIPIT PFACIO
EVSEBII HIERO
NIMI AD SOFRO
NIV DISCPVLV
M
INLIBRO PSALMOR
SQDICIT NABLV
SCIO QOSDAM PVTARE PSALTERIVM

INCIPIT
LIBER
PSALMORVM
BEATVS
VIR QVI
NON AB
IIT

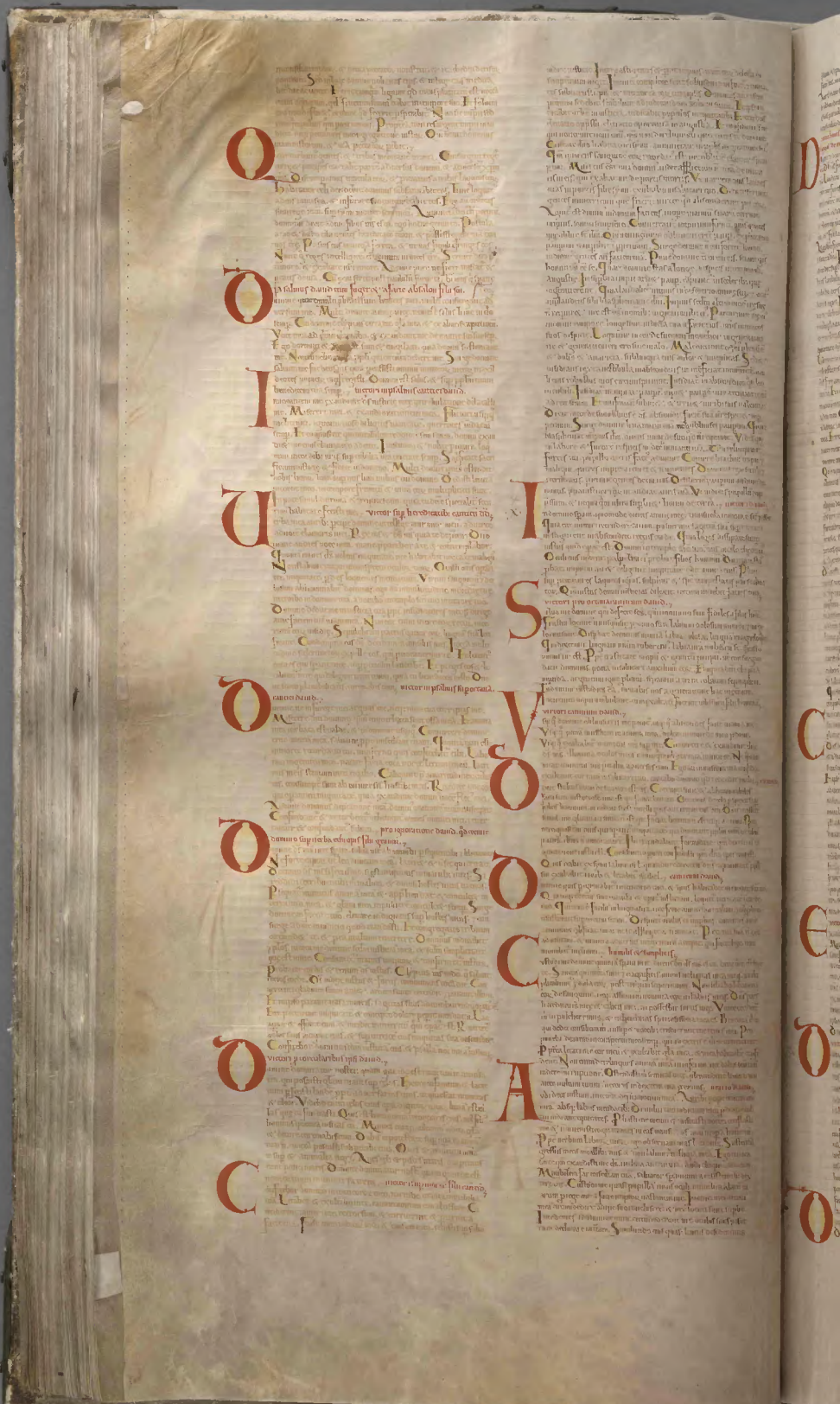

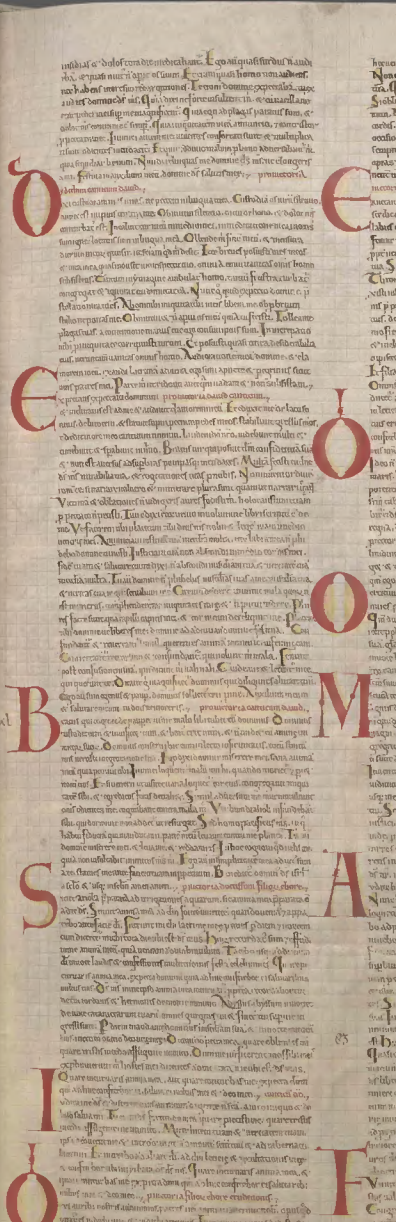

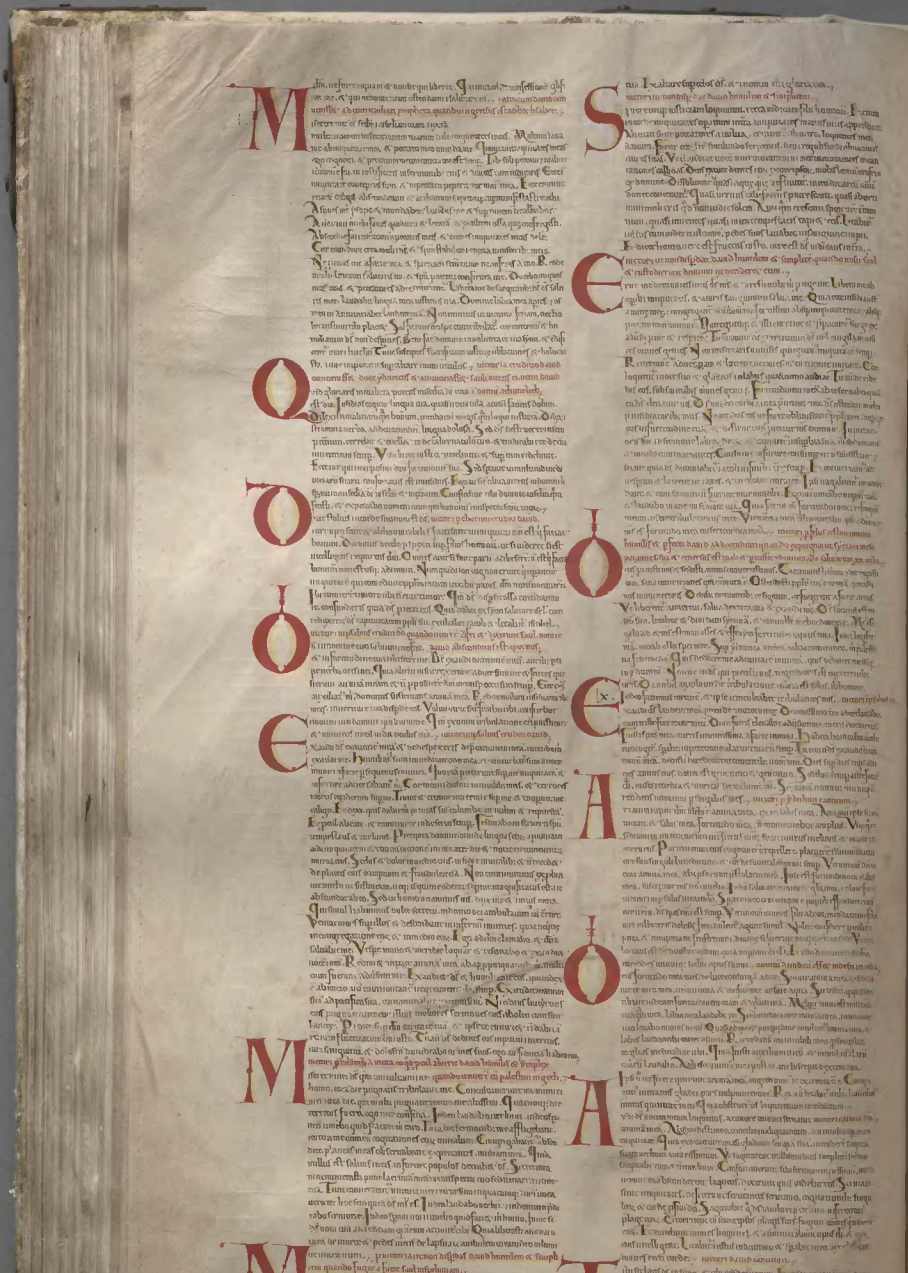

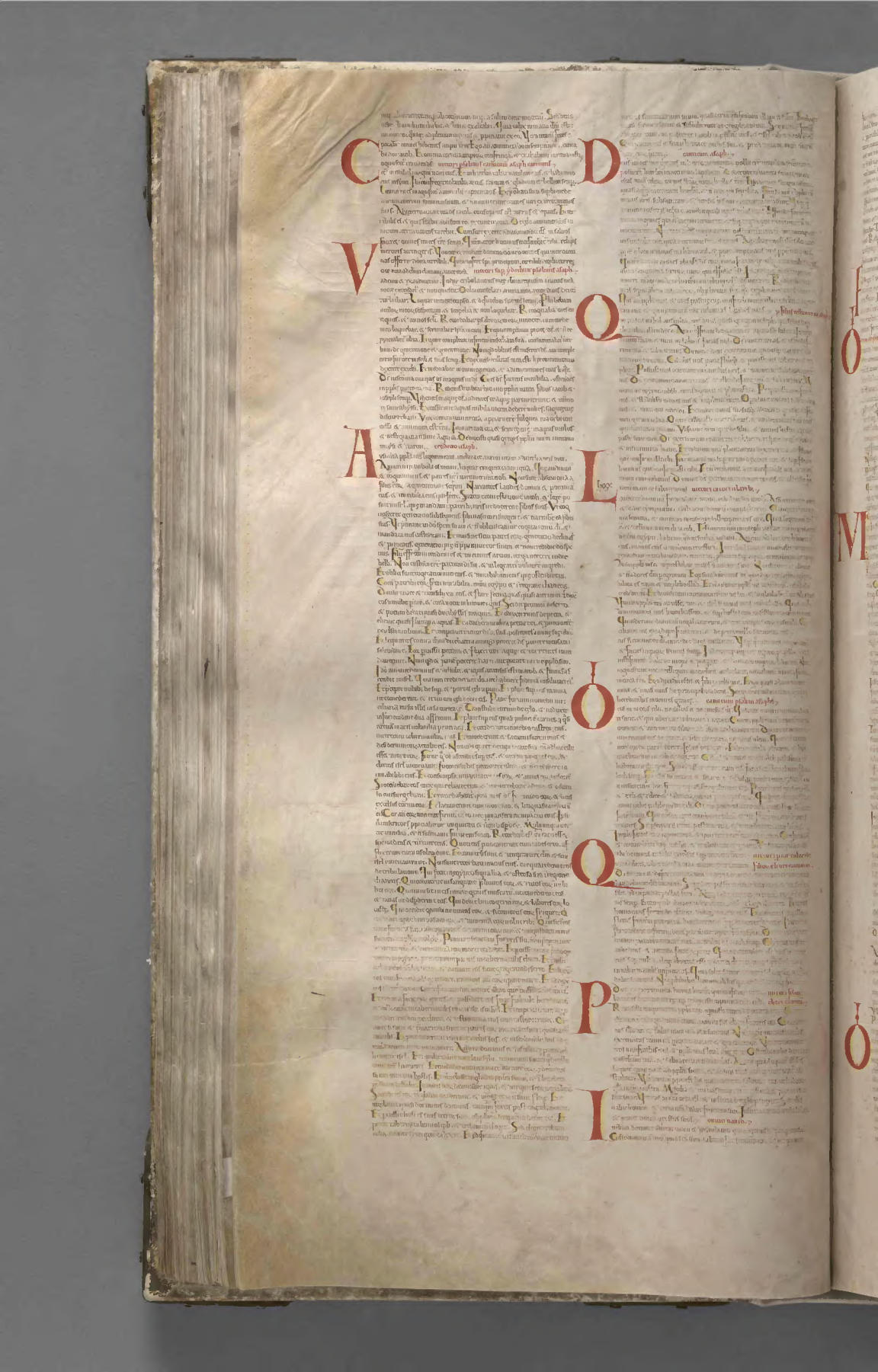

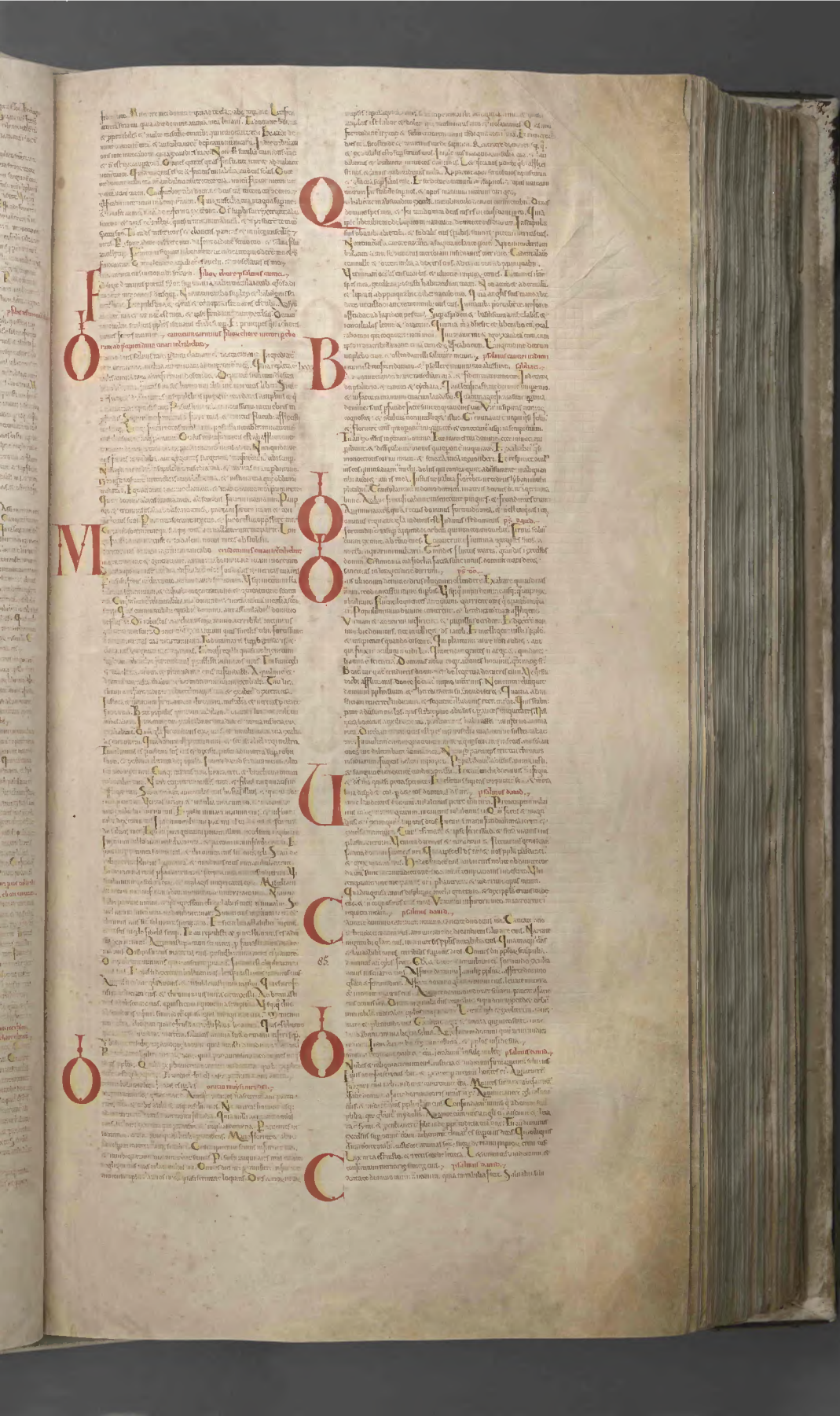

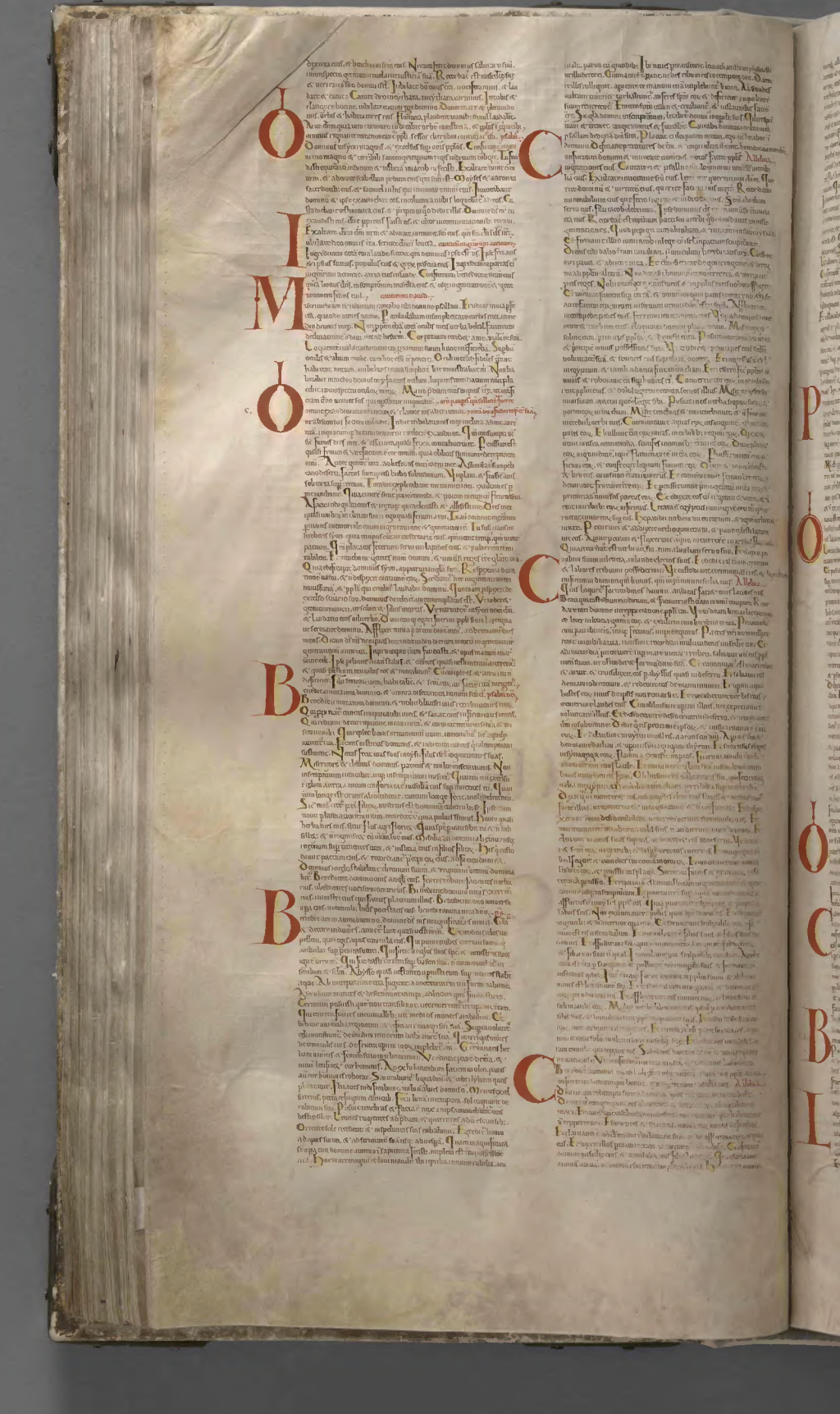

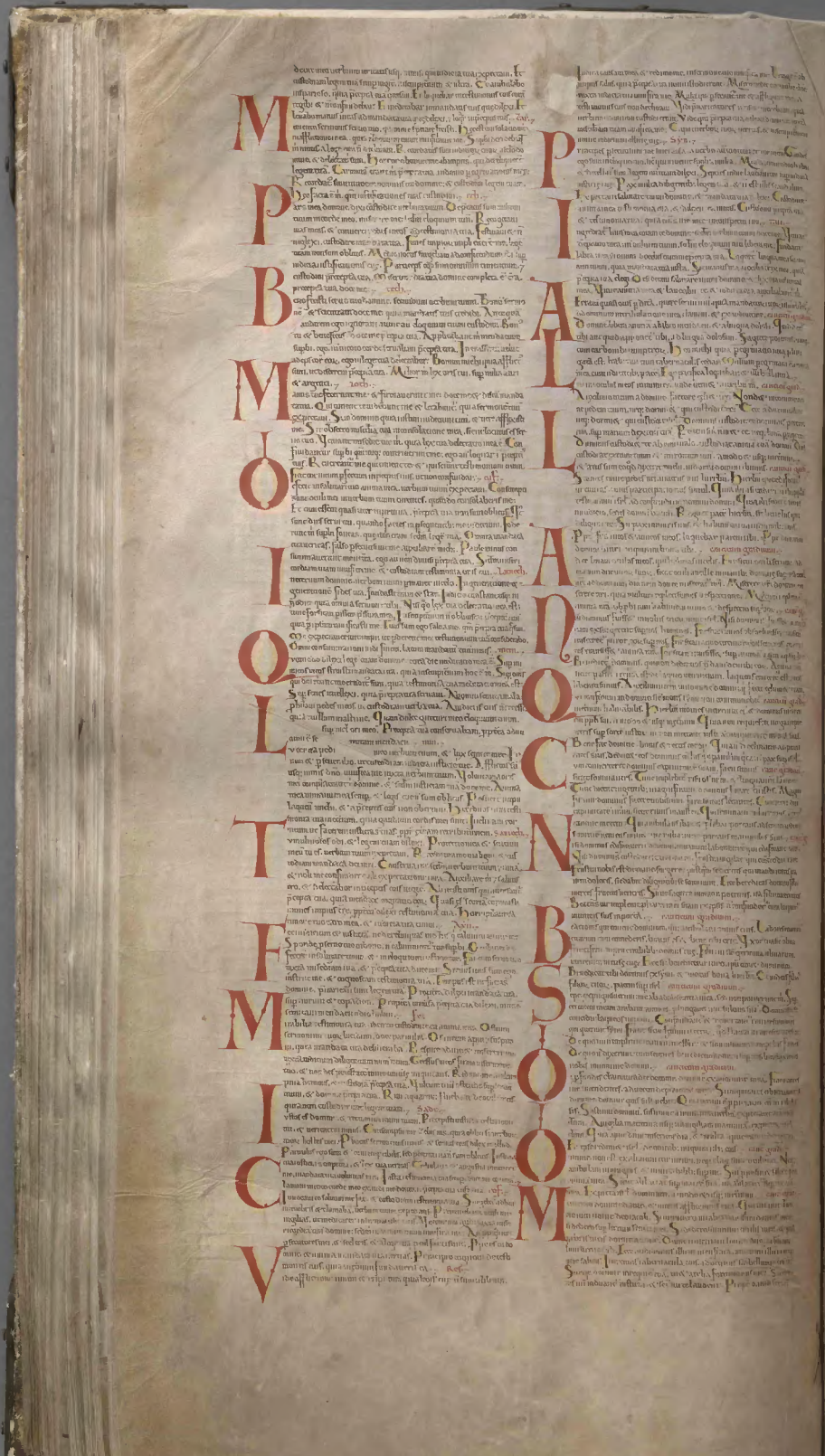

libri Sapie

PROLOGVS IN LIB
RO PVERBIORV
SALOMONIS QVI
DICIT MASLOTH
IRABOLE SAL
MONIS FILII
DAVID REGIS
ISRAEL AD

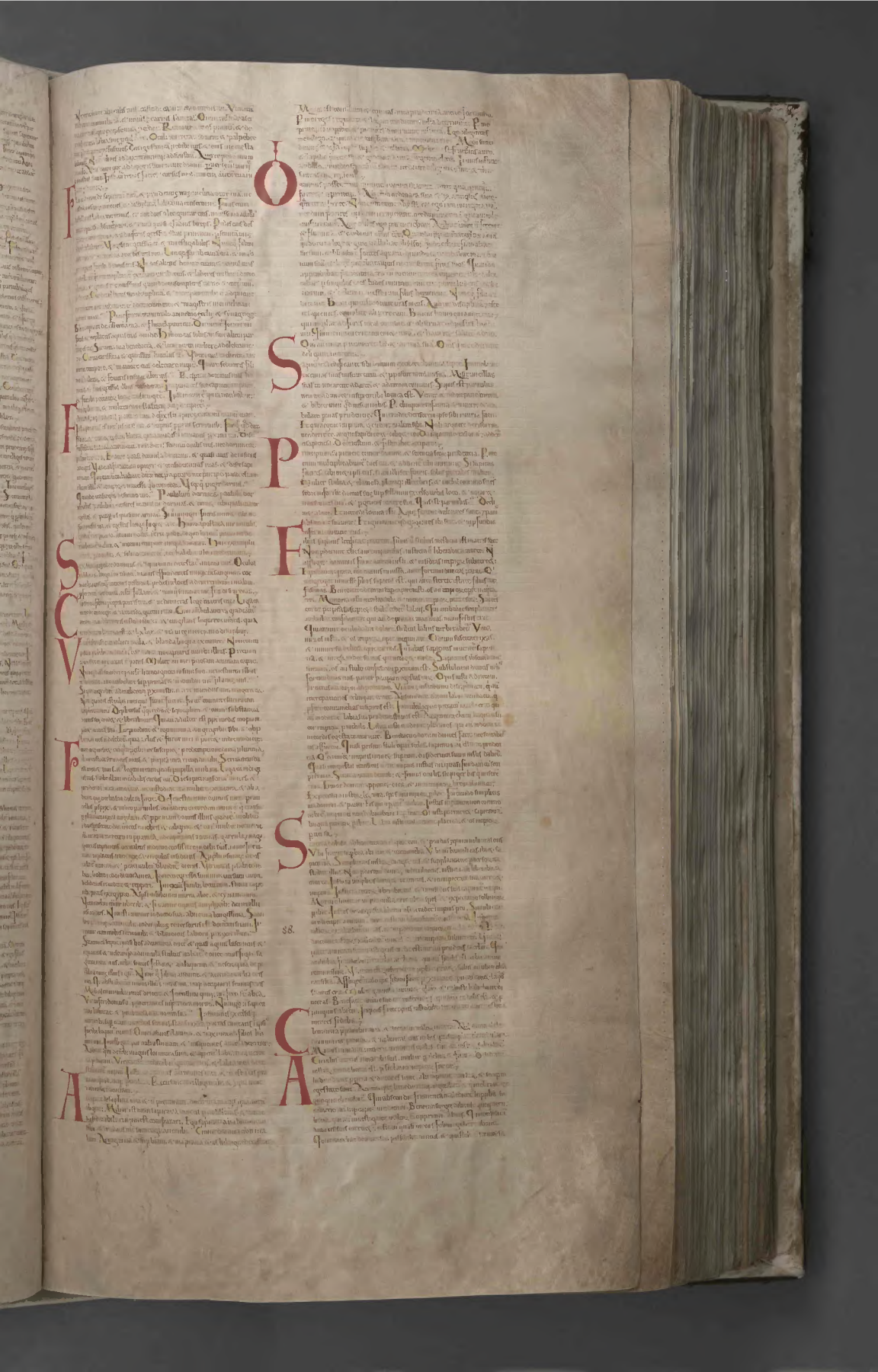

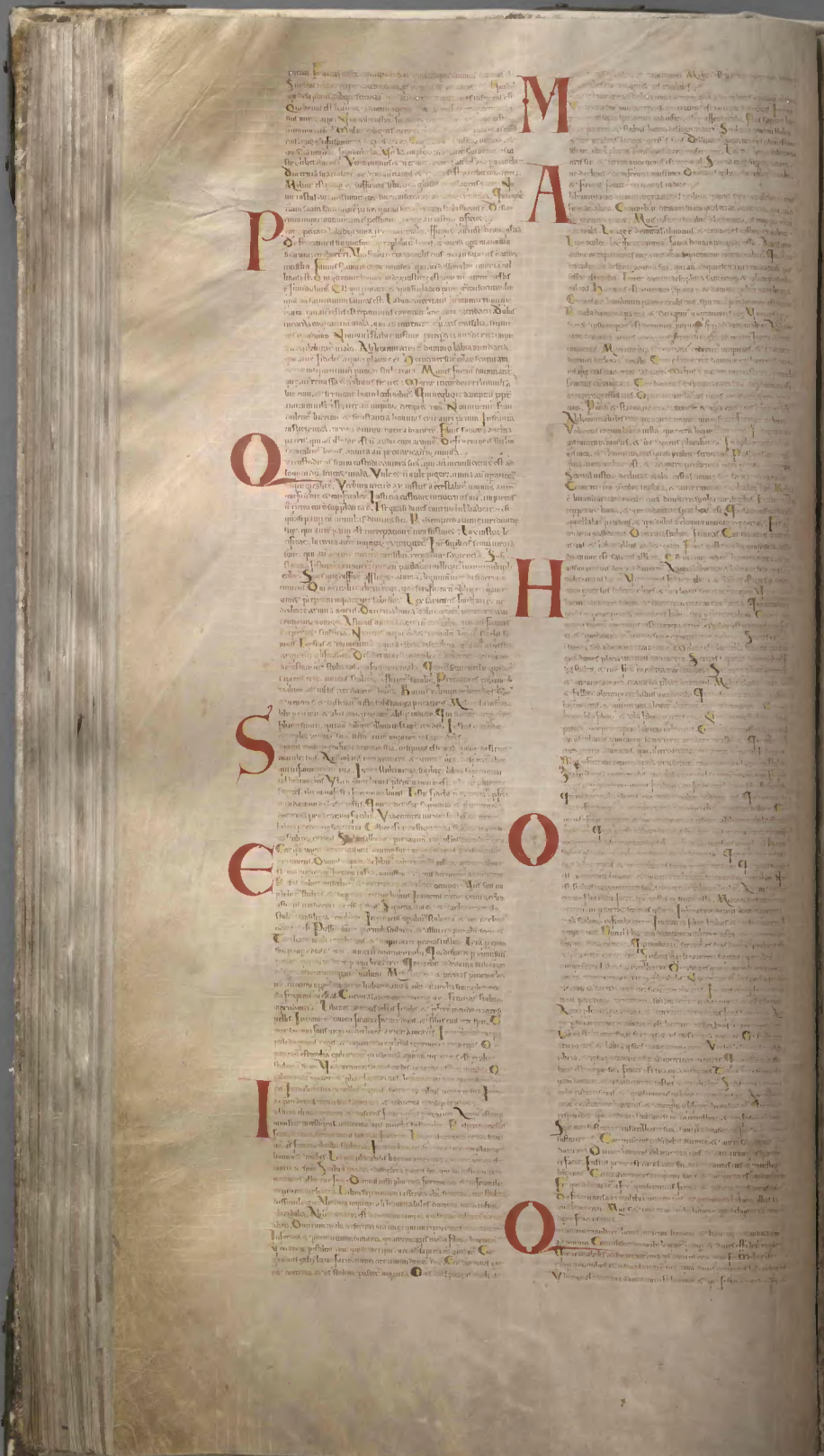

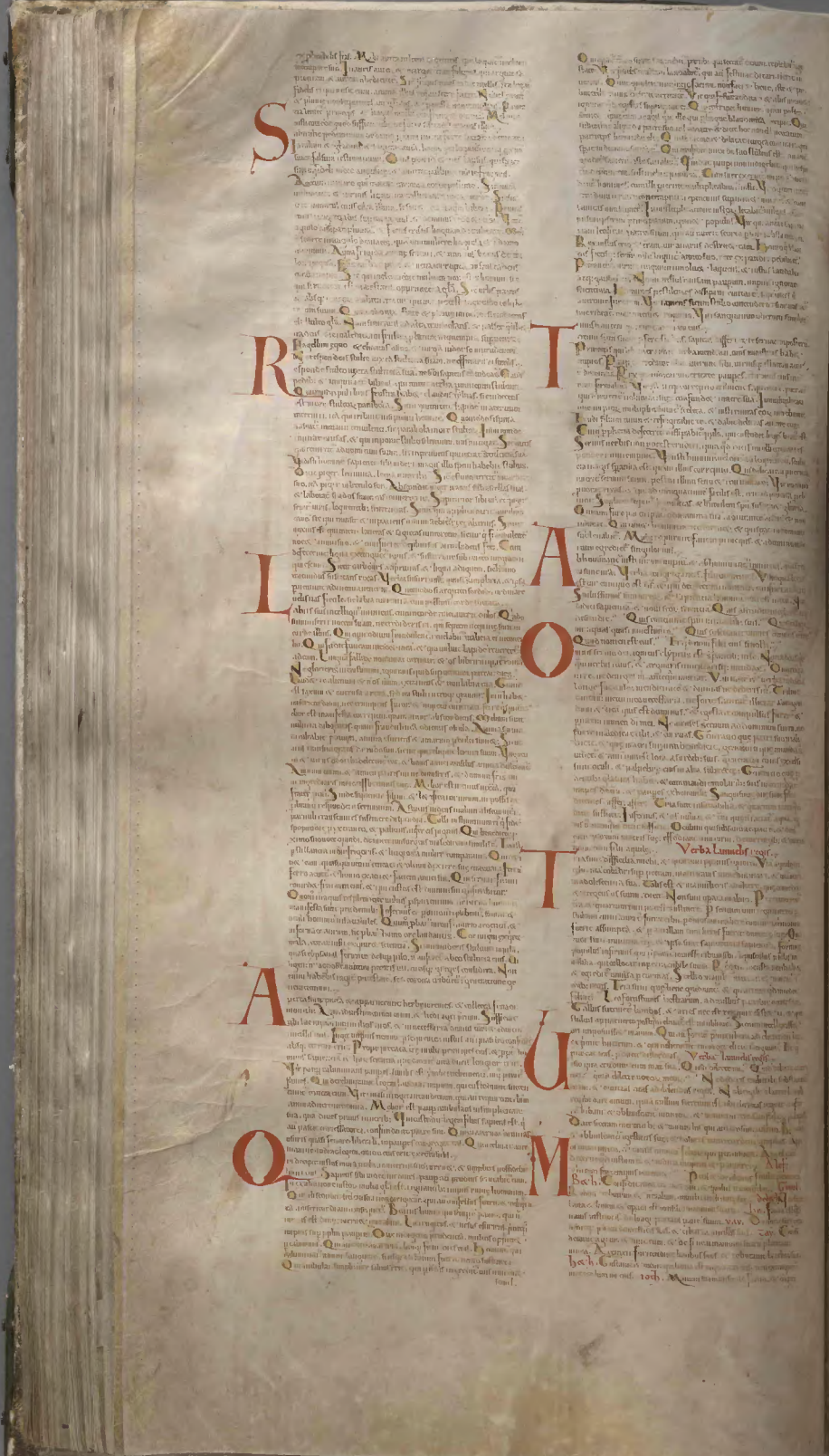

explicit liber proverbiorum salomonis.

INCIPIT LIBER ECCLESIASTES QVI DICIT CELE
hic liber habet xxx. capitula versus
d. ccc.

VERBA ECCLESIASTES FILII DD REGIS ISRAHEL

OMNIA LABORIOSA

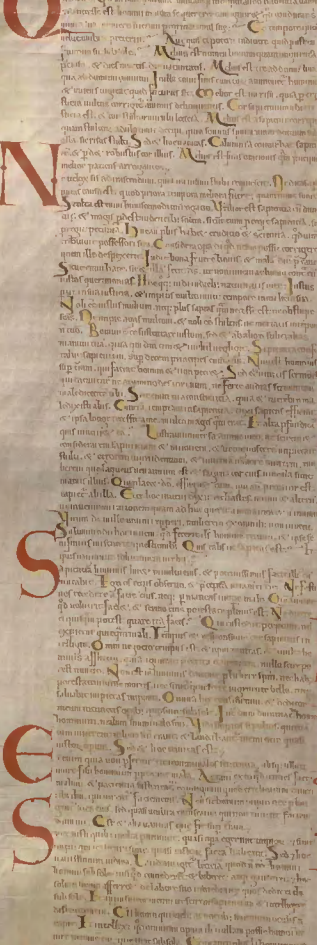

Explicit liber ecclesiastes.

INCIPIVNT CAN
TICA CANTICOR
QDR SYRASYRI

SCV

LEC

MEOSCVLOORI

SVIQVIAMELIOR

SVNTVBATVA

VNOFRAGLANIA

INCIPIT LIBER
SAPIENTIÆ SALO
MONIS

DILIGITE IVSTICIAM
QUI IUDICATIS TERRAM SENTITE
DE DOMINO IN
BONITATE ET IN SIMPLICITATE
CORDIS QUERITE ILLUM
QUONIAM INVENITUR
HIS QUI NON TEMPTANT ILLUM APPARET
AUTEM HIS QUI FIDEM HABENT ILLI
PRAVE ENIM COGITATIONES SEPARANT
A DEO PROBATA AUTEM VIRTUS
CONFUNDIT INSIPIENTES QUONIAM
IN MALEVOLAM ANIMAM NON INTRABIT
SAPIENTIA NEC HABITABIT
IN CORPORE SUBDITO PECCATIS
SPIRITUS ENIM DISCIPLINE FUGIET
FICTUM ET RECEDET A COGITATIONIBUS
SINE INTELLECTU ET CORRIPIET
SUPERVENIENTE INIQUITATE
SAPIENTIA ENIM BENIGNUM
SPIRITUM NON EXCUSABIT
MALEDICUM A LABIIS SUIS
QUIA RENUM EIUS TESTIS EST
ET COR EIUS ILLIUS SCRUTATOR
VERAX ET AURIS AUDITOR
LINGUE QUONIAM SPIRITUS
DOMINI REPLEVIT ORBEM TERRARUM
ET HOC QUOD CONTINET OMNIA
SCIENTIAM HABET VOCIS
PROPTEREA QUI LOQUITUR INIQUA
NON POTEST LATERE NEC PRETERIBIT
ILLUM CUM ARGUET
COGITATIONES IMPIORUM IN
TERROGATIO AUTEM
ILLIUS A DEO ERIT
AUDITIO SERMONUM EIUS
UT CORRIPIAT INIQUITATES
ILLIUS QUIA ZELUS
DOMINI AUDIET
ET AURIS GELOSIE
AUDIET OMNIA
IDCIRCO CUSTODITE
VOS A MURMURE
INUTILI ET A LINGUE
PARCITE
A DETRACTIONE
QUONIAM SERMO
OCCULTUS NON
IBIT IN VACUUM
OS AUTEM
QUOD MENTITUR
OCCIDIT ANIMAM
NOLITE ZELARE
MORTEM IN ERRORE
VITE VESTRE
NEQUE ACQUIRATIS
PERDITIONEM
IN OPERIBUS
MANUUM VESTRARUM
QUIA DEUS MORTEM
NON FECIT
NEC LETATUR
IN PERDITIONE
VIVORUM
CREAVIT ENIM
UT SINT OMNIA
ET SANABILIA
FECIT NATIONES
ORBIS TERRARUM
ET NON EST IN
ILLIS MEDICAMENTUM
EXTERMINII
NEC INFERNUS
REGNUM IN TERRA
JUSTITIA ENIM
PERPETUA EST
ET IMMORTALIS
IMPII AUTEM
MANIBUS ET
VERBIS ACCERSIERUNT
ILLAM
ET CUM
EXISTIMATIONE
HABUERUNT
EAM EXITUM
ET CUM
INSANIA
FECERUNT
PACTUM
QUONIAM
DIGNI SUNT
QUI PARTEM
ILLIUS
SUSTINEANT
STULTI
ENIM
CUM
ESSENT
MORTALES
ET OPERIBUS
MANUUM
SUARUM
ILLUM
VOCAVERUNT
QUIA
CUM
VIDISSENT
EUM
LIQUEFACTUM
CONSENSERUNT
FOEDUS
QUONIAM
DIGNUS
EST
QUI
PARTEM
ILLIUS
SUSTINEAT

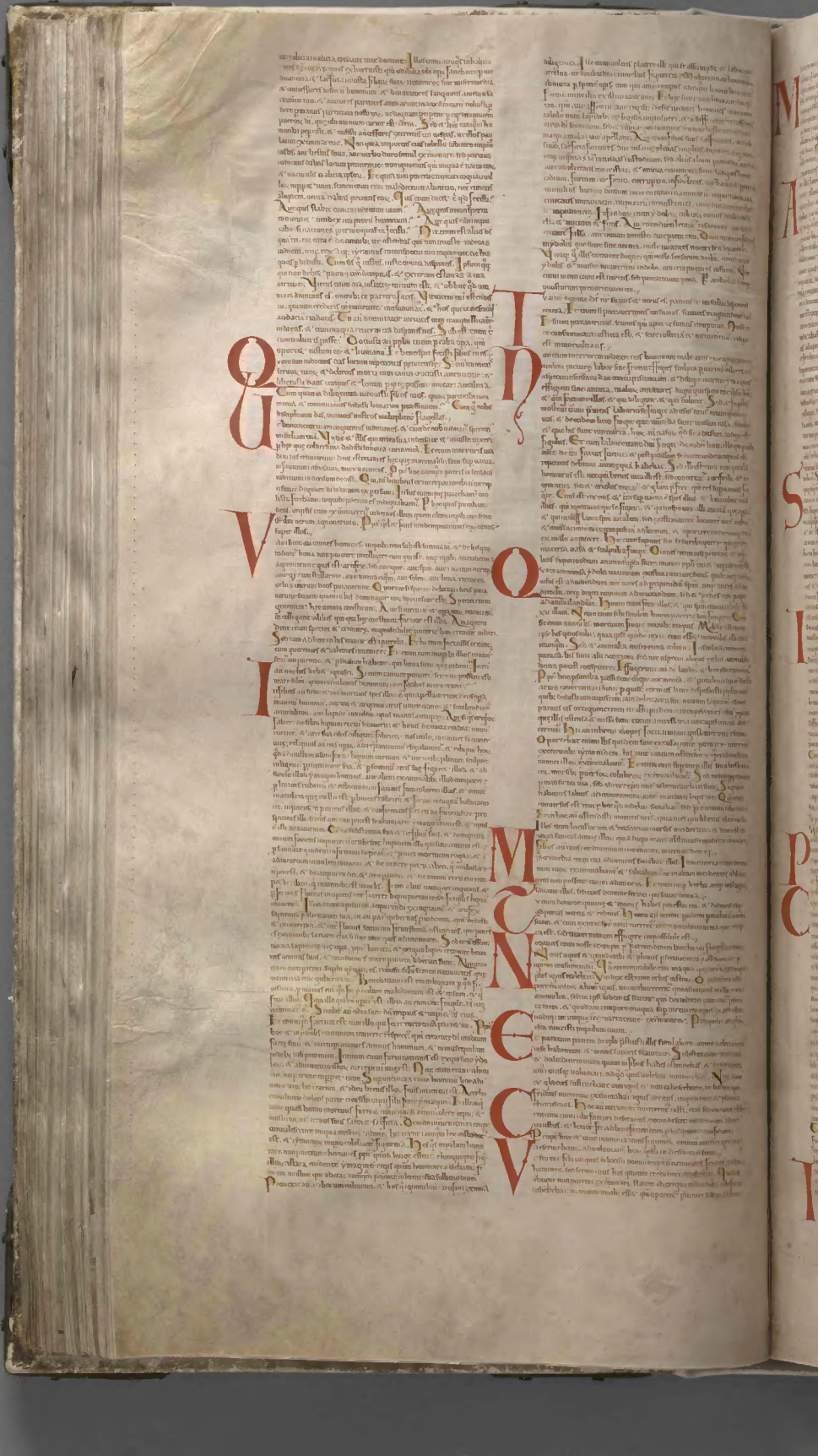

PROLOGVS·IN LIBRVM·IHESV· FILII·SYRACH·

MVLTORVM NOBIS ET MAGNORVM

IS SAPIENTIA·A·DNO DEO·EST·ET CVM·ILLO·FVIT SEMPER·ET·EST·ET·CVM

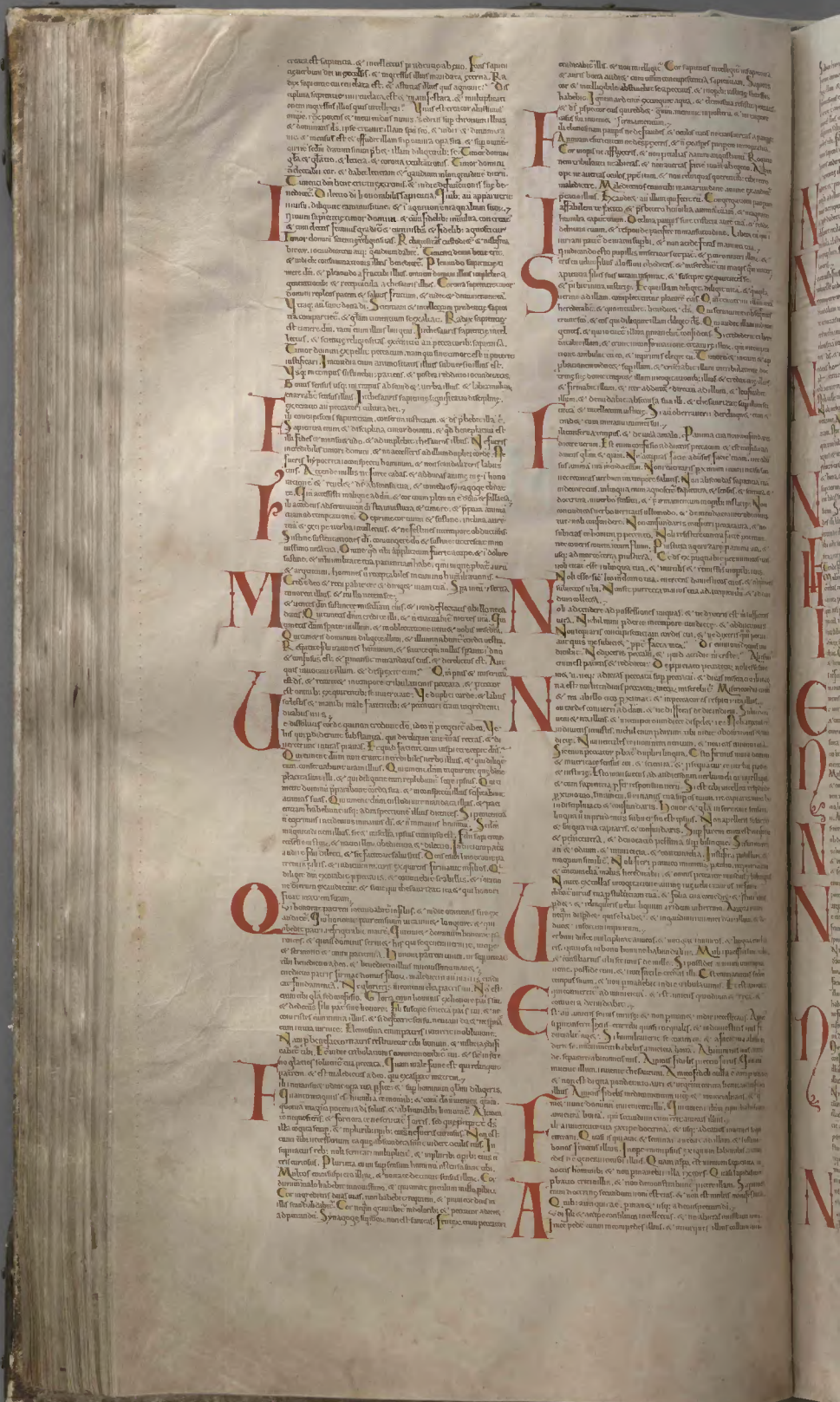

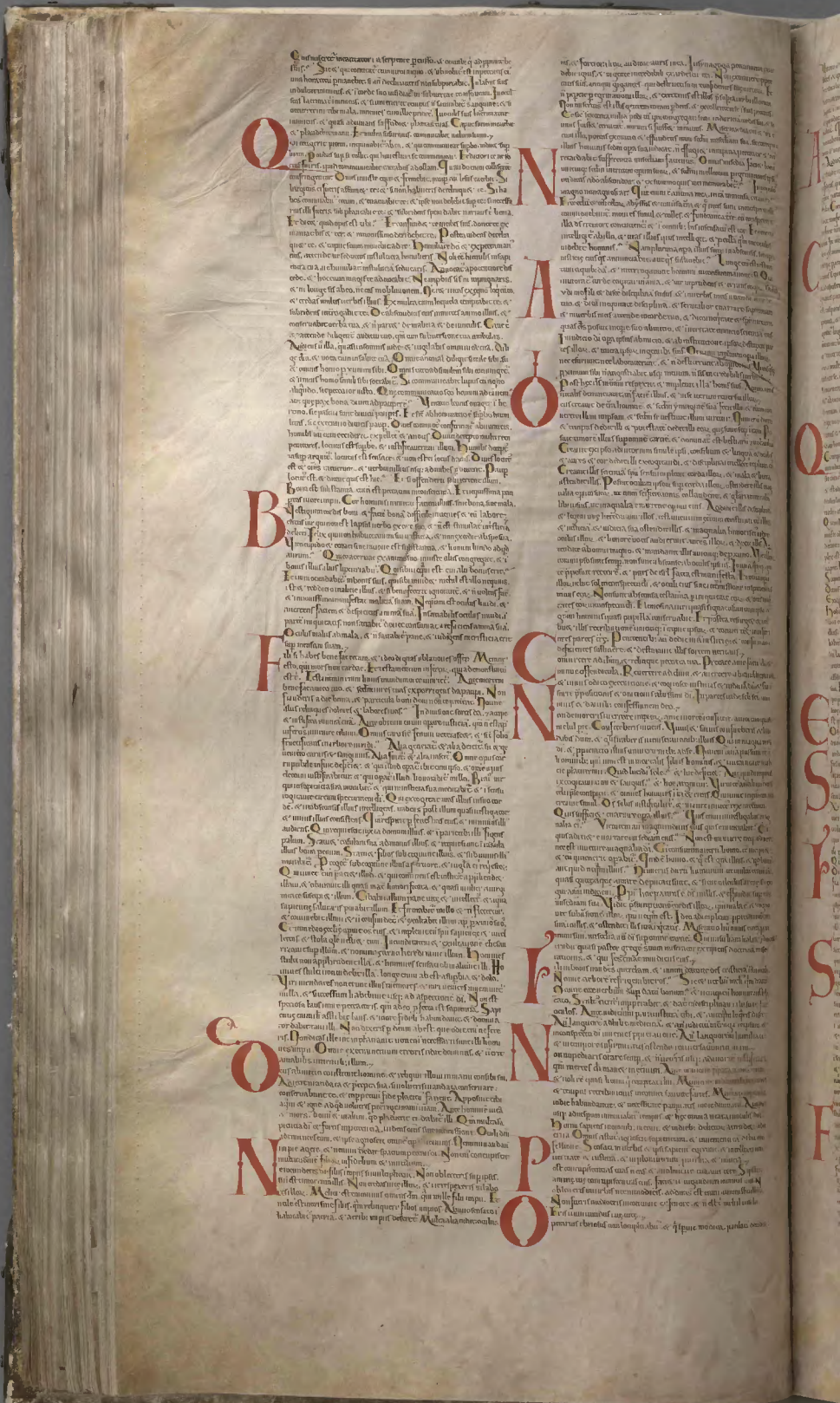

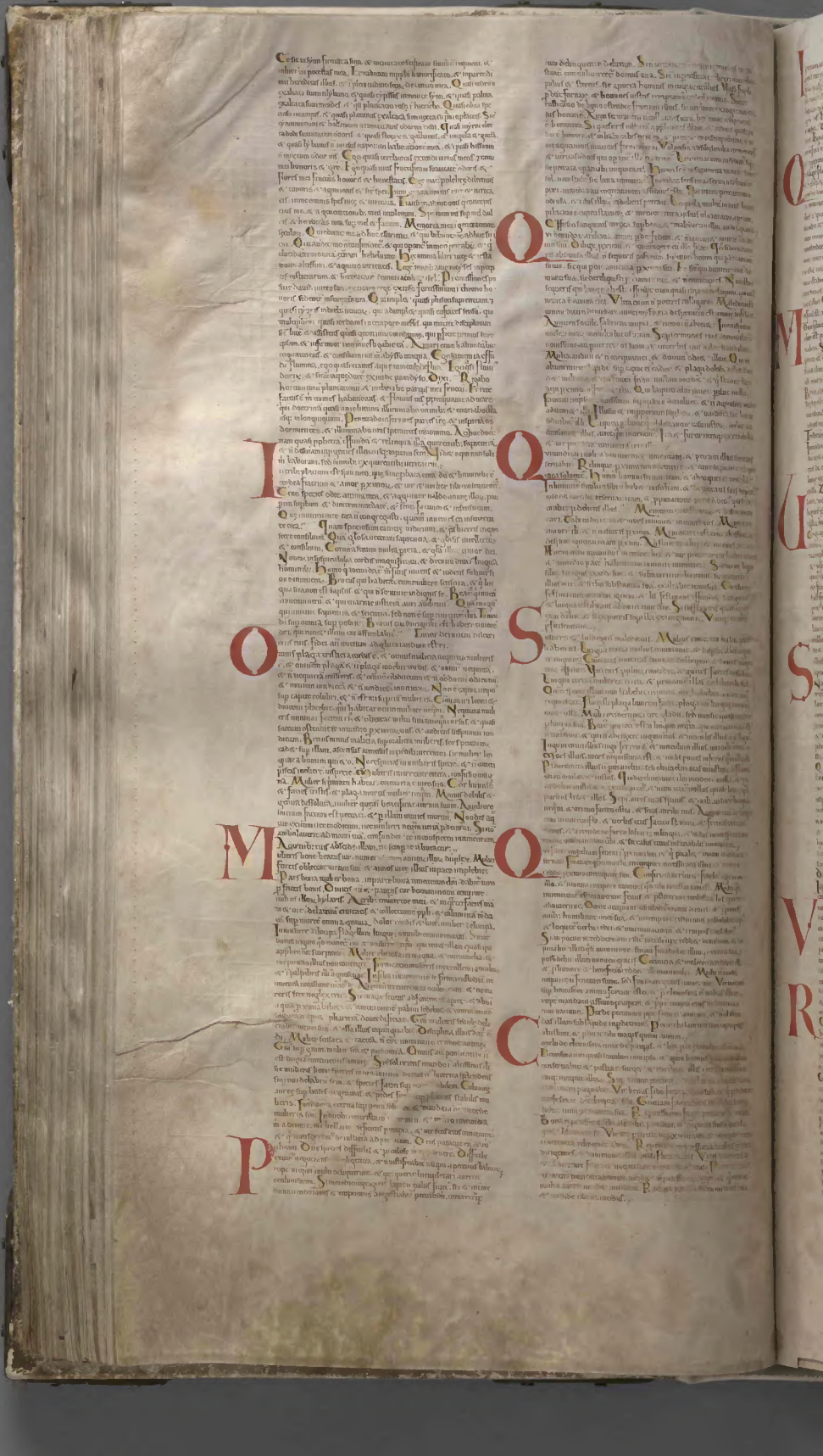

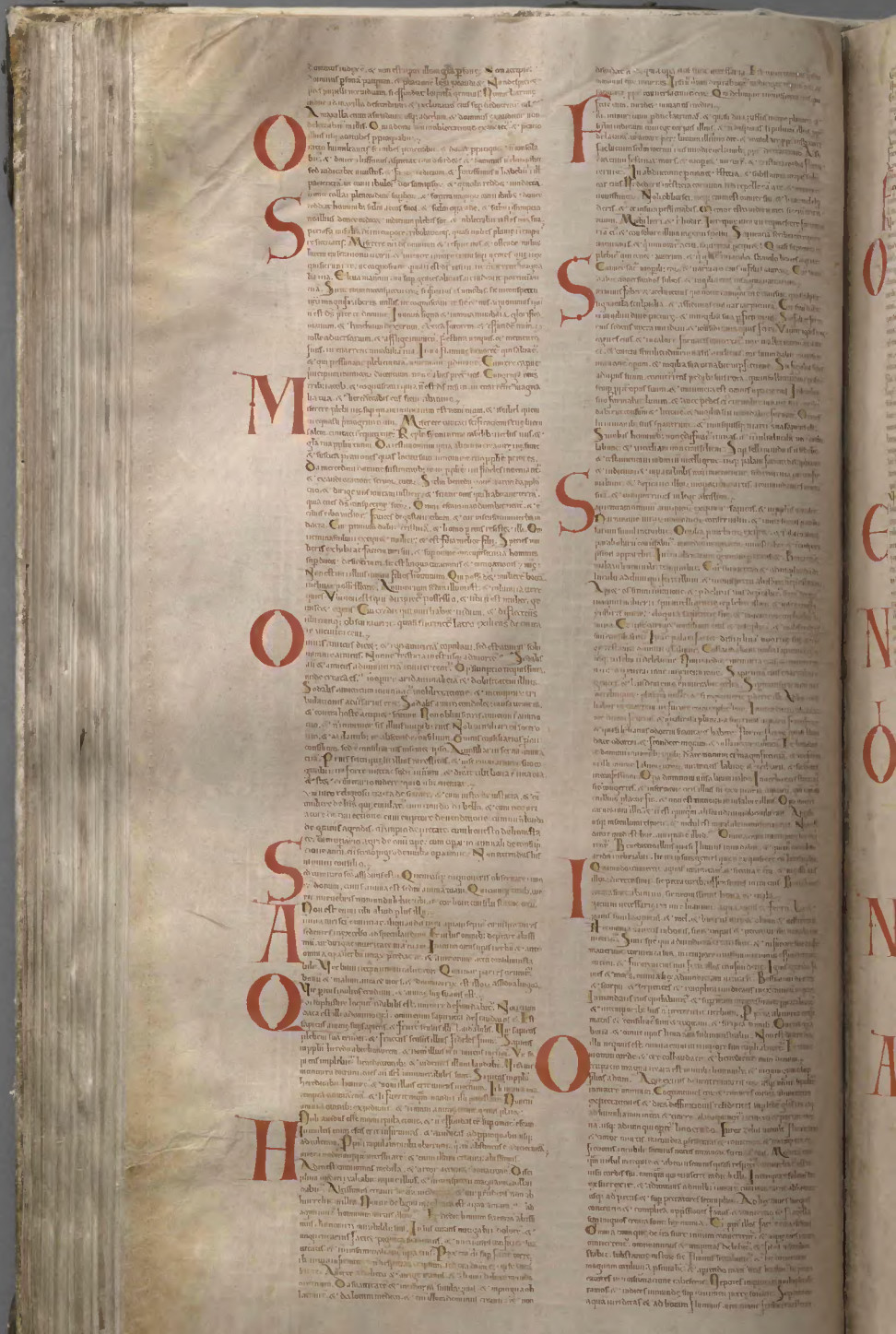

EXPLICIT LIBER IHU FILII SYRAC.

INCIPIT PFACIO
HIERONIMI PRE
SBITERI IN LIB
RO PARALIPOME
NON ID E VERB
DIERVM QV DR
DABREIAMIN

SIPHAGINTA INTERPRETVM PVRAM

ADAM
SET
ENOS
CAINA

libri paliponeno ri

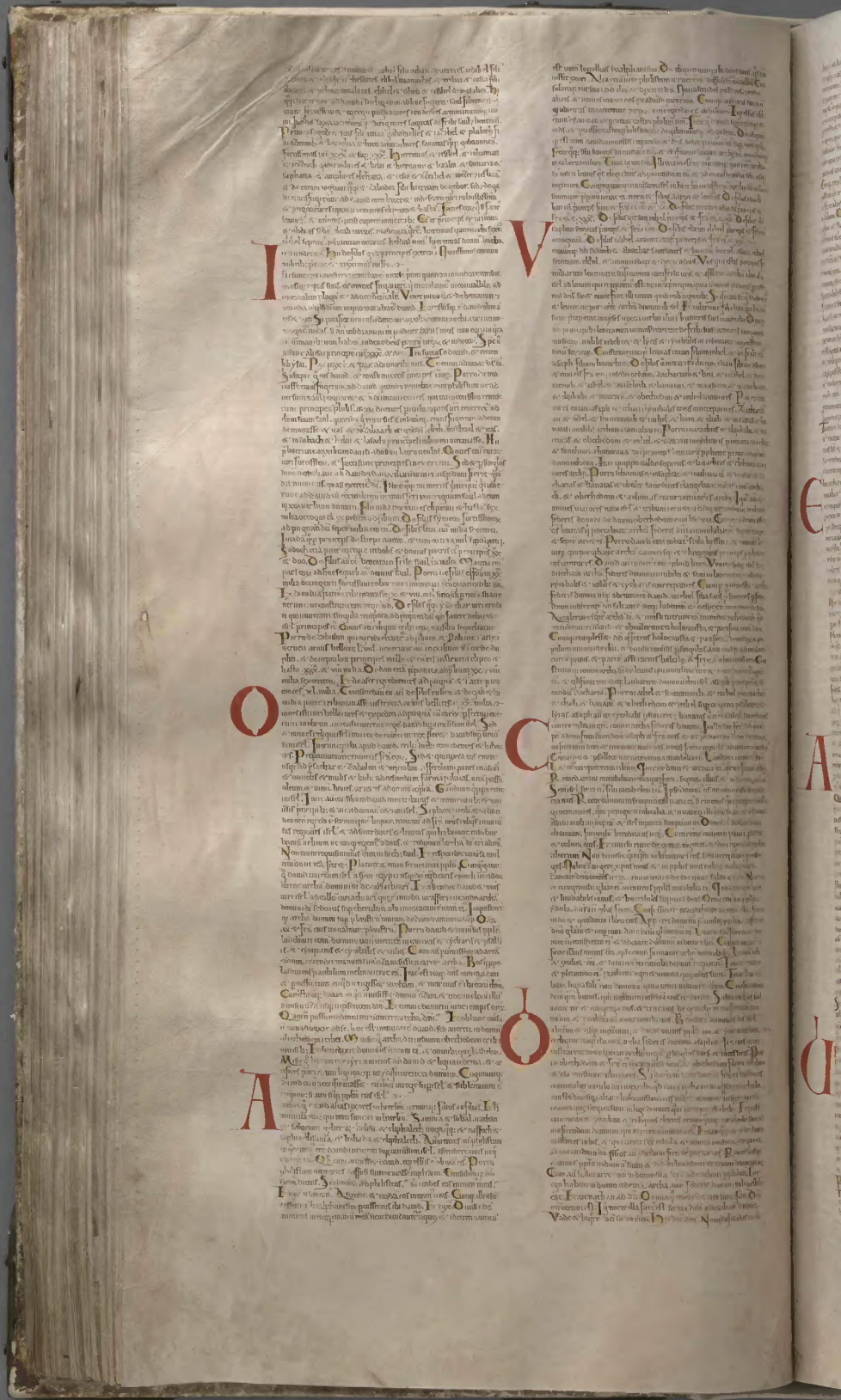

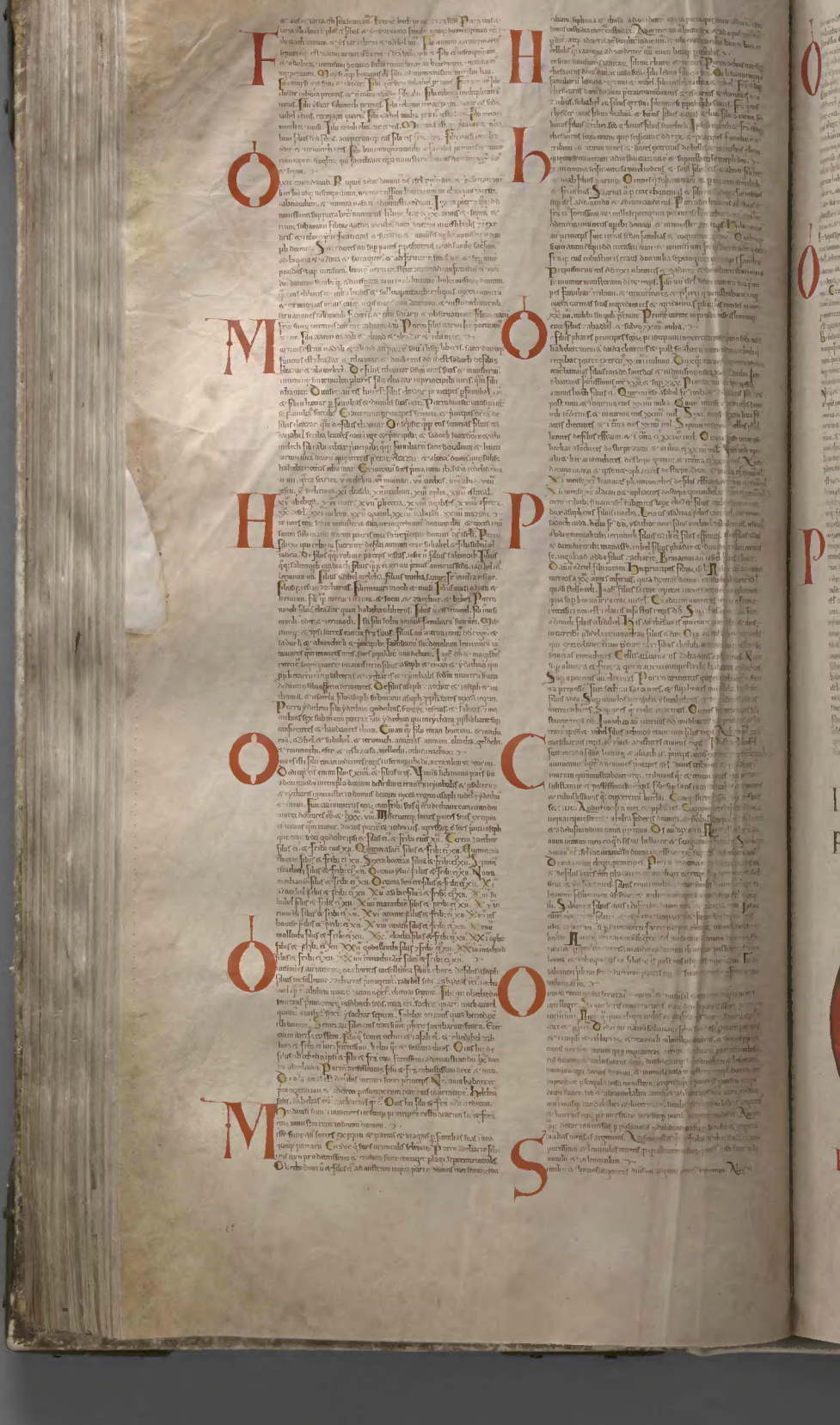

INCIPIT LIBER II
PARALIPOMENON

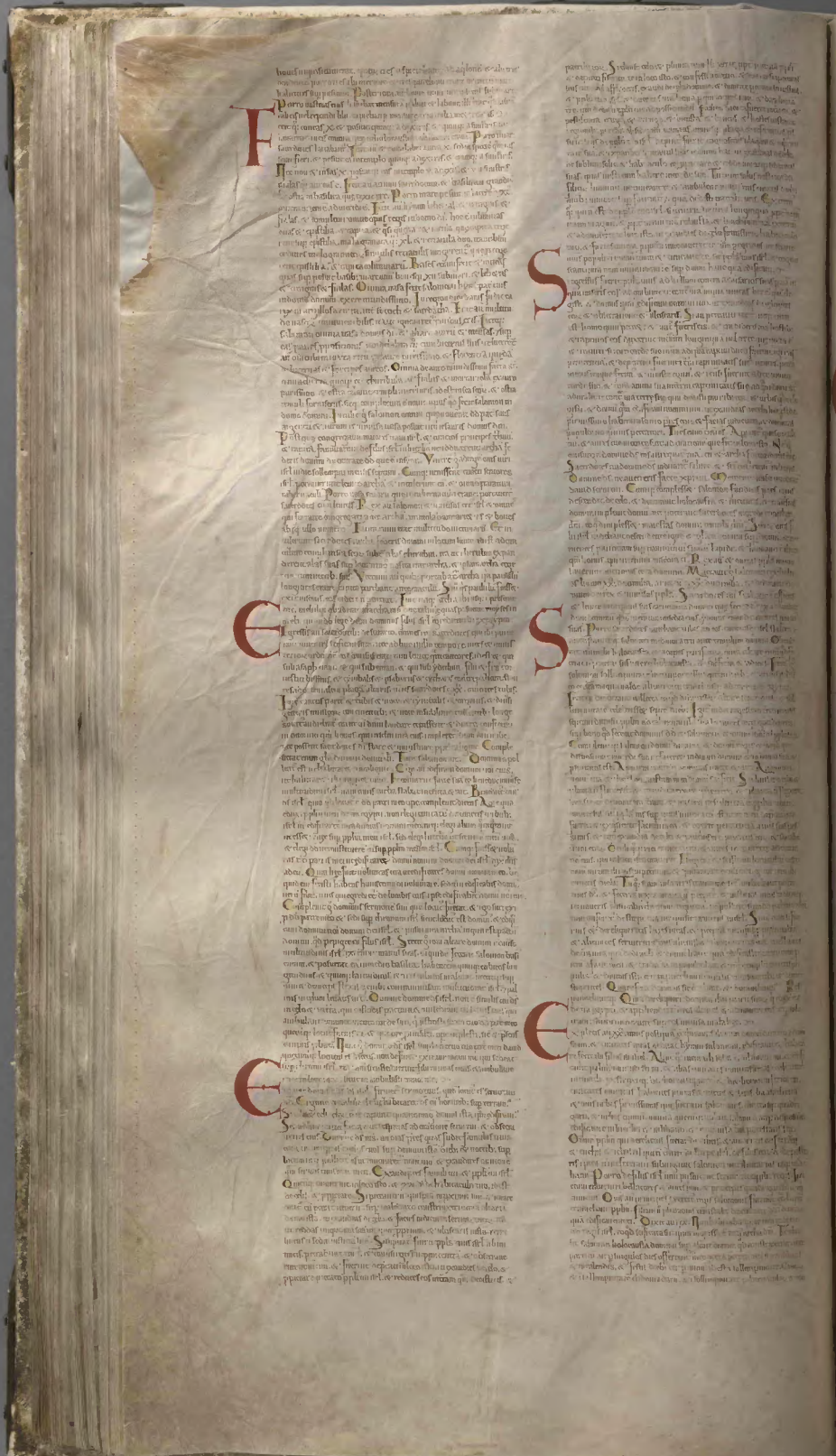

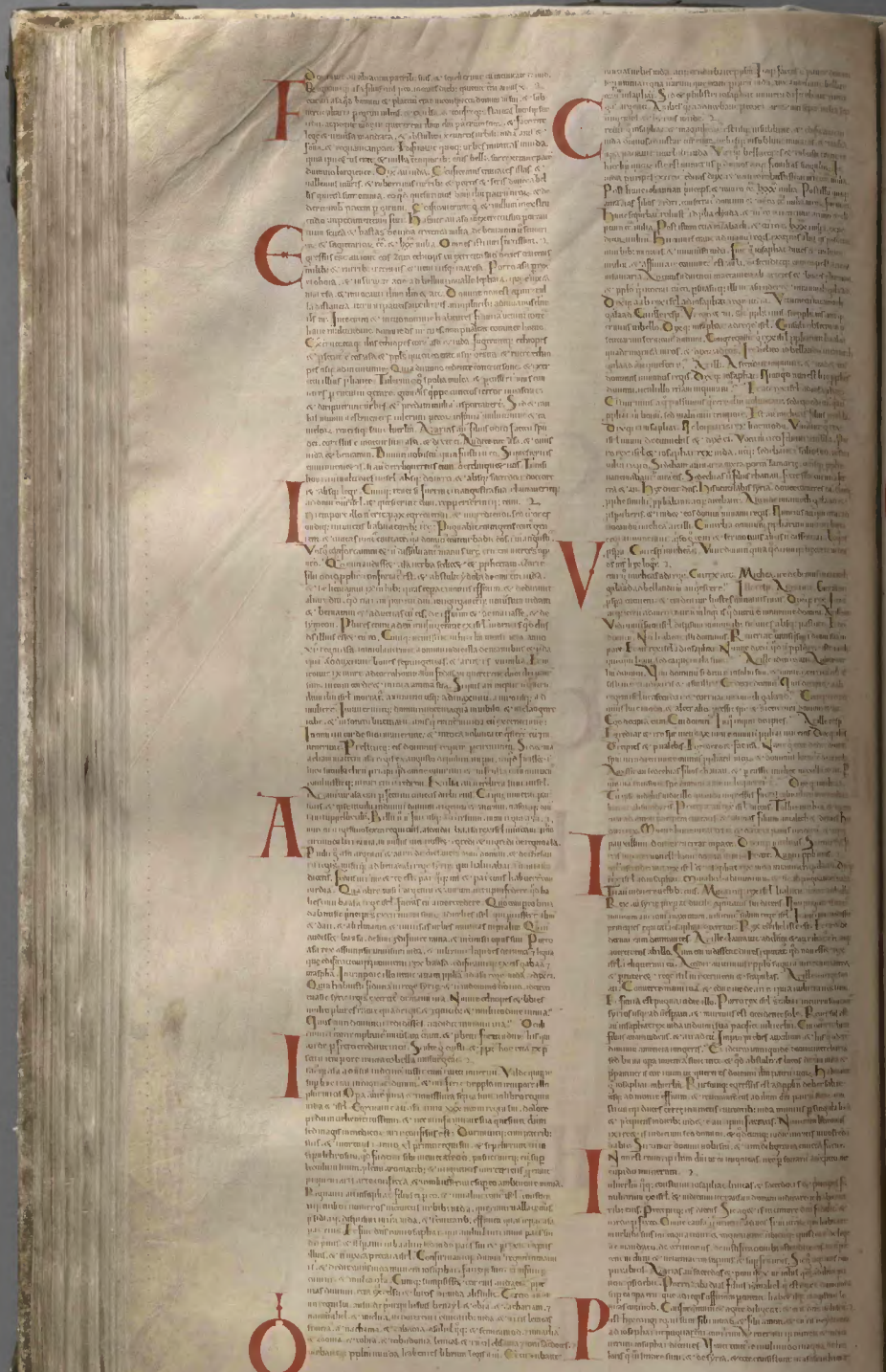

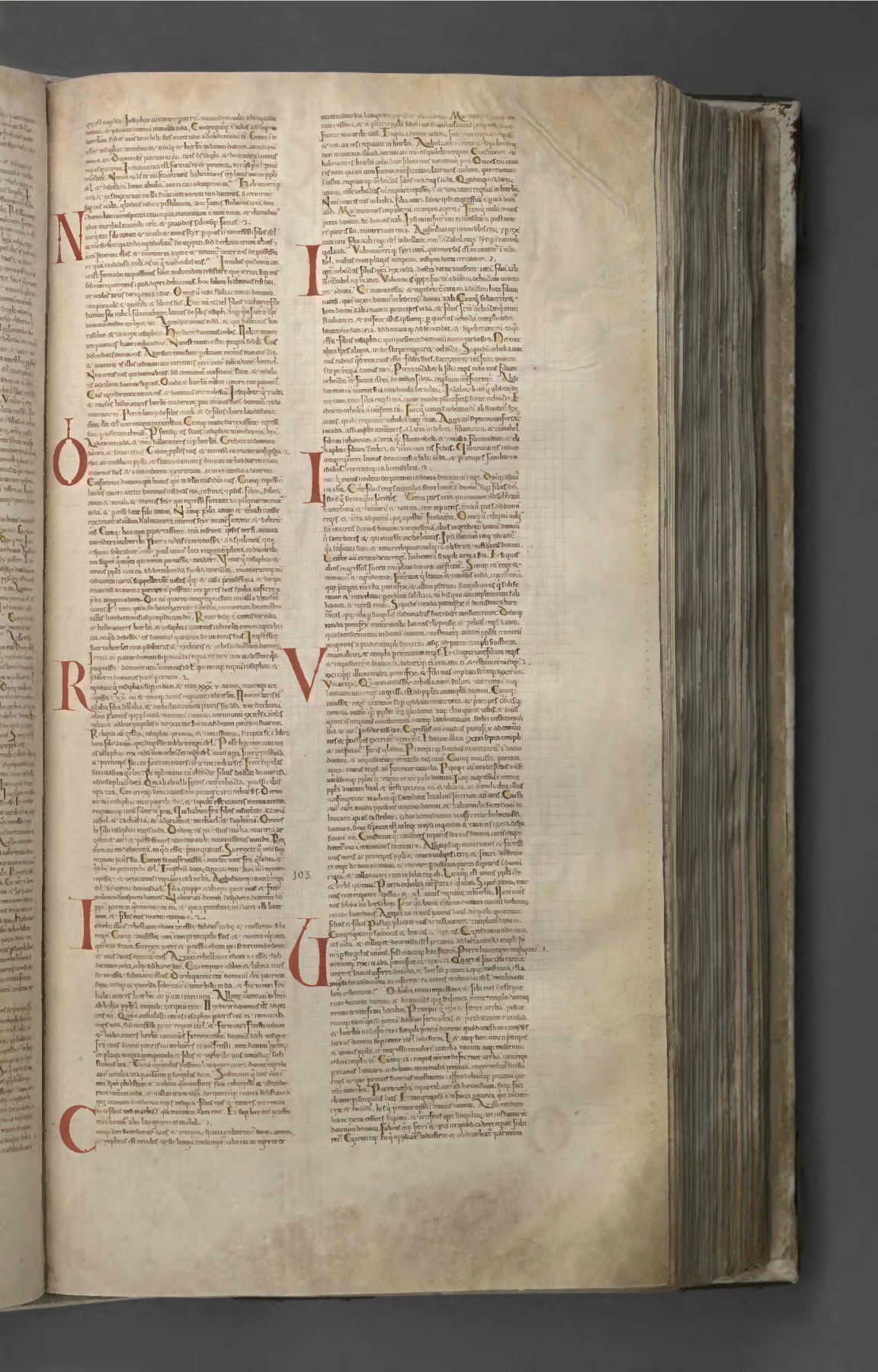

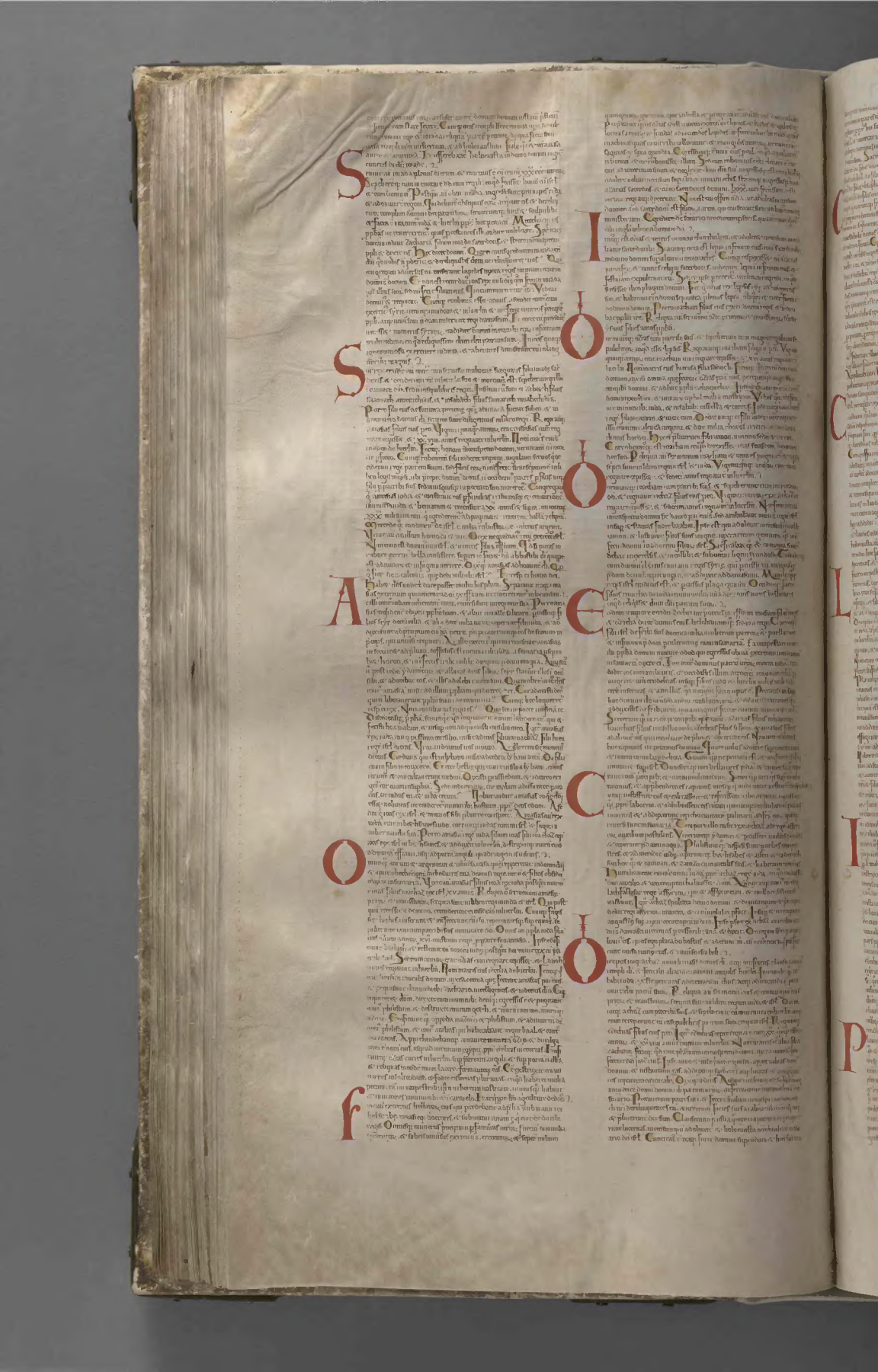

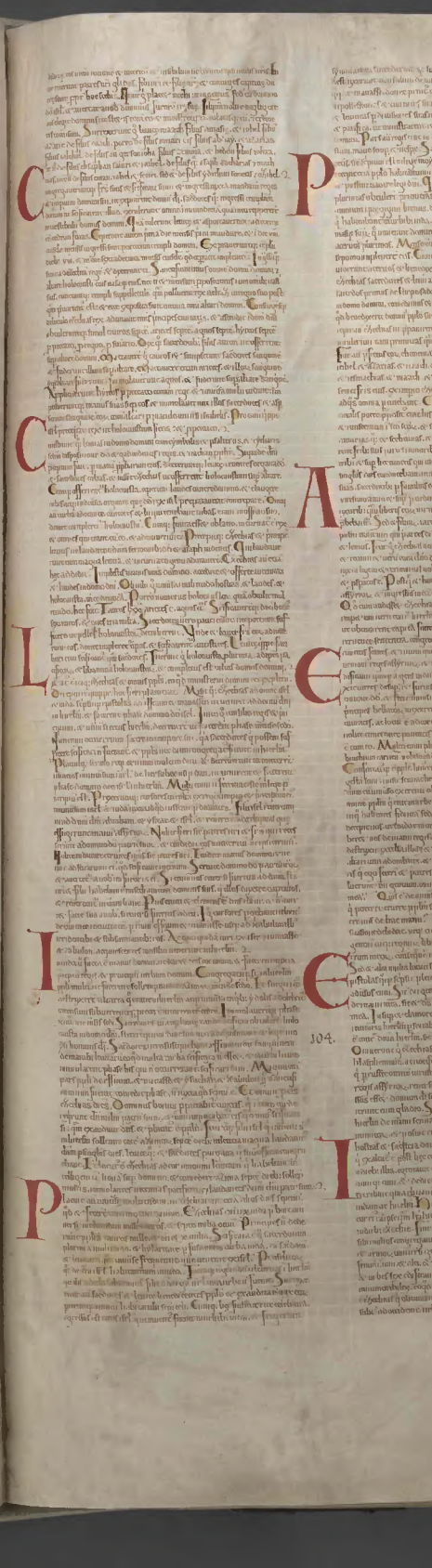

104.

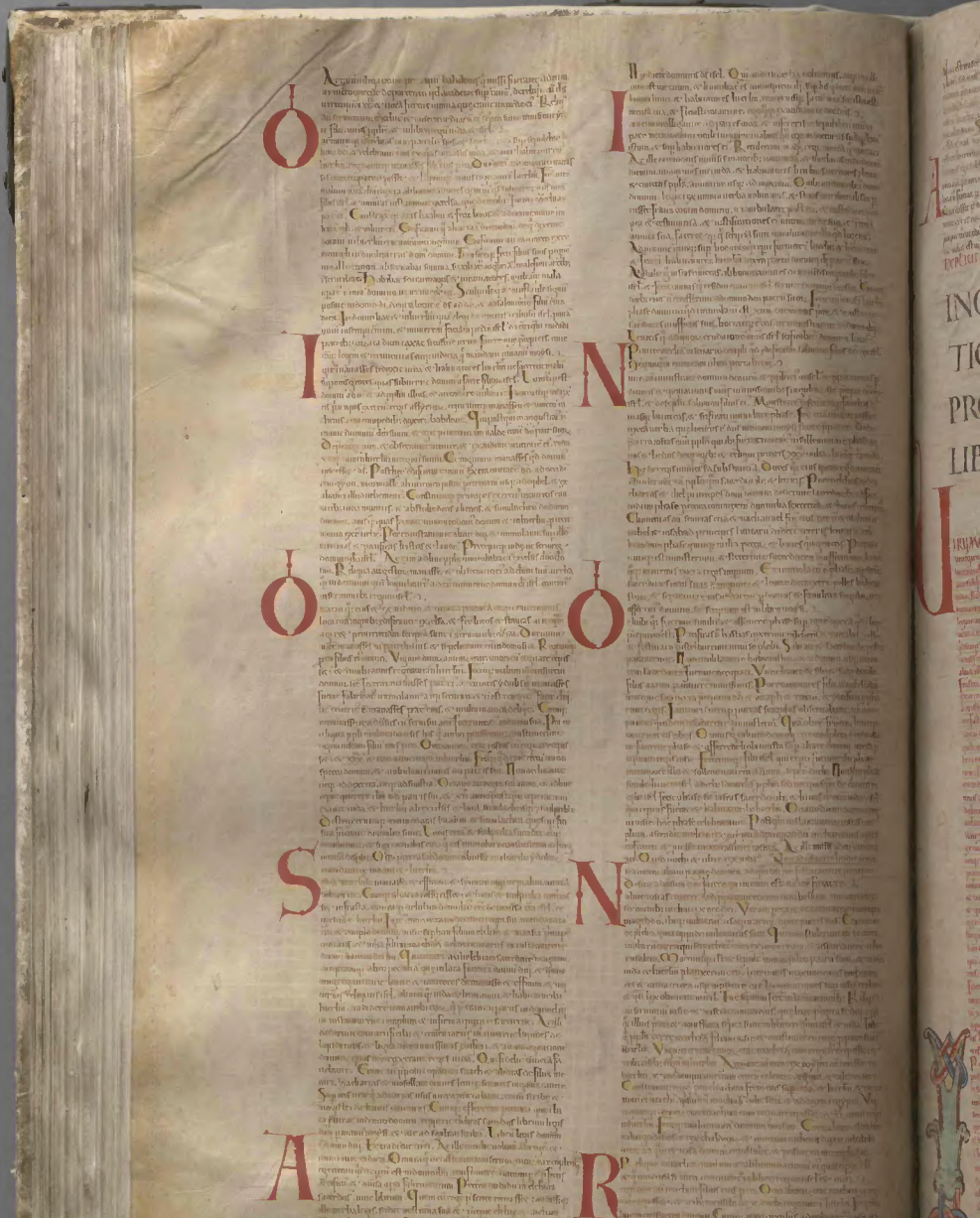

INCIPIT PREFA
TIO HIERONIMI
PRESBITERI IN
LIBRVM ESDRE

NANNO PRIMO
REGIS PERSARV
VT COMPLERETVR
VERBV DOMINI

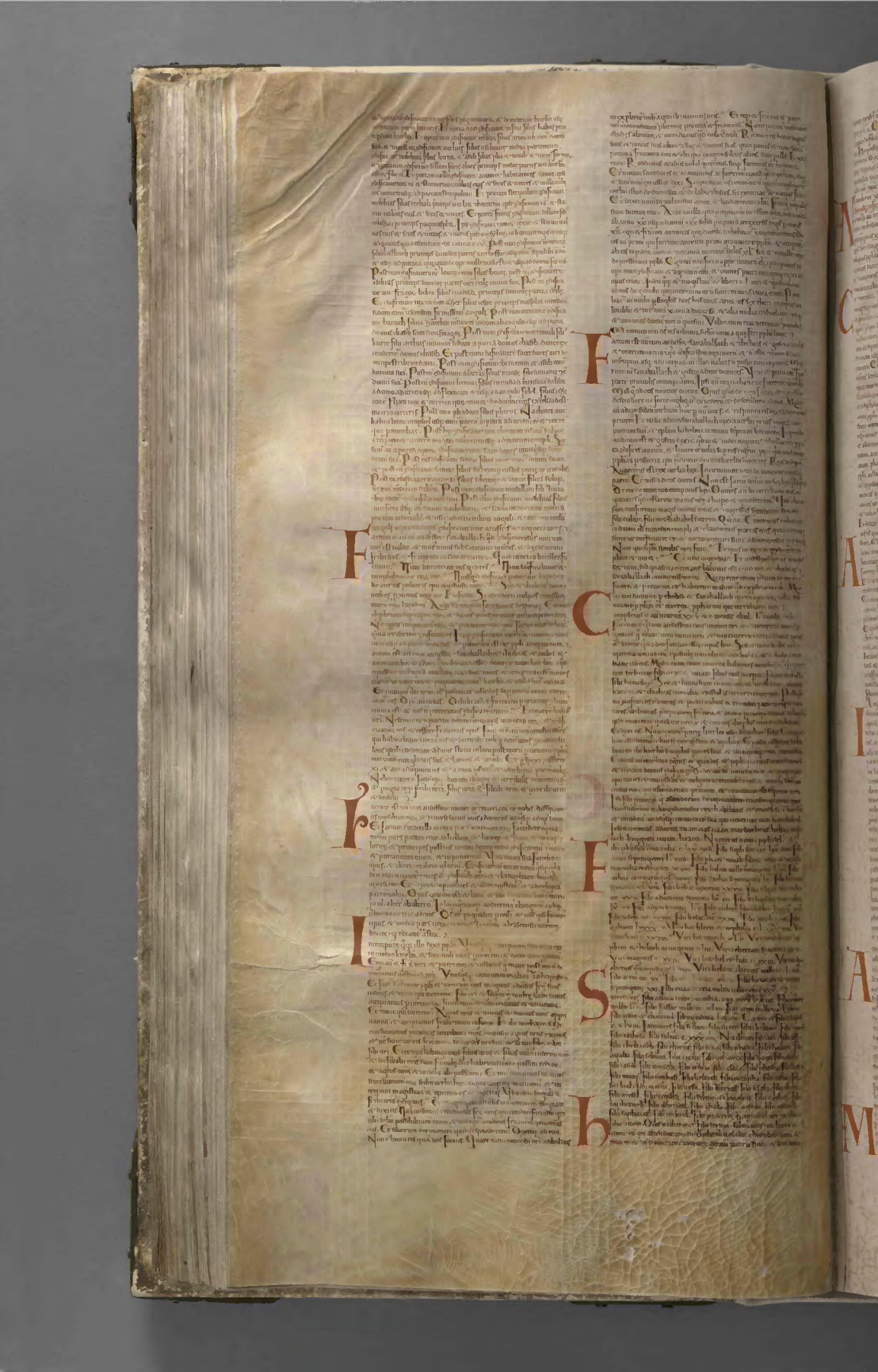

OHS

Explicit liber esdre.

INCIPIT PFACO HIERONIMI PS BITERI IN LIBR TOBIE

CROMANO THEODORO EPISCOPO HIE

OBIAS EX TRIBV

EXPLICIT LIBER TOBIE. ℣. DEO GRATIAS OMNIPOTENTI.

INCIPIT PROLOGVS IN LIBRVM IVDITH.

EXPLICIT LIBER IVDITH. INTER ASSY

RIOS REGIS LIBER IVDITH. ℣.

IREA XAT ITAQ REX MED

EXPLICIT LIBER IUDITH.

INCIPIT PFACIO HIERONIMI PSB TERTII LIBRV HESTER

LIBRVM HESTER VARIIS TRANSLATORIBVS

N DIEBVS ASSVE RI REGIS Q REG

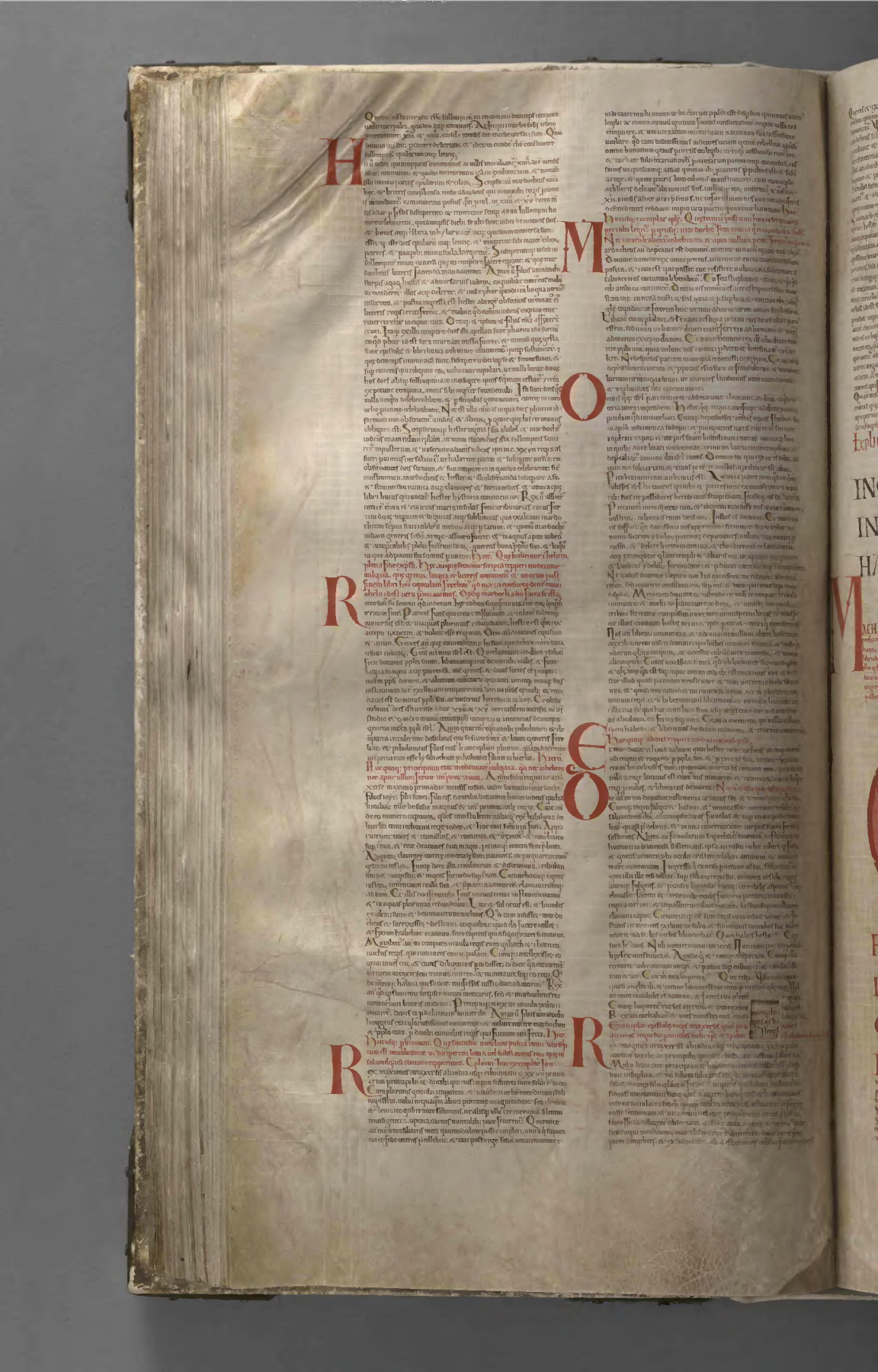

Explicit liber Hester.

INCIPIT PROLOGVS IN LIBRVM MACHABEORVM

MACHABEORVM LIBRI PRENOTANT

duo liri

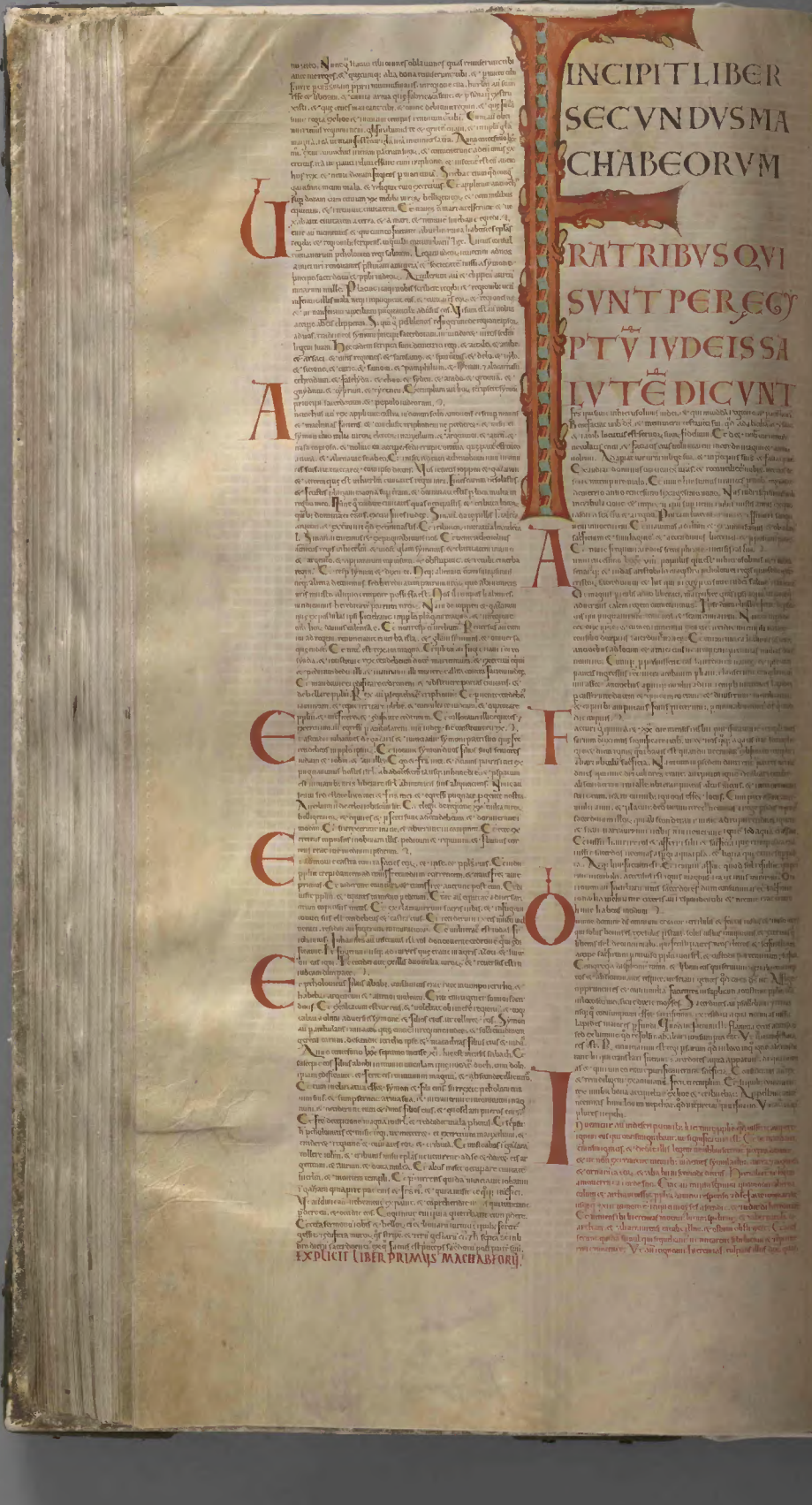

INCIPIT LIBER SECVNDVS MACHABEORVM

FRATRIBVS QVI SVNT PER EGY PTVM IVDEIS SALVTEM DICVNT

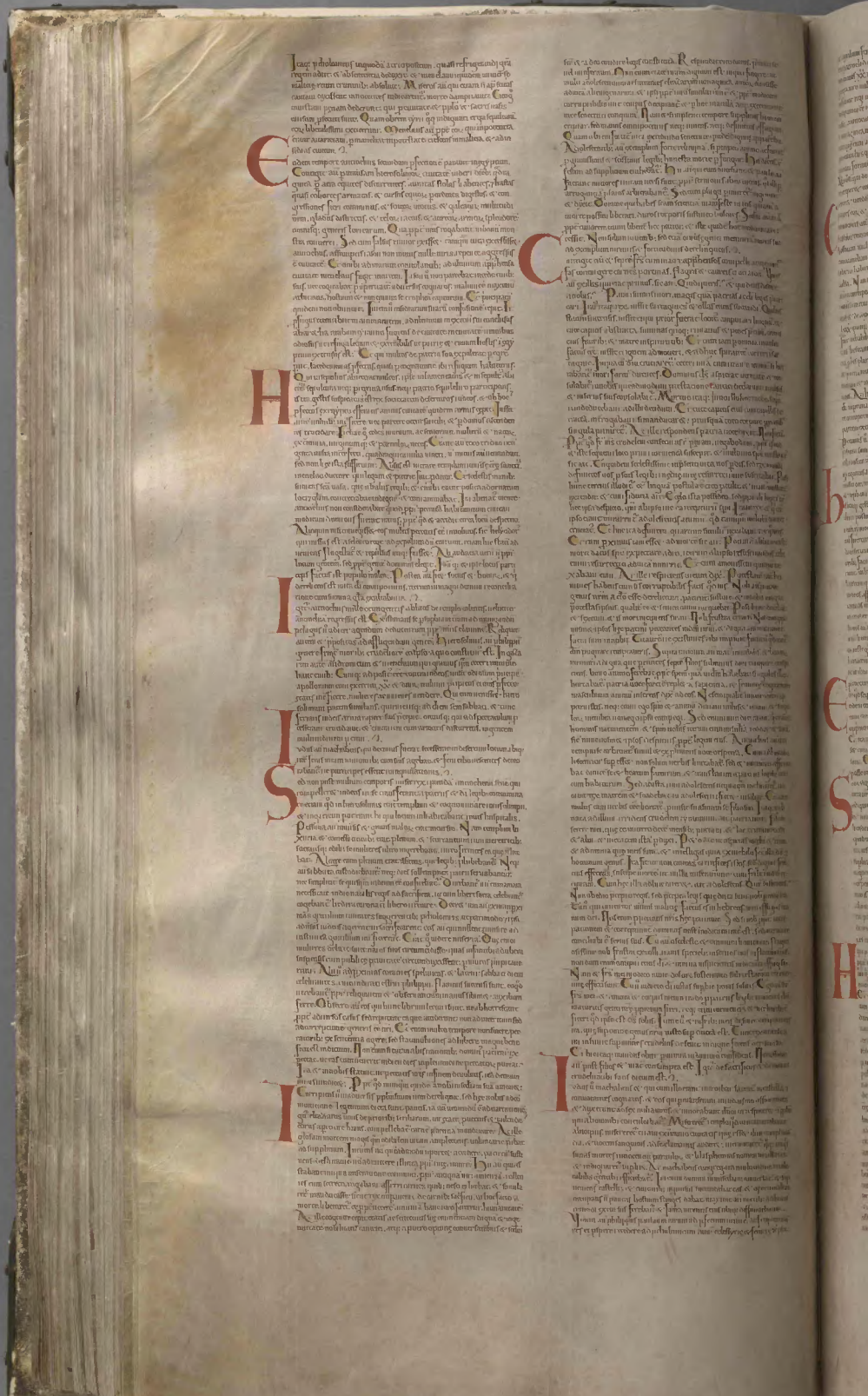

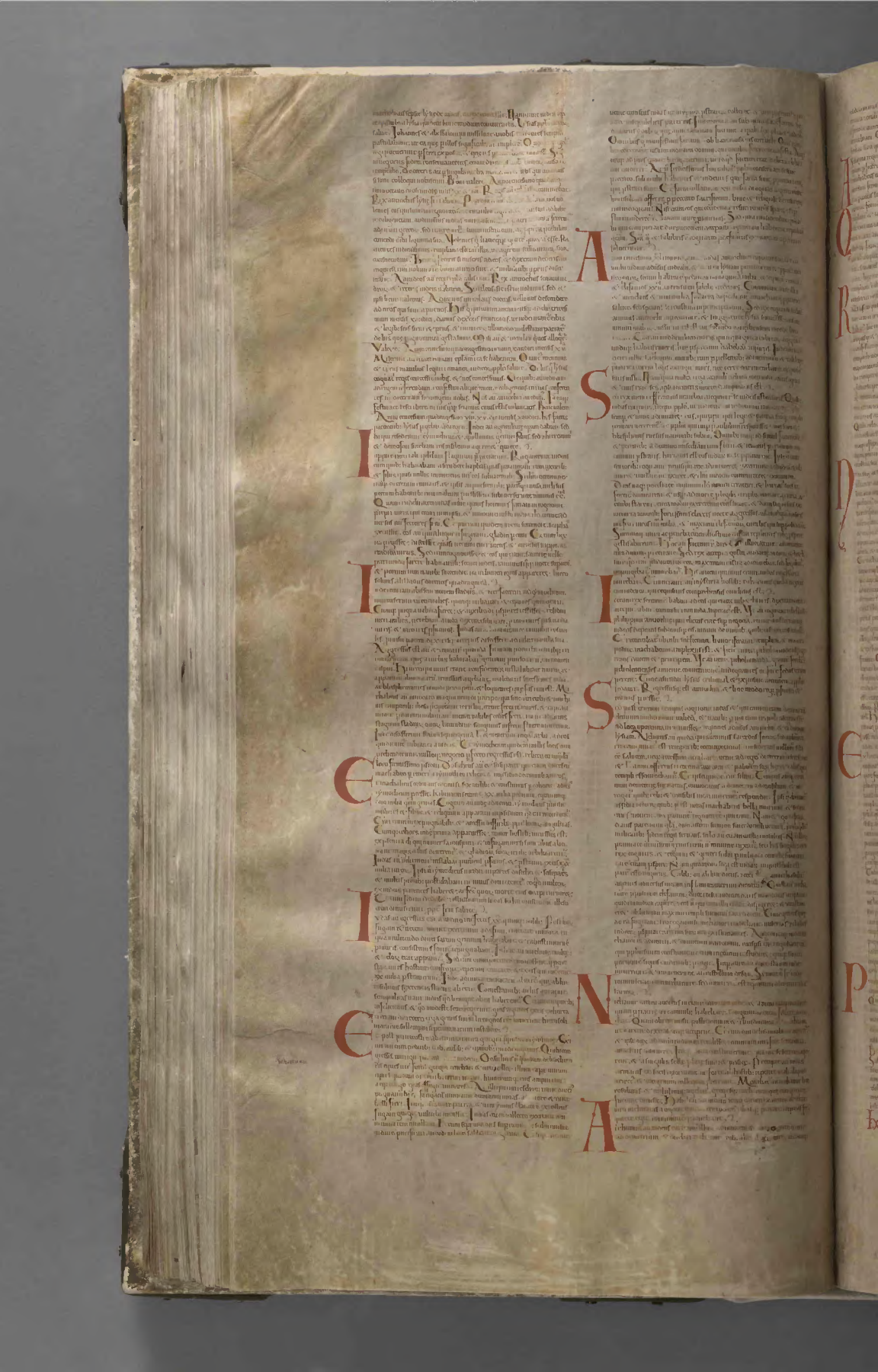

HYSTORIA
SCRIBERE
DISPONE
TIBVS

Explicit liber sedis Machabeorum

N PRINCIPIO

D

N

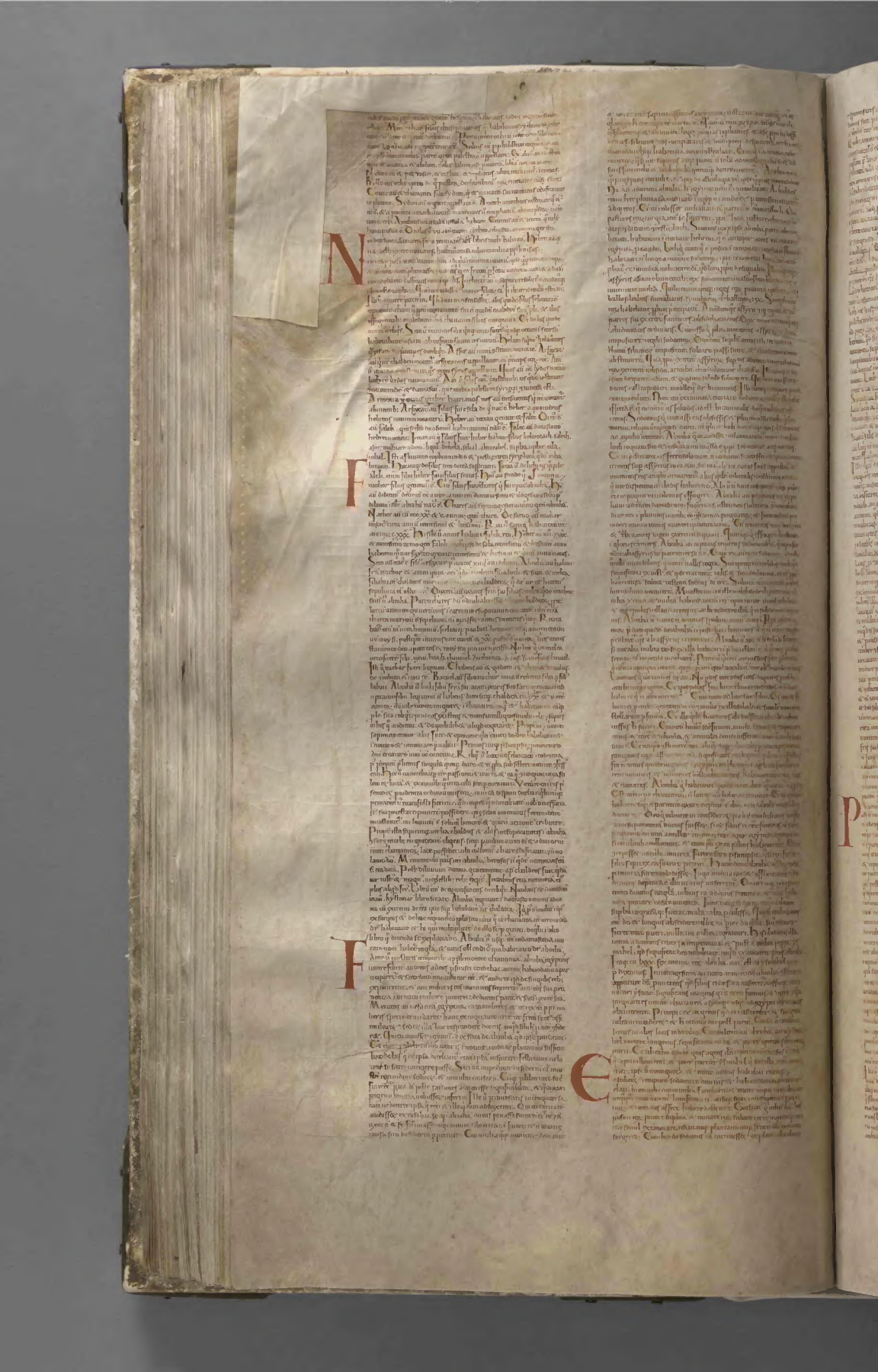

121

INCIPIT LIBER II

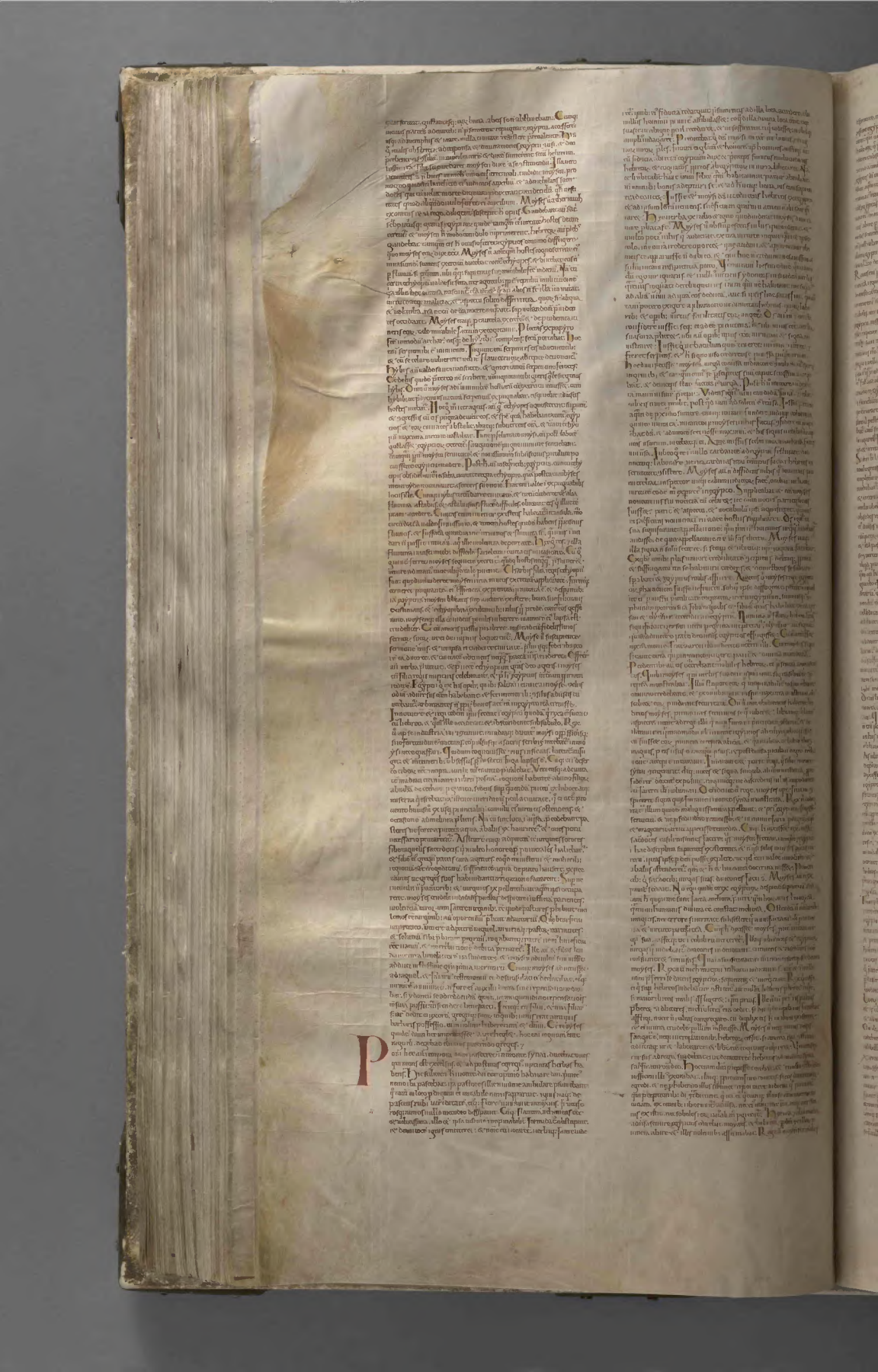

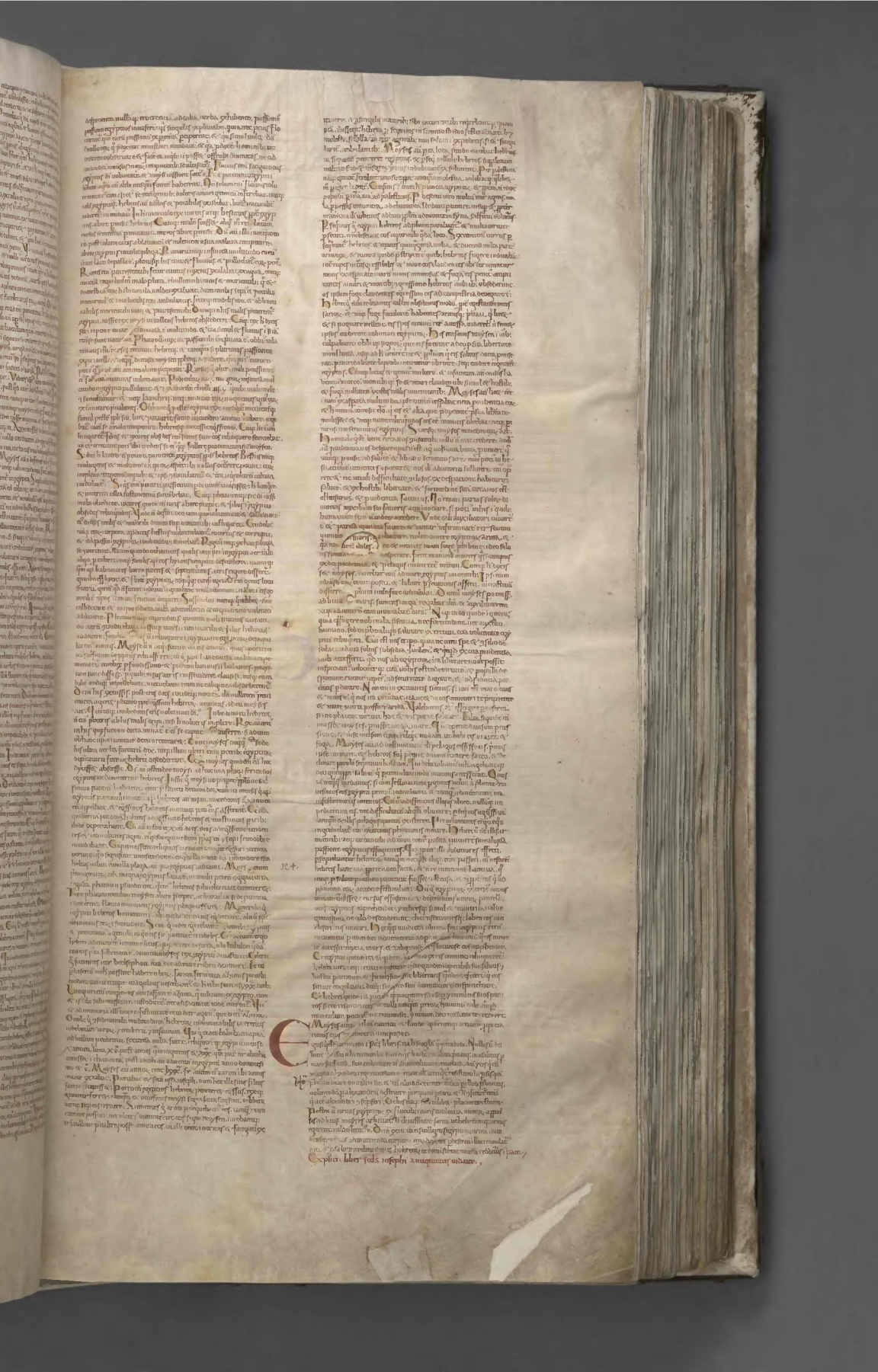

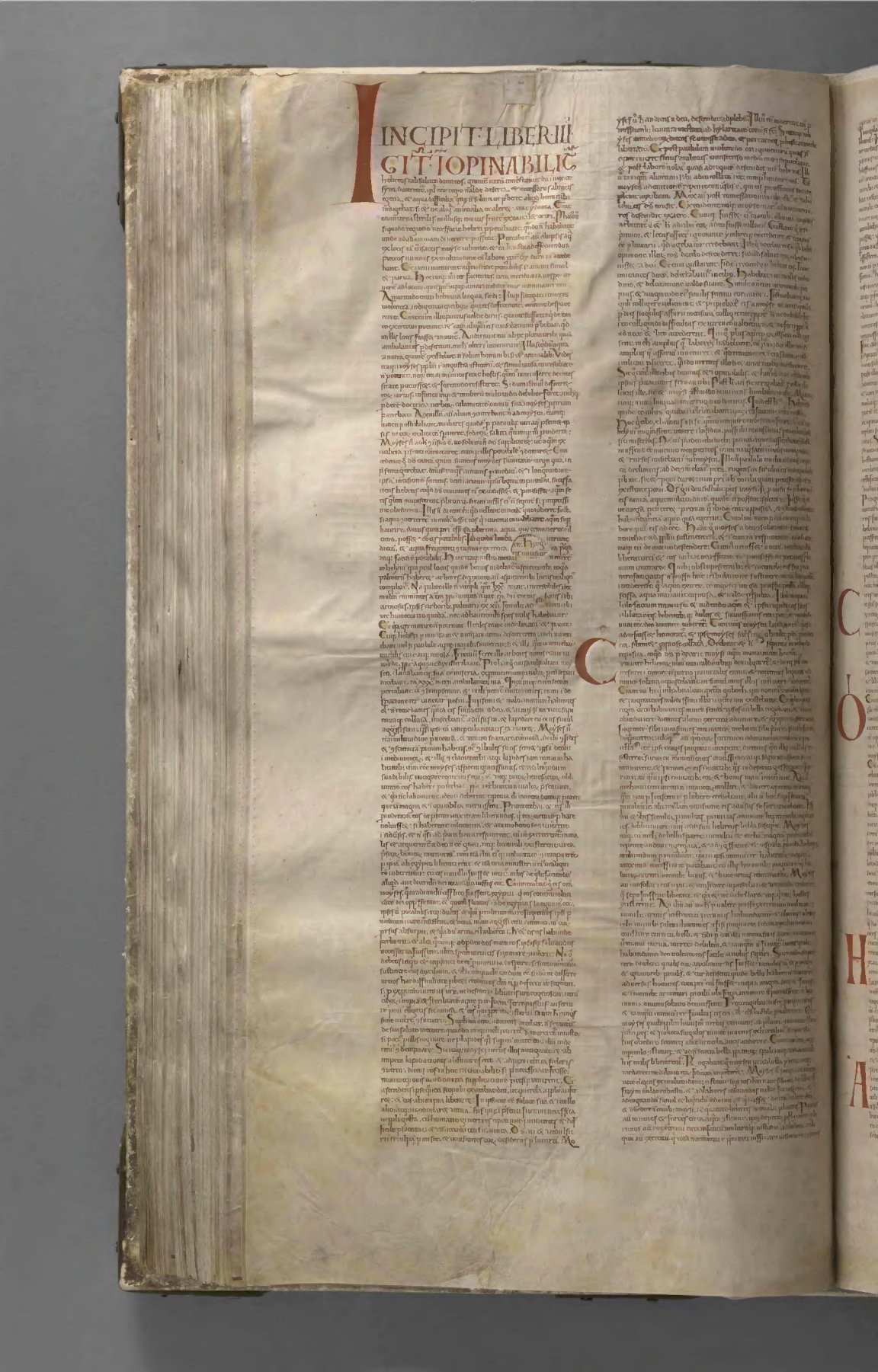

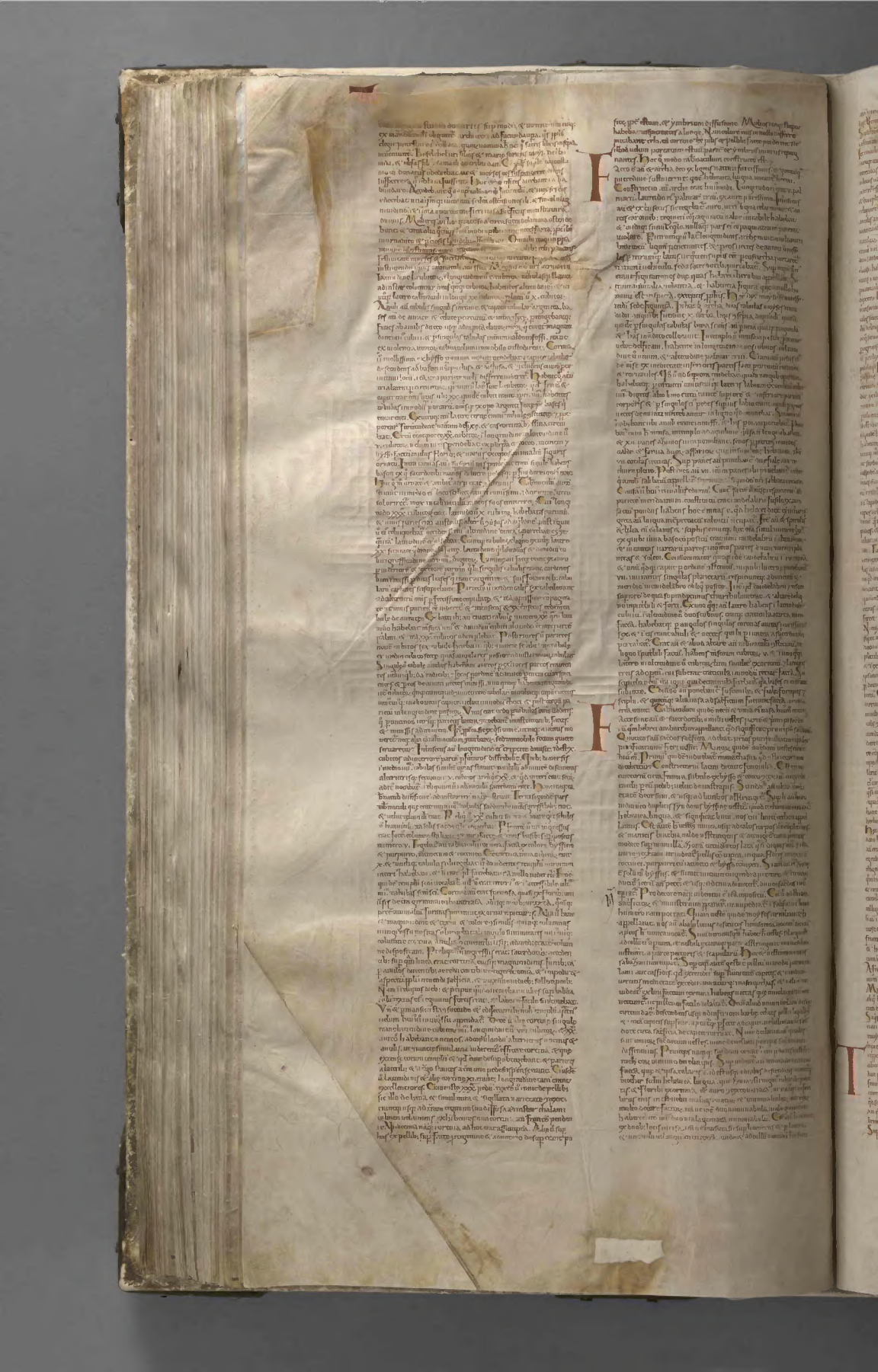

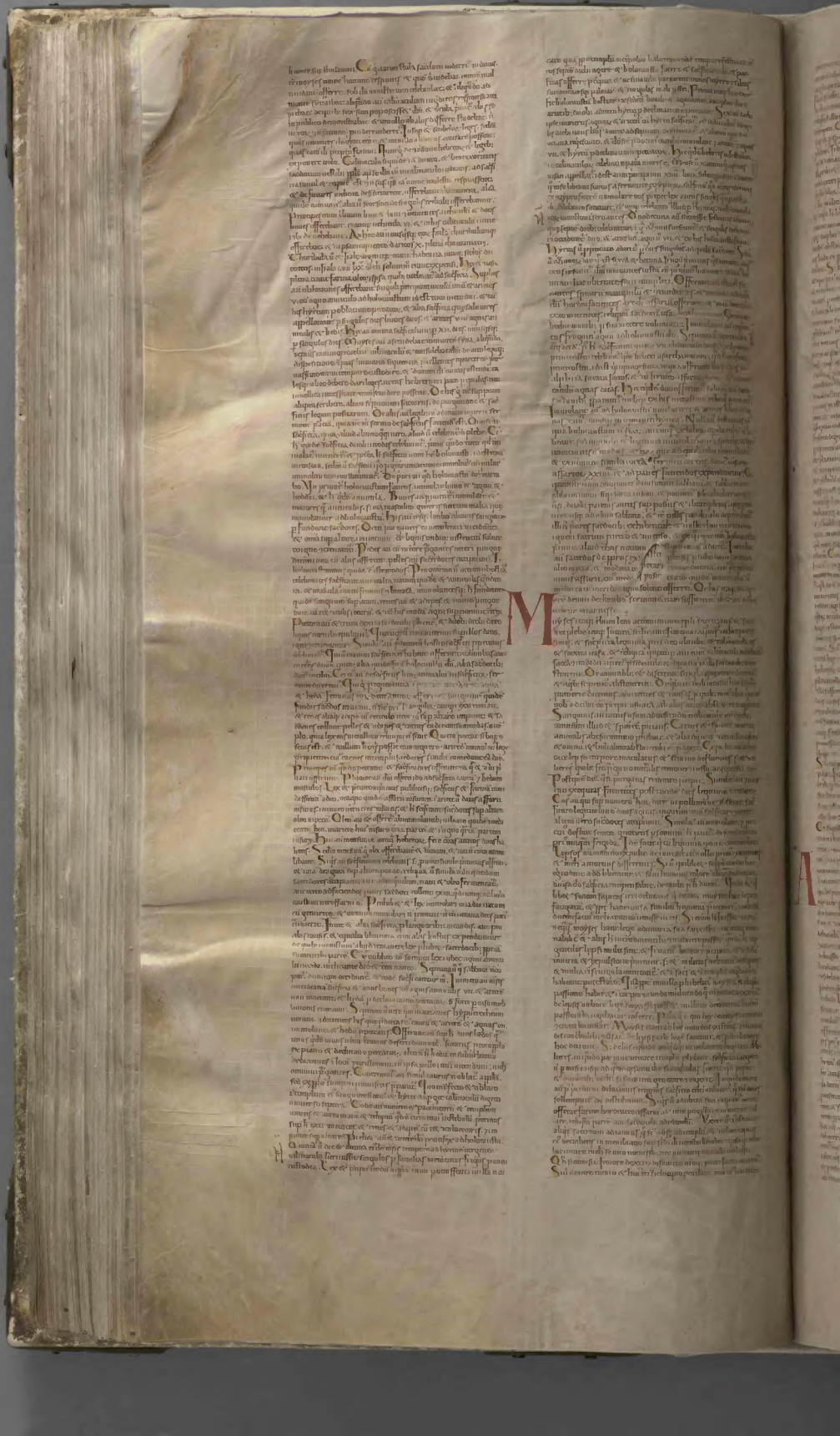

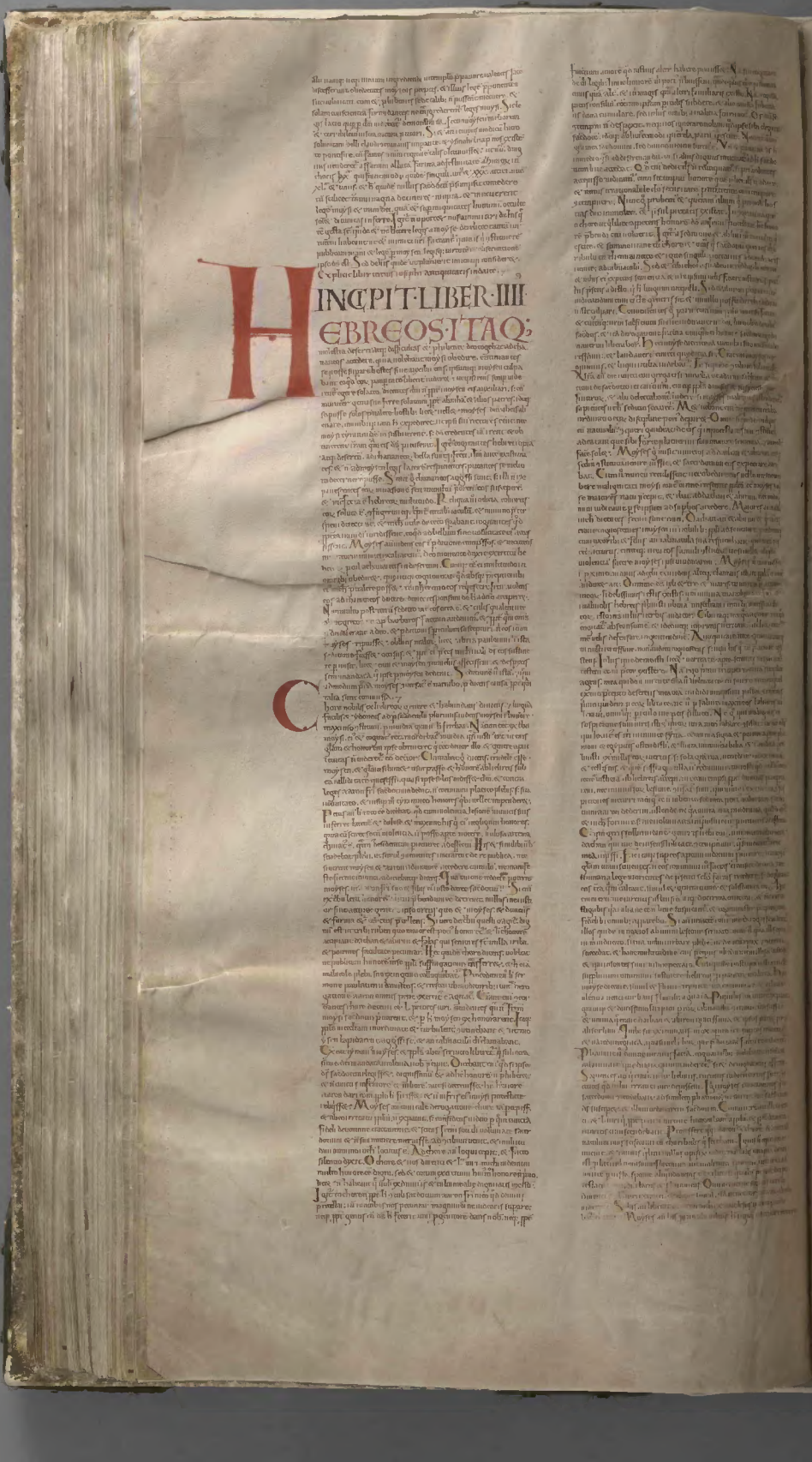

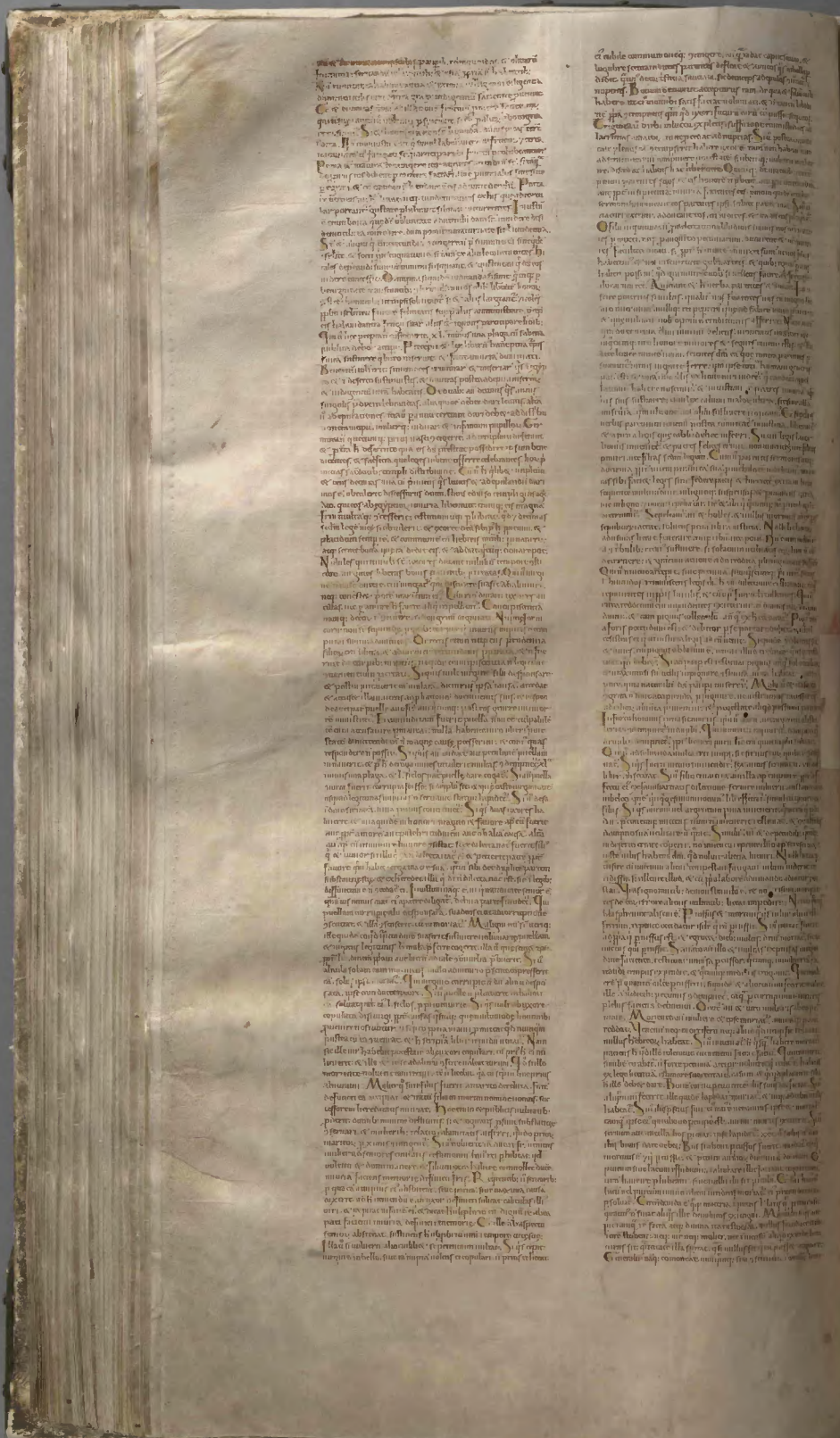

INCIPIT LIBER V.

MOYSE ISTO

INCIPIT LIBER VI
GIT PALESTINI

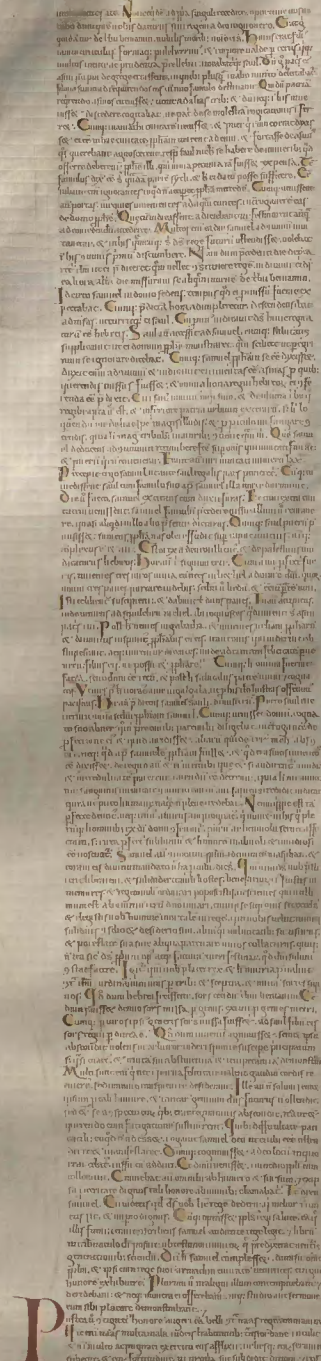

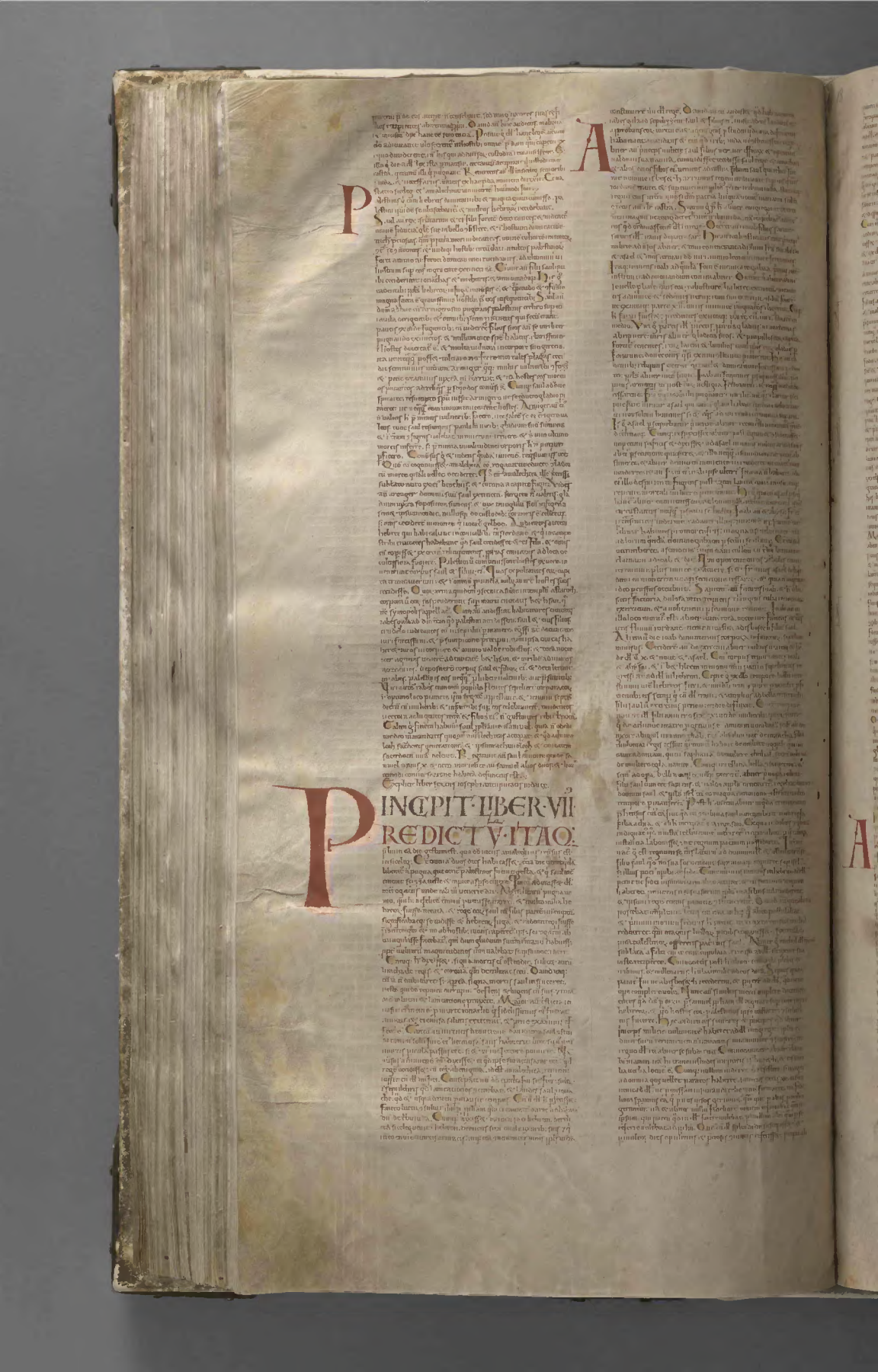

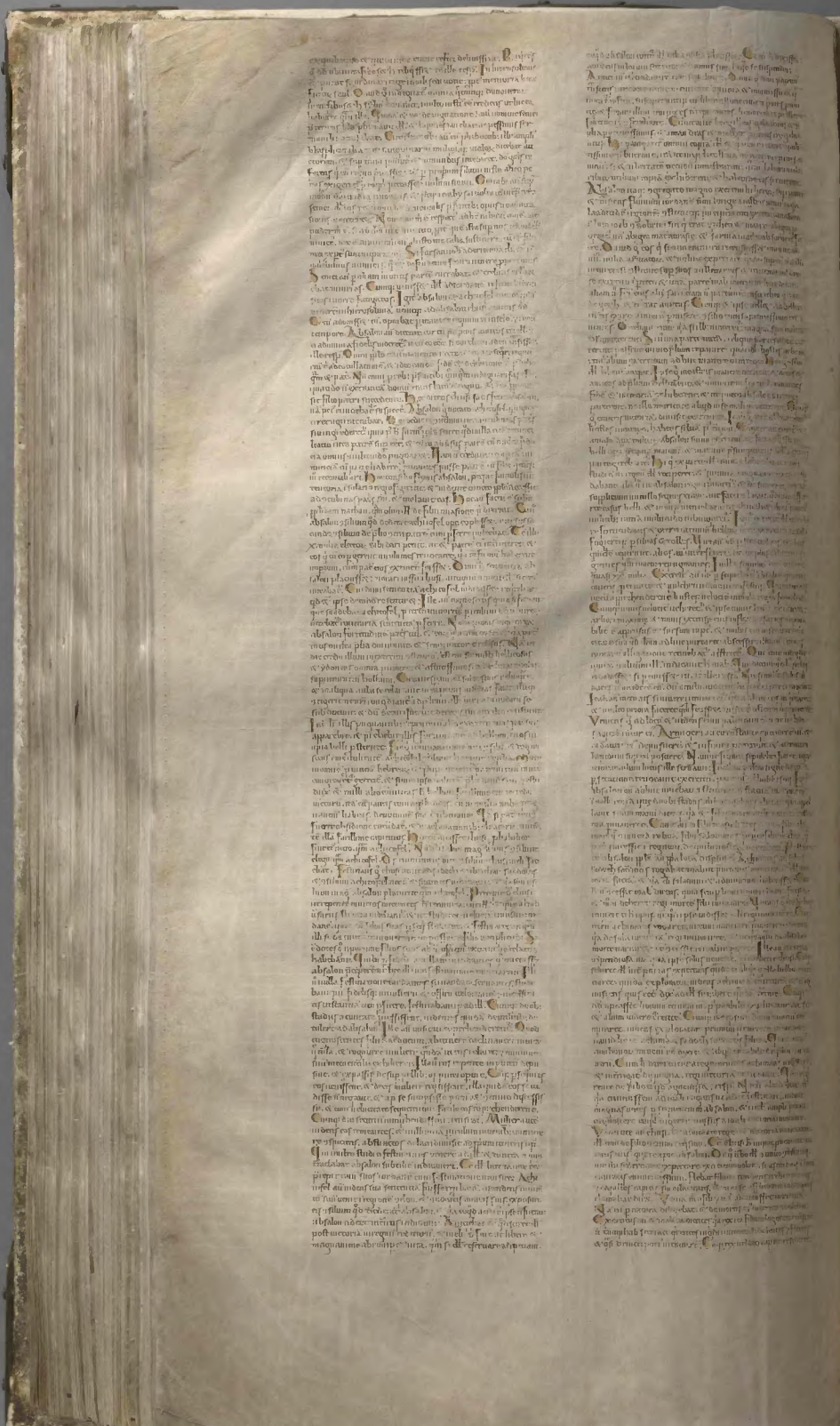

INCIPIT LIB. VIII.

DAVID ITAQ; QVOT

INCIPIT LIB VIII

OSAPHAT ITAQ

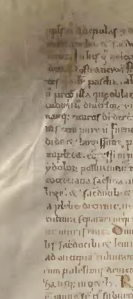

INCIPIT LIBER
VM EZECHIAS

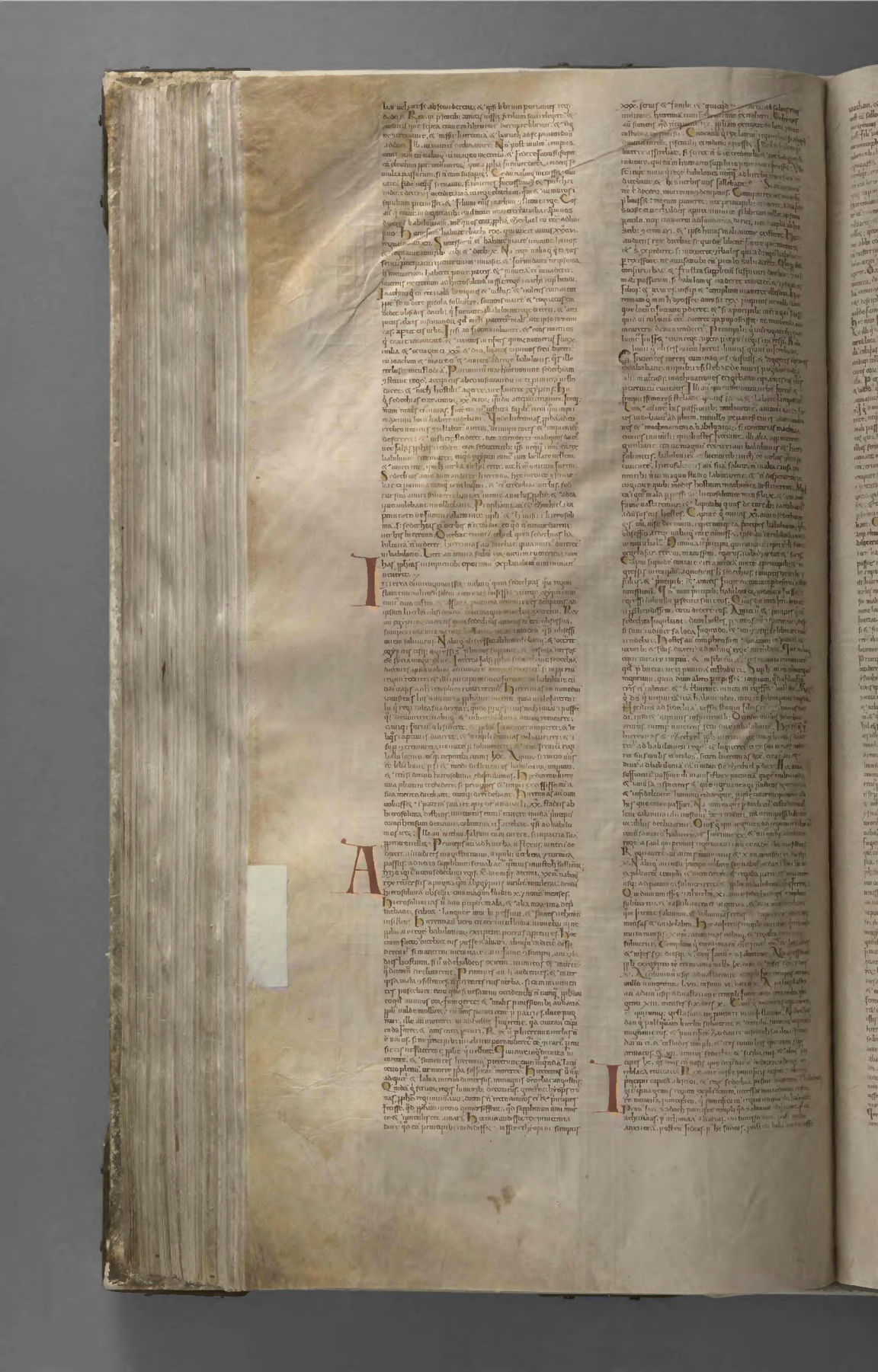

INCIPIT LIBER XI

PRIMO IMPII

INCIPIT LIBER XII

ALEXANDER

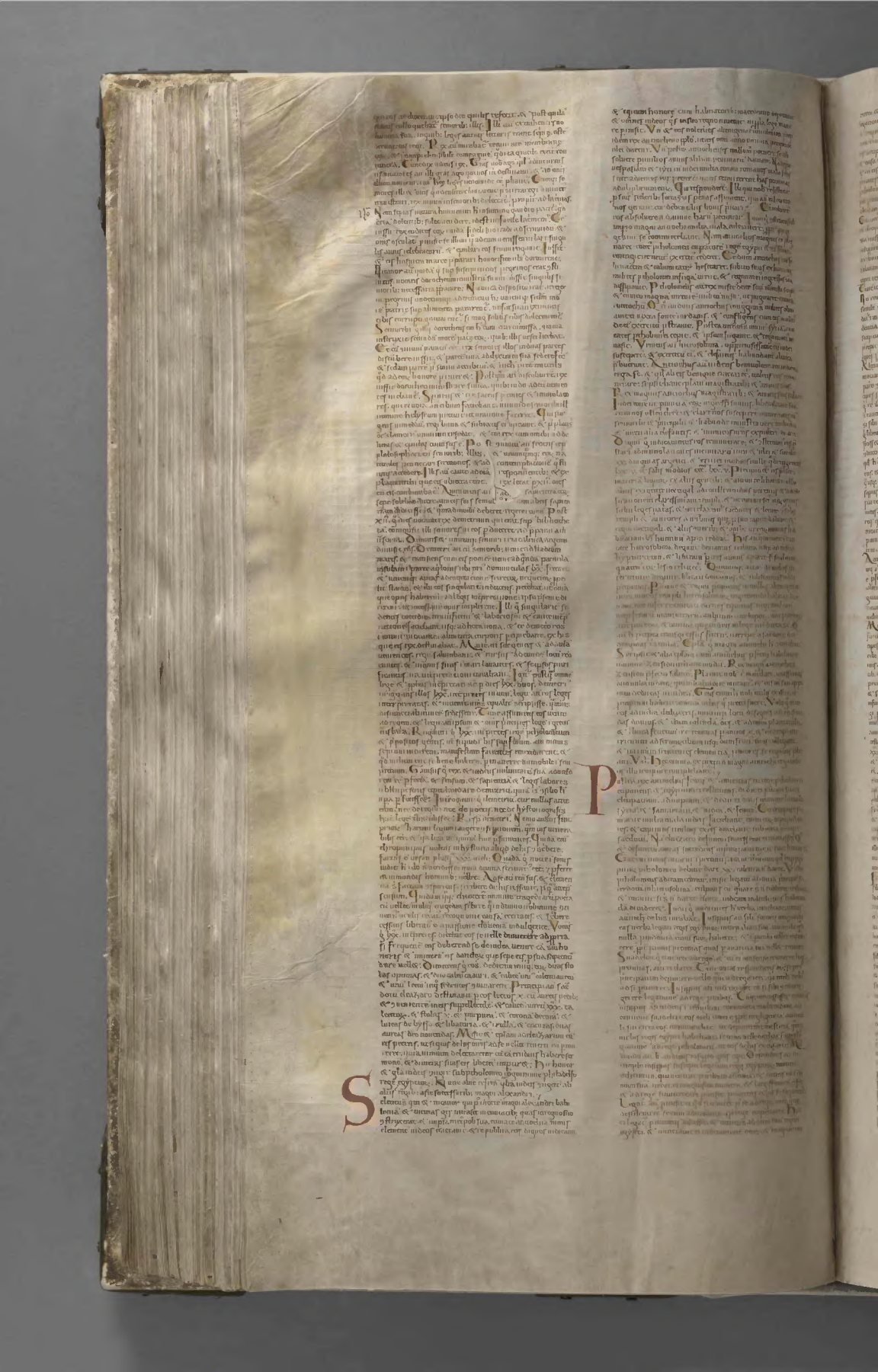

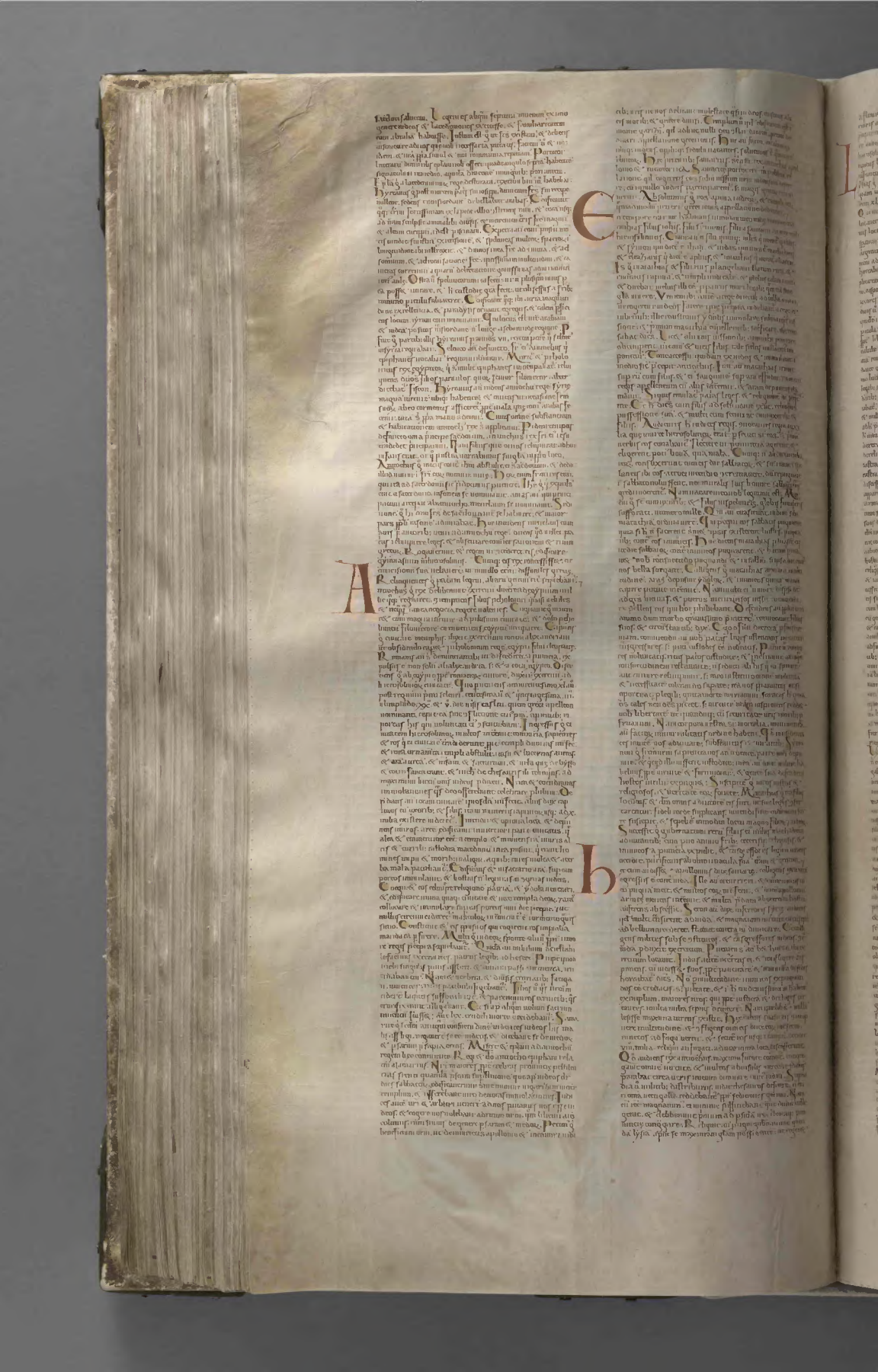

INCIPIT LIBER XIII

QVBMODS

passi fuissent & alexandria & oda habebatur. nec nesup
dormat. Alexander & brebedeam ab armenia. habue
sua. R. ecce ait ysbalemus! venient a multis. sapi solun
esse sua. ordinatum ab unoquoque sibi. & mace. bona ala
nomada. sup possue. uim affer. alienis cupiet. B. quemq
mi & insuli ocissent. nec aliena cupiscent. sua ipsi pa
pauc. recusare regnum decrete. nec nomen assumere.
Quocirca & incentore nouarum. fuga est de cenerium
integra suscipere. bursi cum incipi. p pare dolare ferue.
uirum. si ab eis benigne excepta. Ouerti. ad ysbalemum
ego eo rollu inbonum. ita audace fallacia. ne queri sem
nisse eo. nam in fusibus ee regnum ego pro. Cum hi primo
uent ocissi. & Hoc te amodonis ne bonemi fuscipiat
Alexandro a cum magna militea. uel apparatu ab ysbra
militea. y fecit. & Cum amodonis. p barre. ysbolomens
ei cum eo fuscipiat cum duci ex cerebum. Nam sola suam
alexandro ascendit. & dentro. suspectae. Cum igit ai
mbolla ne equus fuspiat ysbolomei. recebat. accepto eo
suum. ad nemp. ysbolomium a se secum. & mittit. Qs
eum audissent. fecerat alexandri. imperii fuspecti fecer. mul
ysp. militer ibi capiat. ei p. fauorem. ad pabulum mittat
ei addocere. Custodes autem ipsi ex remerent. ei libera
uere ab hostibus. & tuti pui. aut. & fecere. Ac nec lo
qui. nec intelligere potuisse. Alexander a capae de ue
rum dat. absedent. & abiit. arabiam potentissimi fuisse
ysbolomeo. Quamcum interea cum militibus. ingrediens
immunes. pariter. & solum. militesque. ipsi. ad pabulum
quamcum habuit. ysbolomeum & pabore pugnat. Qui & suum
uica sumpt. & uere alexandri quasi replet. Regia
uirtus ei. idem alexander. quasi & bal. sp. uentus.
Suspicient & precipuum. cenerei. qui meatur. appellat
Paulus. corruptis. repic. ysbolomei. militea. obtic. quod
socer & auxiliatur. & fuisse. & affinis pronabium
dominare. Quare militer. ysbolomei. ad alexandrum
fuguret. & desertum. cenerei compl. bendit. Jonathes
ait. longe quo & cum militibus. ad alexandrum
hierosolimam. ubi ysbolomeus. mansionis. & ver. fuga enim
& qui unathas. fuerbat. & dentro. Jon unum cum bar.
Jacere. quod malum. dedecus. cum ter. & adente
rium. uirtutum ter. arcef. obtinere. Ouerti. an. fin. qui
matabas. cecerum. pouere. Cumq. ad ysbolomeum. de. ne
usse. fecupte. amidle. pugient. ad ysbolomeum. ei. ceo
ocurrere. Jonathas. ait. obsidione. quoc. minime. faluere
derrere. remorse. ymis. & facance. congregan. y malo
uum & arquem & arbeo. pdom. deporcant. ademe
rium. sup. p. ter. Quem. obsidisse. : nam cui. mulure.
& ab eo honorare. fieram. precipuum. faebon fuscipe. ipse
Angelus. ad ysbolomeum. possedeat. Ausa. fandi. au ei. ar
fuscipe. deserti. ef. secedere. Pramitte. quinq. pmun
unda. & pueri. pauenit. semana. & supper. galilea. cre
uent. dare. colonia. plus. annuli. fe. ei. ad. Ysbolomeum.
R. ge. denerei. ionathe. fri. quinq. uidere. salute. Exem
plum. epls. ym. hostibus. ignoratio. fuguisq. nos. ipsum
simus. qui. huius. R. ge. denerei. habben. pax. salue. Tu
deque. qua. nob. amice. & tua. ssa. fuguisq. uide. detrey
bana. pedrere. & ceu. possessum. affer. mabededa. &
matacho. quecadue. sunt. eis. de. salubria. & hu. remen
tia. quecunq. ab. meo. latinis. hierosalimos. reger. arap.
rbam. ad me. & quecunq. de. cetera. fre. I. plemen. omnia.
ala. & uos. compandere. uri. e. palude. fabr. & omnes. q
nob. affectabant. ef. omnes. & meb. occurrunt. abeat
a nobis. & expatiemur. Volumus. q. uch. exemplar. a
rotalbas. in nobis. emp. le. cenerei. Videns. q. denerius
pace. uenga. seram. nullumq. pretium. sup. ei. nos. belle ei
uero. solare. certerum. fuga. nobis. ex. minuisse. ? solu
illa. sumpsuq. fi. bebat. qui. seam. à cera. insula. ueneruse.
Vade. ad um. & munitis. nat. eam. militi. ens. lace. sunt
cogis. ut. simpe. à. cebas. cum. reuer. in. ipsum. ef. munitur
& mace. solumin. tubare. uero. incer. amnibi. agne. se
fodere. & post habberent. 2.

Intellexerat. militi. ad um. ymis. denerius. rege. quoan
dam. Alexandri. unius. de. duc. quid. regibus. debeat.
mane. adnubibus. ambam. q. filium. Alexandro. nec. ad uos
ium. militi. a. manu. fesumq. munuscas. gerere. q. q. de
benerium. habebant. dari. sibi. pecebat. ad uchium. ma
rege. emi. stare. & patrimu. pauperum. ei. restituere. se
a debat. Quip. munquidem. ipse. fibi. ac. munere. credens
& postea. in hanc. pecuniae. munere. malebat. sup. flocuisq. eli
ad. ea. que. ipsum. pecebat. Jonathas. ait. eque. volent. ere
hierosalimos. & cum. suis. ad. pugnandum. & pellere. insur
ad. denerium. legatos. cum. donis. rogant. ne. be. castellus
mine. ciuitates. tuere. Cui. rege. ipse. cum. suis. et. p. bere
unebat. p. se. hip. manos. ipse. fuis. emplu. p. p. manib.
habere. P. pebat. ei. cum. auxilia. cum. uire. quas. cer
ei. abro. resistere. Cum. enim. chat. eligent. ex. milia
militum. ei. ordinatas. Ad. nenerei. enim. denerius. pre
lue. pe. passi. abro. fi. ecum. ab. terrere. ef. ? ipse. pauca
ei. qui. mala. ei. uenerat. ipse. ex. pugnat. ipse. q. ab
se. adeum. quo. ei. ipse. ex. cum. abro. V. denerius. ad. q. d
meliu. ei. denerium

INCIPIT LIB XIIII

ALEXANDRE

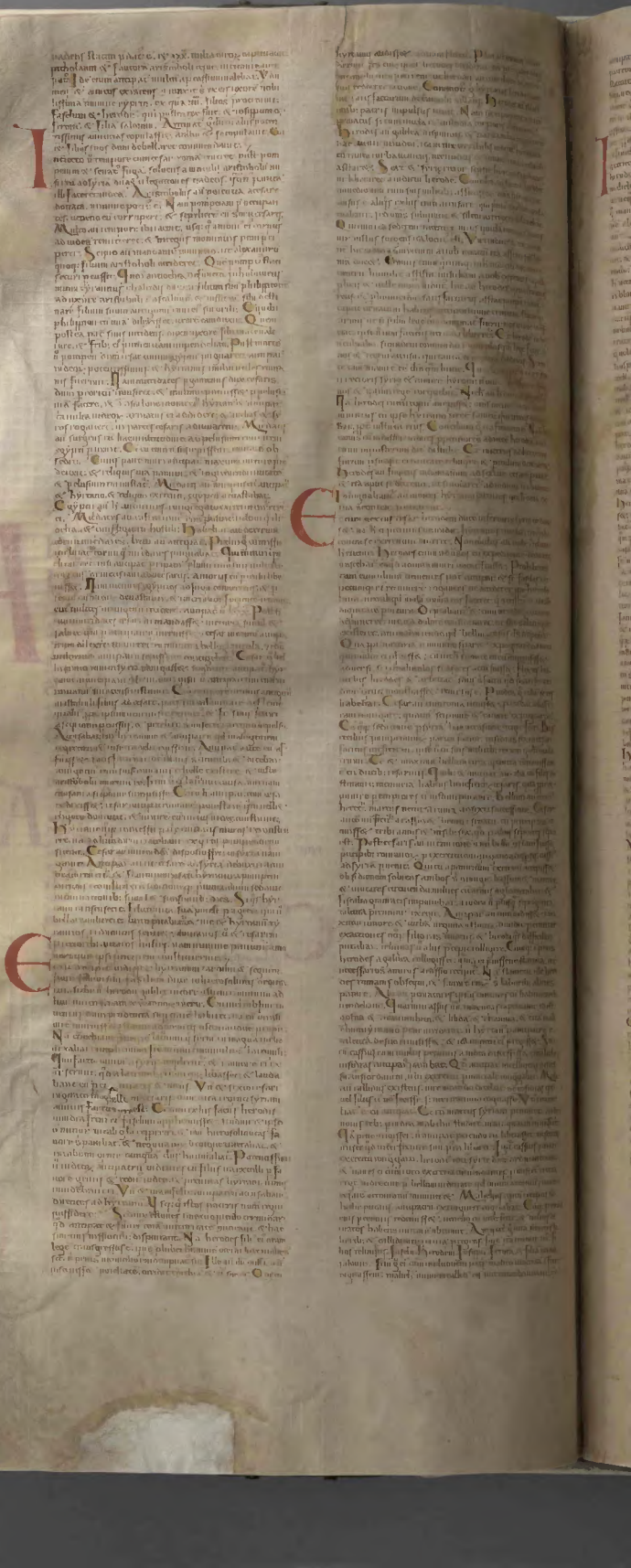

INCIPIT LIBER XV
VM TOTIVS IVDEE

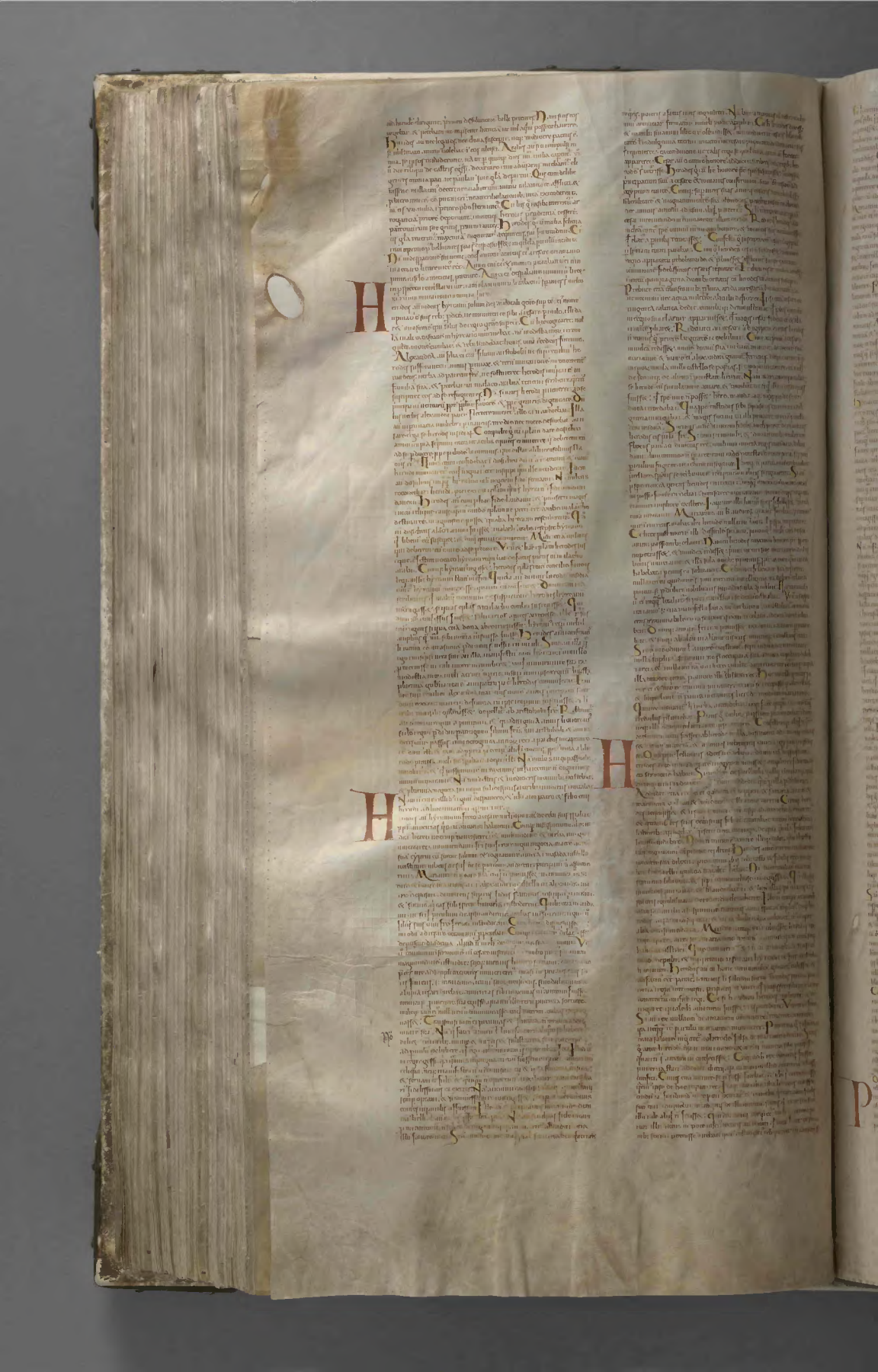

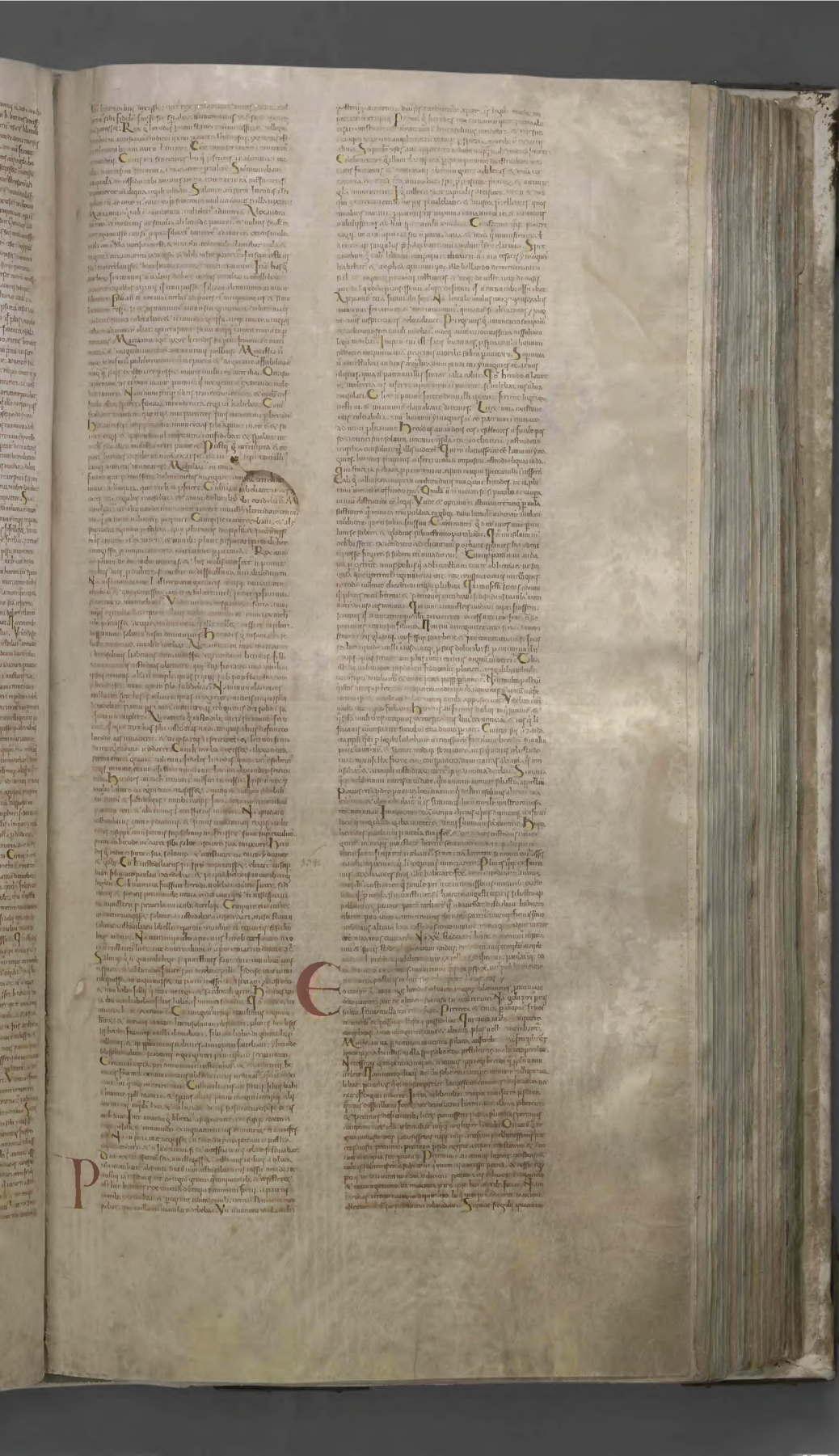

INCIPIT LIBER XVI

POST CONSTRV

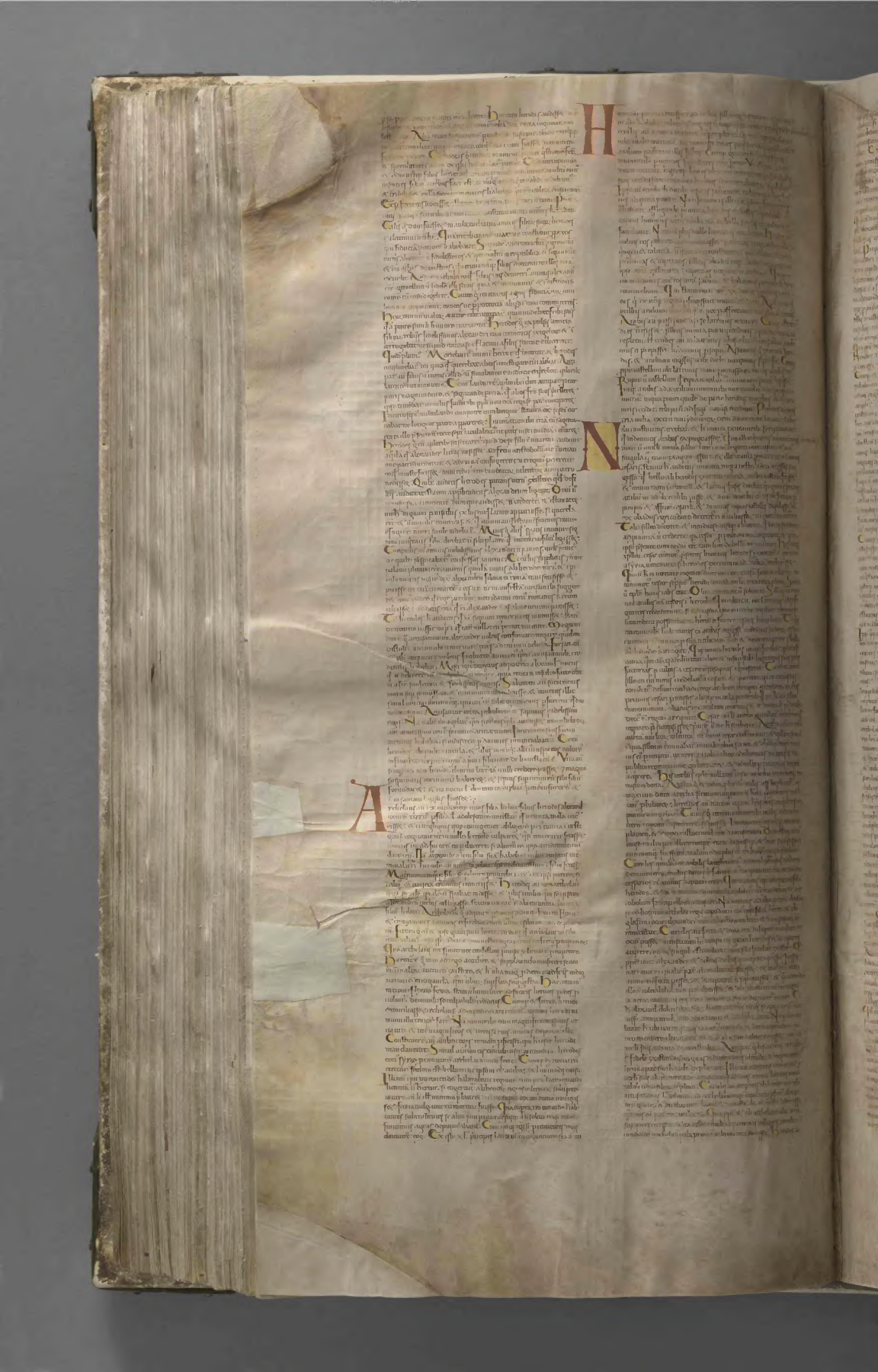

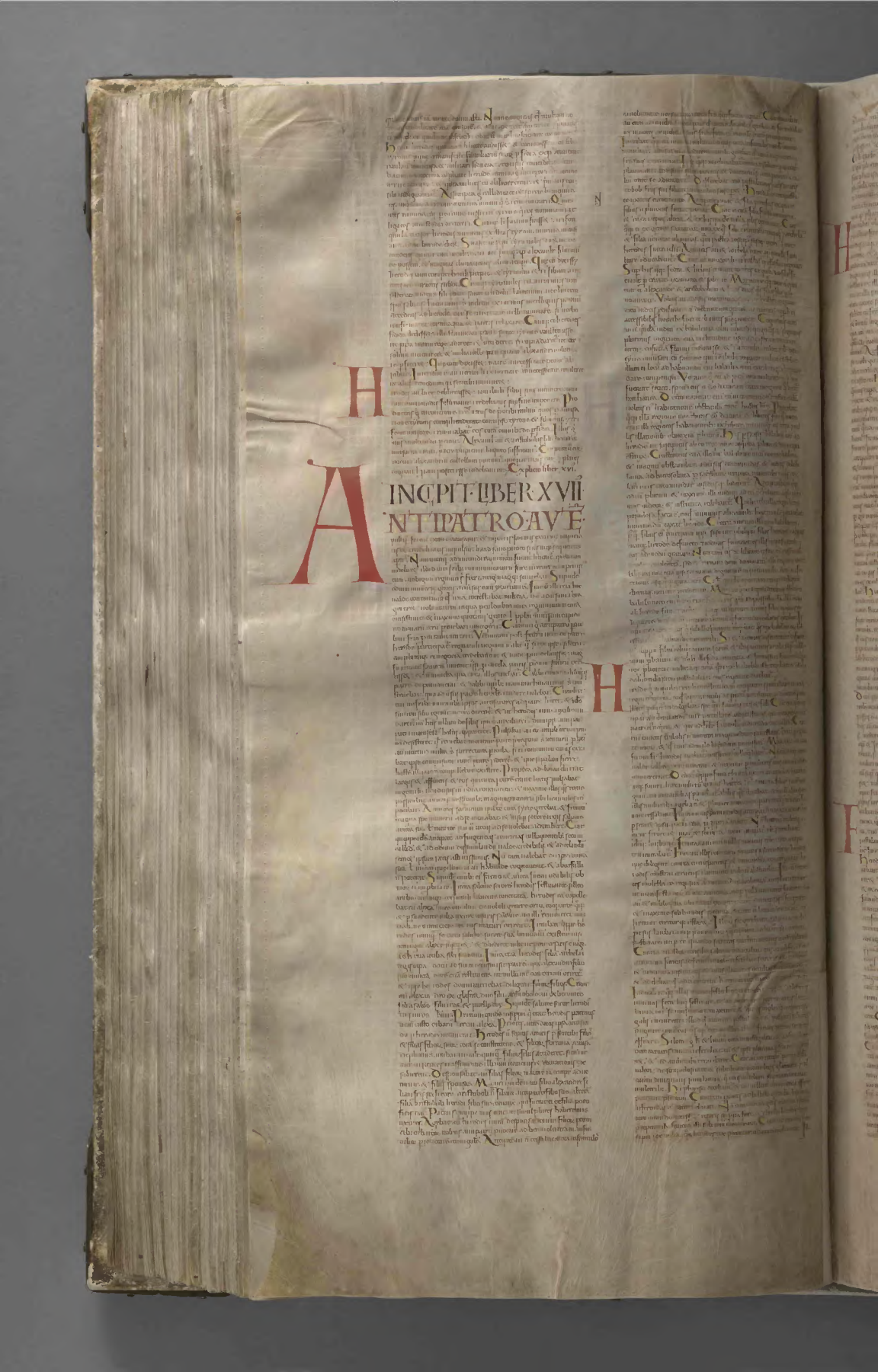

170.

INCIPIT LIBER XVIII

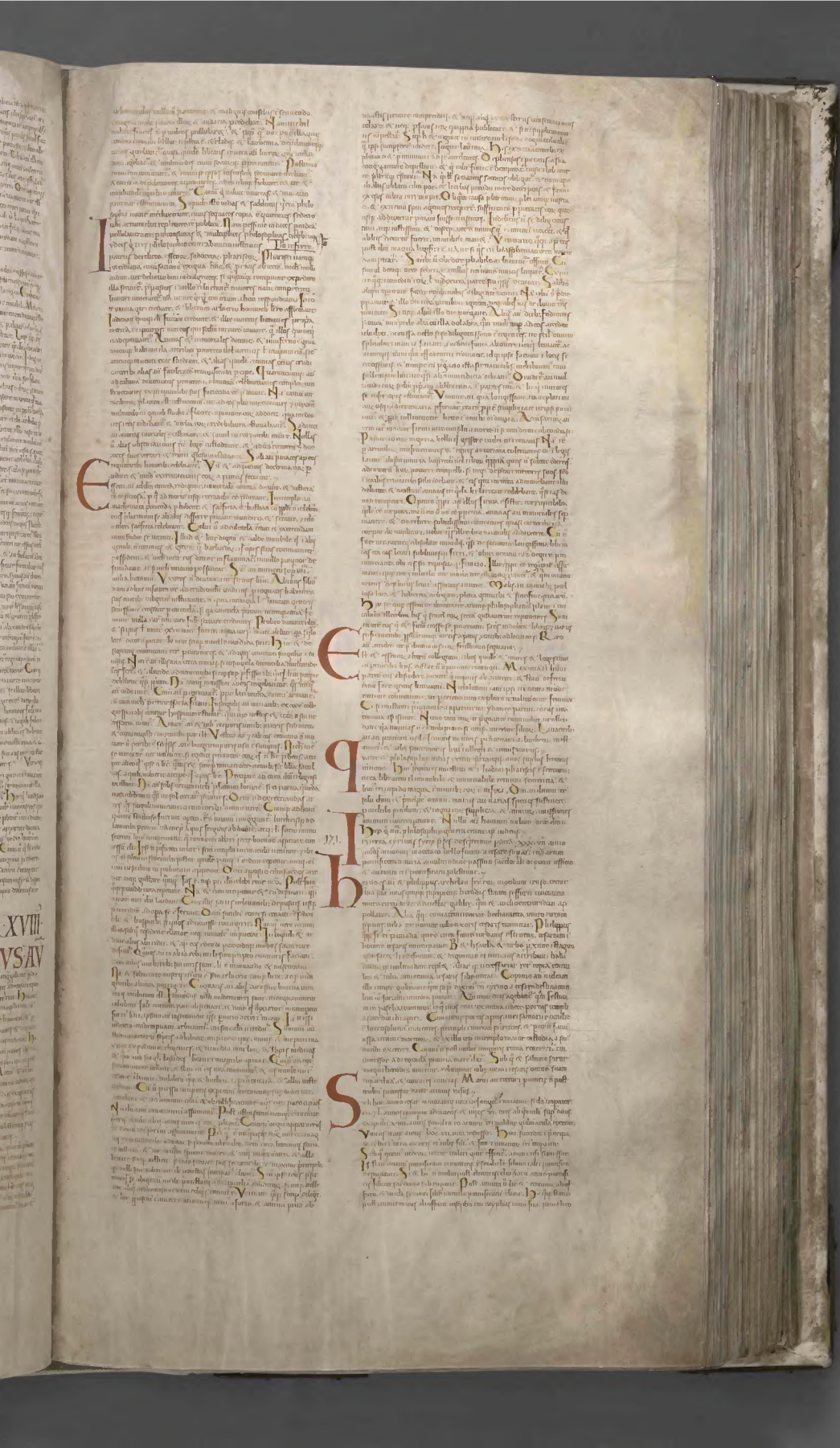

172.

174.

INCIPIT LIBER XVIIII
AIVS AVTE NON

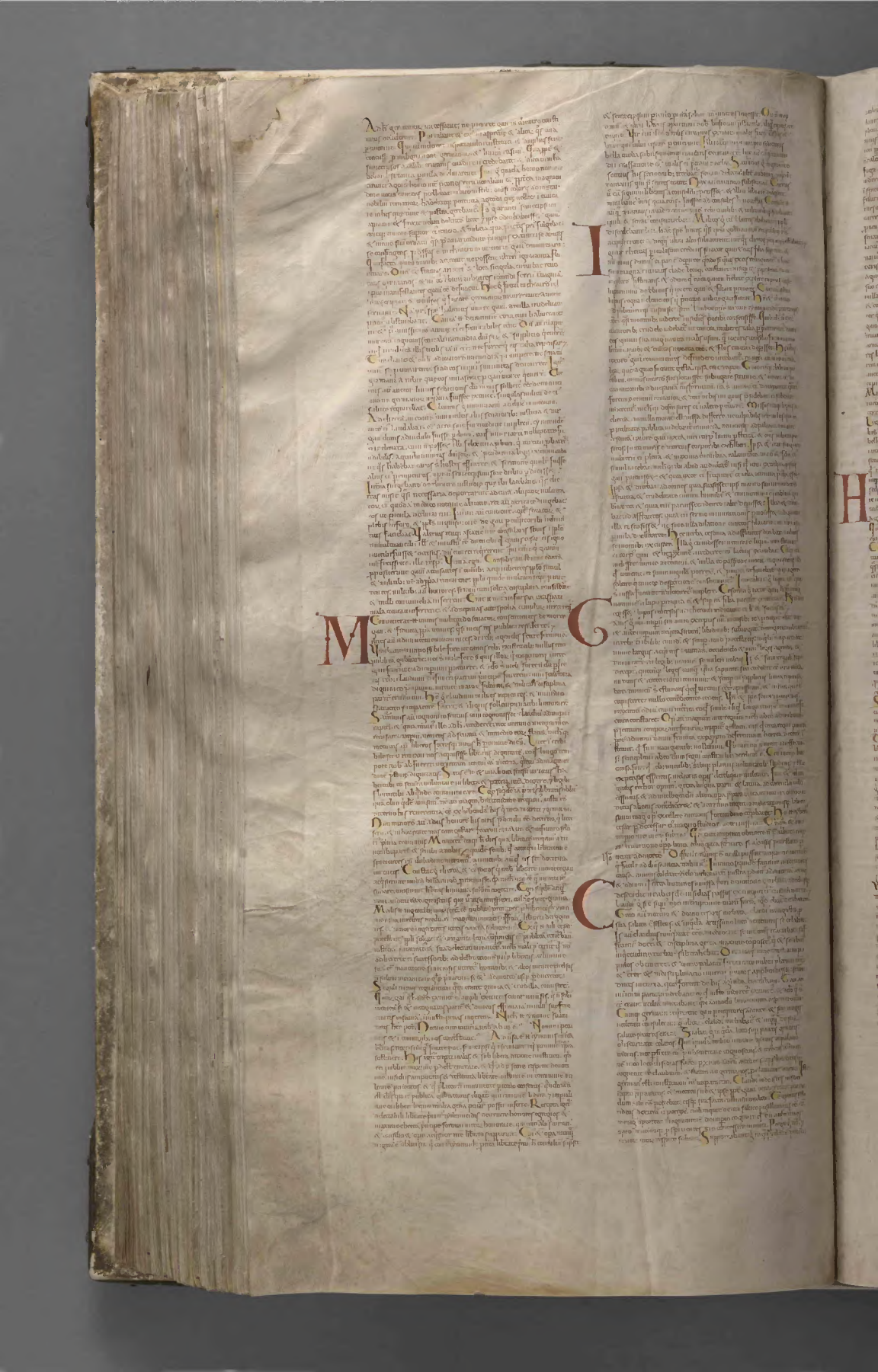

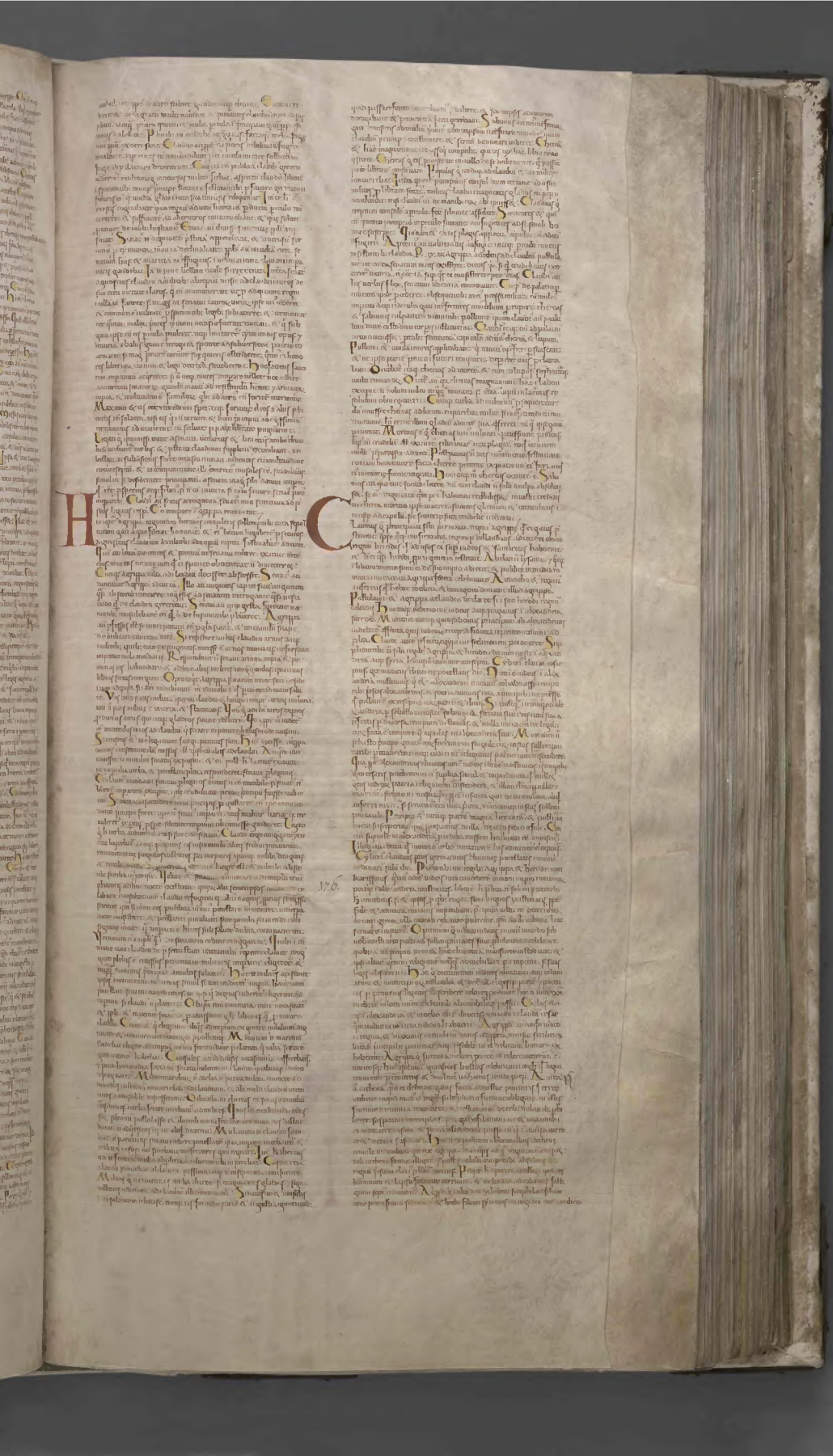

INCIPIT LIBER XX

377

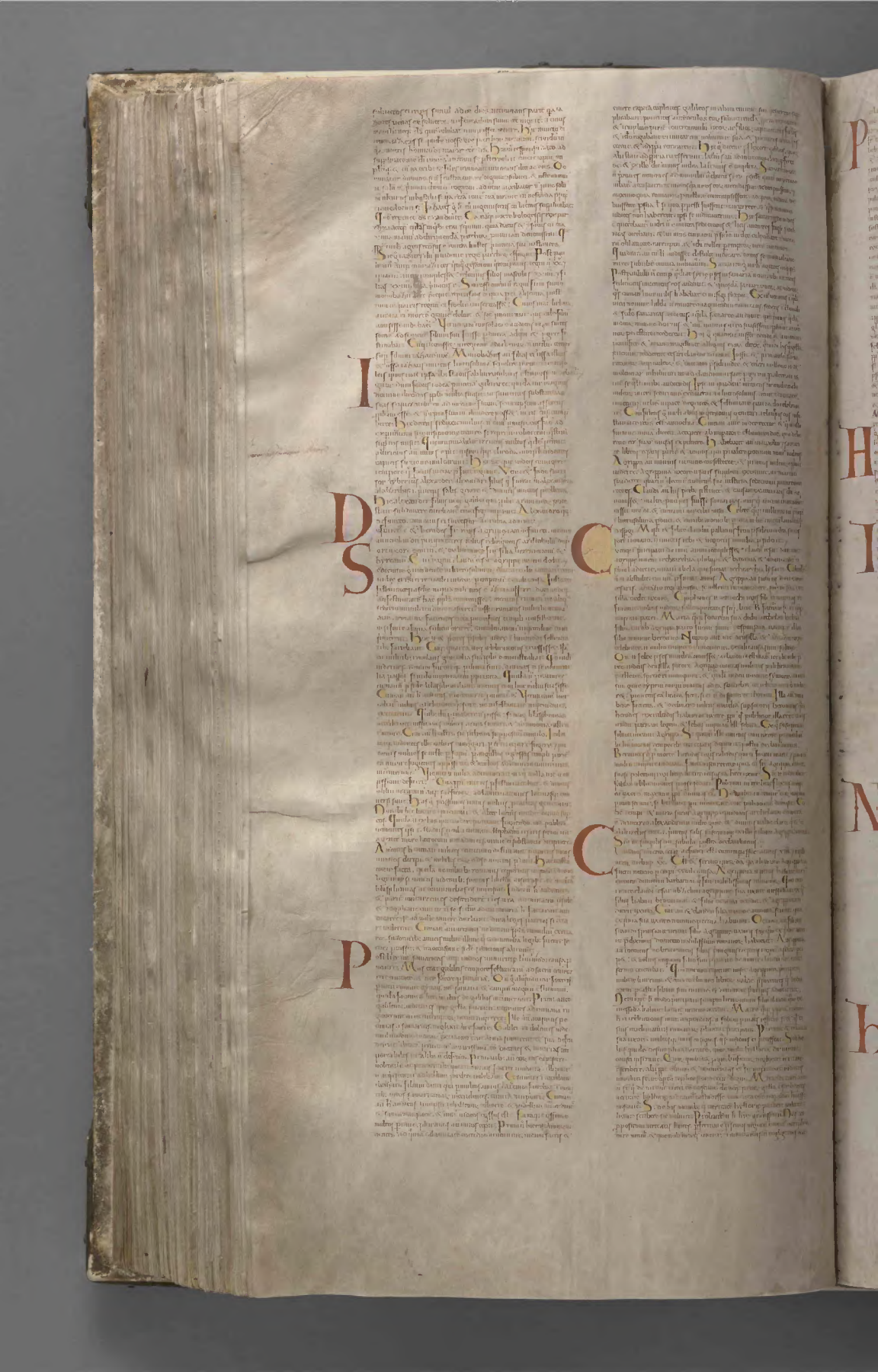

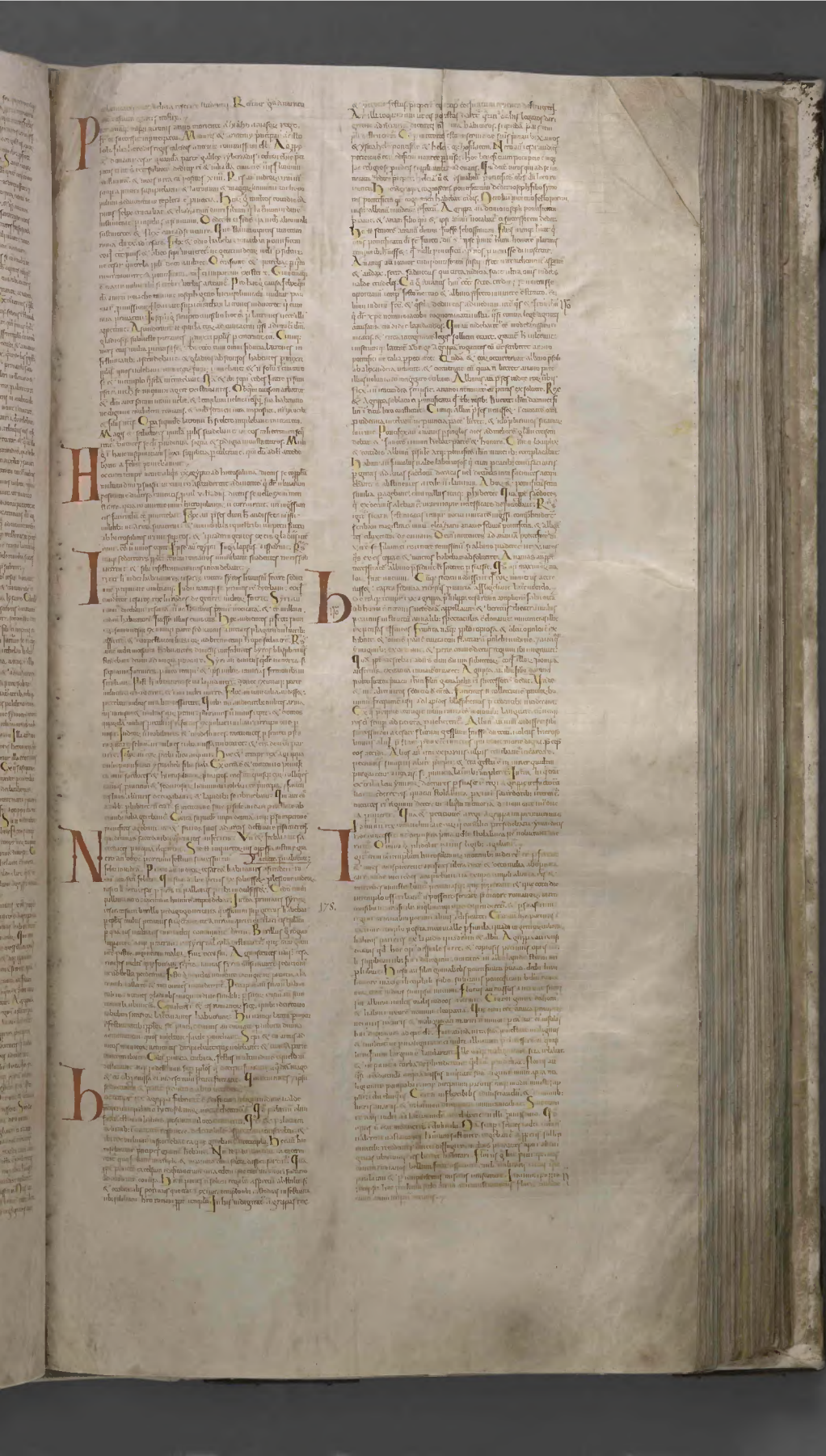

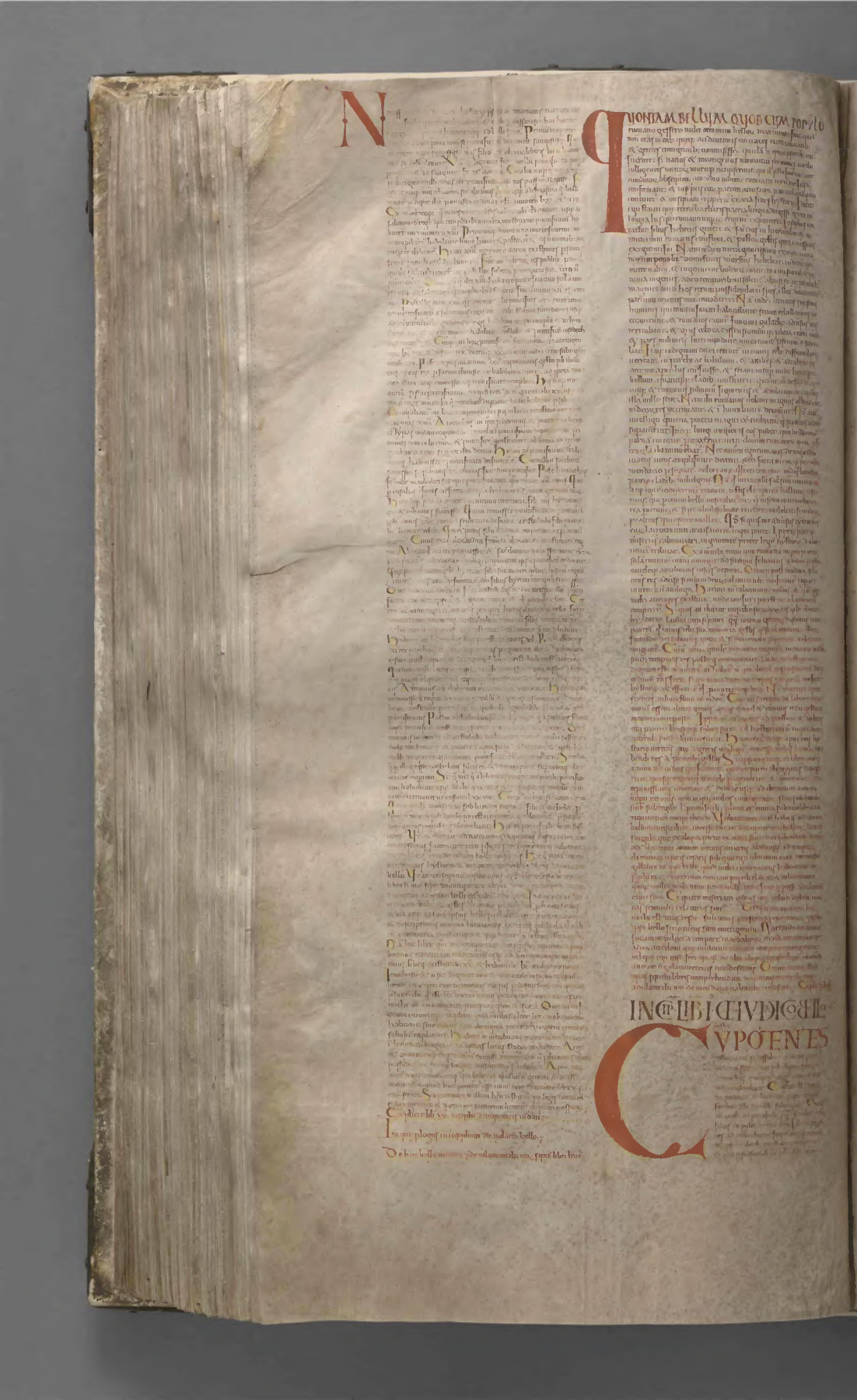

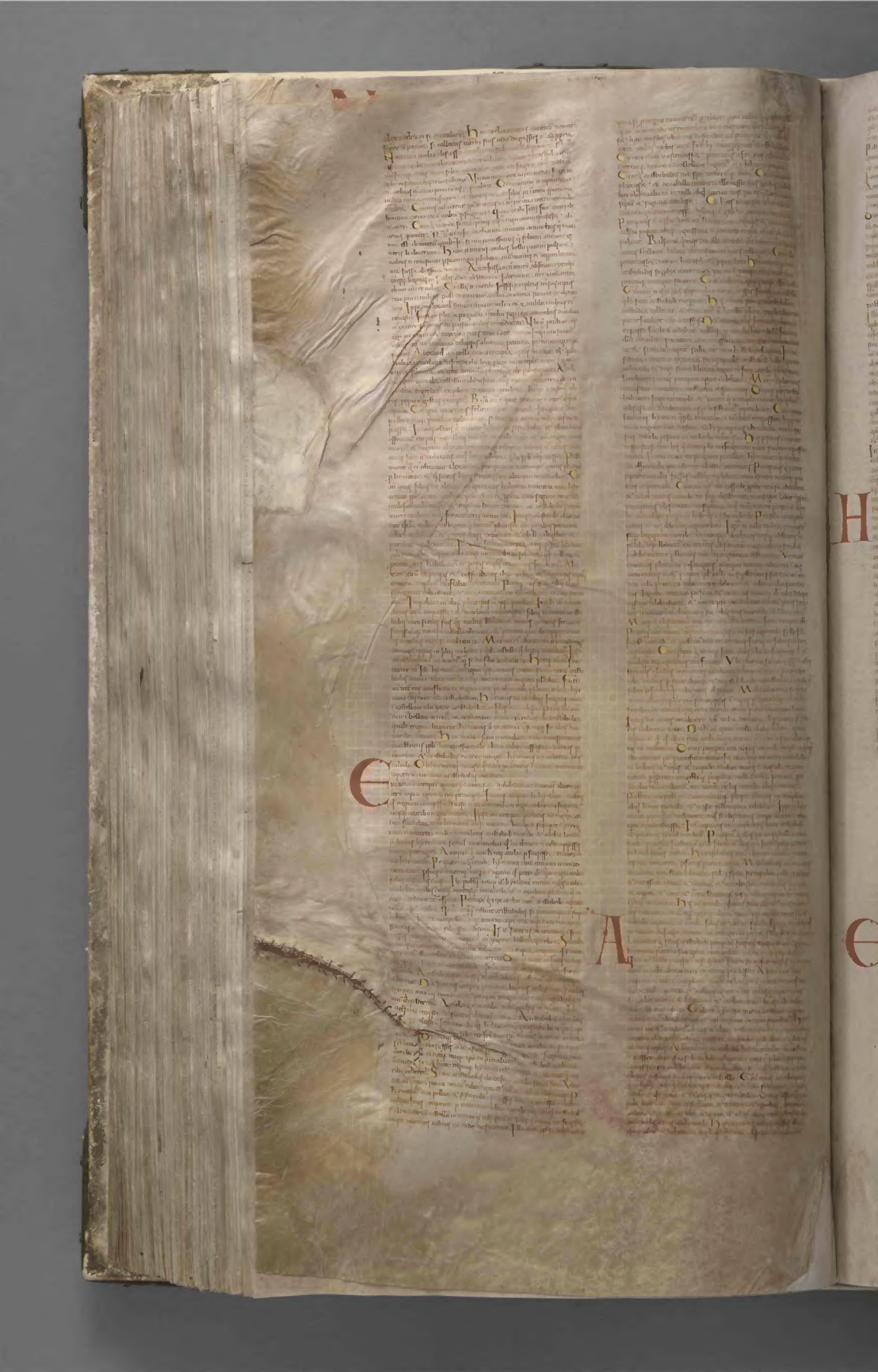

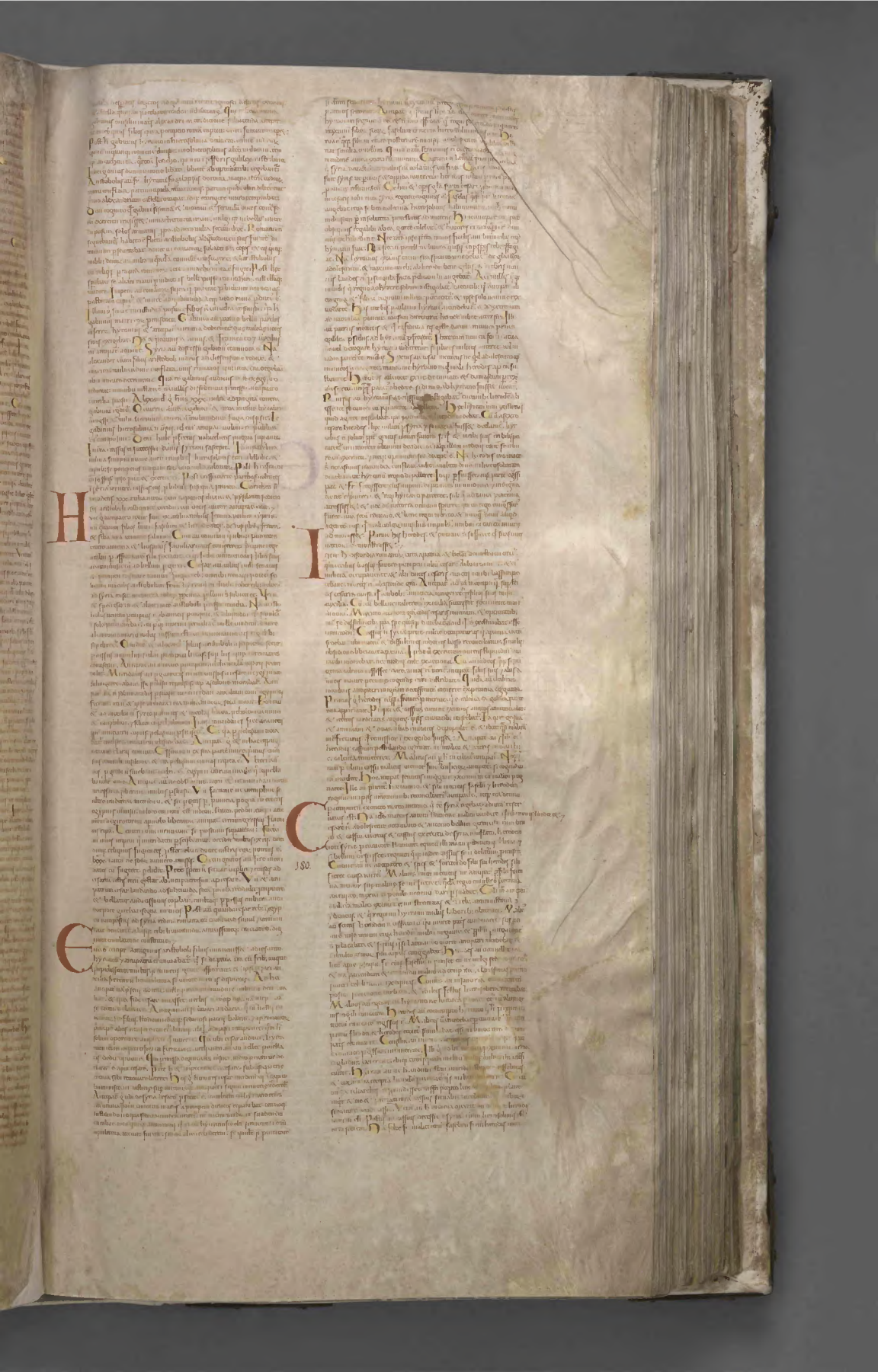

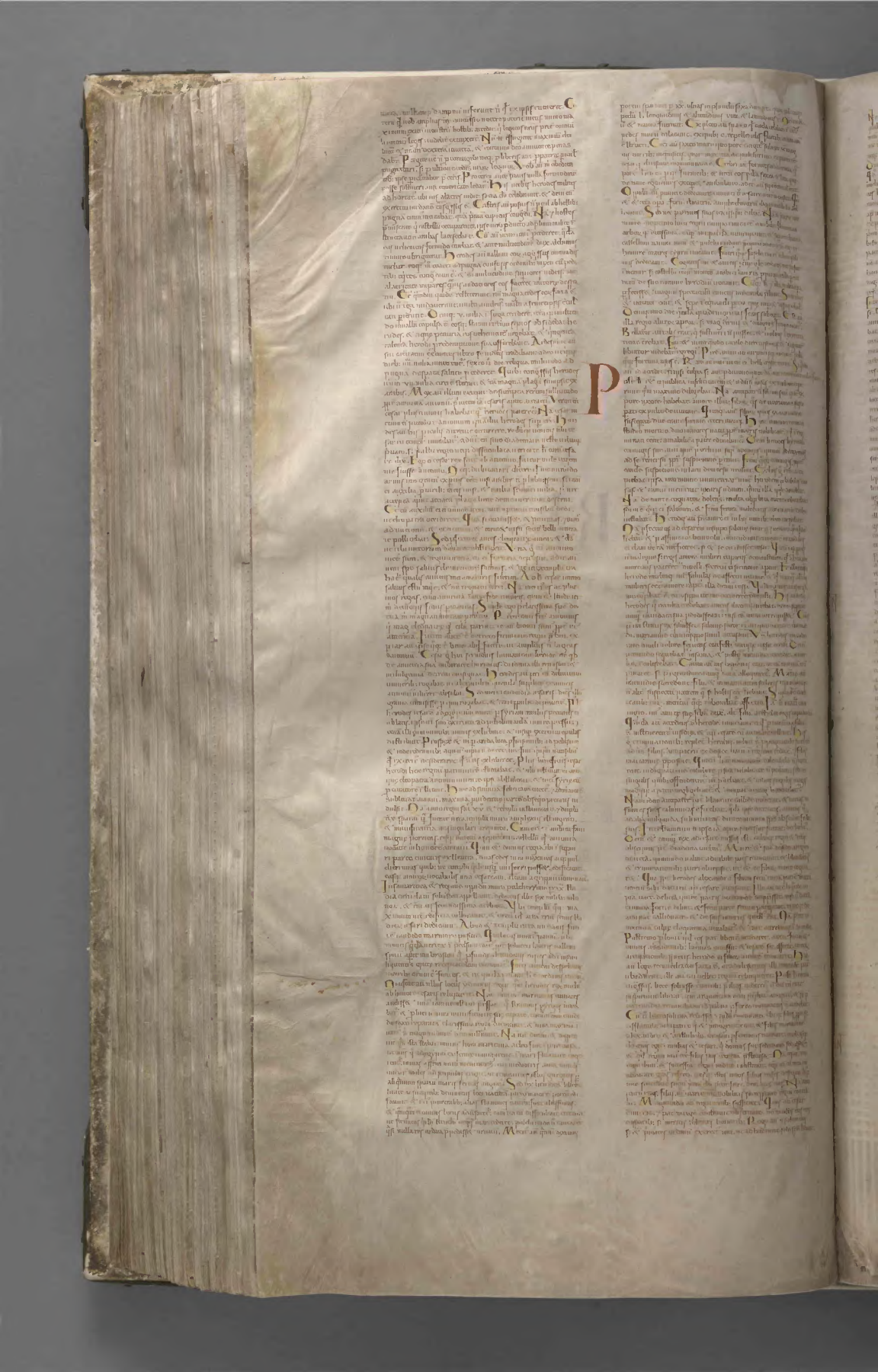

182.

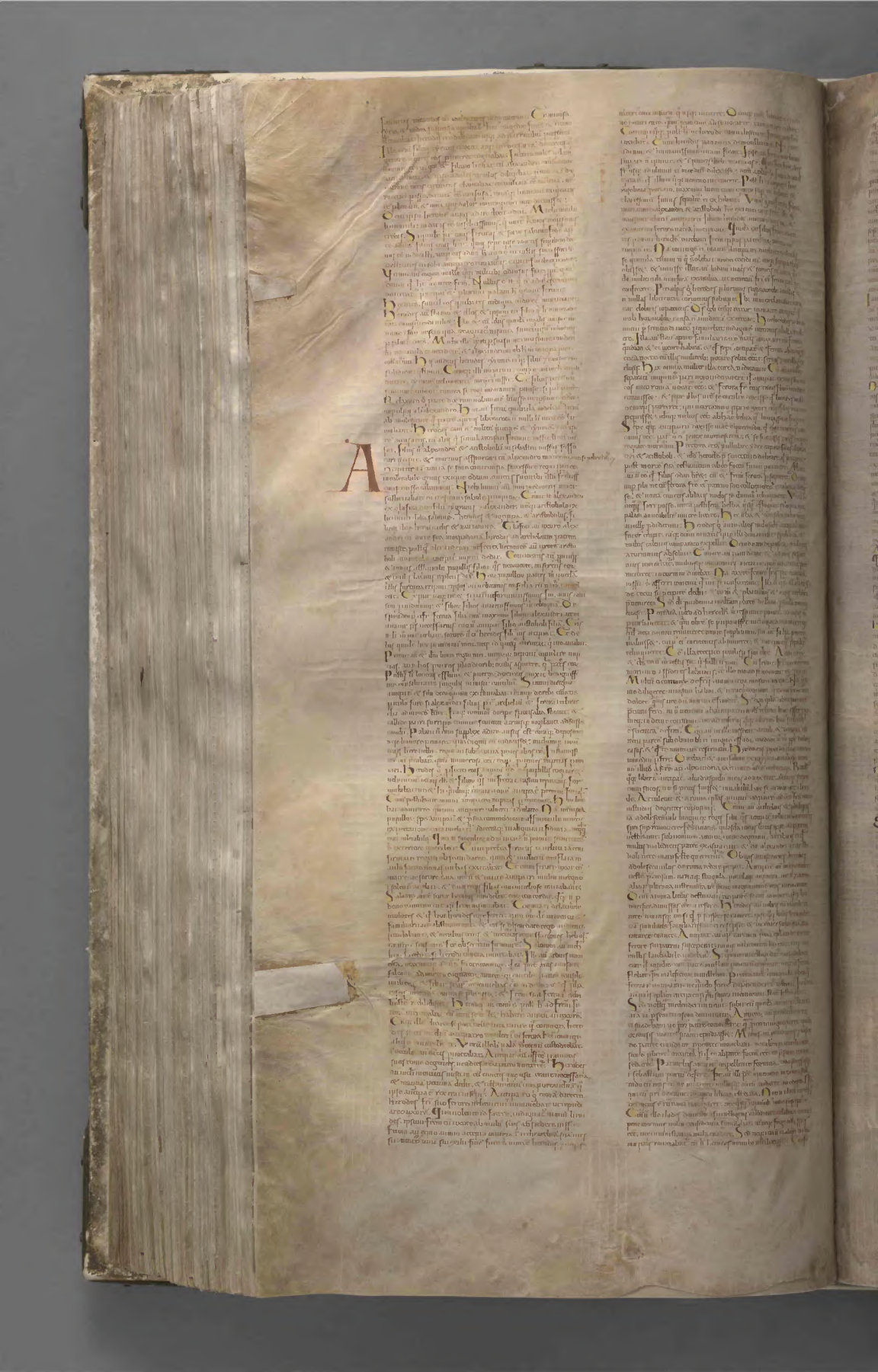

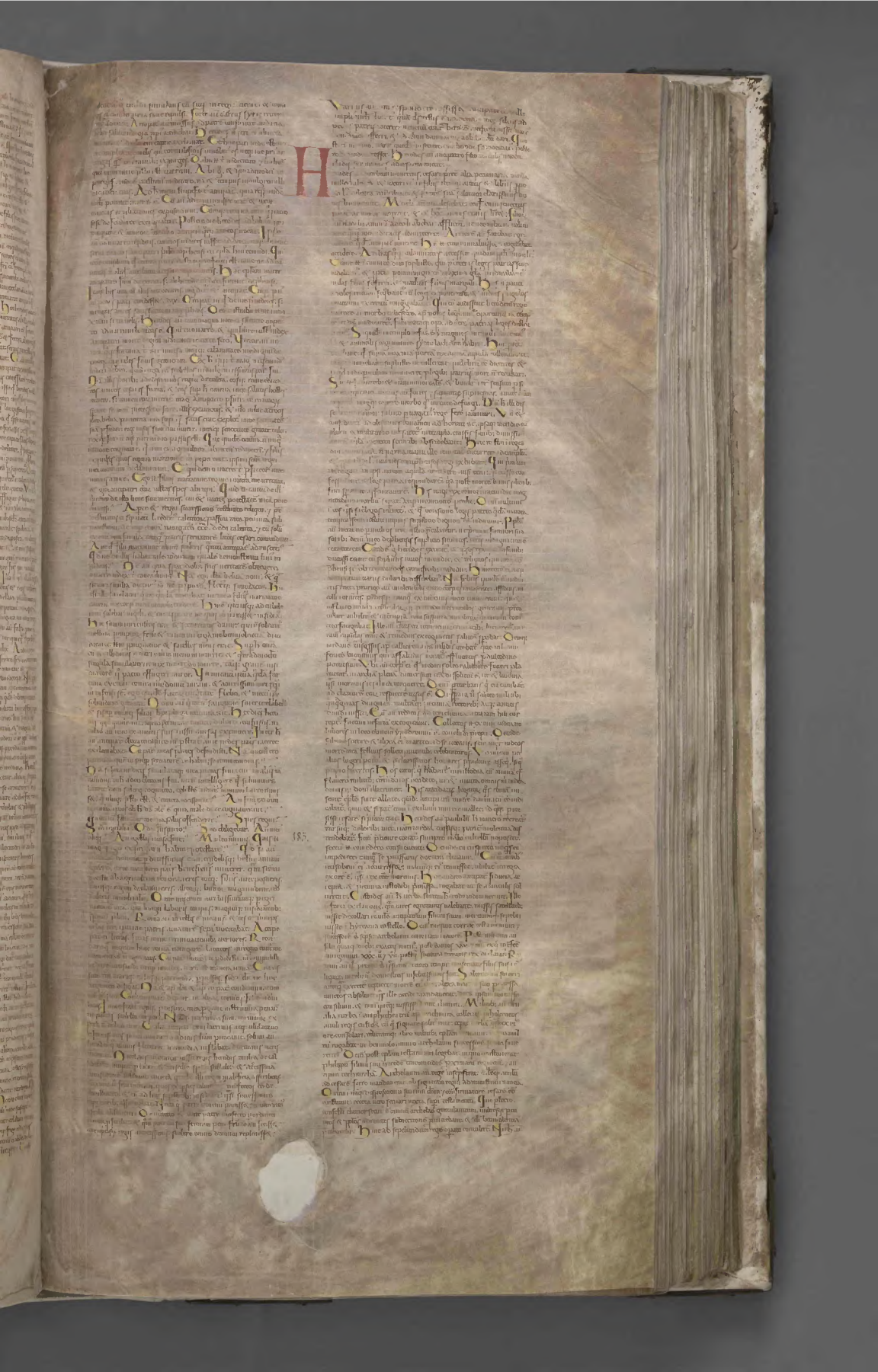

INCIPIT LIBER IUDICUM
TURBARUM

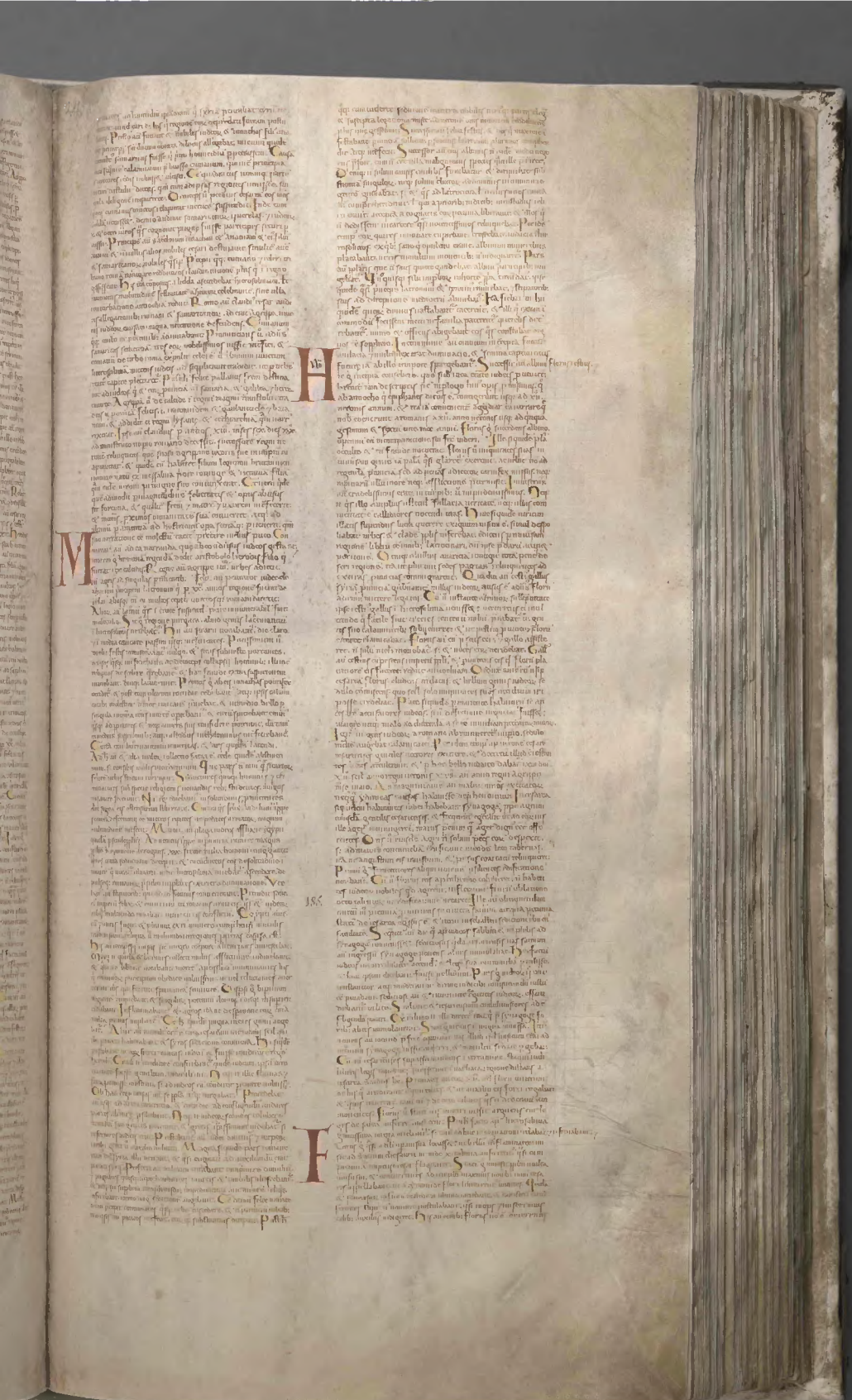

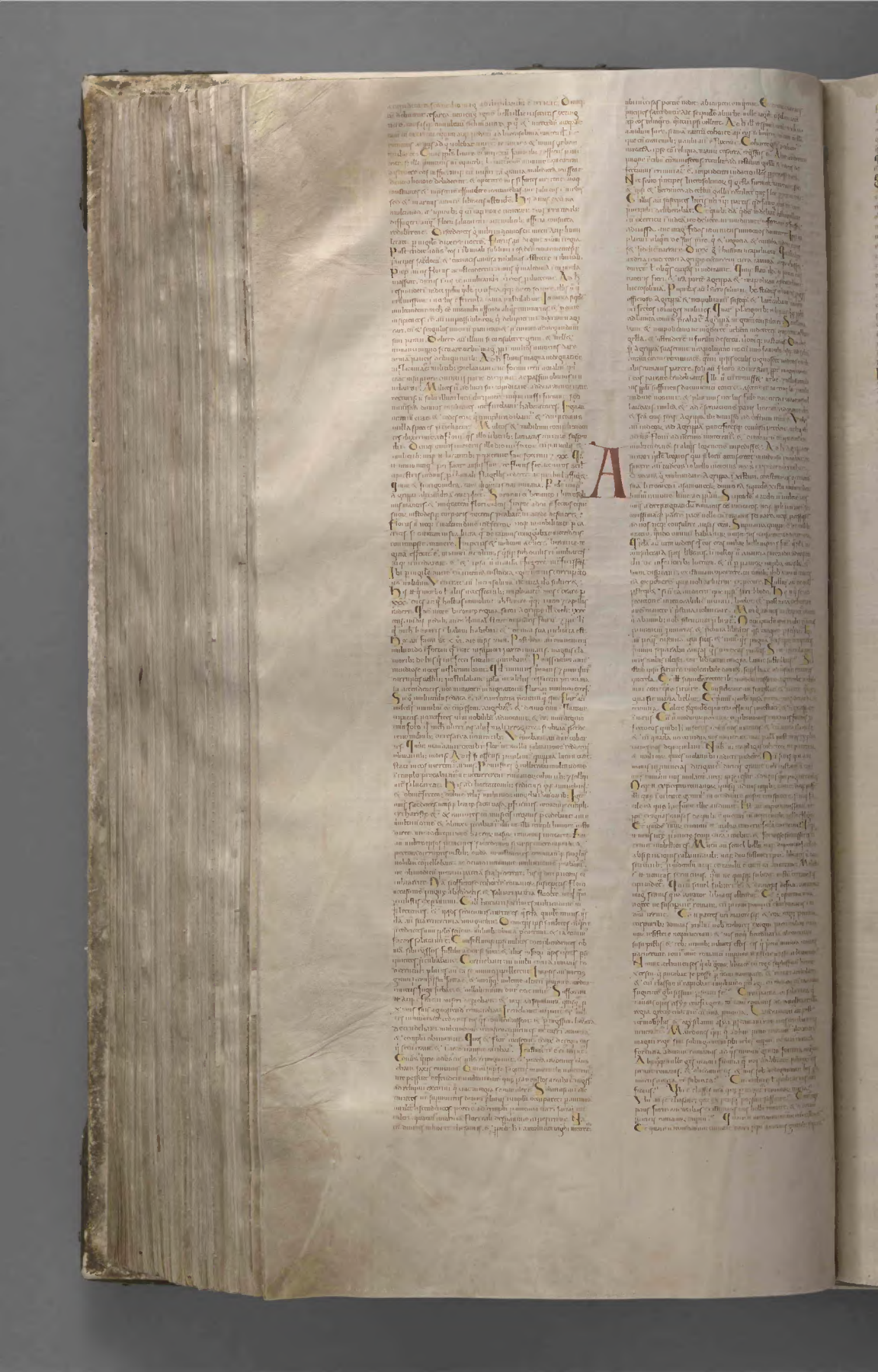

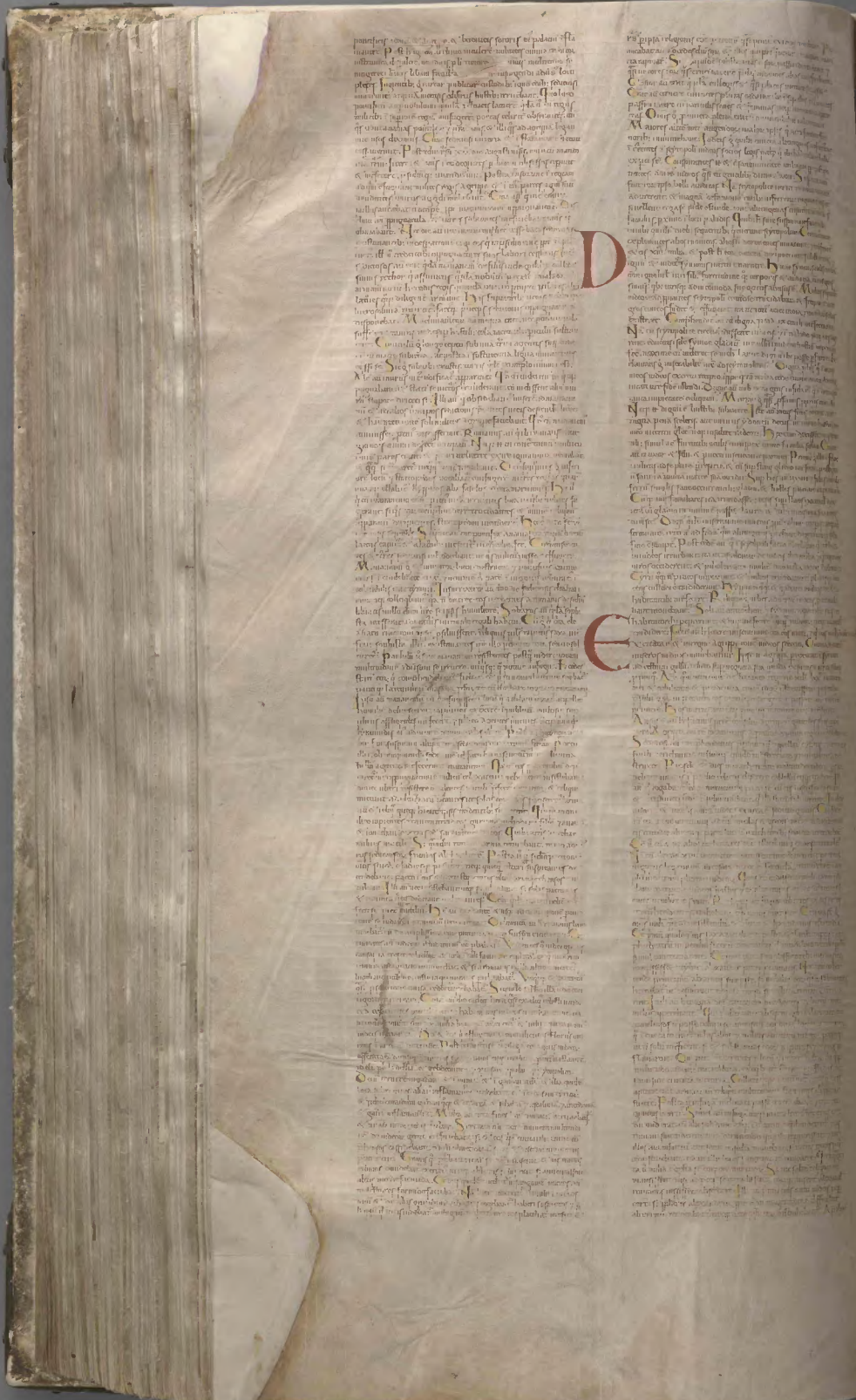

187

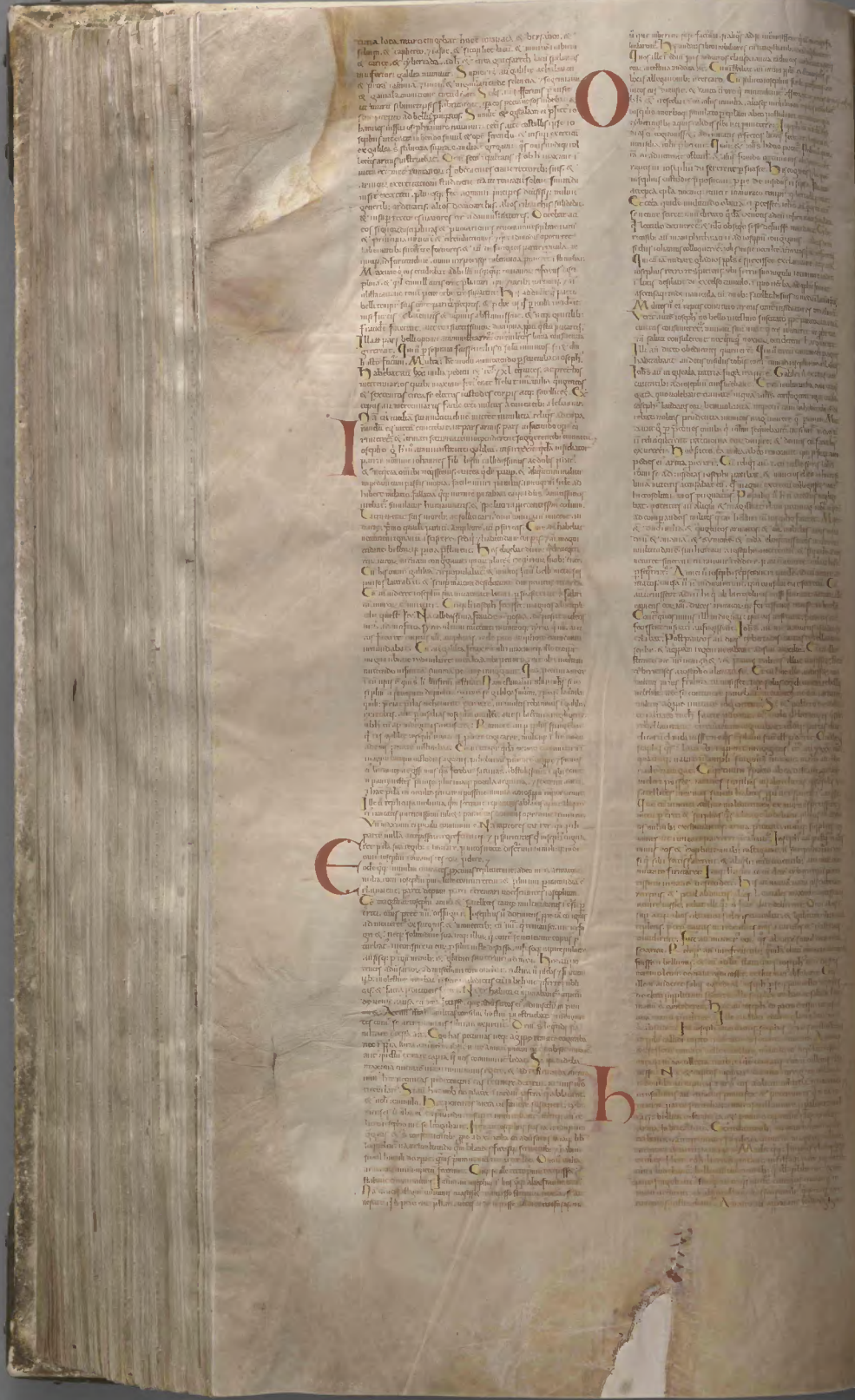

INCIPIT LIBER IVDICVM

NEMESIS DIVINA

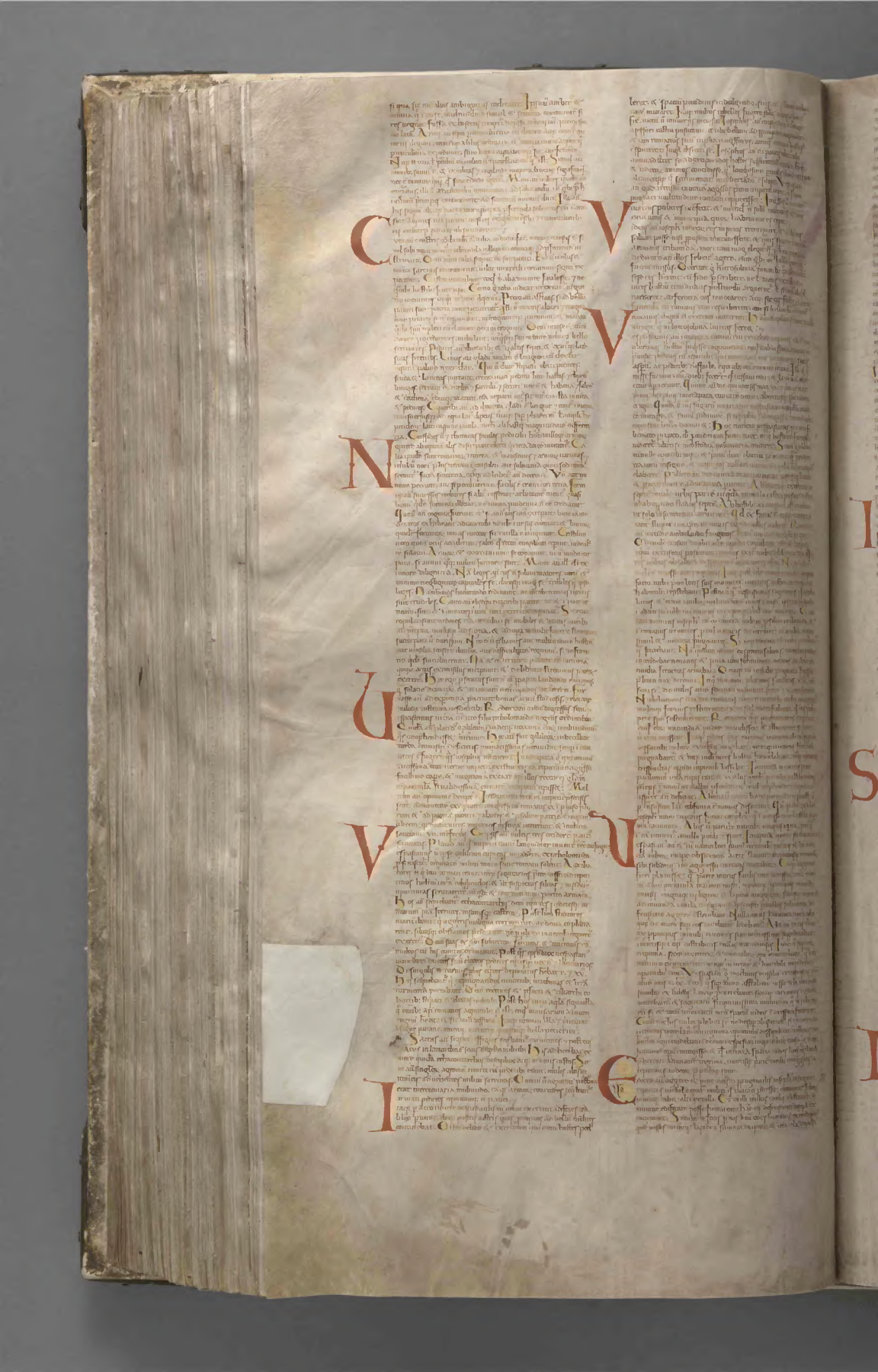

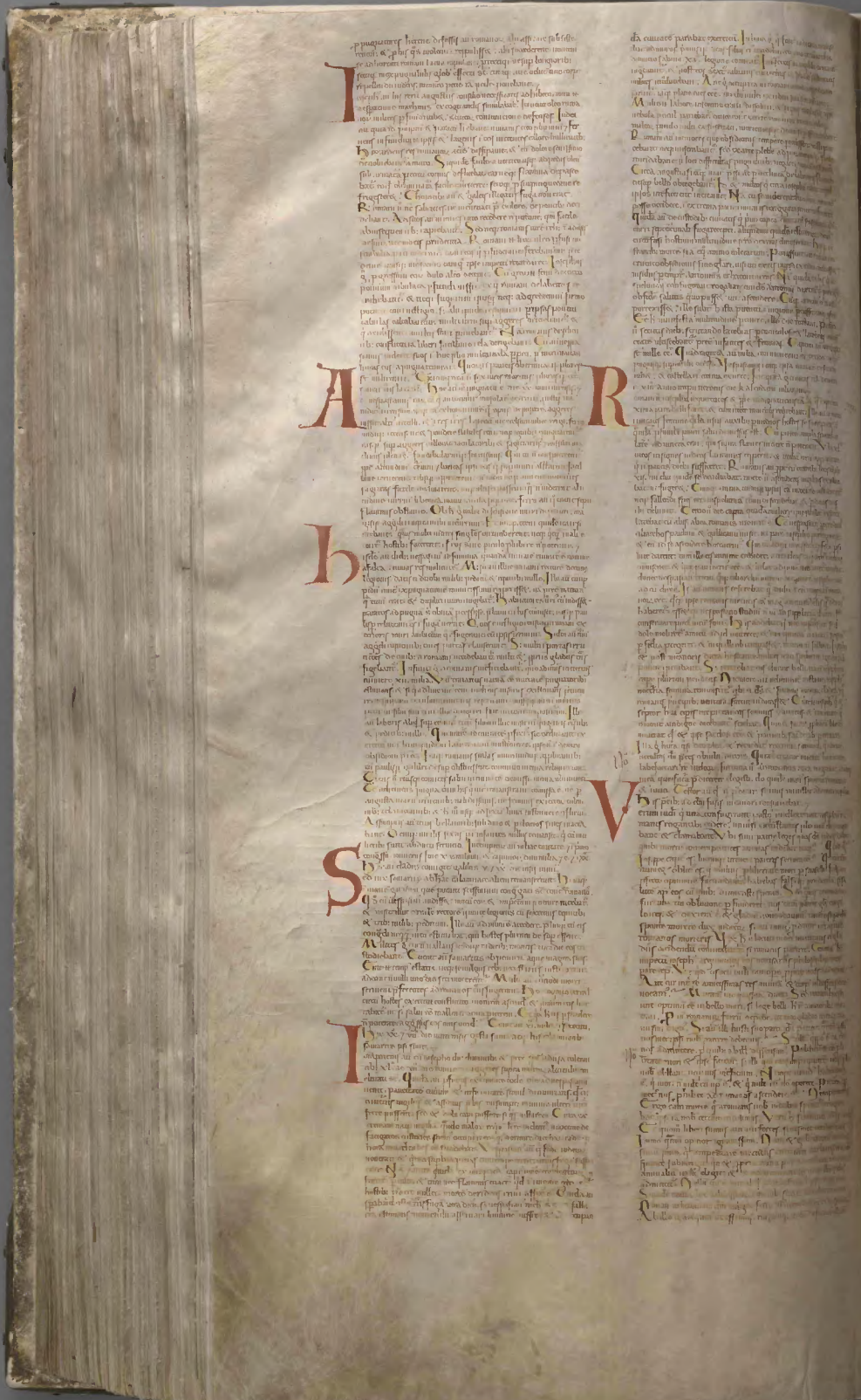

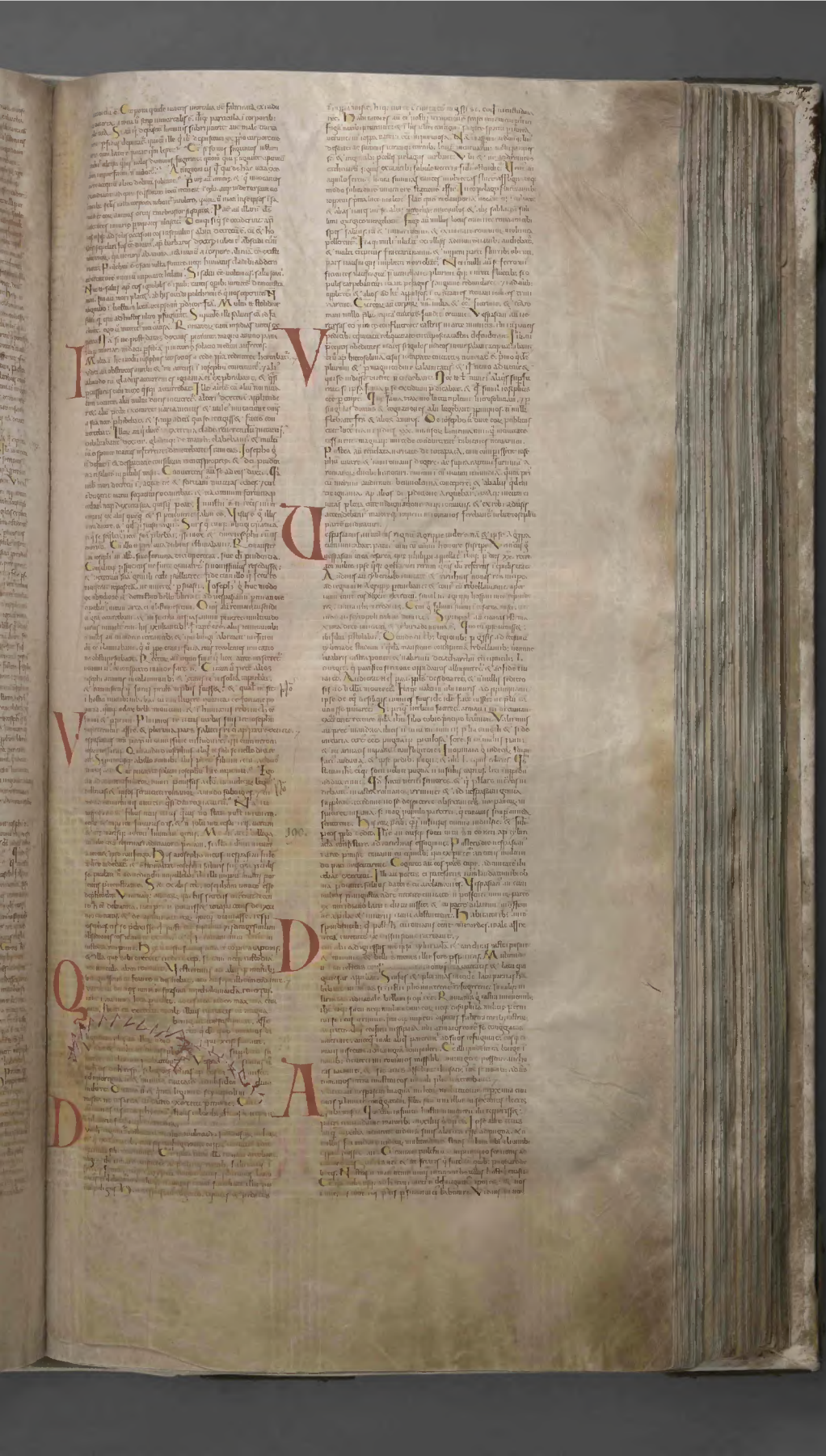

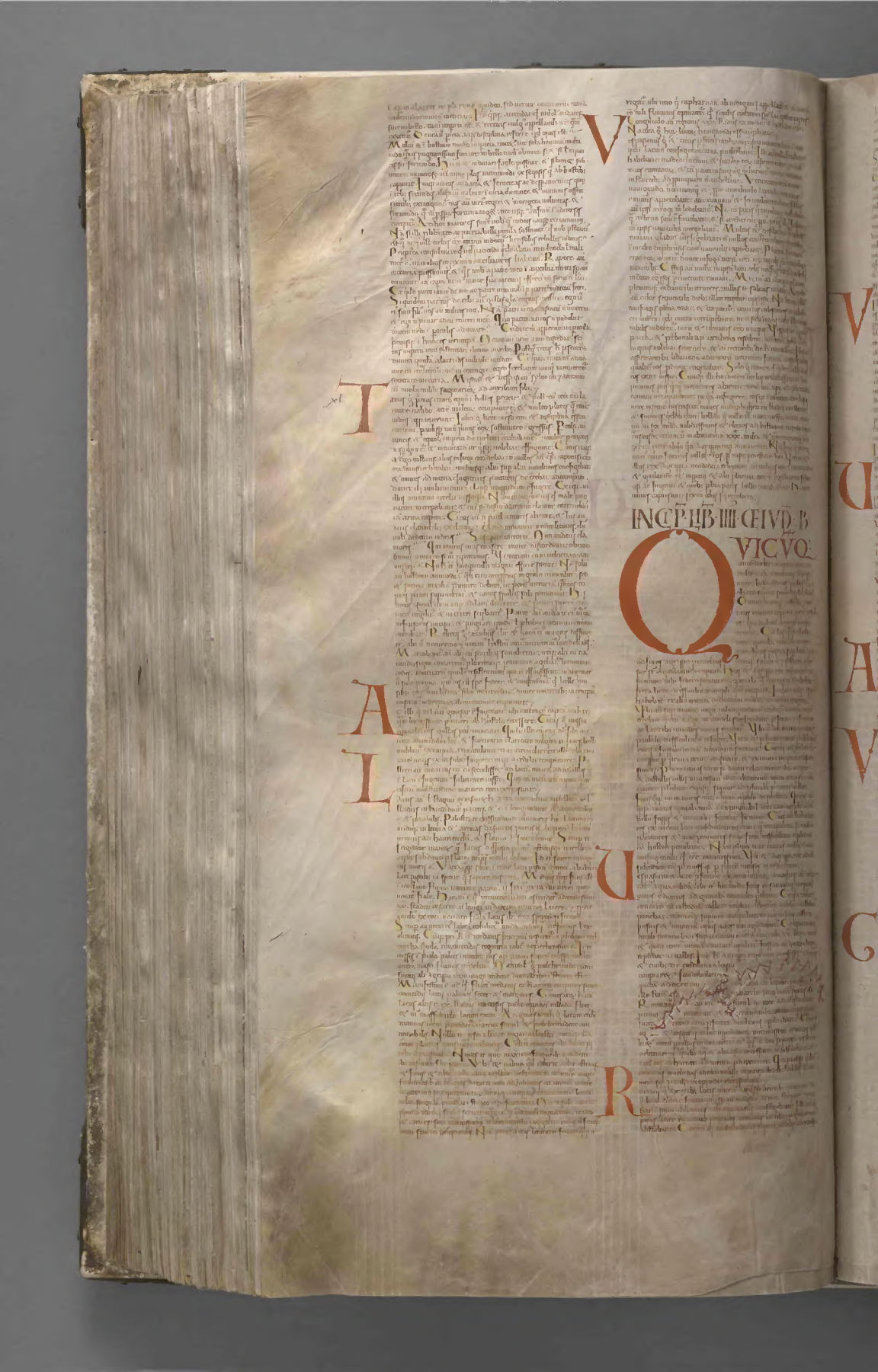

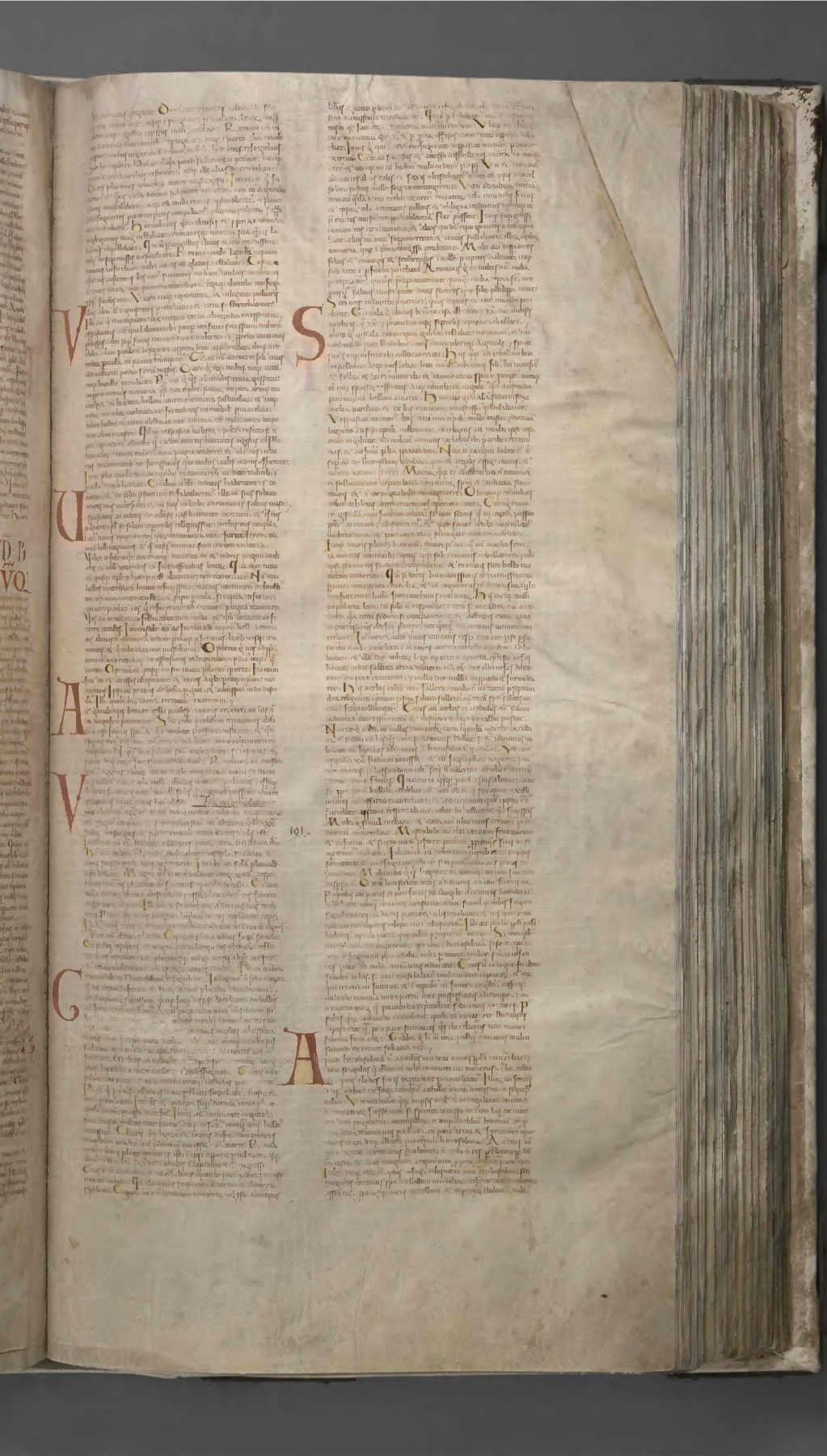

INCIPIT LIBER CIVDE

ANANO QDE

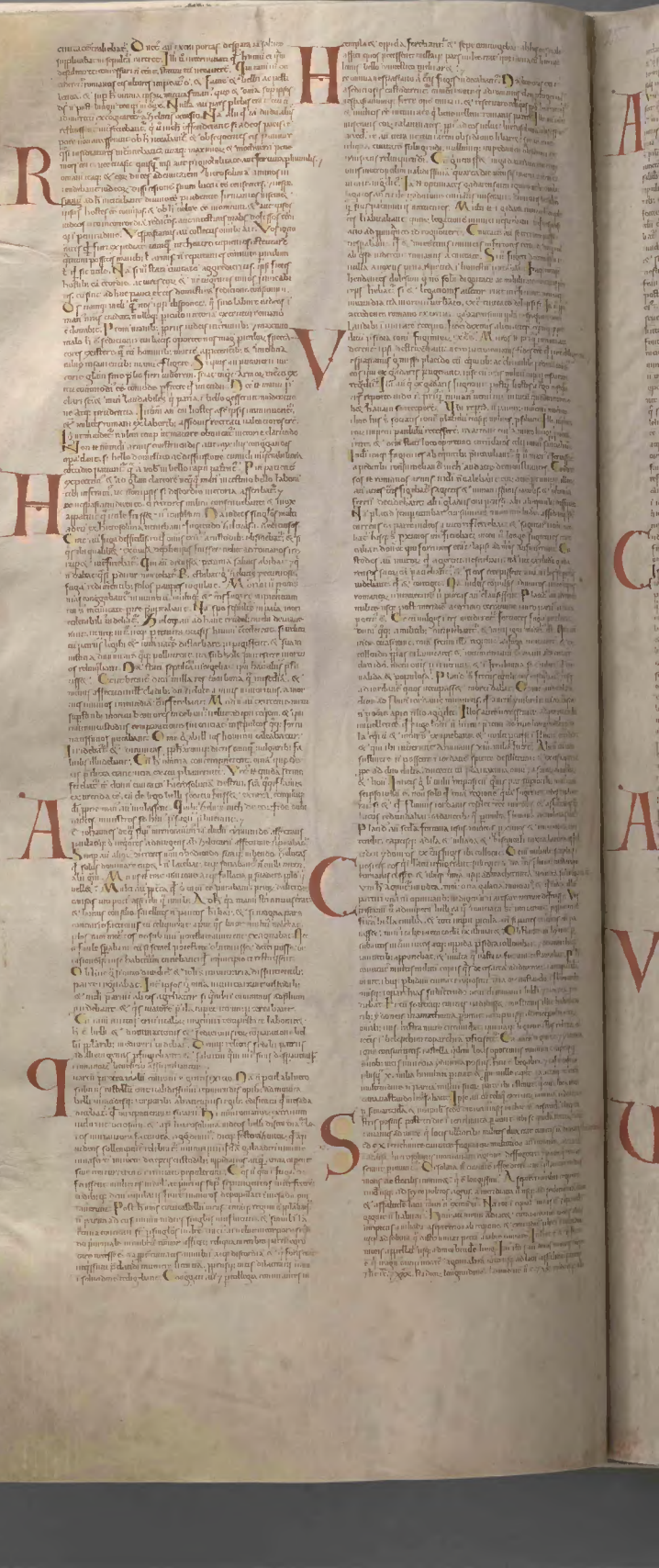

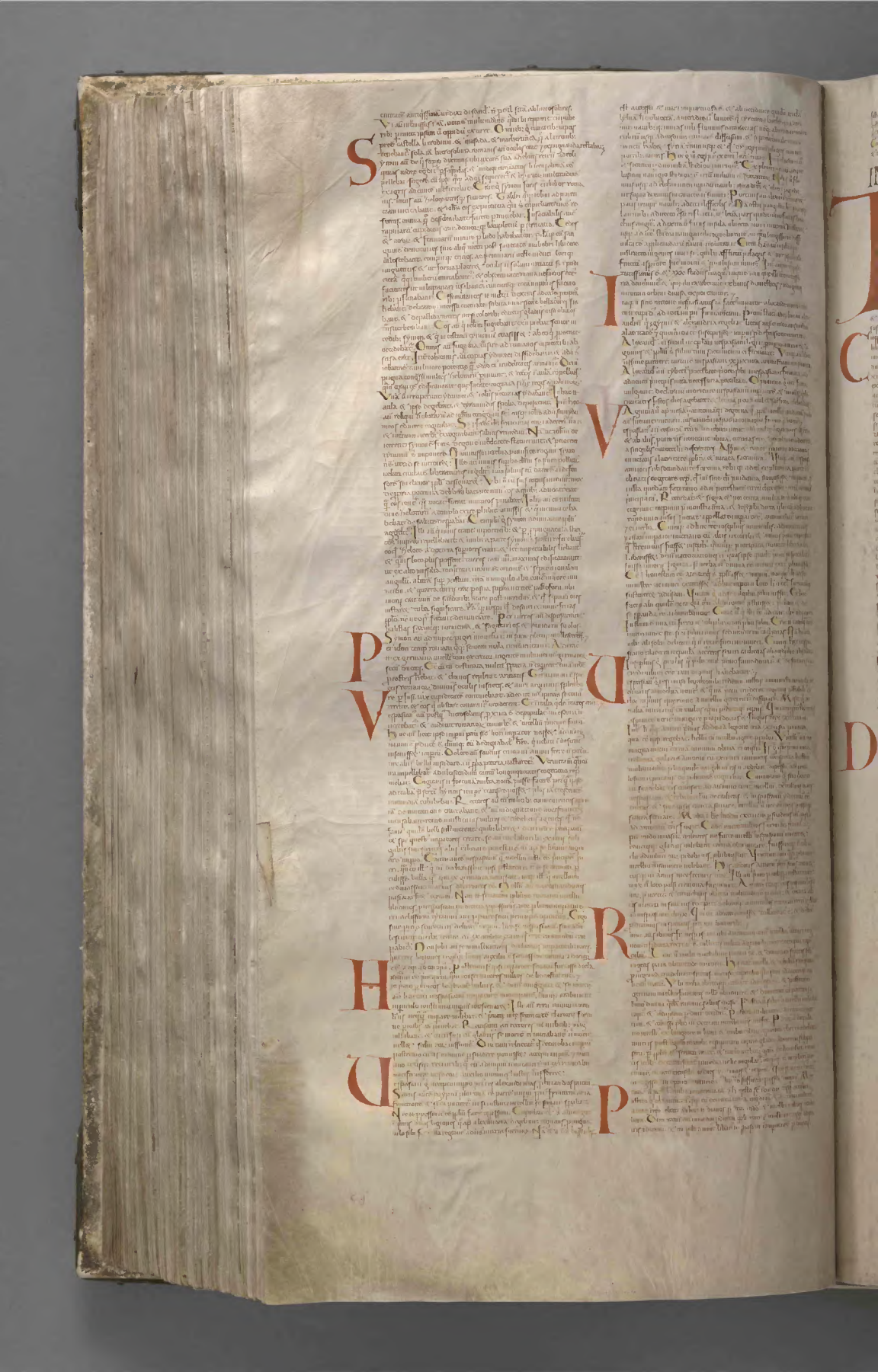

INCIPIT LIB VI CEIVD B

TITVS ERGO

194

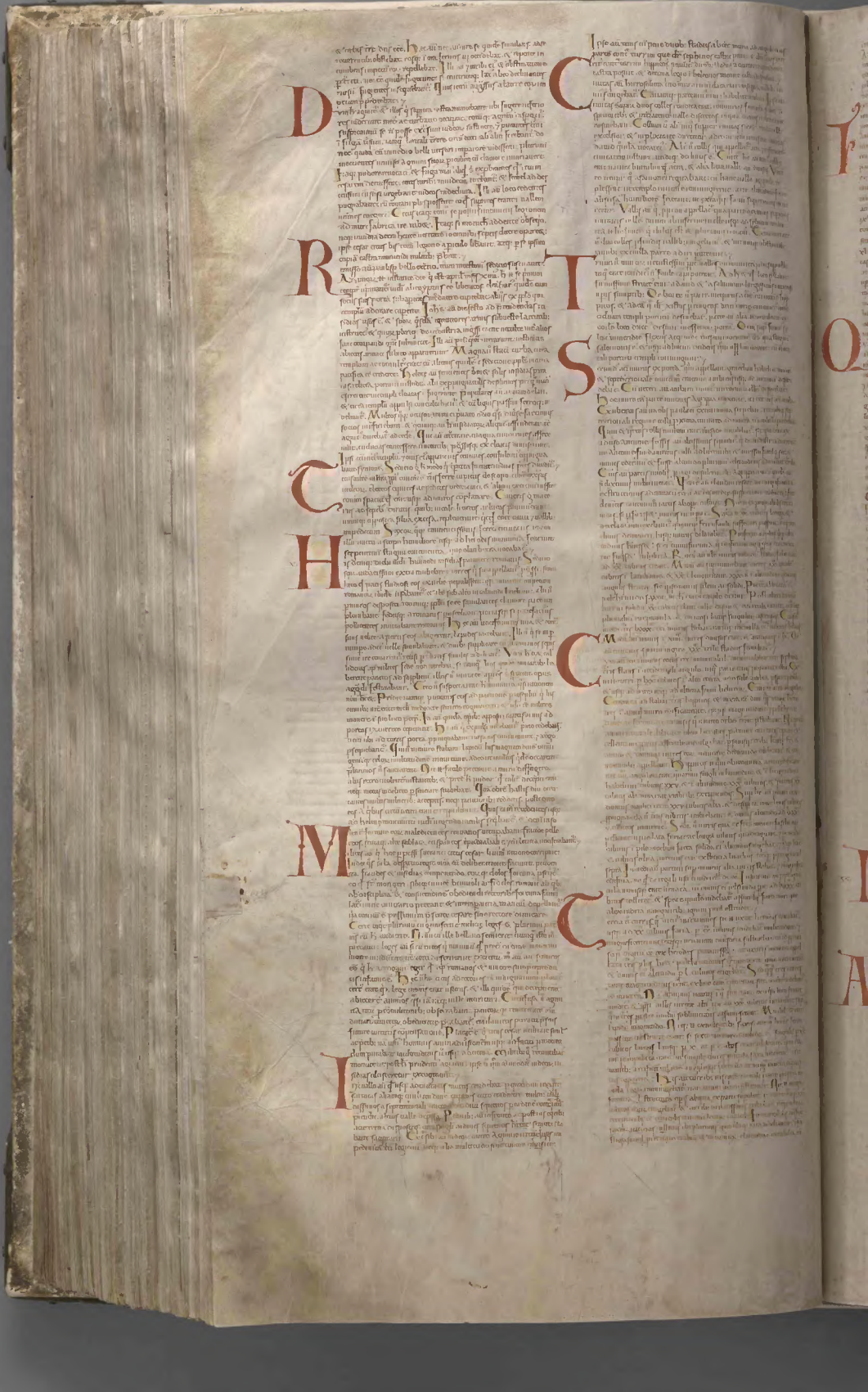

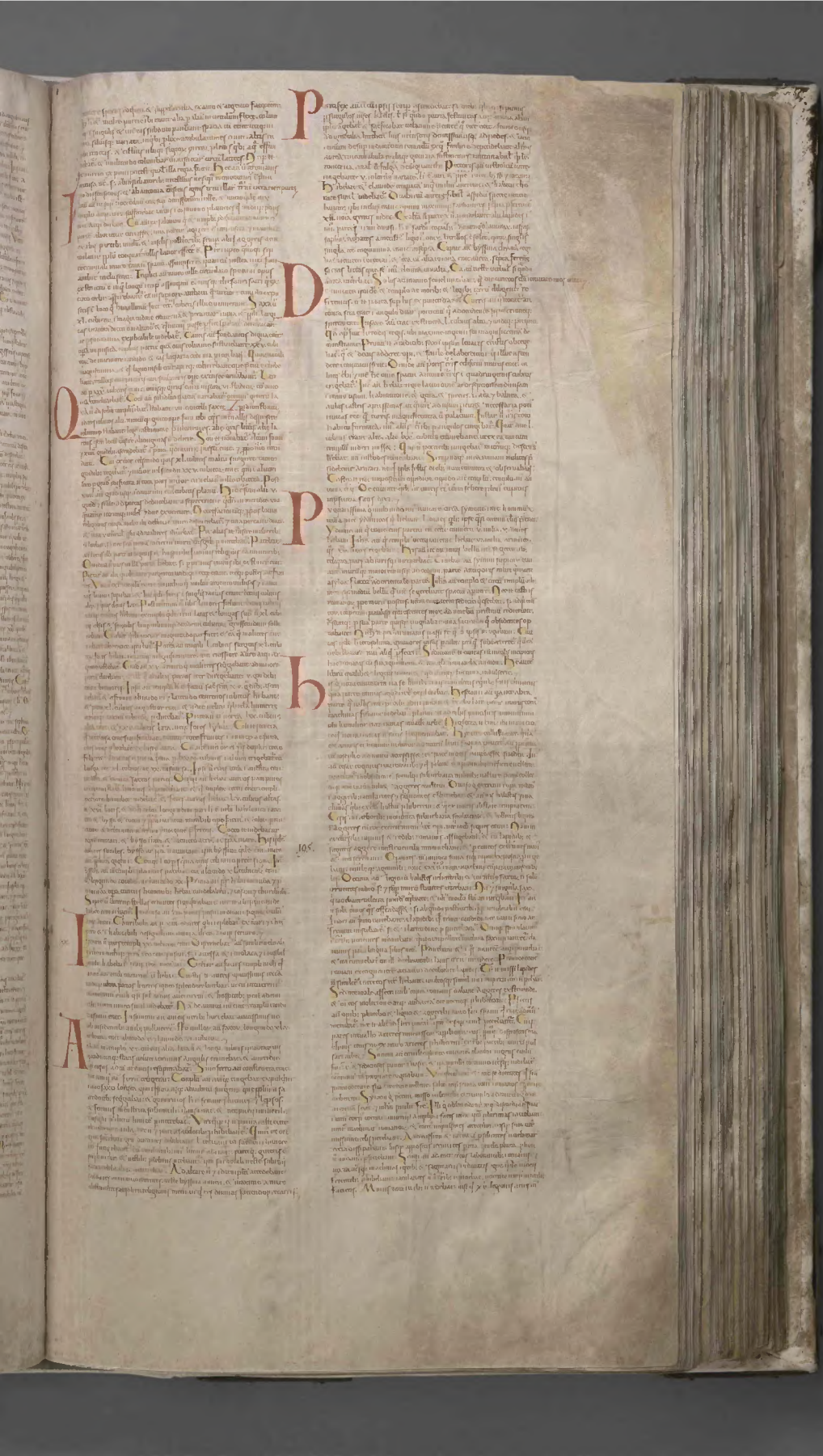

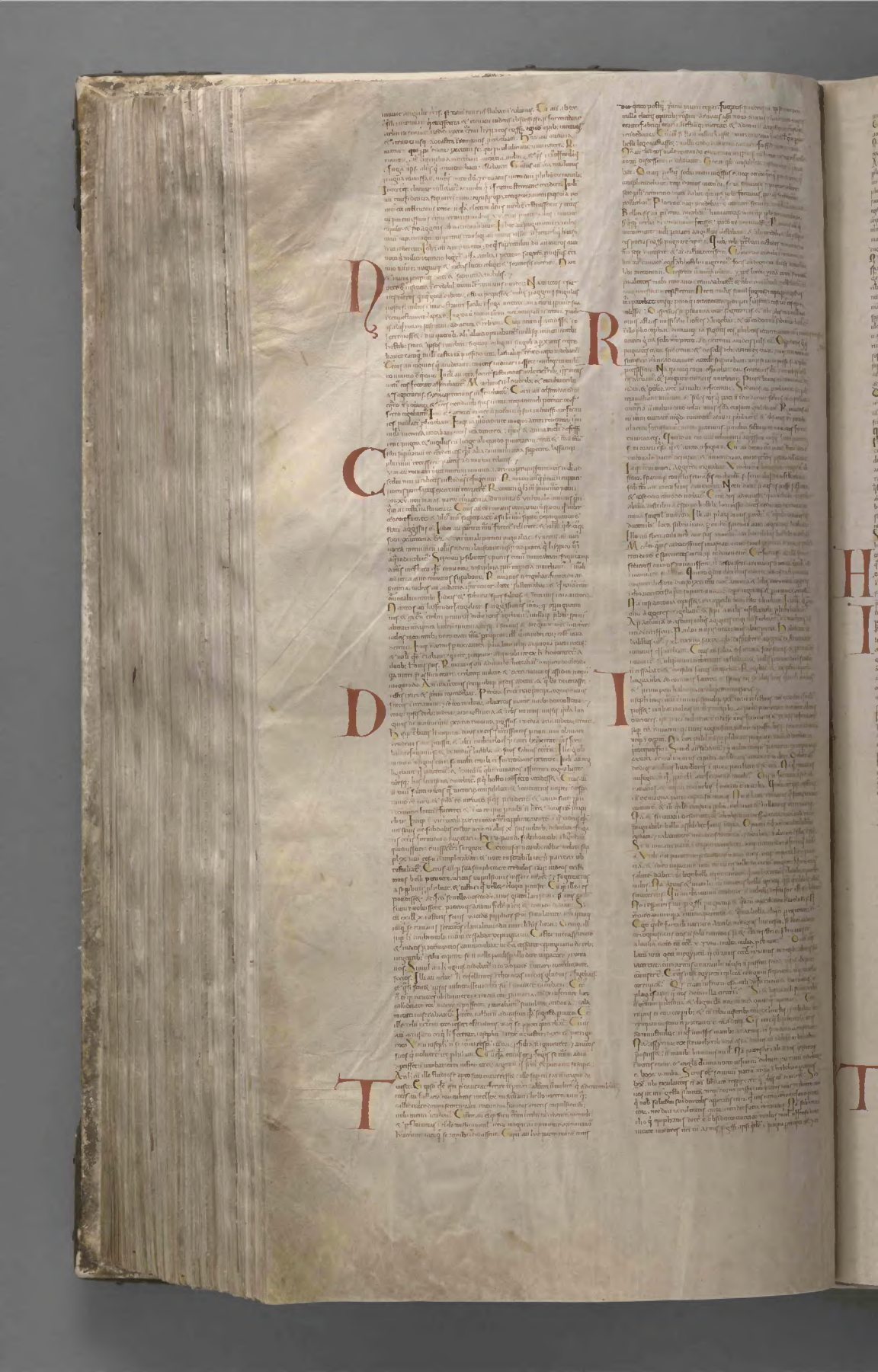

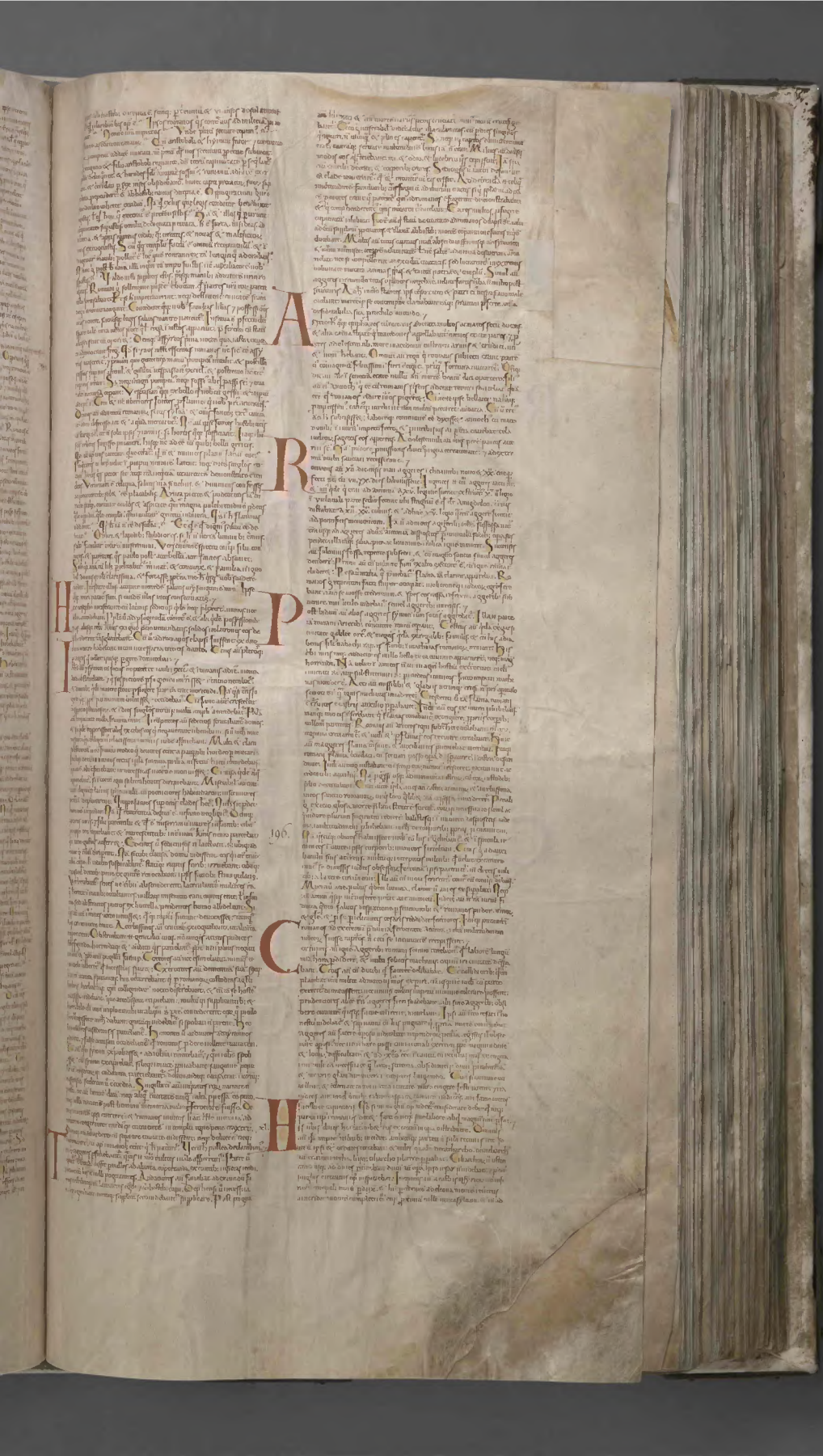

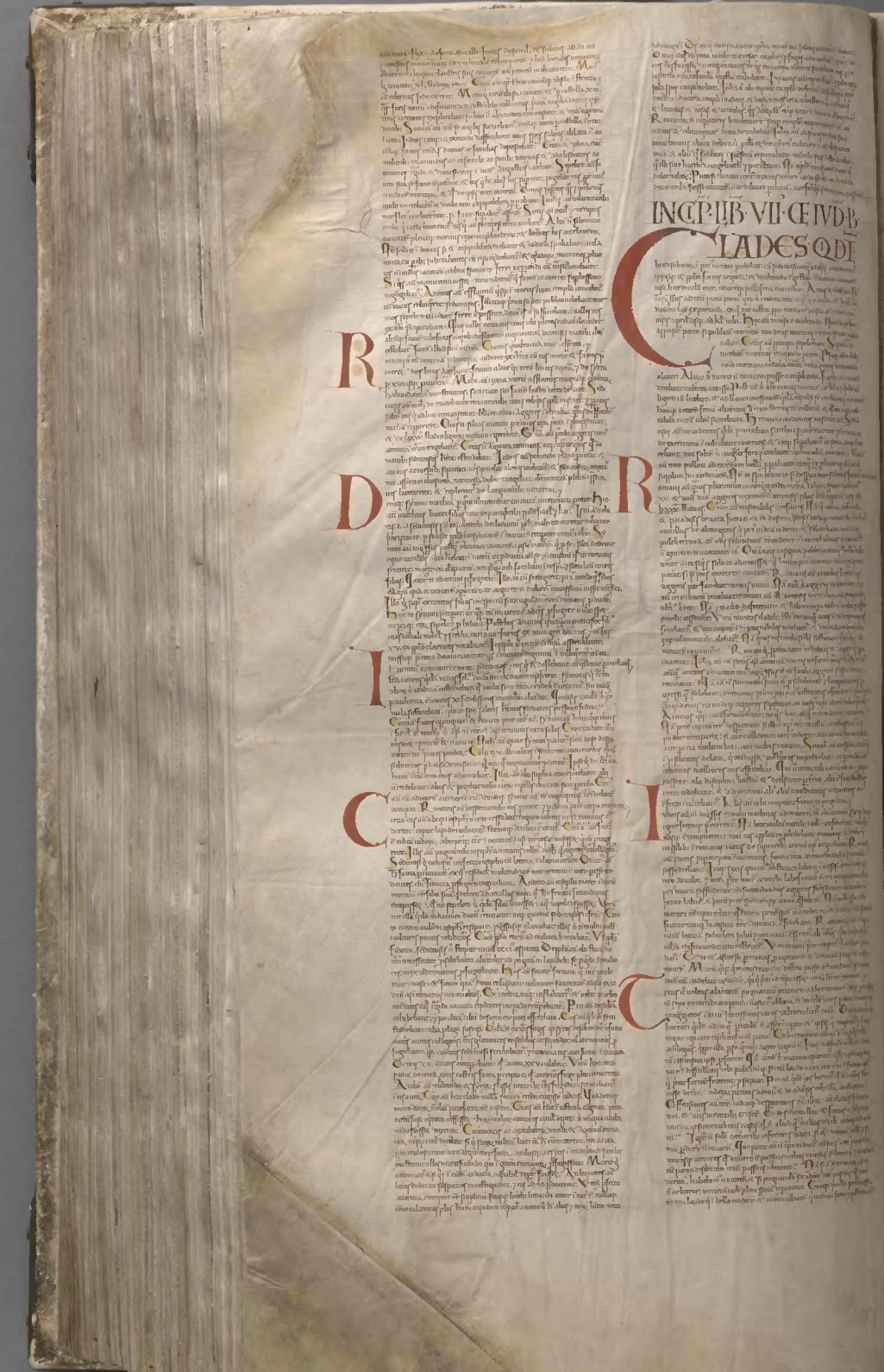

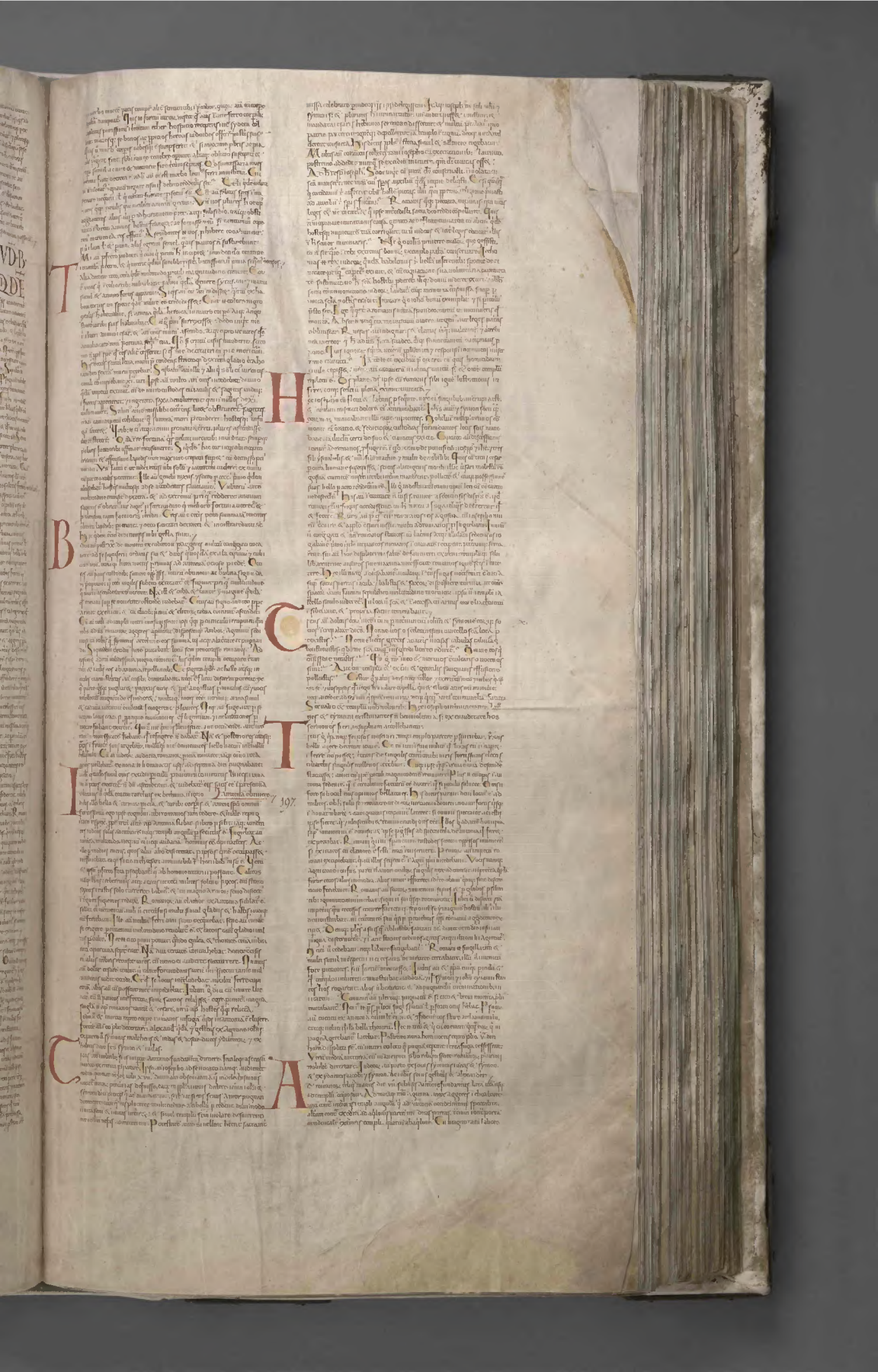

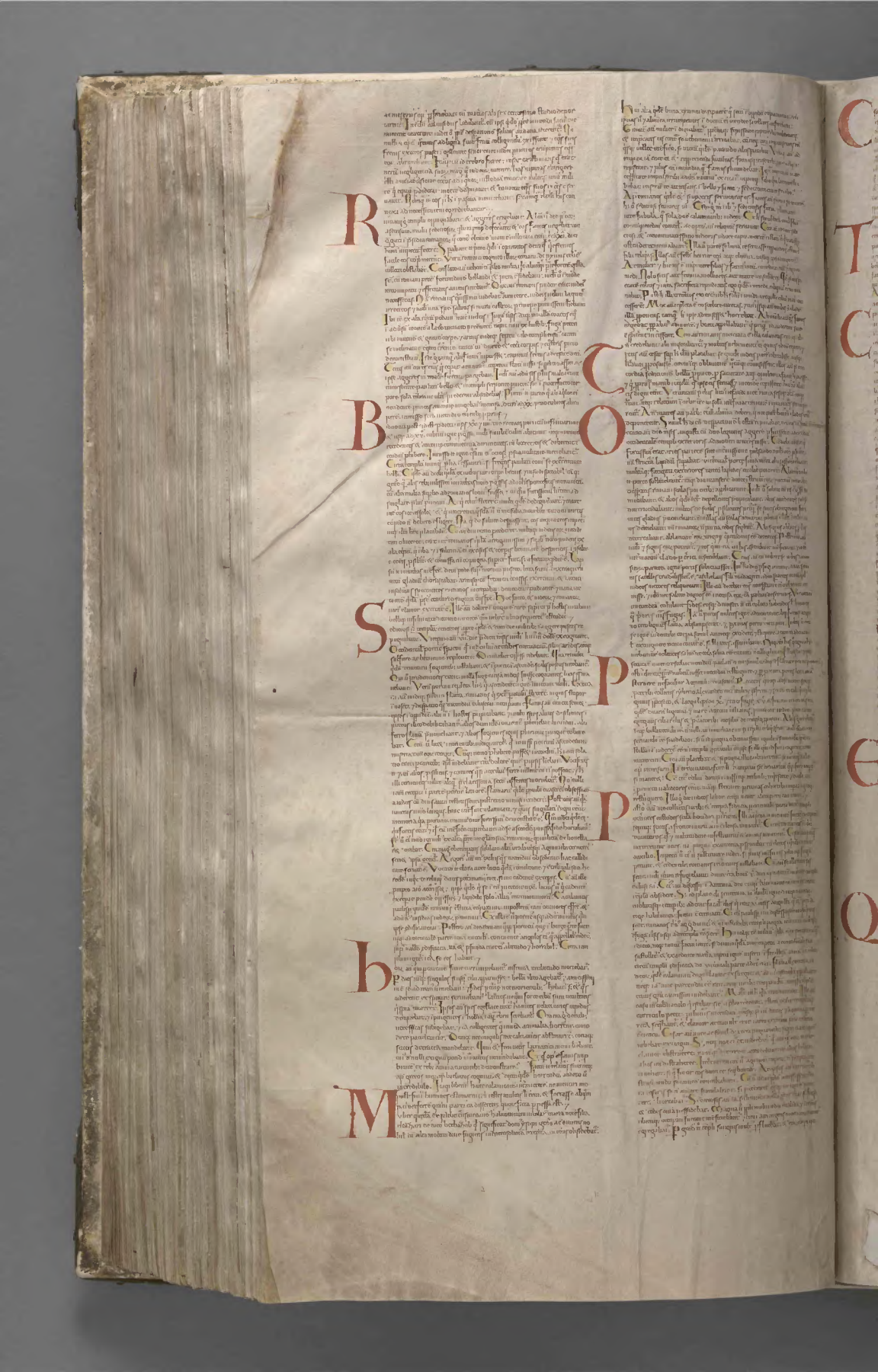

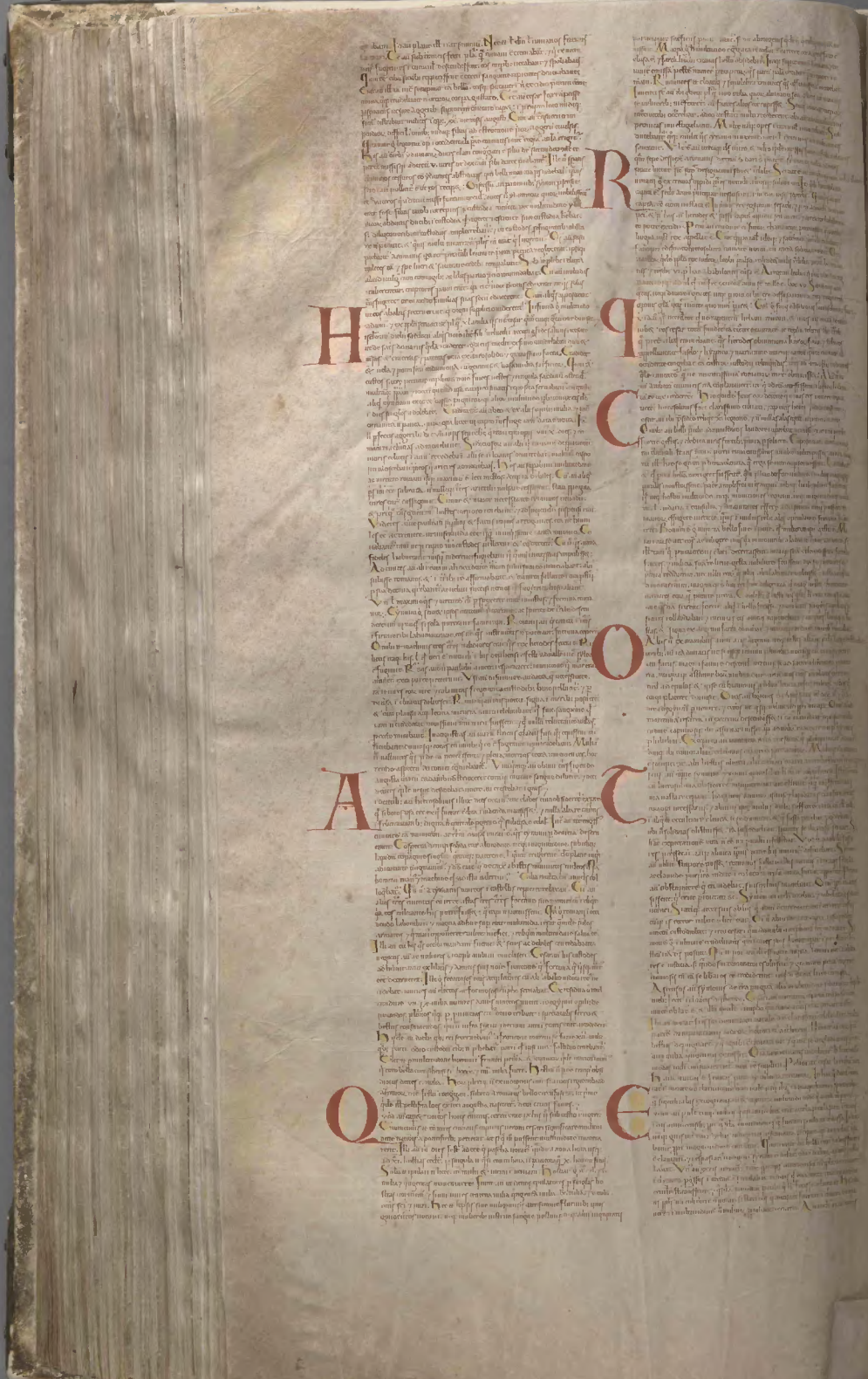

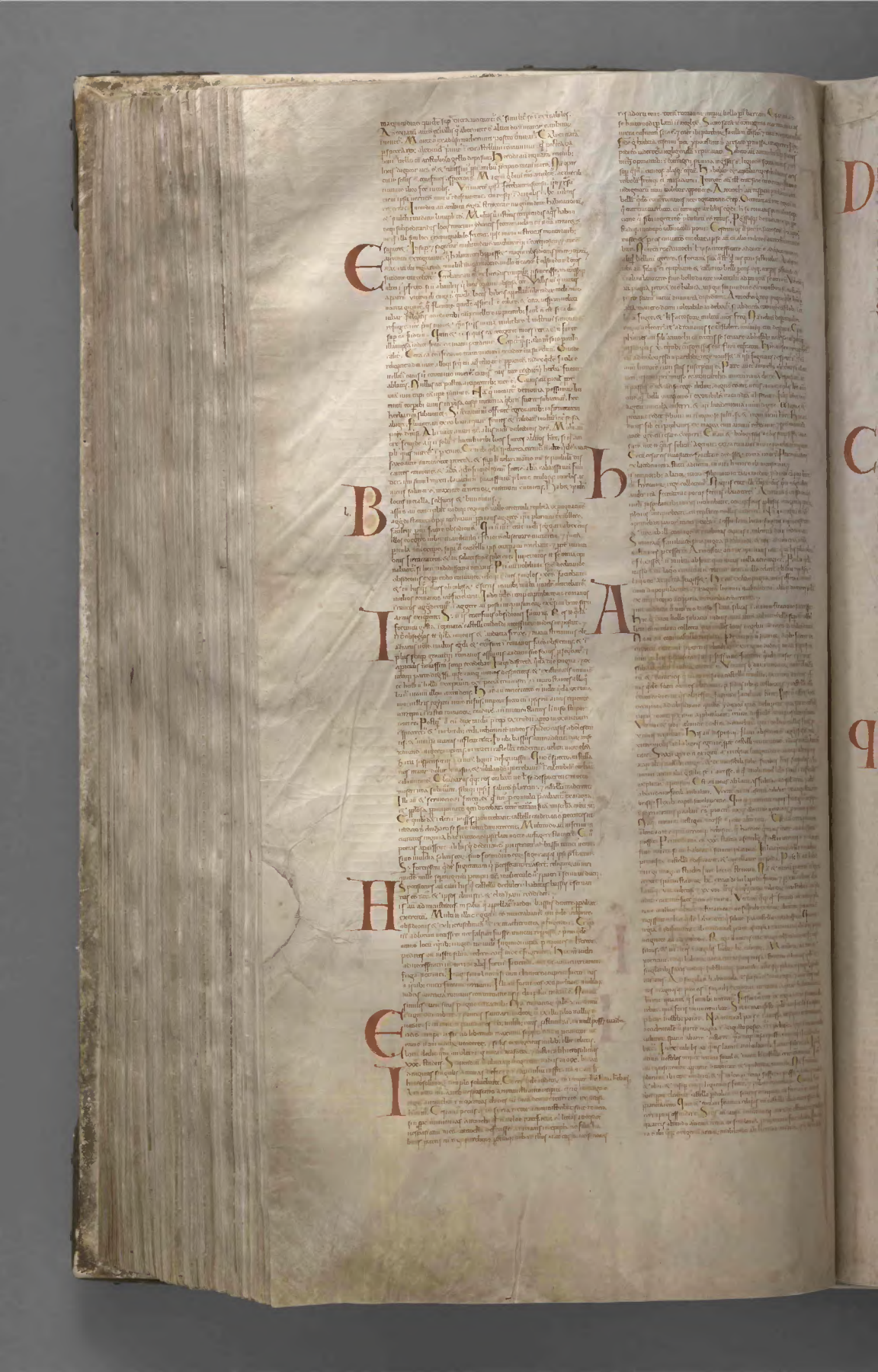

EXPLIC·IOSEPHV·

INXPI NOIE ICIP
EPLA YSIDORI
IIYSPALENSIS
EPI AD BRAVLIONE
CESAREE EPM

OMINO MEO ET DEI SERVO SALVTATIO

Braulio Ysidoro

Braulio Ysidoro suo

Incipit lib primꝰ et himoiogiarꝰ de disciplina artꝭ

PIVS PP. V. APC. S.

De pronomine.

De comparatione.

De abditio.

De participio.

De conjunctione.

De interiectione.

De constructione.

De appositione.

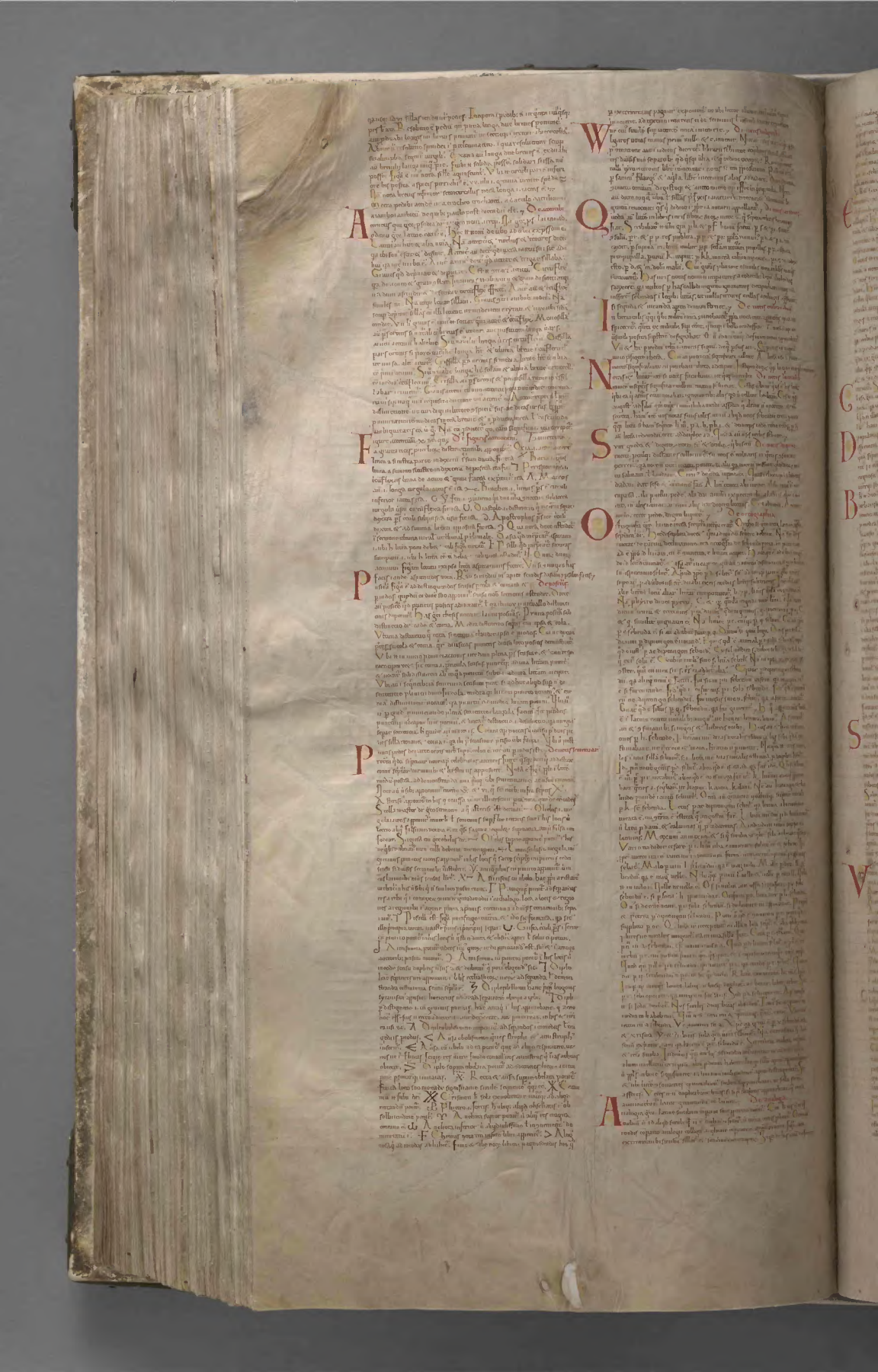

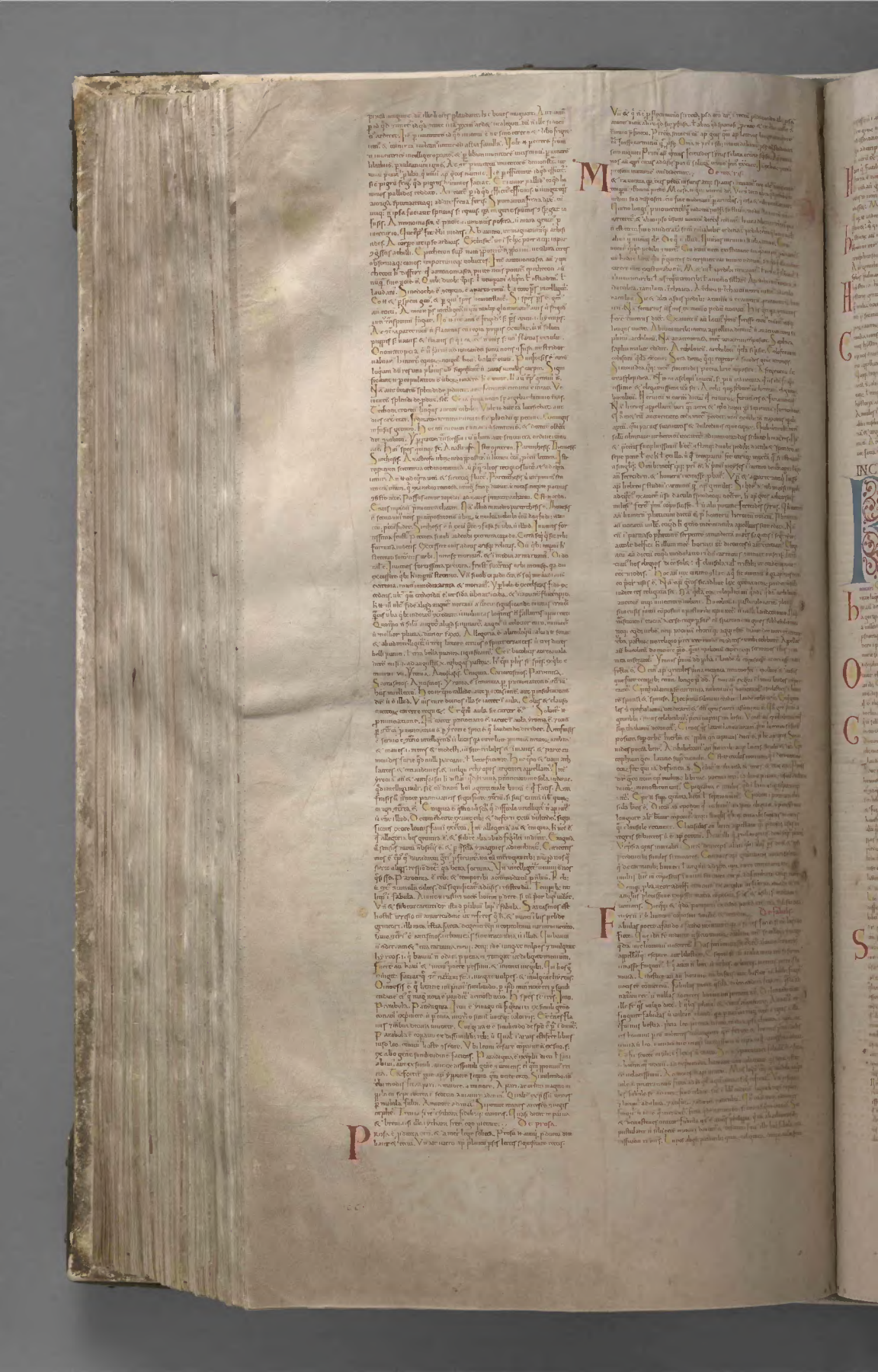

INCIPIT LIB. II. De Rethorica.

RETHORICA EST

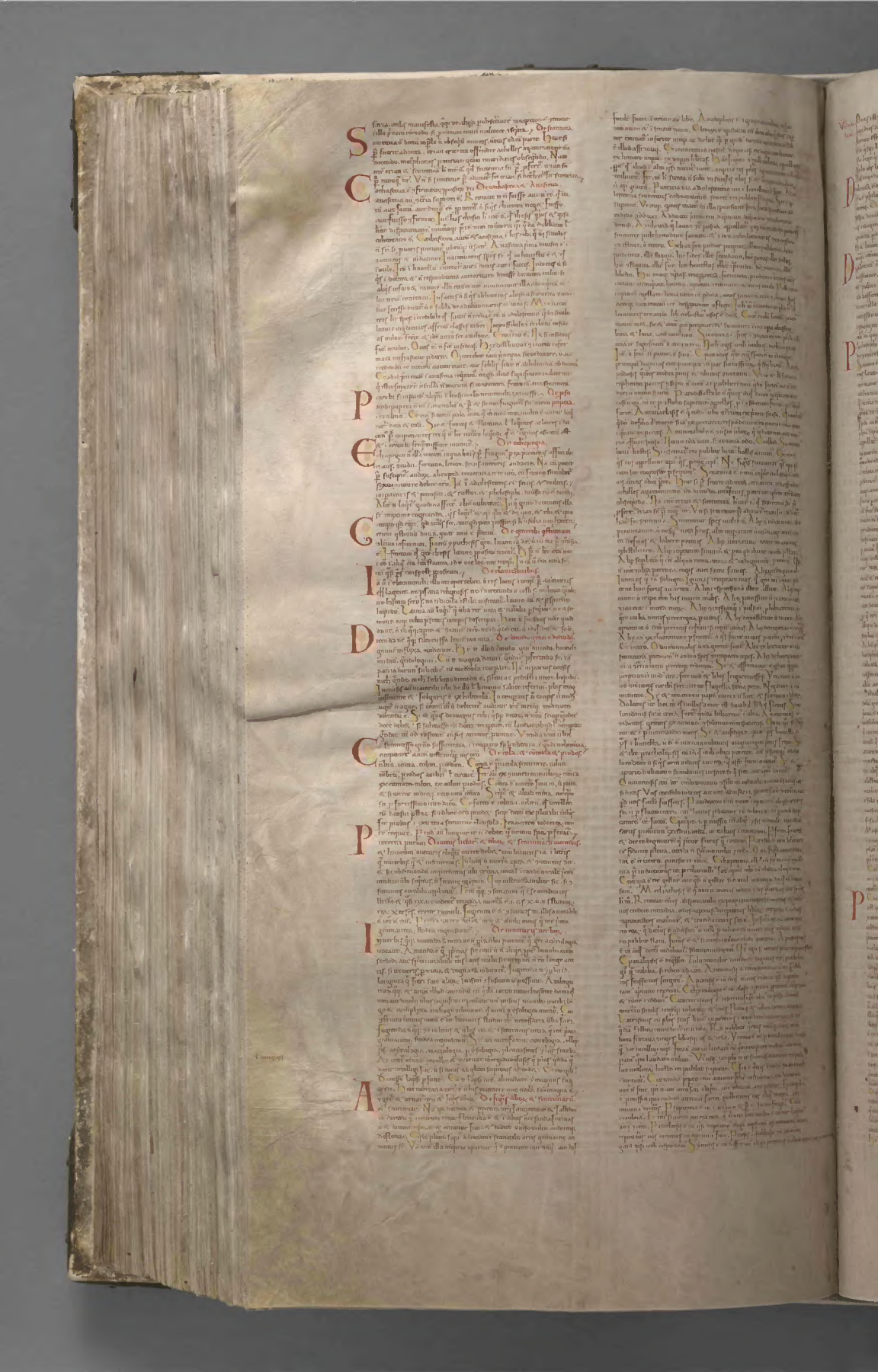

INCIPIT LIB III. De arithmetica est

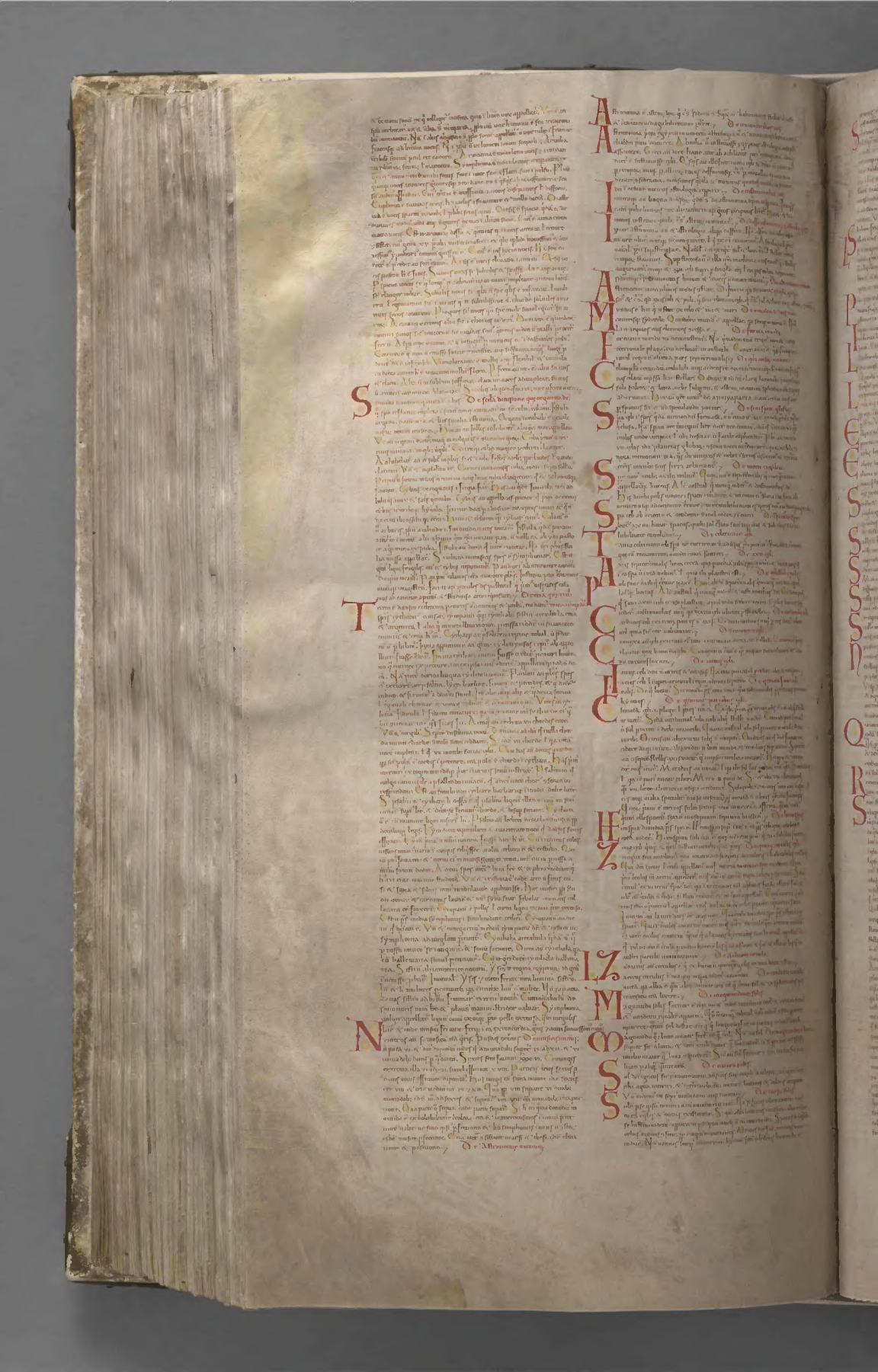

INCIP LIB III DE MEDICINA ARE

INCIP LIB V DE AVCTORIB LEGV

MOYSES GENTIS

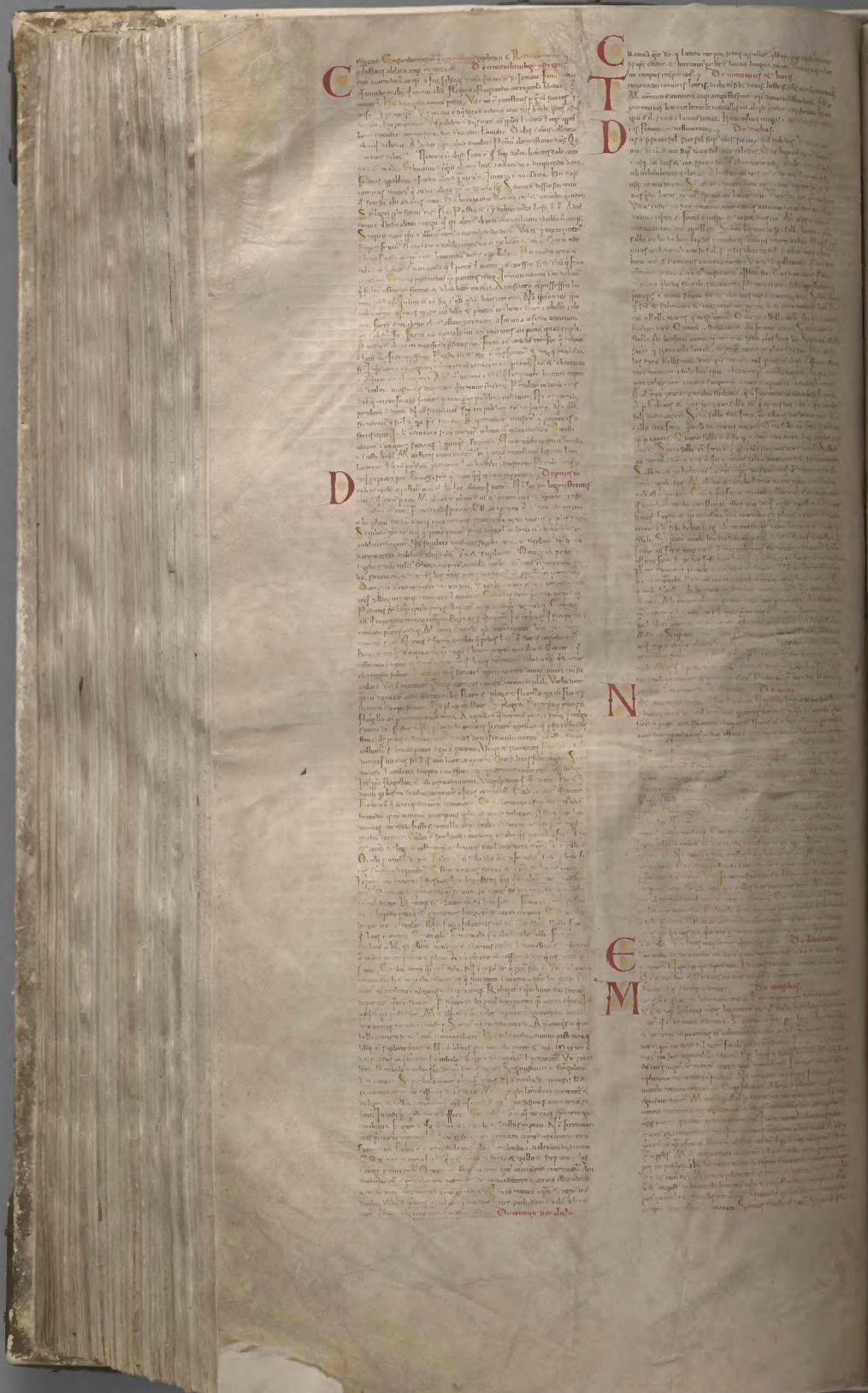

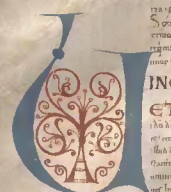

INCIPIT VICE NOVI VETERIS EST
ETVS TESTAMENTVM

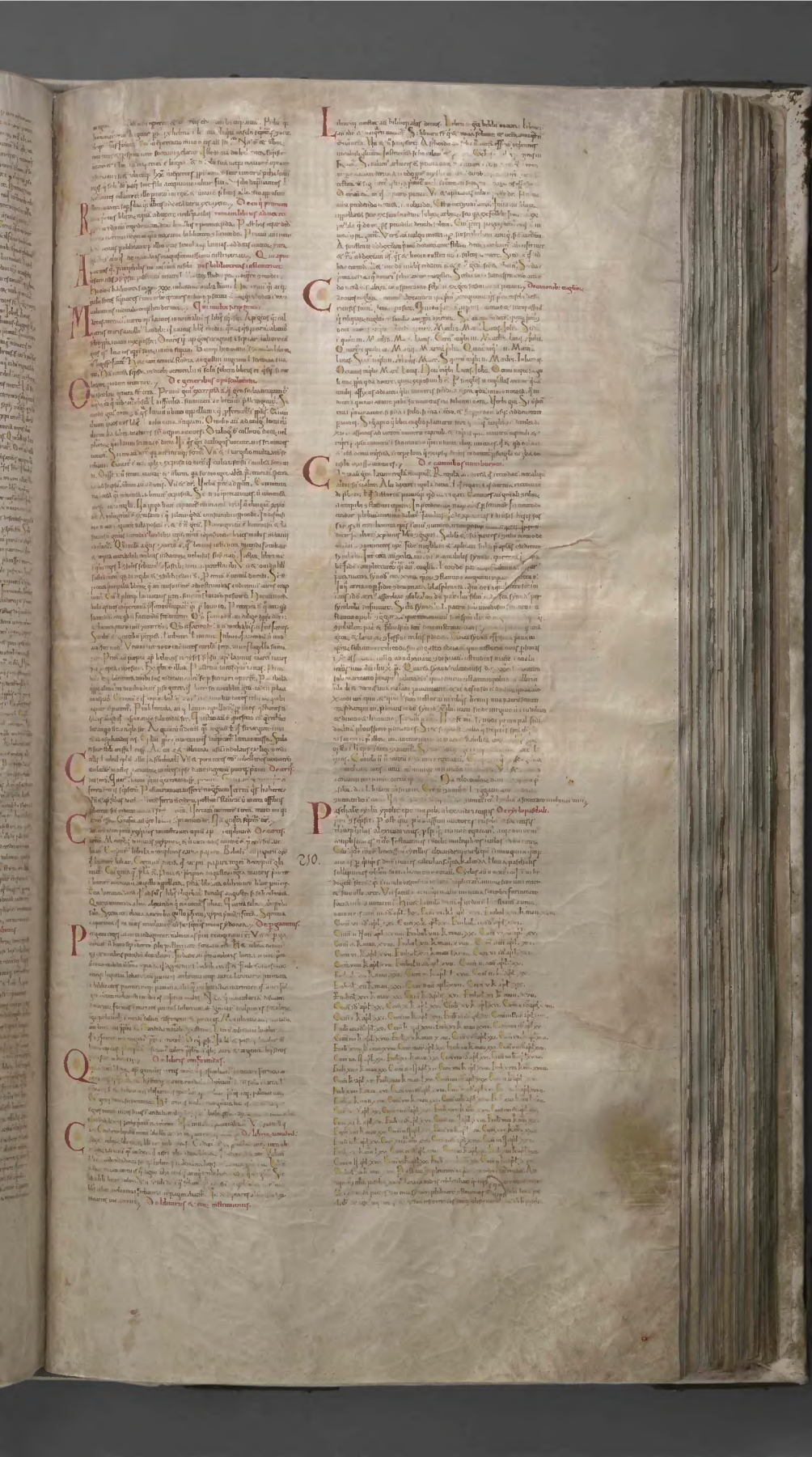

INCIPIT LIBER VII. DE DEO
EATVS HIERONIM

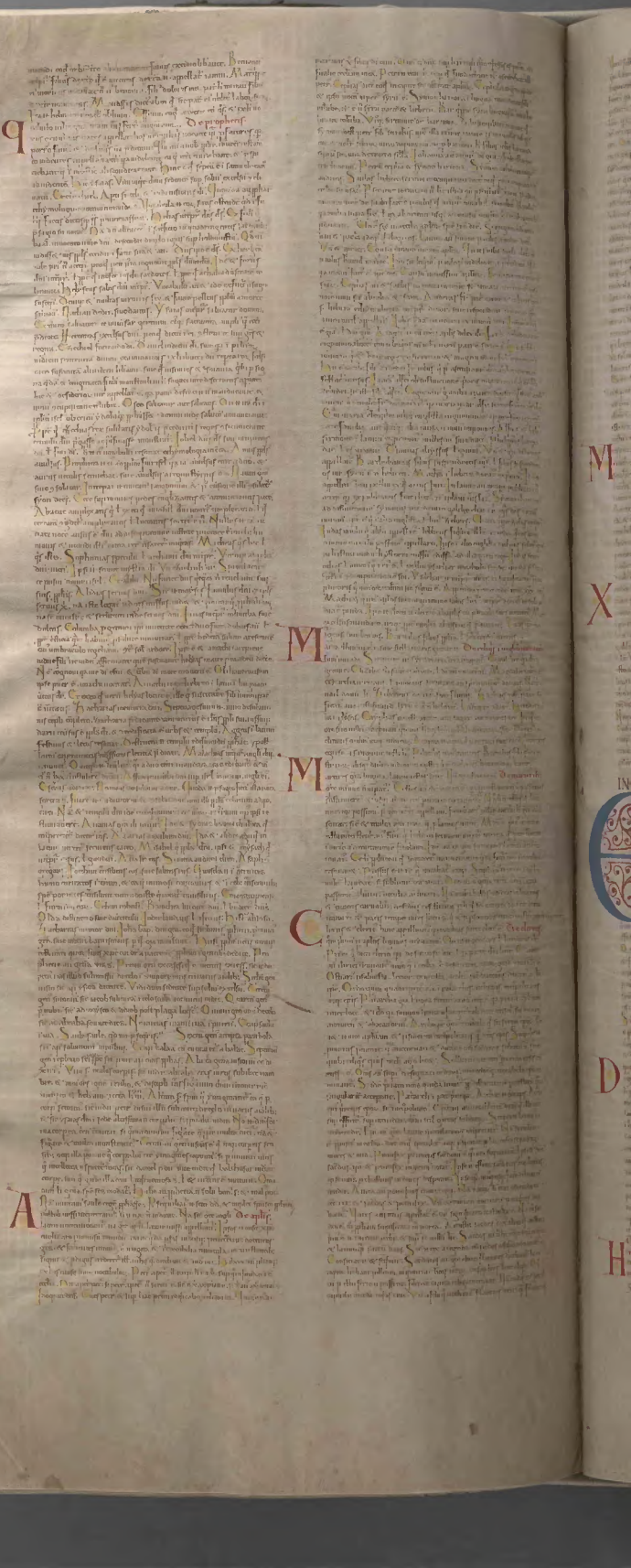

INCIPIT LIBER VIII DE CONCILIIS ET SYNAGOGA

ECCLESIA GRECE. E

213.

P

S

P

M

P

Q

INCIPIT LIBER VIIII. DE LINGVS GENTIV

INGVARV DIVERSITATIS

R

D

h

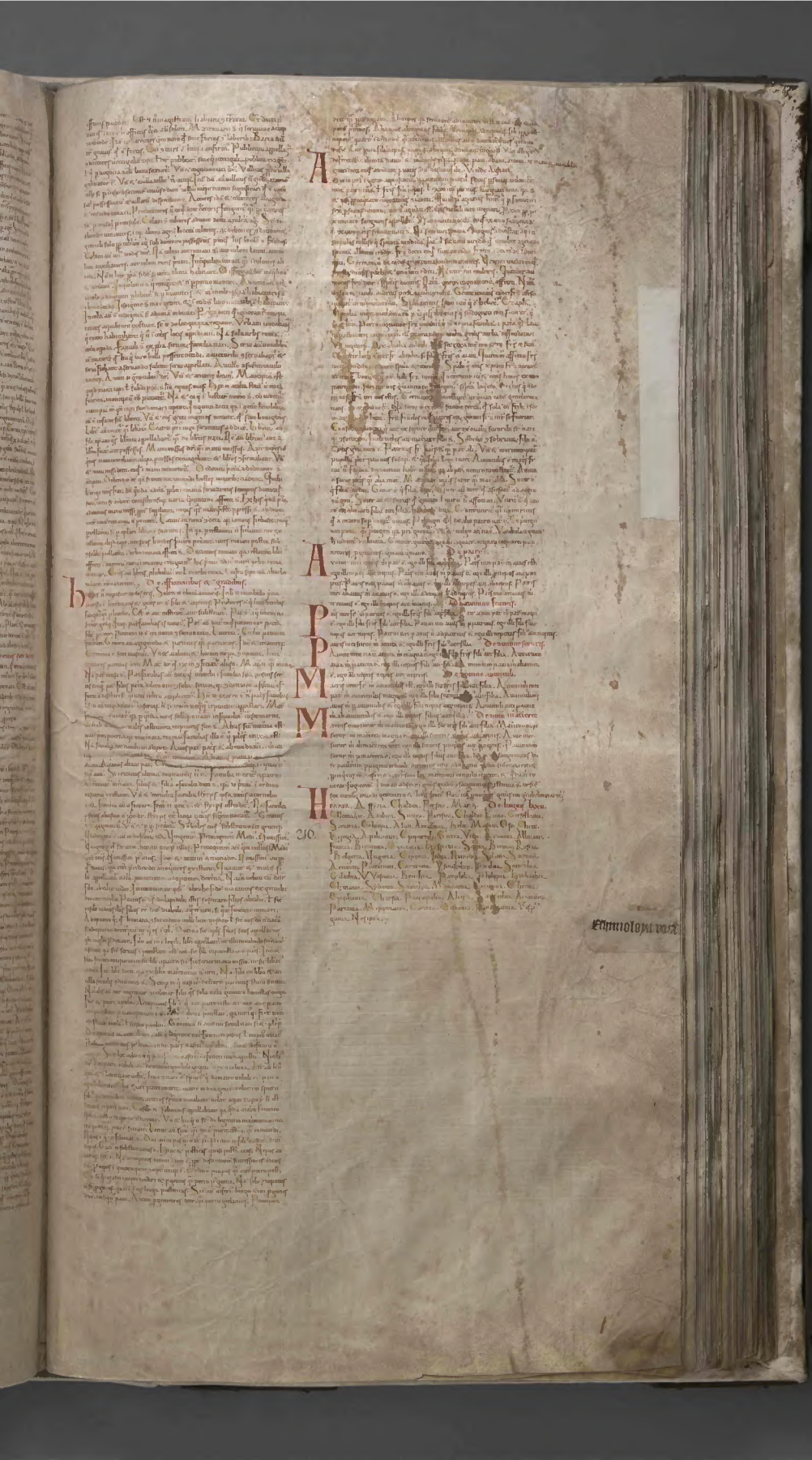

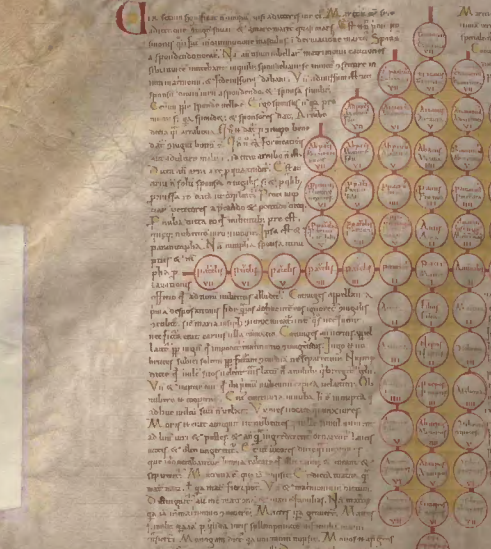

INCIPIT PROLOGVS IN LIBROS SALOMONIS

A

D

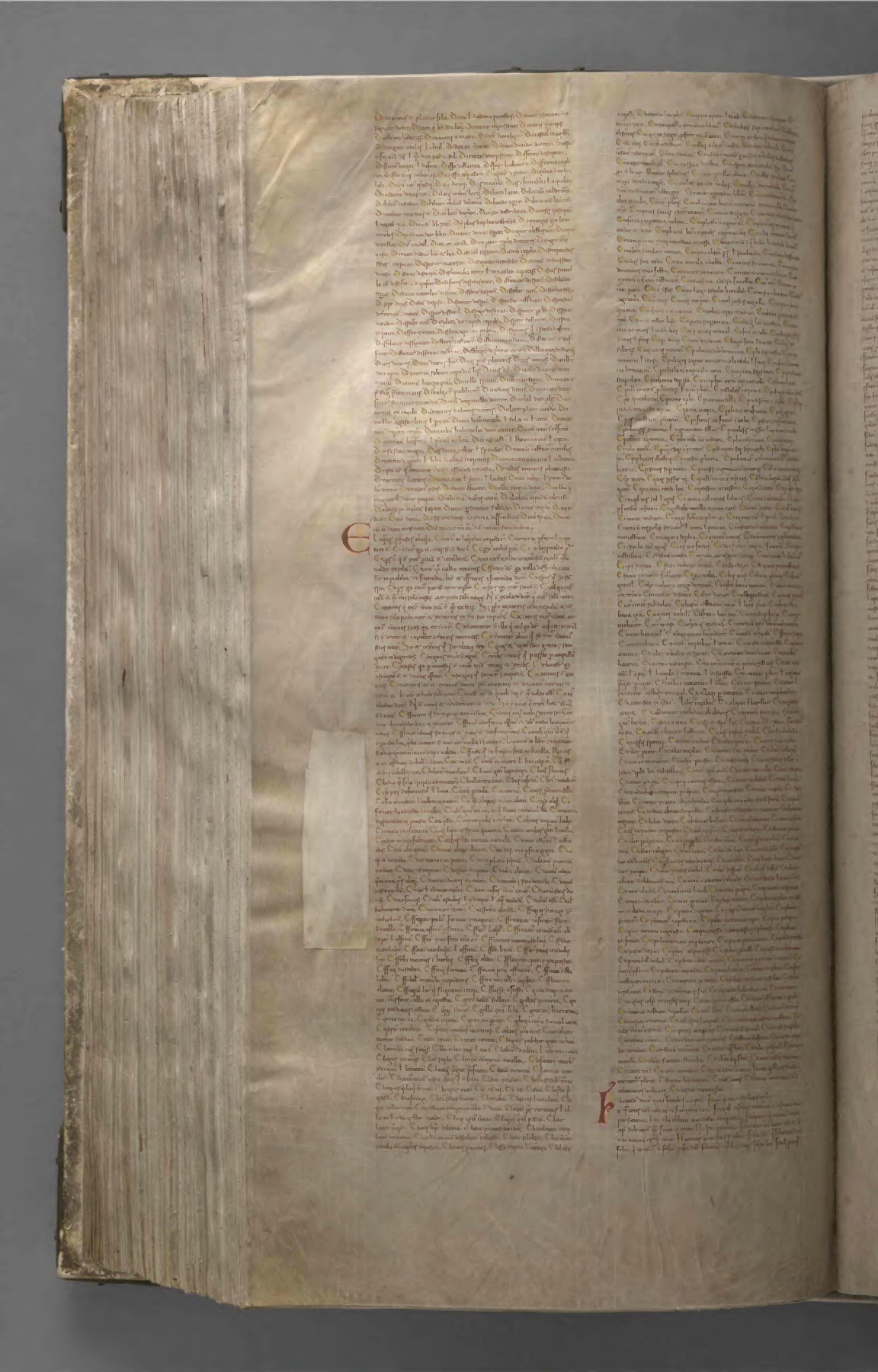

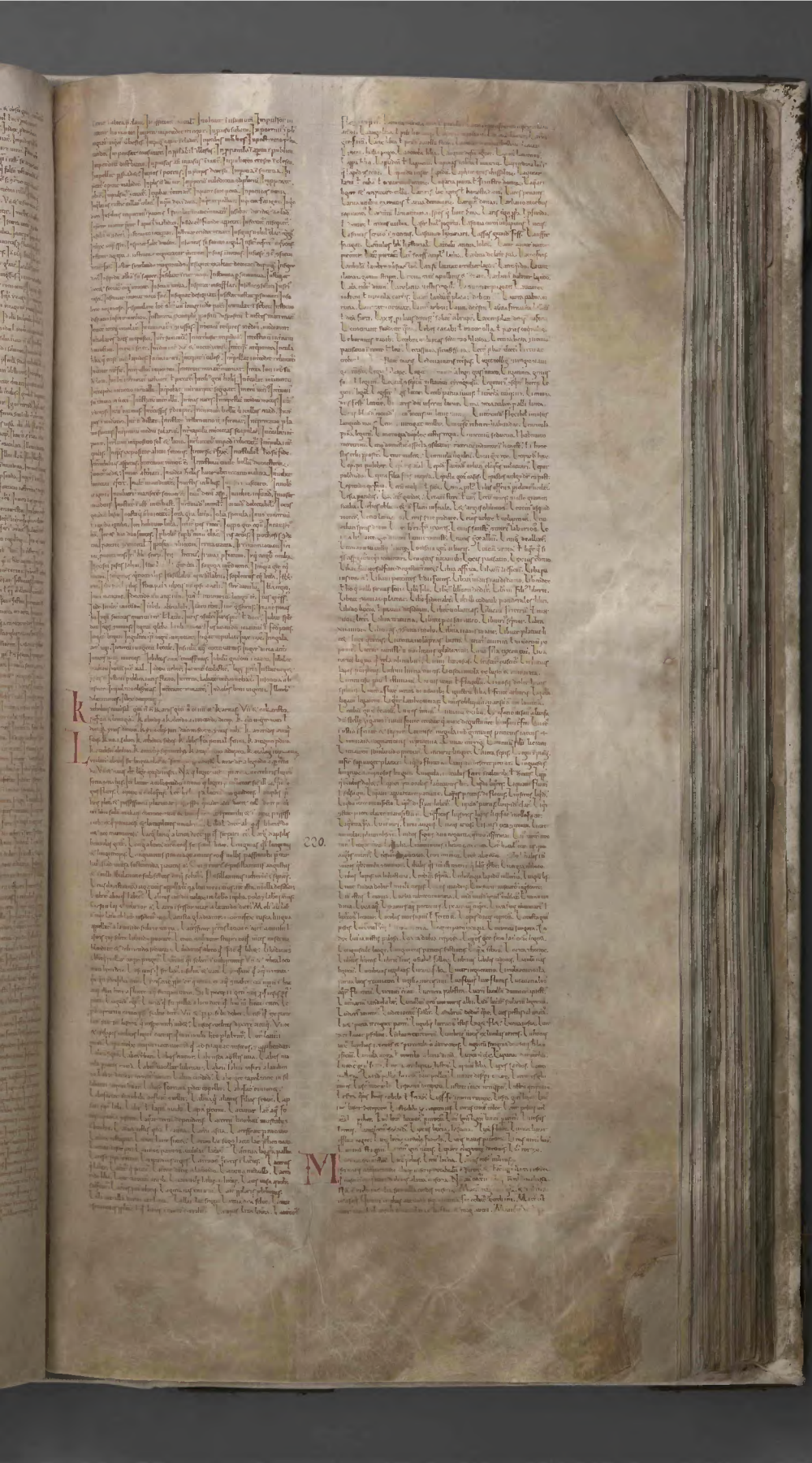

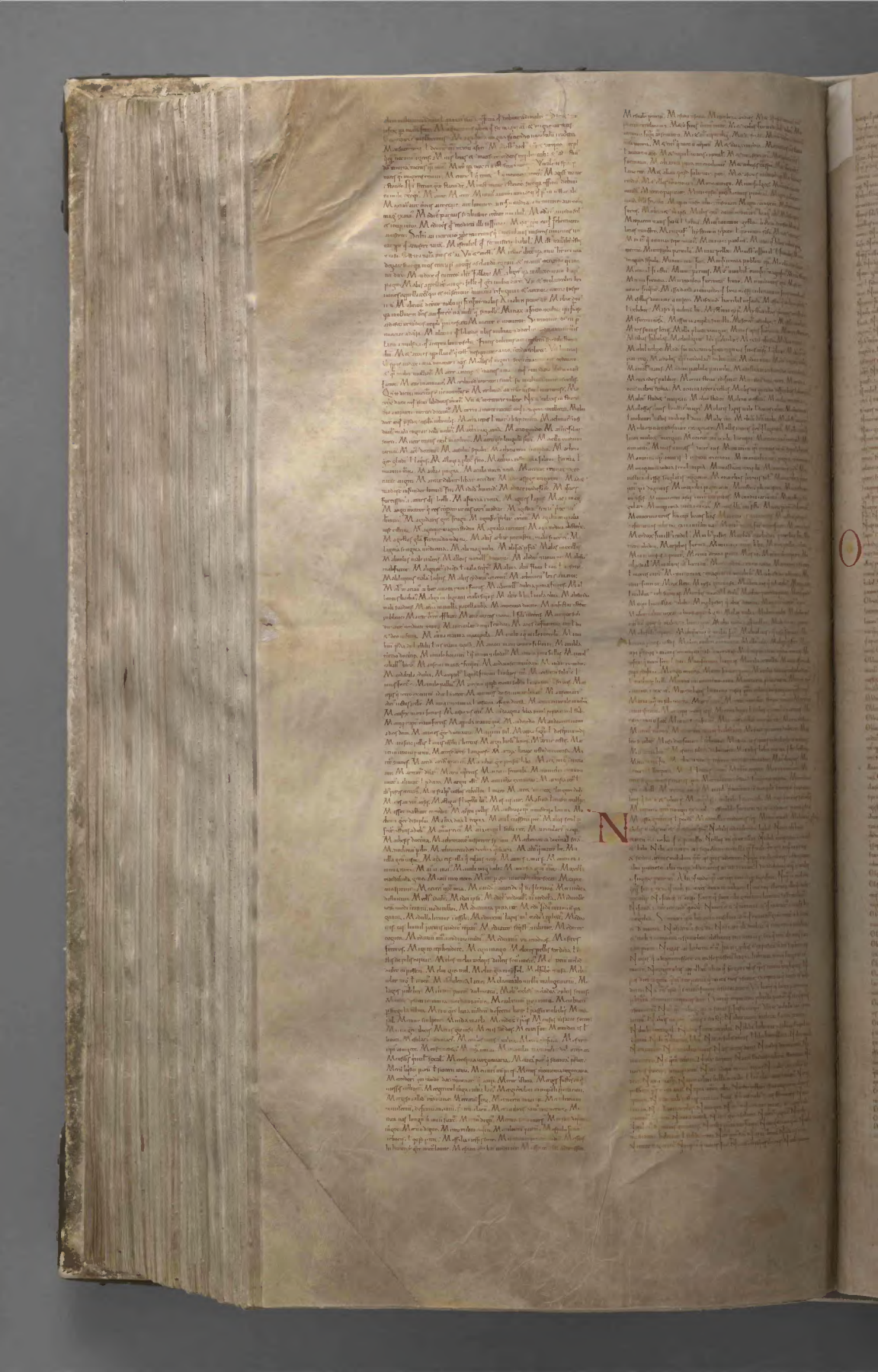

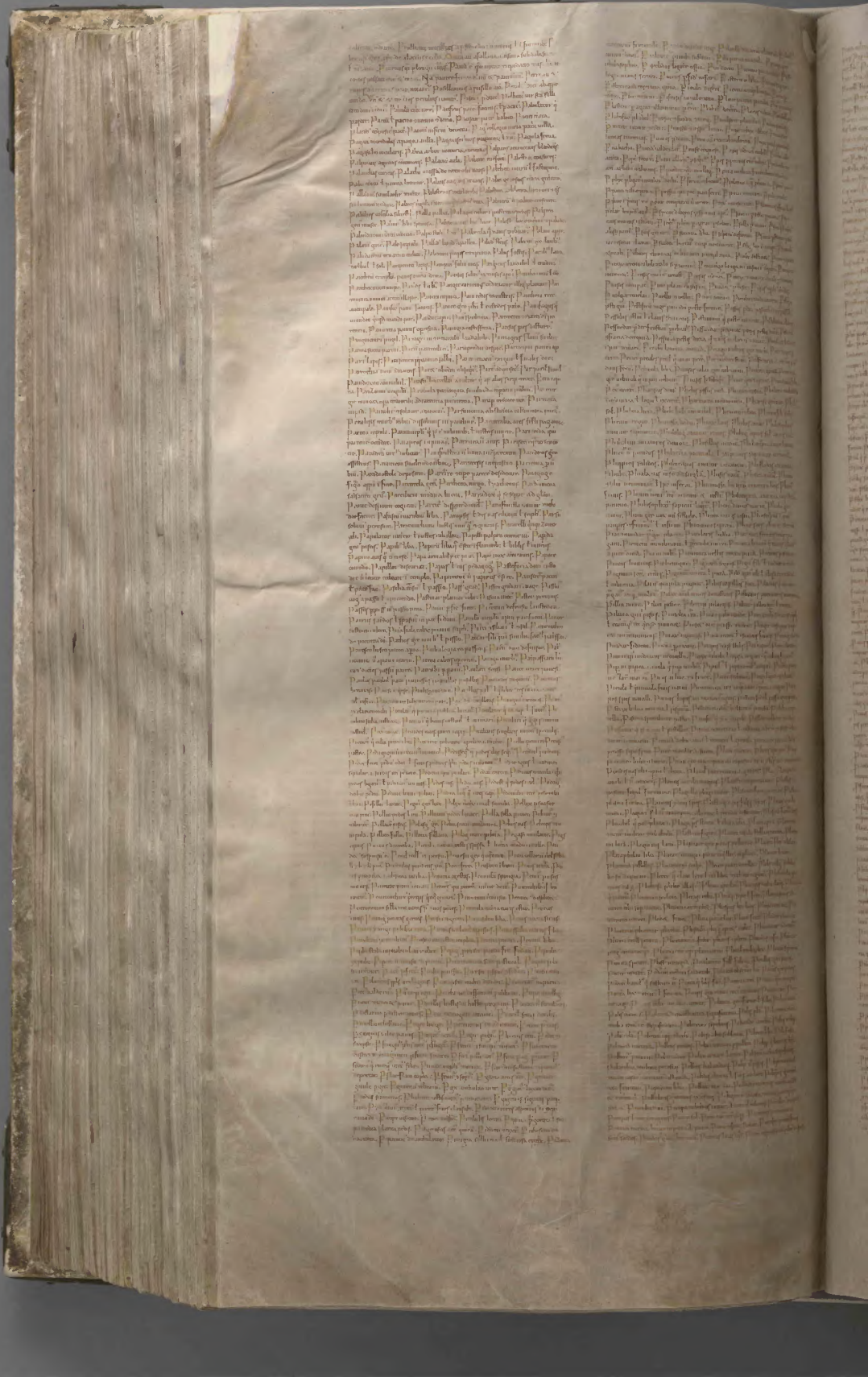

Q

R

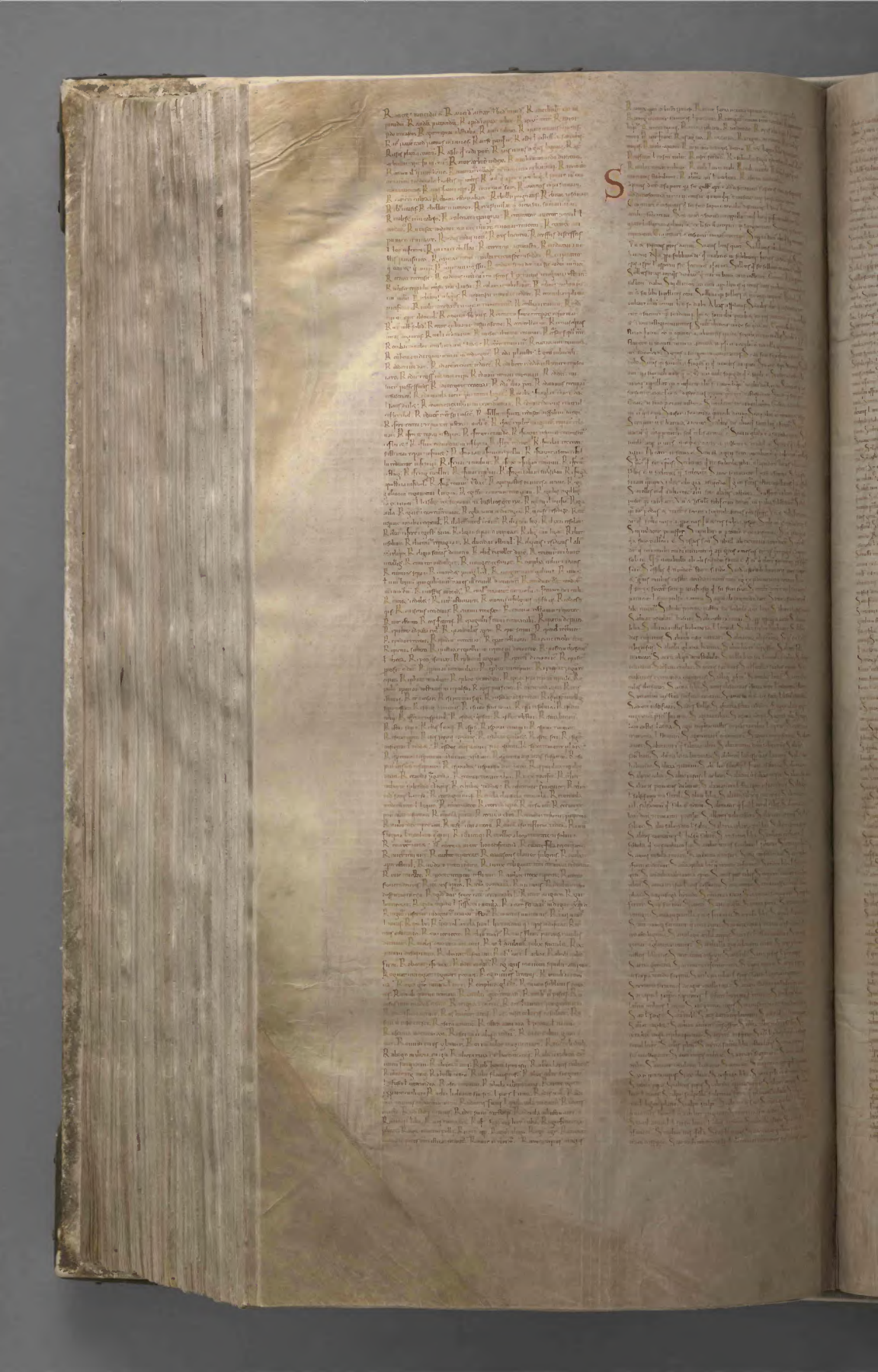

223.

V

Z

S

INCIPIT LIBER XI DE HOMINE ET PARTIBVS EIVS.

225.

INCIPIT LIBER XII DE DIVISIS ANIMALIBUS

OMNIBUS ANIMANTIBUS

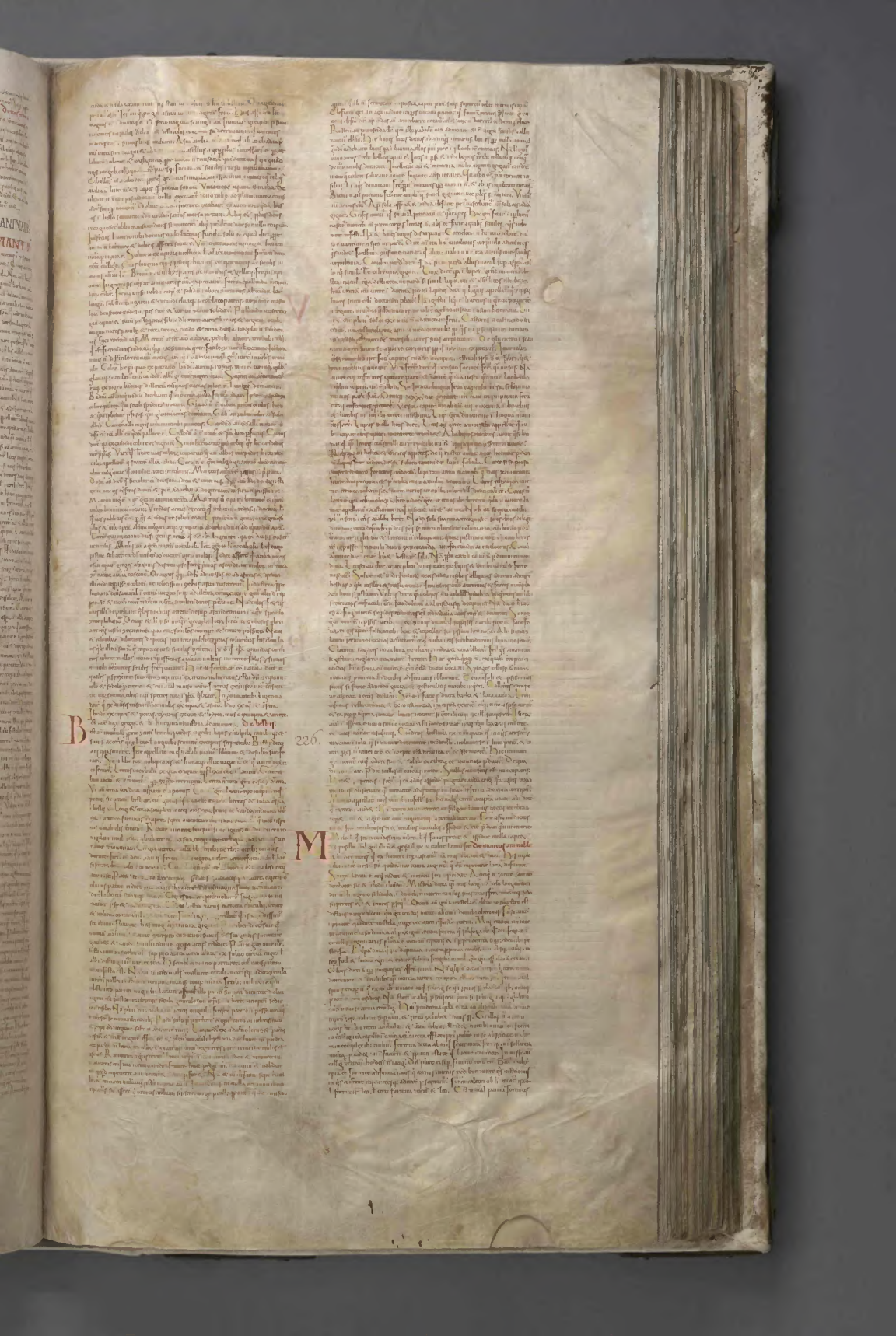

227

INCIPIT LIB XIII DE ELEMENTIS

MUNDUS EST QUEM

INCIPIT LIBER VIIII DE TRISTITIA PADISO

TERRA EST IMEDIA

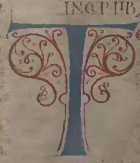

P

229.

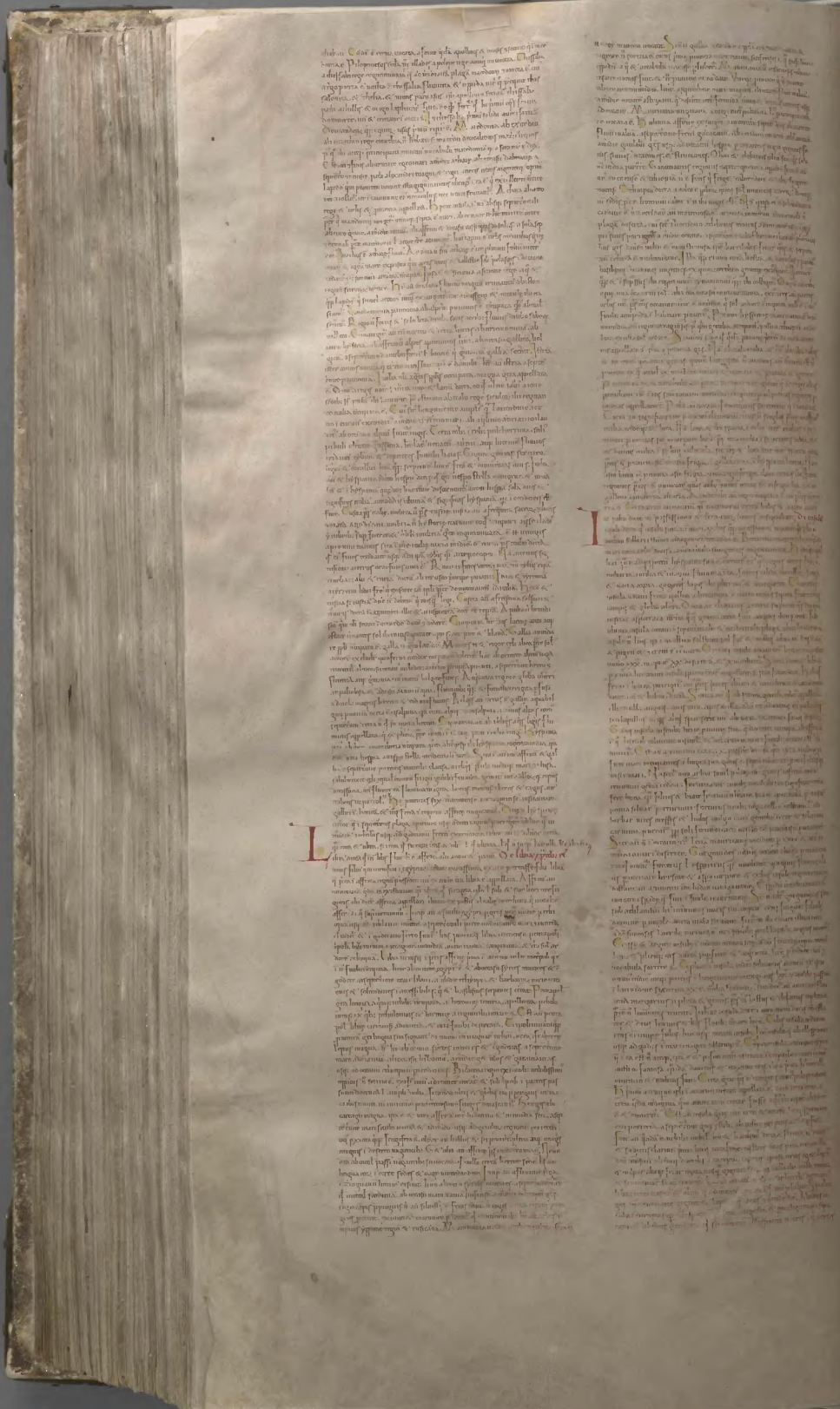

INCIPIT LIBER XV DE CIVITATIBVS
EAVCTORIBVS DII

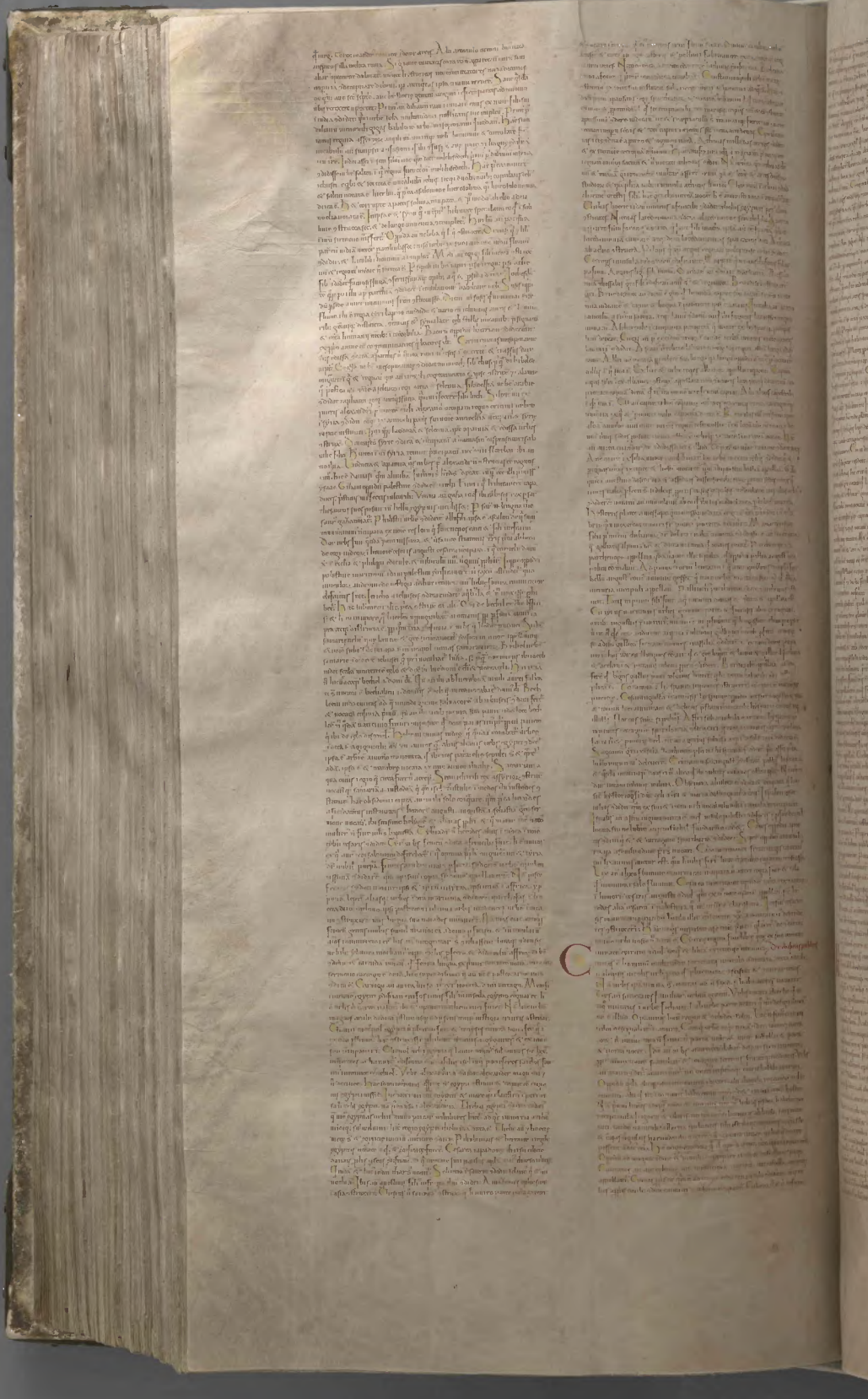

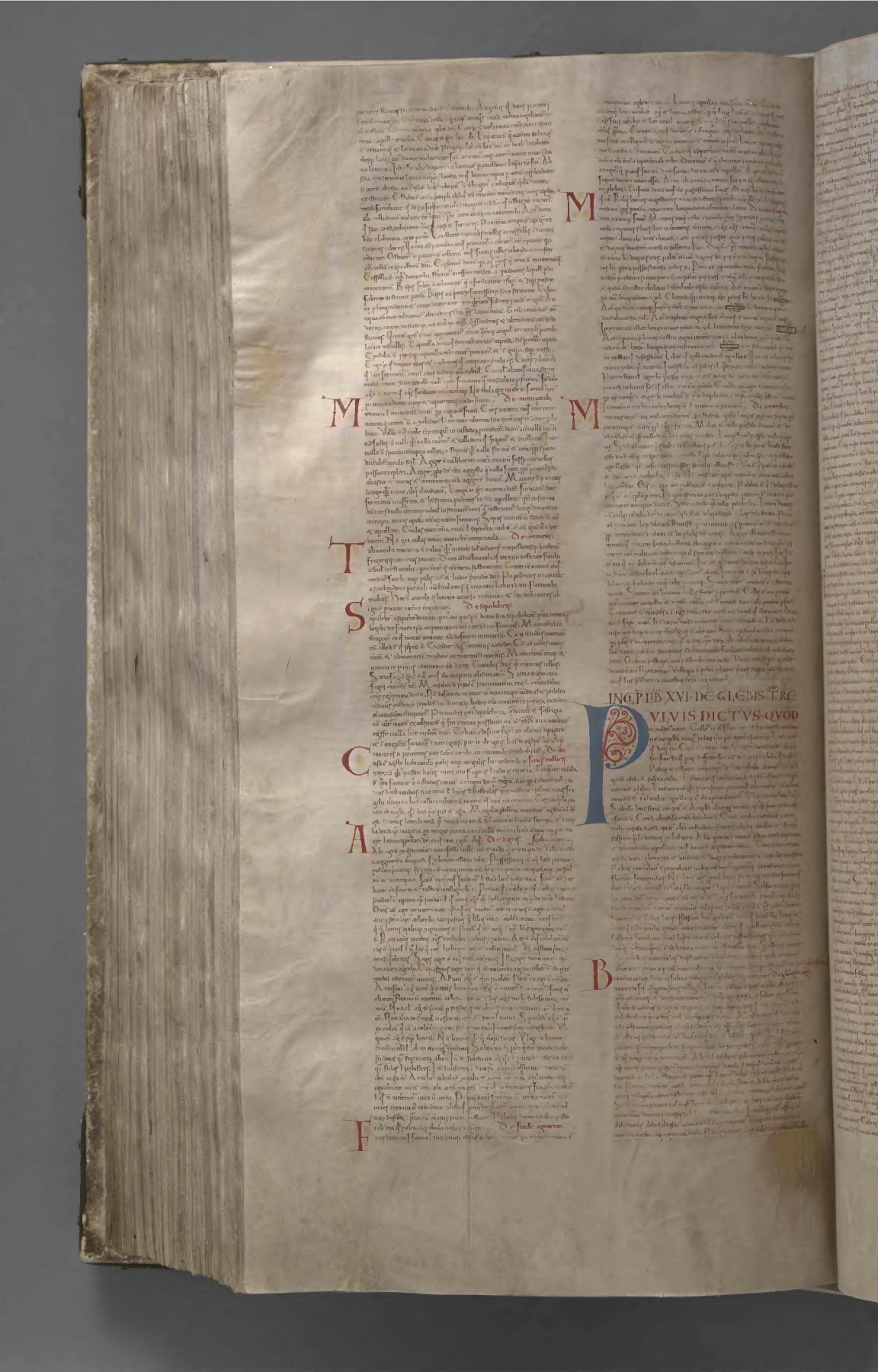

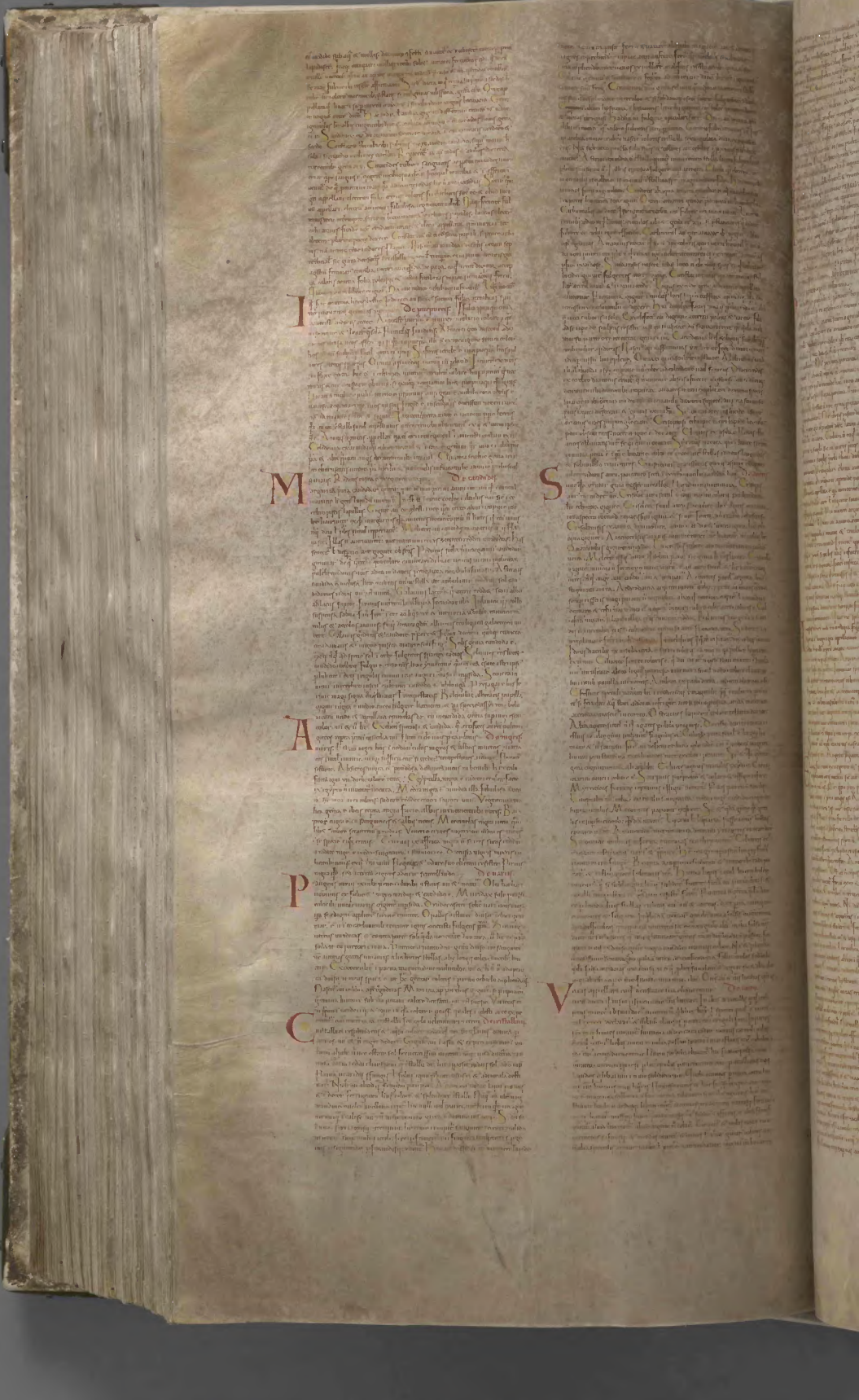

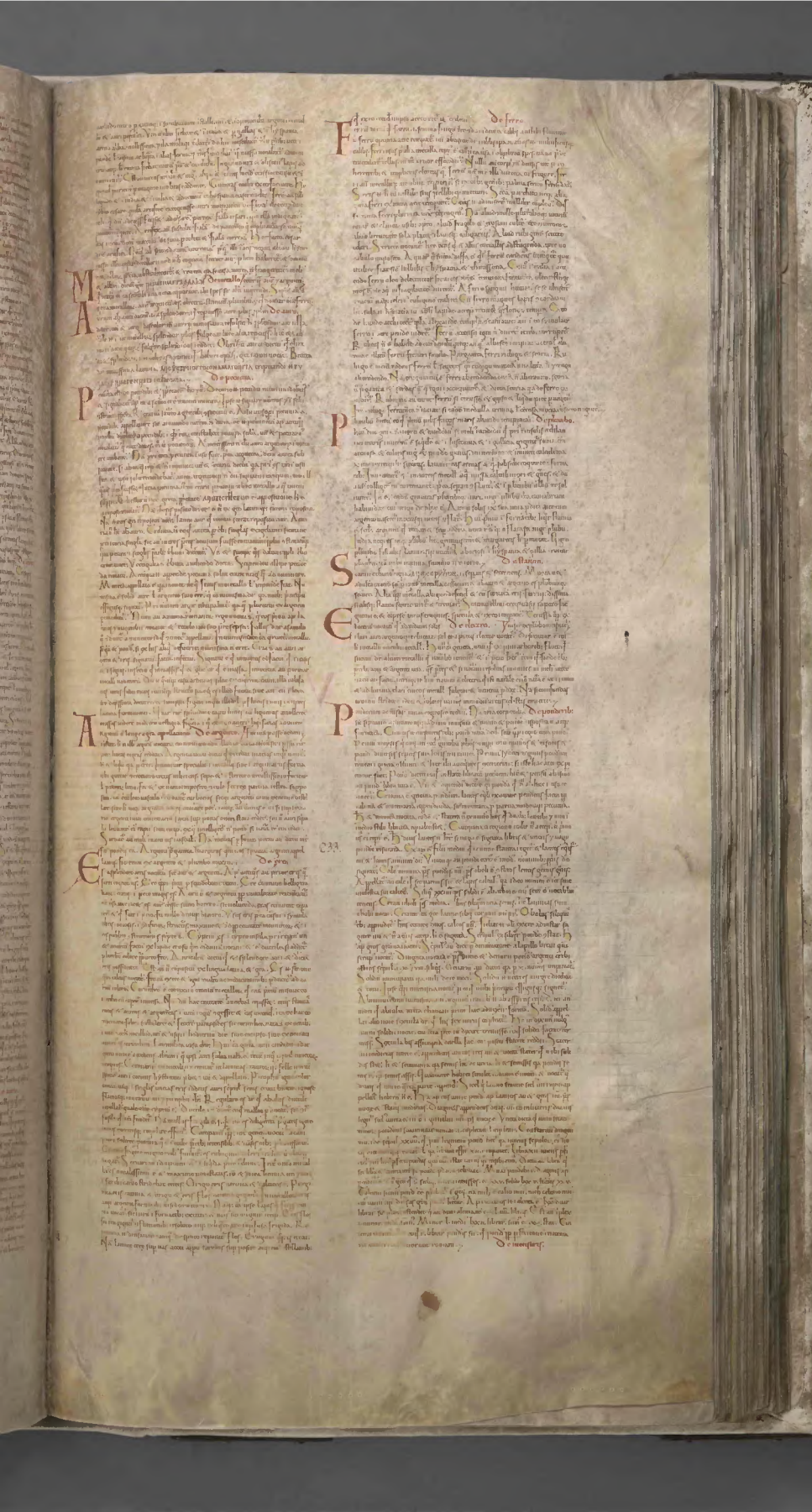

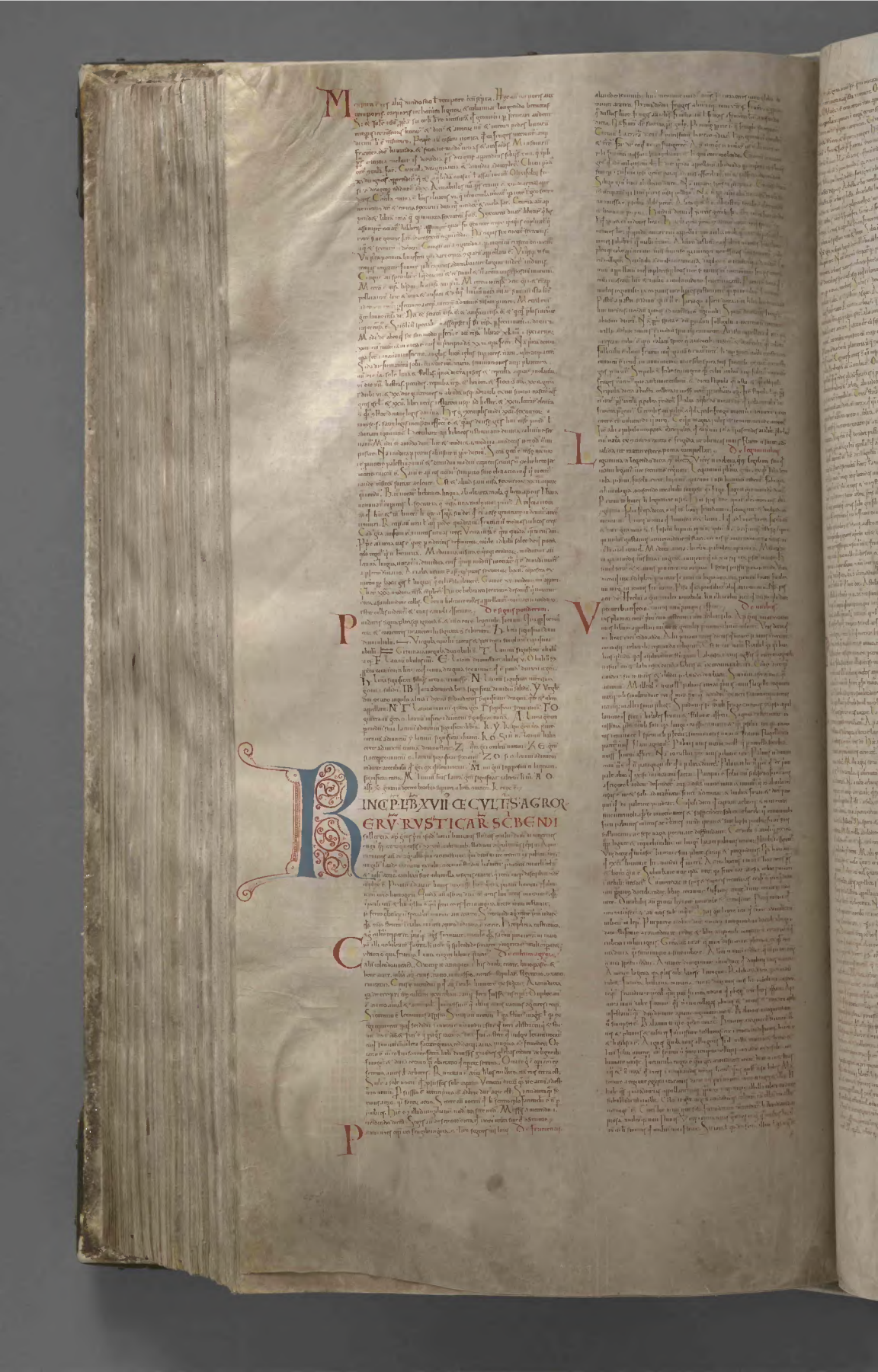

De arboribus.

Arbor est quod radicibus terre continetur et per truncum in ramos et frondes consurgit. Arborum alie sunt fructifere, alie infructuose. Fructifere sunt que fructum ad edendum proferunt, ut pirus, malus, ficus, nux, castanea, et huiusmodi. Infructuose sunt que fructum ad edendum non proferunt, ut fraxinus, populus, ulmus, et huiusmodi. Arborum alie sunt domestice, alie silvestres. Domestice sunt que in agris et in hortis seminantur vel plantantur, ut pirus, malus, ficus, nux, castanea, et huiusmodi. Silvestres sunt que in silvis et in montibus sponte nascuntur, ut fraxinus, populus, ulmus, et huiusmodi. Arborum alie sunt grandes, alie parve. Grandes sunt que altitudinem habent, ut fraxinus, populus, ulmus, et huiusmodi. Parve sunt que altitudinem non habent, ut rosarius, spinus, et huiusmodi. Arborum alie sunt fructifere et infructuose, alie domestice et silvestres, alie grandes et parve, secundum quod supra dictum est.

De diversis arboribus.

Pirus arbor est fructifera, domestica, grandis, que pirum gignit. Malus arbor est fructifera, domestica, grandis, que malum gignit. Ficus arbor est fructifera, domestica, parva, que ficum gignit. Nux arbor est fructifera, domestica, grandis, que nucem gignit. Castanea arbor est fructifera, domestica, grandis, que castaneam gignit. Fraxinus arbor est infructuosa, silvestris, grandis, que fraxinum gignit. Populus arbor est infructuosa, silvestris, grandis, que populum gignit. Ulmus arbor est infructuosa, silvestris, grandis, que ulmum gignit. Rosarius arbor est infructuosa, silvestris, parva, que rosam gignit. Spinus arbor est infructuosa, silvestris, parva, que spinum gignit.

De arboribus.

Arbor est quod radicibus terre continetur et per truncum in ramos et frondes consurgit. Arborum alie sunt fructifere, alie infructuose. Fructifere sunt que fructum ad edendum proferunt, ut pirus, malus, ficus, nux, castanea, et huiusmodi. Infructuose sunt que fructum ad edendum non proferunt, ut fraxinus, populus, ulmus, et huiusmodi. Arborum alie sunt domestice, alie silvestres. Domestice sunt que in agris et in hortis seminantur vel plantantur, ut pirus, malus, ficus, nux, castanea, et huiusmodi. Silvestres sunt que in silvis et in montibus sponte nascuntur, ut fraxinus, populus, ulmus, et huiusmodi. Arborum alie sunt grandes, alie parve. Grandes sunt que altitudinem habent, ut fraxinus, populus, ulmus, et huiusmodi. Parve sunt que altitudinem non habent, ut rosarius, spinus, et huiusmodi. Arborum alie sunt fructifere et infructuose, alie domestice et silvestres, alie grandes et parve, secundum quod supra dictum est.

De diversis arboribus.

Pirus arbor est fructifera, domestica, grandis, que pirum gignit. Malus arbor est fructifera, domestica, grandis, que malum gignit. Ficus arbor est fructifera, domestica, parva, que ficum gignit. Nux arbor est fructifera, domestica, grandis, que nucem gignit. Castanea arbor est fructifera, domestica, grandis, que castaneam gignit. Fraxinus arbor est infructuosa, silvestris, grandis, que fraxinum gignit. Populus arbor est infructuosa, silvestris, grandis, que populum gignit. Ulmus arbor est infructuosa, silvestris, grandis, que ulmum gignit. Rosarius arbor est infructuosa, silvestris, parva, que rosam gignit. Spinus arbor est infructuosa, silvestris, parva, que spinum gignit.

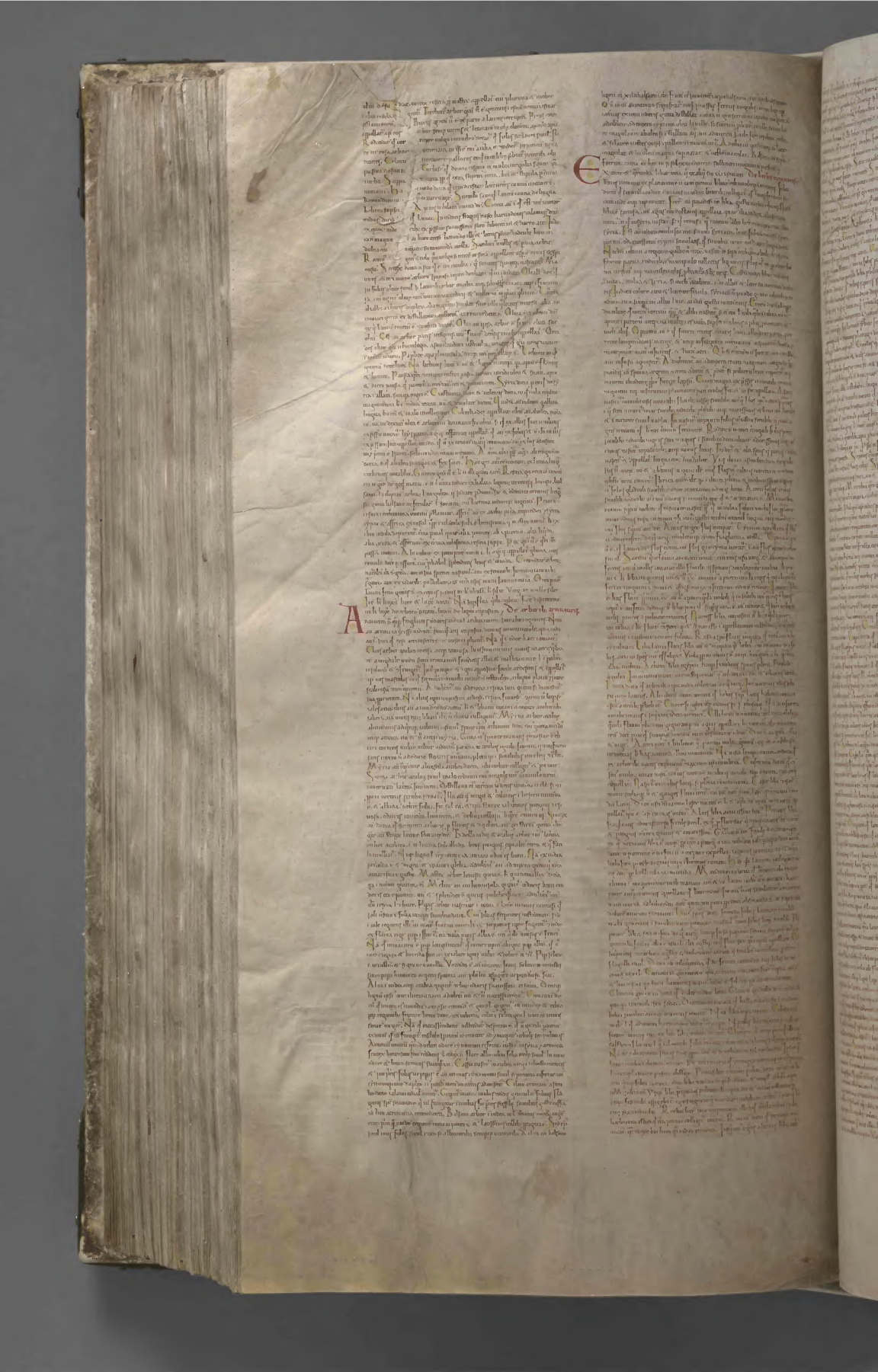

INCIPIT LIBER XVIII CESARIS SUETONII

PRIMUS BELLA TVLIT

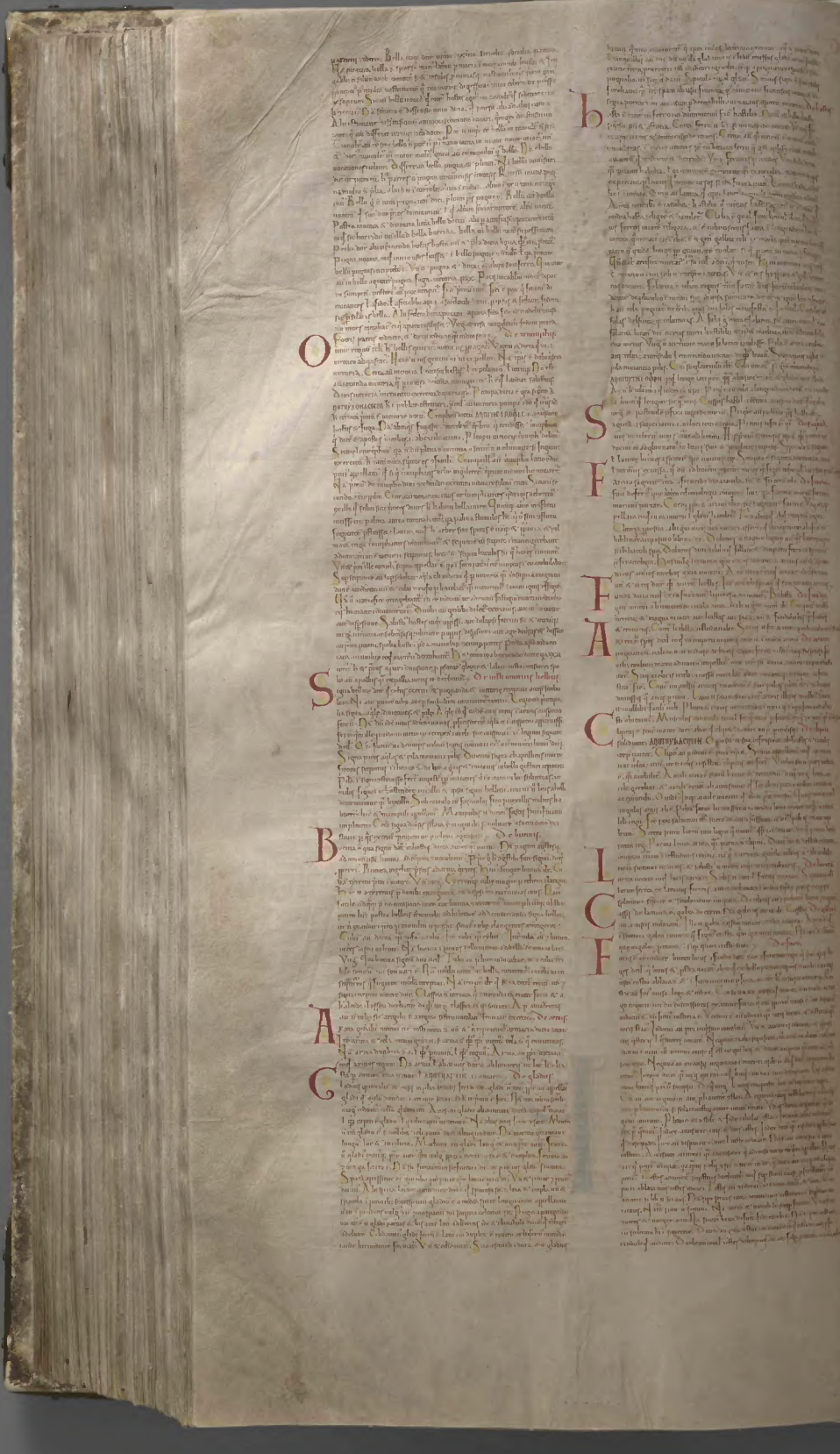

INCIPIT LIBER XVIIII. DE NAVIBUS ET ARMIS ET ARTIBUS QUARUNDAM VOCABULA

237

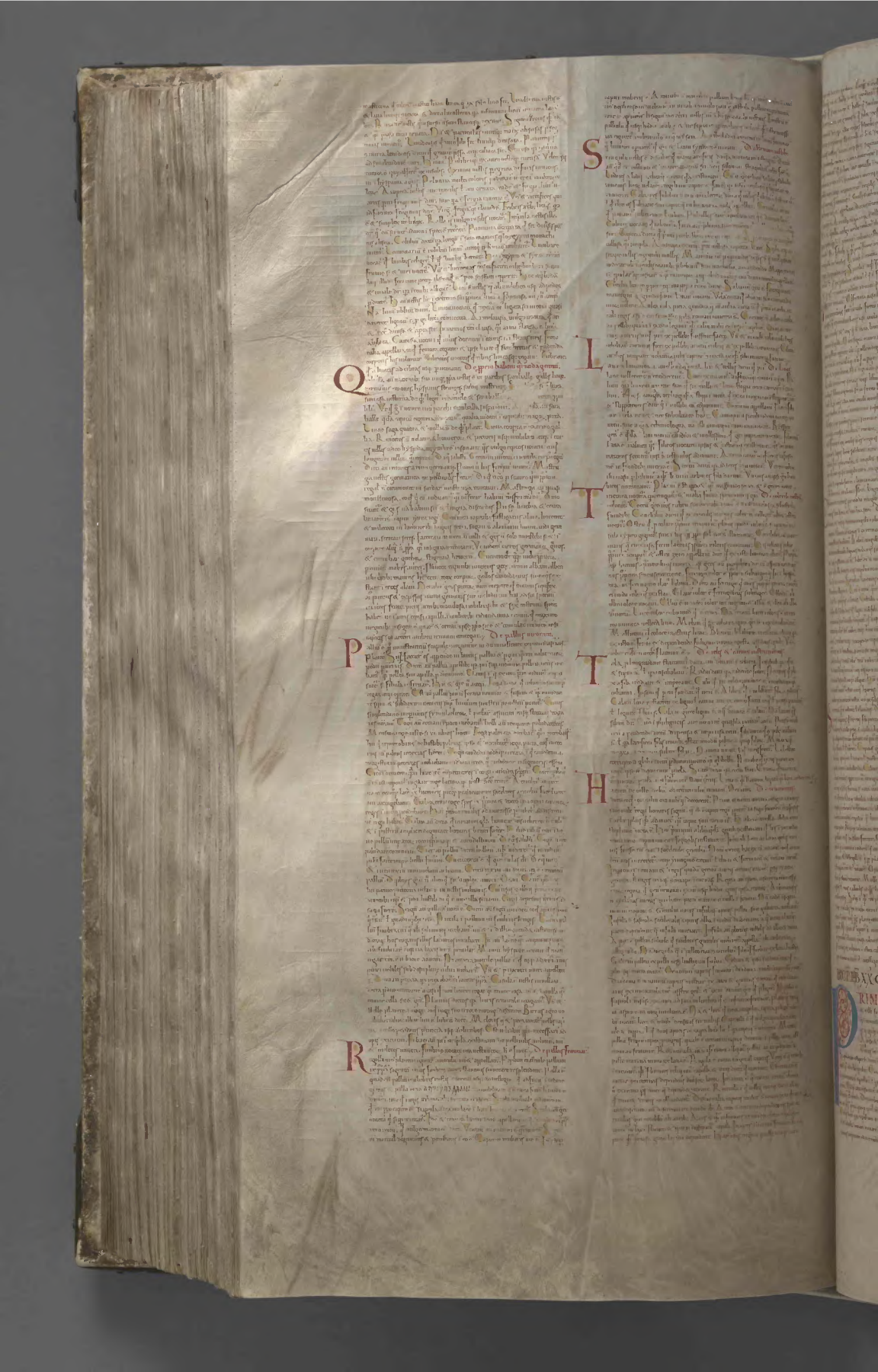

238.

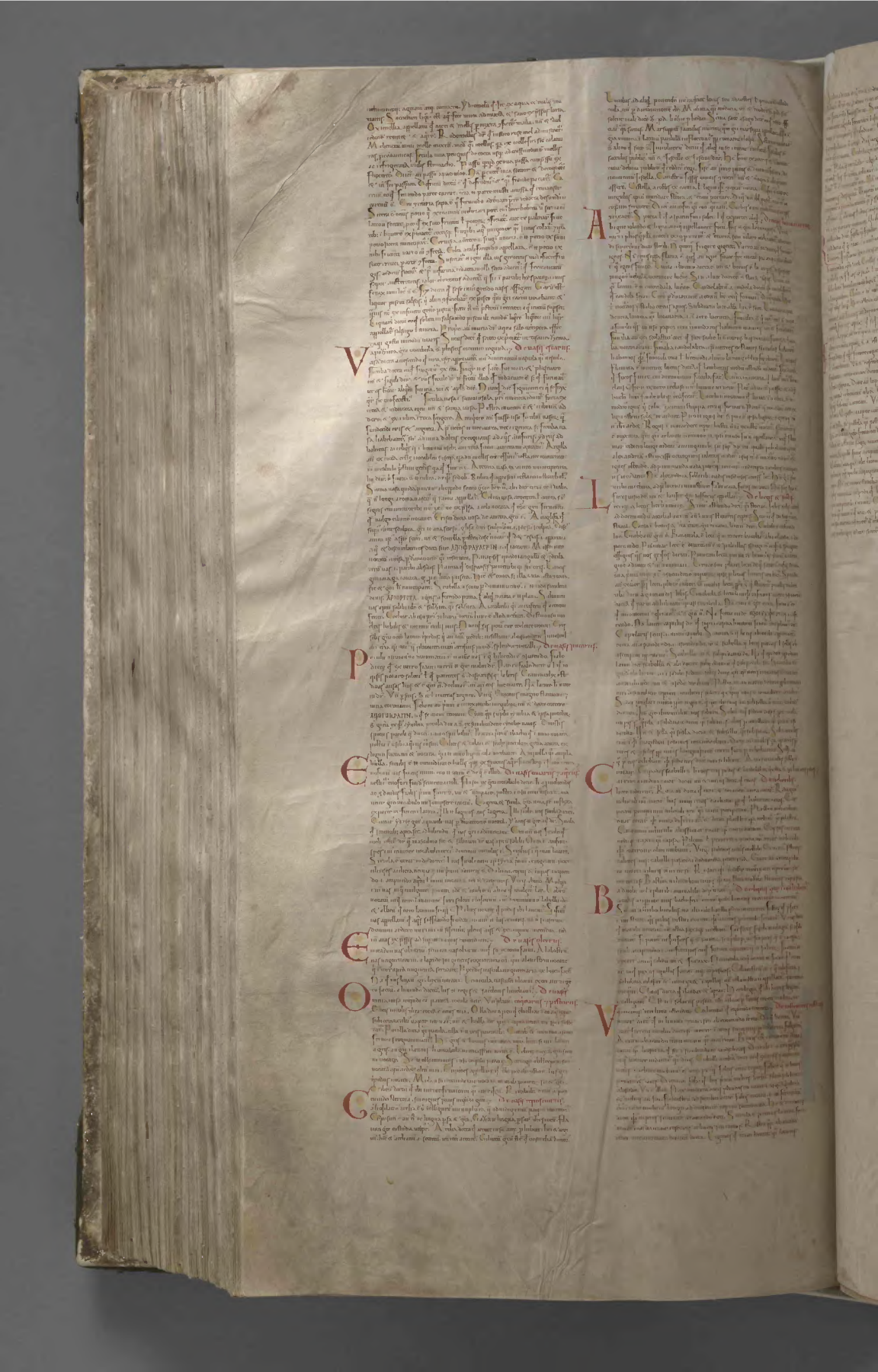

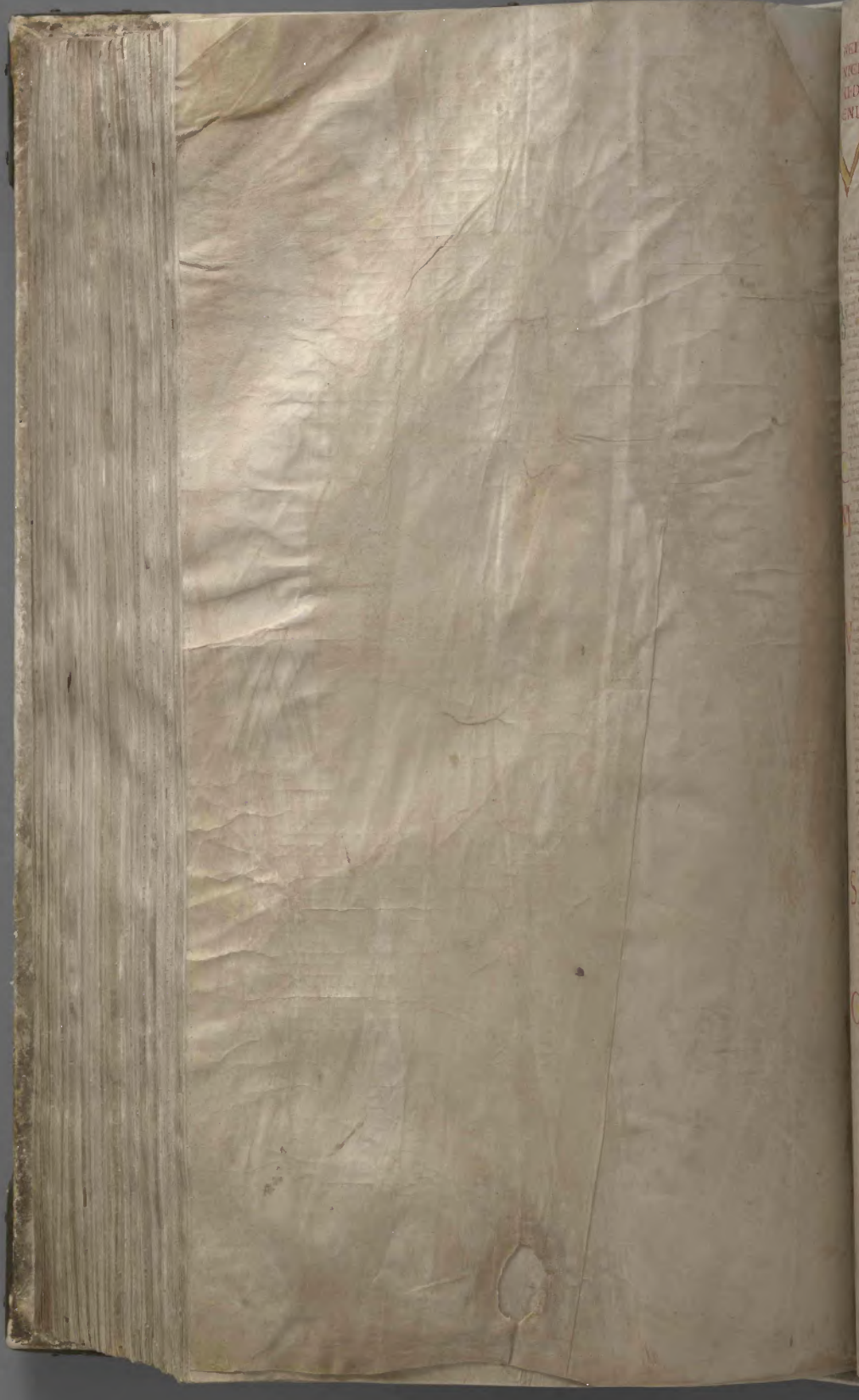

INCIPIUNT YSAGOGE IOHANNICII IOHANNIS ALEXANDRINI DISCIPULI TECNI GALIENI DE PHISICA RATIONE

MEDICINA DIVIDITUR

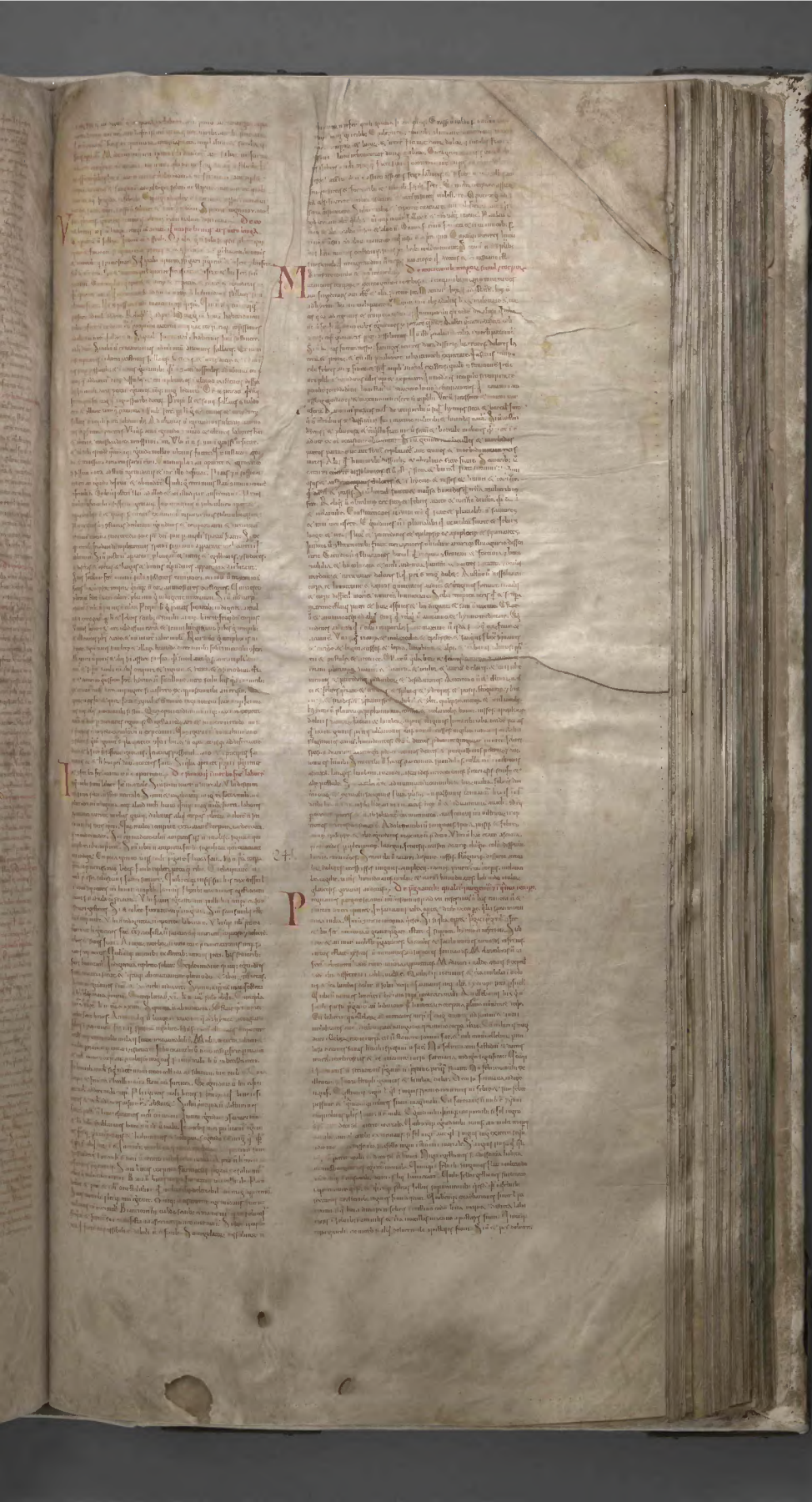

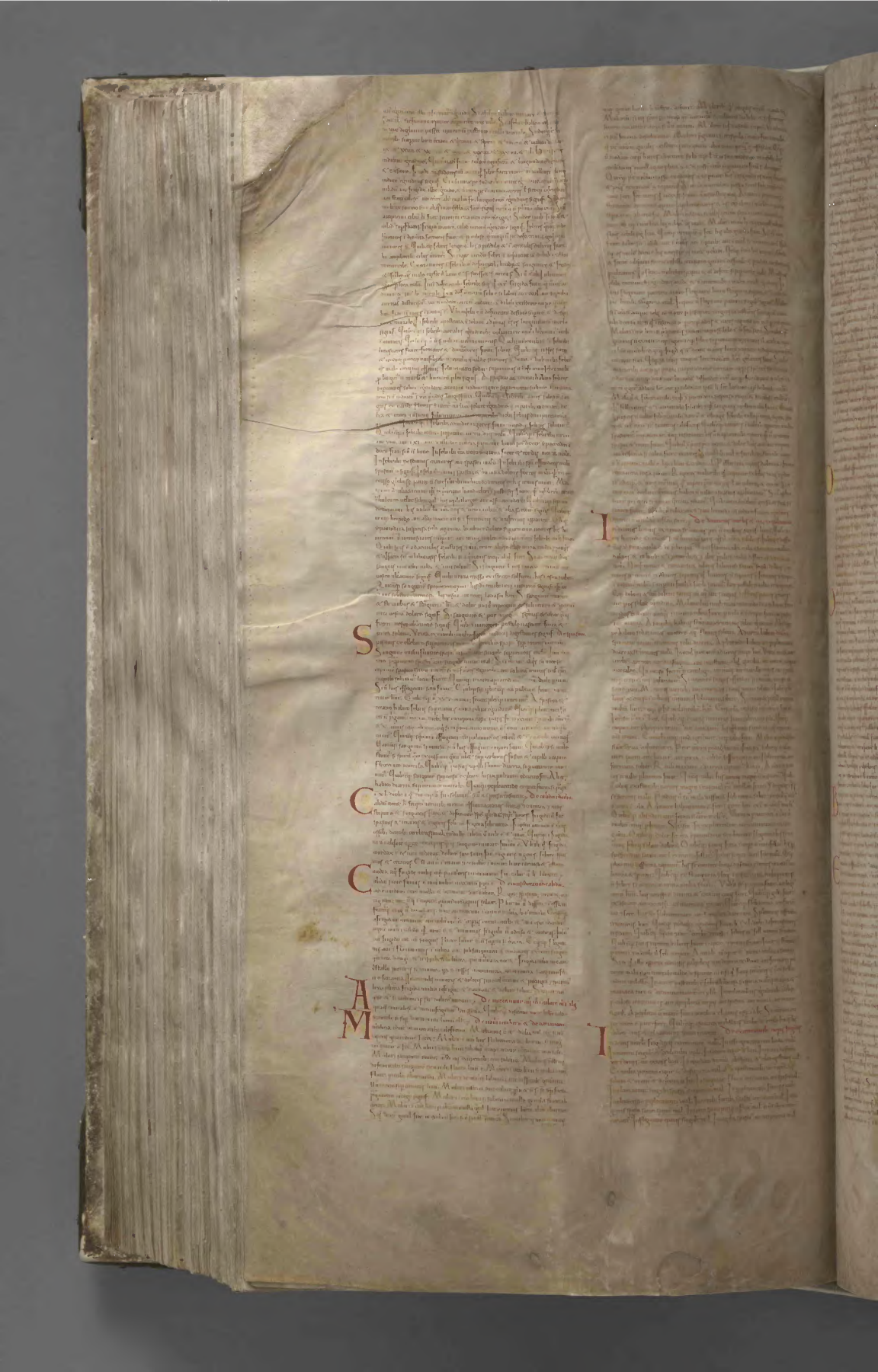

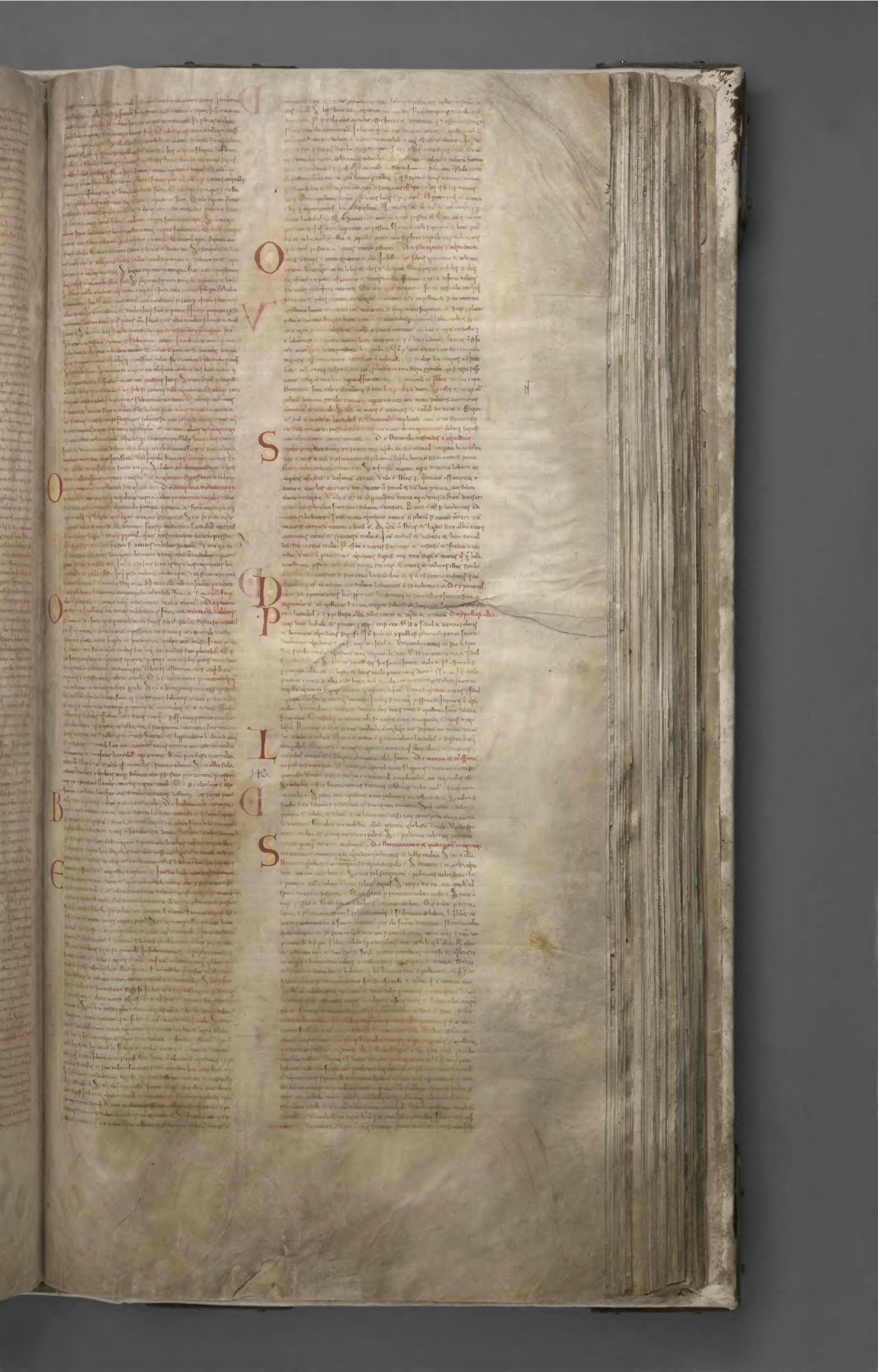

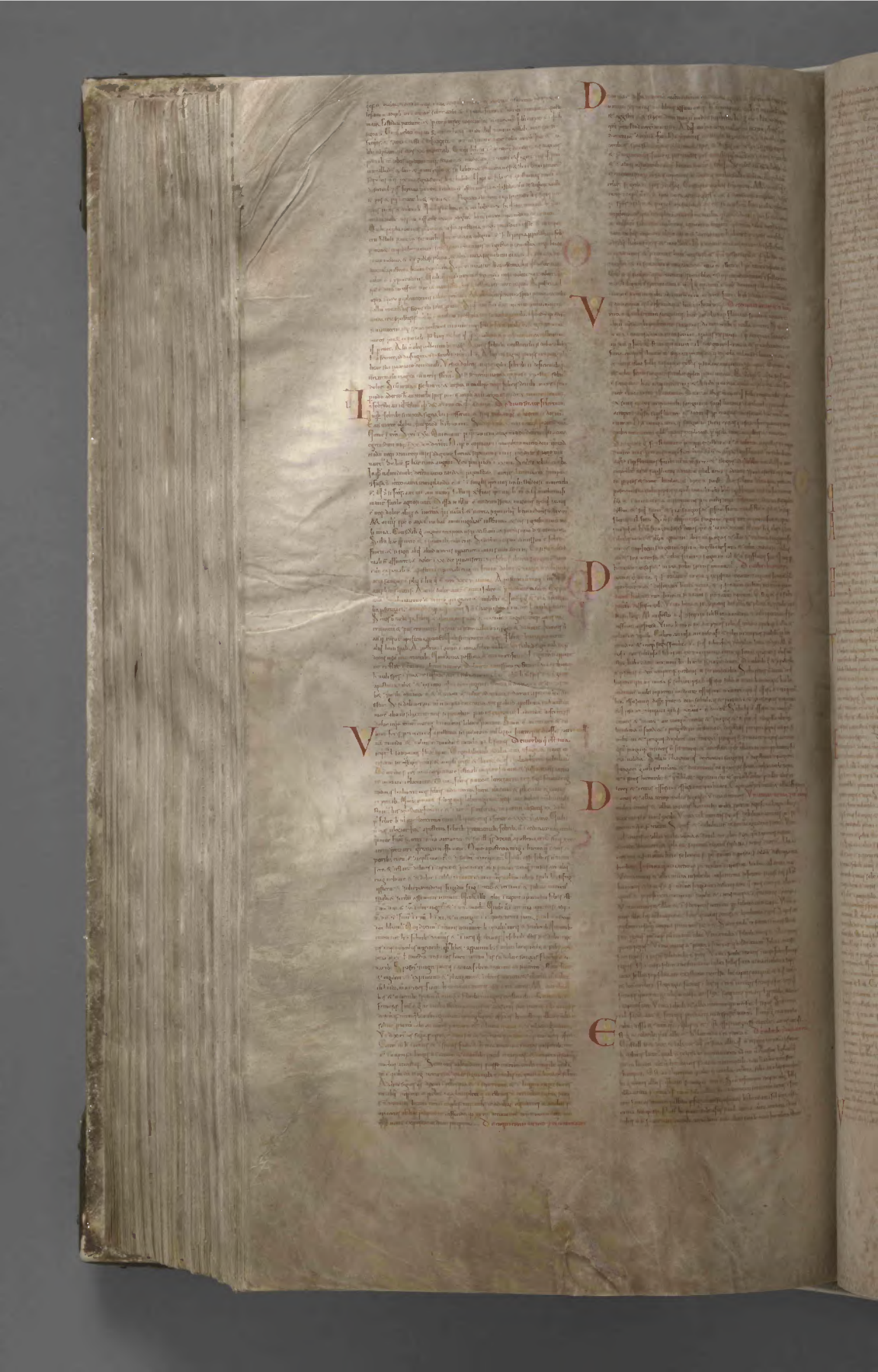

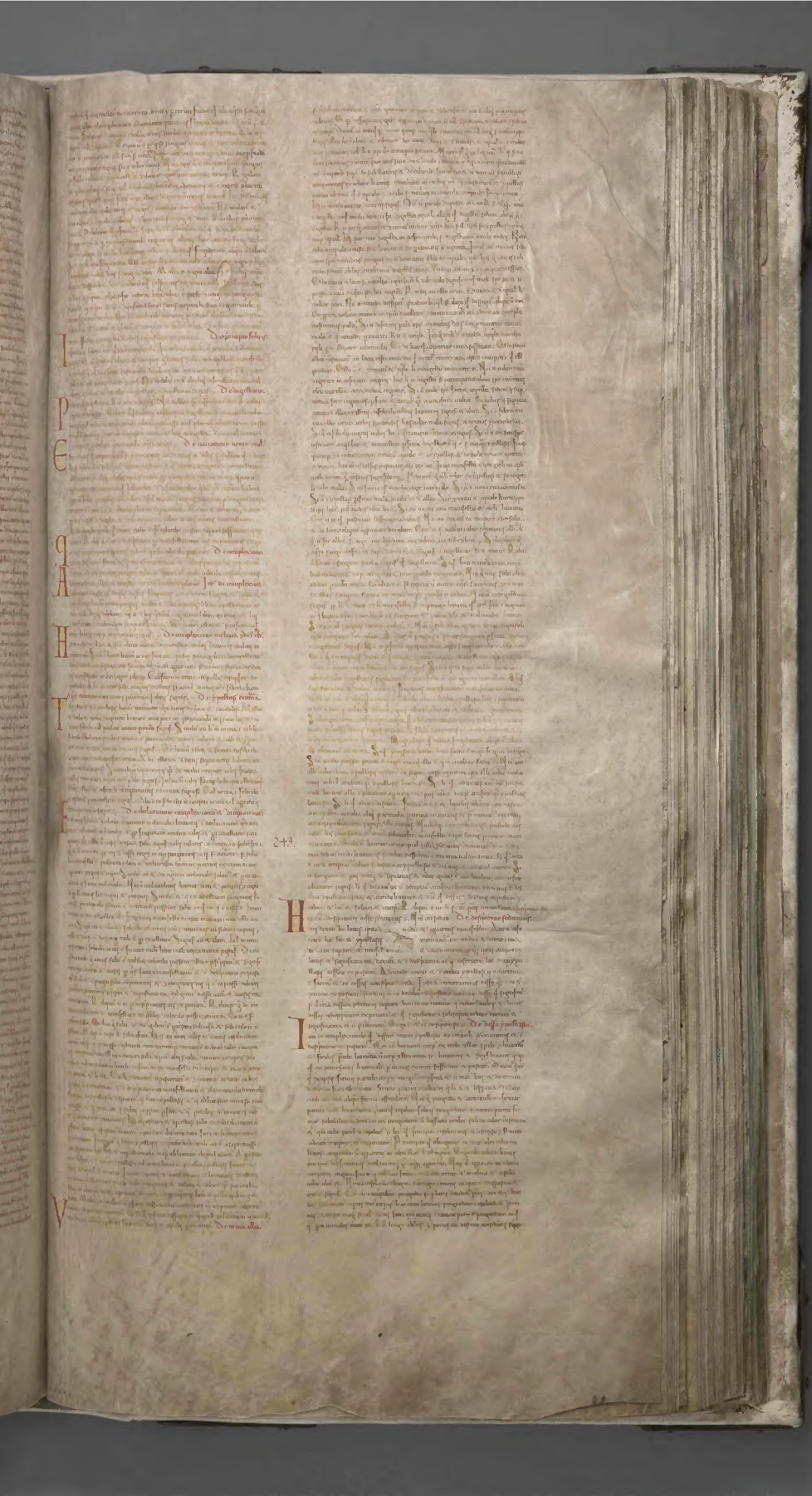

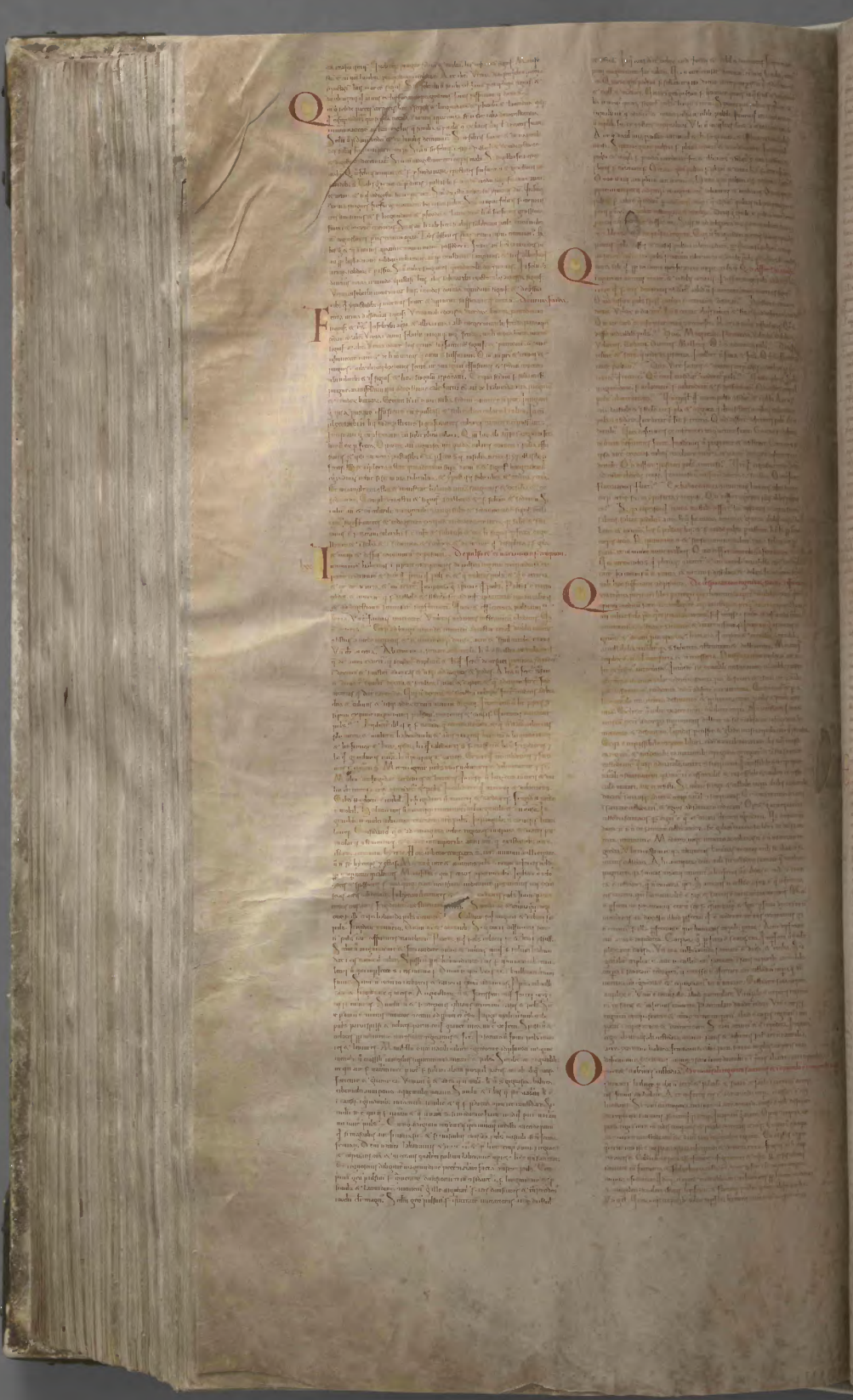

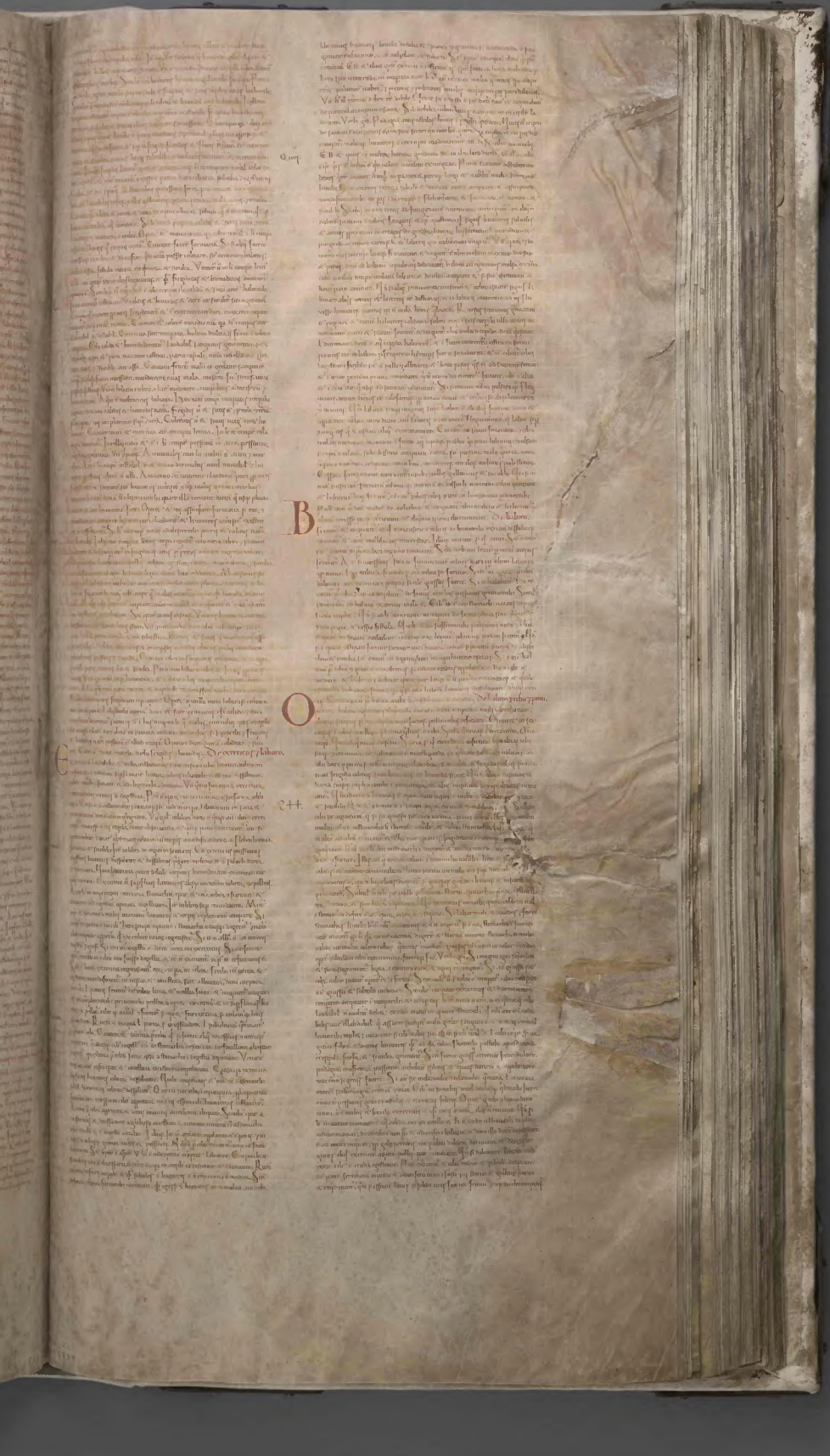

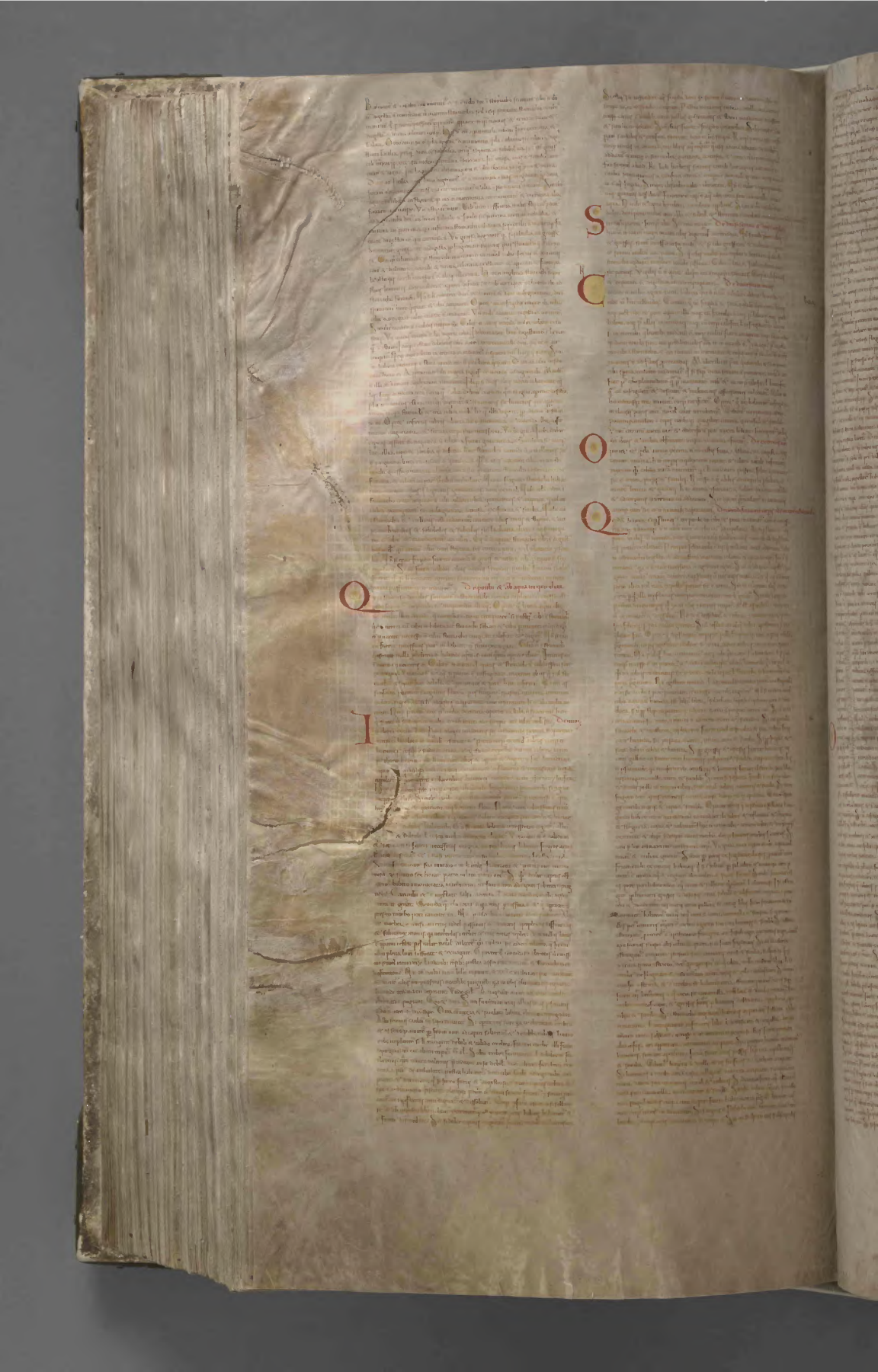

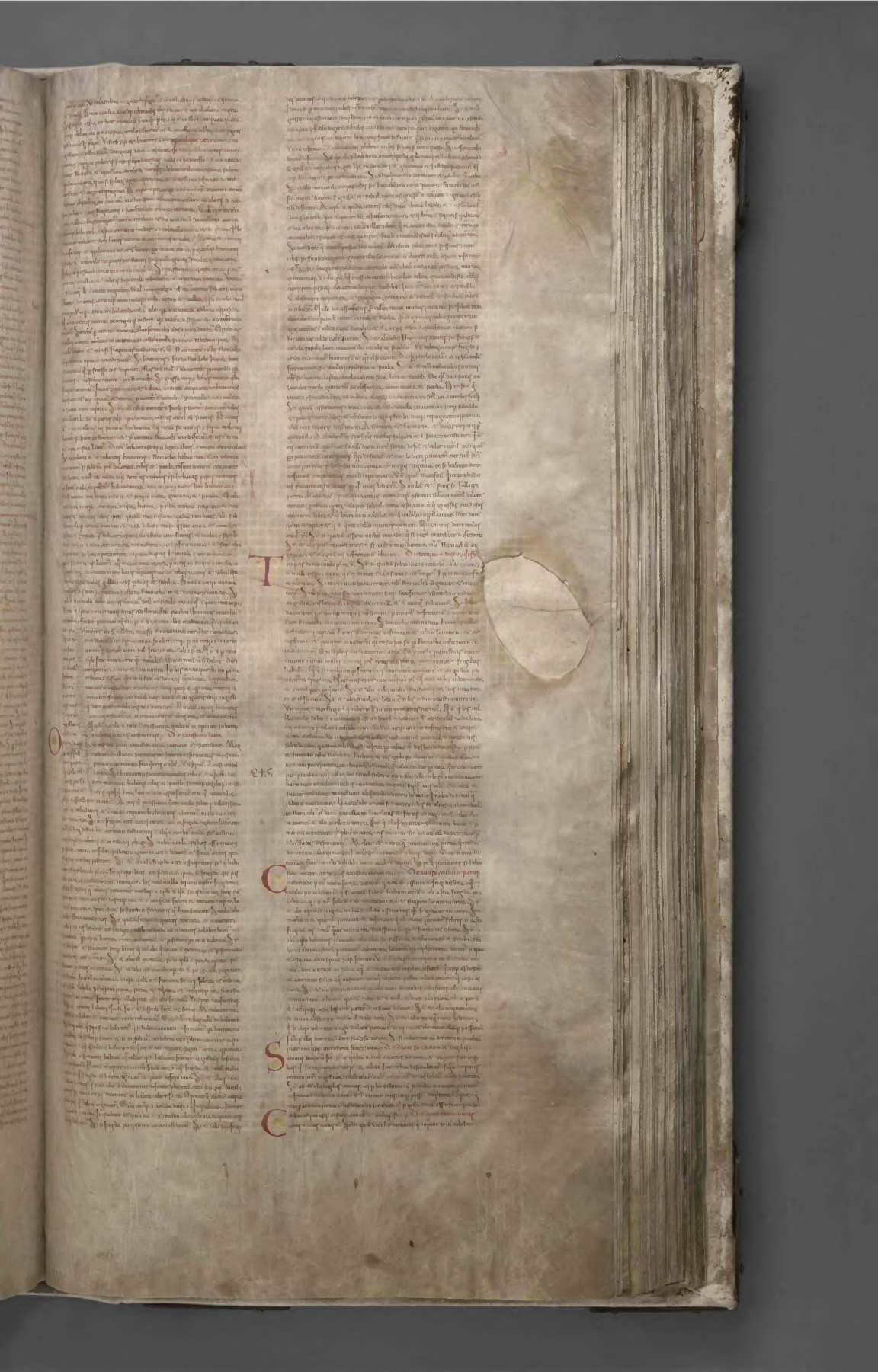

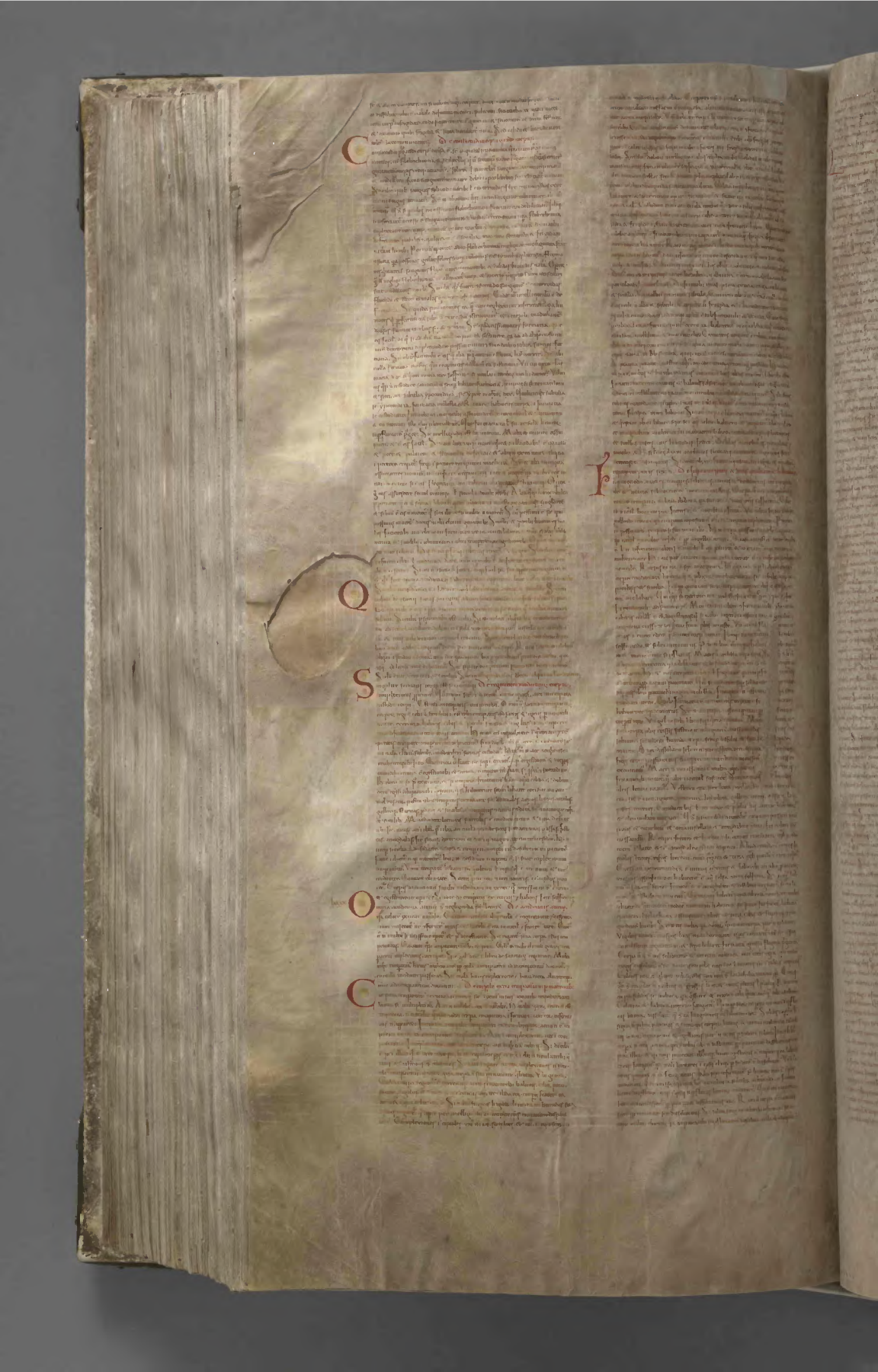

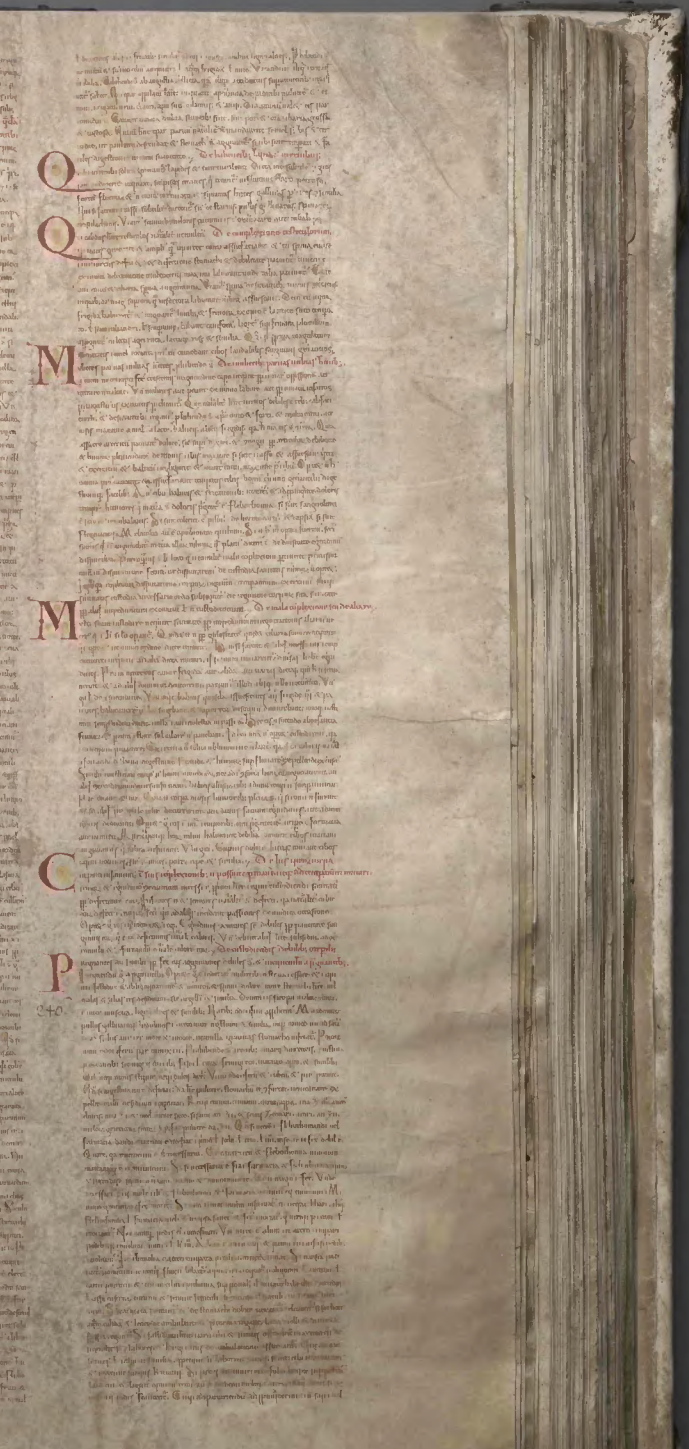

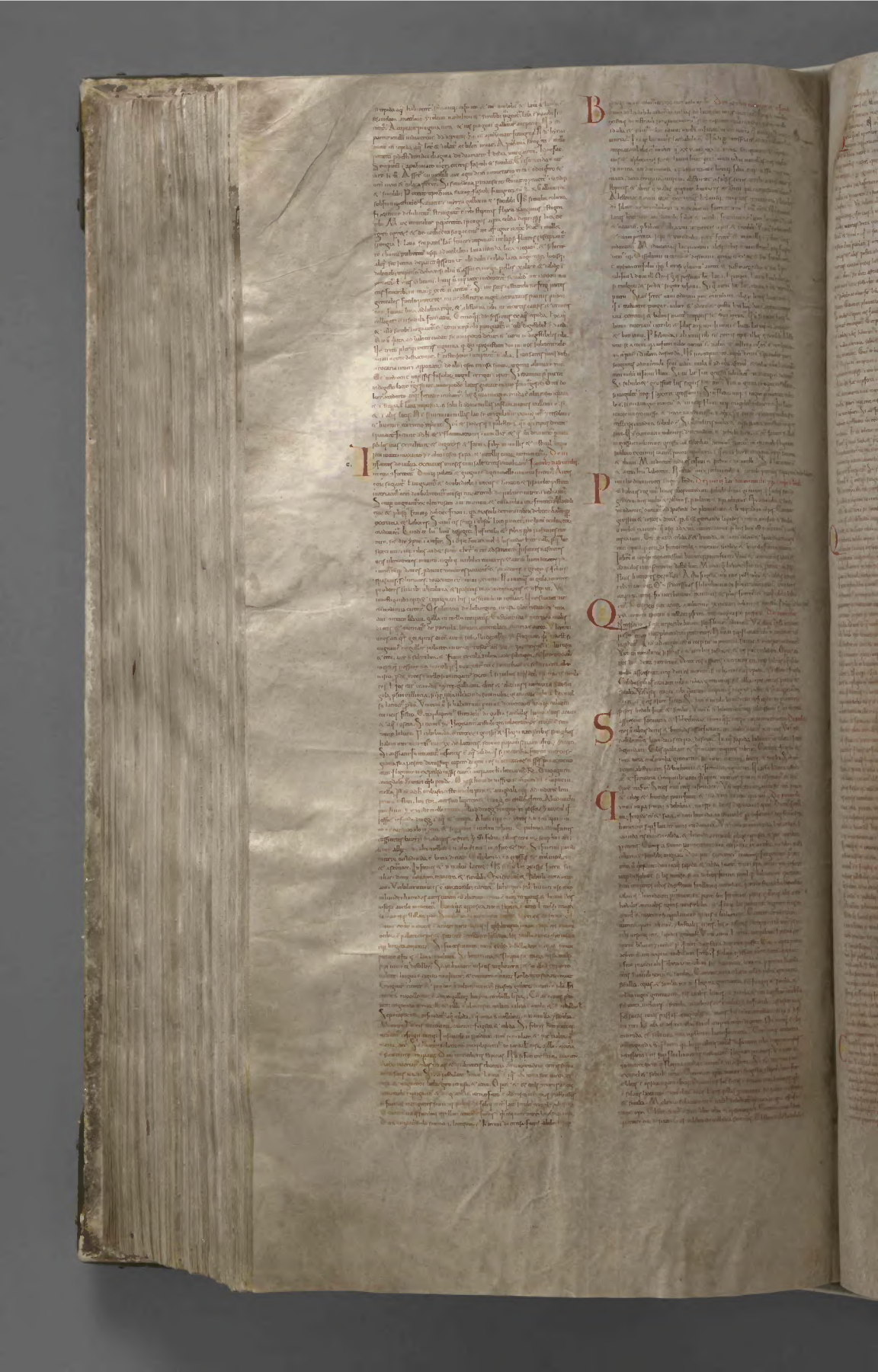

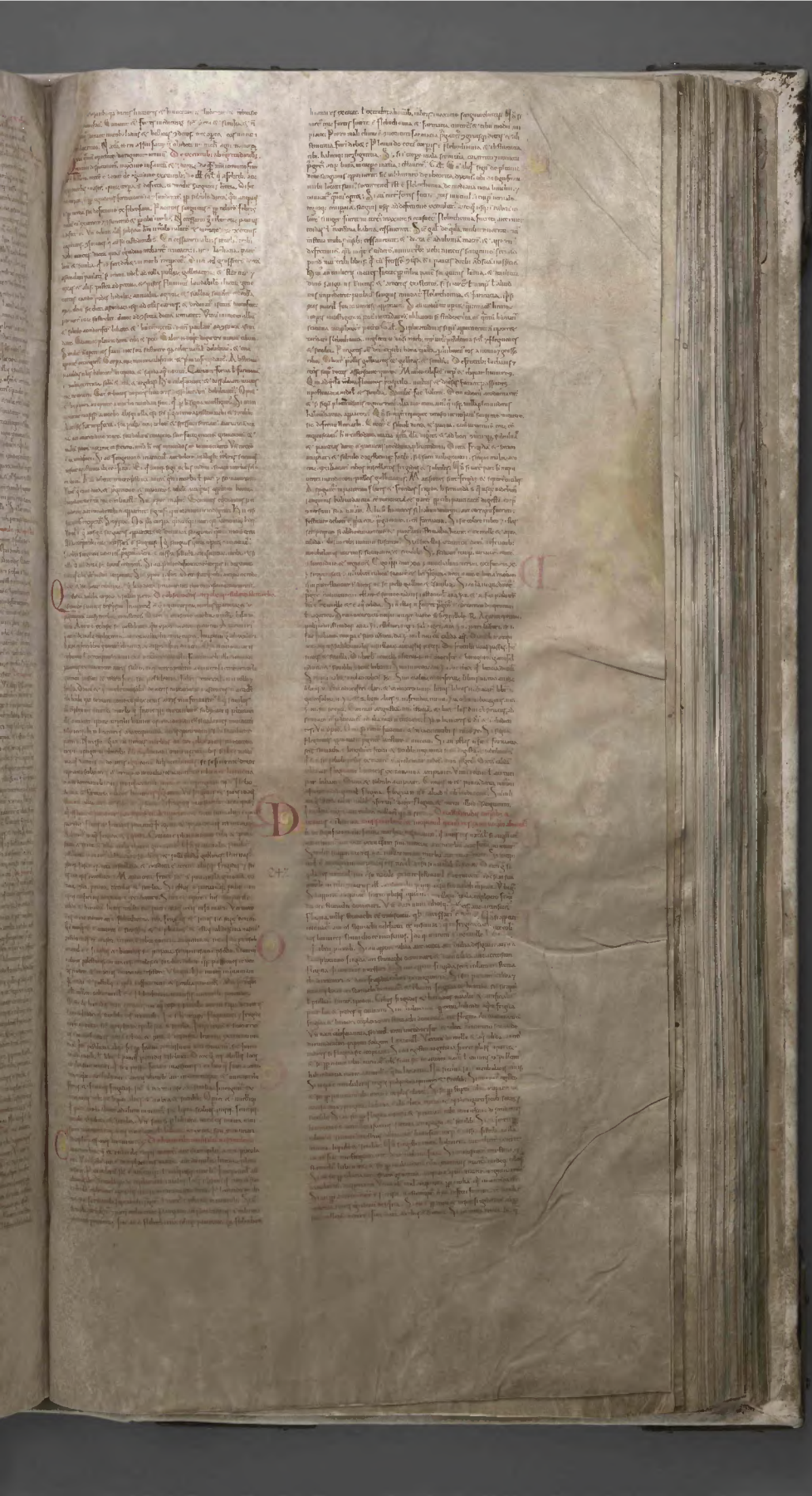

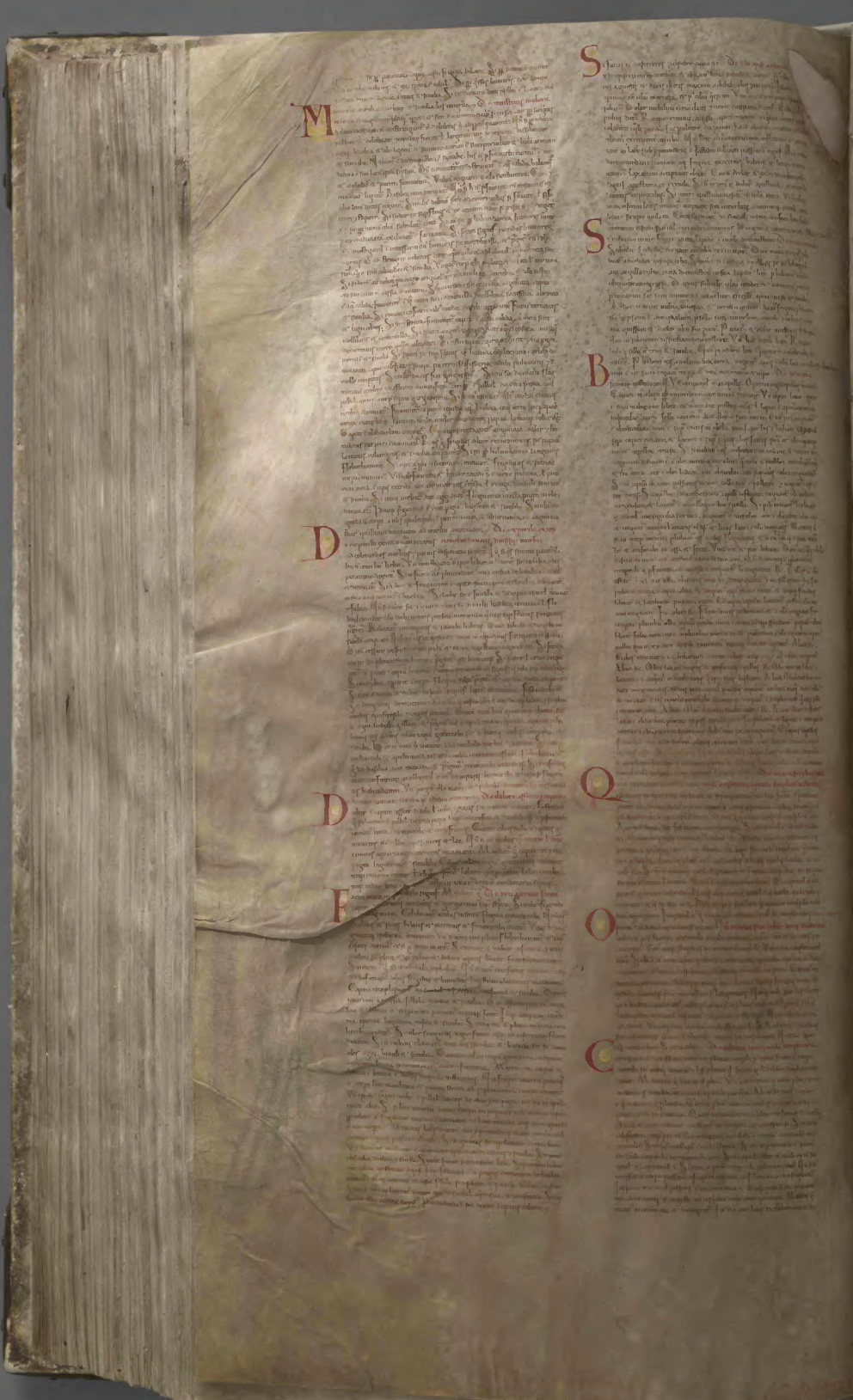

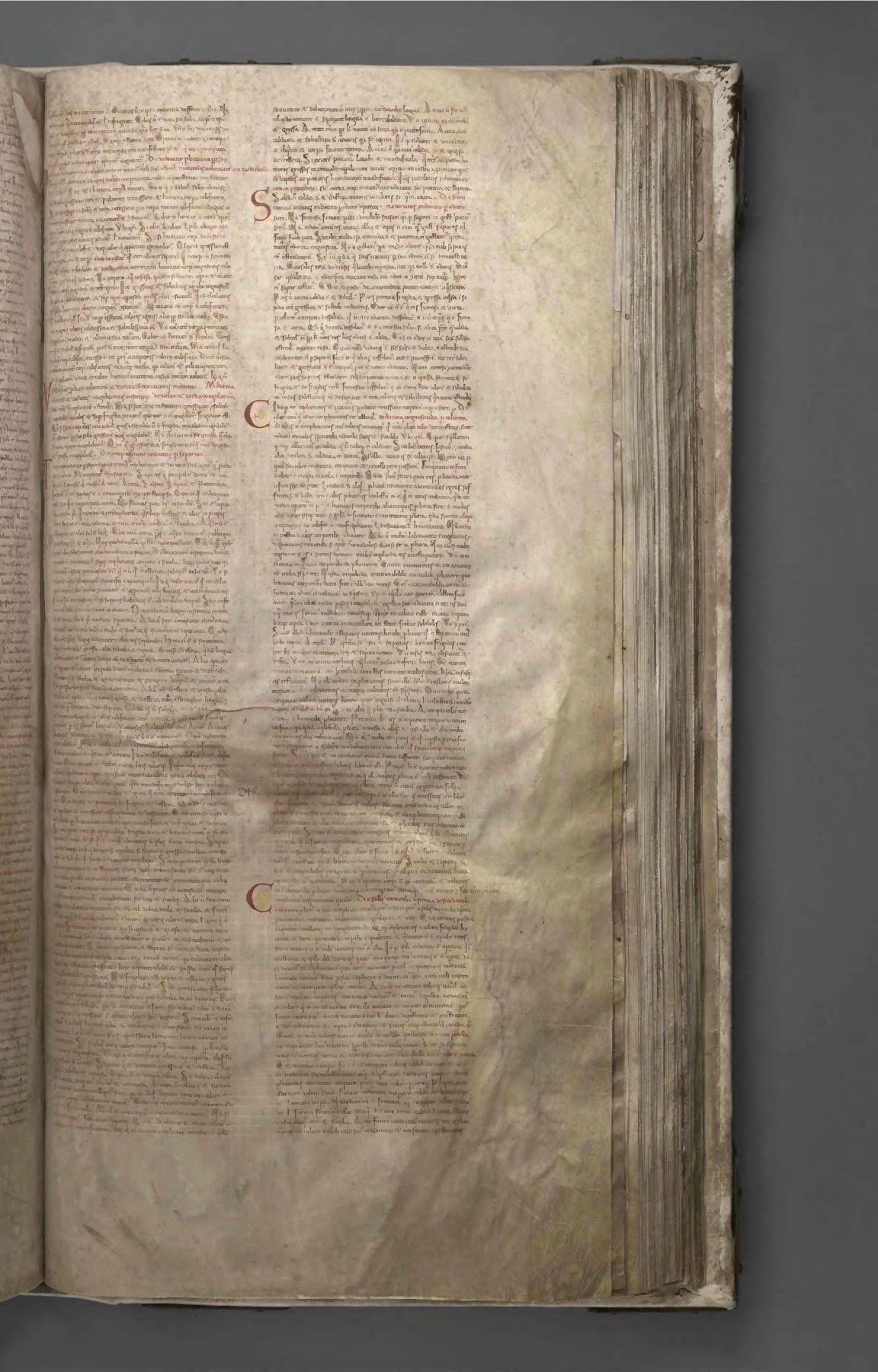

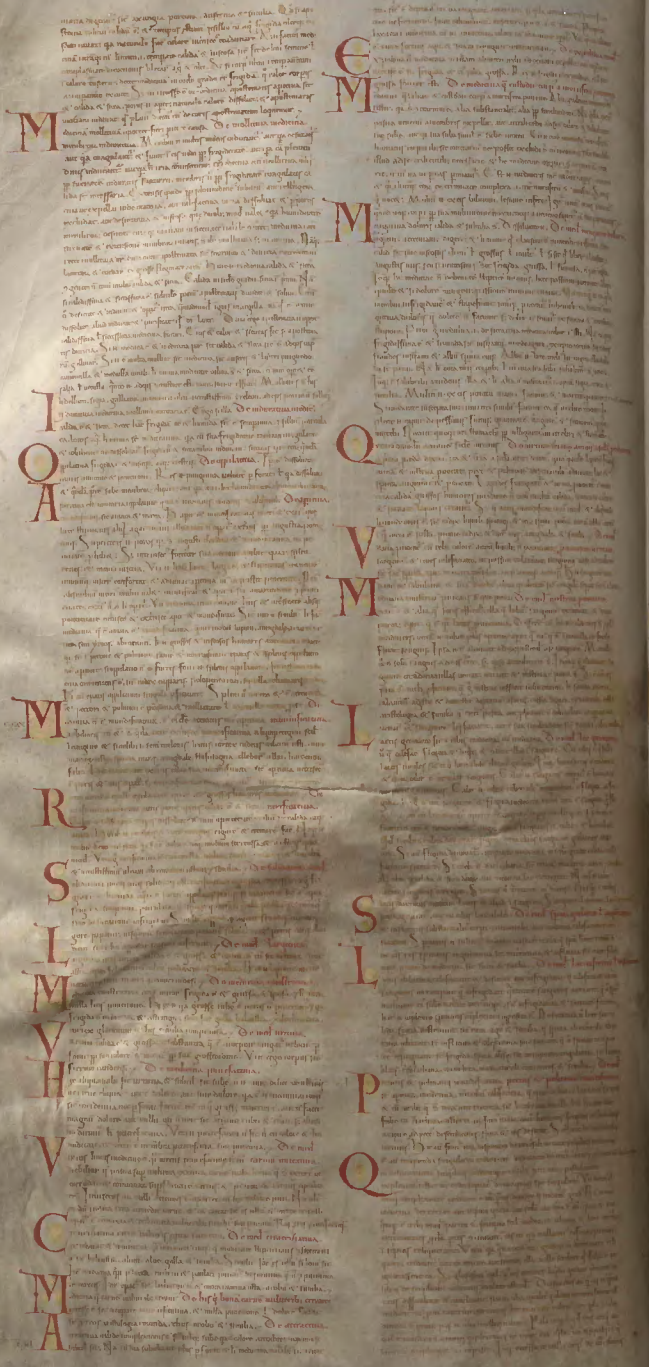

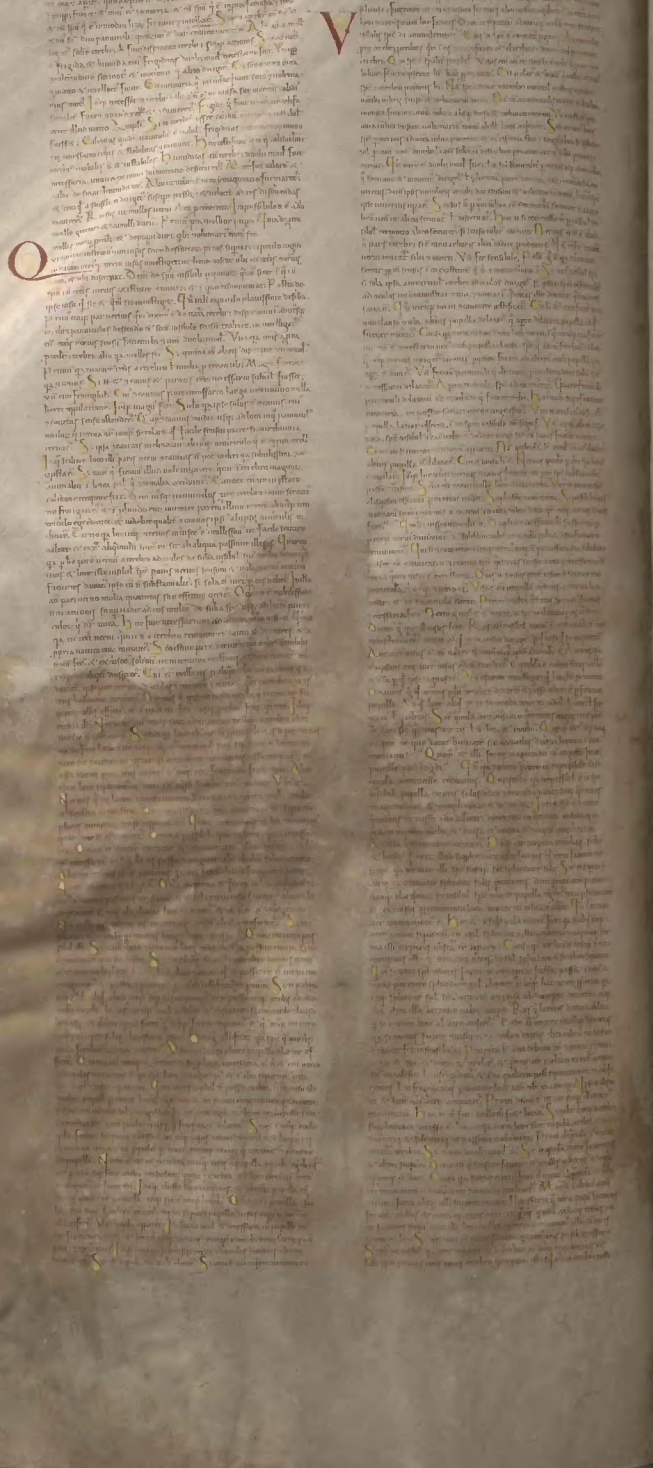

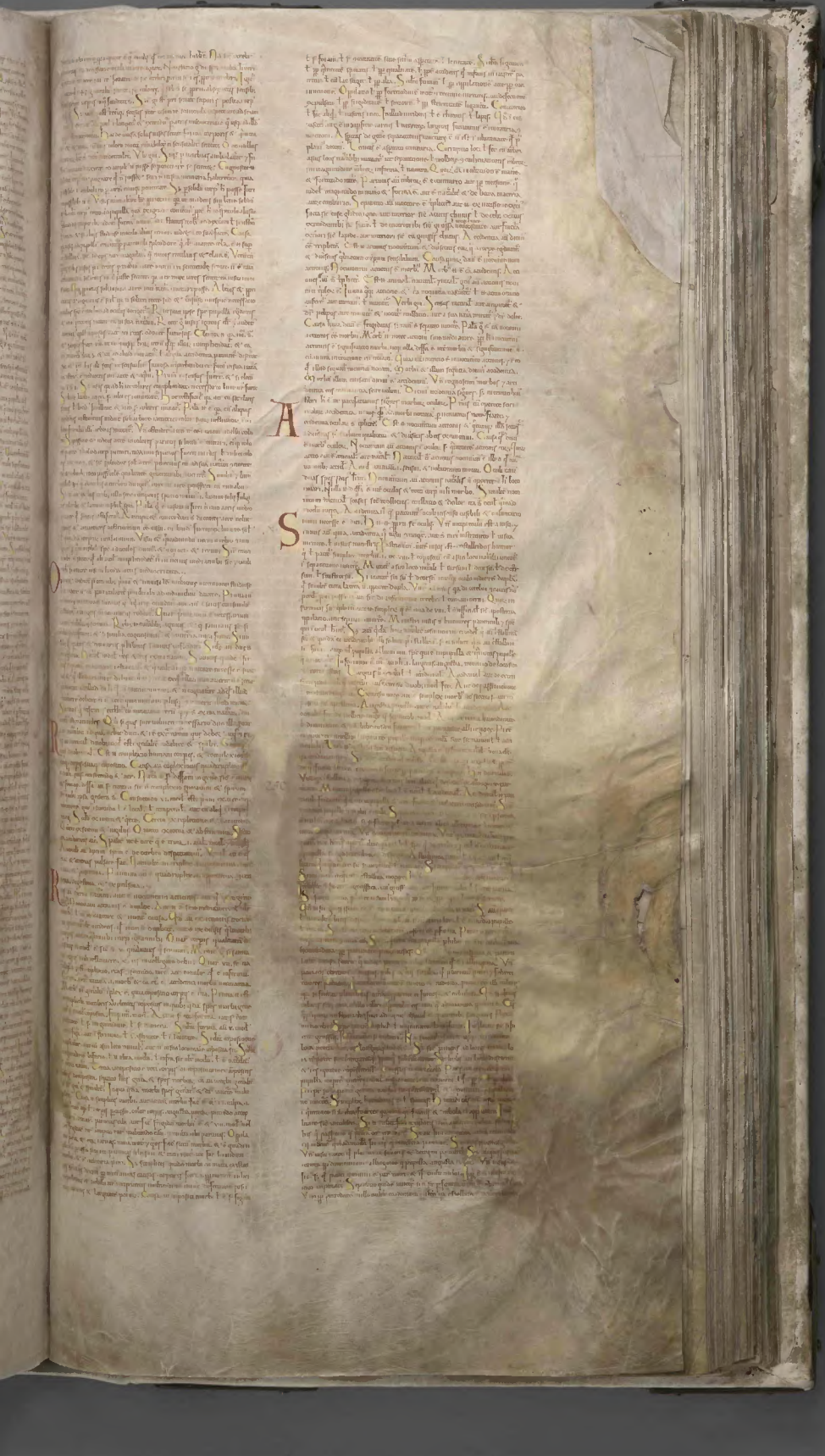

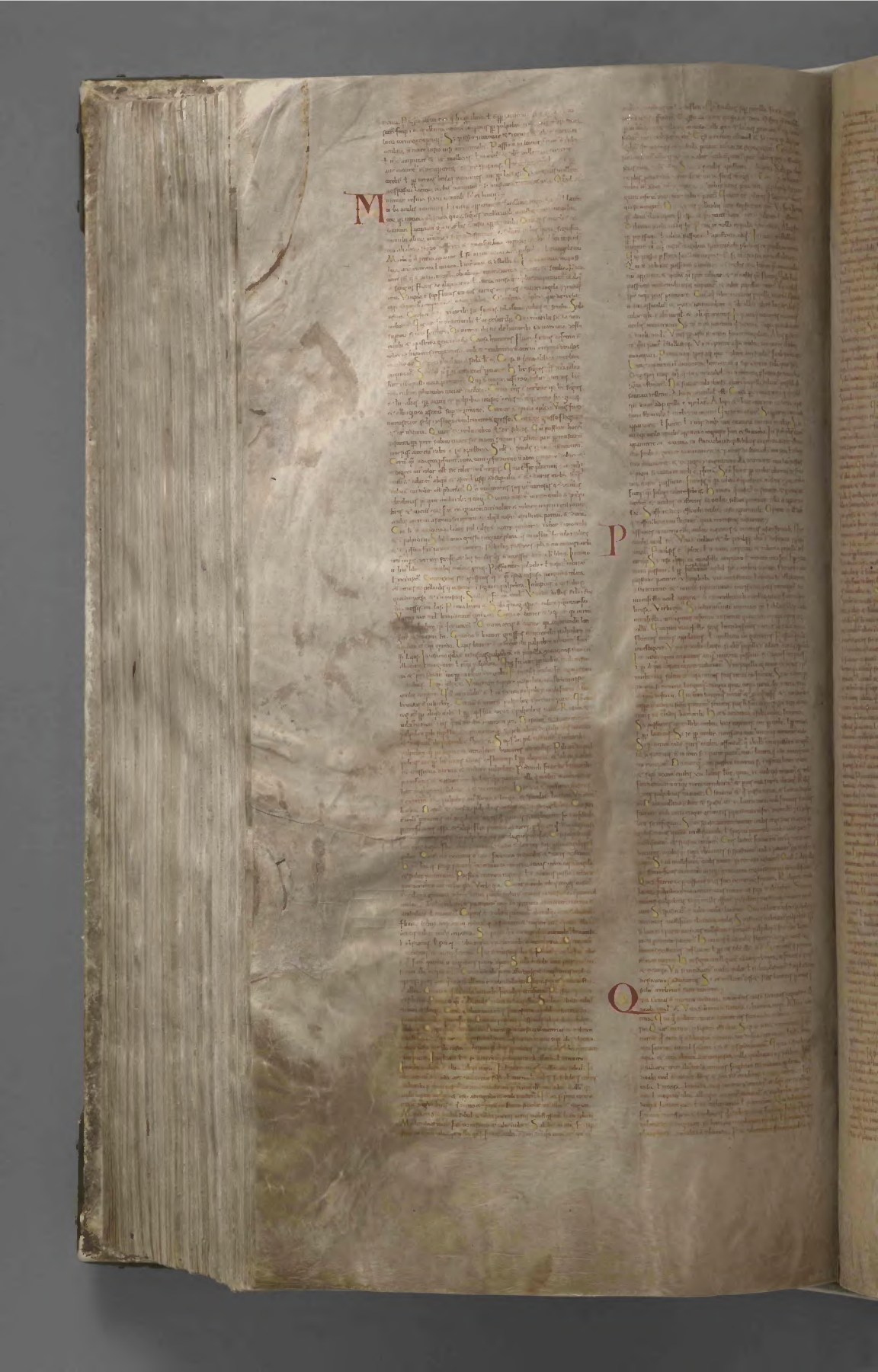

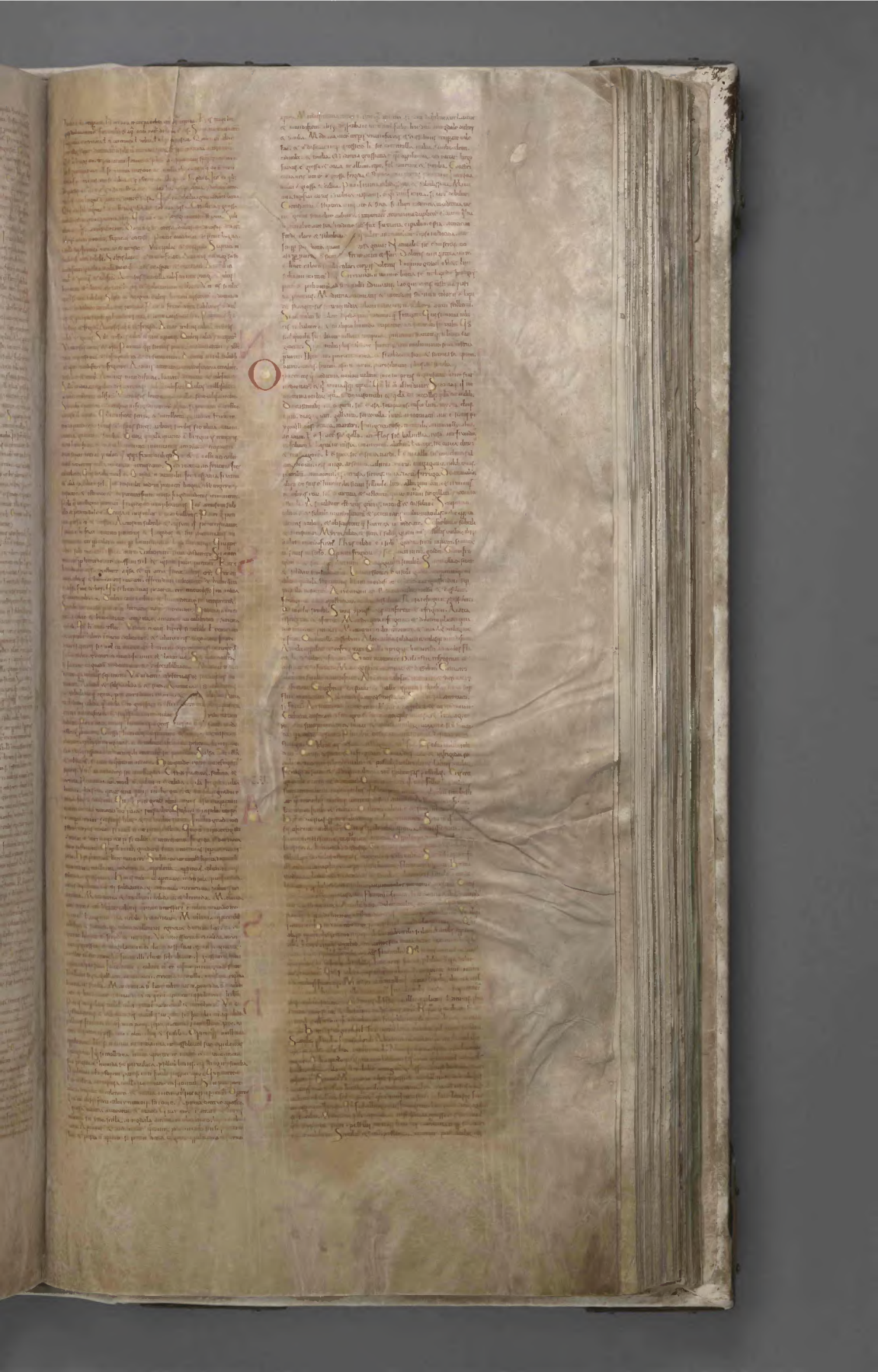

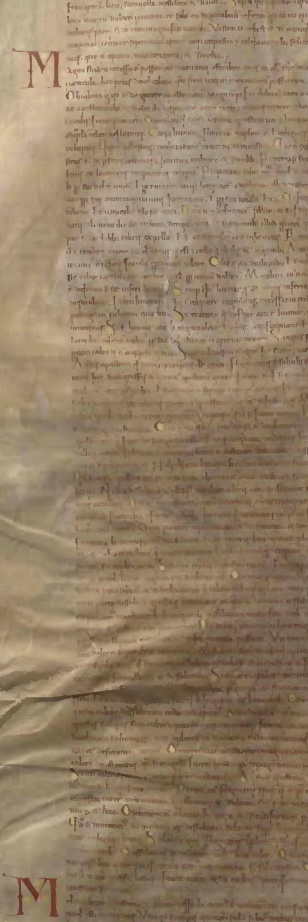

BEATISSIMO PAPE DAMAS[O]

NOVUM OPUS ME FACERE

cogis ex ueteri: ut post exemplaria scripturarum toto orbe dispersa. quasi quidam arbiter sedeam. Et quia inter se uariant que sint illa. que cum greca consentiant ueritate decernam. Pius labor. sed periculosa presumptio. iudicare de ceteris. ipsum ab omnibus iudicandum. Senis mutare linguam. et canescentem mundum ad initia retrahere paruulorum. Quis enim doctus pariter uel indoctus cum in manus uolumen assumpserit. et a saliua quam semel imbibit uiderit discrepare quod lectitat. non statim erumpat in uocem me falsarium. me clamans esse sacrilegum. Qui audeam aliquid in ueteribus libris. addere. mutare. corrigere. [illegible]

[illegible]

253

Expliciunt capitula? [illegible] PROLOGUS QUATUOR EUANGELIORUM.

PLURES FUISSE QUI EUANGELIA SCRIPSERUNT. et lucas euangelista testatur dicens. Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem rerum que in nobis completae sunt. sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi uiderunt sermonem et ministrauerunt ei. [illegible]

[illegible]

[illegible] Explicit prologus.

EUSEBIUS CARPIANO FRATRI IN DOMINO SALUTEM.

AMMONIUS QUIDEM ALEXANDRINUS MAGNO STUDIO ATQUE industria unum nobis pro quattuor euangeliis dereliquit. Nam cuiusdam euangelistae [illegible]

[illegible]

HIERONIMUS DAMASO PAPE.

SCIENDUM ETIAM NE QUIS IGNARUM EX SIMILITUDINE NUmerorum error inuoluat. [illegible]

[illegible]

Incipit ARGUMENTUM SECUNDUM MATTHEUM.

MATTHEUS EX IUDEA SICUT IN ORDINE PRIMUS PONITUR. ITA euangelium in iudea primus scripsit. Cuius uocatione ad deum ex publicanis actibus fuit. [illegible]

[illegible]

[illegible] EXPLICIT ARGUMENTUM.

BREUIARIUM EIUSDEM.

i Natiuitas xpisti. magi cum muneribus. [illegible]

ii [illegible]

iii De baptismate [illegible] de xpisti baptismo. [illegible]

iiii [illegible]

[illegible]

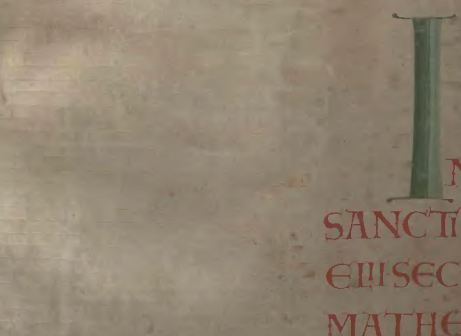

INCIPIT
SANCTI EVANG
ELII SECVNDVM
MATHEVM

IBER GENERA
TIONIS IHV XPI
FILII DAVID FILI
ABRAHAM. AB
RAHAM AVTE
GENVIT YSAAK
YSAAK AVTEM
GENVIT IACOB
IACOB AVTEM
GENVIT IVDAM
IVDAS AVTEM
GENVIT PHARES
ET ZARA DE T
HAMAR. PHARES
AV GENESROM
ESROM AV GEN
ARAN. ARAM AV
GEN AMINADAB
AMINADAB AV
GEN NAASON
NAASON AV GEN
SALMON. SALMS
AV GEN BOOZ
DE RACHAB BO
OZ AV GENVIT
OBETH EX RV TH
OBETH AV GEN

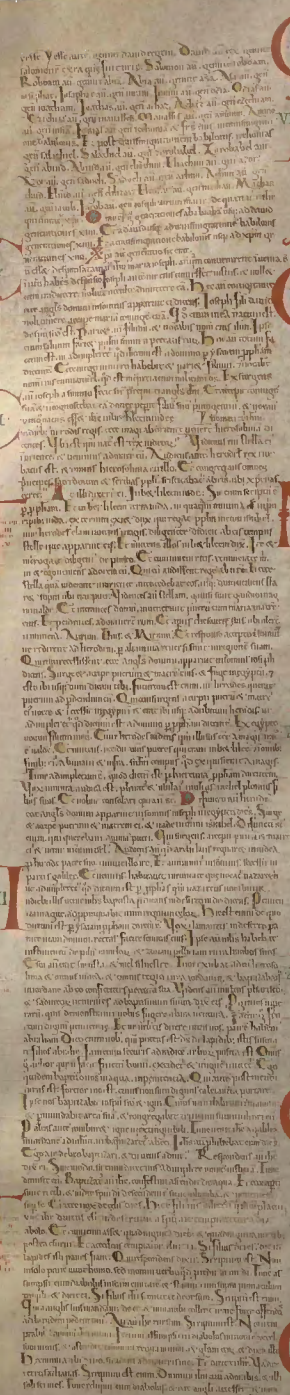

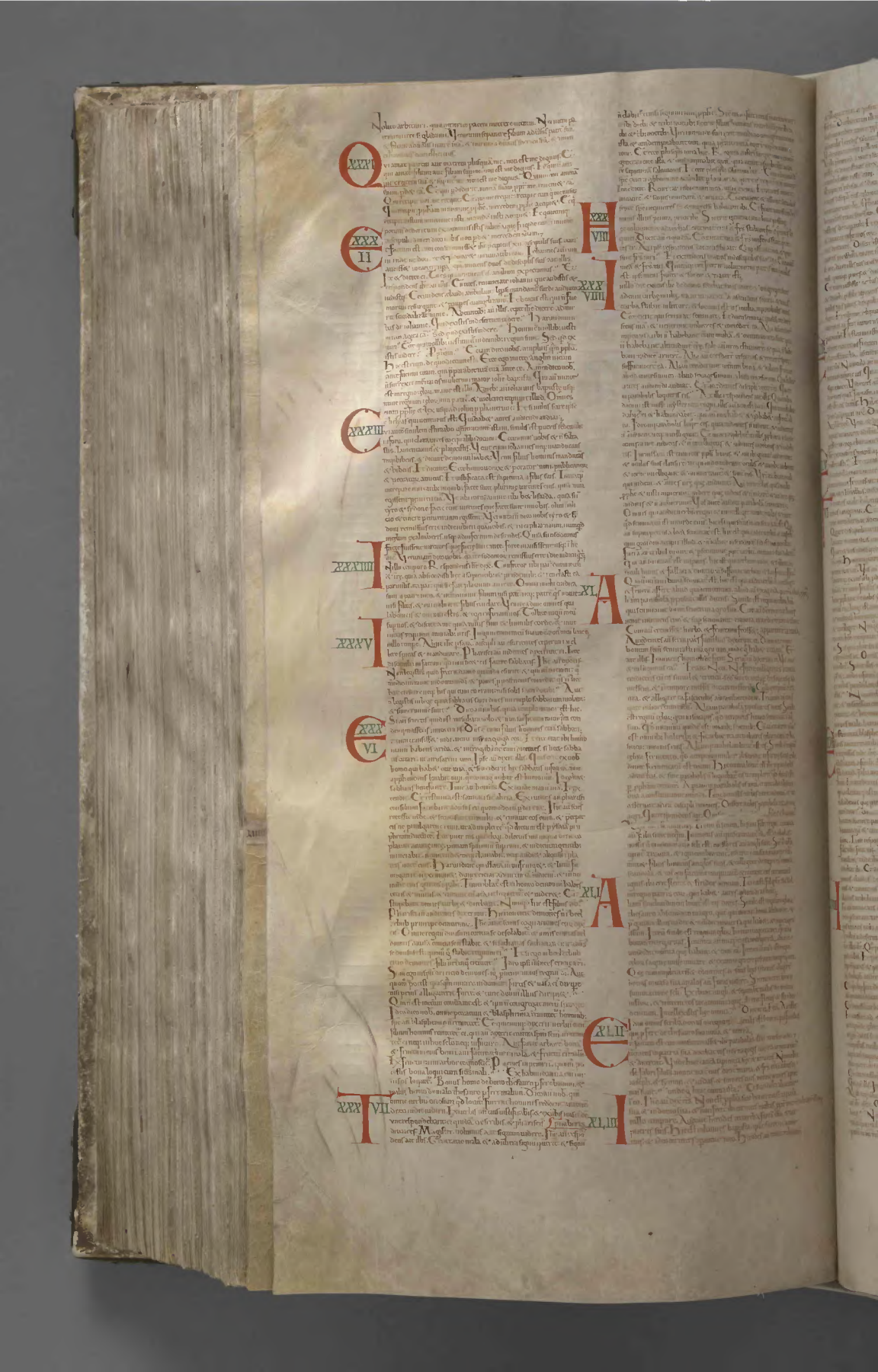

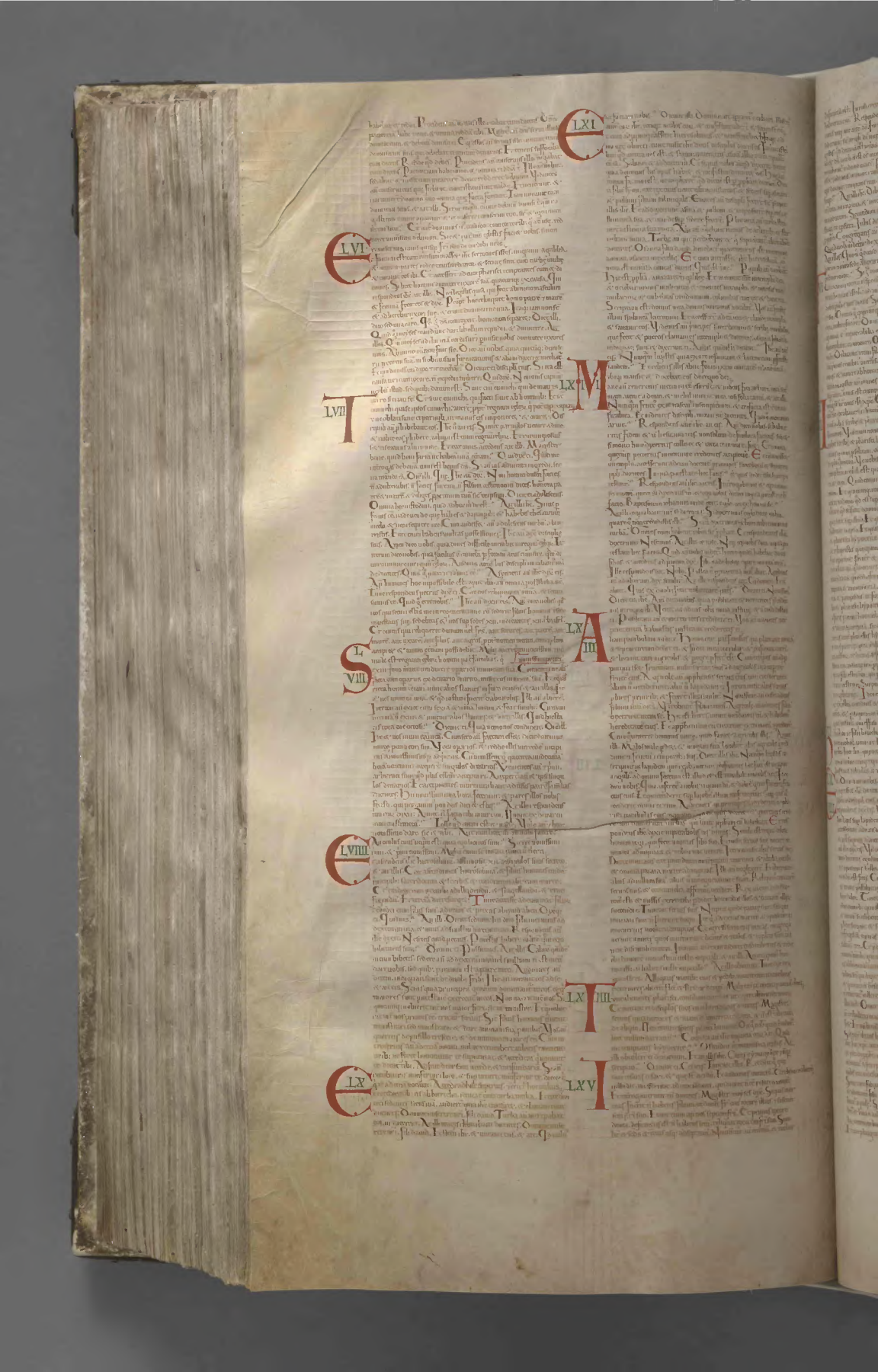

INCIPIT PREFATIO SECUNDUM MARCUM.

MARCUS EVANGELISTA DEI electus et petri in baptismate filius, atque in divino sermone discipulus, sacerdotium in israhel agens, secundum carnem levita, conversus ad fidem christi evangelium in italia scripsit, ostendens in eo quid et generi suo deberet et christo. Nam initium principii in voce prophetice exclamationis instituens, ordinem levitice electionis ostendit, ut predicans predestinatum iohannem filium zacharie in voce angeli annuntiantis emissum, non solum verbum caro factum, sed et corpus domini per verbum divine vocis animatum, initio evangelice predicationis ostenderet, ut qui hec legens sciret, cui initium carnis in domino ihesu adventantis habitaculum carnis deberet agnoscere, atque in se verbum vocis quod in consonantibus perdiderat inveniret. Denique et perfecti evangelii opus intrans, et a baptismate domini predicare deum inchoans, non laboravit nativitatem carnis quam in prioribus viderat dicere, sed totus in primis expositione deserti, ieiunium numeri, temptationem diaboli, congregationem bestiarum, et ministerium protulit angelorum, ut instituens nos ad intellegendum singula in brevi compingens, nec auctoritatem facte rei demeret, et operi perficiendo plenitudinem non negaret. Denique amputasse sibi post fidem pollicem dicitur, ut sacerdotio reprobus haberetur, sed tantum consentiens fidei predestinata potuit electio, ut nec sic in opere verbi perderet, quod prius meruerat in genere. Nam alexandrie episcopus fuit, cuius per singula opus scire et evangelii in se dicta disponere, et disciplinam in se legis agnoscere, et divinam in carne domini intellegere naturam, que nos primum requirere, dehinc inquisita volumus agnoscere, habentes mercedem exhortationis, quoniam qui plantat et qui rigat unum sunt, qui autem incrementum prestat deus est. Rogatus autem marcus rome a fratribus evangelium breve conscripsit, quod audierat petrum referentem. Quod cum petrus audisset, probavit et ecclesiis legendum sua auctoritate tradidit. Sumpto itaque evangelio quod ipse conscripserat, perrexit egyptum, et primus alexandrie cathedram tenuit, et ecclesiam constituit. Tanta autem multitudo refert credentium virorum ac mulierum primo ingressu exemplo sobrietatis et continentie congregata, ut etiam conversatio eorum qui per ipsum crediderant, et vita tota ad instituta ac frugalia eorum sobriaque convivia librorum memoriae mandata sint a viro disertissimo philone, et usque in hodiernum diem servatur a nobis. Quia hec et hic similia scribere gerit ab his qui apud alexandriam credebant, sicut et illi qui in hierosolimis ante crediderant, certum est quod idem actu eademque institutione, eandem sine dubio et religionis fidem designat. Oportebat namque per ferre huius boni paratum fieri in universam grecam, omnemque barbariem, in egypto tamen maior est copia per singula territoria, precipue tamen circa alexandriam. Nam optimus quisque ex omnibus locis velut ad uberis patrie glebam fermas accurrit colonus. Etiam de ecclesiis que apud eos sunt, ita narrat idem philo. Est inquit in singulis locis consecrata orationum domus, in qua in secreto honesta et casta vite mysteria celebrant, nihil illuc prius quod ad cibum potumque pertineat, vel ad reliqua humani corporis ministeria, sed legis tantum libros et volumina prophetarum, ymnosque quoque in deum, ceteraque his similia, in quibus disciplinis iustitie ad perfectam beatamque vitam studiis insignibus coalescunt. Ab ortu autem usque ad vesperum omne eius spatium in studiorum exercitiis ducunt, philosophieque per sacras litteras imbuuntur, patrium leges in allegorica intelligentia discutientes. Continentiam vero velut fundamentum primo in animo collocant, et ita demum super hanc reliquas per virtutes edificare contendunt. Cibum potumque nullus eorum capiet ante solis occasum, videlicet tempus lucis cum philosophie studiis, curam vero corporis cum nocte sociant. Nonnulli autem etiam post triduum incommunicatum cibi capiunt, quos scilicet fames urget. Jam vero hi qui sacris divinis sapientie et profundiori intelligentie sacrorum voluminum invigilant, tamquam copiosis dapibus inhiantes impleri nequeunt, et tanto acrius inflammantur, sexto demum die vix iam desiderati quam necessarium corpori indulgent cibum. Conveniunt autem apud eos diversi sexus et femine, in quibus plures iam grandeve sunt virgines, integritatem casti corporis non necessitate, sed devotione servantes.

i De iohanne baptista.
ii Ubi ihesus baptizatur.
iii Ubi temptatur a diabolo.
iiii Ubi ihesus de navi convocat petrum et andream.
v Item iacobum et iohannem.
vi De homine in synagoga in spiritu inmundo.
vii De socru petri et febribus.
viii De sanatione ihesu et multitudine quam curavit.
viiii De homine leproso.
x Ubi paraliticus lectum fert.
xi Ubi ihesus levin de theloneo vocat.
xii Ubi cum publicanis et peccatoribus manducat.
xiii De filiis sponsi et utres et vinum.
xiiii Ubi discipuli spicas vellebant.
xv De homine qui habebat manum aridam.
xvi Ubi ihesus in navi sedet propter populum.
xvii Electio xii apostolorum.
xviii De beelzebub et regnum divisum.
xviiii De blasphemia in spiritum sanctum.
xx De matre domini et fratribus eius.
xxi De parabola seminantis semen suum.
xxii Ubi ihesus discipulis parabolam aperit.
xxiii De lucerna sub modio.
xxiiii De homine qui seminavit et obdormivit.
xxv Parabola de grano sinapis.
xxvi Ubi dominum in navi discipuli excitant et imperat tempestati.
xxvii De legione et grege porcorum.
xxviii De muliere que fluxum sanguinis patiebatur.
xxviiii De filia archisynagogi suscitata.
xxx Ubi dicunt de ihesu iudei filius sit fabri.
xxxi Ubi ihesus mittit discipulos cum potestate.
xxxii De capite iohannis in disco.
xxxiii De quinque panibus in quinque milibus virorum.
xxxiiii Ubi ihesus supra mare ambulat.
xxxv Ubi in lectulis proponunt infirmos.
xxxvi De manibus non lavandis.
xxxvii Item ubi discipulis edisserit.
xxxviii De muliere syrophenissa.
xxxviiii De homine surdo et muto.
xl Item de septem panibus in iiii milia hominum.
xli Ubi petunt signum de celo et cavendum est a fermento phariseorum.
xlii De ceco qui quasi arbores videt homines.
xliii Petrus confitetur christum et de passione futura.
xliiii Debere crucem portare et christum confiteri.
xlv Ubi cum moyse et helya in monte loquitur.
xlvi Ubi iohannem helye assimulat.
xlvii De homine cuius filius demonium habebat.
xlviii De humilitate sicut pueri.
xlviiii De calice aque frigide et mola asinaria.
l De manu et pede et oculo eruendo.
li De sale terre.
lii Non debere dimittere uxorem.
liii Ubi ihesus infantes benedicit.
liiii De divite et camelo.
lv Ubi petrus dicit ecce nos reliquimus omnia.
lvi Ubi ihesus dicit iterum de passione futura.
lvii De filiis zebedei.
lviii De principatu terre et humilitate.
lviiii De ceco mendicante.
lx De pullo asine.
lxi De ficu quam maledixit ihesus.
lxii Ubi ihesus eicit de templo vendentes.
lxiii De dimittendum sit peccata.
lxiiii Ubi ihesus interrogat de iohanne baptista.
lxv De vinea et colonis.
lxvi De denario cesaris.
lxvii De muliere que septem fratres habuerit.
lxviii Ubi scriba querit a ihesu quid sit mandatum primum.
lxviiii De christo cuius filius sit.
lxx De vidua et gazophilacio.
lxxi Ubi discipuli mirantur structuram templi.
lxxii De adventu iudicii.
lxxiii De martiribus.
lxxiiii De pregnantibus et nutrientibus.
lxxv De tempore antichristi et adventu christi.
lxxvi Parabolam de arbore ficus.
lxxvii De homine peregre profecturum.
lxxviii Consilium sacerdotum adversum ihesum.
lxxviiii De muliere et ampulla unguenti.
lxxx Ubi iudas paciscitur.
lxxxi De cena domini.
lxxxii De sacramentis.
lxxxiii Ubi ihesus dicit petro ter me negabis.
lxxxiiii Ubi tercio venit.
lxxxv Ubi iudas eum tradit.
lxxxvi Ubi petrus abscidit auriculam.
lxxxvii Ubi ihesus auditur a principibus sacerdotum.
lxxxviii Ubi petrus illum tercio negat.
lxxxviiii Ubi ihesus auditur a pilato.
xc Ubi illuditur a militibus.
xci Ubi crucifigitur ihesus.
xcii Ubi velum templi scinditur.
xciii Ubi ioseph petit corpus ihesu.
xciiii Resurrectio domini et visio angeli.
xcv Ubi ihesus apparuit duobus in via post resurrectionem.
xcvi Ubi iterum videtur ab apostolis.

288

INICIUM SANCTI EVANGELII SECUNDUM MARCUM

1594 [illegible]

NICIVM EVAN
GELII IHV XPI
FILII DI SICVT
SCRIPTV EST
IN YSAIA PROP
HETA ECCE
MITTO ANGE
LVM MEV ANTE
FACIEM TVAM
QVI PREPARA
BIT VIAM TVA
VOX CLAMAN
TIS IN DESER
TO PARATE VIA
DOMINI RECTA
FACITE SEMI
TAS EIVS FVT
IOHANNES INCE
SERTO BAPTI
ZANS ET PDI
CANS BAPTIS
MVM PENITED
TIE IN REMIS
SIONEM PECCA
TOR ET EGRE
DIEBAT AD EV
OMIS REGIO IVDEE

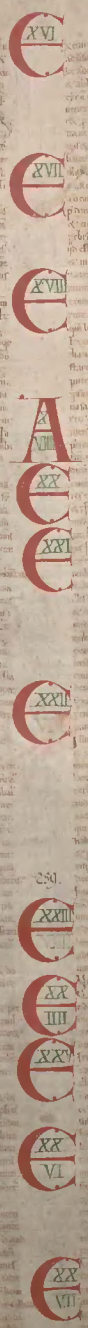

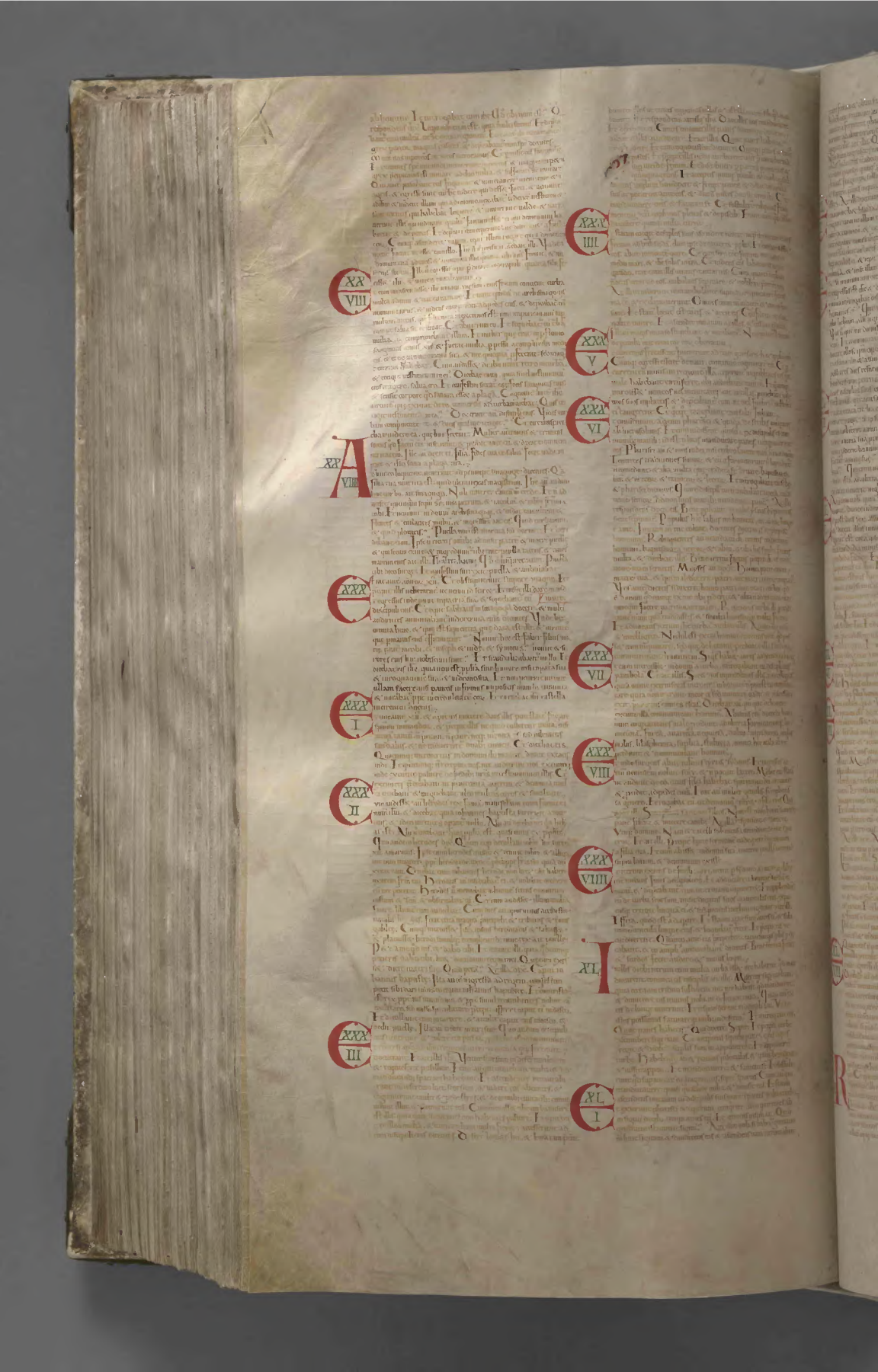

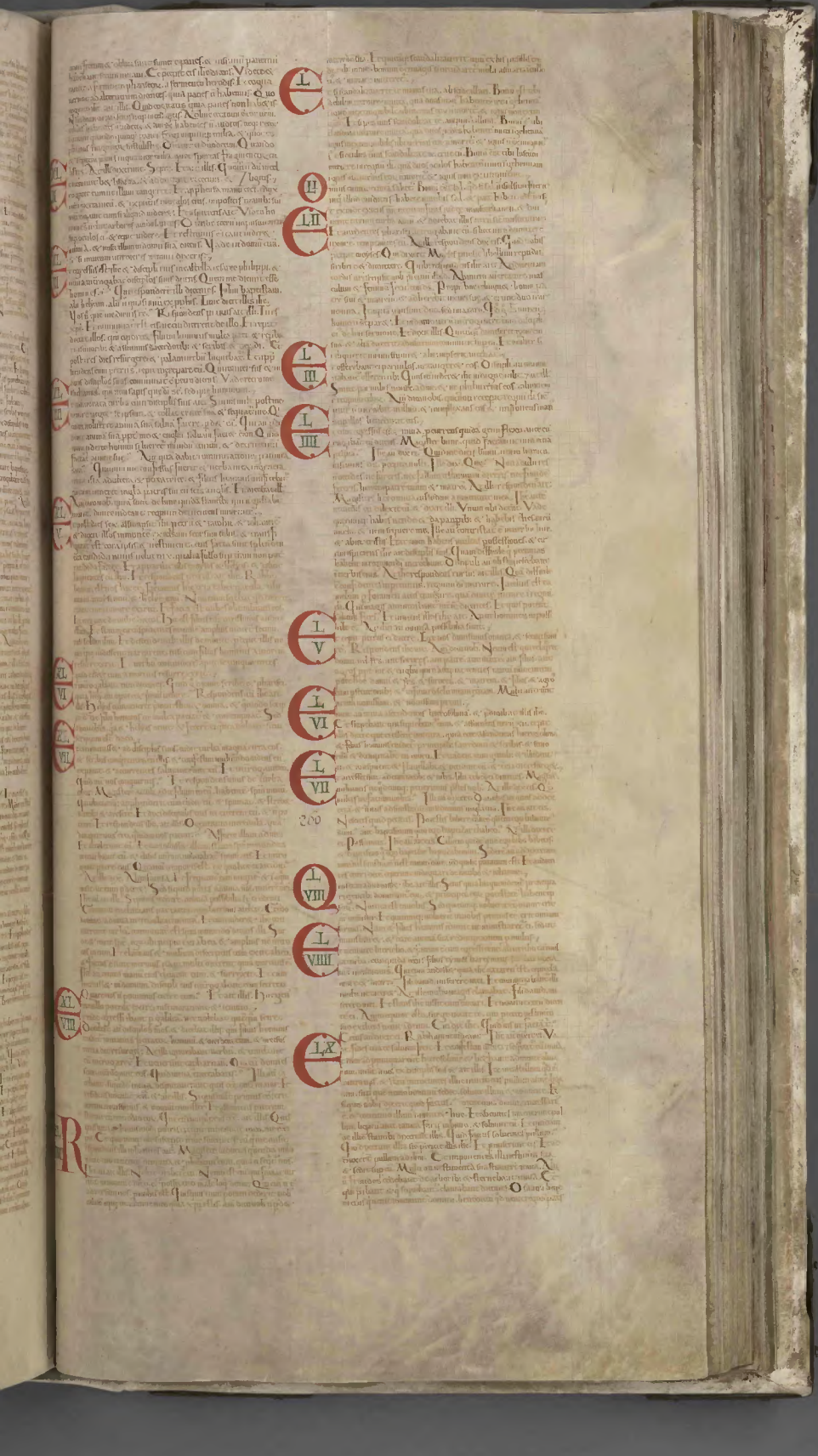

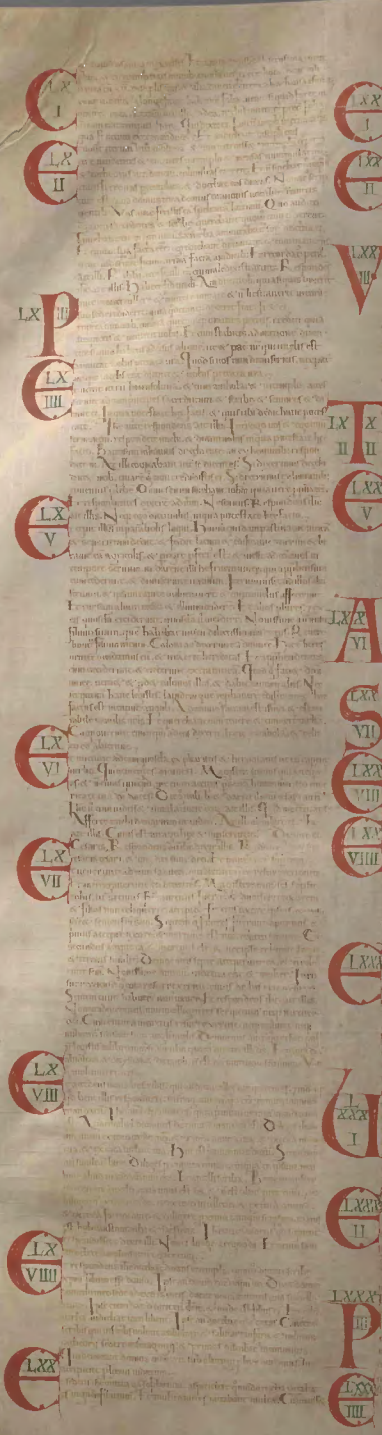

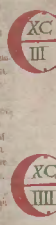

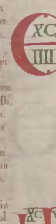

LVCAS SYRVS ANTIOCE

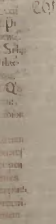

VIT AVTEM IN
DIEBVS HERODS
REGIS IVDEE
SACERDOS QV
DAM NOMINE
ZACHARIAS DE
VICE ABIA ET
VXOR ILLI DE
FILIABVS AARŌ
ET NOMEN EI
ELIZABETh
ERANT AVTE
IVSTI AMBO
ANTE DEVM
INCEDENTES
IN OMNIBVS MA
DATIS ET IVS
TIFICATIONIB
DOMINI SINE
QVERELA ET ID
ERAT ILLIS FIL
EO QD ESSET
ELIZABETh STE
RILIS ET AMBO
PROCESSISSET
IN DIEBS SVIS
FACTV E AVTE

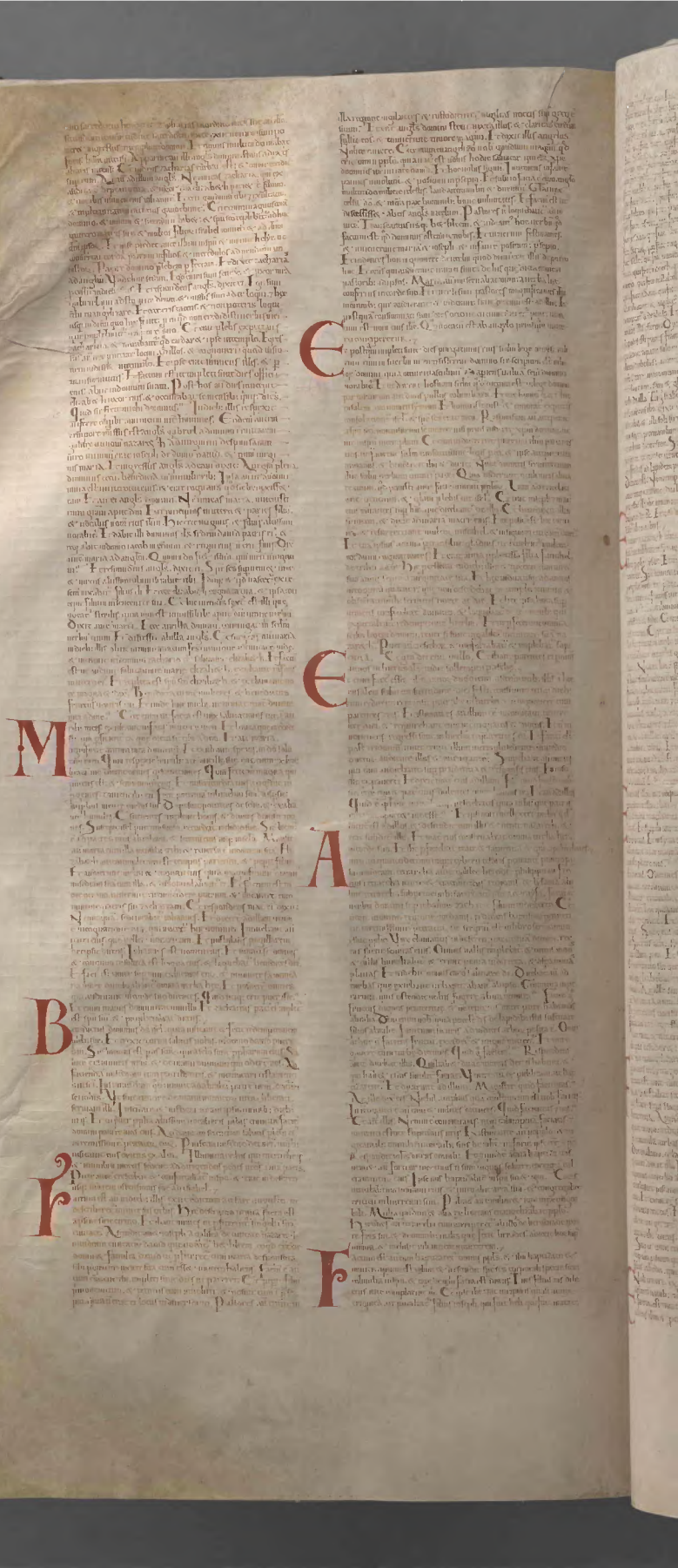

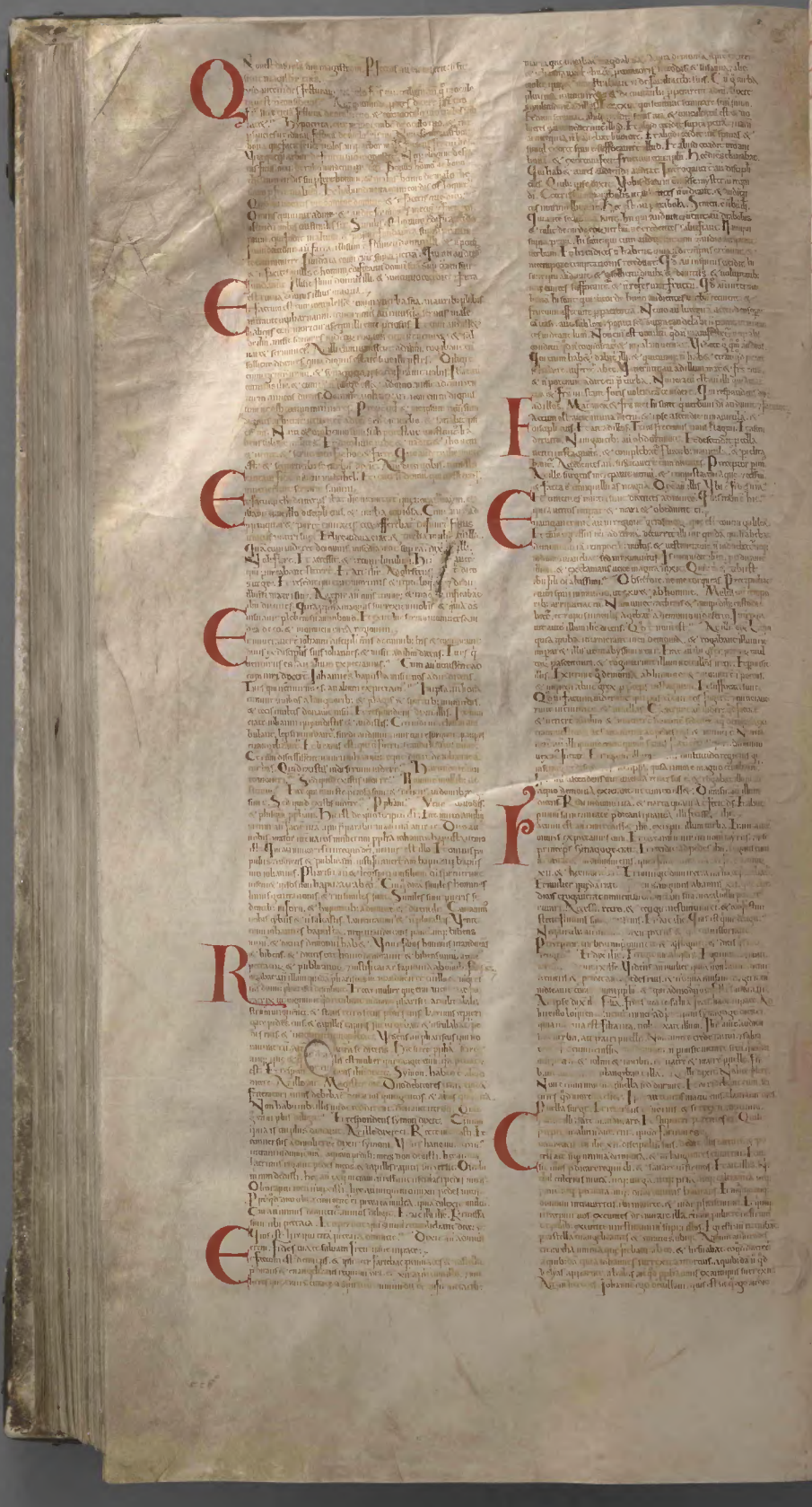

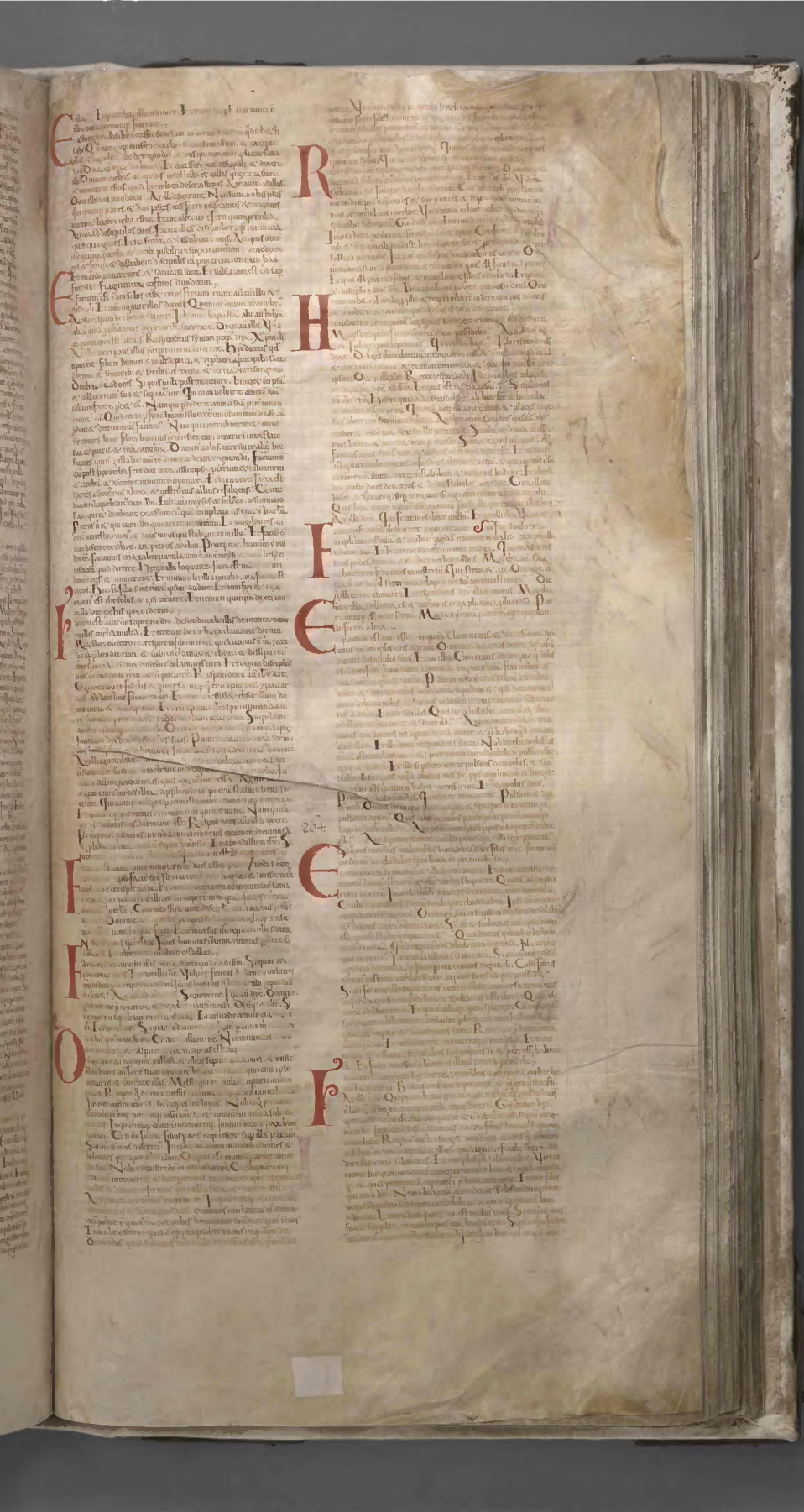

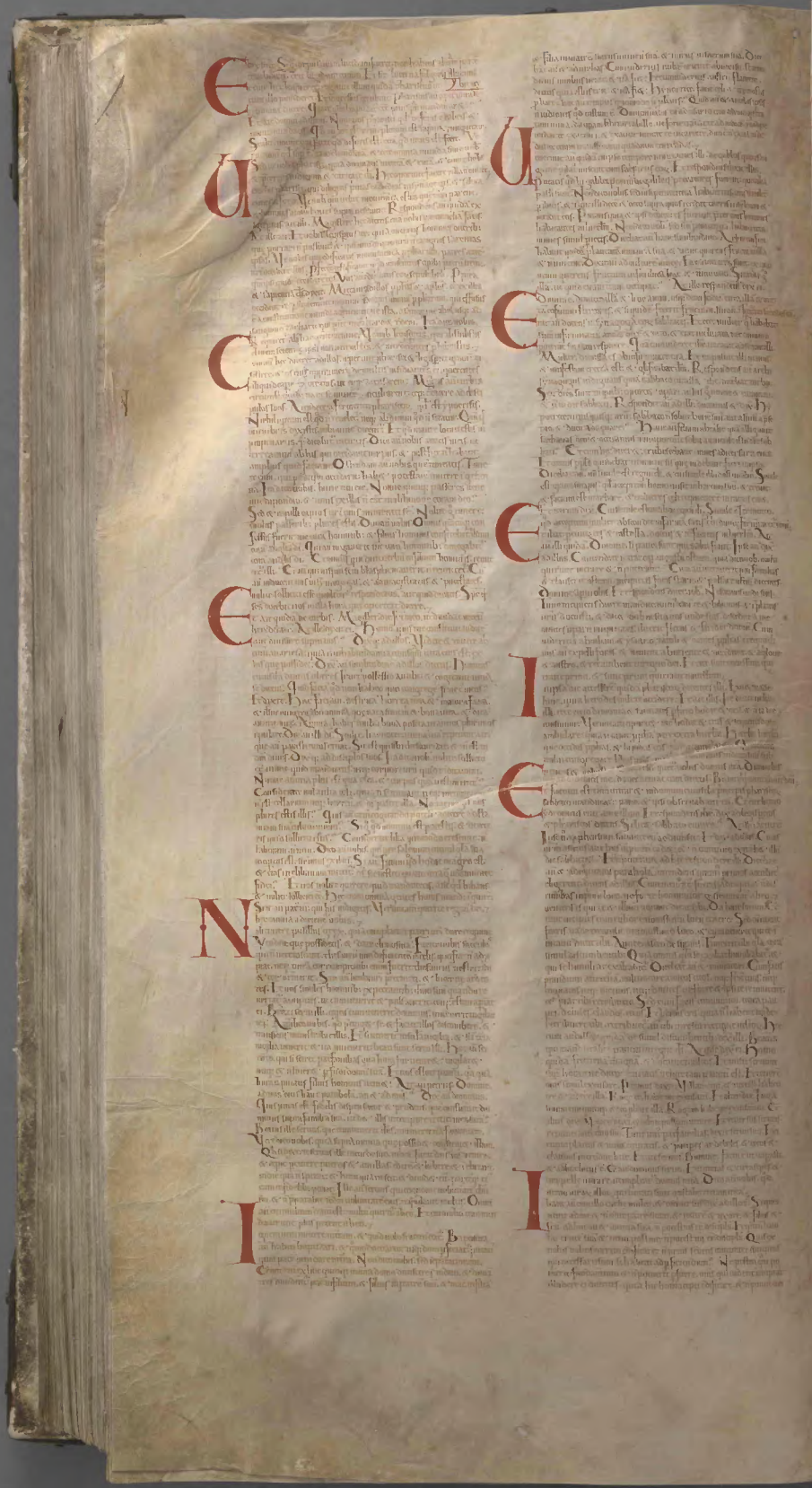

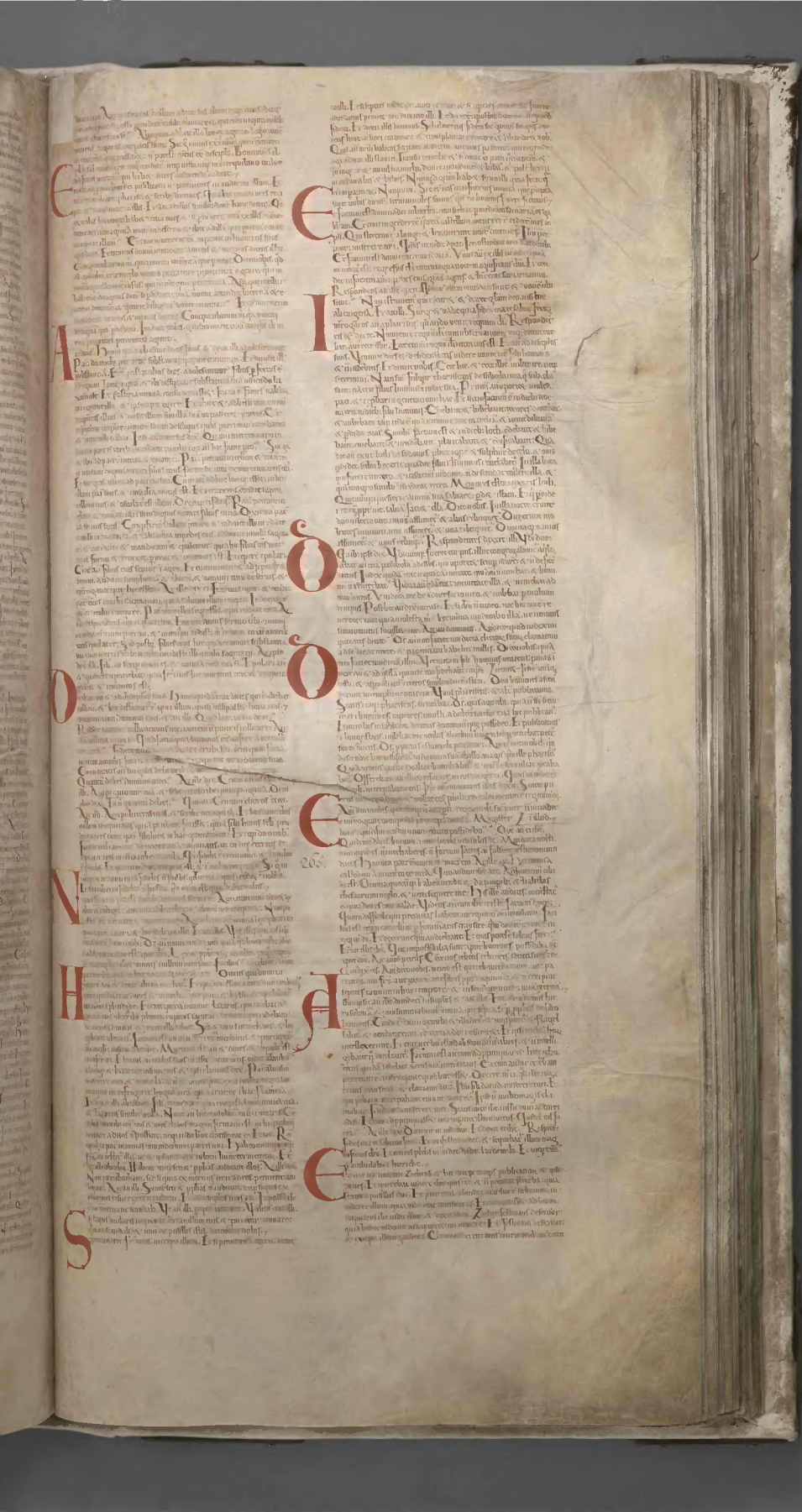

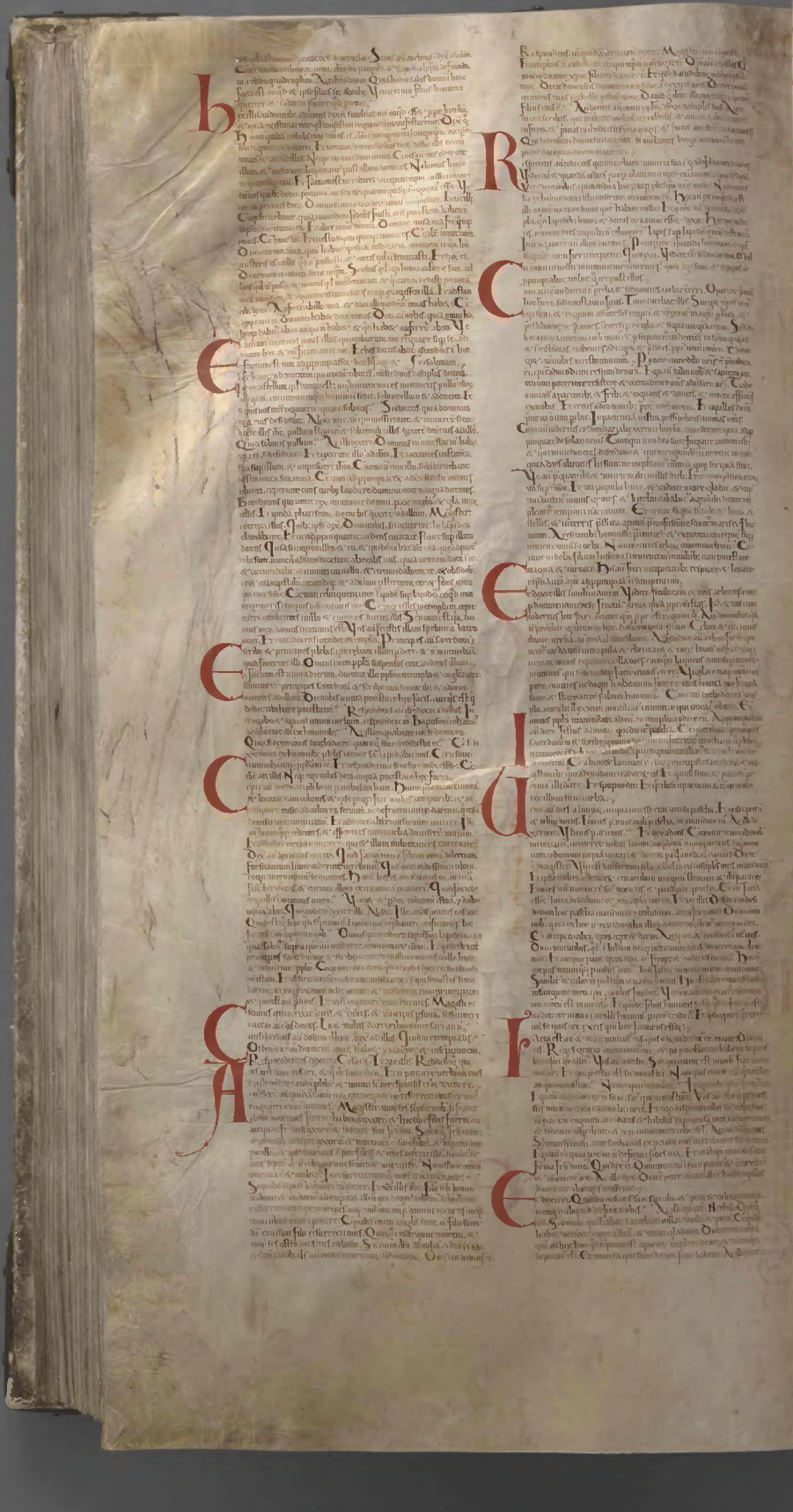

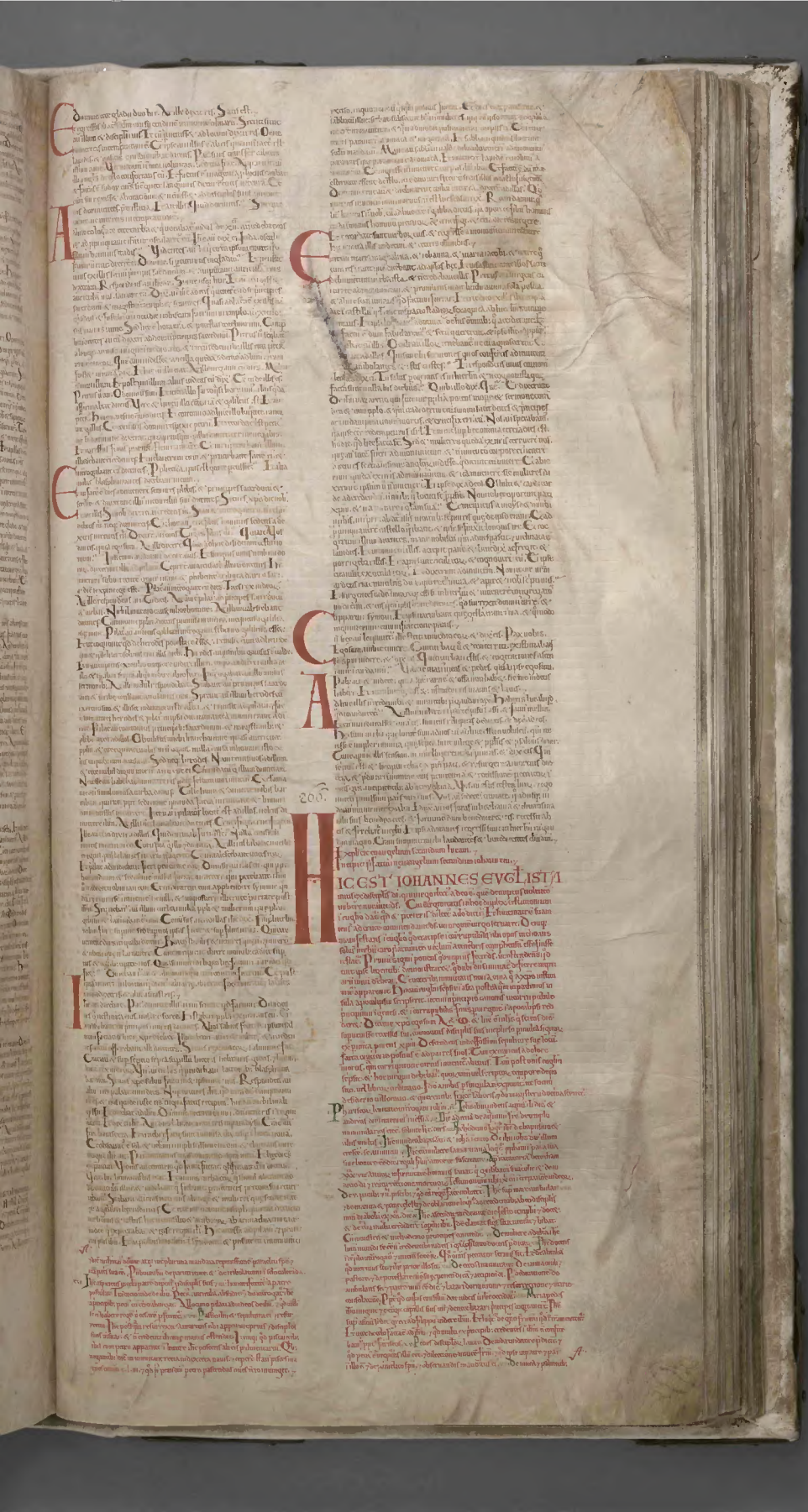

NPRINCPIO ERA
VERBVM· ET VER
BVERAT AP DEV·
ET DS· ERAT VER
BV· HOC ERAT·
·INPRINCPIOAP
DEV· OMNIA P
IPSVM FACTA SC
ET SINE IPSO ·
FACTV E NICL
QVOD FACTV
E INIPSO VITA
ERAT· ET VITA
ERAT LVX hO
MINV· ET LVX I
TENEBRIS LVC
ET TENEBRC·
EA NCOMPHEN
DERT FVIT HO
MISSVS ADOCV
NOM ERAT IOHS
HIC VENIT IN
TESTIMONIV·
VT TESTIMONIV
PHIBERET DE
LVMINE VOMS
CREDERENTPIL LV·

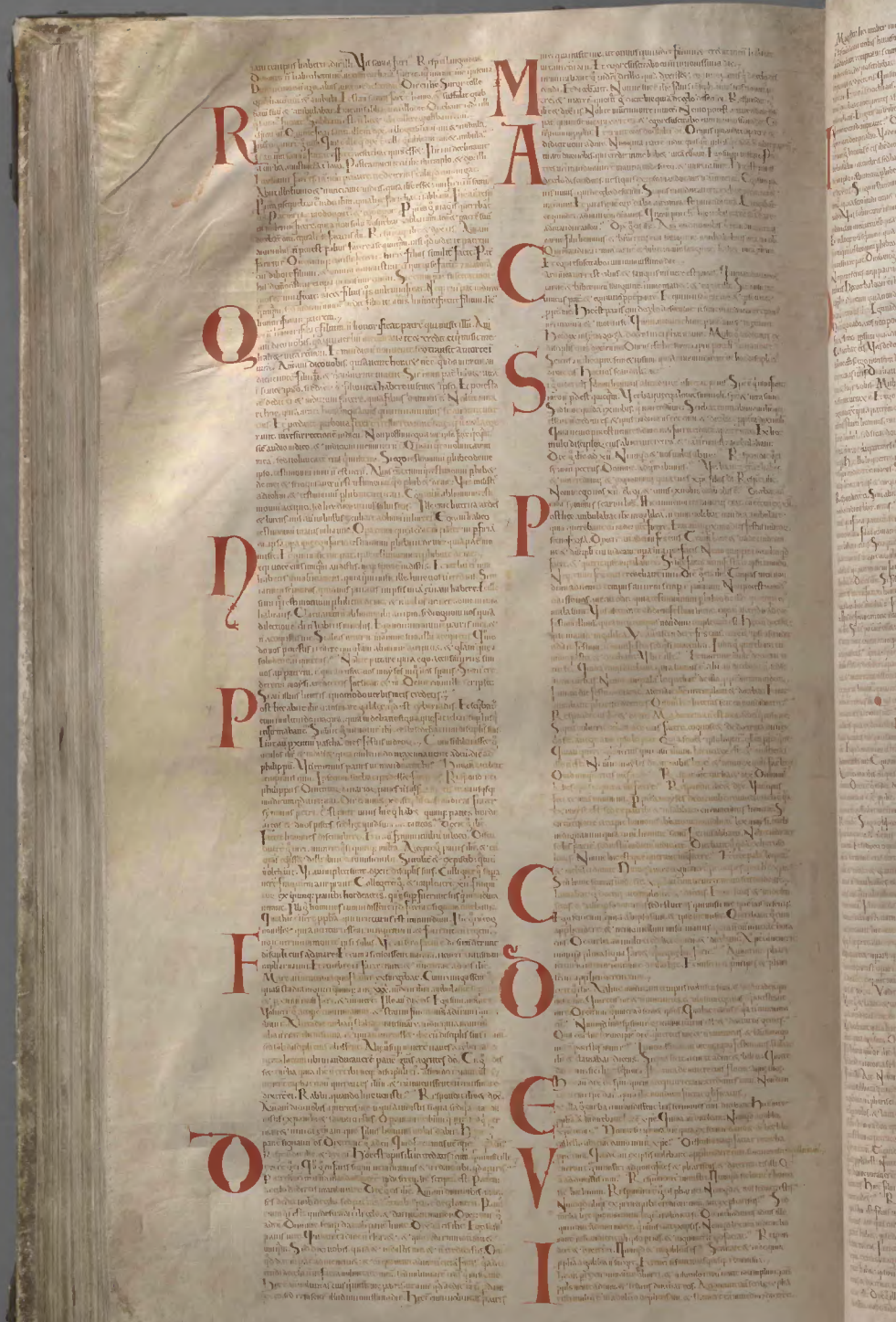

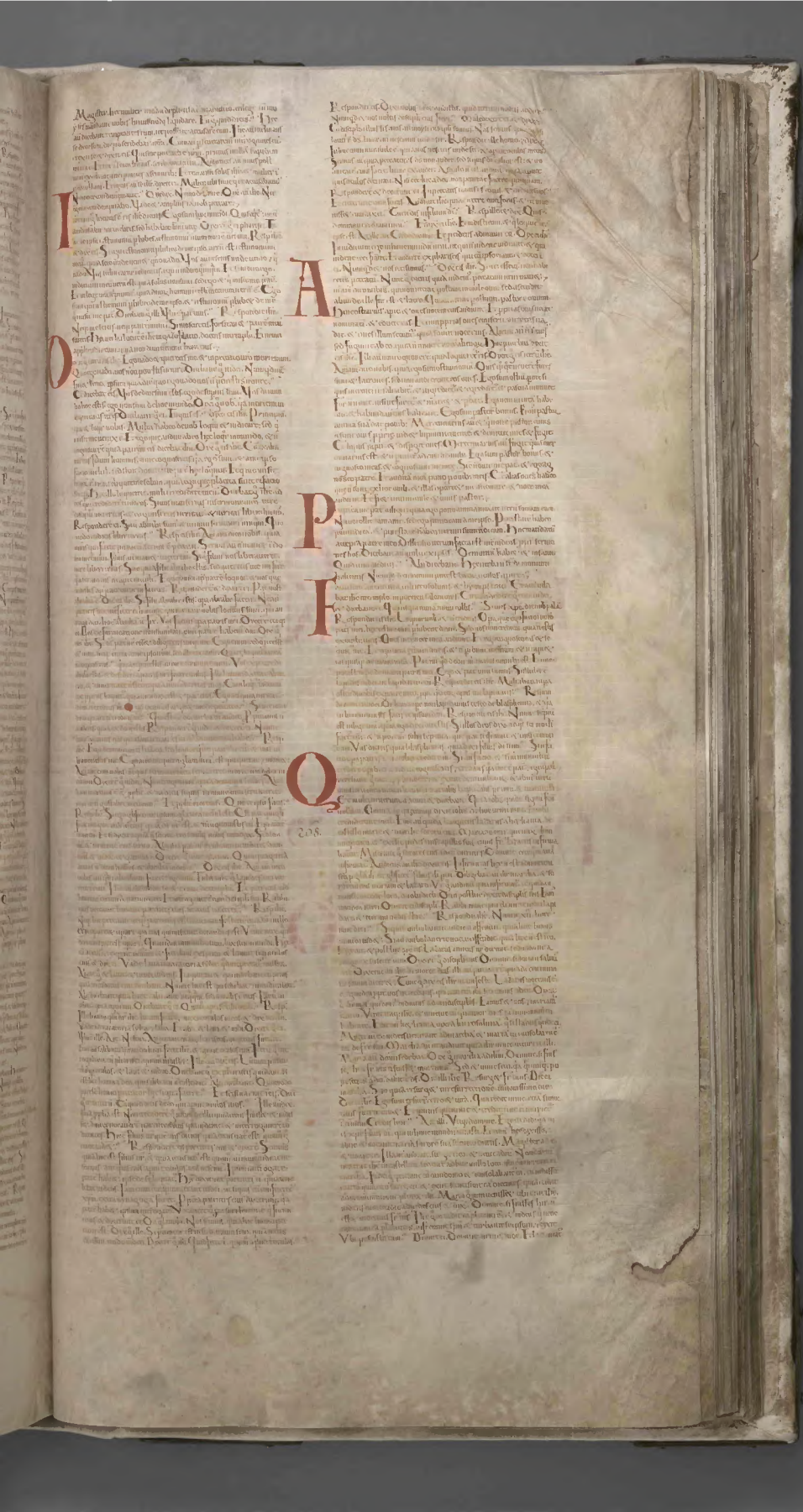

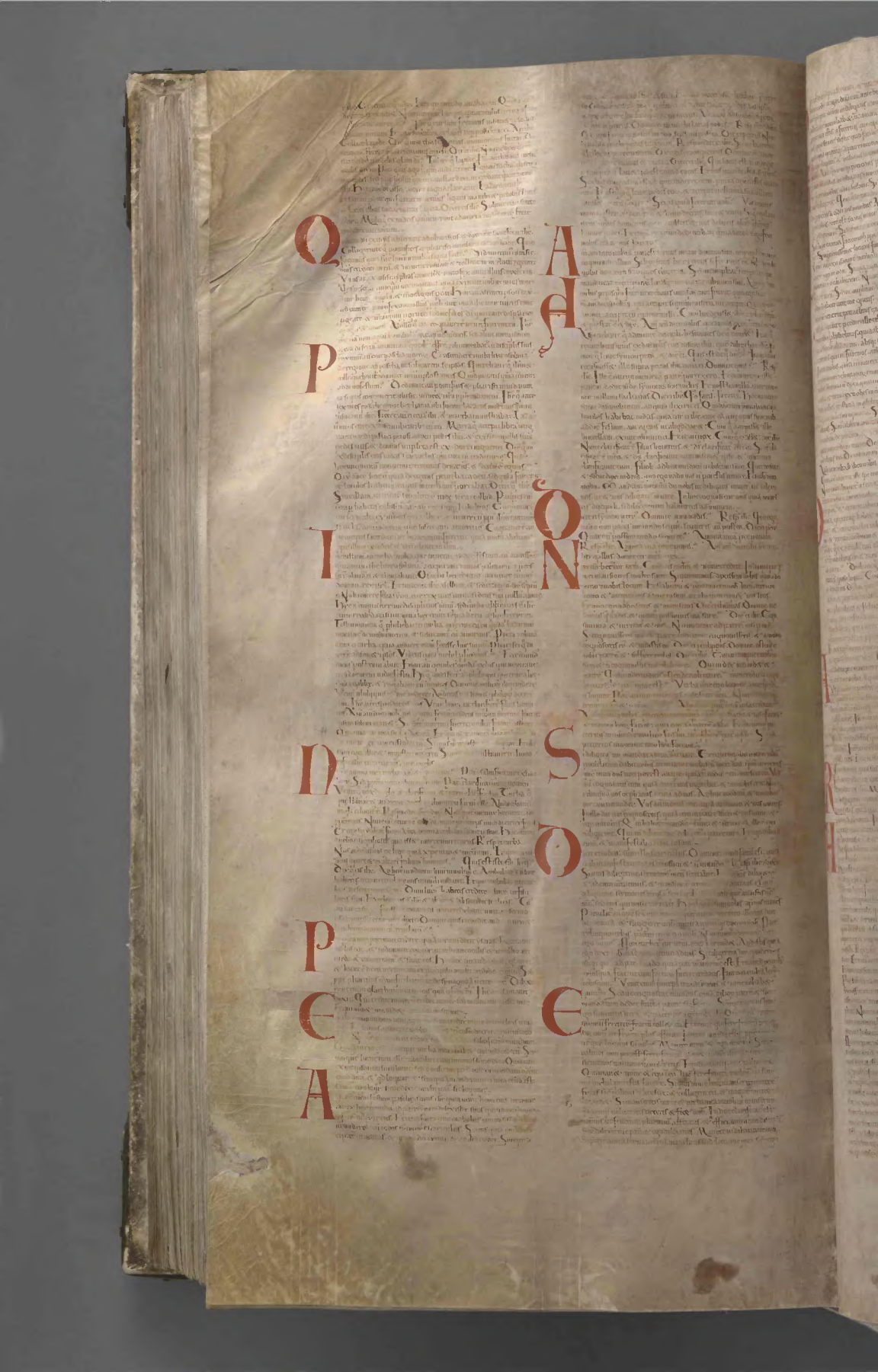

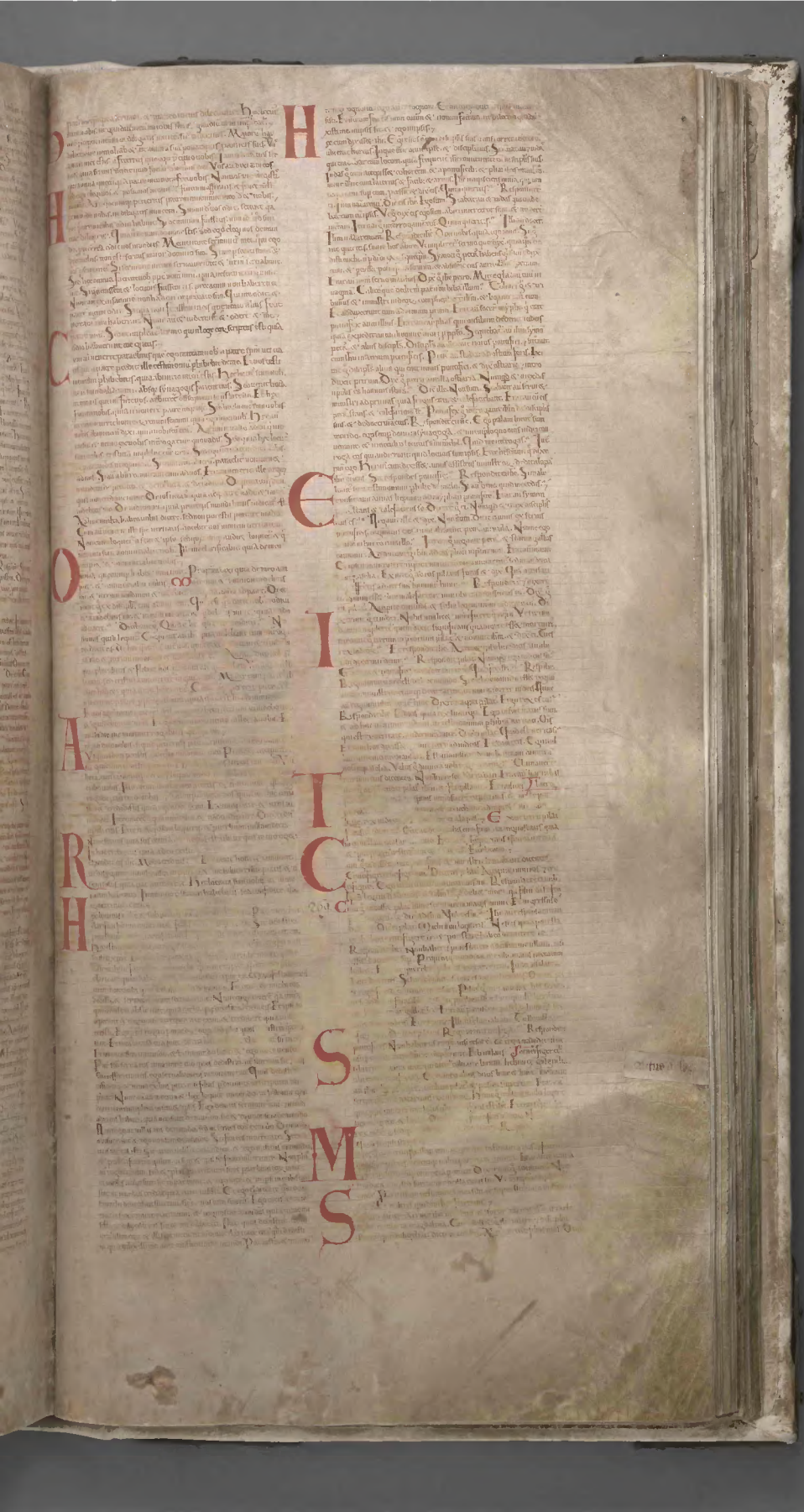

EXPLICIT EVANGELIVM IOHANNIS CVM

INCIPIT PREFA
CIO IN ACTA APLOR

LVCAS NATIONE SYRVS CVIVS LAVDA
RIMVM QVIDE
SERMO NEM FEC

270.

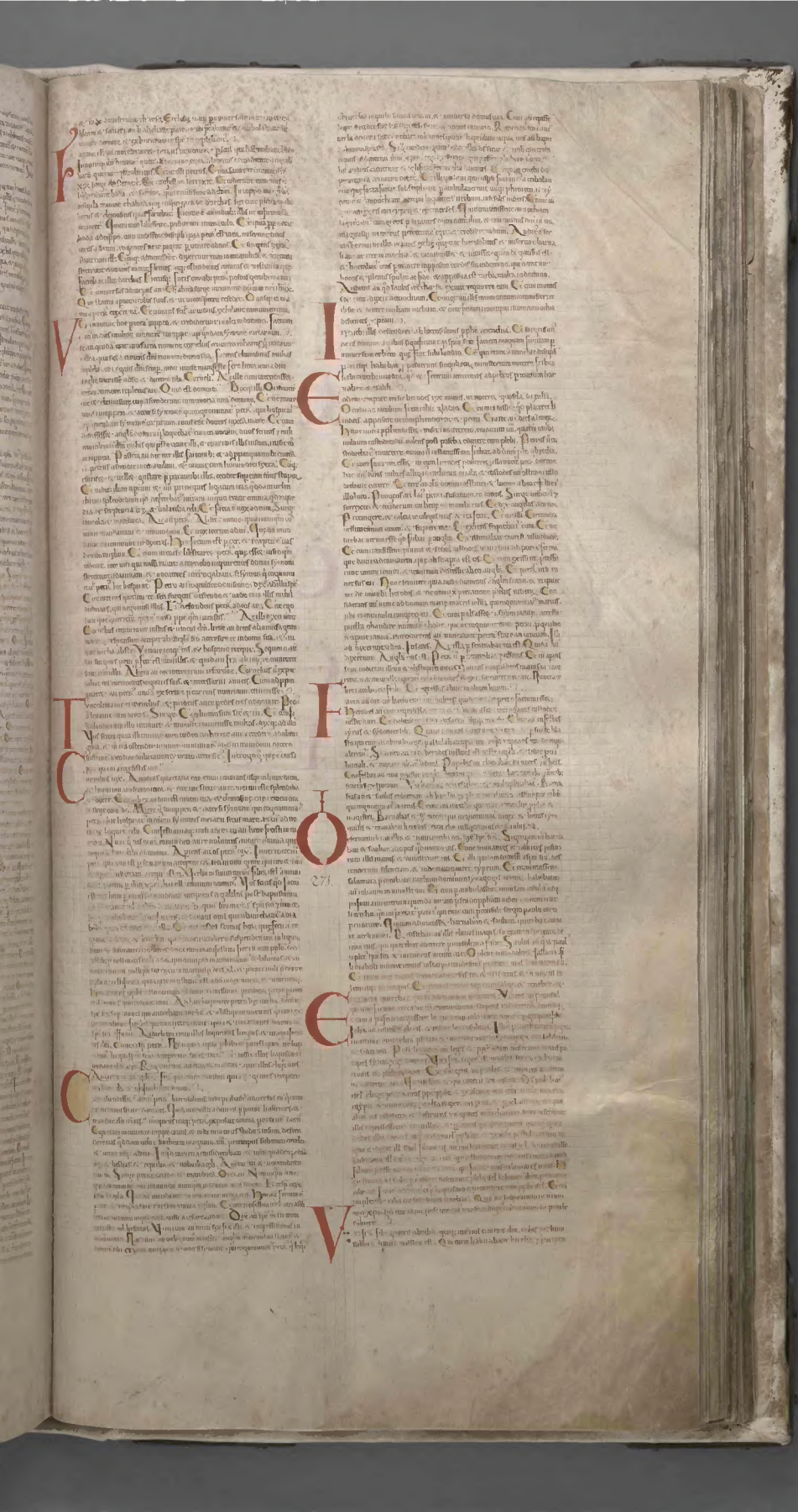

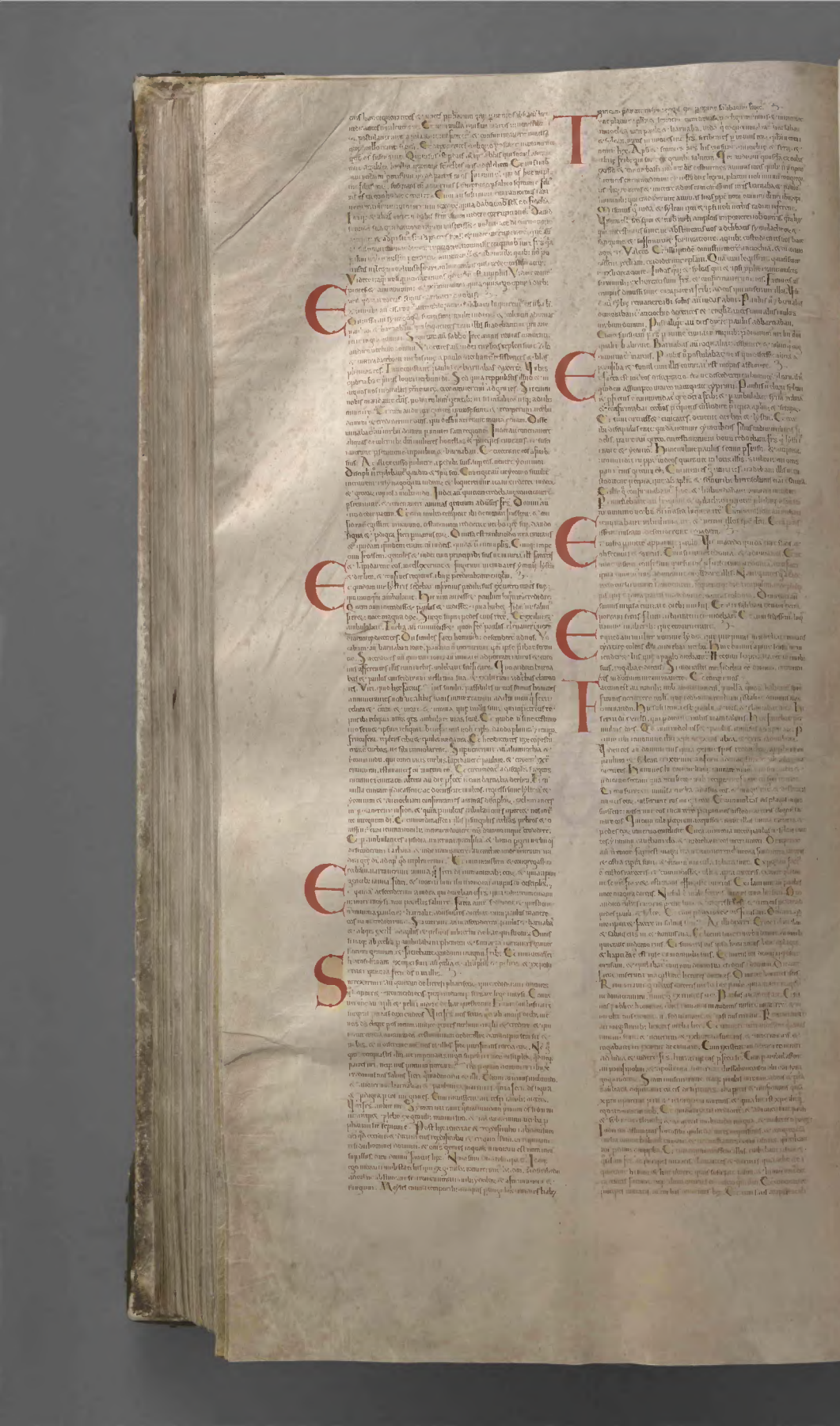

273.

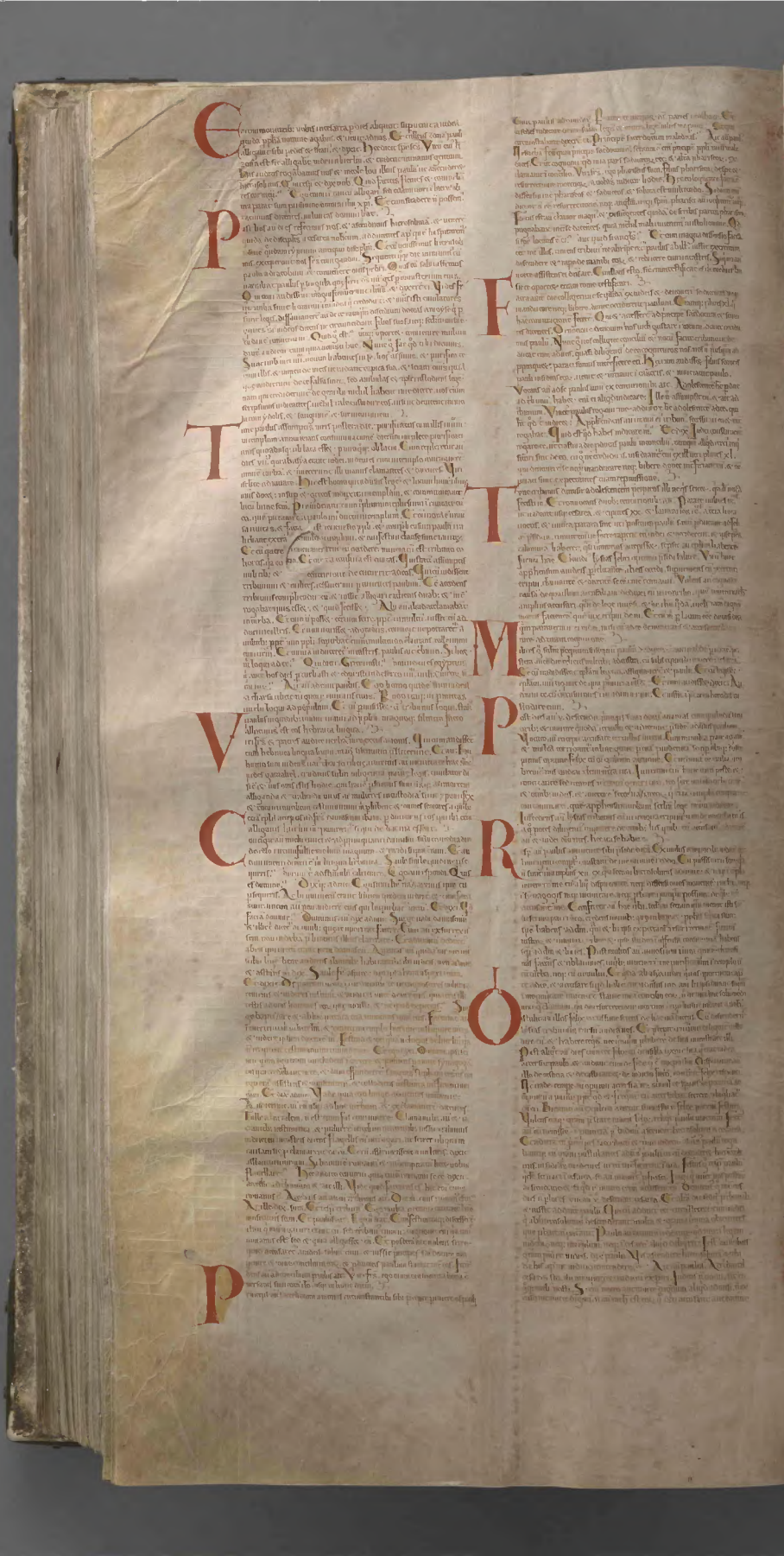

INCIPIT PLOG⁹ IN SEPTEM EPI STOLAS CANOI CAS

DONITA ORDO EST APUD GRECOS QUI

INCIPIT PLOG IN SEPTEM EPI STOLAS CANOI CAS

ACOBVS DI ET DOMINI NOSTI IHV XPI SERVS XII TRIBVBVS

INCIPIT PLOG IN SEPTEM EPI STOLAS CANOI CAS

ACOBVS DI ET DOMINI NOSTI IHV XPI SERVS XII TRIBVBVS

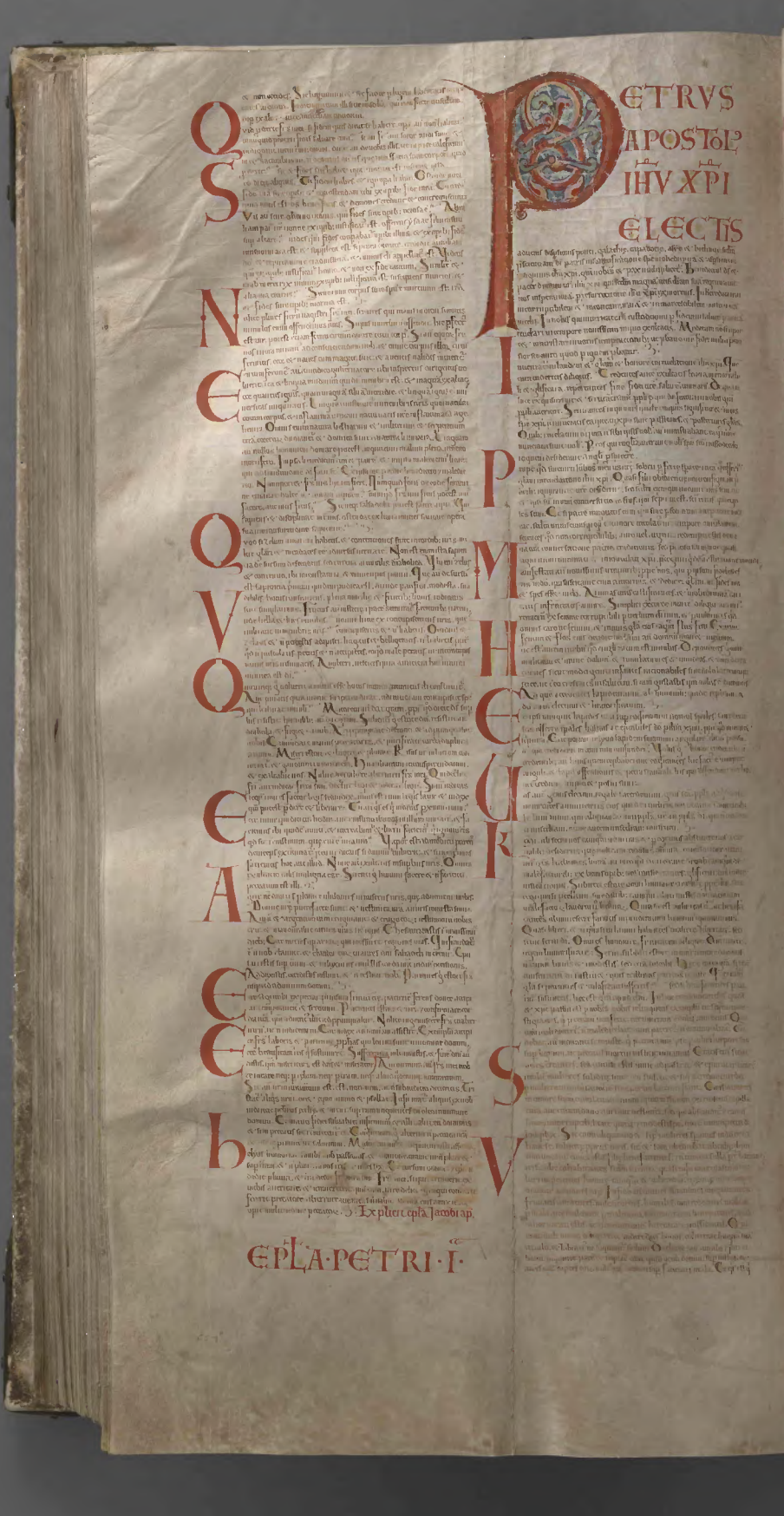

EXPLICIT EPISTOLA PETRI PRIMA.

EPLA·II

SYMON PETRVS SERVVS ET APOSTOL

EXPLICIT EPISTOLA PETRI SECUNDA.

EPLA·IOHANIS I

VOD FVIT A BII CIO OCO

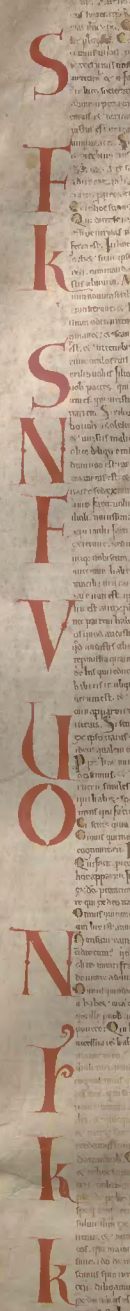

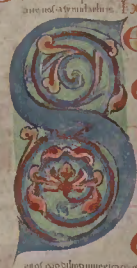

Explicit epla iohis ppli

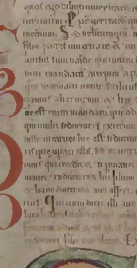

Explicit epistola secunda

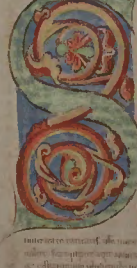

INCP EPLA BEA
TI IVDE APOSTOLI

IVDAS IHV XPI

SERWS FRATER

INCP PHEMIVM

HIERONIMI IN

APOKALIPSIN

APOKALIP
SIS IHV
XPI Q̃
DEDIT

Apocalypsis

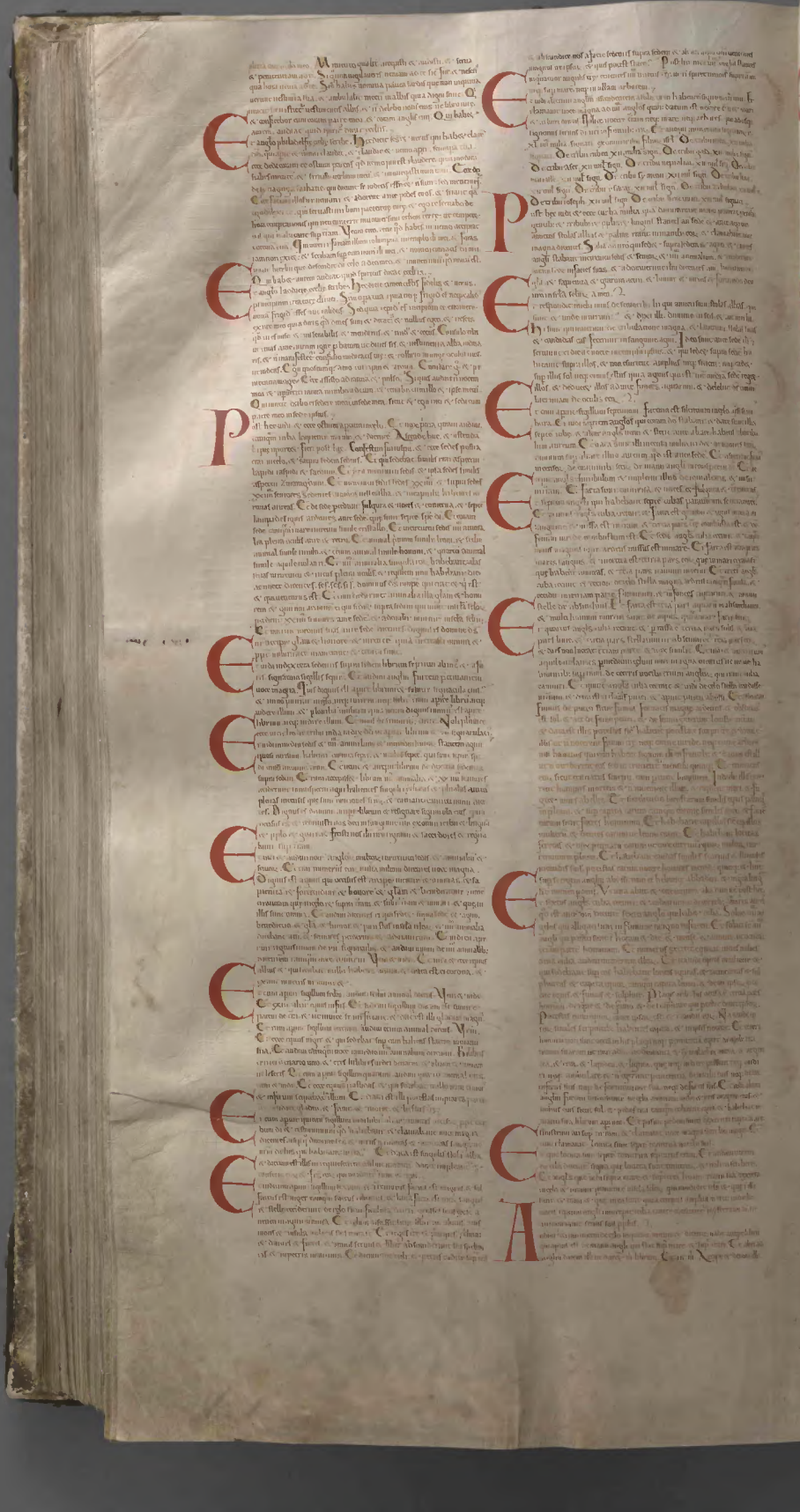

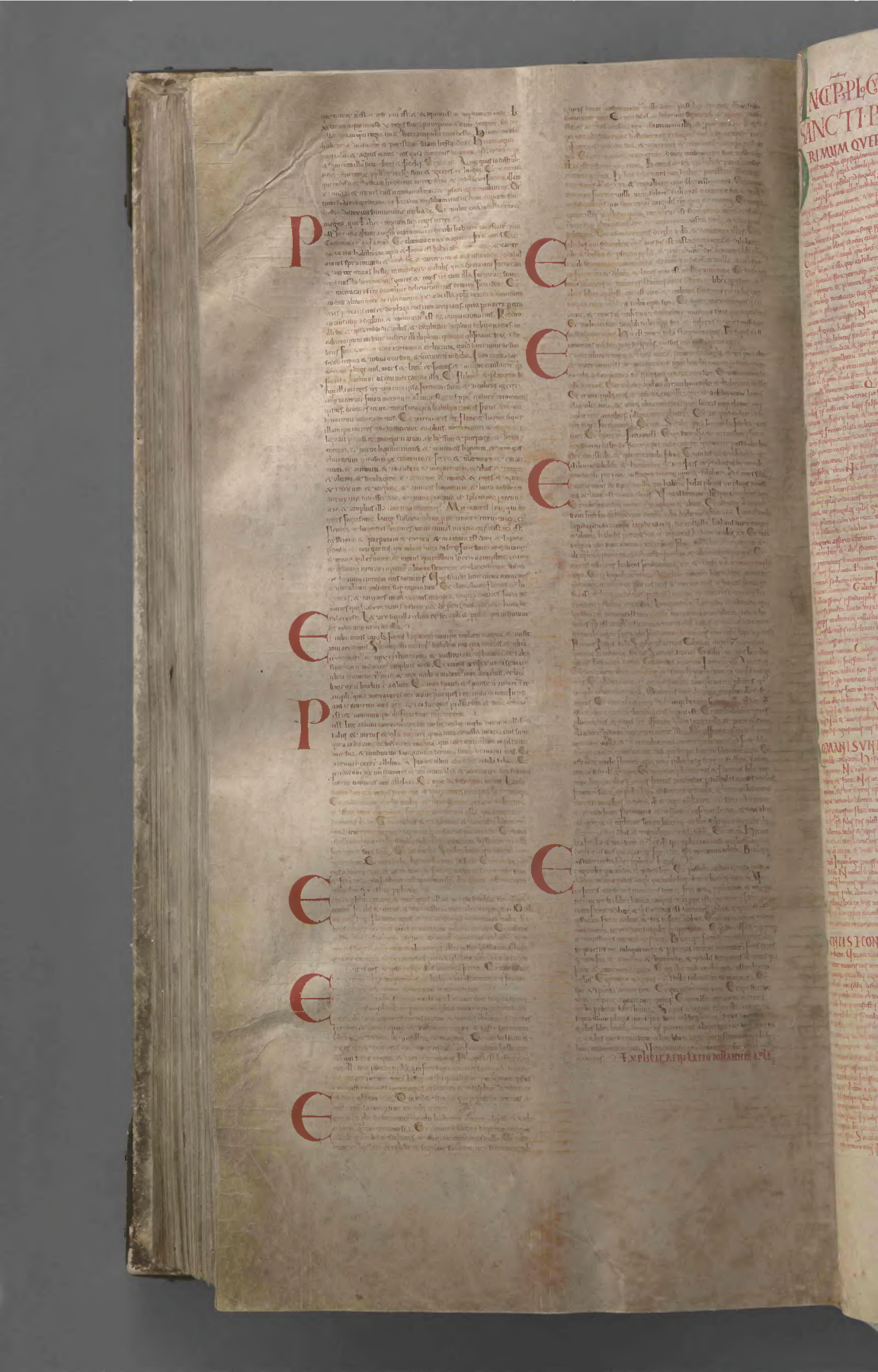

INCIPIT EPISTOLA SANCTI PAULI AP

PRIMUM QUERITUR QUARE

ROMANIS SUNT QUI EX IUDEIS ET

CONTRARIO TITULUM RESPON

PAUL

SERVUS IHV XPI
VOCATUS APLS
SEGREGATUS I
EVGLM DI QUD
ANTE PMISERA
AT PPHAS SUOS
ISCPTURIS SCIS
DE FILIO SUO QUI
FACTUS EST EI
EX SEMINE DAVD
SCDM CARNEM
QUI PDESTINATE
FILIUS DI IN VIRTUTE
SCDM SPM SCTIFI
CATIONIS EX RE
SURRECCIONE
MORTUOR IHV XPI
PQUE ACCEPIMUS
GRAM ET APLATUM
AD OBEDIENDUM
FIDEI IN OMNIBUS
GENTIBUS PNOIE EI

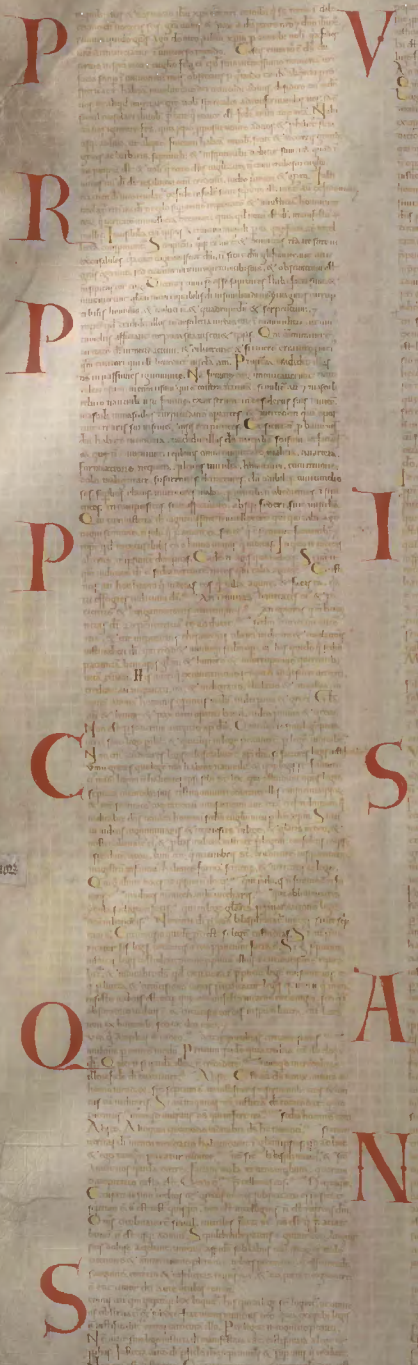

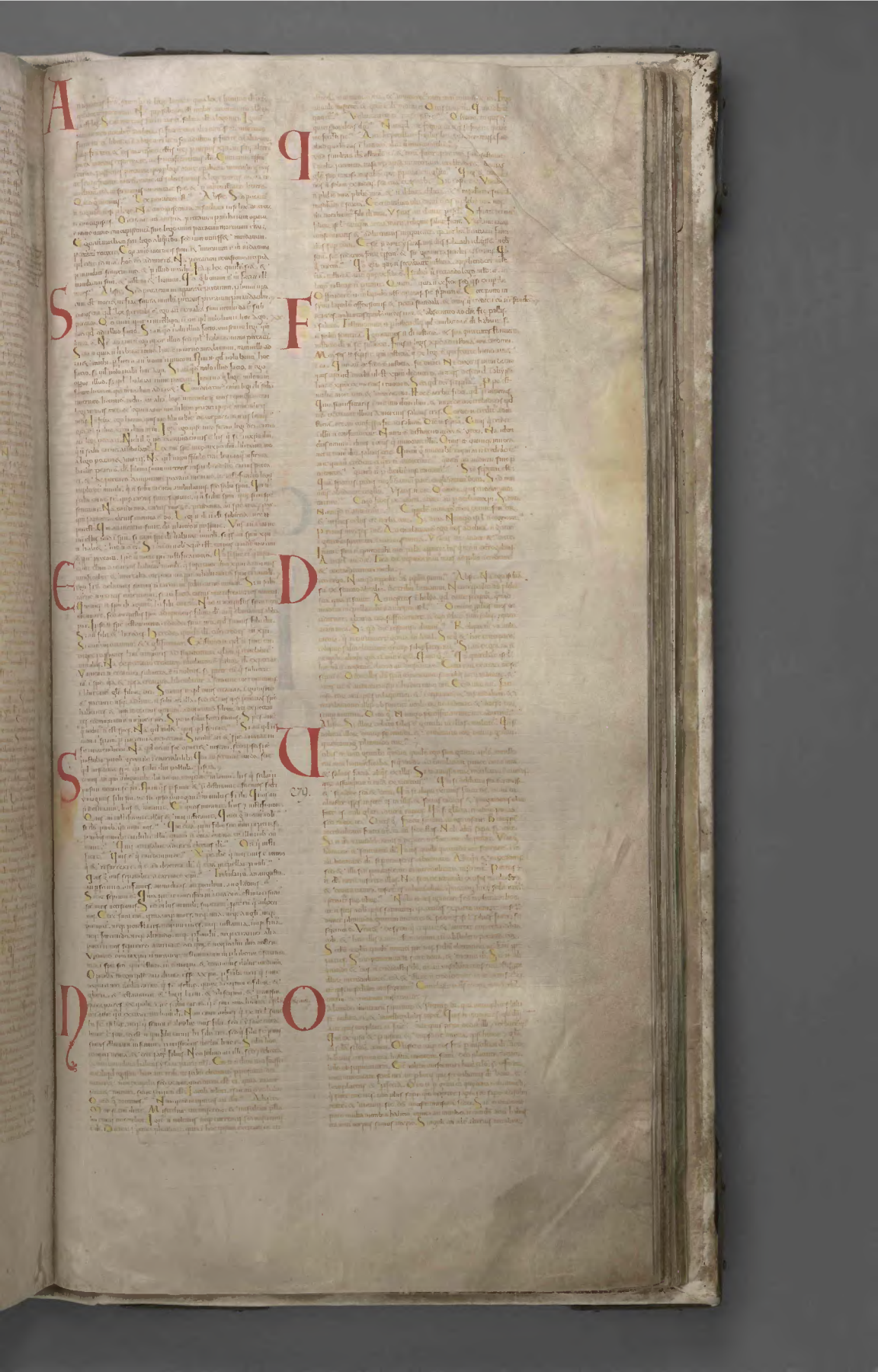

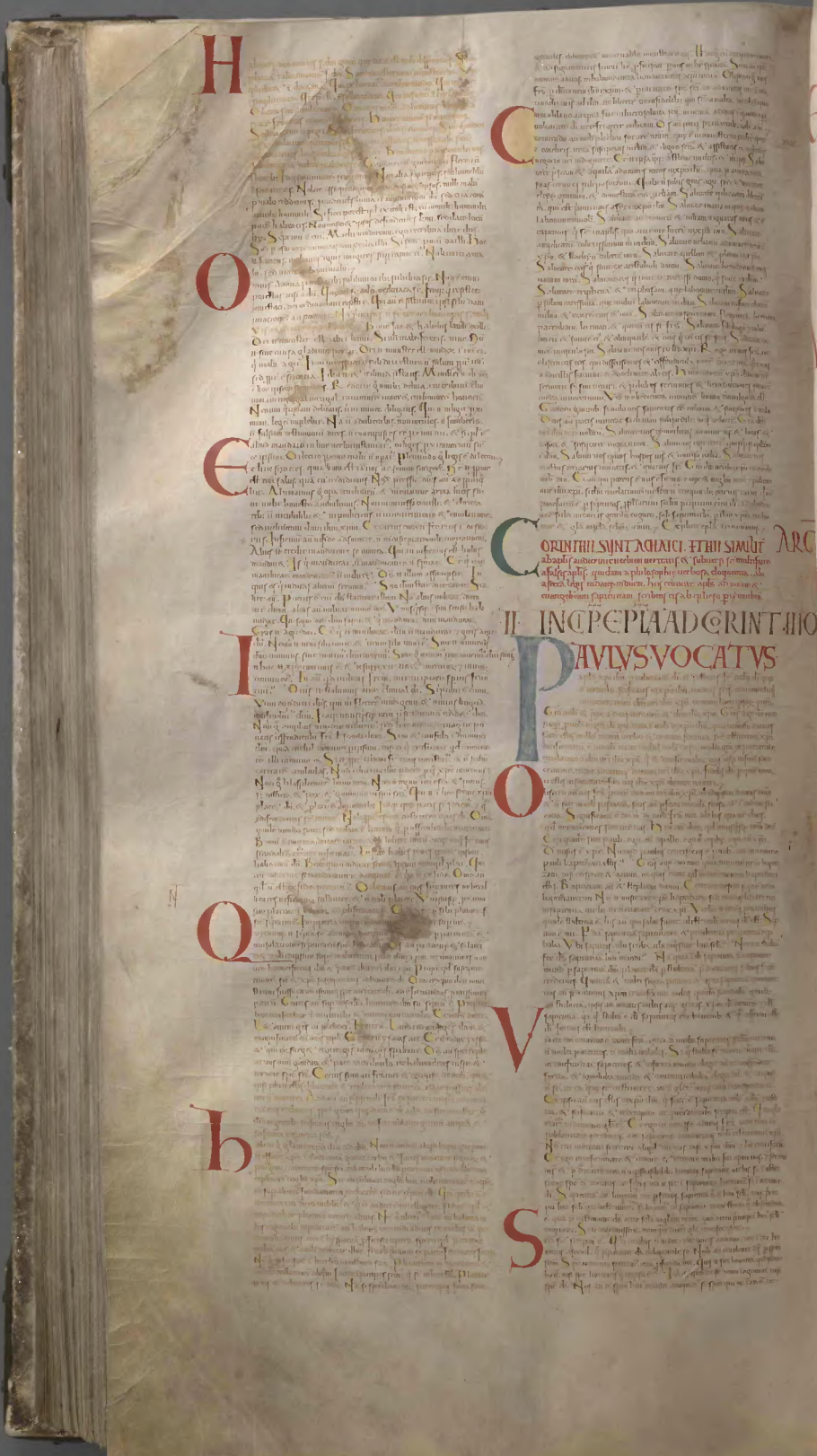

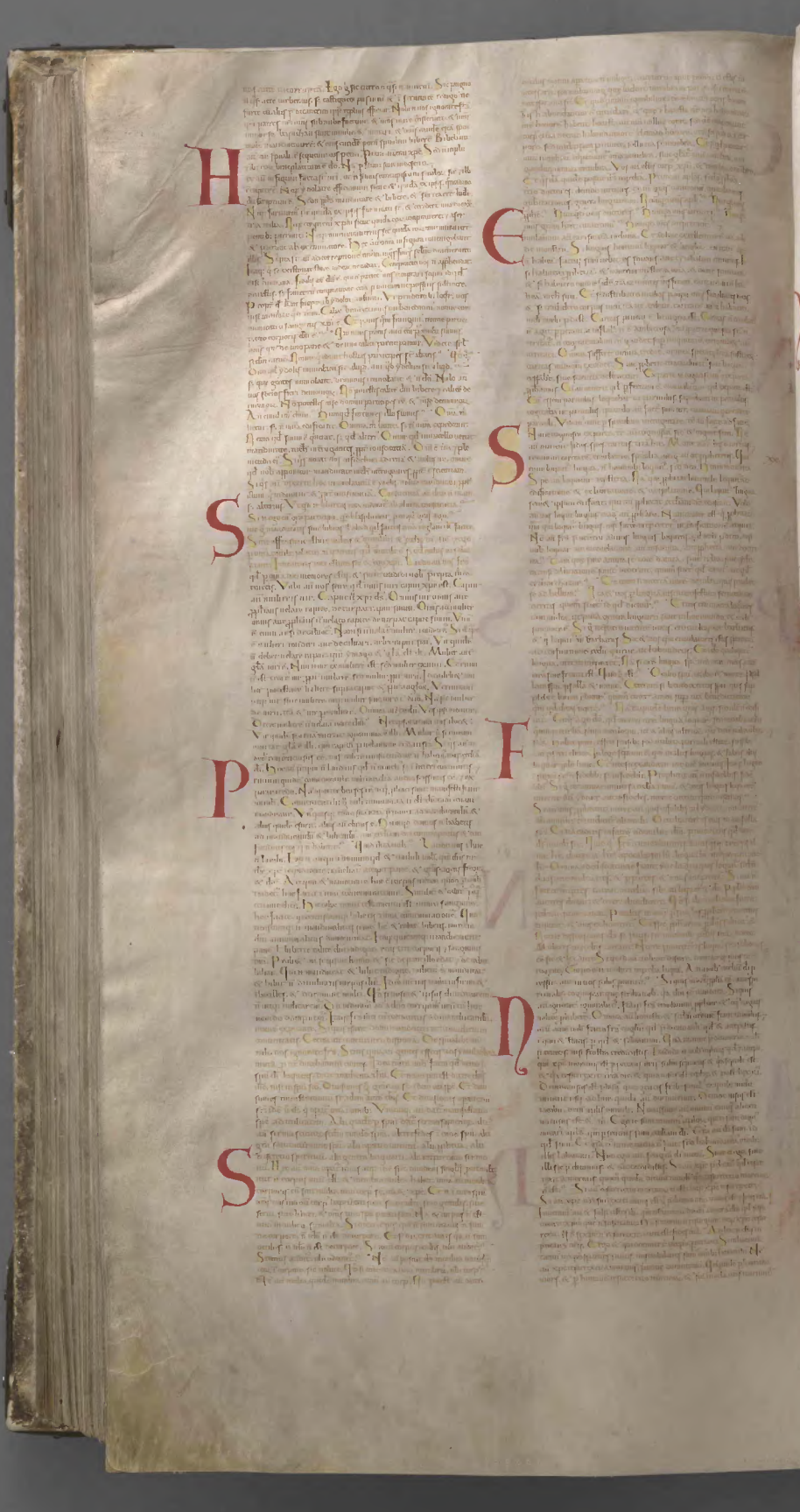

POSTACTAM PENITENTIAM EPISTOLA ARG.
consolatoria scribit ecclesiæ, probans, & collaudans eos super hoc honorifice, commendans, & quæ erat secundum eos sollicitudo.

ITEAD CRINTHIOS
PAVLVS APOSTOLVS

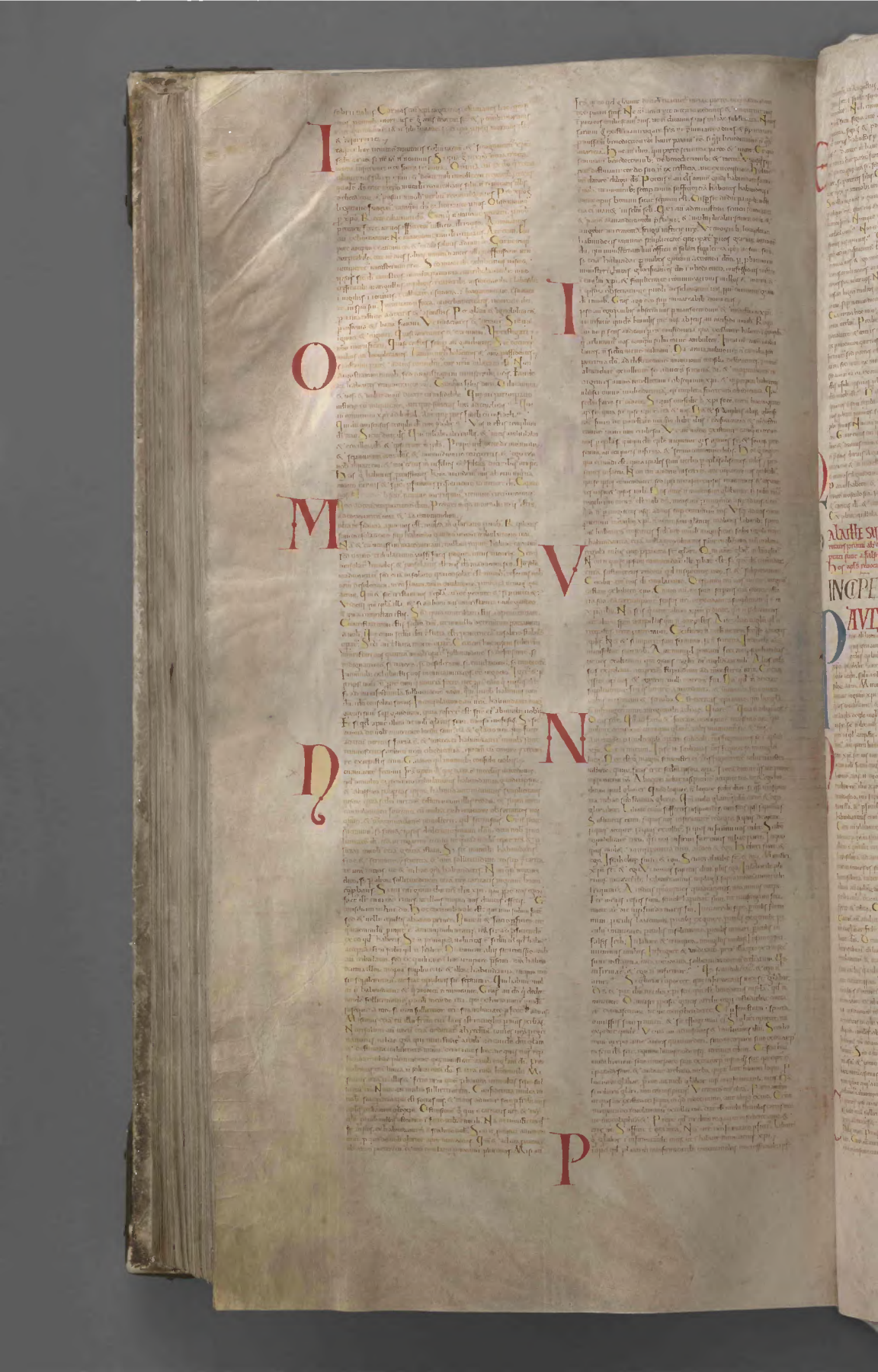

QUATTUOR SUNT GRECI DIVERSUM VE ARC

INCIPIT PRAEFATIO SANCTI HIERONIMI PRESBITERI IN EPISTOLAM PAULI APOSTOLI

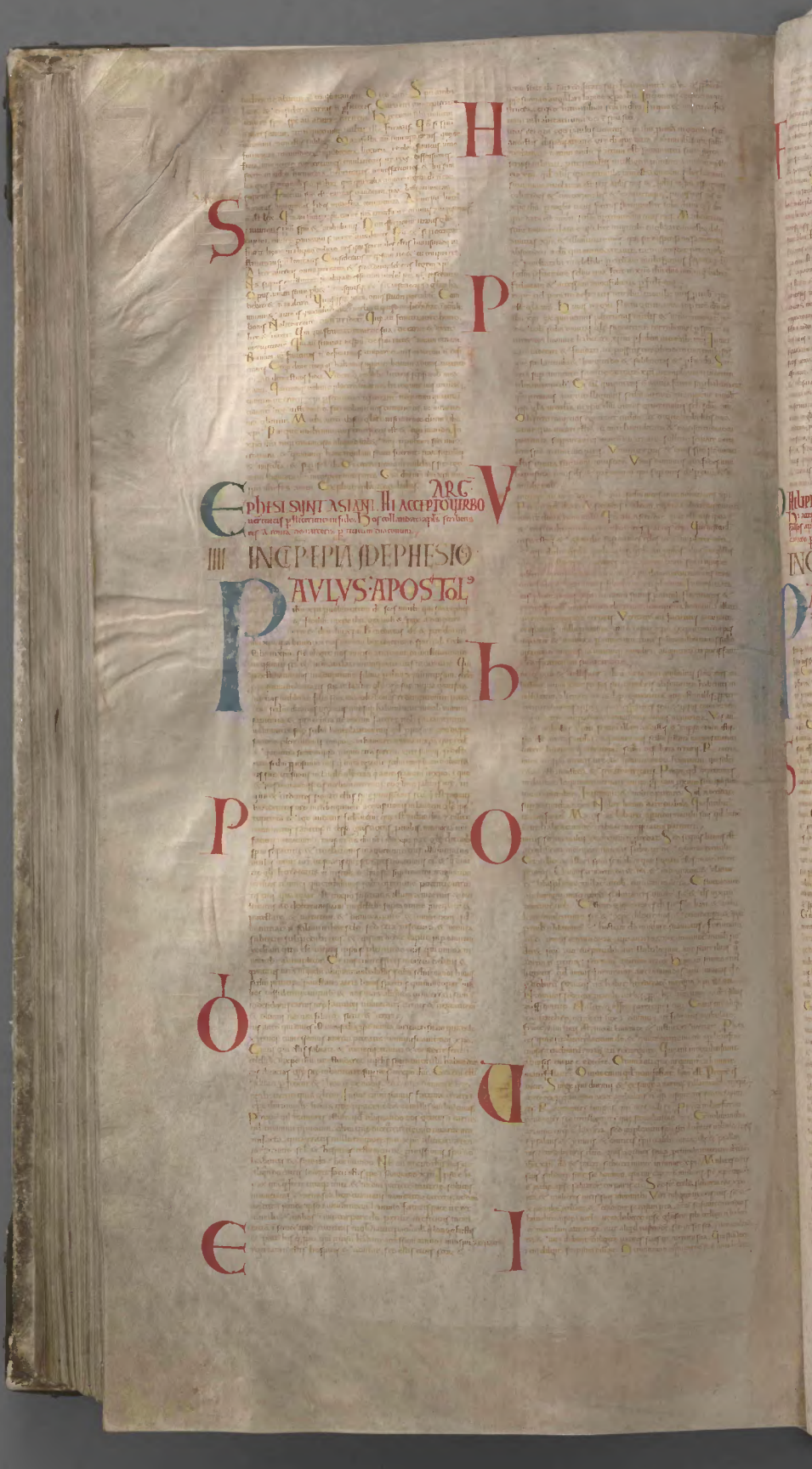

PHILIPPENSES SUNT MACEDONES. ARG

INCIPIT EPLA AD PHILIPPENS

PAVLVS ET TIMOTEVS

THESSALONICENSES SUNT MACEDONES ARG

INCIPIT EPLA AD THESSALONIC

PAVLVS ET SILVANVS

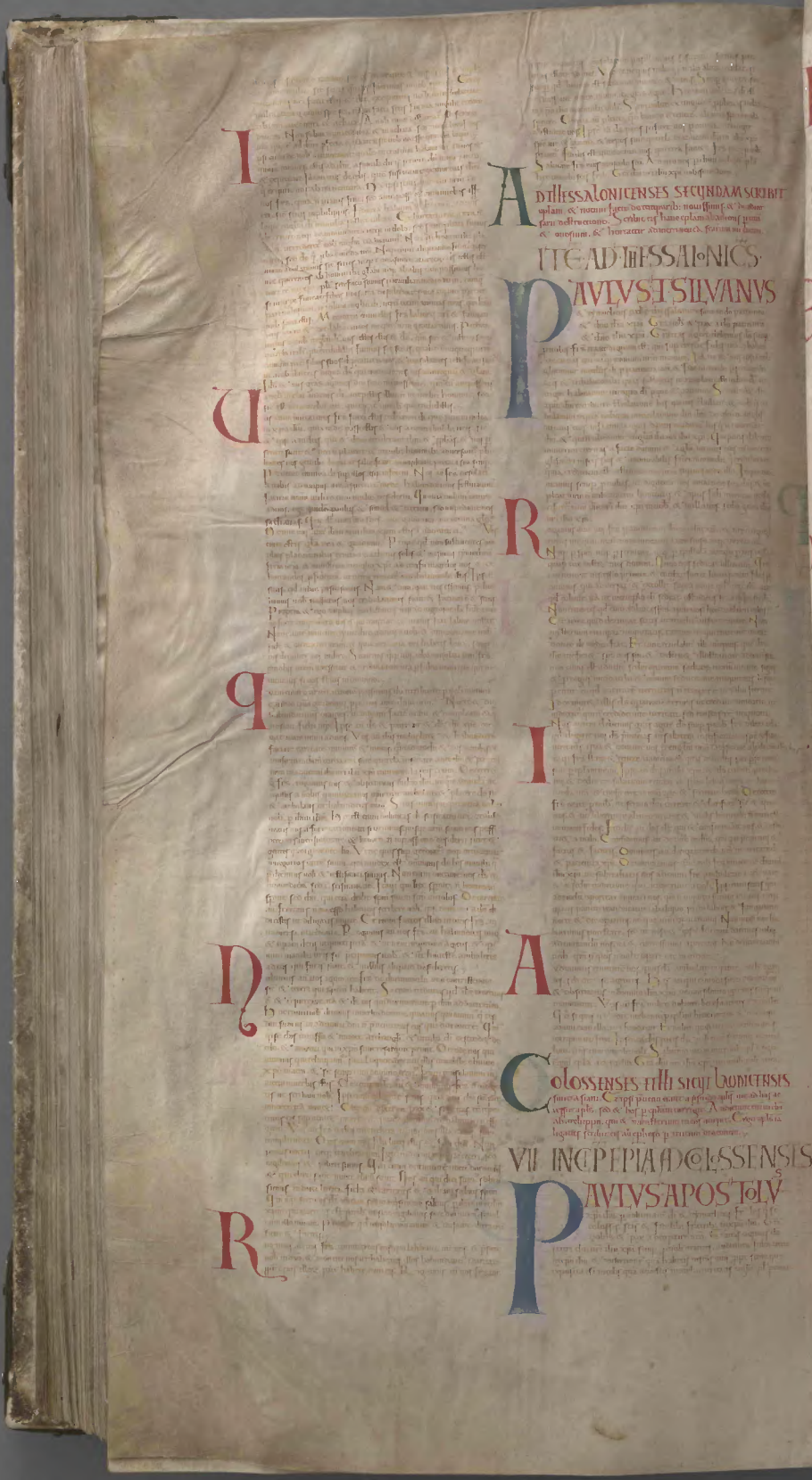

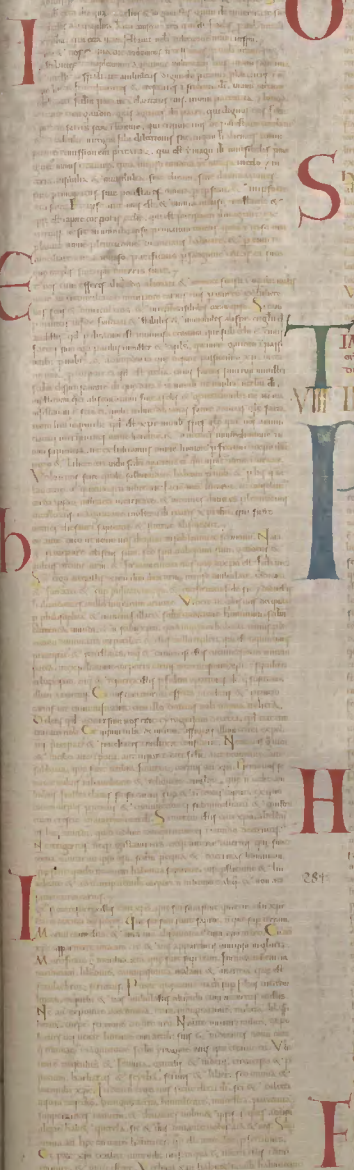

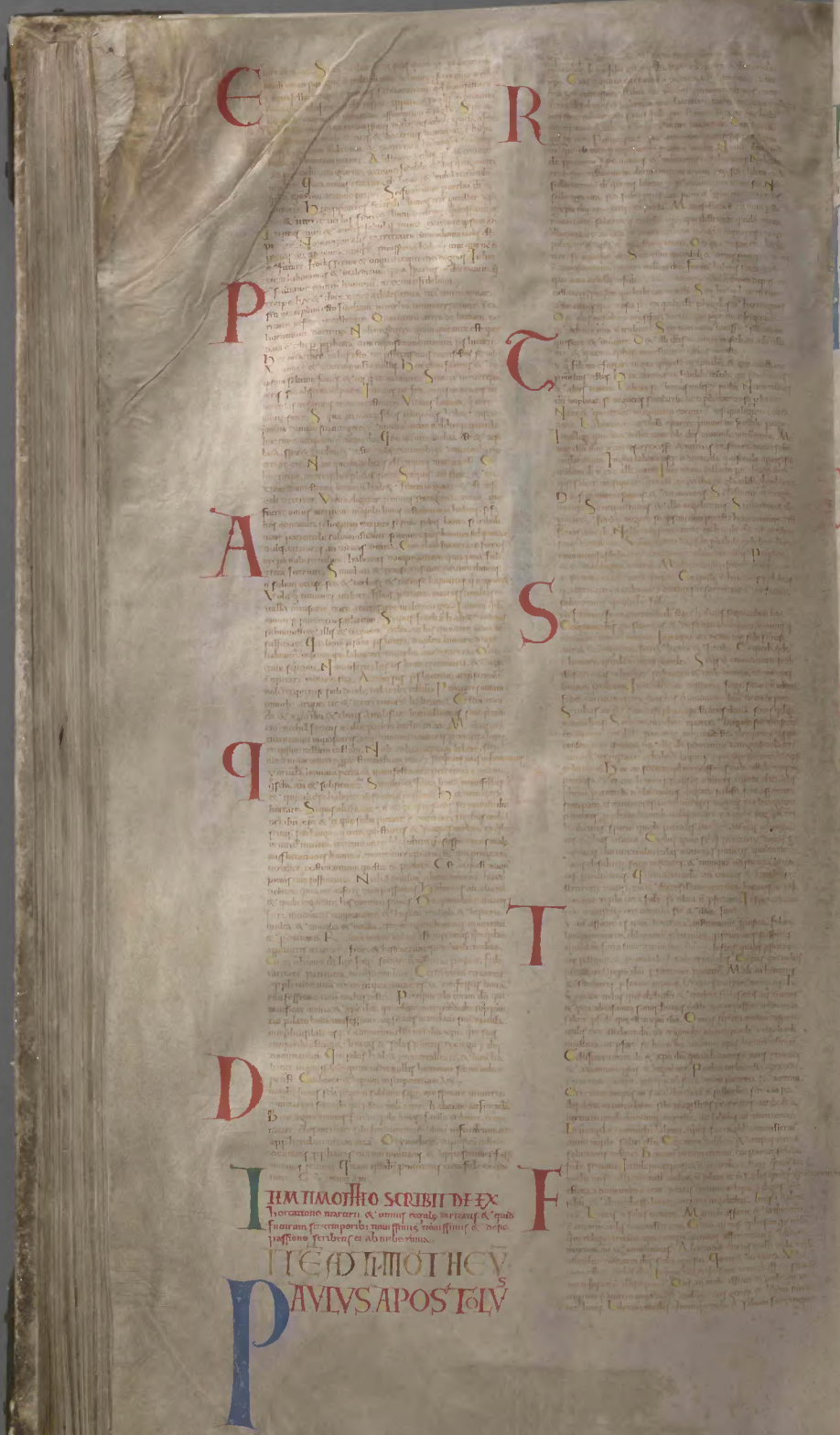

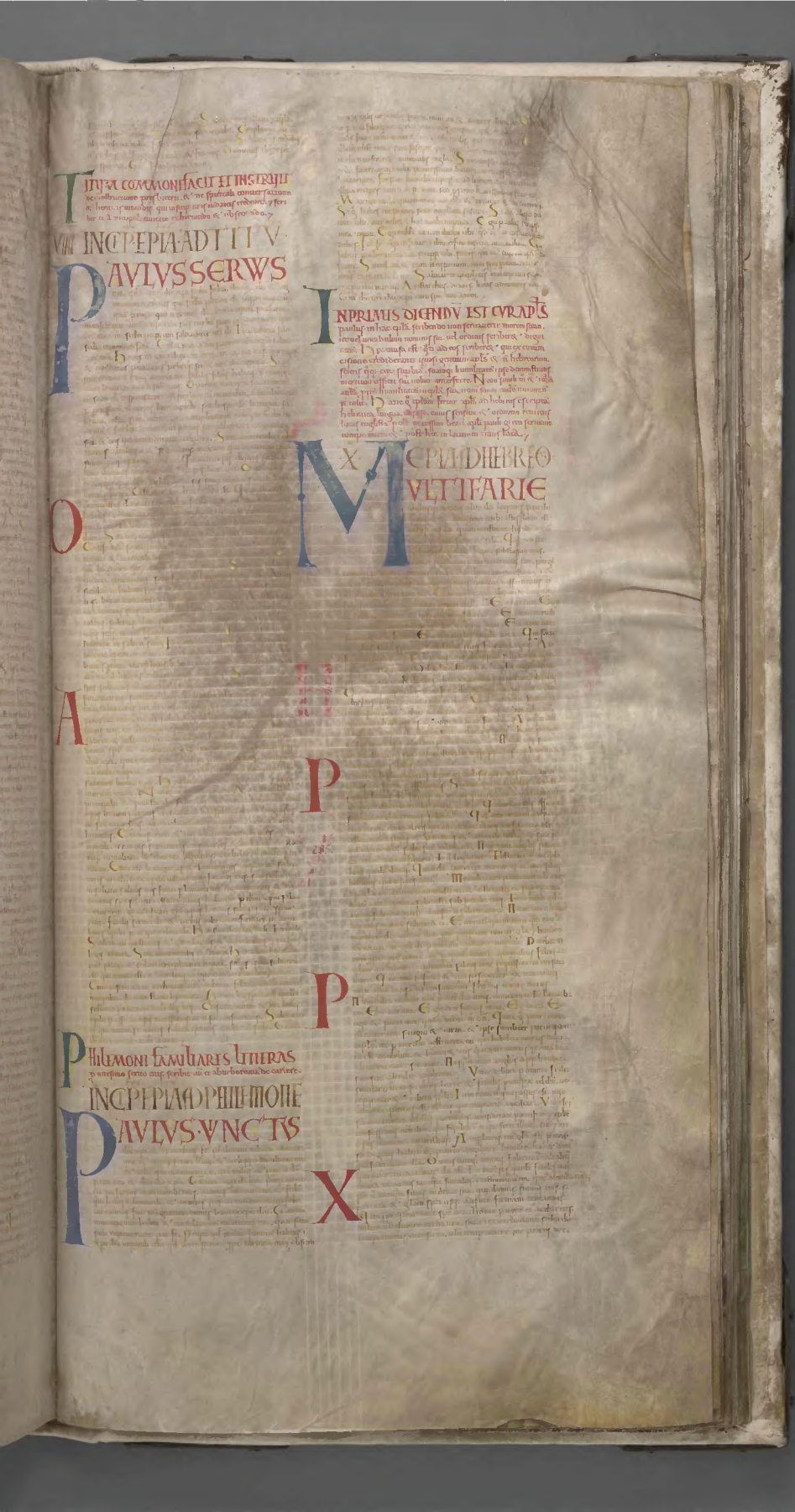

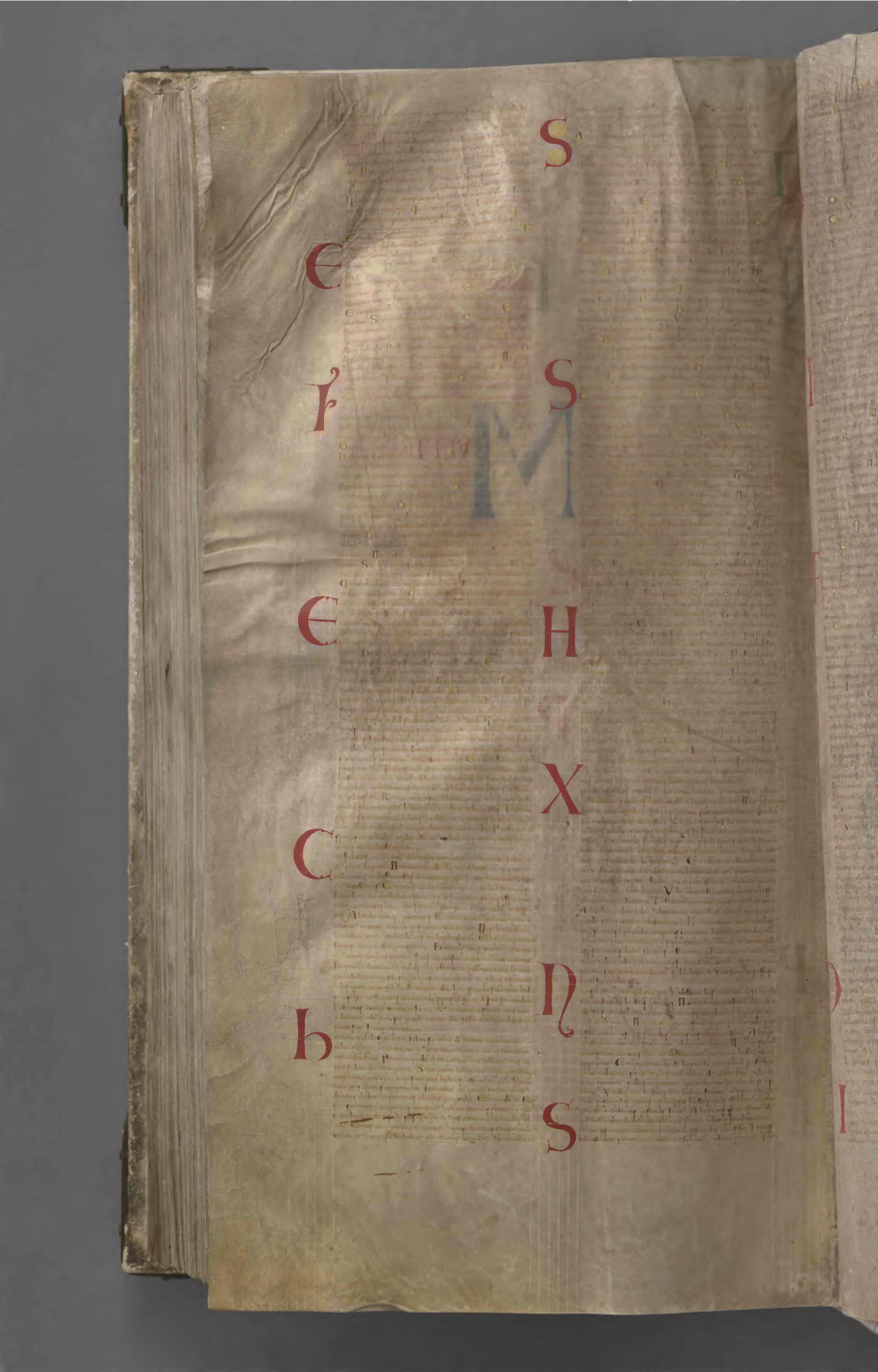

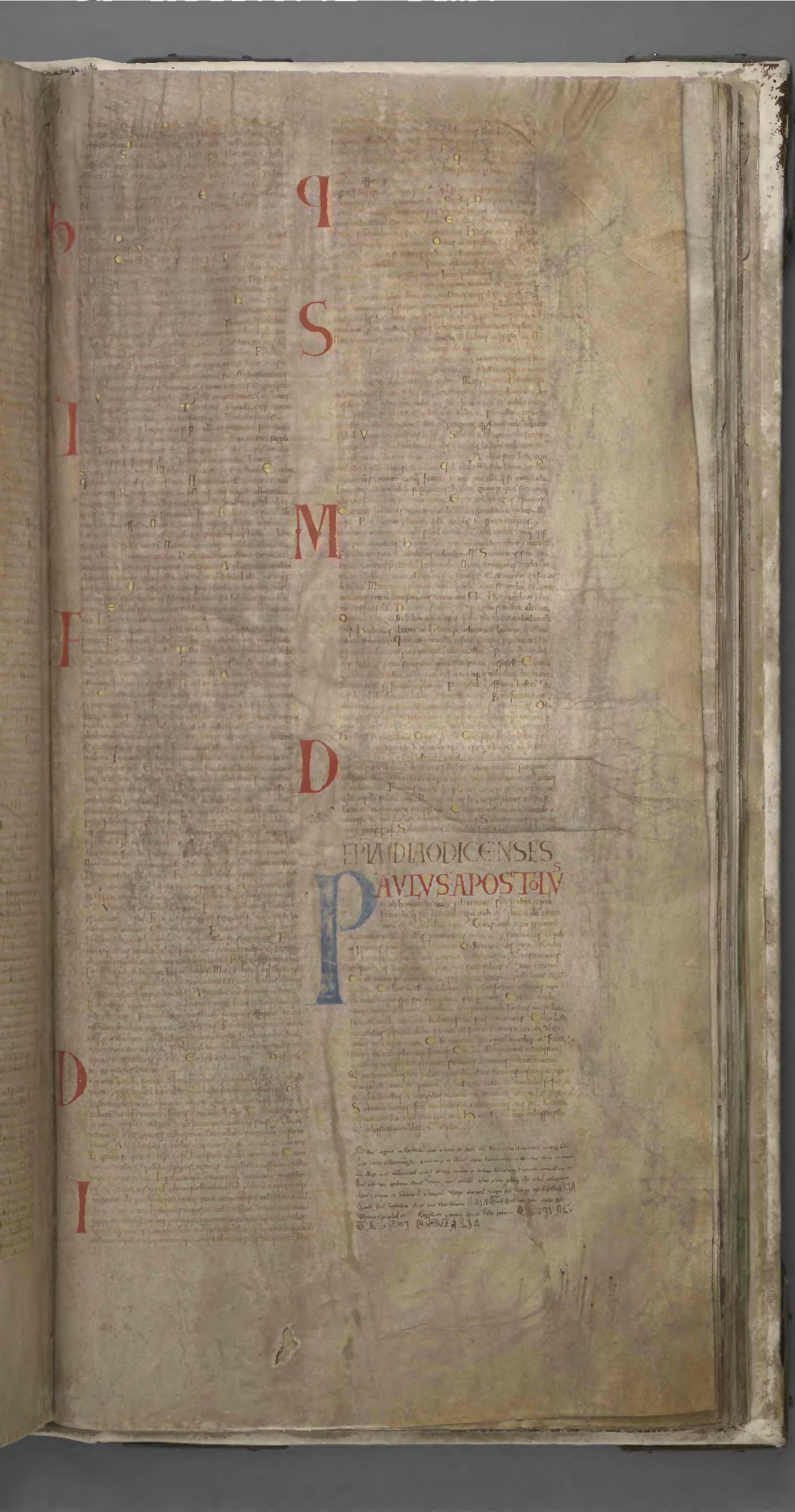

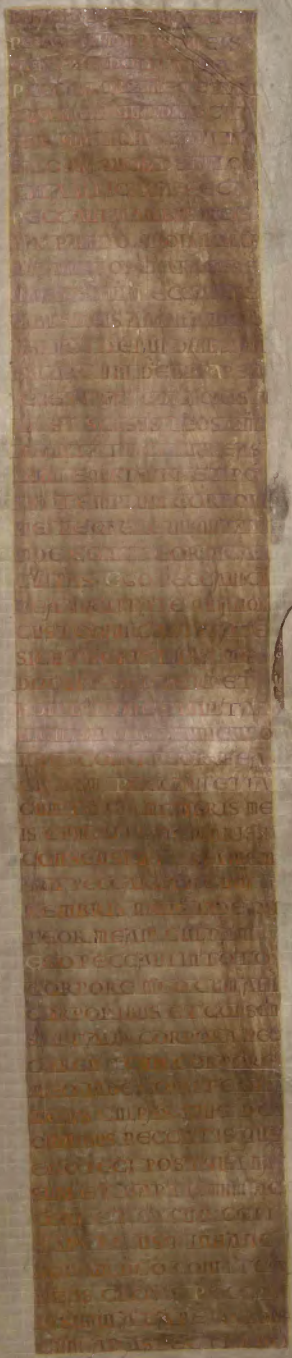

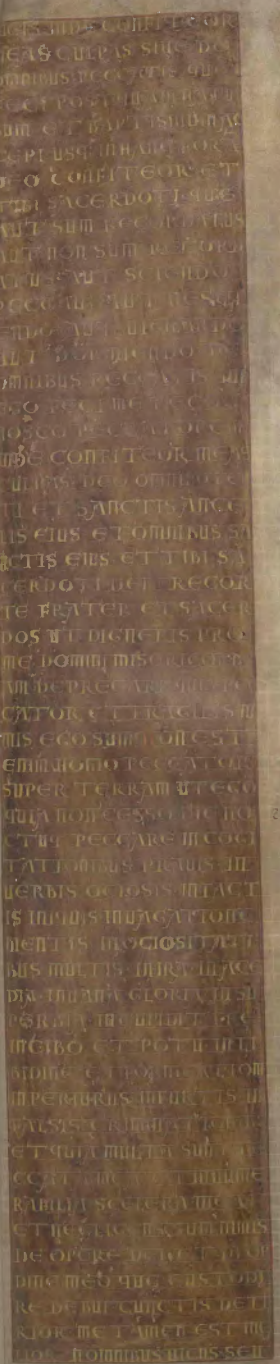

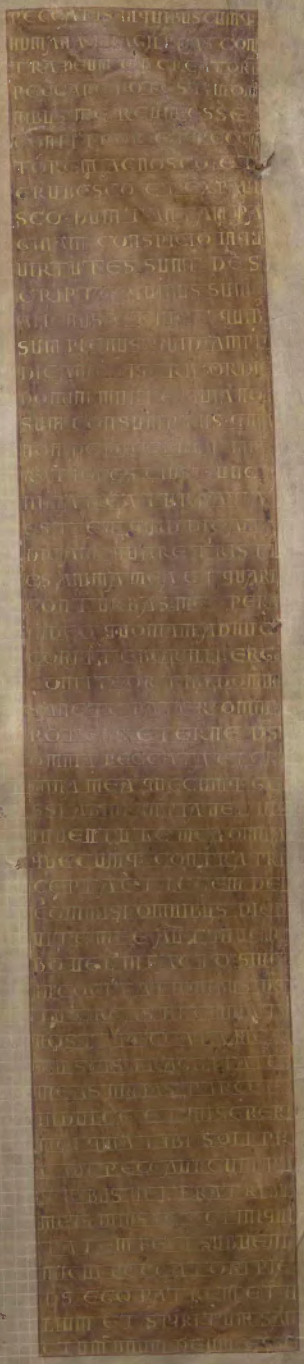

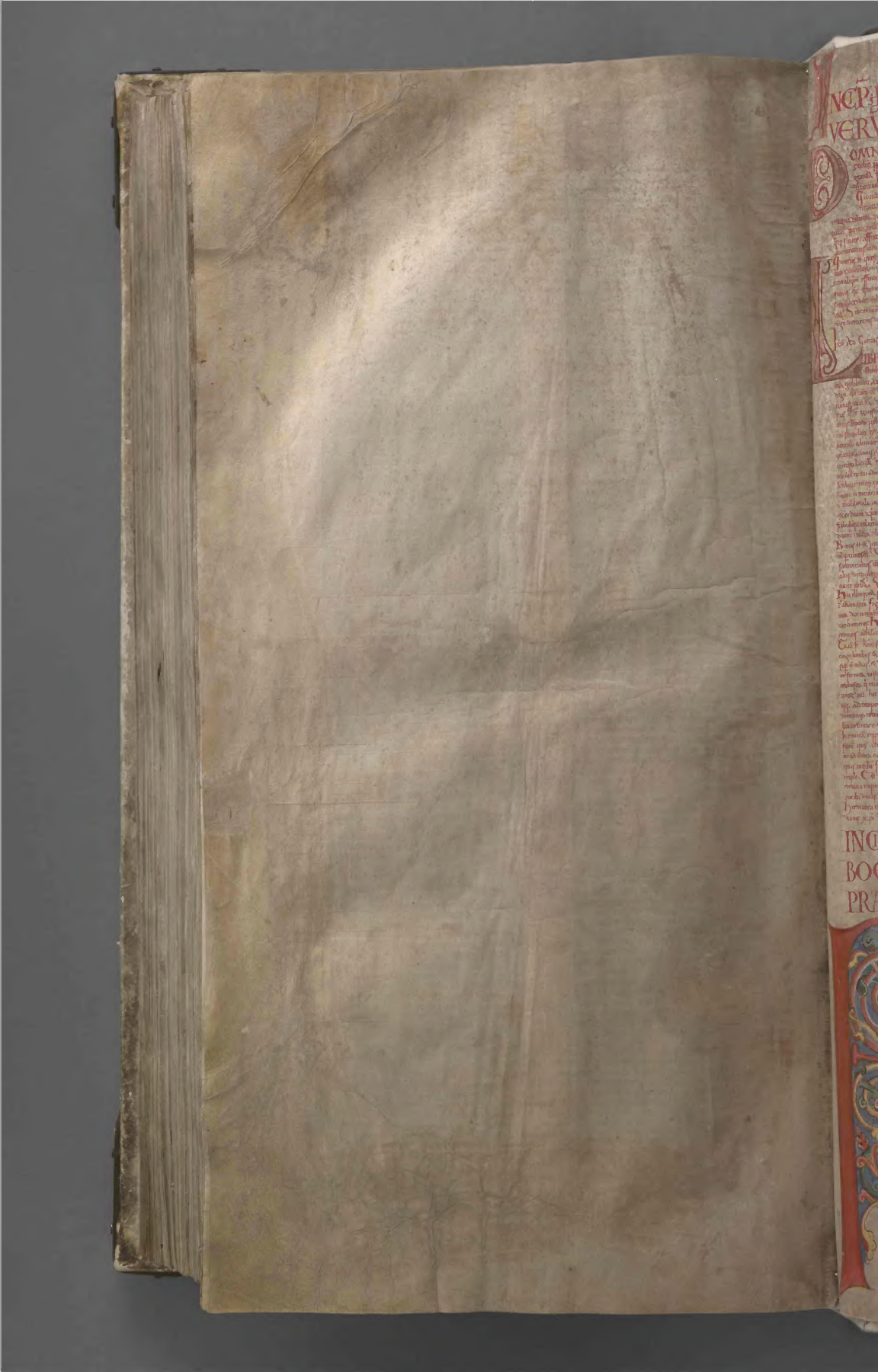

INCIPIT LIBER CVS ADSE
VERV[M] PPOSITVM
DOMNO SIFRIDO MISNICENSIS
EPISCOPO

INCIPIT PROLOGVS IN LIBRVM ANTIQVITATVM BOEMORVM

INCIPIT LIBER I KRONICA
BOEMORVM KOSME
PRAGENSIS DECANI
OST DI
LVII EI
FVSIO
NE POST

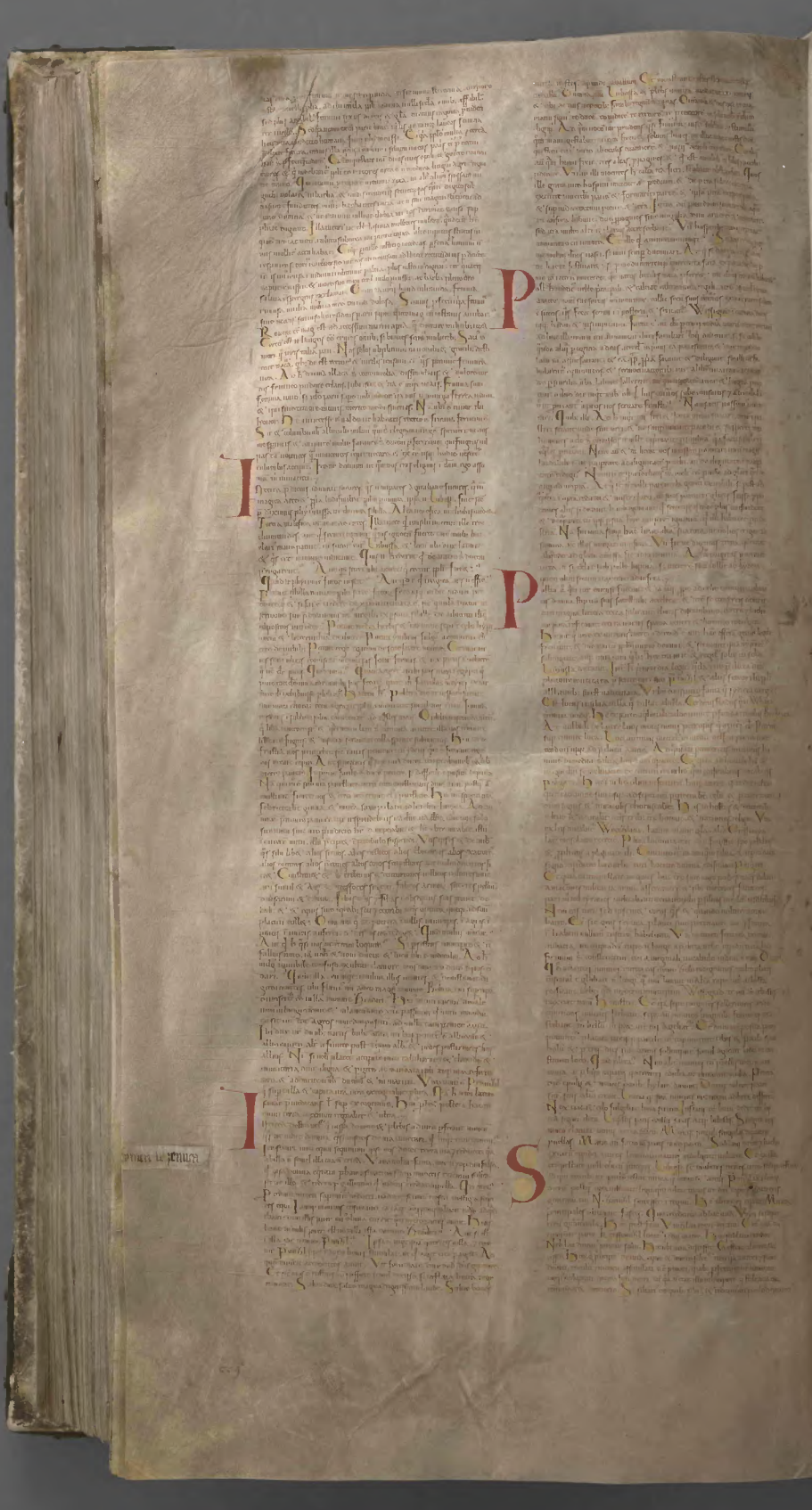

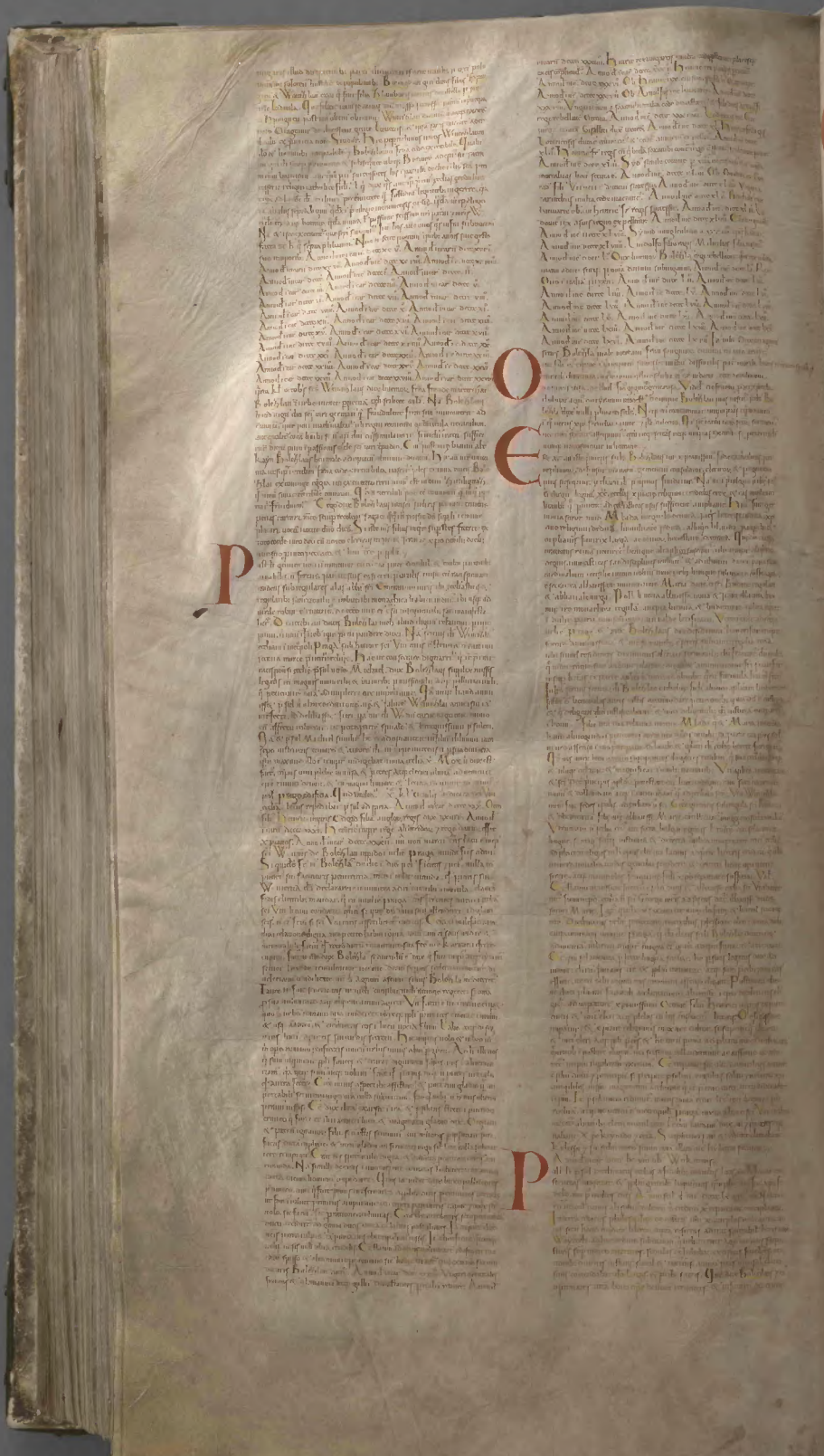

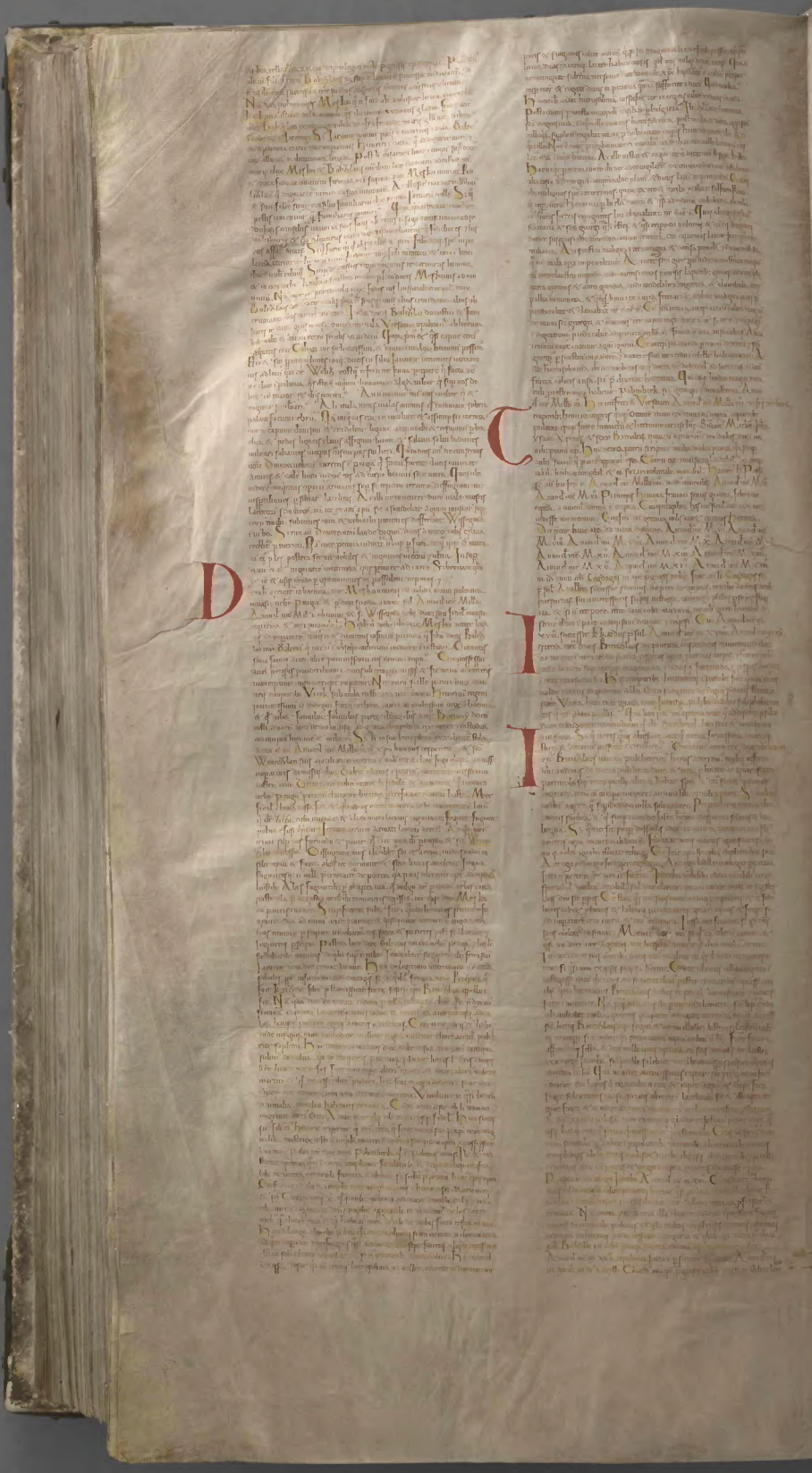

INCIP LIB SECVND
CIT DVX BRECZIA

PROEMIV AD CLE
MENTE ABBATE
BREVNSIS ECCLIE

PIRITAV BREVNENSIS CENOBII PA

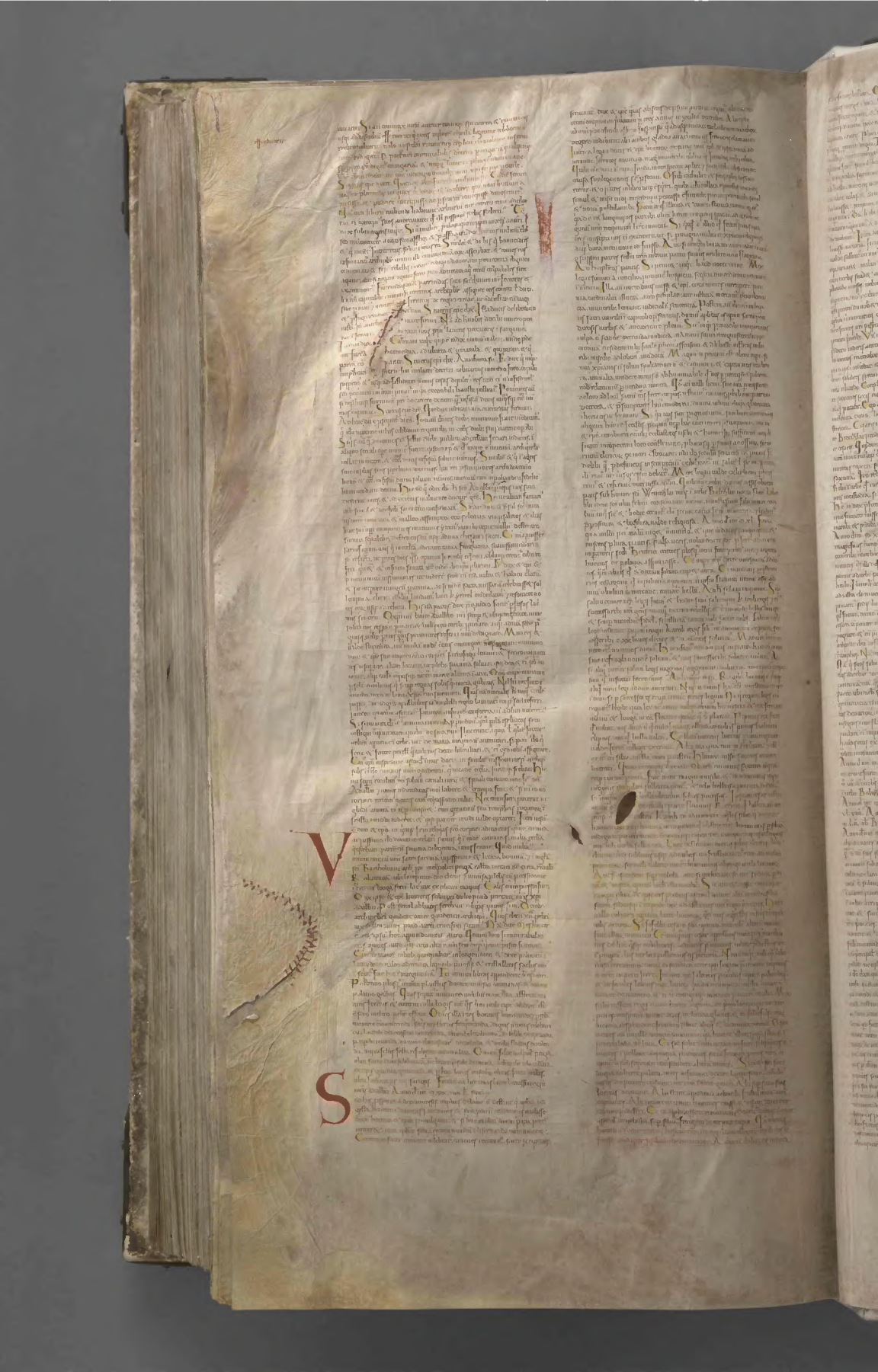

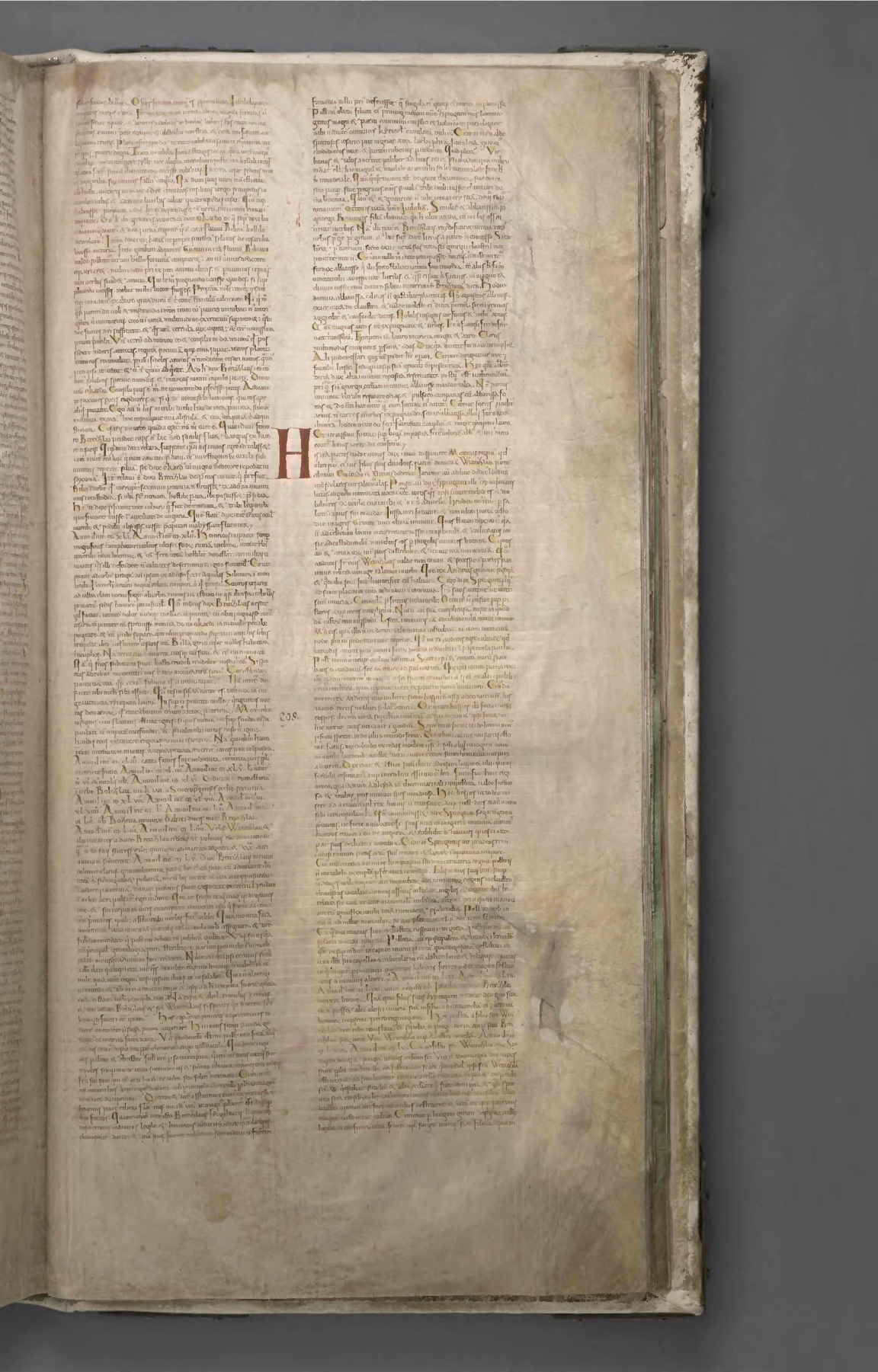

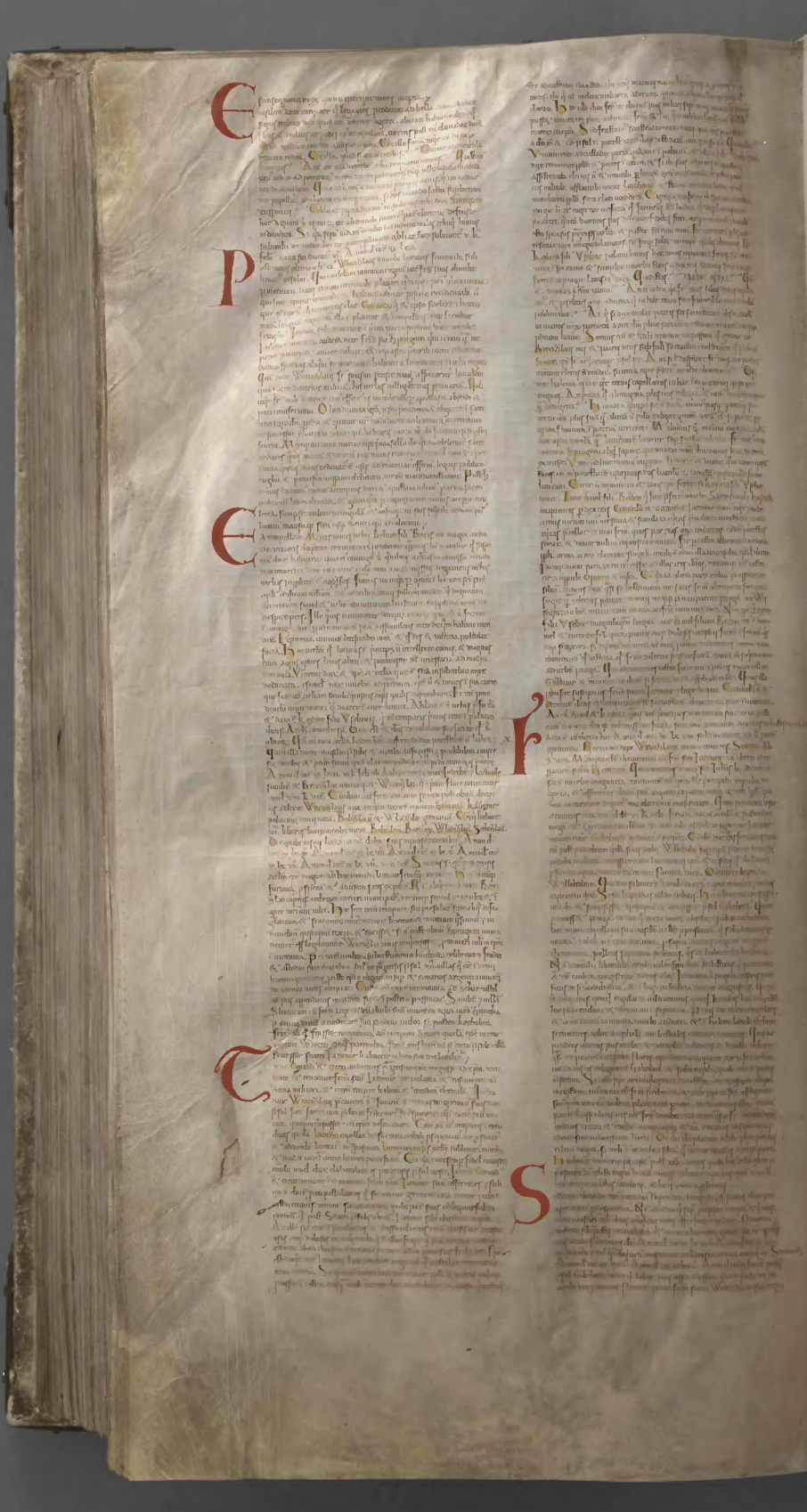

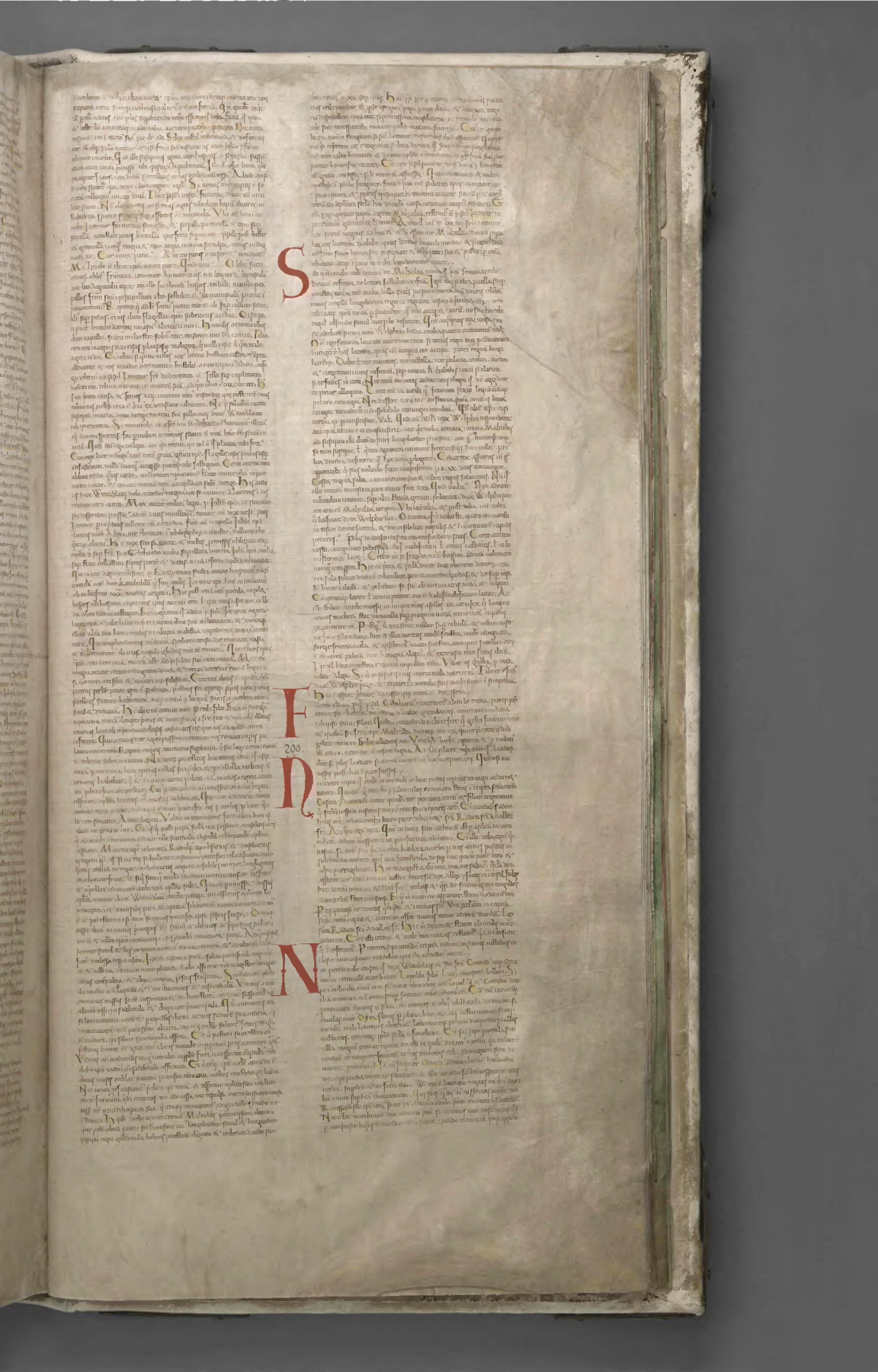

INCIPIT APOLOCIA

AMPLITATI DEI PROMISSA TAMINIL PIGI

INCIPIT TERCIUS

ERGONOWS DUX

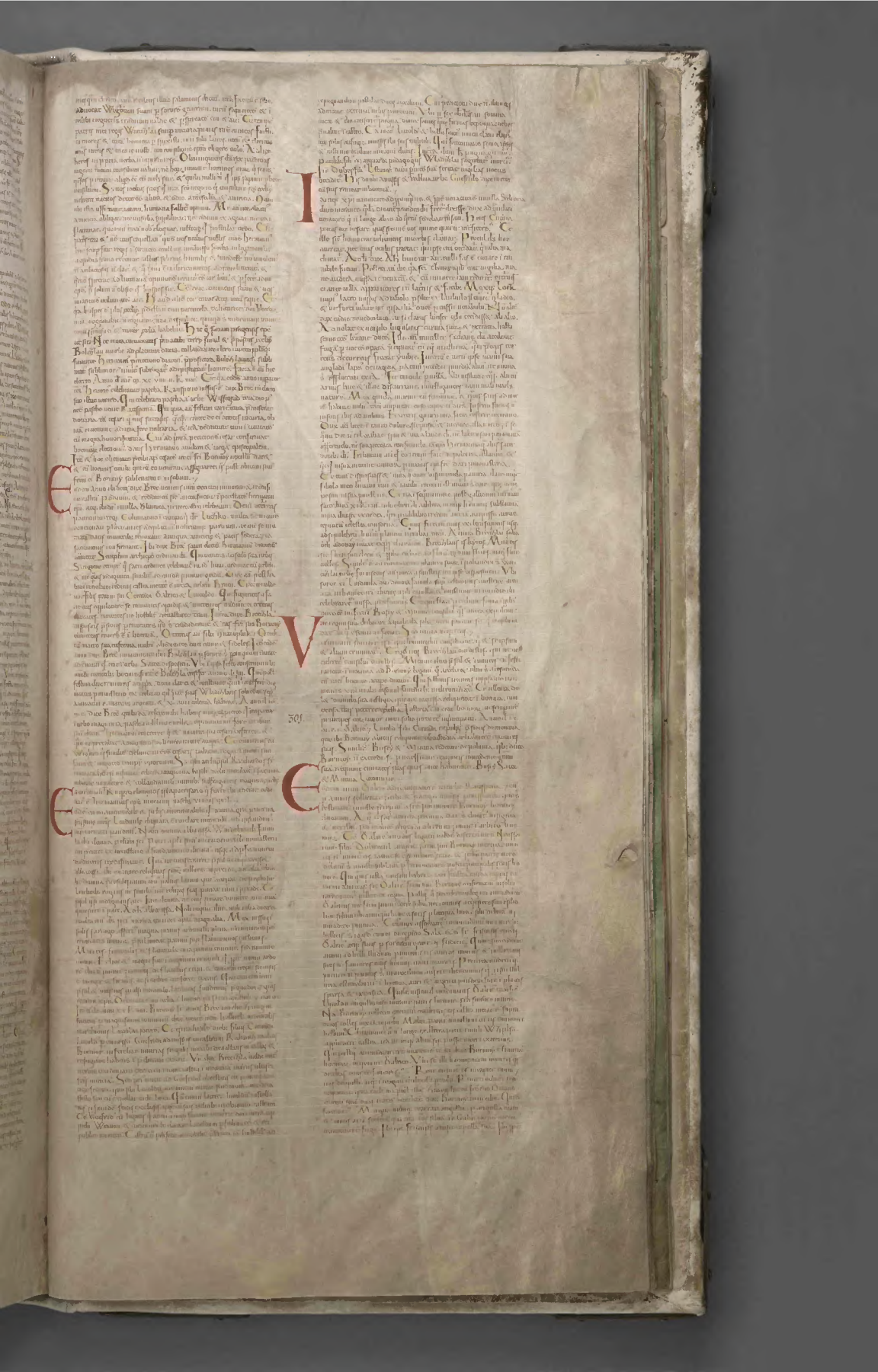

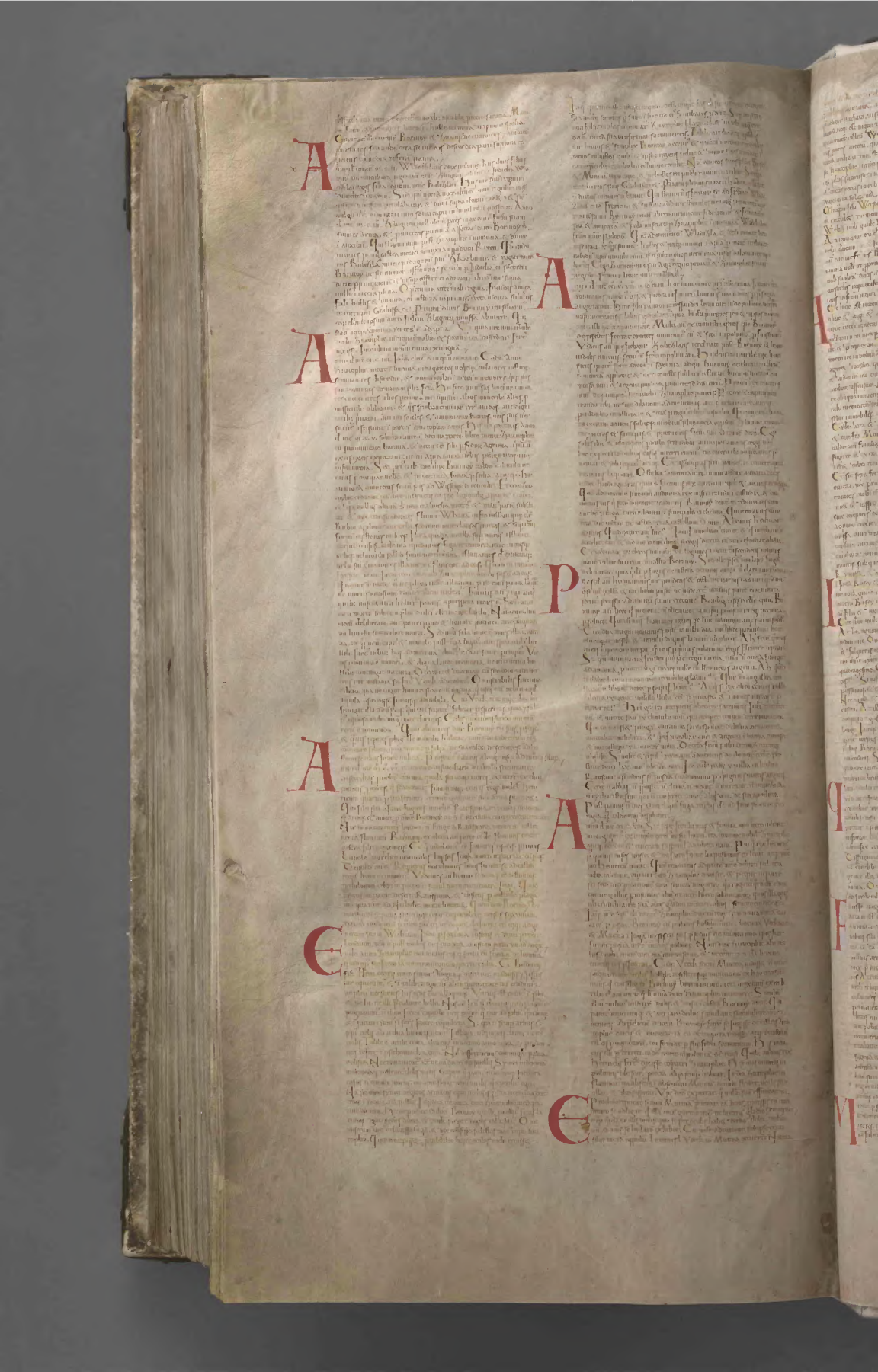

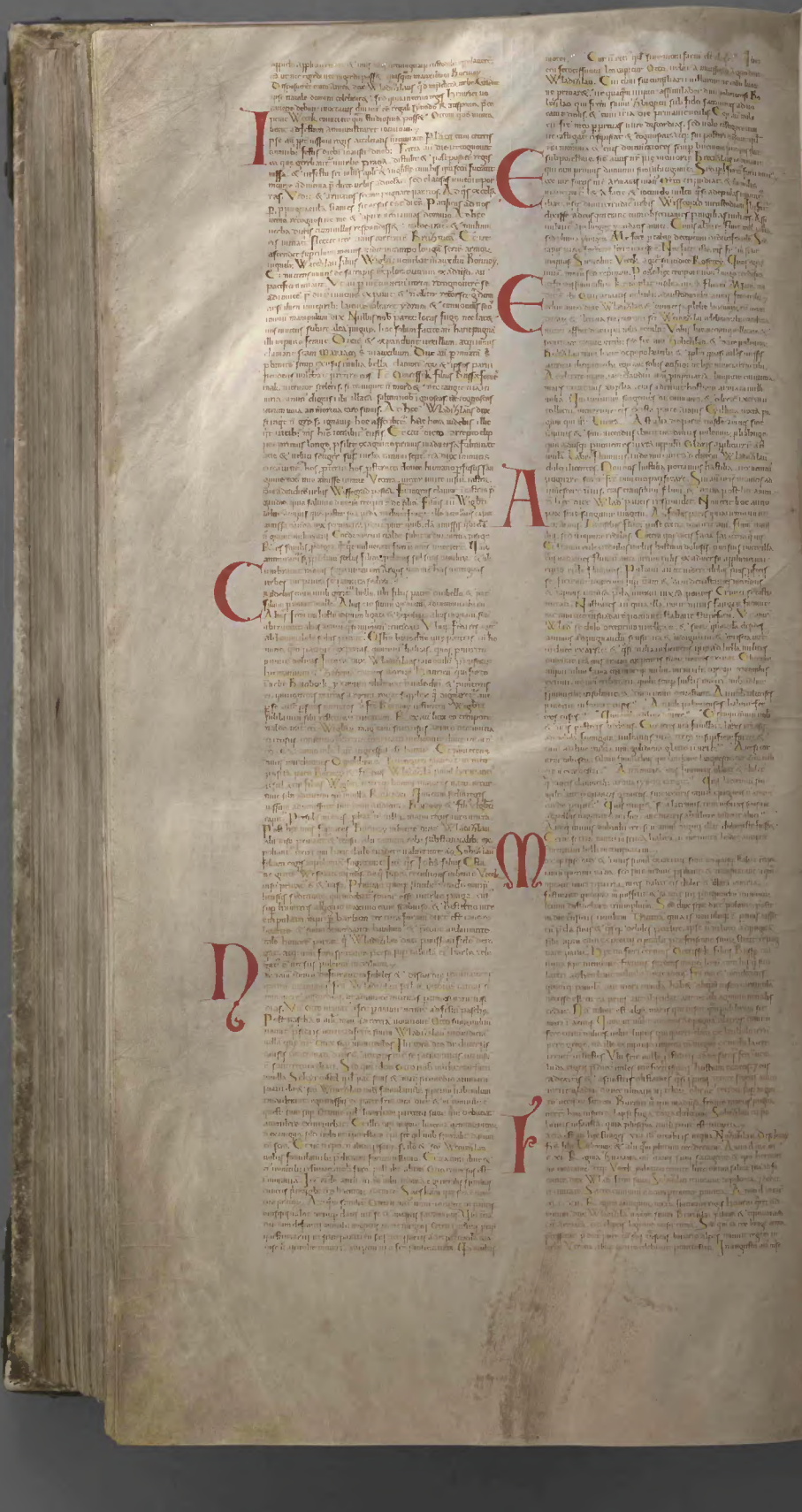

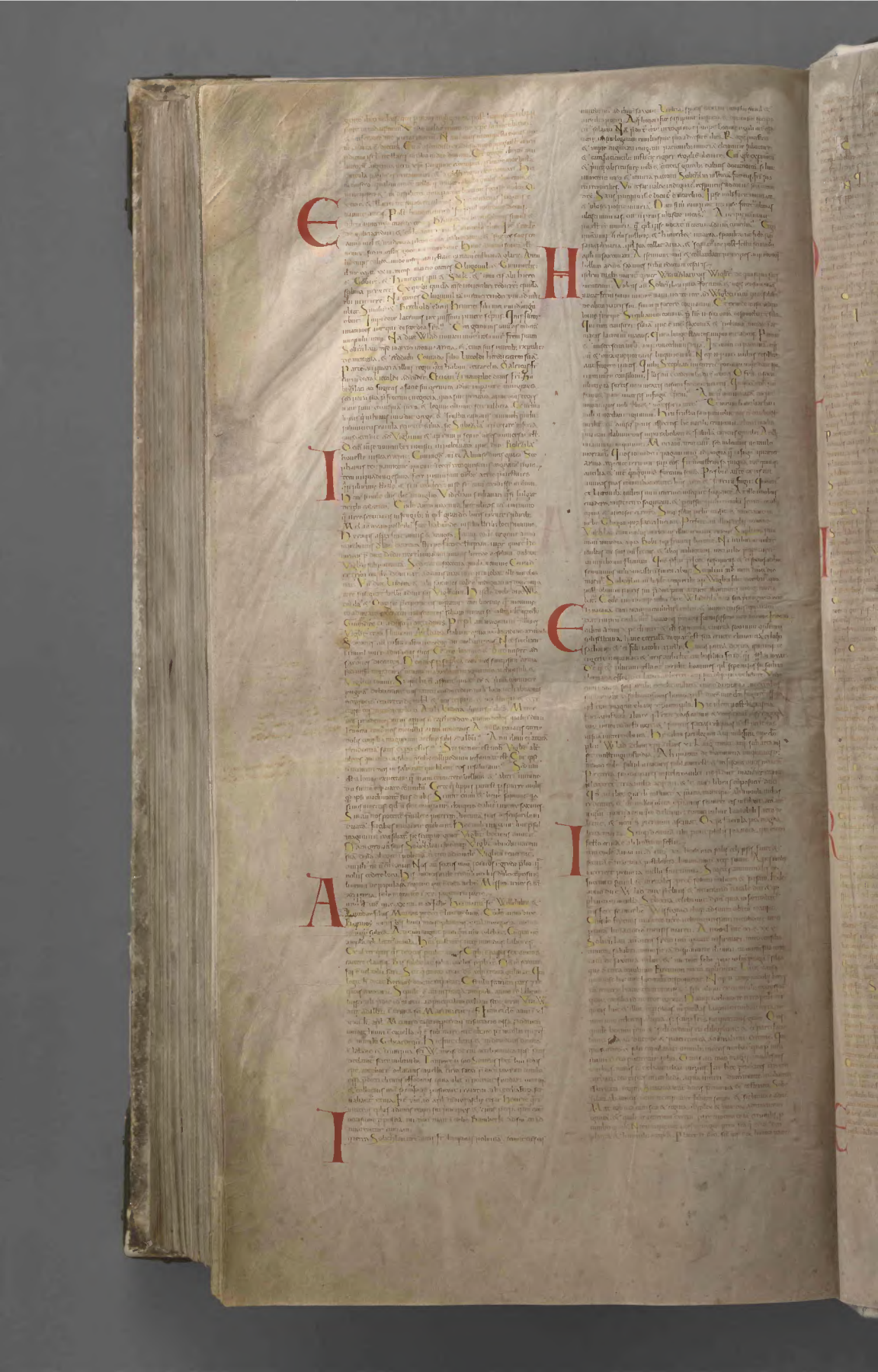

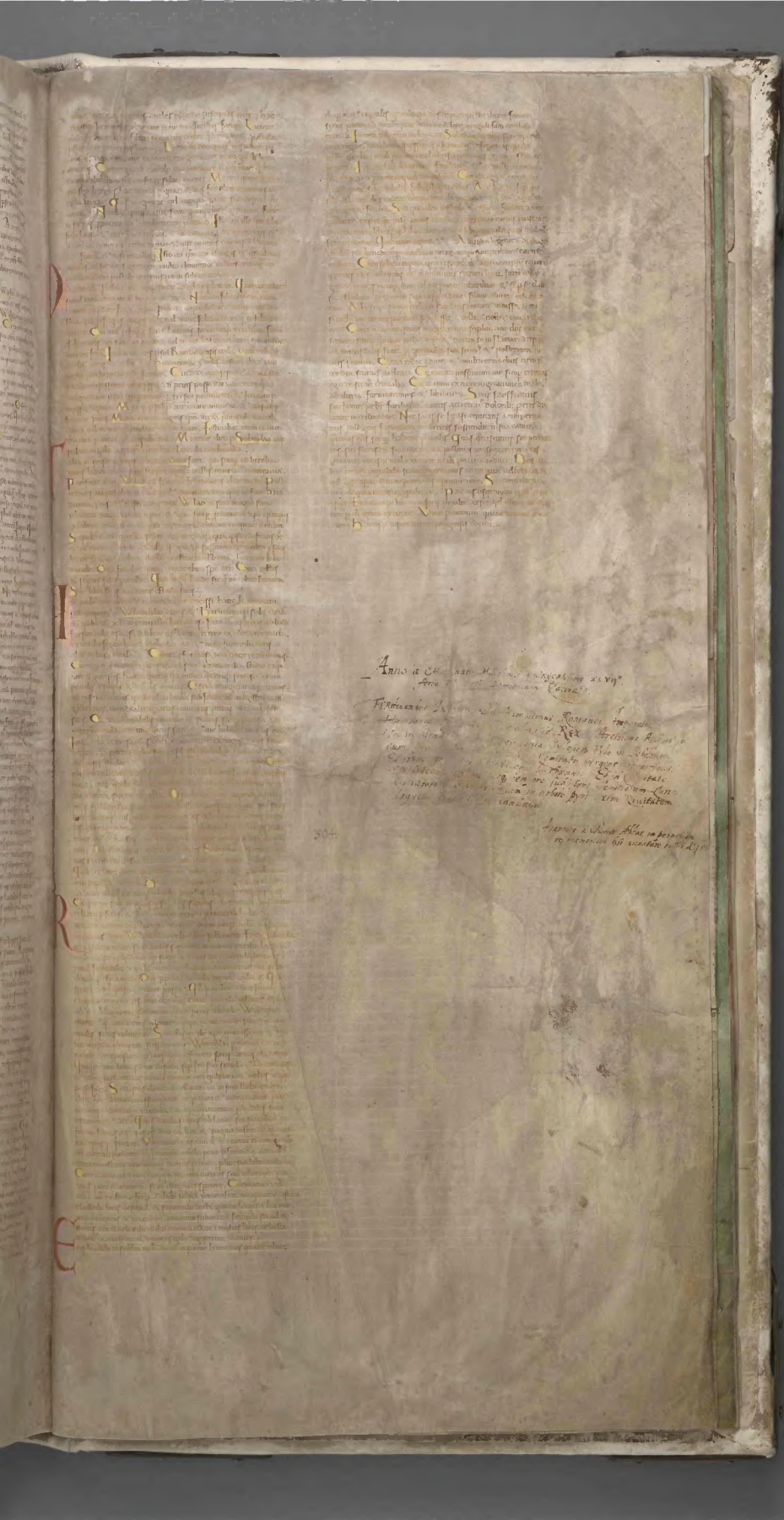

KL IANUARIUS
HABET DIES XXXI LUNA XXX

III A KL IAN C IRCVCISIO DNI BASILII ET TOILONIS EP I

B III NOCTS STEPHANI PTB III

XI C III NOCTS IOHANNIS APLI GENOVEFE VGINIS III

D II NOCTS INNOCENTV III

XVIII ENONE SYMEONIS M THELESPORI PP VIGILIA

VIII F VIII ID EPIPHANIA DOMINI

G VII ID LVCIANI MR CLERI DIAC

XVI A VI ID SEVERINI EPI ET CF

V B V ID IVLIANI ET BASILISSE MRM

C IIII ID PAVLI PRIMI HER MELCHIADIS PP III

XIII D III ID PETRI SEVERI LEVCII

II E II ID SATIRI MR ARCHADII MR

FIDVS OCT EPIPHANIE DNI HYLARII EPI

X G XVIII KL FEBRVARII FELICIS PRBI III

A XVII KL MAVRI ABB MACHARII ABB

XVIII B XVI KL MARCELLI PP III

VII C XV KL ANTONII M III

D XIV KL PRISCE VG ET MR III

XV E XIII KL GERMANICI MR POTENTIANI MR

III F XII KL FABIANI ET SEBASTIANI MRM

G XI KL AGNETIS VG ET MR

XII A X KL VINCENTII MR

I B IX KL EMERENTIANE VG ET MR

C VIII KL TIMOTHEI APLI III

VIII D VII KL CONVSIOS PAVLI APLI D

E VI KL POLICARPI EPI

XVII F V KL IOHIS EPI CSOSTOMI

VI G IV KL AGNETIS SCDO III

A III KL VALERII EPI III

XIII B II KL YPOLITI MR MATHIE EPI ALDEGVNDIS VG

C II KL METRANI MR VIGILII EPI ET MR

FEBRVARIUS

HABET DIES XXVIII LVNĀ XXVIIII

XI D KL FEB̄ · BRIGIDE V̄G III · Bernardus. Bogena. Bogumil. Trebon. Dobroh.

E IIII N PVRIFICATIO S̄ MARIE · Fridericus ep̄s. Domaslau. Iosef. Dobroslau.

VIIII F III N BLASII EP̄I ET M̄R · Blasius. Gregor. Gotscalc. Marina. Bogusla.

VIII G II N FILEC EP̄I · Fridericus. Sezima. Sudiu. Milota. Colman. Bogda. Briccius. Hnabog.

Ioannes Vilhelmus Ponzanus, Sac. Caesar. Maies. Cancellariae Imperialis Germ. Amanuensis, summo studio hunc quandem Codicem, qui et multa ex eodem pro Sua Maiestate Caesarea, descripsit, perlustrauit. A. 1593. D

A NONE AGATHE V̄G ET M̄R · Modlibog. Domamir. Ratiboslau. Milotan. Oldr.

XVI B VIII ID DOROTHEE V̄G · Vrsch. Radosl. Bogus. Hic primum ascendit luna ...

V C VII ID AVGVLII EP̄I · Radoslau. Zlatibor. Vojtislau. Iaroguneu. Borcelau. Ver primum habet dies xci.

D VI ID COVITE M̄R · Hualeh. Gotard. Radoslau. Iacob. Pascha. Zerebislaus. Primum ...

XIII E V ID APOLLONIE V̄G · Sezislauus. Sventoslau. Cascerin. Blasius abb. Marta. Marena. Malis.

II F IIII ID SCOLASTICE V̄G · Cunradus. Bolezlau. Samur. Domazlau. Benes. Vecimir.

G III ID DESIDERII EP̄I ET C̄F · Bogusse. Zlauek. Castilau. Vacera. Rac. Zudil. Quiko. Mar.

X A II ID IVLALIE V̄G III · Iohan. Vraclau. Gregor. Marina. Bolezlau. Vlastizl. Leopolda. Sollicitatio.

BIDVS POLICETI M̄R · Idas. Ianug. Gregor. Radosl. Chotimir. Radosl. Pulta. Bunda. Iudita.

XVIII C XVI KL MARCII VALENTINI M̄R III · Andreas. Zdeslaus. Bogoslaus.

Zwerna s...

VII D XV KL CRATONIS M̄R · 300. Mikulas. Blasius. Vlastim. Margareta. Sezima. Marek.

Cunho. Milota. Bozek. Malus. Sedlim.

E XIIII KL IVLIANE V̄G III · Sol in piscem

XV F XIII KL POLOCHROMII EP̄I ET M̄R · Iohannes. Vrach. Petrus. Obolau.

Iacob. Milota. Iurata.

IIII G XII KL SYMEONIS EP̄I ET M̄R · Vlastislaus. Radoslau. Vlasislau. Petrus. Mladota.

A XI KL GABINI PR̄BI ET M̄R · Iohannes. Petrus. Cehon. Bogusa.

XII B X KL M̄RM QVORVM NVMERVS SOLI D̄O COGNIT' Ē

Dauid. Cibek. Bozek. Colman.

I C VIIII KL XX VIIII M̄RM · Marcus. Petrus. Iohan. Sudiu. Gotwin. Zastup. Bohus. Ver oritur. Vlti...

D VIII KL KATHEDRA S PETRI AP̄LI · ... Mikus. Radosu. Ieroslaus.

VIIII E VII KL POLICARPI EP̄I ET C̄F VIGILIA ·

Mikul.

F VI KL MATHIE AP̄LI · Mauricius. Hugo. Bonusheri. Mosislaus. Marina. Marek.

Locus bissexti.

XVII G V KL WALPVRGE V̄G III · Iohannes. Ioh. Remunda. Cecia. Iohannes. Sezima. Crispus.

VI A IIII KL NESTORIS EP̄I ET M̄R · Iohannes abb. Paulus. Sezima. Sezima. Marina. D

B III KL IVLIANI M̄R LEANDRI EP̄I ET C̄F · Bozek. Vlasek. Marina.

XIIII C II KL ROMANI ABB · Milota. Bozek. Sezima. Bonamunda. Sobes. Nox horarum xiiii dies x.

Vidit post generis velut Samuel Thaddaeus Ferren, ex Notarius ... Anno 1647

KL MARCIVS HABET DIES XXXI LVNA XXX

III D MFRDONATI MR H

EVI h IOVINI ET BASILEI MRM

XI FV hMARINI ET ASTERII MRM

GIIII h TRANSL S WENCESLAI MR

XVIII AIII h FOCE ÖR

VIII BII h VICTORIS ET VICTORINI MRM

CNONE PPE IVC ET FELICITATIS M

XVI DVIII bPONT II DIAC

V EVII bXL MILIT V

FVI bALEXANDRI ET GAIM RM

XIII GV bIX MILIT V

II AIIII bGREGORII PP

BIII bCYRIACE VG

X CII bPETRI MR

• DIDVS LONGINI MILITIS QXPM LANCEAV

XVIII CXVII kAPRILIS CYRIACI DIAC

VII EXVI kPATRICII EPI ET DF

GXV kALEXANDRI EPI ET MR

XV AXIIII kIOHANNIS DE

IIII BXIII kARCHIPPI DNIIHESV CHRISTONIS PAVII

CXII kBENEDICTI ABB

XII DXI kAFRODISII EPI ET DE PAVIE CPI

I EX kTHEODORI PBRI ALBANI BRITANNIA

FVIII kPIGMENII PBRI

VIII GVIII kANNVNCIATIO DNICA

AVII kCASTVLI MR LIUDGERII MR

XVII BVI kRESVRRECTIO DNI

VI CV kGVNTRAMI REGIS PRISCI MAICHI D

DIIII kCYSTASII ABB

XIIII CIII kQVIRINI MR

FII kALBINE VG REGULI EPI ET DE

KL APRILIS
HABET DIES XXX LVNA XXVIIII

XI G KL Arr Venantii epi et mr Theodoreti g

A VIII KL Niceti epi et df Mariae egyp

XVIII B III KL Cvagrii et Benigni Theodosii vg

VIII C II KL Ambrosii epi et df

DNONE Irenis vg et mr Mariae Apollonii

XVI E VIII KL Syxti pp et mr

V F VII KL Pelvsii prbi Ilegresippi viri sciss

G VI KL Dionisii epi et df Pectvi epi et c

XIII A V KL Pcori mr

II B IIII KL Apollonii prbi vii virg D

C III KL Leonis pp Antonii mr

X D II KL Zenonis epi et mr Philippi epi et c

EIDVS Hermigildi regis et mr Iulii epi dr

XVIII F XVIIII K Maii Tyburcii Valeriani Maximi mrm

VII G XVIII K Olimpiadis et Maximi mrm Eutemie vg

A XVI K Kalisti Karisii mrm

XV B XV K Petri diac

IIII C XIIII K Fecti prbi et mr Innocentis

D XIII K Leonis pp Elcitherii mr

XII E XII K Victoris pp Vincentii mr D

I F XI K Symeonis epi et mr

G X K Gaii pp

VIII A VIII K Adalberti epi et mr

B VIII K Georgii mris

XVII C VII K Marci evglste Letania maior

VI D VI K Anacleti pp

E V K Anastasii pp

XIII F IIII K Vitalis mr

III G III K Titici diac

A II K Cvpbi mr

KL MAIVS
HABET DIES XXXI LVNA XXX

XI B KL MAP Philippi et Iacobi apl̃or
CVI kl ATHANASII epi et d̃f
XVIII dV k INVENTIO S + ALEXANDRI EVENTII THEODOR
VIII E IIII k FLORIANI m̃r GOTTHARDI epi et d̃f III
F III k NICETI epi et d̃f
XVI G II k IOHANNIS an̄ PORTA LATINA III
V ANONE IVVENALIS m̃r
BVIII kb VICTORIS m̃r
XIII CVII kb TRANSL S ANDREE apli
II DVI kb GORDIANI ET EPYMACHI m̃rm III
EV kb MAMERTI epi et d̃f
X FIIII kb NEREI ET ACHILLEI PANCRACII m̃rm III
GIII kb MARIE ADM̃RS GENGOLFI m̃r III
XVIII A II kb BONIFACII m̃r
VII BILDVS YSIDORI m̃r
CXVIII kL IVNII PEREGRINI m̃r
XV DXVI k TORPETIS m̃r
IIII E XV k DIOSCORI m̃r
F XIIII k POTENTIANE vg III
XII G XIII k BASILLE vg ET m̃r
I A XII k SECVNDINI m̃r
BXI k CASII ET CMIIII m̃rm
VIII CX k DESIDERII epi et m̃r
DVIII k DONATIANI ET ROGATIANI m̃rm
XVIII C VIII k VRBANI pp ET m̃r III
VI F VII k QVADRATI epi
GVI k IVEI m̃r
XIII AV k GERMANI epi et d̃f
III BIIII k MAXIMINI epi et d̃f
CIII k FELICIS pp ET m̃r
XI DII k PETRONELLE vg III

KL IVNIVS
HABET DIES XXX LVNA XXVIIII

XVIII E IVNicomedis prbi et mr
VIII F IIII k M Marcelleni et Petri mrm III
G III k Herasmi epi et mr
XVI A II k Qvirini epi et mr
V B NONE Bonifacii archiepi et soc ei mrm
C VIII Id Philippi diac
XIII D VII Id Pavli epi et mr
II E VI Id Medardi epi et cf
F V Id Primi et Feliciani mrm III
X G III Id Getvlii et soc ei D
A III Id Barnabe apli
XVIII B II Id Basilidis Cyrini Naboris Nazarii mrm III
VII C IDVS Felicvle vg et mr
DXVIII K Ivlii Qvintiani prbi et cf
XV E XVII k Vitti Modesti et Crescentie mrm
IIII F XVI k Avreliani epi et cf D
G XV k Aviti prbi et cf
XII A XIIII k Marci et Marcelliani mrm III
I B XIII k Gervasii et Protasii mrm III
C XII k Novati cf
VIII D XI k Albani mr III
E X k Pavlini epi et cf III
XVII F VIIII k Iohannis prbi et mr Vigilia
VI G VIII k Iohannis Baptiste
A VII k Gallicani mr
XIIII B VI k Iohannis et Pavli mrm
III C V k Zoili mr
D IIII k Leonis pp Vigilia
XI E III k Petri et Pavli aplorv
F II k Festivitas s. Pavli ap.

KL IVLIVS
HABET DIES XXXI LVNA XXX

XVIIII G KL IVL Oct s Iohannis bapt

VIII A VI Id Pcessi et Martiniani mrm iii

B V Id Gregorii epi et mr

XVI C IIII Id Ø alrici epi Pcopii abb

V D III Id Zoe mr Domicii mr

E II Id Oct apposto Goaris de lor

XIII F NONE Willibaldi epi et d iii

II G VIII Id Kyliani mr et soc eius Pcopii mr

A VII Id Z enonis mr

X B VI Id Rome vii erm iii

C V Id Transl s Benedicti abb

XVIII D IIII Id Hermagore mr

VII E III Id Margarete vg et mr D

F II Id Foce epi et mr

XV G IDVS Divisio apl orv Iacobi epi

IIII A XVII K A[illegible]

B XVI K A[illegible]

XII C XV K G[illegible]

I D XIIII K G[illegible]

E XIII K Iosephvs ii

VIIII F XII K Praxedis vg iii

G XI K Marie magdalene D

XVII A X K Apollinaris epi et mr iii

VI B VIIII K Cristine vg et mr Vigilia iii

C VIII K Iacobi apostoli Xpofori mr Cucufatis mr

XIIII D VII K Beraste mr

III E VI K Hetherii epi

F V K Pantaleymonis mr

XI G IIII K Felicis pp et m Simplicii Faustini Beatis mrm iii

VIII A III K Abdon et Sennen mrm iii

B II K Fabi mr

KL AVGVSTVS
HABET DIES XXXI LVNÆ XXX

VIII C AVA ADVINCS PETRI VII MACHABEOR D
XVI D IIII k STEPHANI PP ET MR
V E III k INVENT S STEPHANI PTH
F II k TERTVLLI MR
XIII NONE OSWALDI REGIS
II A VIII Id SIX TI PP MR FELICISSIMI ET AGAPITI MRM
B VII Id APRE MR DONATI MR ET SOC EI
X C VI Id CYRIACI ET SOC EIII
D V Id ROMANI MRI VIGILIA
XVIII E IIII Id LAVRENTII MR
VIII F III Id TYBVRTII MR III
G II Id CVPRI DIAC
XV A IDVS YPOLITI ET SOC EIII
IIII B XVIII KL SEPTBS EVSEBII PRBI ET DE VIGILIA
C XVIII k ASSVMPTS MARIE VG
XII D XVII k SERENE REGINE
I E XVI k OCTS LAVRENTII MRI
F XV k AGAPITI MRIII
VIII G XIIII k ANDREE MR ET SOC EI
A XIII k STEPHANI REGIS VNOR
XVII B XII k BOSONIS MR
VI C XI k OCTS MARIE TIMOTHEI ET SIMPH MRM
D X k THEONE EPI ET DE VIGILI
XIIII E VIII k BARTHOLOMEI APLI
III F VII k GENESII MR
G VI k ZEPHERINI PP
X A VI k RVFI MR
B V k AVGVSTINI EPI ET DE HERMETIS MR PELAGII MR
XVIII C IIII k DECOLLATIS IOHIS B SABINE VG ET MR
VIII D III k FELICIS ET ADAVCTI MRM III D
E II k OPTATI EPI ET DE

SEPTEMBER
HABET DIES XXX LVNA XXX

XVI F SPE GIDII ABB VERENE VG

V G IIII K IVSTI EPI ET CF

A III K MANSVETI EPI ET CF D

XIII B II K RVFINI SILVANI VITALIC MRM

II C NONE BERTINI ABB

D VIII Id MAGNI CF

X E VII Id EVORCII EPI ET CF REGINE VG

F VI Id NATIVITAS SCE MARIE ADRIANI MR CORBINIANI C

XVIII G V Id GORGONII MR

VII A IIII Id HYLARII PP

B III Id PTHI IACINCI FELICIS ET REGVLE MRM

XV C II Id SACERDOTIS EPI

IIII DIDVS PHILIPPI EPI ET MR

E XVIII K OCTOB EXALTATIOS CORNELII ET CIPRIANI

XII F XVII K NICOMEDIS PRBI ET MR

I G XVI K EVPHEMIE VG LVCIE ET GEMINIANI MRM

A XV K LAMBERTI EPI ET MR

VIII B XIIII K METHODII EPI ET MR

C XIII K PELEI ET NILI EPOR MRM

XVII D XII K EVLOGII PRBI ET MR VIGILIA

VI E XI K MATHEI APLI ET EVG D

F X K MAVRICII ET SOC EI

XIIII G VIIII K SOSII DIAC ET MR TECLE VG

III A VIII K CONCEPTIO IOHIS BAPT

B VII K SOLEMPNII EPI

C VI K CIPRIANI ET IVSTINE VG

XVIII D V K COSME ET DAMIANI MRM

E IIII K WENCESLAI MR

VI F III K MICHAELIS ARCHANGELI

G II K HIERONIMI PRBI ET CF

KL OCTOBER HABET DIES XXXI LVNA XXVIIII

XV A C KL Remigii epi & Germani Vedasti

V BVI k Leudegarii epi et mr III

XIII CV k Candidi mr D

II DIIII k Avree vg

EIII k Oct s Wencezlai mr

X FII k Fidis vg et mr III

GNONE Marci pp Sergii et Bachi mrm III

XVIII AVIII b Symeonis senis

VI BVII b Dionisii Rustici Eleutherii mrm

CVI b Gereonis mr et soc eius

XV DV b kainici abb

IIII EIII b Cipriani et Felicis mrm

FIII b Geraldi df

XII GII b kalisti pp et mr III

I AIDVS Antiochi epi et df

BXVII KL Novembri Galli df

VIII CXVI k Heronis df

DXV k Luce evgte

XVII EXIIII k Ianvarii mr et soc eius S

VI FXIII k Caprasii mr

GXII k Hylarionis m CXI MILIV vginVIII

XIIII AXI k Philippi epi et mr D

III BX k Theodorici prbi et mr

CVIII k Senoch abb

XI DVIII k Frontonis df

XVIIII EVII k Rogatiani prbi et mr

FVI k Florentii mr Vigilia

VIII GV k Symonis et Iude ap

AIII k Narcissi epi et df

BVI BIII k Serapionis epi

V CII k Quintini et Wolfkangi mrm Vigilia

KL NOVEMBER HABET DIES XXX LVNA XXX

D NŌI festivitomivs Cesarii mr
XIII EIIII Id GVSTACHII ET SOCCI III
II FIII Id PIRMINII EPI ET CF III
GII Id PCVLI MR
X ANONE ZACHARIE PAT IOBIS B D
BVIII Id LEONARDI CF III
XVII CVII Id WILLIBRORDI EPI III
VII DVI Id IIII CORONATORV III
EV Id THEODORI MR III
XV FIIII Id LVDMILE MR
IIII GIII Id MARTINI EPI
AII Id QVINQ FRM HER
XII BIDVS BRICCII EPI ET CF III
I CXVIII KL DECEMBRIS ANTIGII CF
DXVII k GVGENII MR
VIIII EXVI k OTHMARI ABB
FXV k GREGORII EPI
XVII GXIIII k OCT S MARTINI
VI AXIII k MAXIMI PRBI ET MR
BXII k POTENTIANI PP ET MR
XIIII CXI k MATVRI MR
III DX k CECILIE VG
EVIIII k CLEMENTIS PP ET MR
XI FVIII k CRISOGONI MR KATHERINE VG ET MR
XVIIII GVII k ERASMI MR
AVI k LINI PP
VIII BV k VITALIS ET AGRICOLE MRM
CIIII k GREGORII PP
XVI DIII k SATVRNINI CRISANTI MAVRI ET DARIE MRM VIG
V EII k ANDREE APLI

KL DECEMBER
HABET DIES XXXI LVNA XXVIIII

F DEC DIODORI PRBI ET MARIANI DIAC

XIII G IIII kl VERI ET SECVNDI MM

A III kl CASSIANI MR

X B II kl BARBARE VC ET MR

C NONE DALMACII MR

XVIII D VIII lb NICOLAI EPI ET CF

VII E VII lb AGATHONIS MR FARE VG

F VI lb EVTICIANI PP ET MR

XV G V lb CONCEPT SE MARIE THEOTOCOS

IIII A IIII lb CVLALIE VIRG ET MR

B III lb DAMASI PP

XII C II lb VALARICI EPI

I D I DVS LVCIE VG

E XVIII kl IANVARII SIRIDONIS EPI

VIII F XVIII k VALERIANI EPI ET CF

G XVII k VALENTINI NAVLIS AGRICOLE

XVII A XVI k IGNATII EPI ET MR

VI B XV k GRATICI EPI ET CF

C XIIII k VNNIBALDI CF

XIIII D XIII k ANASTASII EPI VIGILIA

III E XII k THOME APLI

F XI k KIRIONIS MR

XI G X k VICTORIE VG ET MR

XVIII A VIII k GREGORII PRBI ET MR VIGILIA

B VIII k NATIVITAS DNI NRI IHV XPI

VIII C VII k STEPHANI PROTHOMRIS

D VI k IOHANNIS APLI ET EVGLISTE

XVI E V k INNOCENTVM PASSIO SCORV

V F IIII k DAVID REGIS

G III k SABINI EPI ET MR ET ALIOR

XIII A II k SILVESTRI PP ET CF

RESVRRECTIO DNI
B CVTHBERGE VIRG
REGVLI EPI ET CF
VINCENTII MR
PHILIPPI EPI ET CF
B RESVRRECTIO DNI
MATRONIS MR
PERPETVI EPI ET CF
PIGMENII PRBRI ET CF
B PHILIPPI EPI ET CF
AMBROSII EPI ET CF
ADALBERTI EPI ET MR
MARIE EGYPTIACE
B REGVLI EPI ET CF
VINCENTII MR
MARIE APOLLONII
PRISCI MALCHI
B MATRONIS MR
PERPETVI EPI ET CF
PIGMENII EPI ET CF
IVLII EPI ET CF
B AMBROSII EPI ET CF
ADALBERTI EPI ET MR
MARIE EGYPT
THEODORE VIRG
B VINCENTII MR
MARIE APOLLONII
PRISCI MALCHI
KALISTI ET KARISII
B THEODORE VIRG
GENESII MR
IVLII EPI ET CF
EVSTASII ABB
B KALISTI ET KARISII
MARIE EGYPT
ANNVNCIATIONIS MARIE
TYBURTII ET VALERIANI
B MARIE APOLLONII
PRISCI MALCHI
SCARV VII VIRG
NICETII EPI CPI ET CF
B GENESII MR
SIXTI PP ET MR
EVSTASII ABB
HERMOGENIS
B MARIE EGYPT
ANNUNCIATIONIS MARIE
TYBURTII ET VAL
SIXTI PP ET MR
B MARCI EUGENII
SCARII VII VIRG
NICETII EPI ET CF

SYMEONIS EPI ET CF
B SIXTI PP ET MR
EVSTASII ABB
HERMOGENIS
THEODOSIE VIRG
B ANNUNCIATIONIS MARIE
TYBURTII ET VAL
QVIRINI MR
CLEMENTIS MR
B SCARV VII VIRG
LIUDGERII MR
EUPHEMIE VIRG
HERCULIPPI VIRI SCISSIMI
B PAVLI EPI ET CF
ANTONII MR
THEODOSIE VIRG
GEORGII MR
B HERCULIPPI VIRI SCISSIMI
QVIRINI MR
CLEMENTIS MR
ANTONII MR
B LIUDGERII MR
EUPHEMIE VIRG
HERCULIPPI VIRI SCISSIMI
ALEXANDRI ANTIOCHIE
B ANTONII MR
THEODOSIE VIRG
GEORGII MR
EPIPHANII EPI ET CF
B QVIRINI MR
CLEMENTIS MR
AMBROSII EPI ET CF
RESURRECTIO DNI
B EUPHEMIE VIRG
REGULI EPI ET CF
VINCENTII MR
CLEMENTIS MR
B SCARV VII VIRG
NICETII EPI ET CF
SYMEONIS EPI ET CF
SIXTI PP ET MR
B PRISCI MALCHI
KALISTI ET KARISII
NICETII EPI ET CF
ANNUNCIATIONIS MARIE
B VITI EPI ET CF
MARIE APOLLONII
HERMOGENIS
PHILIPPI EPI ET CF
B RESURRECTIO DNI
MATRONIS MR
EPIPHANII EPI ET CF

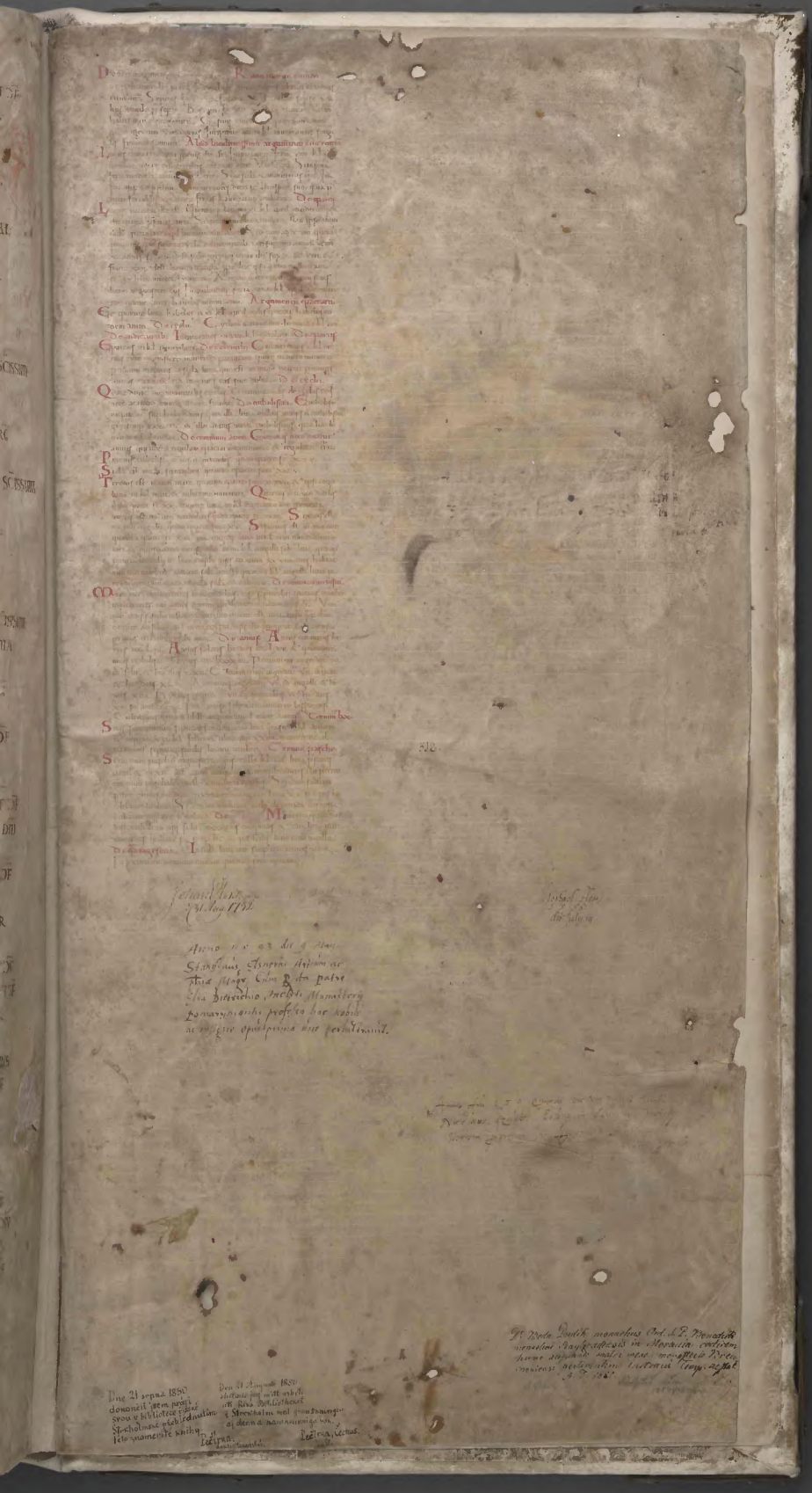

Ste codex 300 Folia continet